

RECHTSSTAAT en DEMOCRATIE

- IFUD of Human Rights

RECHTSSTAAT en DEMOCRATIE

- ♦ Prof.dr.Henk Kummeling
- ♦ IFUD of Human Rights

tegenonderzoek

J.P. van den Wittenboer

2024

tegenonderzoek op Prof. dr. Henk Kummeling
voorzitter Staatscommissie rechtsstaat
door
IFUD of Human Rights
J.P. van den Wittenboer
2024

Lubbers, Kok, Hirsch Ballin, Donner, Balkenende, de Hoop-Scheffer en Rutte

Dit rapport documenteert wat IFUD of Human Rights beschouwt als de misdaden en mensenrechtenschendingen die de Nederlandse politiek zowel voedt als beloont, ten koste van de algemene bevolking; en ten tweede de straffeloosheid die degenen genieten die verantwoordelijk zijn voor deze misdaden waardoor de slachtoffers gerechtigheid wordt ontzegd en hervormingen worden belemmerd. Alleen vastberaden actie om belangrijke instellingen te hervormen en de straffeloosheid aan te pakken kan een betekenisvolle verandering in het bestuur en respect voor de mensenrechten tot stand brengen.

- straffeloosheid: medeplichtigheid van de centrale overheid “de Staat”
- mensenrechtenschendingen
- verduistering en achterhouden belangrijke informatie
- straffeloosheid en bestuur
- selectief gebruik van wetten en verdragen
- exclusief netwerk vormen dat anderen uitsluit
- netwerkcorruptie leden zijn zéér loyaal en solidair en laten geen kritiek toe
- schaduwstelsel, schijn democratie
- witteboordencriminaliteit financieel gemotiveerde, of niet-direct
- gewelddadige misdaden gepleegd door individuen, bedrijven en de overheid
- medeplichtigheid van de Nederlandse Staat politieke steun illegale oorlog

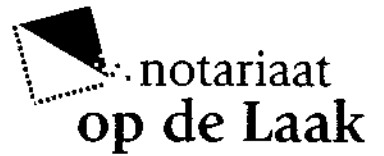
Wordt het gedrag van de Staat zo doordringend gekenmerkt door een bepaald bewust handelen of nalaten dat in een rechtsstaat verboden is en tevens sprake van schenden van mensenrechten, gaat het om systematisch criminele activiteiten plegen die geen enkel raakvlak hebben met democratisch bestuur in een rechtsstaat. Dan spreken we daadwerkelijk van een misdaadorganisatie met ernstige schending van de rechtsstaat. Voorbeelden daarvan zijn de manier waarop de overheid met de gaswinning in Groningen is omgegaan en de kinderopvangtoeslagenaffaire en de reactie van het kabinet daarna op de gaswinning in Groningen en de problematiek van de kinderopvangtoeslagenaffaire. De ellende die dit voor veel mensen heeft gebracht is onbeschrijfelijk. Deze gebeurtenissen staan niet op zichzelf, er is sprake van een structureel patroon in onze maatschappij. Een patroon geassocieerd aan dat van een misdaadorganisatie waar economische afweging en handelsbelang van de Staat boven dat van de belangen van de burgers is gesteld. Het enige doel is zoveel mogelijk winst maken.

<https://archive.org/details/nederlandse-rechtsstaat>

Budel, 8 september 2004.

De heer J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH Geldrop

Geachte heer Van den Wittenboer,

Bij deze wil ik U schriftelijk mededelen dat ik achter mijn ambtseed blijf staan.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Th.J. op de Laak

Postbank 3104098 Rabobank Budel/Aanheze 10.95.03.848 Rabobank Soerendonk 14.79.01.693 ABN AMRO Bank Markstraat 48.34.73.332 ING Bank 68.30.63.065
Capriinterplein 38 Postbus 2005 6020 AA Budel T (0495) 49 32 32 F (0495) 49 19 31 RIW NL 81 17 24 371 801

DCO Bestuur en Onderwijs
Commissie Justitie

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of
Human Rights
De heer J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Plaats en Datum	Den Haag, 8 november 2007
Betreft	Onderzoek rechtsstaat door Tweede Kamer
Ons kenmerk	JUST070656
Uw kenmerk	Opleggen valsheidsprocedures notariële akten
Uw brief van	27 september 2007

Geachte heer Van den Wittenboer,

Uw bovengenoemde brief is onder de leden van de vaste commissie voor Justitie verspreid.

Dit betekent dat alle leden van de commissie kennis hebben kunnen nemen van uw brief.

Namens de commissie zeg ik u dank voor de toezending van uw brief.

Hoogachtend,

mr. D.S. Nava,
griffier vaste commissie voor Justitie

Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
Den Haag

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Tel: 070-318 2007
Fax: 070-318 3444

E-mail: cie.just@tweedekamer.nl

Op 13 februari 2008 bracht een maatschappelijke commissie onder voorzitterschap van prof. dr. W.B.H.J. van de Donk advies uit aan de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het uitdragen van de kernwaarden van de rechtsstaat.

Instellingsregeling Commissie Uitdragen kernwaarden van de rechtsstaat

08-07-2007

ONVERSCHILLIGHEID IS GEEN OPTIE

De rechtsstaat maken we samen

Advies van de maatschappelijke commissie 'Uitdragen kernwaarden van de rechtsstaat' in opdracht van de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De commissie "Uitdragen kernwaarden van de rechtsstaat" onderleiding van Prof. dr. W.B.H.J. van de Donk voorzitter van de Commissie.

De Minister van Justitie, De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E.M.H. Hirsch Ballin

Mevrouw dr. G. ter Horst

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Venetië-Commissie van de Raad van Europa
T.a.v. mw. Granata-Menghini
Avenue de l'Europe
F-67075 - Strasbourg cedex
Frankrijk

Postbus 20018
2500 EA Den Haag
T 070 318 30 33

Geachte mevrouw Granata-Menghini,

Heden, 25 februari 2021, heeft de Tweede Kamer conform de werkwijze van artikel 30 van haar Reglement van Orde, besloten de Venetië-Commissie van de Raad van Europa advies te vragen over de rechtsstaat in Nederland.

De Tweede Kamer heeft op 26 januari 2021 bijgevoegde motie motie-Omtzigt c.s. (Kamerstuk 35 510 nr. 11) aangenomen. Deze motie vormt de basis van de adviesaanvraag en de onderzoeksopdracht ligt vast in bovengenoemde motie. Met deze brief wil ik u daar enige toelichting op geven.

De Tweede Kamer heeft een parlementaire ondervraging uitgevoerd naar de politieke besluitvorming over de kinderopvangtoeslag en de betrokkenheid van bewindspersonen en topambtenaren daarbij. Bij deze ondervraging heeft de Tweede Kamer documenten gevorderd en personen onder ede gehoord. Onder de personen die onder ede gehoord zijn waren topambtenaren, staatssecretarissen, ministers en de huidige minister-president.

Het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie trok op 17 december 2020 zodanig scherpe conclusies dat het kabinet-Rutte op 15 januari 2021 uit eigen beweging haar ontslag aanbod aan de Koning. Het rapport is bijgevoegd bij deze brief.

Een tweetal constatering, naast andere constatering, van het rapport luiden:

"De commissie constateert dat bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag grondbeginselen van de rechtsstaat zijn geschonden. Dit verwijt treft niet alleen de uitvoering - specifiek de Belastingdienst/Toeslagen - maar ook de wetgever en de rechtspraak."

[...]

"Zonder zich te willen uitlaten over individuele rechterlijke uitspraken, constateert de commissie dat ook de bestuursrechtspraak jarenlang een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het in stand houden van de niet dwingend uit de wet volgende, spijkerharde uitvoering van de regelgeving van de kinderopvangtoeslag. Daarmee heeft de bestuursrechtspraak zijn belangrijke functie van (rechts)bescherming van

---

¹ Pagina 7, 'Ongekend onrecht' Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, 17 december 2020,

https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/20201217_eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf.

*individuele burgers veronachtzaamd. De commissie is met name geraakt door het tot in oktober 2019 wegedeneren van algemene beginselen van behoorlijk bestuur, die zouden moeten dienen als stootkussen en beschermende deken voor mensen in nood.*²

Speciaal deze twee constateringën hebben de Tweede Kamer doen besluiten deze adviesaanvraag bij de Venetië-Commissie van de Raad van Europa te doen. Want de optelsom van een groot aantal factoren is dat tienduizenden gezinnen, van wie velen onschuldig waren of slechts een kleine fout gemaakt hadden, zulke hoge bedragen moesten betalen aan de Belastingdienst, dat zij financieel geruïneerd werden.

Wij zullen het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag desgewenst in het Engels voor u vertalen zodat u begrijpt wat het parlement gevonden heeft.

De twee vragen gaan over het hart van de Nederlandse rechtsstaat.

In theorie hadden deze burgers rechtsbescherming moeten hebben, maar in de praktijk schoten regering en parlement tekort, overtrad de Belastingdienst jarenlang wetten, hield de regering veel informatie achter voor het parlement, voor de pers en zelfs voor de rechter. De rechter beschermde deze burgers niet, maar volgde, ook volgens de eigen woorden, de Belastingdienst bijna blindelings.

Daarom zijn er twee belangrijke vragen die de Tweede Kamer aan de Venetië-Commissie van de Raad van Europa zou willen stellen:

- 1) Welke wetten, welke uitvoering of welke praktijken hebben bijgedragen aan het feit dat macht en tegenmacht onvoldoende gewerkt hebben in dit dossier en dat de burger vormalen werd? Welke oplossingsrichtingen zijn er om dit te herstellen en in de toekomst te voorkomen?
- 2) Voldoet het bestuursrecht in Nederland, inclusief de Raad van State, en welke waarborgen zouden in de wet of de uitvoering van bestuursrecht (en mogelijk aanpalende rechtsgebieden) moeten worden toegevoegd om de burger adequaat te beschermen, inclusief de effectieve toegang tot het recht en de bijstand daarin.

Vanzelfsprekend staat de staf van de Tweede Kamer tot uw beschikking om u in contact te brengen met alle instituties in Nederland met wie u van gedachten wilt wisselen en om u documentatie te verschaffen.

De indieners van de motie zijn bereid om u een nadere toelichting te geven op deze adviesaanvraag.

Namens de Tweede Kamer vraag ik u aan dit verzoek te voldoen.

Hoogachtend,

Khadija Arib
Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

² Pagina 7 & 8, 'Ongekend onrecht' Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, 17 december 2020,

https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/20201217_eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf.

Ms Khadija Arib
Speaker of the House of
Representatives of the States-General

Ref ► J.Dem. 127 - SGM/ja

Strasbourg, 17 March 2021

Dear Madam Speaker,

I thank you for your letter of 25 February 2021, whereby you convey to me the decision of the House of Representatives of the Netherlands to request an opinion of the Venice Commission on the rule of law in the Netherlands.

The two questions which you have put are complex and sensitive, as they relate, as you stress, to the heart of the Dutch Rule of Law. I wish to express my gratitude, on behalf of the Commission, for the trust with you have decided to place in our work.

I will inform the Commission of this request at the upcoming Plenary Session (19-20 March 2021) and we will start preparing the opinion immediately afterwards. As is the usual procedure, the designated rapporteurs will ask to meet with the Dutch authorities, state institutions and stakeholders during the preparation of the opinion.

I would be grateful if you could provide us as you kindly offer, with a translation into English of the Report of the Parliamentary Interrogation Committee on Childcare Allowance.

We will contact the staff of the House of Representatives in the coming weeks with more details about the procedure, and seeking assistance to organise the meetings (online or in person, as the health situation will allow).

I remain at your disposal for any query you may have.

Yours faithfully,

Simona Granata-Menghini
Director, Secretary of the Venice Commission.

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Minister van Justitie en Veiligheid
namens de Nederlandse Staat gemachtigd
D. Yesilgöz-Zegerius

Postbus: 20301
2500EH, DEN HAAG

Mierlo, 7 november 2022
betreft: ter uwer informatie

Zijne Excellentie Yesilgöz-Zegerius,

Het kabinet

Een beeld op van een goed functionerende nederlandse rechtsstaat, met hoge
gepercipieerde rechterlijke onafhankelijkheid, en dat de onafhankelijkheid van rechters
hoog gepercipieerd wordt door burgers en het bedrijfsleven. Het kabinet onderschrijft het
belang dat burgers en het bedrijfsleven kunnen vertrouwen op de onafhankelijkheid van
rechters en de rechtspraak. ⁸ European Justice Scoreboard 2021
(<https://ec.europa.eu/info/files/eu-justice-scoreboard-2021>).⁸

1 oktober 2021
BZDOC-870508676-26
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Kabinetsappreciatie Rechtsstaatrapport 2021 van de Europese Commissie

IFUD of Human Rights

Er is sprake van dwaling onjuiste voorstelling van zaken over de uitvoering en werking van de
Nederlandse rechtsstaat door European Justice Scoreboard 2021, het kabinet neemt deze
onjuiste voorstelling van zaken over.

Rechtspositie van de burger tegenover de Staat

Vaak zijn mensen zich van de kwetsbaarheid van hun positie niet bewust wanneer zijn
betrokken zijn in een juridisch conflict tegen de Staat met de diverse ketenpartners om hun
recht te behalen. Het establishment van de gevestigde orde van de overheid die samen met
hun de ketenpartners dit systeem willen beschermen en hierbij bewust in stand houden. De
rechtzoekenden maken bezwaar maar raken vrij snel verstrikt tussen klachteninstituten die

niet functioneren,rapporten en formulieren, een juridische uitputtingsstrijd,de zware bewijslast,de slopende eenzijdige rechtspraktijk tot juridisch touwtrekken tot aan de Hoge Raad toe. Zo worden deze arme slachtoffers op mensonwaardige wijze gemangeld en uitgekleeft waarbij ook vaak huisgenoten gefrustreerd raken,raken deze onervaren medeburgers vrij snel het zicht op de door hen te nemen stappen en op hun rechtspositie kwijt. Een slachtoffer van deze praktijk is vrijwel kansloos om erkenning en vervolgens enig recht te krijgen.Deze praktijk leidt tot een ziek(er) makende uitputting en tot traumatisering.

Heersende klasse

Het recht – ook het strafrecht- dient er vooral te zijn om onmachtige te beschermen. In Nederland is dit precies andersom.Het recht beschermt en bevoordeelt de politieke en economische heersende klasse binnen de Staat. Het recht is een monopolistisch machtsmiddel van het establishment met een eigen Staat van heersers binnen die Staat.

Slapp's

Zodra klokkenluiders er een vinger naar uitstrekken sluit het systeem zich hermetisch Iedere aanval op de Staat en het systeem wordt door het Openbaar Ministerie en de rechters onmiddellijk afgeblokt. Vaak zet de overheid politieke opposanten en mensenrechtenverdedigers buitenspel door een conflict met de overheid te medicaliseren.

Brussel, 27.4.2022 COM(2022) 177 final 2022/0117 (COD) Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures ("strategische rechtszaken tegen publieke participatie") {SWD(2022) NL 117 final} NL

Establishment van de macht

"het behouden van de status quo"

Het apparaat van het gevestigde establishment van machthebbers binnen de regering in Den Haag samen met de tentakels van het grote bedrijfsleven die ongelooflijke macht uitoefenen in de overheid, media, academische wereld, het leger en de banken, staan boven electorale belangen. Deze groep zal nooit toestaan dat er een situatie ontstaat waarin hún macht aan voordelen verliest aan die van de democratische.

Ontkenning

Brief 3 september 2002 minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede namens de minister-president, tevens minister van Algemene Zaken, en de minister van Justitie aan Prof. mr. A.Q.C. Tak: *"het is niet duidelijk wat bedoeld wordt met de "gevestigde orde"*, (bron: Nationale Ombudsman Rapport Datum: 24 augustus 2004 Rapportnummer: 2004/328).

In theorie en praktijk concludeerde Tak onder meer dat het systeem van rechtsbescherming van de burger tegen de overheid alarmerende vormen heeft aangenomen. Met name de Raad van State moet het daarbij ontgelden, (boek "De Maastrichtse School" 2002).

Onder establishment wordt over het algemeen verstaan: "de gevestigde orde", ofwel de groep van personen die het geheel van institutionele, politieke, culturele, juridische en economische hefbomen in handen heeft, en die deze macht uiteraard ook wenst te bestendigen. Ze hangt dus nauw samen met elites en kringen waarbinnen de leden ervan elkaar frequenteren (vrijmetselaarsloges, exclusieve clubs, allerlei lobby's), bron: wikipedia.org.

Het beginsel van "equality op arms" gaat ervan uit dat zowel de verdediging als het de eiser met hetzelfde dossier en met dezelfde middelen strijden.

Onder verwijzing naar de brieven die eerder verzonden zijn aan U:

-11 januari 2022

-6 september 2022

IFUD of Human Rights

De Voorzitter

J.P. van den Wittenboer

Staatscommissie rechtsstaat bezoekt Eerste Kamer

Nieuwsbericht | 03-10-2023 | 09:43

Op dinsdag 26 september bezochten voorzitter Henk Kummeling, commissieleden Fatma Çapkurt en Ernst Numann en secretaris Rien den Boer de Eerste Kamer.

De Staatscommissie rechtsstaat heeft haar opdracht gekregen van de Eerste en Tweede Kamer, de rechtspraak en de regering. De staatscommissie was uitgenodigd door de Eerste Kamer om te vertellen over haar werk en de stand van het onderzoek. Dat er veel interesse is in het onderzoek van de staatscommissie bleek uit de grote opkomst en de vele vragen die leden van de commissie Justitie en Veiligheid en de commissie van Binnenlandse Zaken aan de staatscommissie stelden.

Beeld: eerstekamer.nl

Concrete voorstellen

Zo vroegen Kamerlid Recourt (GroenLinks/PvdA), Croll (BBB) en Dittrich (D66) hoe de staatscommissie van plan is te voorkomen dat het adviesrapport 'in een la belandt' en de aandacht voor het onderzoek verslapt. Voorzitter Henk Kummeling antwoorde hierop dat het functioneren van de rechtsstaat erg actueel is, en bij de aankomende verkiezingen een belangrijke rol spelen: 'Er worden allerlei vragen gesteld, die neerkomen op de simpele vraag "hoe dan?". Wat gaan we dan doen? Wat gaan we daadwerkelijk veranderen?'. Kummeling voegt daaraan toe dat er ook vanuit de staatsmachten zelf behoefte bestaat aan concrete voorstellen voor het verbeteren van de rechtsstaat. Ook zal de staatscommissie 'kritische denkers' uitnodigen om de uitvoerbaarheid van de voorstellen te toetsen, legde Kummeling uit.

Burgers betrekken

De Kamerleden Talsma (ChristenUnie) en Bezaan (PVV) vroegen hoe de commissie burgers wil betrekken bij het onderzoek, met name de burgers 'die niet vaak gehoord worden'. Hierop antwoorde Kummeling dat hiervoor wordt samengewerkt met gemeenten. Via hun lokale netwerken worden mensen geworven. Ook zullen er geen commissieleden aanwezig zijn bij deze gesprekken, zodat mensen zich vrijer voelen om hun mening te geven. Ook gaf Kummeling aan dat speciaal voor deze gesprekken en doelgroepen materiaal is gemaakt, zoals filmpjes en flyers, om mensen zo goed mogelijk te informeren. Commissielid Ernst Numann voegde toe dat de commissie beseft dat deze werkwijze een goede poging is, maar geen garanties biedt om daadwerkelijk de mensen te bereiken die je wilt bereiken: 'Daarom halen we ook informatie op bij instituties zoals de Ombudsman en lokale ombudspersonen.'

Voorzitter van de commissie voor Justitie en Veiligheid Dittrich hintte op een vervolg over een half jaar. De staatscommissie zal dan opnieuw en concreter de Eerste Kamer informeren over de stand van het onderzoek.

Meer informatie

- [Kijk de vergadering terug](#)
- [Bekijk de animatie](#) die de staatscommissie liet ontwikkelen voor de locatiegesprekken
- Lees meer over [de locatiegesprekken](#)
- Ook bijdragen? [Meld je aan voor het Open forum!](#)

Service

- [Contact](#)
- [Sitemap](#)
- [Archief](#)

Over deze site

- [Copyright](#)
- [Privacy](#)
- [Cookies](#)
- [Toegankelijkheid](#)
- [Kwetsbaarheid melden](#)

Mark Rutte

Bron: Alamy Image ID: 2WCW0YK

Image title Davos, Switzerland. 17th Jan, 2024. Mark Rutte, Prime Minister of the Netherlands, attends an event at the World Economic Forum (WEF). The annual meeting of the World Economic Forum is regarded as one of the most important meeting places for top politicians, top managers and scientists. Credit: Hannes P. Albert/dpa/Alamy

Live News

Model release NO

Property release NO

Credit line dpa picture alliance / Alamy Stock Photo

IFUD of Human Rights

License details

Country Worldwide

Usage Presentation or newsletters

Start date 20 January 2024

Duration In perpetuity

Additional details Use in a presentation/talk (eg,Powerpoint and Keynote) or in an editorial newsletter.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

**Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling**
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Datum 27 maart 2023
Betreft Beantwoording vragen van het lid Marijnissen over de aanwezigheid van
de Nederlandse kabinetsdelegatie op het World Economic Forum in Davos

Onze Referentie
BZDOC-349028455-86
Uw Referentie
2023Z00464
Bijlage(n)
1

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst, de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door het lid Marijnissen (SP) over de aanwezigheid van de Nederlandse kabinetsdelegatie op het World Economic Forum in Davos. Deze vragen werden ingezonden op 18 januari 2023 met kenmerk 2023Z00464.

De minister voor Buitenlandse Handel,
en Ontwikkelingssamenwerking

Liesje Schreinemacher

Antwoorden van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op vragen van het lid Marijnissen (SP) over de aanwezigheid van de Nederlandse kabinetsdelegatie op het World Economic Forum in Davos

Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling

Vraag 1

Met welk doel gaat de Nederlandse kabinetsdelegatie naar het World Economic Forum 2023 in Davos?

Onze Referentie

BZDOC-349028455-86

Antwoord

De jaarlijkse vergadering van het World Economic Forum biedt een goede gelegenheid om in gesprek te gaan met politici, academici, journalisten en vertegenwoordigers van internationale organisaties, ngo's en het bedrijfsleven over belangrijke en actuele thema's. De vergadering biedt een mooie kans om nieuwe inzichten te delen en ervaringen uit te wisselen bij de aanpak van wereldwijde vraagstukken.

Vraag 2

Welke afweging heeft het kabinet gemaakt om überhaupt naar het World Economic Forum te gaan?

Antwoord

Het kabinet heeft de jaarlijkse vergadering bijgewoond omdat het World Economic Forum een nuttig platform is voor de uitwisseling van kennis en ideeën.

Vraag 3

Welke afwegingen zijn er gemaakt om met deze kabinetsdelegatie te gaan?

Antwoord

De kabinetsleden die zijn afgereisd naar Davos hebben een uitnodiging ontvangen van het World Economic Forum om de jaarvergadering bij te wonen.

Vraag 4

Op welke manier en tijdens welke momenten zijn deze afwegingen gemaakt? En door wie? Kunt u de stukken die ten grondslag liggen aan deze afwegingen meesturen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De uitgenodigde bewindspersoon beslist over het al dan niet aannemen van een uitnodiging van het WEF. Deze uitnodigingen zijn eerder met Uw Kamer gedeeld¹.

Vraag 5

Kunt u een overzicht geven welke bewindslieden tijdens welke sessies aanwezig zijn bij het World Economic Forum?

Antwoord

In de bijlage treft u de volledige programma's aan van de Nederlandse bewindspersonen die bij de vergadering van het World Economic Forum aanwezig waren.

---

¹ Beantwoording van de vragen van het lid Van Houwelingen (FvD) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over het WEF (ingezonden 8 november 2022), met als kenmerk 2022Z21308.

Vraag 6

Kunt u de verslagen van deze sessies toezenden inclusief een lijst van andere aanwezigen van de sessies waar een Nederlands bewindspersoon aanwezig was? Zo nee, waarom niet?

Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling

Antwoord

Van de programmasessies van het World Economic Forum worden in de regel geen verslagen gemaakt. De meeste sessies werden gelivestreamed en zijn terug te kijken via de website van het World Economic Forum². Daarop staat bij elke sessie ook de deelnemerslijst vermeld. Enkele sessies hadden een vertrouwelijk karakter. Het WEF deelt de inhoud en deelnemerslijst om die reden niet.

Onze Referentie
BZDOC-349028455-86

Vraag 7

Kunt u een overzicht geven van de ontmoetingen van de Nederlandse bewindslieden met collega's, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en economen?

Antwoord

In de bijlage treft u de volledige programma's aan van de Nederlandse bewindspersonen die bij de vergadering van het World Economic Forum aanwezig waren.

Vraag 8

Kunt u een overzicht geven van de totale kosten die de reis naar Davos van de Nederlandse kabinetsdelegatie met zich meebrengen? Gelieve uitgesplitst naar bewindspersoon.

Antwoord

In onderstaande tabel treft u de kosten voor verblijf van de delegatieleden aan. Voor de overige kosten, te weten de kosten omtrent de lijnvluchten van de minister voor BHOS, de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, verwijs ik u naar de bestuurskosten.

Een deel van de kabinetsdelegatie heeft voor de heen- en terugreis gebruik gemaakt van het regeringstoestel. Alle departementen hevelen sinds 2014 budget over naar I&W om de kosten van het regeringstoestel te dekken. Deze kosten worden dan ook niet meegenomen in de beantwoording van deze vraag.

De staatssecretaris van IenW is per dienstauto naar Davos afgereisd. De kosten hiervan zijn niet meegenomen. Op de terugweg vloog de staatssecretaris mee met het regeringstoestel.

De minister van SZW en de minister voor BHOS waren vanwege hun verantwoordelijkheden en afspraken langer aanwezig in Davos en vlogen daardoor niet mee met het regeringstoestel. De minister van Buitenlandse Zaken vertrok eerder dan de rest van de delegatie vanwege een parlementaire verplichting waardoor hij voor de terugweg een lijnvlucht heeft genomen.

---

² <https://www.weforum.org/events/world-economic-forum-annual-meeting-2023/programme>

Bewindspersoon	Verblijf	Kosten (euro)
Rutte (AZ)	Hotel (1 overnachting)	€594,00
Kaag (FIN)	Hotel (1 overnachting)	€594,00
Hoekstra (BZ)	Hotel (1 overnachting)	€594,00
Schreinemacher (BZ)	Hotel (3 overnachtingen)	€1462,00
Ollongren (DEF)	Hotel (1 overnachting)	€594,00
Van Gennip (SZW)	Hotel (3 overnachtingen)	€1137,94
Heijnen (IenW)	Hotel (2 overnachtingen)	€796,00

Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling

Onze Referentie
BZDOC-349028455-86

Vraag 9

Heeft u kennis genomen van het nieuwe rapport van Oxfam Novib 'Survival of the Richest' dat is gepubliceerd op dezelfde dag als de start van het World Economic Forum?

Antwoord

Ja.

Vraag 10

Wat is uw reactie op dit nieuwe rapport 'Survival of the Richest'?

Antwoord

We zien dat de wereld sterk verandert. In 2019 waren wereldwijde armoede, ongelijkheid, kindersterfte en analfabetisme al bijna dertig jaar aan het dalen, maar mede door de COVID-19 pandemie, de oorlog in Oekraïne en de gevolgen van klimaatverandering nemen bestaande ongelijkheden weer toe.

Rapporten zoals 'Survival of the Richest', maar ook analyses van de Wereldbank en OESO onderstrepen dat beeld en zijn voor het kabinet een belangrijke bron van kennis om invulling te geven aan het beleid.

Het kabinet onderschrijft de conclusie dat belastingen een belangrijke rol spelen in het adresseren van ongelijkheid. Daarom is ons beleid ook gericht op het aanpakken van onwettige geldstromen en belastingontwijking.

Vraag 11

Erkent u dat de groeiende ongelijkheid tussen aan de ene kant de rijkste 1 procent en aan de andere kant de rest van de wereldbevolking een probleem is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Verminderen van armoede en ongelijkheid is één van de lange termijn hoofddoelen van het beleid voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) van Nederland, zoals onder andere is vastgelegd in de beleidsnota 'Doen waar Nederland goed in is' ³.

Ongelijkheid kent een grote diversiteit aan oorzaken en verschijningsvormen, denk aan ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, inkomensongelijkheid, ruraal-

³ Kamerstuk 36180, nr. 1

urbane verschillen, ongelijke toegang tot dienstverlening en digitale middelen/het internet (de '*digital divide*'). Als gevolg van COVID-19 zijn deze ongelijkheden op veel plaatsen toegenomen, en ontstaan nieuwe vormen, zoals ongelijke toegang tot vaccins. Het kabinet beoogt dergelijke ontwikkelingen gericht te adresseren.

**Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling**

Zo heeft Nederland bijvoorbeeld haar inzet vergroot op het versterken van sociaaleconomische weerbaarheid van mensen in lage en middeninkomenslanden. Dat doen we o.a. via *cash transfer* en *safety net*-programma's.

Onze Referentie
BZDOC-349028455-86

Vraag 12

Erkent u dat deze groeiende ongelijkheid een politieke keuze is? Zo ja, welke politieke keuze bent u bereid te nemen om deze groeiende ongelijkheid in Nederland tegen te gaan?

Antwoord

Ongelijkheid staat breed in de schijnwerpers, niet alleen wereldwijd maar ook in Nederland. Het heeft ook de nadrukkelijke aandacht van het kabinet. Kansengelijkheid is een van prioriteiten van het kabinet binnen de brede welvaart.

Qua inkomensongelijkheid constateert het rapport "Inkomen verdeeld"⁴ dat sinds 1990 de inkomensongelijkheid vrijwel gelijk is gebleven, terwijl de ongelijkheid in primaire inkomens (marktinkomens) groter is en is toegenomen. De politieke invloed op de primaire inkomensongelijkheid is beperkt, terwijl de invloed daarvan op de inkomensongelijkheid groot is. Het is een politieke keuze om de secundaire inkomensongelijkheid beperkt te houden. Overigens heeft een bepaalde mate van scheefheid van de verdeling ook positieve effecten voor de samenleving als geheel. De scheefheid biedt een prikkel; het is een stimulans om te werken, talenten te benutten en te investeren in je eigen ontwikkeling. Mensen die hard werken, risico nemen of mooie innovaties bedenken, mogen daarvoor ook worden beloond.

Qua vermogensverdeling is er meer ongelijkheid dan bij inkomens. Het IBO Vermogensverdeling dat op 8 juli naar uw Kamer is gestuurd heeft laten zien dat dit ten dele verklaarbaar is uit het feit dat vermogen gedurende de levensloop wordt opgebouwd: 40% van de scheefheid kan hiermee verklaard worden. Ook laat het rapport zien dat een scheve vermogensverdeling de negatieve effecten op kansengelijkheid in onze samenleving kan versterken.

Het kabinet treft maatregelen om ongelijkheid in inkomens en vermogens tegen te gaan zoals door de ophoging van het wettelijk minimumloon met ruim 10%⁵ en het aanpakken van belastingconstructies.⁶

Het kabinet zet ook in op kansengelijkheid in de toekomst door het op peil houden en verbeteren van sociale voorzieningen, waarbij onder meer de kwaliteit van onderwijs wordt verbeterd via ondersteuning voor docenten en de onderwijsketen. Om ervoor te zorgen dat elk kind optimaal kansen kan pakken, trekt het kabinet de komende jaren in totaal €1 miljard uit. Het kabinet werkt aan een reactie op de

⁴ K. Caminada, E. Jongen, W. Bos, & F. Otten (Eds.), *Inkomen verdeeld, trends 1977-2019*. Heerlen / Leiden: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) / Universiteit Leiden, 2021

⁵ Kamerbrief toezending AMvB betreffende halfjaarlijkse indexatie en bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon, (Kamerstuk 29544, nr. 1152).

⁶ Kabinetsreactie rapport IBO Vermogensverdeling, (Kamerstuk 36200-IX, nr. 4).

motie Van Baarle⁷ waarin de regering verzocht wordt om interdepartementaal de samenhang te bewaken in de aanpak om tot kansengelijkheid te komen, en tevens hierbij indicatoren te gebruiken waarmee de kansengelijkheid in de tijd kan worden gevolgd.

**Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling**

Vraag 13

Heeft u – of andere leden van uw kabinet – deze ongelijkheid geagendeerd op het World Economic Forum? Zo ja, welke bewindspersonen hebben dit gedaan en op welke manier? Zo nee, waarom niet?

Onze Referentie
BZDOC-349028455-86

Antwoord

Het thema ongelijkheid is bij verschillende sessies waaraan ik heb deelgenomen aan de orde geweest. Ook in diverse bilaterale ontmoetingen van diverse bewindspersonen is het onderwerp besproken. Specifiek ging het daarbij onder meer over leefbaar loon, het creëren van een inclusieve arbeidsmarkt, de toegang tot schoon drinkwater en inclusieve handel en economische ontwikkeling.

Vraag 14

Wat is uw reactie op het voorstel van Oxfam Novib om de rijkste 1% bijvoorbeeld tenminste 60% van hun inkomen aan belasting te laten betalen?

Antwoord

Het kabinet neemt de uitkomsten van het interdepartementale beleidsonderzoek (IBO) over fiscale onevenwichtigheden en de relatie met ongelijkheid tussen huishoudens serieus. Het kabinet heeft met het Belastingplan 2023 reeds een forse stap gezet en zet komende periode verdere stappen naar een evenwichtiger en neutraler belastingstelsel.

Een van de belangrijkste conclusies uit het IBO Vermogensverdeling is dat een onevenwichtig belastingstelsel bijdraagt aan ongelijkheid tussen huishoudens. Zo laat het IBO zien dat het inkomen uit vermogen relatief laag wordt belast ten opzichte van inkomen uit arbeid en op welke manier dit bijdraagt aan ongelijkheid tussen huishoudens. Het inkomen van de top 1% bestaat - anders dan het inkomen van andere huishoudens - voornamelijk uit inkomen uit vermogen.

Bij de voorjaarsbesluitvorming in 2022 heeft het kabinet reeds stappen gezet in het gelijker belasten van arbeid en vermogen en volgende stappen zijn gezet bij de besluitvorming richting Miljoenennota 2023. Dit heeft geleid tot een heel pakket aan maatregelen in het Belastingplan 2023, die de lasten op vermogen verzwaren, de lasten op arbeid verlichten, en daarmee de belastingdruk van verschillende type werkenden en type inkomen dichterbij elkaar brengen. Vanwege de samenstelling van het inkomen van de top 1% rijkste huishoudens ten opzichte van andere huishoudens is het zeer aannemelijk dat met de maatregelen van het Belastingplan 2023 de lastendruk van de top 1% meer toeneemt dan die van andere huishoudens.

Daarnaast zet het kabinet in op het aanpakken van belastingconstructies waarvan met name de rijkste huishoudens kunnen profiteren. Hiertoe heeft het kabinet een taakopdracht van €550 miljoen structureel ingeboekt. In de Voorjaarsnota 2023 wordt de eerste invulling van de aanpak van belastingconstructies gepresenteerd.

---

⁷ Kamerstuk 35925-XV, nr. 94

Daarnaast wordt er hard gewerkt aan het stelsel van werkelijk rendement voor het vermogen in box 3, wat er voor zorgt dat inkomen uit box 3-vermogen gelijk wordt belast met ander inkomen. In de kabinetsreactie op de evaluatie van de Bedrijfsopvolgingsregelingen (BOR) is vervolgonderzoek aangekondigd. Dit vervolgonderzoek loopt momenteel en wordt uiterlijk voor de zomer afgerond. Tussentijdse conclusies neemt het kabinet mee in de voorjaarsbesluitvorming.

**Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling**

Onze Referentie
BZDOC-349028455-86

Vraag 15

Wat is uw reactie op het voorstel van Oxfam Novib om een eenmalige solidariteitsbelasting en belasting op excessieve winsten door bedrijven die profiteren tijdens wereldwijde crises in te voeren?

Antwoord

Winst is reeds belast met vennootschapsbelasting, waarbij bij een hogere winst ook meer vennootschapsbelasting is verschuldigd. In de huidige zeer uitzonderlijke omstandigheden heeft de Europese Commissie zich genoodzaakt gezien in te grijpen. Hiervoor was breed draagvlak onder de lidstaten. Het kabinet onderschreef deze noodzaak en heeft daarom voor de fossiele sector de Wet tijdelijke solidariteitsbijdrage ingevoerd voor 2022 en in het Belastingplan 2023 de cijns in de Mijnbouwwet voor 2023 en 2024 verhoogd.

Een algemene wettelijke grondslag creëren voor een overwinstbelasting is niet mogelijk. Een belasting bestaat in de basis uit een subject (belastingplichtige), een object (de grondslag waarover wordt geheven) en een tarief. De grondslag voor een belasting is de formele wet waarin dit alles duidelijk staat. Dat volgt ook uit artikel 104 van de Grondwet, dat voorschrijft dat belastingen van het Rijk worden geheven uit kracht van een wet. Zonder dat duidelijk is (1) welke doelgroep moet worden belast, (2) welke overwinst moet worden belast en vervolgens (3) tegen welk tarief het moet worden belast, is het niet mogelijk een wettelijke grondslag te creëren. Daarmee kent het creëren van een grondslag dezelfde bezwaren ten aanzien van de afbakening van belastingplichtigen, de vraag wat overwinst is en de uitvoerbaarheid, als eerder al uitgebreid toegelicht in brieven aan de Tweede Kamer op 29 september 2021 en 1 juli 2022 ten aanzien van een solidariteitsheffing.⁸

Vraag 16

Heeft u kennis genomen van het volgende artikel uit de Volkskrant: 'Samenzwering in de Alpen: hoe de Great Reset een mondiale complottheorie over werelddominantie werd'?

Antwoord

Ja.

Vraag 17

Erkent u dat het World Economic Forum een broedplaats is voor neoliberale ideeën?

Antwoord

Het doel van het World Economic Forum is om kennis en ideeën uit te wisselen in de aanpak van wereldwijde problemen, zoals armoede, ongelijkheid, klimaatverandering of de Russische invasie in Oekraïne. De ideeën worden

---

⁸ Kamerstuk 35420, nr. 403 en Kamerstuk 32140, nr. 134

uitgewisseld tussen politici, academici, journalisten en vertegenwoordigers van internationale organisaties, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven. Omdat de deelnemers verschillende achtergronden, kennis, en overtuigingen hebben, zijn de ideeën uiteenlopend en niet gebaseerd op één specifiek gedachtegoed.

**Directie Economische
Advisering en
Beleidsontwikkeling**

Onze Referentie
BZDOC-349028455-86

Vraag 18

Kunt u begrijpen dat de Nederlandse kabinetsdelegatie op het World Economic Forum veel ergernis oproept bij de Nederlandse bevolking, omdat het immers gaat om een willekeurig gezelschap dat zich met hoge (reis)kosten afzonderd in een luxe Zwitsers resort?

Antwoord

Het is begrijpelijk dat mensen willen weten wat er bij de jaarlijkse vergadering van het World Economic Forum gebeurt en waarom een Nederlandse kabinetsdelegatie daaraan deelneemt.

Voor de reden waarom een kabinetsdelegatie aan de jaarvergadering van het World Economic Forum heeft deelgenomen, verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1.

De meeste sessies waaraan leden van het Nederlandse kabinet hebben deelgenomen werden gelivestreamed en zijn terug te kijken via de website van het World Economic Forum (zie ook het antwoord op vraag 6).

In de bijlage treft u de volledige programma's aan van de Nederlandse bewindspersonen die bij de vergadering van het World Economic Forum aanwezig waren.

Vraag 19

Wat is democratische legitimiteit van deze top?

Antwoord

De jaarlijks vergadering van het World Economic Forum is bedoeld voor de uitwisseling van kennis en ideeën over actuele maatschappelijke vraagstukken tussen politici, academici, journalisten en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, internationale organisaties en ngo's. Tijdens de jaarlijkse vergadering van het World Economic Forum vindt geen politieke besluitvorming plaats.

Stakeholderkapitalisme

Is stakeholderkapitalisme het juiste kapitalisme? Stakeholderkapitalisme concentreert de invloed op maatschappelijke waarden te bepalen in handen van een zeer selecte groep industriëlen. Het World Economic Forum is voorstander van dergelijk systeem. De vraag is of ze het aanbevelen om hun reputatie op te poetsen en hun rug te dekken? De vraag is ook of we onze maatschappelijke waarden “mensenrechten” uit handen moeten geven aan een zeer selecte groep industriëlen. Onze politici lopen nu al aan de leiband van de wapenindustrie en de farmaceutische industrie. In het Derde Rijk golden zuiver economische belangen bij het ig-Farben-kartel. Kunnen we dan zomaar het World Economic Forum samen met de zakenbanken, wapenindustrie en de farmaceutische industrie vertrouwen op hun woord met hun moderne “Robin Hood plan”.

Robin Hood is een Engelse volksheld uit een reeks oude balladen en legenden. Volgens de verhalen zou hij stelen van de rijken en zijn buit vervolgens verdelen onder de armen,(wikipedia).

Book: “Stakeholder Capitalism” A Global Economy that Works for Progress, People and Planet, John Wiley & Sons Inc, Klaus Schwab Peter Vanham, English, Hardcover, ISBN: 9781119756132 , 28 january 2021, 304 page.

Woke, Inc. kritiek op het stakeholderkapitalisme

Het 'stakeholderkapitalisme' doet rooskleurige beloften voor een betere, meer diverse, milieuvriendelijke wereld, maar in werkelijkheid berooft deze ideologie, verdedigd door het WEF samen met Industriëlen en politieke leiders, het volk van hun geld, hun stem en hun identiteit. Vivek Ramaswamy is een verrader van zijn klasse. Hij heeft miljardenbedrijven opgericht, leidde een biotechbedrijf als CEO, werd op zijn twintigste een hedgefondspartner, volgde een opleiding tot wetenschapper aan Harvard en advocaat aan Yale, en groeide op als kind van immigranten in een klein stadje in Ohio. Nu neemt hij ons mee achter de schermen naar bestuurskamers van bedrijven en vijfsterrenconferenties, naar Ivy League-klaslokalen en geheimzinnige non-profitorganisaties, om de bepalende zwendel van onze eeuw te onthullen. Het moderne woke-industriële complex het Amerikaanse volk verdeelt. Door moraliteit te vermengen met consumentisme, jagen de Amerikaanse elites op het volk hun diepste onzekerheden over wie ze werkelijk zijn. Ze verkopen het volk goedkope sociale doelen en diepgaande identiteiten om honger naar een doel en 'n zoektocht naar betekenis te stillen, op een moment dat veel Amerikanen beide missen.

Boek: Woke, Inc.: Inside Corporate America's sociale rechtvaardigheidszwendel Vivek Ramaswamy, Center Street, 368 pagina's, EAN9781546090786, Engels, 17 augustus 2021.

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie J&V

Aan de minister van Justitie en Veiligheid

Plaats en datum: Den Haag, 13 april 2022
Betreft: Verslag van een schriftelijk overleg over de tussenrapportage van de tijdelijke onderzoekscommissie Georganiseerd Sadistisch Misbruik van Minderjarigen (Kamerstuk 31015-240)
Ons kenmerk: 31015-244/2022D14958
Uw brief van: 31 maart 2022

Geachte mevrouw Yeşilgöz-Zegerius,

In de procedurevergadering van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van 13 april 2022 is gesproken over het verslag van een schriftelijk overleg over de tussenrapportage van de tijdelijke onderzoekscommissie Georganiseerd Sadistisch Misbruik van Minderjarigen (Kamerstuk 31015-240).

De commissie verzoekt u aan te geven wanneer het eindrapport van de commissie Hendriks naar de Kamer zal worden gestuurd.

Bij dezen breng ik u het verzoek van de commissie over.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

A.M. Brood

De invloed van desinformatie en complotmythen ritueel (satanisch) misbruik

Kort na de Argos-uitzending *Glasscherven en duistere rituelen* van 27 juni 2020 (Argos, 2020) waarin het onderzoek naar slachtoffers van georganiseerd seksueel misbruik werd besproken, hebben de Tweede Kamerleden Kuiken (PvdA) en Van Nispen (SP) vragen gesteld aan de toenmalige Minister van Justitie en Veiligheid over onder meer de aard en het aantal meldingen dat Argos heeft onderzocht, of de LEBZ dit type meldingen ook krijgt en of de minister vindt dat er nieuw onderzoek moet worden gedaan naar ritueel misbruik in Nederland (Aanhangsel van de Handelingen II, nr. 3575, 2019-2020). De kern van de beantwoording door de minister luidt dat het bestaan van ritueel misbruik in Nederland niet valt uit te sluiten, dat de LEBZ sinds de oprichting in 1999 ongeveer 25 van dit soort zaken heeft behandeld en gezien het verloop van (het geringe aantal) opsporingsonderzoeken ziet de minister geen aanleiding tot nieuw onderzoek naar ritueel misbruik (Aanhangsel van de Handelingen II, nr. 3883, 2019-2020). Een deel van deze aangiftes gaat over betrokkenheid van autoriteitsfiguren bij misbruik van minderjarigen op (besloten) feesten. Deze aangiftes, die vaak gedaan zijn tegen de overheid of tegen specifieke autoriteitsfiguren, staan alleen in mediabronnen beschreven. Volgens sommige complotdenkers is er onder andere sprake van een netwerk van pedofielen en satanisten die kinderen misbruiken en baby's doden. Dit soort complottheorieën kan gemakkelijk via internet en social media worden verspreid, waardoor mensen eenvoudig gemanipuleerd kunnen worden om deel te nemen aan het creëren en verspreiden van complotmythen. In Nederland worden verschillende politici en andere autoriteitsfiguren ervan beschuldigd lid te zijn van dit soort netwerken. Leden van het Koningshuis, (voormalig) ministers en personen die een belangrijke rol speelden bij de bestrijding van covid-19 genoemd als daders. Zij zouden behoren tot de satanische pedofiele elite. Er zou een Grote Samenzwering bestaan van een geheime elite die achter de schermen de wereld beheerst en bezig is een onbekend plan uit te voeren.

Uit een overzicht van Nederlandse rechtszaken van de afgelopen drie decennia blijkt dat er geen veroordelingen zijn voor specifiek (satanisch) ritueel misbruik.

Bron: eindrapport Commissie-Hendriks, Tussen ongelooft, ondersteuning en opsporing *Over georganiseerd sadistisch misbruik van minderjarigen*, 21 december 2022.

Volgens vermeende slachtoffers was Jan Hendriks ongeschikt bevonden om vertrouwen te verdienen en daarmee om een kundig onderzoek neer te zetten naar ritueel (satanisch) misbruik in Nederland.

Citaten Hendriks uit het Parool artikel "*Hoogleraar: stel gemanipuleerde kinderporno beschikbaar*" Redactie 11 april 2015:

(citaat) 'Als pedofielen zouden beschikken over gemanipuleerde kinderporno, zou het aantal gevallen van kindermisbruik wel eens kunnen dalen.' Dat stelt hoogleraar forensische psychiatrie en psychologie Jan Hendriks. Hij denkt dat de gevoelens van sommige pedofielen zo wellicht kunnen worden beteugeld. Het bezit van kinderporno is strafbaar in Nederland. De wet zou moeten worden aangepast om dit onderzoek mogelijk te maken, (einde citaat).

Duivelse plannen

Volgens de in 2023 overleden columnist Franklin ter Horst was Klaus Schwab en zijn WEF-sekte één grote internationale samenzwering. Volgens ter Horst zouden ze de meest belangrijke spelers zijn die sinds het begin van 2020 een deel van de wereldbevolking terroriseerden met dwangmaatregelen om gehoorzaamheid af te dwingen, en praktisch allemaal volgelingen van Klaus Schwabs WEF-sekte samenzwering zijn in de vorm van een misdaadsyndicaat. Het zouden wolven in schaapskleren en meesters in het manipuleren zijn. Ze zouden ook bezig zijn met een vooropgezet plan uit te voeren waarmee ze nog maar net waren begonnen. Deze Schwab zou zich vervolgens als de leider van de wereld gedragen en bij de uitvoering van zijn duivelse plannen de hulp van een heel leger hielenlikkers krijgen.

The Great Reset

Complottheoretici zien er een duivels plan in en geloven dat dit initiatief in feite een complot is om één wereldregering tot stand te brengen onder de dekmantel van The Great Reset. The Great Reset is de naam van een initiatief dat in juni 2020 door het World Economic Forum (WEF) werd gelanceerd. Het roept op tot “eerlijkere resultaten” en een heroverweging van de mondiale investeringen en overheidsuitgaven om de wereldeconomie nieuw leven in te blazen. In het kort is het een plan ontworpen door de mondiale elite speciaal voor een beter leven van de onderklasse. Dus in Davos zijn die elite bezig met het maken van beleid dat beter uitpakt voor gewone mensen.

Nederlandse overheid zelf voedingsbodem desinformatie en complotmythen

Koningin Beatrix bracht in het verleden in 1985 een bezoek aan de werkkamer van prins Claus nadat Zij juist het nieuwe ministerie van Buitenlandse Zaken had geopend. Aan de wand van de werkkamer van Prins Claus te zien op foto's een ramskop wat bekend staat als Baphomet een occult symbool, dat de duivel ofwel Satan representeert. | Bron: Nationaal Archief, CCO | 7 mei 1985 | In 2010 een reportage van de NOS, rondleiding video de werkkamer “torentje” van de kersverse Minister-President Mark Rutte. Aan de wand een ramskop waar Rutte zegt in de reportage persoonlijk trots op te zijn, omdat het nog een erfenis was van Jan Peter Balkenende dat daar nog is blijven hangen.

(authentiek materiaal nationaal archief 1985 en NOS 2010)

Image ID: 2FXF156

Image title Queen Beatrix opens Ministry BuiZa, Queen Beatrix in office of Prince Claus, May 7, 1985, queens, ministries, openings, The Netherlands, 20th century press agency photo, news to remember, documentary, historic photography 1945-1990, visual stories, human history of the Twentieth Century, capturing moments in time

Model release NO

Property release NO

Credit line Penta Springs Limited / Alamy Stock Photo

Alamy / IFUD of Human Rights

License details

Country Worldwide

Usage Presentation or newsletters

Start date 20 January 2024

Duration In perpetuity

Additional details Use in a presentation/talk (eg,Powerpoint and Keynote) or in an editorial newsletter.

Nieuwe wereldorde

“Top-down” piramide design, aangestuurd alléén door de top elite dat niet de inbreng van de onderkant van het volk via het parlement weerspiegelt, maar die van een marionettenregering gebruikmakend van een schaduwsysteem "schijndemocratie". Dat zouden de Verenigde Naties moeten zijn. Een beweging van industriëlen, bankiers en politici aangeduid als het “Militair-industrieel complex” die de Verenigde Naties aanvankelijk met goede bedoelingen voor vrede en gerechtigheid misbruiken voor hun eigen imperialistische agenda. Een nieuwe wereldorde die het proletariaat over de hele wereld onderdrukt.

Anti-institutioneel extremisme

Kwaadaardige elite

De AIVD ziet een ontwikkeling van extremisten die zich niet meer alleen richten tegen de overheid, maar meer en meer ook tegen allerlei organisaties en instituties. Dit noemen we anti-institutioneel extremisme. Kenmerkend voor deze groep is de boodschap dat in Nederland een kwaadaardige elite aan de macht is, die 'de vijand' is van de Nederlandse bevolking.

Bron: AIVD

Kritiek op overheidsbeleid

Kritiek op overheidsbeleid vormt juist de essentie van een rechtstaat en democratie, die immers uitsluitend kunnen bestaan bij de gratie van kritiek en een botsing van standpunten. Duidelijk mag wel zijn dat hieronder niet die situaties vallen schuldig maken aan rassenhaat, antisemitisme, moslimhaat, of oproepen geweld tegen rechtsstatelijke instituties te keren. Die handelingen en uitingen zijn immers bedoeld om een dergelijke open discussie onmogelijk te maken, door (dreiging met) geweld of door uitsluiting en intimidatie.

Brief aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, 14 juni 2023, referentie 38763133, de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, Dennis Wiersma.

Vrijheid van godsdienst en overtuiging

<https://archive.org/details/eu-guidelines-on-the-promotion-and-protection-of-freedom-of-religion-or-belief>

Richtsnoeren van de EU betreffende de bevordering en bescherming van de vrijheid van godsdienst en overtuiging, Europese Unie, BUITENLANDSE ZAKEN Raadszitting Luxemburg, 24 juni 2013.

Vrijheid van meningsuiting

Uit het beoordelingskader van de Europese jurisprudentie volgt dat de burgers in de samenleving hun mening vrij aan de orde moeten kunnen stellen, verwijs naar Artikel 10 EVRM lid 1, ook wanneer een uitlatingen door anderen als kwetsend shockerend of verontrustend kan worden ervaren, verwijs Europese jurisprudentie. Maar dat het Openbaar Ministerie de verantwoordelijkheid draagt te voorkomen dat uitlatingen worden verspreid die strijdig zijn met wet en grondbeginselen van de democratische rechtsstaat, door het onder meer vastgestelde feitelijke context waarin zijn begrepen omstandigheden waarin een bepaalde uitlating handelen of nalaten is gedaan, verwijs naar Artikel 10 EVRM lid 2. Kamerleden hebben een belangrijke voorbeeldfunctie. Democratie kent ook een grote vrijheid toe aan Kamerleden om in het parlementaire debat hun mening te uiten. Die vrijheid is van zéér grote waarde. Op het scherp van de snede maken Kamerleden zich in debat sterk bij de uitvoering van hun kerntaken, verwijs naar gedrag en omgangsvormen tijdens de debatten in de Tweede Kamer. Ook bewindspersonen hebben een belangrijke voorbeeldfunctie, verwijs naar het blauwe boek Handboek voor bewindspersonen.

Staatscommissie rechtsstaat

Staatscommissie rechtsstaat bezoekt Eerste Kamer

Nieuwsbericht | 03-10-2023 | 09:43

Op dinsdag 26 september bezochten voorzitter Henk Kummeling, commissieleden Fatma Çapkurt en Ernst Numann en secretaris Rien den Boer de Eerste Kamer.

De Staatscommissie rechtsstaat heeft haar opdracht gekregen van de Eerste en Tweede Kamer, de rechtspraak en de regering. De staatscommissie was uitgenodigd door de Eerste Kamer om te vertellen over haar werk en de stand van het onderzoek. Dat er veel interesse is in het onderzoek van de staatscommissie bleek uit de grote opkomst en de vele vragen die leden van de commissie Justitie en Veiligheid en de commissie van Binnenlandse Zaken aan de staatscommissie stelden.

Voorzitter dhr. Boris Dittrich:Goedemiddag, ik open hier bij de vergadering van twee commissies, de Commissie Justitie en Veiligheid en die van Binnenlandse Zaken. Ik wil onze gasten van harte welkom heten. We hebben echt bij deze bijeenkomst uitgekeken. Het onderwerp waar u met ons over gaat praten is natuurlijk al eens vaker in beide commissies aan de orde geweest en wij houden heel goed voor ogen dat ondanks dat wij betrokken zijn geweest, in zekere zin bij het installeren van de Commissie, we hebben ook deelgenomen aan het tripartite overleg, is het natuurlijk zo dat we belangstellend uitkijken naar waar u te zijner tijd mee gaat komen, maar dat wij ons volledig vrij voelen natuurlijk om met uw rapportage met u in gesprek te gaan en ook het debatten aan te gaan. En, we zijn natuurlijk niet op de een of andere manier, Ja als het ware hij gebonden aan waar u mee komt. Maar dat gezegd hebbend zijn we ontzettend blij dat u er bent en ook heel belangstellend. Ik stel voor dat we geen voorstelrondje doen, want we hebben helaas maar een uur voor deze vergadering en we hebben van tevoren afgesproken professor Kummeling dat u het woord zou voeren voor een klein kwartier en dat dan de leden gelegenheid hebben om vragen te stellen, is dat een goed plan? Ik zie dat dat een goed plan is en dan wil ik u eigenlijk alvast meteen het woord geven. Gaat uw gang? Dank u wel, meneer de Voorzitter. Dittrich:(Ik geloof dat de microfoon niet aanstaat, hij moet rood zijn). Kummeling: Heel hartelijk dank voor de uitnodiging voor het gesprek. U bent niet gebonden aan onze voorstellen en tegelijkertijd wij als onafhankelijke

Commissie nemen we natuurlijk ook alle vrijheid om met onze eigen voorstellen te komen uiteraard gebruik makend van alle wijsheid die ook in dit gesprek naar voren zal worden gebracht en ook al eerder voor de Eerste Kamer de eerste Kamerleden naar voren is gebracht.

rondetafelgesprek commissie rechtsstaat Justitie en Veiligheid – en Binnenlandse Zaken 26 september 2023 (Eerste Kamer)

De ministerraad heeft ingestemd met de instelling van een staatscommissie rechtsstaat. De commissie staat onder voorzitterschap van hoogleraar Henk Kummeling. De opdracht is om het functioneren van de rechtsstaat analyseren en voorstellen te doen voor versterking ervan. Bij de opdracht zal de Commissie nadrukkelijk aandacht hebben voor bescherming van burgers tegen onvoorziene en ongewenste gevolgen van overheidsmaatregelen. De Commissie zal vóór 1 juni 2024 haar advies aanbieden aan het kabinet. Het ongunstig beoordelen en neerhalen van de Stichting intermediaire stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens decennialang respectloos en niet geïnteresseerd zijn behandeld door de staat der Nederlanden van hoog tot laag met enkele uitzonderingen daar gelaten. De stichting wordt bewust geweerd. De diverse instanties binnen de Nederlandse overheid die de stichting zouden moeten beschermen. Ketenpartners deden precies het tegenovergestelde doorzeefd met vriendjespolitiek. De Nederlandse overheid zet politieke opposanten en mensenrechten verdedigers buitenspel. Het blijkt niet Alleen mensenrechtenverdedigers, het zit namelijk veel dieper In de samenleving. Vaak zijn Mensen zich van de kwetsbaarheid van hun positie niet bewust. Anderen maken bezwaar en raken verstrikt tussen klachten en instituten die niet functioneren, rapporten en formulieren steeds meer strengere verplichtingen in juridische uitputting strijd. De zware bewijslast de slopende eenzijdige rechtspraktijk tot juridisch touwtrekken tot de Hoge Raad toe. Het recht ook het strafrecht dient er vooral te zijn om onmachtige te beschermen. in Nederland is dit precies andersom het recht beschermd en bevoordeeld de politieke en economische heersende klassen. Het recht is een monopolistisch machtsmiddel van de heersende klasse met een eigen staat van heersers In de staat. Zodra klokkenluiders er een vinger naar uitstrekken, sluit het systeem zich hermetisch. Iedere aanval op de Nederlandse staat wordt door het Openbaar Ministerie en de rechters onmiddellijk afgeblokt. Het apparaat van de echte macht of regering staat boven electorale belangen, een staat waarin hooggeplaatste met de juiste contacten binnen Justitie en de rechterlijke macht. Boven de wet staan de staat binnen de staat zal nooit toestaan dat er een situatie ontstaat waarin men macht en voordelen zal verliezen aan die van de Democratische, het behouden van de status quo door het gevestigde establishment van de macht. In het Engels, diep State. Nederland is afgezien van de presentatie van de regering zelf over democratie en rechtsstaat In de praktijk een samenleving die individuen en organisaties benadeelt als ze niet tot de heersende klassen behoren en bevoordeeld als ze wel tot de heersende klassen behoren. Het is hier schematisch van aard. De Nederlandse staat gebruikt hetzelfde principe van het model kamp Theresienstadt van de nazi 's betreft uitvoering van rechtsstaat en democratie, mensenrechten en zelfs de herdenking van de Holocaust is onderdeel van het model. Waar wij het hier over hebben, zijn de geschetste ontwikkelingen. Waar Omtzigt ook over sprak. Die problemen liggen in een structureel patroon In de praktische uitvoering van de rechtsstaat die het meest ernstig zijn geschonden. Dat is niet Alleen de toeslagen affaire van de Belastingdienst en gaswinning Groningen of de jeugdzorg. Er is veel meer. Nederland is een land waar de mensenrechten stelselmatig worden geschonden. Mensenrechten in Nederland dienen voor frauduleuze en oplichtende politici van de Nederlandse staat voor de Mensenrechtenraad in Genève en en de Verenigde Naties in New York Samen met de koning In de schijnwerpers te zetten. Hun model speeches naar bekende mensenrechten strijders, zoals bijvoorbeeld Nelson Mandela of Martin Luther King en verwijzen ook naar de mensenrechtentulp en het mensenrechten fonds of Anne Frank over

de Tweede Wereldoorlog. Deze encenering is dan ook niet gericht op de mensenrechten, maar op zelfverheerlijking en als politiek instrument voor de Nederlandse staat. Nederland heeft Shelter City met een aantal Shelter City steden in Nederland, zoals Den Haag. Het beschermen van mensenrechtenverdedigers wereldwijd gaat niet om mensenrechten, maar gaat de bloemetjes buiten zetten voor goede presentatie voor promotie van Nederlandse mensenrechten in het buitenland. Overigens, met alle respect voor Anne Frank en Haar herinneringen. Vrij Nederland Bart de koning stelde een lijst Samen van 216 politieke Zaken en integriteit schandalen uit de Nederlandse politiek die zich In de afgelopen 30 jaar tussen 1983 en 2013 in Nederland hebben afgespeeld. Al die affaires hebben het vertrouwen in Nederlandse politici en bestuurders aangetast. De belangrijkste redenen voor het verminderde vertrouwen In de overheid zijn incompetentie en fraude. Zo zijn klokkenluiders in Nederland nog steeds niet goed beschermd. De regering verafschuwt en verband wetenschappers die orthodoxe standpunten in twijfel trekken. Heel vaak worden klokkenluiders die wijzen op tekortkomingen In de heersende stroming, theorieën of de interpretatie van gevestigde belangen als krankzinnige bestempeld, zodat hun ideeën achteraf gemakkelijk genegeerd kunnen worden. Ook worden ze stelselmatig verhinderd om congressen bij te wonen, zodat hun ideeën geen gehoor vinden. Deze praktijken zijn opzettelijke barriers om het vrije wetenschappelijke denken te stoppen. Ze zijn buitengewoon onwetenschappelijk en crimineel. De schijn van de Nederlandse regering die ze creëert met rapporten en toespraken over mensenrechten, dienen als dekmantel voor roofzuchtige en op winst gerichte criminele praktijken.

Staatscommissie rechtsstaat
t.a.v. de heer prof. dr. H. Kummeling
Turfmarkt 147
2511 DP DEN HAAG

Uitsluitend per e-mail: info@staatscommissierechtsstaat.nl

Den Haag, 14 juli 2023
dossiernummer: 204085
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: +31 (0)70 335 35 35
e-mail: secretariaat@advocatenorde.nl

Betreft: Uitnodiging brieven voor Staatscommissie rechtsstaat

Geachte heer Kummeling,

Op 2 mei jl. heeft u ons uitgenodigd een brief te schrijven met aandachtspunten en ervaringen ten aanzien van de rechtsstaat. Aan dit verzoek voldoen wij graag. Deze brief van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: "NOvA") heeft tevens te gelden als consultatiereactie.

De NOvA bevordert, in het belang van een goede rechtsbedeling, een behoorlijke uitoefening van de praktijk door advocaten (artikel 10a, tweede lid Advocatenwet). In dat kader brengt de NOvA beleids- en wetgevingsadviezen uit aan onder meer de regering, het parlement en de Europese Commissie. Voor wat betreft de inhoud van de inbreng in deze brief heeft de NOvA – met inachtneming van de taakopdracht en de rechtsstatelijke aandachtsgebieden die zijn opgenomen in het Instellingsbesluit van uw commissie – geput uit enkele van deze adviezen. Het ligt op de weg van de NOvA om over twee van de vijf genoemde aandachtspunten te adviseren:

1. De rechtsstatelijke balans tussen professionele samenwerking van de staatsmachten en voldoende distantie ten opzichte van elkaar (artikel 2, lid 1 onder a van het Instellingsbesluit); en
2. De verbetering van de toegang tot en toegankelijkheid van de staatsmachten (artikel 2, lid 1 onder d van het Instellingsbesluit) en dan met name de toegang tot het recht.

1. Rechtsstatelijke balans tussen staatsmachten

a. Financiering rechtspraak en rechtsbijstand

Rechtspraak en rechtsbijstand zijn voor wat betreft financiering afhankelijk van de departementale begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dat heeft tot gevolg dat jaarlijks een politieke discussie plaatsvindt over de begrotingen voor rechtspraak en gefinancierde rechtsbijstand. Dergelijke politieke discussies kunnen volgens de NOvA leiden tot een verhoogd risico op inbreuken op de toegang tot het recht. Dit is een onwenselijke situatie.

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

De rechtspraak pleit al langer voor een begroting die 'politiek neutraal' is, zodat de onafhankelijkheid van de rechtspraak als derde staatsmacht kan worden versterkt.¹ Een wetsvoorstel hiertoe van de SP is in 2018 door de Tweede Kamer verworpen.²

Wat geldt voor de rechtspraak, geldt ook voor de (sociale) advocatuur. In Nederland is de gefinancierde rechtsbijstand al jarenlang een onrustig bezit. In 2020 concludeerde de Europese Commissie in het Rule of Law rapport nog dat hervorming van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand in Nederland een negatief effect kan hebben op de toegang tot het recht. Daarbij werd tevens melding gemaakt van bezorgdheid over de financiering die voor het stelsel rechtsbijstand beschikbaar is.³

Discussies over herzieningen van dit stelsel zijn jarenlang gevoerd vanuit strak omlijnde budgettaire kaders waardoor er geen ruimte was voor financiële versterking van de sociale advocatuur. Zo kon het gebeuren dat herijking van vergoedingen voor rechtsbijstandverleners in het stelsel meer dan 20 jaar op zich heeft laten wachten. Zelfs nadat verschillende door de regering ingestelde commissies adviseerden om tot herijking en bijstelling van vergoedingen over te gaan, duurde het nog jaren voordat de regering hiertoe overging. Dit heeft er in belangrijke mate toe geleid dat de sociale advocatuur er momenteel slecht voor staat en er nauwelijks toekomstperspectief bestaat, zo bleek onlangs uit het rapport van Panteia naar de arbeidsmarkt van de sociale advocatuur⁴. Ook in de huidige tijd worden noodzakelijke herijking en investeringen onvoldoende doorgevoerd. Een politiek neutrale begroting, die op afstand staat van de wetgevende en uitvoerende macht, zou deze negatieve ontwikkeling mogelijk kunnen doorbreken.

b. Bijdrage advocatuur aan het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand

De advocatuur heeft een andere taak dan de overheid om bij te dragen aan een goed stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. De sociale advocatuur heeft zich de laatste decennia ontwikkeld en gespecialiseerd om goede rechtsbijstand te kunnen bieden voor burgers die zelf geen advocaat kunnen betalen. Het vereist specifieke expertise en ervaring om toevoegingszaken te doen. De Raad voor Rechtsbijstand stelt aparte voorwaarden voor advocaten die toevoegingszaken doen. Een grotere rol voor advocatenkantoren zonder toevoegingspraktijk in het stelsel bij het verlenen van gefinancierde rechtsbijstand, zoals de laatste jaren door kabinet en politiek wordt gesuggereerd, sluit niet aan bij de ontwikkeling naar specialisatie van de sociale advocatuur. De NOvA wenst niet terug te keren naar de tijd waar rechtzoekenden afhankelijk waren van de goodwill van kantoren zonder toevoegingspraktijk om pro deo rechtsbijstand te verlenen. De NOvA blijft inzetten op het stimuleren van de samenwerking tussen de sociale advocatuur en kantoren zonder toevoegingspraktijk. Deze samenwerking vindt in toenemende mate plaats. Een verplichte bijdrage vanuit kantoren zonder toevoegingspraktijk aan de sociale advocatuur wijst de NOvA af. De financiering van een adequaat stelsel van gefinancierde rechtsbijstand is immers een overheidstaak (artikel 18, lid 2 Grondwet). ^[OBJ]

¹ 'Geef Rechtspraak begroting die écht onafhankelijk is' | Nieuws | Rechtspraak

² Meerderheid Tweede Kamer tegen onafhankelijke Rechtspraakbegroting

³ Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in Netherlands, [EUR-Lex - 52020SC0318 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁴ Panteia, *De arbeidsmarkt voor de Sociale Advocatuur*, Zoetermeer: Panteia 2022. Zie ook [Arbeidsmarktonderzoek sociale advocatuur: tekort sociaal advocaten problematisch | Nederlandse orde van advocate \(advocatenorde.nl\)](#).

c. Voorkomen van belangenverstrengeling

Ook vanuit procedurele rechtvaardigheid en het vertrouwen in de overheid als wederpartij, is van belang dat de scheiding der machten nadrukkelijk(er) wordt doorgevoerd. In 60% van de zaken waarvoor gefinancierde rechtsbijstand wordt verleend, is de overheid wederpartij. Bij 60% van de zaken heeft de overheid dus direct invloed op hoe de zaak aangevangen wordt en of een oplossing (buiten rechte) mogelijk is. Diezelfde overheid is tevens verantwoordelijk voor financiering van de advocaten die burgers bijstaan in toevoegingszaken.

Met andere woorden: de overheid organiseert haar eigen tegenmacht, maar heeft tegelijkertijd een eigen procesbelang. De schijn van belangenverstrengeling ligt op de loer. Dat geldt ook voor de rol die de overheid op zich neemt bij het herstellen van onrecht bij de kinderopvangtoeslagaffaire en gaswinningschade in Groningen. In beide gevallen zijn de ministeries die verantwoordelijk zijn voor schending van de rechtsstaat (respectievelijk het ministerie van Financiën en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat), ook verantwoordelijk voor het vormgeven van rechtsherstel voor gedupeerde mensen. Bovendien worden die hersteloperaties onder grote druk ad hoc uitgevoerd. Er is geen zorgvuldige standaardprocedure ontwikkeld en er is geen overkoepelende wet- en regelgeving voor rechtsherstel bij onrechtmatig overheidshandelen ten opzichte van grote groepen burgers.

d. Rol rechtspraak

De NOvA acht van groot belang dat er zelfreflectie heeft plaatsgevonden binnen de rechtspraak naar aanleiding van de toeslagenaffaire. In 2021 verscheen een rapport waarin onder meer is geconcludeerd dat de rechtspraak “bij zaken waar voor burgers grote belangen op het spel staan en onevenredig negatieve gevolgen dreigen – zoals bij de toeslagenaffaire – rechters in eerste aanleg meer gewicht moeten toekennen aan de rechtsbescherming van het individu dan aan het waarborgen van de rechtseenheid en rechtszekerheid.”⁵ Een andere conclusie uit het rapport was dat als een hoger beroepsrechter de wet op een bepaalde manier uitlegt, lagere rechters zich vrijer moeten voelen om hier tegenin te gaan.

Ook de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kwam met een rapport. Belangrijkste conclusie uit dat rapport is dat de Afdeling bestuursrechtspraak te lang heeft vastgehouden aan de ‘alles-of-niets’-lijn van de Belastingdienst. “Zij had deze lijn eerder kunnen en moeten wijzigen. Door dat na te laten heeft de Afdeling bestuursrechtspraak ouders die daardoor in de problemen zijn gekomen, niet de rechtsbescherming geboden waar zij op mochten rekenen.”⁶

De NOvA wenst dat de aanbevelingen uit beide rapporten worden overgenomen door de staatscommissie en in de rechtspraktijk worden opgevolgd.

2. Verbetering toegang tot het recht

Wat betreft de toegang tot het recht, vraagt de NOvA aandacht voor enkele aspecten daarvan.

a. Toegang tot informatie

De NOvA constateert dat de overheid informatievoorziening over rechten en plichten van mensen nogal eens benadert vanuit het doel om procedures te voorkomen.⁷ Dat baart zorgen.

⁵ [Rapport werkgroep reflectie toeslagenaffaire rechtbanken, “RECHT VINDEN BIJ DE RECHTBANK, Lessen uit kinderopvangtoeslagzaken”, oktober 2021.](#)

⁶ [“Lessen uit de kinderopvangtoeslagzaken”, reflectierapport Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, november 2021](#)

⁷ [Vernieuwing rechtsbijstand | Rechtspraak en geschiloplossing | Rijksoverheid.nl](#)

Informatievoorziening over rechten moet het doel hebben dat rechtzoekenden hun rechten kennen en hun rechten effectief kunnen uitoefenen. Daarbij is van groot belang dat die informatie door onafhankelijke instanties wordt verzorgd⁸ en dat rechtzoekenden niet worden gedwongen om genoegen te nemen met kant-en-klare oplossingen of informatiepakketten, aangedragen vanuit de overheid die vaak zelf de potentiële wederpartij is. Kortom: het bevorderen van het recht op informatie is uiteraard goed, maar mag niet in de plaats van recht op (onafhankelijk) juridisch advies en rechtsbijstand komen.

b. Vertrouwelijkheid van het contact tussen advocaat en cliënt

Een van de wettelijk verankerde kernwaarden van de advocaat is de vertrouwelijkheid (vastgelegd in artikel 10a Advocatenwet en nader uitgewerkt in artikel 11a Advocatenwet). Vertrouwelijkheid van het contact tussen een rechtzoekende en diens advocaat is noodzakelijk om het beroep van advocaat goed te kunnen vervullen. Het is van wezenlijk belang dat cliënten in vertrouwen alles in volle openhartigheid kunnen wisselen met hun advocaat, zonder dat vrees voor openbaarmaking bestaat. De positie van vertrouwenspersoon ligt aan de basis van de relatie tussen de advocaat en zijn cliënt. Alleen dan kan een advocaat alle mogelijkheden en risico's in een zaak naar behoren inventariseren en wegen, en kan hij weloverwogen beslissen over de aanpak van een zaak of de in te nemen procespositie. Zonder vertrouwelijkheid komt een adequate rechtshulpverlening en goede rechtsbedeling in het gedrang. Het belang van een cliënt en van de rechtsbedeling in het algemeen brengt mee dat de advocaat niet verplicht kan worden om in rechte een verklaring af te leggen of anderszins informatie te verstrekken over wat tussen hem en de rechtzoekende is uitgewisseld aan informatie. Dit valt onder de geheimhoudingsplicht die op de advocaat rust. Ter borging van deze geheimhoudingsplicht beschikt de advocaat over een verschoningsrecht.

De advocaat heeft de verantwoordelijkheid prudent om te springen met zijn geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht. Deze zijn hem immers alleen toegekend ten behoeve van het waarborgen van de rechtsbescherming van zijn cliënt en het belang om hem goed te kunnen bijstaan. Dit brengt met zich mee dat het verschoningsrecht, hoe wezenlijk ook voor het goed kunnen uitoefenen van het beroep, niet onbegrensd is. Naast de beroepsregels voor de advocatuur is het uiteindelijk de rechter die, rekening houdend met het belang van de geheimhoudingsplicht in het licht van een goede rechtsbedeling, in concrete zaken de grenzen van de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht bepaalt.

De vertrouwelijkheid van het contact tussen advocaat en cliënt staat in Nederland al langer en op verschillende manieren onder druk. Een voorbeeld daarvan is de werkwijze die het Openbaar Ministerie (OM) hanteert wanneer zij stuit op mogelijk verschoningsgerechtigde informatie (verkregen via beslag of vordering). De screening, beoordeling en vernietiging van die informatie vindt plaats op een wijze die onvoldoende recht doet aan het beginsel van de vertrouwelijkheid. Een rechterlijke toets ontbreekt in veel gevallen. In een concrete strafzaak is onlangs bepaald dat het verschoningsrecht van de advocaten in die zaak structureel is geschonden door het OM. Het Gerechtshof heeft in een tussenarrest in die kwestie bepaald dat prejudiciële vragen over de omgang met verschoningsgerechtigde informatie zullen worden gesteld aan de Hoge Raad.

⁸ Een goed voorbeeld van onafhankelijke en gevalideerde informatie staat op de website van het Juridisch Loket. De webcontent die gebruikt wordt voor de digitale assistent (Julo), is in samenwerking met meerdere partijen tot stand gekomen, waaronder de NOvA.

Een andere ontwikkeling waarbij de vertrouwelijkheid van het contact tussen advocaat en cliënt in toenemende mate onder druk komt te staan is de aanpak van voortgezet crimineel handelen in detentie. Terecht bestaat veel aandacht voor dat probleem. Echter, inperking van het vrij en vertrouwelijk verkeer tussen gedetineerden en hun advocaten is niet de juiste route om dit probleem aan te pakken.

Onlangs is toch een wetvoorstel aan de Tweede Kamer gezonden waarin onder meer standaard visueel toezicht op bezoek van advocaten in de Extra Beveiligde Inrichting en op de Afdelingen Intensief Toezicht zou moeten gaan plaatsvinden. Er mag volgens het voorstel weliswaar niet worden meegeluisterd, er wordt wel standaard meegekeken. Echter, hiermee komt de vertrouwelijkheid reeds in het geding nu met het ophangen van camera's bij cliënten de suggestie kan worden gewekt dat mogelijk toch zou kunnen worden meegeluisterd en zich zij daardoor al belemmerd voelen om vrij te spreken 'zonder vrees voor openbaarmaking'. Advocaten kunnen bovendien worden verplicht vanaf een bepaalde locatie (bijvoorbeeld een rechtbank, gevangenis of politiebureau) te bellen met cliënten. De bedoeling is dan weliswaar ook niet om mee te luisteren, maar ook het contact op afstand tussen raadsman en client kan in voorkomende gevallen dus aan restricties (in ieder geval voor wat betreft locatie) worden onderworpen. Dit zijn zorgelijke ontwikkelingen (met reële vrees voor een glijdende schaal effect), temeer daar deze maatregelen gaan gelden voor een steeds groter worden groep gedetineerden zonder dat een individuele beoordeling plaatsvindt.

Ook het Wetsvoorstel plan van aanpak witwassen zet het beroepsgeheim van advocaten onder druk. Het wetsvoorstel omvat een verplichting tot gegevensuitwisseling tussen advocaten(kantoren) die dezelfde cliënt bedienen bij bepaalde indicaties van hoog risico op witwassen of financieren van terrorisme. Met deze verplichting beoogt de wetgever 'shopgedrag' van kwaadwillende cliënten tegen te gaan (aanpak van ondermijning). Volgens het voorstel moeten advocaten bij bepaalde indicaties van hoog risico onderzoeken of een (potentiële) cliënt in de afgelopen vijf jaren diensten heeft afgenomen van een andere advocaat (onderzoeksplicht). Is dit het geval, dan moeten zij bij die andere advocaat navraag doen naar eventuele geïdentificeerde risico's op witwassen of financieren van terrorisme (navraagplicht). Advocaten bij wie navraag wordt gedaan, zijn verplicht om de advocaat die daarnaar vraagt informatie te verstrekken als risico's aanleiding hebben gegeven tot het nemen van maatregelen waaronder het weigeren of beëindigen van de dienstverlening (informatieplicht).

De NOvA wijst met regelmaat op het gevaar van uitholling van de geheimhoudingsplicht van de advocaat. Van belang is dat de antwoorden op activiteiten die de rechtsstaat ondermijnen rechtsstatelijk blijven.

c. Vergroting weerbaarheid en bescherming tegen ondermijning

Waar het de mogelijke ondermijning van de rechtsstaat betreft, vaak persoonlijk gericht op de ambtsdragers binnen die rechtsstaat, kan helaas het onderwerp bedreiging niet onvermeld blijven. Net als andere beroepsgroepen met een (semi-)publieke taak worden advocaten bedreigd in de uitoefening van hun beroep. Eerder onderzoek⁹ wees uit dat de helft van alle advocaten te maken heeft gehad – en onverminderd krijgt – met een of meer gevallen van bedreiging.

⁹ <https://www.advocatenorde.nl/nieuws/helft-advocaten-maakte-afgelopen-jaar-agressie-mee>

Met de overheid en andere beroepsgroepen worden de krachten gebundeld om met name preventieve maatregelen te nemen om de beroepsgroep meer weerbaar te maken en te beschermen tegen ongewenste invloeden van ondermijnende criminaliteit. Ondanks de politiek-bestuurlijke en maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp, en bijpassende inzet van middelen - weerbaarheidstrainingen, veiligheidsscans, etc. - is bedreiging van advocaten en andere manieren waardoor de onafhankelijkheid van de advocaat in het geding kan komen, voor de NOvA een onverminderd punt van zorg, waarvoor nadrukkelijk de aandacht wordt gevraagd in het bredere verband van het (blijven) functioneren van de rechtsstaat.

Alle initiatieven om de beroepsgroep advocatuur meer weerbaar te maken tegen bedreiging en waar mogelijk te beschermen tegen ondermijning, zijn gebundeld binnen de NOvA Taskforce Bescherming tegen ondermijning¹⁰. Vanuit deze Taskforce vindt nauwe afstemming plaats met onder andere de NCTV en het ministerie van JenV, alsmede met de andere (juridische) beroepsgroepen (KNB, KBvG, OM, rechterlijke macht en de journalistiek) teneinde van elkaars ervaring te leren en waar mogelijk te komen tot een gebundelde aanpak.

d. Verminderde zelfredzaamheid en complexiteit van wetgeving

Er wordt te veel van uit gegaan dat mensen voldoende zelfredzaam zijn om juridische problemen zelf te kunnen oplossen ('doenvermogen'). Uit het rapport van de WRR 'Weten is nog geen doen'¹¹ blijkt dat ook voor hoger opgeleiden geldt dat zij een sterk verminderd doenvermogen hebben als het gaat om ingrijpende gebeurtenissen in hun leven. Bovendien is er een grote groep Nederlanders die onvoldoende digitaal- en taalvaardig is. Daarbij is het vertalen van een probleem uit het dagelijks leven ("ik heb ruzie met mijn ex") naar een juridisch probleem ("de verdeling van het juridisch gezag moet heroverwogen worden") juist heel moeilijk; iets waarvoor juristen zijn opgeleid.

De NOvA signaleert dat de overheidstreeft naar het vereenvoudigen van het aanbrengen van zaken en het informeel afdoen van bezwaarzaken. Maar ook daar dient oog te zijn voor de bovenbeschreven zelfredzaamheidsfictie. Scheltema verwoordde het ooit aldus: "De verhouding tussen overheid en burger zou sterk kunnen verbeteren indien het bestuursrecht zich beter rekenschap geeft van eigenschappen van de burger die het moet beschermen."¹²

Gelukkig heeft de overheid de laatste jaren steeds meer aandacht voor zelfredzaamheid. Er is bijvoorbeeld een onderzoek gestart door het WODC naar het functioneren van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand in toeslagenzaken, waarbij is gebleken dat een deel van de gedupeerde ouders zonder de benodigde rechtshulp zat. Aangegeven is onder andere dat er een ruimhartig toevoegbeleid moet komen, zodat voor meer zaken gefinancierde rechtsbijstand mogelijk is.¹³

¹⁰ <https://www.advocatenorde.nl/dossiers-2/weerbaarheid/taskforce-bescherming-tegen-ondermijning>

¹¹ Rapport 'Weten is nog geen doen, een realistisch perspectief op redzaamheid', Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, Den Haag 2017, Amsterdam University Press.

¹² De Burger in de rechtsstaat: Alice in Wonderland?", M. Scheltema, Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht, NTB 2016/33

¹³ [Stelsel voor gesubsidieerde rechtsbijstand functioneerde onvoldoende in kinderopvangtoeslagzaken | Nieuwsbericht | WODC - Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum](#)

De NOvA is zeer positief over de totstandkoming van de Regeling Adviestoevoeging Zelfredzaamheid, de zogenaamde 'RATZ' en het onderzoek dat NOvA, Raad voor Rechtsbijstand en het Juridisch Loket sinds 2021 gezamenlijk uitvoeren naar wet- en regelgeving die voor rechtzoekenden hardvochtig blijkt uit te pakken.¹⁴ Een onafhankelijke commissie zal advies uitbrengen over de vraag waar zaken, waarin deze RATZ-rechtsbijstand wordt verleend, in de toekomst het beste beleg kunnen worden.¹⁵

Meer in het algemeen is de NOvA van mening dat wetgeving de afgelopen jaren te complex is geworden. ^[OB] Een commissie die wetgeving doorlicht en vereenvoudigingen aanbrengt, valt aan te bevelen, naast - meer in algemene zin - de oproep aan de wetgever om wetgeving voor de burger minder complex en daarmee begrijpelijker te laten zijn. Dat iedereen in Nederland de wet behoort te kennen, is een idee fixe.

e. Verbeteren laagdrempelige toegang

De NOvA onderkent het belang van het verbeteren van een laagdrempelige toegang, één van de doelstellingen van het programma stelselvernieuwing rechtsbijstand van het ministerie van JenV¹⁶. De ervaring leert dat rechtzoekenden de weg naar rechtshulp niet altijd weten te vinden. Goede samenwerking tussen rechtsbijstandverleners werkt drempelverlagend. Ook de eerstelijns rechtshulp, zoals onder andere gegeven wordt door het Juridisch Loket, levert een noodzakelijke bijdrage aan het zoeken van de beste oplossing voor rechtzoekenden. Waar nodig adviseren zij of verwijzen zij door naar andere instantie(s) of de advocaat. De afgelopen jaren wordt er steeds meer van deze instanties gevraagd, maar ontbreekt de benodigde financiering. Voor een duurzaam stelsel van gefinancierde rechtsbijstand is het echter nodig dat instanties als het Juridisch Loket hun werk goed kunnen blijven doen.

Dit geldt tot slot ook voor de samenwerking met de zogeheten 'tweede lijn', zoals de advocatuur. Initiatieven om deze samenwerking te verstevigen, laten zien dat investeren in een nauwere samenwerking tussen de eerste en tweede lijn zorgt voor betere dienstverlening aan rechtzoekenden en het sneller vinden van een oplossing voor hun probleem.¹⁷ Deze samenwerking moet ook in de toekomst kunnen worden voortgezet.

f. Verhogen kwaliteit en blijvend passende vergoedingen voor de professionals, waaronder de sociale advocatuur

Het is goed om in te blijven zetten op kwaliteit en voldoende aanbod van de sociale advocatuur. De NOvA verwijst naar het dreigend tekort aan sociaal advocaten indien er geen langetermijnbeleid ontwikkeld wordt om de dalende trend te keren (zie rapport Panteia¹⁸). Volgens de NOvA zou de periodieke herijking van vergoedingen (in uren en tarief) in het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand moeten worden geborgd, waarmee het up-to-date houden van de vergoedingen en het beheer van het stelsel wettelijk verankerd wordt. Een politiek neutrale begroting voor het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde, zoals in deze bijdrage reeds eerder is opgemerkt.

¹⁴ Tijdelijke oplossing voor rechtzoekenden die tussen wal en schip vallen | Nederlandse orde van advocaten (advocatenorde.nl)

¹⁵ Onafhankelijke Adviescommissie Zelfredzaamheid Rechtshulp en Rechtsbijstand benoemd - rvr.org

¹⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/07/03/tk-voortgang-stelselvernieuwing-rechtsbijstand>

¹⁷ <https://www.advocatenorde.nl/nieuws/uitkomsten-pilot-samenwerken-in-de-eerstelijns-sneller-de-juiste-oplossing-voor-rechtzoekenden>

¹⁸ Panteia, *De arbeidsmarkt voor de Sociale Advocatuur*, Zoetermeer: Panteia 2022. Zie ook [Arbeidsmarktonderzoek sociale advocatuur: tekort sociaal advocaten problematisch | Nederlandse orde van advocaten \(advocatenorde.nl\)](#).

g. Stimuleren van alternatieve geschillenbeslechting

De NOvA onderschrijft dat het goed is als geschillen kunnen worden opgelost doordat partijen tot overeenstemming komen via mediation. Voor de bevordering van mediation en andere vormen van alternative dispute resolution (ADR) maakt de NOvA wel een voorbehoud. Deze mogelijkheden kunnen voor bepaalde rechtzoekenden een uitstekende oplossing zijn naast de weg naar de rechter, maar vanuit rechtsstatelijk perspectief kunnen zij nooit in de plaats daarvan komen. De weg naar de rechter mag ook niet worden versluierd of ontmoedigd door alternatieve (digitale) geschillenbeslechting, door bijvoorbeeld ADR als verplicht voorportaal in te richten, of door de gang naar de rechter te voorzien van procedurele of economische obstakels die de facto dwingen tot ADR. Het moet derhalve geen doel op zich zijn. Bovendien is niet iedere zaak geschikt voor mediation. Om die reden benadrukt de NOvA dat de voorwaarden van mediation in acht genomen moeten worden, in het bijzonder vrijwilligheid en autonomie.¹⁹

Momentum

Een rechtsstatelijke balans tussen professionele samenwerking van de staatsmachten en voldoende distantie ten opzichte van elkaar, alsmede een verbetering van de toegang tot en toegankelijkheid van de staatsmachten – en dan met name de toegang tot het recht – sluiten aan bij de wettelijke taak van de NOvA, inhoudende de bevordering, in het belang van een goede rechtsbedeling, van een behoorlijke uitoefening van de praktijk door advocaten (artikel 10a, tweede lid Advocatenwet). Juist in deze tijd acht de NOvA het van essentieel belang dat toekomstbestendige maatregelen worden getroffen om de rechtsstaat in Nederland te versterken, onder meer door: i) het doorvoeren van een politiek neutrale begroting en noodzakelijke herijking en investeringen in de vergoedingen van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand; ii) het zorgvuldig herstellen van onrecht bij de kinderopvangtoeslagaffaire en gaswinningschade in Groningen met gebruikmaking van overkoepelende wet- en regelgeving voor rechtsherstel bij onrechtmatig overheidshandelen ten opzichte van grote groepen burgers; en iii) ondermijnende activiteiten rechtsstatelijk te blijven beantwoorden. Het werk van de Staatscommissie rechtsstaat kan hieraan een bijdrage leveren.

Tot nadere toelichting is de NOvA graag bereid.

Met vriendelijke groet,
namens de algemene raad

R.R. Crince le Roy
Algemeen deken

¹⁹ Alex Brenninkmeijer, *Handboek mediation*, Den Haag: Sdu 2017, p. 45 en 46.

Staatscommissie rechtsstaat
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Leiden, 14 juli 2023

Betreft: brief Staatscommissie rechtsstaat

Geachte Prof. dr. H. Kummeling,

Met deze brief geeft het NJCM gehoor aan uw verzoek om inbreng voor de Staatscommissie rechtsstaat. Het NJCM zet zich in voor de bescherming van fundamentele rechten en vrijheden van de mens en zij onderstreept het belang van een goedwerkende rechtsstaat waarbij beginselen zoals legaliteit, scheiding van machten en onafhankelijke rechtsspraak een voorwaarde zijn voor de eerbiediging van deze mensenrechten.

De afgelopen jaren hebben de problemen rondom de Toeslagenaffaire en de aardgaswinning in Groningen aangetoond dat de rechten van burgers opzettelijk zijn genegeerd door de overheid. De Tweede Kamer heeft harde wetgeving opgesteld naar aanleiding van de zogenaamde Bulgarenfraude, wat grote problemen voor burgers heeft opgeleverd in de Toeslagenaffaire waarbij mensenrechten zijn geschonden. De rechterlijke macht, met name ook de Afdeling Bestuursrechtspraak, heeft - op een enkele rechtbank daargelaten - niet willen ingrijpen bij deze Toeslagenaffaire. Vervolgens komt de Tweede Kamer pas in actie wanneer het probleem van de Toeslagenaffaire grote proporties heeft aangenomen. Tegelijkertijd blijven de betrokken ministeries en uitvoeringsinstanties de vastgestelde wet- en regelgeving met bijbehorend beleid toepassen ook al was duidelijk dat de toepassing hiervan tot problemen leidde. Het bovenstaande is een voorbeeld waarin wetgever, rechter en uitvoerende macht het hebben laten afweten.

De overheid belooft nu beterschap bij de Toeslagenaffaire. Hetzelfde geldt in het dossier van de aardgaswinning in Groningen. Echter, het is de vraag of de overheid dit waar kan maken, zoals ook gesteld wordt in het jaarverslag van de Raad van State. De wezenlijke vraag is hoe de drie staatsmachten in dergelijke hardnekkige dossiers recht kunnen doen aan de positie van de betrokken burgers en wat voor systemen er zijn om genoemde problemen het hoofd te bieden.

Hieronder wil het NJCM graag uw aandacht vestigen op enkele specifieke aandachtspunten met betrekking tot het waarborgen van de rechtsstaat. Deze thema's acht het NJCM belangrijk om de rechtsbescherming van burgers te garanderen en onderstreept het systemische belang hiervan.

Toegang tot het recht

Het is van groot belang dat burgers, ongeacht hun achtergrond of financiële situatie, toegang hebben tot een effectief rechtssysteem.

Het NJCM ziet dat de toegang tot het recht wordt belemmerd door verschillende oorzaken, zoals hoge kosten van juridische procedures en gebrek aan betaalbare juridische bijstand waardoor veel mensen geen juridische bijstand kunnen betalen en ongelijkheid ontstaat voor mensen met een laag inkomen.

Daarnaast veroorzaken lange wachttijden en oplopende doorlooptijden in gerechtelijke procedures een belemmering voor de toegang tot het recht. Mensen die dringend juridische hulp nodig hebben, moeten steeds langer wachten voor hun zaak wordt behandeld.

Taal- en culturele verschillen kunnen de toegang tot het recht bemoeilijken, vooral voor minderheidsgroepen en immigranten. Als mensen de taal van de rechtsspraak niet begrijpen of niet vertrouwd zijn met het rechtssysteem, kan dit leiden tot ongelijke behandeling en een gebrek aan effectieve communicatie met juridische professionals.

Verder leidt de herindeling van de rechtbanken en gerechtshoven tot een geografische beperking tot het recht, vooral in afgelegen gebieden, waardoor fysieke toegang tot gerechtelijke instanties moeilijk kan zijn voor burgers.

Ook beperkte kennis van burgers van het rechtssysteem zorgt voor problemen. Het kan ervoor zorgen dat mensen niet weten hoe ze hun rechten kunnen uitoefenen of hoe ze toegang kunnen krijgen tot juridische bijstand.

Maatschappelijke organisaties

Het NJCM heeft opgemerkt dat er steeds meer signalen zijn dat de toegang tot het rechtssysteem voor maatschappelijke organisaties, waaronder het NJCM zelf, steeds meer belemmerd wordt of in de toekomst mogelijk bemoeilijkt kan worden. Deze ontwikkeling is zorgwekkend, omdat maatschappelijke organisaties een belangrijke rol spelen bij het waarborgen van de mensenrechten en het opkomen voor de belangen van kwetsbare groepen.

Een concreet voorbeeld is de motie Stoffer¹ die op 21 februari 2023 is aangenomen. Deze motie dreigt de gang naar de rechter voor maatschappelijke organisaties moeilijker te maken. Dit kan leiden tot aanzienlijke beperkingen in de juridische mogelijkheden van maatschappelijke organisaties om op te komen voor de rechten van individuen en groepen die anders mogelijk geen toegang tot het recht zouden hebben. Het NJCM was dan ook opgelucht dat de regering terecht deze motie naast zich neer heeft gelegd.

Het is van cruciaal belang om de toegang tot het recht voor maatschappelijke organisaties te waarborgen, aangezien zij vaak de belangen behartigen van degenen die geen stem hebben in het juridische proces. Door maatschappelijke organisaties te beperken in hun mogelijkheden om juridische stappen te ondernemen, bestaat het risico dat misstanden en schendingen van mensenrechten onopgemerkt blijven en voortgezet worden.

Het NJCM roept dan ook op tot waakzaamheid en tot het waarborgen van een omgeving waarin maatschappelijke organisaties vrijelijk toegang hebben tot het rechtssysteem en hun belangrijke rol kunnen blijven vervullen bij het beschermen en bevorderen van mensenrechten in Nederland. Het is van groot belang dat er een evenwichtige benadering wordt gehanteerd waarbij zowel de belangen van maatschappelijke organisaties als de rechtszekerheid en een eerlijk rechtssysteem worden gewaarborgd.

Representatie en participatie in de democratische rechtsstaat

Bovendien hebben burgers en maatschappelijke organisaties beperkte mogelijkheden om deel te nemen aan het maatschappelijke en politieke debat. Het bestaan van informele netwerken onder bestuurders heeft een negatieve invloed op de representatie en participatie van deze groepen. Deze informele netwerken hebben aanzienlijke invloed op wet- en regelgeving en beleid, wat leidt tot twee problemen die worden geconstateerd door het NJCM.

Allereerst verdringen deze informele netwerken de formele inbedding van representatie en participatie binnen ons overheidsbestel. Dat terwijl juist de belangen van burgers en maatschappelijke organisaties in acht genomen zouden moeten worden bij het opstellen van wet- en regelgeving en beleid. Ten tweede ontbreekt transparantie met betrekking tot deze informele netwerken. Het is onduidelijk welke belangen via deze netwerken door de instituties worden meegewogen. Dit heeft het gevolg dat het vertrouwen van burgers in de democratische rechtsstaat afneemt.

Digitalisering

Het NJCM erkent de voordelen van digitalisering voor burgers, zoals kennisoverdracht en in het onderwijs. Echter, door de digitalisering van overheidshandelen ziet NJCM verschillende problemen voor de bescherming van mensenrechten, de rechtsbescherming van burgers en toegang tot het

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 169, nr. 37.

recht. In onze rechtsstaat wordt het recht en de werking ervan steeds meer afhankelijk gemaakt van de werking van ICT-systemen. In de praktijk is het vooral het bestuur dat profiteert van technologisering en digitalisering; de burger, de rechter en de wetgever blijven achter. De overheid is reeds een van de machtigste entiteiten in de maatschappij. Door technologisering en digitalisering is de macht en haar vermogen toegenomen.

Een voorbeeld hiervan is de (gedeeltelijke) automatisering van besluitvorming, waarbij beginselen van behoorlijk bestuur in de knel raken. In het kader van vergaring en selectie van data voorafgaand aan een Awb-besluit, heeft de burger geen rechtsbescherming en is in het verlengde daarvan de bestuursrechter niet in staat de burger rechtsbescherming te verlenen. De motivering van besluiten en de manier waarop besluitvorming is ingericht wordt hiermee minder inzichtelijk, waardoor niet voldaan kan worden aan de kenbaarheid van besluiten en rechtszekerheid bij besluitvorming. Dit zorgt voor een vermindering in de rechtsbescherming van burgers. Burgers, rechters en de wetgever meer equiperen met instrumenten en middelen is een noodzakelijke stap om meer effectieve mensenrechtenbescherming te bieden, maar dat zal niet voldoende zijn om de balans tussen machten en de rechtsbescherming van de burger te herstellen.

De digitalisering van en het gebruik maken van algoritmes in beleid en besluitvorming hebben negatieve effecten. Voorbeelden hiervan zijn de Toeslagenaffaire, maar ook het recente fraudeonderzoek studiefinanciering door DUO waarbij bleek dat in deze gevallen etnisch geprofileerd wordt of dat algoritmes zijn gebruikt die mogelijk bevooroordeeld zijn naar etniciteit. Het NJCM acht dit onacceptabel in een goedwerkende rechtsstaat.

Trias politica

Hoewel Nederland een dualistisch stelsel heeft waarbij regering en parlement gescheiden zijn, constateert het NJCM dat het parlement, en dan specifiek de Tweede Kamer, niet altijd een onafhankelijke houding aanneemt ten opzichte van de regering. Daardoor kan de controle op de regering ontbreken met als gevolg dat er minder wordt ingegrepen in het overheidshandelen.

Een probleem in ons huidige stelsel is de afhankelijkheid van het parlement van de regering. Kamerleden kunnen terughoudend zijn om de regering kritisch te bevragen, omdat ze afhankelijk zijn van de regering voor coalitiesteun en het bereiken van hun politieke doelen. Hierdoor kan de controlerende taak van het parlement tekortschieten. Een voorbeeld hiervan is de "coalitiediscipline". Coalitie-Kamerleden worden geacht het regeringsbeleid te steunen en zich aan coalitieafspraken te houden, zelfs als ze bedenkingen hebben. Dit kan leiden tot minder kritische vragen en tegenstemmen, waardoor de controlerende taak van het parlement wordt ondermijnd.

Een ander voorbeeld is de informatiepositie van het parlement ten opzichte van de regering. Het parlement heeft relevante en volledige informatie nodig om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Echter, de regering heeft de macht om informatie wel of niet te delen. Als het parlement afhankelijk is van de regering voor informatie, kan dit leiden tot een ongelijke machtsverhouding en beperkingen in de controlerende taak. Het parlement kan terughoudend zijn in het stellen van kritische vragen uit angst voor repercussies voor hun Kamerlidmaatschap en voor de lopende dossiers of het achterhouden van informatie door de regering.

Vertrouwen in de rechtsstaat

Tot slot merkt het NJCM op dat het vertrouwen van inwoners in de overheid en de Nederlandse rechtsstaat een dieptepunt heeft bereikt. Nu crisis na crisis elkaar opvolgen, is het des te belangrijker dat aan voornoemde punten over onder meer de scheiding van machten, transparantie en een brede toegang tot de rechter het grootst mogelijke gewicht wordt toegekend.

Hoogachtend, /

Monique Steijns
 Voorzitter NJCM

M. Steijns

Demonstratierecht

De overheid ziet het grondrecht op demonstratie steeds vaker als ontwrichtend voor de maatschappij vooral wanneer die gericht zijn tegen het establishment. Onnodig inzetten van geweld door de politie en de politie die vreedzame demonstranten veelvuldig om hun legitimatie vraagt. Het criminaliseren van demonstranten als anti-overheidsdenker en complotdenker. Het vastleggen op camera en aanmeten strafblad, misbruik databanken door de overheid. Tienduizenden Nederlanders zonder enige verdenking zijn opgenomen in een speciaal terrorismeregister van de politie. In het register staan onder meer activisten en demonstranten. Zij zijn door de politie aangemerkt als potentieel terrorist, terwijl dat geen echte terroristen zijn. De overheid is een systeem aan het optuigen onderverdelen in twee kampen. Dat zal alleen nog bestaan uit “bad guys en good guys” Het centrum van de macht establishment van de gevestigde orde de good guys. Dat zou in de nabije toekomst de aanloop moeten worden naar een sociaal kredietsysteem.

Het sociaal kredietsysteem burgers krijgen een bepaalde score op basis van hun gedrag. Op basis van deze score kunnen mensen op een zwarte lijst worden geplaatst en allerlei (voor)rechten verliezen, zoals de mogelijkheid geld te lenen of te reizen, toegang tot sociale voorzieningen of de kans op een (goede) baan, (wikipedia).

Onderzoek:

- ONDERZOEK NAAR ANTWOORDEN OP DEMONSTRATIE- EN VERGADERINGSRECHTELIJKE VRAAGSTUKKEN IN HET NEDERLANDSE RECHT DIE ZICH NA DE EVALUATIE VAN DE WET OPENBARE MANIFESTATIES IN 2015 TOT OP HEDEN (MIDIO 2021) VOORDOEN IN OPDRACHT VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES ONDER REDACTIE VAN MR. DR. B. ROORDA PROF. MR. DR. J.G. BROUWER PROF. MR. DR. A.E.SCHILDER 1 NOVEMBER 2021
<https://archive.org/details/demonstratie-en-vergaderingsrechtelijke-vraagstukken>
- Themastudie Extremisme, Analistennetwerk Nationale Veiligheid NCTV, themastudie, 66 blz, 2023.

Deze themastudie is gemaakt door het Analistennetwerk Nationale Veiligheid in opdracht van de NCTV.
Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuur-wetenschappelijk onderzoek (TNO)
Stichting Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen ‘Clingendael’ (Clingendael)
SEO Economisch Onderzoek (SEO)
Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)
Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD)
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)
RIVM 2023

Demonstratierecht en strafrecht

In de rechtspraak speelt een belangrijke rol de vraag in hoeverre bepaalde gedragingen tijdens demonstraties als strafbare gedragingen kunnen worden gekwalificeerd in het licht van het demonstratierecht van de dader. Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) blijkt dat gedragingen die een normaal onderdeel van een vreedzame demonstratie zijn niet zonder meer strafbaar kunnen worden geacht, zoals het hinderen van het verkeer tijdens een demonstratie. Op de overheid rust juist de plicht om mensen in de gelegenheid te stellen hun demonstratierecht te kunnen uitoefenen. Die plicht geldt echter niet ten aanzien van gewelddadige gedragingen of gedragingen die als ernstige wanordelijkheden of aantastingen van de rechten van anderen kunnen worden aangemerkt in de zin van artikel 10 lid 2 en 11 lid 2 EVRM. Ook discriminerende uitlatingen tijdens demonstraties kunnen strafrechtelijk worden vervolgd en bestraft.

De strafrechtelijke grenzen van het demonstratierecht, mr. dr. N. (Klaas) Rozemond, nederlands tijdschrift voor strafrecht, aflevering, 2023. Boom Juridisch Tijdschrift.

Nationale Ombudsman

De overheid neigt naar risicomijdend gedrag. Overheden beschouwen het demonstratierecht in de praktijk niet zelden als onderdeel van een belangenafweging: het recht op demonstreren versus het belang van de openbare orde en veiligheid. De essentie van het grondrecht tot demonstreren moet voorop staan. Die essentie is dat de overheid zich tot het uiterste moet inspannen om demonstraties te faciliteren en te beschermen, zodat burgers in vrijheid hun mening – hoe impopulair ook – kunnen laten horen. Elke andere houding van de overheid doet afbreuk aan de kern van het demonstratierecht.

Nationale Ombudsman, DEMONSTREREN, EEN SCHUREND GRONDRECHT? Datum: 14 maart 2018, Rapportnummer: 2018/015

Amnesty International

Wat is de rol van de politie?

Bij grote demonstraties kan veel politie aanwezig zijn. De politie moet uitgaan van de vreedzaamheid van de demonstranten en zich vooral richten op het goed begeleiden en beschermen van de demonstratie. De politie is rondom demonstraties verantwoordelijk voor handhaving van de openbare orde en de verkeersveiligheid, en staat hierbij in dienst van het bevoegd gezag, de burgemeester. Het is de burgemeester die eventueel over kan gaan tot het geven van aanwijzingen, of in het uiterste geval tot de beëindiging van het protest. De uitrusting van de politie kan een sterk effect hebben op het verloop van een demonstratie. Een grote politiemacht bij een relatief kleine demonstratie, vooral wanneer zij de volledige ME-uitrusting draagt, kan intimiderend overkomen en juist escalatie in de hand werken.

Surveillance bij demonstraties

Demonstreren wordt te vaak gezien als een risico voor de openbare orde. Om problemen te voorkomen grijpen politie en gemeenten naar surveillance middelen om demonstranten in de gaten te houden. De politie verzamelt gegevens van sociale media, zet drones of cameratoezicht in tijdens demonstraties en klopt bij activisten aan de deur met vragen over hun deelname aan demonstraties. Ook hoort Amnesty regelmatig dat vreedzame demonstranten om hun ID gevraagd worden. Surveillance kan mensen afschrikken, terwijl demonstraties juist zo belangrijk zijn in een democratie. Grootschalige opslag van data over demonstranten, ook door het monitoren van hun sociale media, is mogelijk bovendien een grote inbreuk op de privacy van demonstranten.

ID-controles

De politie moet demonstranten niet zien als risico's die moeten worden gemonitord of gecontroleerd, maar als mensen die vreedzaam een mensenrecht uitoefenen. Ze moet organisatoren en deelnemers aan vreedzame demonstraties dan ook niet onderwerpen aan ID-controles, tenzij er een redelijke verdenking is van een voldoende ernstig strafbaar feit. Met onrechtmatige ID-controles verzamelt de politie persoonsgegevens van vreedzame demonstranten in politiesystemen. Amnesty publiceerde daarover het rapport 'Ongecontroleerde macht'. Deze praktijk schendt het recht op privacy en heeft een *chilling effect* (afschrikwekkend effect) op het demonstratierecht. Amnesty International roept de Nederlandse overheid op om te stoppen met misbruik van ID-controles voor surveillance van protest. Roep het kabinet op om het surveilleren van demonstranten te stoppen:
Aanhouden, vervolgen of zelfs veroordelen

De politie mag handhaven op strafbare feiten en uitingen tijdens een demonstratie. Bij eventueel ingrijpen moet de politie de-escalerend optreden. Amnesty meent dat niet alle strafbaar gedrag direct optreden van de politie vereist. Strafrechtelijk optreden (aanhouden, vervolgen of zelfs veroordelen) van demonstranten moet gezien worden als een inperking van hun demonstratierecht. Demonstranten mogen alleen op zeer goede gronden worden aangehouden, omdat hiermee hun demonstratievrijheid op dat moment wordt beëindigd. De aanhouding moet noodzakelijk zijn, in verhouding staan tot het vergrijp en minder vergaande middelen moeten eerst overwogen zijn.

Mag de politie geweld gebruiken?

De politie mag nooit geweld gebruiken tegen vreedzame demonstranten. Als de burgemeester besluit dat een beperking of beëindiging van een demonstratie noodzakelijk is, kan de politie optreden. De politie is verplicht om te de-escaleren. De politie moet bovendien eerst waarschuwen voordat ze overgaat tot geweld. Politiegeweld moet altijd een wettig doel dienen. Geweld om een bekentenis af te dwingen of om een arrestant 'een lesje te leren' is verboden. En geweld moet strikt noodzakelijk zijn. Als het zonder geweld kan, is politiegeweld verboden, oftewel: de mond is het belangrijkste wapen. De politie mag bijvoorbeeld geen geweld gebruiken tegen een vreedzame demonstrant die zich passief verzet door zich slap te houden of op de grond te gaan zitten. Noodzakelijk betekent ook dat de politie niet méér geweld mag gebruiken dan nodig is. De politie mag bijvoorbeeld niet drie keer slaan als één keer genoeg is. En heel belangrijk: politiegeweld moet altijd proportioneel zijn – het moet in verhouding staan tot het doel.

Ketting, waterkanon, bestuurlijke verplaatsing en massale arrestatie

Als de politie toch ingrijpt, moet zij dat doen tegen hen die strafbaar gedrag vertonen, niet tegen de demonstratie als geheel. Bij tactieken als *kettling* (insluiten van grote groepen vreedzame demonstranten zonder dat zij weg kunnen), bestuurlijke verplaatsing, massale arrestaties of bij de inzet van het waterkanon is het onderscheid tussen vreedzame en niet-vreedzame demonstranten moeilijk of zelfs niet te maken. Daarom wijst Amnesty het gebruik van deze tactieken in principe af. Strafrechtelijk optreden tegen vreedzame demonstranten, bijvoorbeeld wegens deelname aan een niet toegestane of niet aangemelde demonstratie, is in principe niet toegestaan.

Bron: Amnesty International

Demonsteren is een recht. Relschoppen niet. Plunderen, brandstichten en het aanvallen van agenten, journalisten en politiepaarden: afschuwelijk en onacceptabel, dit geweld is tegen mens en dier.

Bron: X Ester Ouwehand (PvdD) 2021

Surveillancestaat

[noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit]

De overheid moet de bij de inzet noodzaak (proportionaliteit en subsidiariteit) van het cameratoezicht en bewaking kunnen aantonen. Er bestaan reeds Europese plannen om bij het koppelen van foto-databases van alle politiemachten in Europa ook gezichtsherkenning aan elkaar te koppelen. De ontwikkeling van nieuwe beveiligingstechnieken gaat snel. Er bestaat een gevaar dat dit surveillancesysteem niet alleen gebruikt gaat worden in de toekomst voor alleen de veiligheid voor de burgers in de samenleving, maar ook om de controle over de bevolking te houden door het establishment om louter en alleen hún machtspositie.

United Nations A/ 74/48037 16

In 1975 publiceerde Michel schreef Foucault over de 'dwingende gedragstechnologieën' die in de moderne samenleving worden gebruikt 'disciplineren en straffen' de armere klassen. In het boek "*Discipline and Punish*" wordt beschreven hoe het panoptische (gevangenis)-systeem van Bentham zich uitbreidt naar de gehele samenleving. Om uit te leggen waarom deze lessen niet zijn geleerd in de digitale welzijnszorg staat, schrijft Shoshana Zuboff dat het systeem van 'surveillancekapitalisme' dat vandaag heerst ongekend is. Jack Balkin heeft de 'National Surveillance State' als een permanent kenmerk van het bestuur [dat] alomtegenwoordig zal worden in de tijd als de vertrouwde apparaten van de regelgevende en verzorgingsstaten. Digitale technologieën worden in de verzorgingsstaat gebruikt om te bewaken, te richten, lastig te vallen en begunstigden straffen, vooral de armsten en meest kwetsbaren onder hen.

INDECT

<https://archive.org/details/INDECT>

Predator Files

Sophie in't Veld, 60, is een Nederlandse politicus. Ze is al ongeveer twintig jaar lid van het Europees Parlement en behoort tot de liberale, op de vrije markt en burgerlijke vrijheden gerichte Renew Europe-groep. Als rapporteur voor een onderzoekscommissie heeft zij zich de laatste tijd meer dan een jaar verdiept in de schimmige wereld van de surveillance-industrie. In't Veld: De situatie is ernstig. Onze democratie, rechtsstaat en grondrechten zijn in groot gevaar. We hebben hier een echt Europees probleem. In't Veld: Veel mensen beschouwen het 'Predator'-schandaal als de Europese Watergate. Ik denk dat film 'The Lives of Others'. Het gaat over het bespioneren van politiek je het meer moet vergelijken met de impopulaire mensen op hun meest intieme momenten. Het doet denken aan wat er in Oost-Duitsland gebeurde. Daar spioneerde de Stasi ook om politieke redenen, maar beweerde dat ze de nationale veiligheid moest beschermen. In werkelijkheid ging het om macht en geld en het verdoezelen van corruptie. De situatie is vandaag de dag vergelijkbaar. Europa moet eindelijk wakker worden voordat het te laat is.

Bron: spiegel.de, 08.10.2023

(fragment) Interview uitgevoerd door Rafael Buschmann en Nicola Naber

Coronacrisis is een les in de kunst van besturen en politiek bedrijven

Gerard Adelaar, Pieter Jan Dijkman en André Poortman
medewerkers bij het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

De maatschappij werd gezien als een verzameling mogelijke patiënten en besmetters. Dat is een gemedicaliserende en medicaliserende blik. Minder vanzelfsprekend was de afweging van de belangen van verpleeghuisouderen of kinderen en jongeren. Deze gemedicaliserende blik op het virus was sterker modelmatig dan samenlevingsgericht. In verschillende al dan niet intelligente “lockdowns” werd de samenleving stilgelegd. Daarbij was er te weinig oog voor het gegeven dat mensen eerst en vooral actieve, relationele en saamhorige wezens zijn.

LEREN VAN CORONA Naar een nieuw vertrouwen in samenleving en democratie, 79 blz, CDA Wetenschappelijk Instituut 2022.

Schending mensenrechten tijdens pandemie

Nederland heeft de mensenrechten verwaarloosd. Mensenrechten zijn van cruciaal belang voor de bevordering van de volksgezondheid. Nederland dient de belangen van de farmaceutische industrie. Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport E.J. Kuipers:

Ik neem afstand van de stellingname dat er sprake zou zijn dat de overheid de belangen van de farmaceutische industrie zou laten prevaleren boven het belang van de burger.

Amnesty International

Volgens diverse mensenrechtenorganisaties waaronder Amnesty International moeten de lidstaten van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aandringen op duidelijke toezeggingen op het gebied van de bescherming van de mensenrechten in de tekst van een nieuw pandemie verdrag. In plaats daarvan dat dit onevenredig wordt geleid door eisen van het bedrijfsleven en de beleidsstandpunten van regeringen met hoge inkomens die de macht van particuliere actoren in de gezondheidszorg, waaronder de farmaceutische industrie, willen beschermen.

Bron: Amnesty International 2023

Human rights in domestic responses to the COVID-19 pandemic: preliminary findings from a media-coverage database to track human rights violations

Hanna E Huffstetler, Caitlin R Williams, Benjamin M Meier, and the UNC Health and Human Rights Working Group

Published Online
March 11, 2021

This online publication has been corrected. The corrected version first appeared at [thelancet.com/lancetgh](https://www.thelancet.com/lancetgh) on April 14, 2021

Gillings School of Global Public Health, Chapel Hill, NC, USA
(H E Huffstetler BA, C R Williams MSPH); University of North Carolina at Chapel Hill, Chapel Hill, NC, USA
(B M Meier PhD)

Correspondence to:
Hanna Huffstetler,
Gillings Global Health,
135 Dauer Dr, CB# 7415,
Chapel Hill, NC 27599-7415, USA
hannahuff.01@gmail.com

Abstract

Background As COVID-19 has spread throughout the world, domestic public health responses have neglected human rights. Human rights are crucial to public health promotion, yet there are significant gaps in how human rights are being monitored during the pandemic response. Existing efforts to track potential human rights violations in domestic responses to COVID-19 are neither comparative nor comprehensive. To fill this gap, we developed a novel, comparative database to systematically track media coverage of potential human rights violations. Using these data, we examine how public health policies impacted human rights realisation across countries during the first 3 months of the pandemic.

Methods We used a systematic qualitative coding methodology to examine the extent and range of media coverage at the intersection of COVID-19, public health, and human rights. Using a structured key-term search strategy, we searched the NexisUni news database for English-language media reports. Results were screened based on pre-determined eligibility criteria, such as whether the report discussed a public health action (or inaction) in response to COVID-19 and described the human rights implications of that action (or inaction). Reports were coded by geographic location, type of public health response, human rights implications, and populations impacted. To guide the coding process, we developed a codebook based on WHO frameworks in public health and UN frameworks in human rights.

Findings In the first 3 months of the pandemic, media coverage of domestic public health responses to COVID-19 increased rapidly as the crisis escalated. This coverage included a wide range of public health actions that impacted human rights across six geographic regions. We identified 17 public health actions that impact 24 distinct human rights, and noted that domestic public health responses were reported to have consequences for the range of civil, political, economic, and social rights that underlie public health. For example, domestic actions to implement lockdown measures were reported to have implications for the human rights to life, liberty and security of person, health, work, and education. These effects were reported to have been experienced differently across national contexts and disproportionately impacted the human rights of particular groups, including women and minority populations.

Interpretation Public health and human rights are inextricably linked in the COVID-19 pandemic. Ongoing data collection and comparative analysis can inform domestic best practices and future pandemic preparedness efforts. Our comparative database provides a foundation for future research that examines the public health impacts of human rights violations in the pandemic response.

Funding None.

Copyright © The Author(s). Published by Elsevier Ltd. This is an Open Access article under the CC BY 4.0 license.

Acknowledgments

Members of the UNC Health and Human Rights Working Group: Anisha Khanna, Ashley Huff, Carter McCormick, Claudia Oppen, Danica Dy, Hannah Rice, Jose Guevara Hernandez, Kate Huth, Lenore Hango, Mallory Happ, M. Parker Novak, Megan Happ, Meredith Dockery, Moonwon Seo, Nicholas Batman, Niharika Soni, Olivia Curran, Serenity Bennett, Sonam J Shah, Sonam K Shah, Tamira Daniely, Tyler Fox, Victoria Matus.

Declaration of interests

We declare no competing interests.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
3709852-1055598-IZ

Bijlagen
1

Datum document
19 oktober 2023

Datum 29 november 2023
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Pouw-Verweij (BBB) over de onderhandelingen over het WHO pandemieverdrag en de IHR. (2023Z17849).

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Ernst Kuipers

Antwoorden op Kamervragen van het lid Pouw-Verweij (BBB) over de “sluipende” onderhandelingen over het WHO pandemieverdrag en de IHR. (2023Z17849, ingezonden d.d. 19 oktober 2023.).

Vraag 1

Klopt het dat de regering vóór 1 december 2023 bezwaar moet aantekenen tegen voorgestelde amendementen op de International Health Regulations (IHR),(1) een bindende internationale regeling voor besmettelijke ziekten en andere grensoverschrijdende bedreigingen voor de volksgezondheid?

Klopt dit ook met betrekking tot voorstellen rond het pandemieverdrag van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)?

Antwoord 1

Conform de bepalingen in artikel 59 IHR, eerste lid, hebben lidstaten 18 maanden de tijd om bij een besluit tot wijziging van de IHR, een voorbehoud te maken of om dit af te wijzen. De 18 maanden gaan lopen vanaf het moment dat de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) conform artikel 65, tweede lid van de IHR, een wijzigingsvoorstel heeft genotificeerd aan de lidstaten van de WHO, nadat dit door de Wereldgezondheidsvergadering (WHA) is aangenomen. Met betrekking tot het besluit van de WHA om artikel 59 van de IHR te wijzigen, alsook de doorwerking daarvan in de artikelen 55, 61, 62 en 63, heeft de directeur-generaal van de WHO de lidstaten hiervan op 31 mei 2022 in kennis gesteld. Derhalve dienen lidstaten voor 1 december 2023 bezwaar aan te tekenen of de wijziging te verwerpen.

Nederland heeft de WHO op 16 augustus 2023 geïnformeerd dat het een voorbehoud heeft gemaakt op het door de WHA genomen besluit, aangezien er geen parlementaire goedkeuring was. De nationale goedkeuringsprocedure voor de wijziging wordt momenteel voorbereid. Mocht uw Kamer goedkeuring verlenen aan het besluit tot wijziging, dan kan ons land op grond van artikel 63 lid 1 van de IHR de verwerping van de wijziging weer intrekken, waarna dit ook voor ons land van kracht wordt.

Ten aanzien van de voorstellen rond het pandemieverdrag, is er op dit moment geen noodzaak noch mogelijkheid tot verwerping. De onderhandelingen over het verdrag zijn nog in volle gang en het uiteindelijke concept-verdrag zal na vaststelling daarvan door de WHA - conform de daarvoor geldende nationale goedkeuringsprocedure - worden voorgelegd aan de kamer.

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat de voorgestelde wijzigingen rond het WHO pandemieverdrag en de IHR een vergaande inbreuk teweegbrengen op de soevereiniteit en autonomie van Nederland met betrekking tot de aanpak van een toekomstige gezondheids crisis, in het bijzonder en met betrekking tot het gezondheidsbeleid in het algemeen?

Antwoord 2

De voorstellen voor een nieuw pandemieverdrag, alsook de wijzigingsvoorstellen die ingediend zijn voor de Internationale Gezondheidsregeling (IHR, 2005) en waarover momenteel wordt onderhandeld, bevatten geen elementen die resulteren in vergaande inbreuken op de soevereiniteit en autonomie van Nederland met betrekking tot de bestrijding van toekomstige gezondheids crises of met betrekking tot gezondheidszorgbeleid in zijn algemeen.

Zoals aangegeven in de kamerbrief van 23 februari 2023 ¹, vinden de onderhandelingen voor beide juridische instrumenten plaats onder het uitgangspunt dat niets is besloten, tot alles is besloten. De verwachting is dat het definitieve voorstel voor het pandemieverdrag én het definitieve voorstel tot wijziging van de IHR, in mei 2024 aan de Wereldgezondheidsvergadering (WHA) zullen worden voorgelegd ter vaststelling door de WHO-lidstaten. Op basis van de op dat moment door de WHA vastgestelde inhoud van het pandemieverdrag en het besluit tot vaststelling van de wijzigingsvoorstellen op de IHR, kan ons land de beslissen om partij te worden bij het verdrag en/of de wijzigingsvoorstellen op de IHR te accepteren of deze af te wijzen. Beide instrumenten zullen op dat moment volgens de daarvoor geldende goedkeuringsprocedure aan het Parlement worden voorgelegd. Bij de verdere ontwikkeling van het pandemisch instrument zal rekening worden gehouden met aangenomen moties vanuit uw Kamer.

Vraag 3

Kunt u de Kamer nog deze maand informeren over het resultaat van de onderhandelingen over de IHR-amendementen en zo ja, wilt u aangeven welke amendementen voornamelijk technisch van aard zijn en welke wezenlijke veranderingen behelzen?

Antwoord 3

De onderhandelingen over de wijzigingsvoorstellen op de Internationale Gezondheidsregeling (IHR) die in september 2022 door de lidstaten van de WHO zijn ingediend, zijn nog in volle gang. De verwachting is dat het totale pakket aan wijzigingen pas tijdens de Wereldgezondheidsvergadering in mei 2024 zal worden vastgesteld. Veel van de voorstellen die ingediend zijn op de IHR hebben tot doel de paraatheid en respons ten opzichte van toekomstige internationale gezondheids crises te versterken. Dit onder meer door verbetering van surveillance en monitoring van ziekteverwekkers, het sneller delen van informatie, het versterken van nationale kerncapaciteiten, verbeterde samenwerking en coördinatie. Daarnaast zijn er ook nieuwe elementen, zoals een grotere aandacht voor gelijkheid en gelijkwaardigheid tussen rijke en arme landen wanneer het gaat om de verdeling van medische tegenmaatregelen in crisistijd en bijvoorbeeld rondom de versterking van de governance, toetsing en rapportage over naleving van de gemaakte afspraken. Het gezamenlijke doel is de IHR in de toekomst nog efficiënter te maken en de implementatie ervan te verbeteren.

Zoals hierboven aangegeven, is er in mei 2022 al één wijziging op de IHR aangenomen; de wijziging van artikel 59 van de IHR. Vanwege verwijzingen van/naar artikel 59 en doorwerking van de wijziging, gaf de juridische dienst van de WHO aan dat ook wijzigingen in artikelen 55, 61, 62 en 63 noodzakelijk waren. De wijziging ziet dus op de artikelen 55, 59, 61, 62 en 63 van de IHR. Deze wijzigingen betreffen enerzijds inkorting van de beslistermijn voor lidstaten van de huidige 18 naar 10 maanden om ofwel een voorbehoud te maken tegen een wijziging van de IHR of om een dergelijk voorstel te verwerpen. Daarnaast wordt de termijn van inwerkingtreding van wijzigingen van de IHR teruggebracht van 24 naar 12 maanden.

1

Ik zal uw kamer binnen afzienbare tijd nader informeren over de stand van zaken rond beide onderhandelingsprocessen. Ik doe dit graag op een moment waarop ik u zo volledig mogelijk kan informeren. Naar mijn oordeel is er op dit moment geen urgente reden om dit voor het einde van deze maand te doen.

Vraag 4

Welke onderhandelingspositie neemt Nederland in met betrekking tot specifieke onderdelen van de IHR en het WHO pandemieverdrag?

Antwoord 4

In beide processen vindt de Nederlandse inbreng zoveel mogelijk plaats in EU-verband en in afstemming met de overige lidstaten. De Europese Commissie voert de onderhandelingen namens de EU lidstaten voor beide instrumenten. Zoals in de brief aan uw Kamer van 23 februari 2023 aangegeven, richt Nederland zich voor beide processen vooral op enerzijds het verbeteren en versnellen van internationale samenwerking op het vlak van monitoring, surveillance en bestrijding van potentiële internationale gezondheids crises en de verspreiding van (resistente) infectieziekten en wordt tevens een versterking van de implementatie van nationale capaciteiten ondersteund. Ons land steunt ook het principe dat bij een toekomstige pandemie er een rechtvaardigere en eerlijkere verdeling van medische tegenmaatregelen moet komen, met name ook richting ontwikkelingslanden. Om de implementatie van de afspraken in het pandemieverdrag goed te kunnen volgen, is er een adequaat rapportage- en nalevingsmechanisme nodig.

Voor de IHR geldt nog in het bijzonder dat ons land voorstander is van gerichte amendementen om het instrument en de implementatie ervan te versterken en verbeteren, zonder dat het karakter en de werking van de IHR fundamenteel veranderd.

Vraag 5

Als de regering bezwaren aantekent, welke zijn dat? Zo nee, kunt u uitleggen waarom de regering geen overwegende bezwaren ziet om afstand te doen van wezenlijke bevoegdheden met betrekking tot het aanpakken van een gezondheids crisis?

Antwoord 5

De mogelijkheid tot het aantekenen van een bezwaar geldt momenteel alleen nog voor mogelijke nieuwe wijzigingsvoorstellen conform artikel 59 van de IHR. Voor het pandemieverdrag moet nog nader vastgesteld worden volgens welke procedures partijen bij het verdrag kunnen aantekenen tegen onderdelen van het verdrag of toekomstige wijziging daarvan. Echter, noch bij de amendementen op de IHR, noch in het proces dat zou kunnen leiden tot een pandemieverdrag, is er sprake van afstand doen van wezenlijke bevoegdheden van nationale lidstaten met betrekking tot het aanpakken van een gezondheids crisis. Ook in de toekomst zal de Directeur-Generaal van de WHO ten tijde van een internationale gezondheids crisis aanbevelingen voor (inter-) nationale maatregelen kunnen doen.

Met het pandemieverdrag zullen WHO-lidstaten kunnen beschikken over nieuwe instrumenten en verbeterde samenwerkingsmechanismen voor en tijdens een gezondheids crisis, zodat de wereld gezamenlijk beter voorbereid is op toekomstige pandemieën. Dit zijn belangrijke doelen die door het kabinet gesteund worden.

Vraag 6

Kunt u de Kamer informeren over de vraag welke mogelijkheden er zijn om de regering op te dragen alsnog tijdig bezwaar aan te tekenen tegen het overhevelen van bevoegdheden rond de wijziging van het WHO pandemieverdrag en het uitvoeringsverdrag IHR, die op nationaal niveau horen te blijven?

Antwoord 6

In de door WHO-lidstaten ingediende voorstellen voor een pandemieverdrag, noch in de wijzigingsvoorstellen op de Internationale Gezondheidsregeling (IHR), is er sprake van het overhevelen van bevoegdheden die volgens het principe van subsidiariteit beter op nationaal niveau geregeld kunnen worden. Voor de onderhandelingstrajecten geldt dat een besluit van de Wereldgezondheidsorganisatie tot vaststelling van een pandemieverdrag, dan wel tot wijziging van de IHR, volgens de daarvoor geldende goedkeuringsprocedure aan het Parlement zullen worden voorgelegd, alvorens ze voor ons land in werking kunnen treden.

Vraag 7

Doet de wijze waarop u uitvoering geeft aan de motie Van Haga/Smolders, waarin de regering wordt verzocht om de Kamer minimaal tweejaarlijks over de voortgang van het pandemieverdrag te informeren, voldoende recht doet aan de mogelijkheid voor het parlement om tijdig invloed uit te oefenen op voorgenomen fundamentele keuzes voor het WHO pandemieverdrag en de (wijziging van de) IHR? (2)

Antwoord 7

De kamer is sinds de motie Van Haga/Smolders meer dan tweejaarlijks geïnformeerd over beide processen, via twee kamerbrieven, de beantwoording van Kamervragen en via mondelinge vragen. Het Bureau van de Intergovernmental Negotiation Body (INB) waarbinnen het pandemieverdrag wordt onderhandeld, heeft kort geleden een voorstel neergelegd voor een "Negotiation Text". De eerste beraadslagingen over deze tekst vinden momenteel plaats. Ik zal uw Kamer als hierboven aangegeven, op korte termijn informeren over dit nieuwe voorstel.

Vraag 8

Krijgt de WHO in het pandemieverdrag en na aanpassing van de IHR, een 'absolute and non-questionable' leiderschap, absoluut dus en zonder dat daar iets tegenin kan worden gebracht, in een situatie waarin deze organisatie verwijst naar pandemische preventie, paraatheid en / of respons?

Antwoord 8

Nee dat is niet het geval.

Vraag 9

Wat is de houding van Nederland tegenover het toekennen van deze zelfautorisatie aan de WHO?

Antwoord 9

Er is geen sprake van zelfautorisatie aan de WHO.

Vraag 10

Kunt u een toelichting geven op de concrete invulling en afwegingscriteria voor het concept 'one health', ofwel één gezondheid, dat cruciaal is in de plannen rond de rol van de WHO inzake pandemische preventie, paraatheid en respons

Antwoord 10

Zoals beschreven in de Nederlandse Mondiale Gezondheidsstrategie², is One Health een geïntegreerde, verbindende aanpak die gericht is op het duurzaam in balans brengen en optimaliseren van de gezondheid van mens, dier en ecosysteem. Aangezien vele mondiale gezondheids crises veroorzaakt zijn door infectieziekten afkomstig van dierlijke reservoirs (zoönose, zoals SARS-CoV2, MERS, Ebola, vogelgriep, de builenpest), is het van wezenlijk belang dat zowel op het gebied van pandemische preventie alsook infectieziektesurveillance er rekening gehouden moet worden met ziekten die uit dierlijke reservoirs kunnen overspringen op mensen.

Vraag 11

Wat kunt u zeggen over het voornemen om de directeur-generaal van de WHO zelfstandig te laten bepalen wanneer er een 'international health development of concern', een zorgwekkende situatie dus, bestaat of mogelijk kan ontstaan, waarin hij de lidstaten min of kan dwingen om allerlei beperkende maatregelen te nemen zoals lockdowns, (camera)toezicht en andere zware maatregelen?

Antwoord 11

Op grond van artikel 12 van de Internationale Gezondheidsregeling (IHR, 2005) kan de Directeur-Generaal van de WHO bepalen of er naar zijn inzicht sprake is van een *Public Health Emergency of International Concern (PHEIC)* bij een specifieke gezondheidsbedreiging. De Directeur-Generaal baseert zich hierbij op hem beschikbare informatie, waaronder informatie zoals verstrekt door een betrokken WHO-lidstaat waar een crisissituatie zich voordoet, het beslisinstrument in annex 2 van de IHR, het advies van een "Emergency Committee" van onafhankelijke experts, wetenschappelijke inzichten en een inschatting van de risico's voor de volksgezondheid, internationale verspreiding van een ziekte en/of mogelijke verstoring van het internationale personen en reizigersverkeer.

Op grond van artikel 15 respectievelijk artikel 16 van de IHR kan de Directeur-Generaal na het uitroepen van een PHEIC tijdelijke of staande aanbevelingen doen aan nationale lidstaten rondom te nemen maatregelen op het vlak van volksgezondheid, maar ook met betrekking tot het vervoer van reizigers en goederen. Deze aanbevelingen zijn niet bindend. Lidstaten zijn en blijven zelfstandig bevoegd om zelf te beslissen over nationale beschermingsmaatregelen, met inbegrip van eventuele maatregelen als lockdowns en (camera)toezicht.

Vraag 12

Klopt het dat het pandemieverdrag in wording en de IHR geen mechanisme bevatten om besluiten van de WHO ter zake te bevragen, bij te stellen of te stoppen?

---

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/10/21/mondiale-gezondheidsstrategie-2023-2030>

Antwoord 12

Zowel bij de Internationale Gezondheidsregeling (IHR) als het toekomstige pandemieverdrag, zijn lidstaten partij bij deze instrumenten. Lidstaten kunnen te allen tijde wijzigingsvoorstellen op de IHR indienen om de huidige bepalingen in de IHR omtrent het uitroepen van een PHEIC te veranderen. Dergelijke besluiten ('*decisions*') worden door Wereldgezondheidsvergadering (WHA) genomen, waar alle lidstaten van de WHO zitting in hebben. Omdat de onderhandelingen over het pandemieverdrag nog in volle gang zijn, zijn de procedures rondom aanpassingen van besluiten nog niet vastgesteld.

Vraag 13

Bent u op de hoogte van de uitspraak van de United States Court of Appeals for the Fifth Circuit, een federaal hof van beroep in de VS, waarin deze rechter de regering-Biden in de nasleep van het coronabeleid verbiedt om sociale mediaplatforms onder overheidsdwang aan banden te leggen, wanneer daarop informatie wordt weergegeven die niet in overeenstemming is met dat beleid? (3)

Antwoord 13

Ja.

Vraag 14

Wat heeft deze rechtelijke uitspraak voor de Amerikaanse situatie te zeggen voor de Nederlandse situatie, nu ook in Nederland sprake was van overheidssturing om sociale media in het gareel te krijgen?

Antwoord 14

Van de veronderstelde sturing is vanuit de overheid in Nederland geen sprake geweest. Bovendien beoordeelt de Amerikaanse rechtspraak aan haar voorgelegde rechtszaken volgens de geldende Amerikaanse wet- en regelgeving, waarmee er juridisch geen implicaties voor Nederland zijn.

Vraag 15

Wat vindt u van het voornemen om de WHO aan lidstaten op te laten dragen wanneer en hoe, informatie in de media en op sociale media moet worden gecontroleerd en bijgestuurd wanneer deze afwijkt van inzichten en het beleid van de WHO?

Antwoord 15

In het huidige voorstel van de onderhandelingstekst is een door lidstaten voorgesteld artikel opgenomen waarin overeengekomen wordt misinformatie over pandemieën tegen te gaan. In algemene zin vind ik het verstandig misinformatie tegen te gaan. In het huidige voorstel betreft het niet de WHO, maar de lidstaat die bepaalt wanneer en hoe in deze te handelen.

Vraag 16

Bent u het ermee eens dat de nationale situatie rondom gezondheid en alles wat daarbij een rol speelt, te nemen maatregelen inbegrepen, zo specifiek nationaal is dat de grootst mogelijke terughoudendheid in acht genomen dient te worden om een internationale organisatie als de WHO daarover ook maar enige bevoegdheid te verlenen die verder strekt dan advisering aan de lidstaten?

Antwoord 16

Onze gezondheidszorg is primair nationaal georganiseerd. Dat geldt ook in belangrijke mate voor ons volksgezondheidsbeleid. Tegelijk is duidelijk dat de volksgezondheid in Nederland niet kan functioneren zonder internationale

afspraken tussen landen en multilaterale organisaties, omtrent samenwerking en coördinatie. Dit geldt in belangrijke mate al voor onze samenwerking in EU-verband. Maar ook mondiaal is samenwerking noodzakelijk. Een voorbeeld is infectieziektesurveillance. Zonder afspraken over het delen van informatie over uitbraken van infectieziekten, kan een land zich niet voorbereiden, noch adequaat en tijdig reageren op mogelijke grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen wanneer die zich voordoen.

Ook is internationale coördinatie op het gebied van de beschikbaarheid van medische hulpmiddelen wenselijk om sneller en effectiever te kunnen reageren op grensoverschrijdende gezondheidsdreigingen en deze waar mogelijk in perken. Zoals aangeven, heeft de WHO op basis van de huidige IHR alsook ook na afronding van de onderhandelingen over de wijzigingsvoorstellen, enkel de bevoegdheid om niet-bindende aanbevelingen te doen voor gezondheidsmaatregelen op nationaal niveau ter bestrijding van een crisis. Hetzelfde zal gelden voor bepalingen in het pandemieverdrag.

Vraag 17

Is er een ethische of neutrale omgang mogelijk met een pandemie? Zo nee, stemt u er dan mee in dat het onverantwoord is om nationale bevoegdheden over te dragen aan een internationale organisatie als de WHO, bevoegdheden die rechtstreeks raken aan het terrein van ethisch beladen en politieke keuzes met mogelijk verreikende maatschappelijke, psychosociale en economische strekking?

Antwoord 17

Zoals hierboven reeds vermeld, betreft het helaas een misverstand dat er voorstellen voorliggen om onze nationale bevoegdheden in aanzienlijke mate over te dragen aan de WHO.

Vraag 18

Hoe passen plannen van de zogenoemde Global Health Hub Nederland en het onlangs ondertekende Global Health Pact in de plannen van de WHO voor een pandemieverdrag en het aanpassen van de IHR?

Antwoord 18

De Global Health Hub Nederland en het daarmee gepaarde pact is tijdens de lancering op 28 september jl. officieel van start gegaan. De Global Health Hub is een voornemen uit de Kabinetsbrede Mondiale Gezondheidsstrategie³. Voor het bevorderen van intersectorale samenwerking is deze Nederlandse Global Health Hub opgezet. De Global Health Hub verenigt alle relevante actoren en sectoren, zoals kennisinstituten en -platforms, academici, ngo's, topsectoren, vernieuwers en denktanks op het gebied van verschillende facetten van mondiale gezondheid. Dit netwerk biedt (mondiale) gezondheidsactoren in Nederland de kans om krachten te bundelen en samen verder invulling te geven aan deze strategie. Het Pandemieverdrag en het aanpassen van de IHR zijn onderhandelingen die bij de WHO lopen, waarbij de Global Health Hub niet betrokken is.

Vraag 19

Leidt het Global Health Pact tot het aanpassen van wet- en regelgeving en tot het overdragen van nationale taken en bevoegdheden? Als dat niet zo is, sluit u dat ook uit voor de toekomst?

---

³ Mondiale Gezondheidsstrategie

Antwoord 19

Het Global Health Pact heeft niet geleid tot het aanpassen van wet- en regelgeving. Het Global Health Pact heeft tevens niet de autoriteit en/of wens om wet- en regelgeving aan te passen en/of over te gaan tot het overdragen van nationale taken en bevoegdheden.

Vraag 20

Wilt u deze vragen een voor een beantwoorden, uiterlijk 10 november 2023?

Antwoord 20

Helaas is de beantwoording niet binnen de gevraagde termijn gelukt, zoals gemeld in de verzonden uitstelbrief. Bij deze worden de vragen alsnog een voor een beantwoord.

- (1) Kamerstuk 22 112, nr. 3709
- (2) Kamerstuk 21 501, nr. 178
- (3) NPR, 8 september 2023, 'Appeals court slaps Biden administration for contact with social media companies' 5th circuit rules against Biden administration for social media contact : NPR

Misbruik Margin of Appreciation

Rechtzoekenden kunnen nimmer op dit punt gelijk halen tegen de Staat die de regel selectief toepast in het voordeel van de Staat of om de Staat uit de wind te houden. De rechters misbruiken dus de Margin of Appreciation. De regel is in het leven geroepen om mensenrechten in de lidstaten gelijk niveau gelijk te trekken, en dus niet om de mensenrechten op non-actief te stellen. De rechter verwierpt beroepen van burgers op mensenrechten in enkele zinnen onder verwijzing naar de ruime beleidsruimte van margin of appreciation. Op het niveau van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens wordt in een ruime beoordelingsmarge toegewezen naar een zekere "tolerantie" die de organen van Straatsburg (de lidstaten) zullen toestaan aan de nationale wetgevende, uitvoerende, administratieve en gerechtelijke organen". Het is in 1956 in de jurisprudentie van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens opgenomen. Dit betekent echter niet dat de Staten in dit opzicht een onbeperkte macht hebben. Volgens artikel 15, lid 1, EVRM is het mogelijk afwijken "voor zover strikt vereist door de behoeften van de situatie" en op voorwaarde dat de maatregelen niet in strijd zijn met de andere verplichtingen van de staat krachtens internationaal recht. Internationale verdragen ICESCR hebben deze regeling "Margin of Appreciation" niet.

Bron: rug.nl

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Minister van Justitie en Veiligheid
namens de Nederlandse Staat gemachtigd
D. Yesilgöz-Zegerius
Postbus: 20301
2500EH, DEN HAAG

Mierlo, 11 januari 2022
betreft: ter uwer informatie

Zijne Excellentie Yesilgöz-Zegerius,

Samengevat in het kort.

De Staat der Nederlanden heeft alleen de executoriale titel boven de notariële akte en dat die door de notaris als grosse is afgegeven betwist met een kort geding door een gerechtsdeurwaarder destijds in 2008. De inhoud van de notariële akte in afschrift is verder niet betwist.

De stichting heeft voorhands aanwijzingen in het dossier aangetroffen die inhoudelijke behandeling van betwisting thans nog onmogelijk kunnen maken wegens misbruik van procesrecht door de Staat der Nederlanden. De onafhankelijkheid van nationale rechters valt onder de werkingssfeer van het EU recht en daarom onder de controle van het EU-Hof.

Toegang tot het recht: Handvest van de grondrechten, artikel 47 (recht op een doeltreffende voorziening in rechte) Handvest van de grondrechten, artikel 51 (toepassingsgebied) Handvest van de grondrechten, artikel 52, lid 3 (reikwijdte en uitlegging van de gewaarborgde rechten en beginselen) Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), artikel 4, lid 3 VEU, artikel 19.

Het feit dat de notaris de executoriale titel boven de authentieke akte niet in dit geval mocht plaatsen en de akte als grosse uitgeven is eerder in 2008 succesvol betwist. De inhoud van de authentieke akte met aanhechtingen is echter toen onbetwist gebleven. Op grond van artikel 149 Rv moet de rechter dan ook heden uitgaan van de juistheid van de letterlijke tekst in de authentieke rectificatie akte voor zolang niet is betwist.

Gezien de verklaring onder ede in de notariële akte kan niet worden uitgegaan van een democratie, maar is sprake van een schijndemocratie. Er zal eerst een integraal parlementair openbaar onderzoek moeten geschieden naar de toestand van de rechtsstaat en de democratie, in combinatie met het rechtssysteem met horen van alle getuigen onder ede.

Stilzwijgende erkenning door de Staat der Nederlanden van de verdere inhoud van de rectificatie notariële akte van dd. 21 juni 2007, kan uitmonden in een stilzwijgende toestemming verstek laten gaan.

-volgblad

GROSSE

**RECTIFICATIE
IN NAAM DER KONINGIN**

Op één en twintig juni tweeduizend zeven -----
verscheen voor mij, mr Theodorus Hubertus Johannes Maria op de Laak, notaris te ---
Budel, gemeente Cranendonck:-----
de heer **Joannes Petrus van den Wittenboer**, planned change agent en voorzitter ---
van de "Intermediaire stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de ---
Mens", tevens eigenaar van de eenmanszaak "Audio-Rarities", volgens zijn verklaring
geboren te Mierlo veertien mei negentienhonderd vijf en vijftig, woonachtig ten adres --
Kastanje 28, 5731 NK Mierlo, van Nederlandse nationaliteit, ongehuwd en nooit -----
gehuwd geweest en niet geregistreerd of geregistreerd geweest als partner, -----
legitimatie: paspoort nummer NF8802866. -----
De voormelde stichting is statutair gevestigd te Geldrop, en is ingeschreven in het -----
register bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Zuidoost Brabant te -----
Eindhoven onder dossiernummer 41092925, de stichting is geregistreerd met het -----
adres op het woonadres van Joannes Petrus van den Wittenboer, waar ook de -----
eenmanszaak op is geregistreerd, deze eenmans is bekend bij de Kamer van -----
Koophandel en Fabrieken voor Zuidoost Brabant te Eindhoven onder dossiernummer -
17090220. -----

afdruk / kopie kop van de voor eerste grosse acht oktober 2007 van notariële akte "In Naam der Koningin" dd, 21 juni 2007. Deze grosse v
authentieke akte komt geen executoriale kracht toe, omdat dit door de notaris niet is toegestaan, (vonnis Kort geding rechtbank Den Haag
2008, Rb. Den Haag (Vzr.) 21 februari 2008 KG 07/13. (ECLI:NL:RBSGR:2008:1420).

AFSCHRIFT

RECTIFICATIE

Op één en twintig juni tweeduizend zeven -----
verscheen voor mij, mr Theodorus Hubertus Johannes Maria op de Laak, notaris te ---
Budel, gemeente Cranendonck:-----
de heer **Joannes Petrus van den Wittenboer**, planned change agent en voorzitter ---
van de "Intermediaire stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de ---
Mens", tevens eigenaar van de eenmanszaak "Audio-Rarities", volgens zijn verklaring
geboren te Mierlo veertien mei negentienhonderd vijf en vijftig, woonachtig ten adres --
Kastanje 28, 5731 NK Mierlo, van Nederlandse nationaliteit, ongehuwd en nooit -----
gehuwd geweest en niet geregistreerd of geregistreerd geweest als partner, -----
legitimatie: paspoort nummer NF8802866. -----
De voormelde stichting is statutair gevestigd te Geldrop, en is ingeschreven in het -----
register bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Zuidoost Brabant te -----
Eindhoven onder dossiernummer 41092925, de stichting is geregistreerd met het -----
adres op het woonadres van Joannes Petrus van den Wittenboer, waar ook de -----
eenmanszaak op is geregistreerd, deze eenmans is bekend bij de Kamer van -----
Koophandel en Fabrieken voor Zuidoost Brabant te Eindhoven onder dossiernummer -
17090220. -----

Inleiding.

In 1998 zijn dezerzijds ten ministerie van economische zaken in Den Haag besproken, de hoofdpunten en doelstellingen rond het juist gebruik van en met de Compact disc Hitler's Inferno, (rubriek 1b, aanhechtingen bij de notariële rectificatie akte). Daarbij is destijds het gerechtvaardigde vertrouwen gewekt dat een rechtsgeldige betrouwbare rechtsverhouding werd aangegaan die nadien tevens is bevestigd met een brief en ondertekend. Alsmede of dientengevolge het met zich brengt dat de Nederlandse Staat dit gerechtvaardigde vertrouwen gestand moet doen als een betrouwbaar partner in het waarschuwen tegen fascisme en het doorgeven van de doelstelling bekendheid te geven aan de informatie rond de les van gisteren (getuigenis als les voor de toekomst). Hierbij vallen bepaalde handelingen en/of nalaten cq gedrag buiten het raamwerk van "fair use" bij dit project. Te vermelden: misbruik van..... gedachtengoed, negativisme, obsceniteit, obscurantisme, gebaren, uitdrukkingen, emblemen, geschiedvervalsing etc.

"Fair Use" (a) uitsluitend voor bepaalde gespecificeerde activiteiten de Wets technische informatie rond verweerde werken daarbij in acht genomen.; (b) uitsluitend indien dergelijke activiteiten niet strijdig zijn met de exploitatie van het auteursrechtelijk beschermde werk; en (c) uitsluitend indien dergelijke activiteiten geen onredelijk nadeel toebrengen aan de legitieme belangen van de auteur en/of diens werk. Op deze manier hebben de meeste landen wetten inzake "fair use" of "fair dealing" vastgesteld die bepaalde gespecificeerde activiteiten toestaan o.a.: persoonlijk onderzoek en studie; onderwijs; bibliotheken.

Betreft: Hitlersnorren, hakenkruizen en andere nazi-symbolen.

Joan de Wijkerslooth de Weerdesteijn, Voorzitter van het College van Procureurs-generaal in de uitzending van "Twee Vandaag TV" 26 november 2003
<https://archive.org/details/DeWijkersloothTweeVandaag>

International Network for Hate Studies INHS, Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights, 'Hate Crime 2014 NL' (2014), (Dutch language)

https://archive.org/details/InternationalNetworkForHateStudies_201506

Het bewust toestaan van haatmisdaden: Langer wachten met adequaat optreden, hoe groter de risico's dat dit tevens aanzet tot kopieergedrag en uiteindelijk kan uitmonden in schelden, dreigen of geweld. Ook bestaat de kans dat de maatschappij dergelijk grensoverschrijdend gedrag straks als normaal gedrag en maatschappelijk acceptabel gaat zien. Het ongunstig beoordelen en neerhalen van de stichting met Audio-Rarities om bekendheid te geven aan de informatie rond de cd "Hitler's Inferno" –de les van gisteren (getuigenis als les voor de toekomst) door de Staat der Nederlanden. Decennialang respectloos en niet geïnteresseerd zijn behandeld door de diverse niveaus van de overheid van hoog tot laag met enkele uitzonderingen daargelaten. De stichting met Audio-Rarities wordt bewust geweerd, (ostracisme). De diverse instanties binnen de Nederlandse overheid die de stichting zouden moeten beschermen, deden precies het tegenovergestelde: doorzeefd met vriendjespolitiek en een banencarrousel voor falende politici. Ook blijkt sprake van een rouleersysteem waar bewindslieden van post verwisselen en zelfs terug konden keren op de oude functie nadat voorheen ernstig falen was gebleken. Mijn casus laat zien hoe disfunctioneel het systeem in Nederland is... systeembreed.

Het Duitse volkslied staat ook ter discussie.

Stelplicht.

Voor de toewijsbaarheid van de vordering ligt de stelplicht en bewijslast bij de Staat der Nederlanden om de onjuistheid van de notariële akte te bewijzen met tevens nog een onderbouwingsplicht. De Nederlandse Staat heeft ruim voldoende gelegenheid gehad adequaat het dossier te bestuderen en Zich terdege laten informeren bij de notariële specialisten van de landsadvocaat. De stelplicht met bewijslast ligt dus niet bij de stichting en Audio-Rarities. Wanneer de Staat der Nederlanden de vordering niet (gemotiveerd) betwist, niet van voornemens danwel het de Staat rehtens verboden is alsnog te betwisten; op grond van artikel 149 Rv moet de rechter dan uitgaan van de juistheid van de aan de vordering ten grondslag gelegde feiten in de authentieke akte en zal dus de rechter de vordering moeten toewijzen. Betreft rectificatie akte notarieel dd, 21 juni 2007 die is uitgegeven voor Eerste Grosse op acht oktober tweeduizend zeven door mr Theodorus Hubertus Johannes Maria op de Laak, notaris te Budel, gemeente Cranendonck, waarvan een afgifte is verboden door de voorzieningenrechter van de rechtbank te Den Haag in 2008. Dat mag de notaris niet die titel “in naam der Koningin” aan het hoofd van de akte plaatsen, dat kan alleen -in dit geval- door een rechter, (brief van 2 januari 2020 door IFUD of Human Rights aan Minister F.B.J. Grapperhaus van Justitie en Veiligheid).

Antisemitismebestrijding.

Vergaderjaar 2020–2021) 20 454 Nr. 170
kst-20454-170

Voortgangsrapportage uitvoering wetten oorlogsgetroffenen
BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Den Haag, 12 april 2021.

Op 27 januari 2020 is met een grote internationale bijeenkomst in Auschwitz-Birkenau herdacht dat 75 jaar geleden het vernietigingskamp van nazi-Duitsland aldaar werd bevrijd. Namens Nederland zijn Koning Willem-Alexander en Minister-President Mark Rutte bij deze herdenking geweest.

De aanpak van online antisemitisme ligt bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor het werktein van de Minister van J enV is in het voorjaar van 2021 bovendien een Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding aangesteld, die een signalerende en adviserende functie vervult. Voor de uitvoering van deze aanbeveling is verwezen naar het project dat het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) uitvoert. Dit project wordt gefinancierd vanuit de € 3 miljoen die het Ministerie van J enV ter beschikking stelt voor de bestrijding van antisemitisme, de monitoring van online antisemitisme en Holocaustontkenning. Het CIDI heeft aangegeven daarbij gebruik te willen maken van de beschikbare expertise van de IHRA.

Nederland op de vingers getikt door Brussel strafbaarstelling ontkenning Holocaust.

AH 3996 2021Z11968

Verwijs: Antwoord van minister Grapperhaus (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 13 september 2021) Zie ook Aangangs Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 3631

Beledigende vormen van bijvoorbeeld Holocaustontkenning, zoals bedoeld in artikel 1 van het kaderbesluit racisme, zijn strafbaar in Nederland op grond van artikel 137c van het Wetboek van Strafrecht. Dit wordt bevestigd door rechtspraak van de Hoge Raad (zie o.a. Hoge Raad 10 september 1985, NJ 1986/164, Hoge Raad 25 november 1997, NJ 1998/261 en Hoge Raad 27 maart 2012, NJ 2012/220).

IHRA.

Antisemitische daden vormen een misdaad wanneer dit zo wordt gedefinieerd in de wet. Zo is de ontkenning van de Holocaust of de verspreiding van antisemitisch materiaal strafbaar.

“Handbook for the practical use of the IHRA Working Definition of Antisemitism”

European Commission in cooperation with IHRA.

Naziherdenking Ysselsteyn.

<https://archive.org/details/naziherdenking-ysselsteyn>

Europees Parlement.

LEGISLATIVE TRAIN 11.2021

6 A NEW PUSH FOR EUROPEAN DEMOCRACY

PROPOSALS TO EXTEND THE LIST OF EU CRIMES TO ALL FORMS OF HATE CRIME AND HATE SPEECH

Op 16 september 2020 kondigde de voorzitter van de Europese Commissie von der Leyen in haar State of the Union-toespraak op de Europees Parlement en in de begeleidende intentieverklaring een nieuw initiatief om de lijst van EU-misdrijven uit te breiden tot alle vormen van haat misdaad en haatzaaiende uitlatingen - hetzij vanwege ras, religie, geslacht of seksualiteit. Het werd later genoemd in het werk van de Commissie Programma 2021 en in februari 2021 heeft de Commissie een routekaart over het initiatief gepubliceerd, gepland voor het vierde kwartaal van 2021.

Deurwaarder.

De deurwaarder heeft zich destijds in 2008 tot de voorzieningenrechter gewend omdat ten aanzien van de executie van de notariële akte bezwaren zijn gerezen. De notariële grosse van 21 juni 2007 is niet voor executie jegens de Staat vatbaar. Het zal de deurwaarder daarom worden verboden om deze te executeren, (Rb. Den Haag

(Vzr.) 21 februari 2008 KG 07/1314).

Het kort geding leent zich in wezen uitsluitend tot een onderzoek of de executiebevoegdheid misbruikt wordt en gaat niet over de inhoud van de notariële grosse en de onder ede verklaring. De Nederlandse Staat heeft de inhoud van notariële grosse niet betwist, het is alleen de notaris verboden daar een grosse van uit te geven. Verwijs naar de brief van 2 januari 2020 die door de stichting verzonden is hierover aan Minister van Justitie en Veiligheid mr. F.B.J Grapperhaus. De notariële akte in afschrift uitgegeven door de notaris de

inhoud blijft “letterlijk” vast zolang niet betwist in een normaal civiel proces met alle middelen. Zolang het afschrift van de akte onbetwist gelaten, is de CAO-maatstaf van toepassing. De CAO-maatstaf is de zuiver taalkundige uitleg van de authentieke akte. Reden daarvan is dat er derden zijn betrokken zoals bijvoorbeeld de belastingdienst, die erop moeten kunnen vertrouwen dat hetgeen in de akte is vermeld ook juist is. CAO-norm is derdenbescherming, eenvormige uitleg cq zekerheid, (jurisprudentie HR).

Gelet op het vonnis door de rechtbank te Den Haag, (Rb. Den Haag (Vzr.) 21 februari 2008 KG 07/13 14), dit betekent dat de stichting niet bevoegd is om op grond van de grosse van een notariële akte van 21 juni 2007 de executiemaatregelen jegens de Nederlandse Staat te treffen. Dat kan alleen met toestemming van de Staat, in geval van vrijwilligheid van partijen, door een notariële – door partijen ondertekende – akte. De wetgever stelt uitdrukkelijk zware eisen aan het verkrijgen van een executoriale titel. De tenuitvoerlegging van een executoriale titel heeft een dwingend karakter en dient om die reden – in dit geval – vooraf te worden gegaan door tussenkomst van de rechter. Art. 157 lid 2 Rv bepaalt dat in een akte opgenomen partijverklaringen (waaronder ook eenzijdige Verklaringen in dit geval) in beginsel dwingende bewijskracht hebben. ‘dwingend bewijs’ houdt in dat de rechter verplicht is de inhoud van bepaalde bewijsmiddelen als waar aan te nemen, of verplicht is de bewijskracht te erkennen die de wet aan bepaalde gegevens verbindt (art. 151 lid 2 Rv). Wel kan tegen dwingend bewijs in beginsel tegenbewijs worden geleverd, (art. 151 lid 2 Rv). Een notariële akte heeft dwingende bewijskracht op grond van de artikelen 151 lid 1 en 157 lid 2 Rv. Dit neemt niet weg dat in een notariële akte onjuistheden kunnen staan, bijvoorbeeld verschrijvingen of een onjuiste weergave in de inhoud bijvoorbeeld betreft de partijverklaring van J.P. van den Wittenboer namens de stichting. Tegen het afschrift van de notariële rectificatie akte van 21 juni 2007 kan tegenbewijs geleverd worden (artikel 151 Rv).

De brief afkomstig van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dd, 14 september 2006, aangaande Hitler’s Inferno, en een brief verzonden destijds op 29 september 1997, door de Minister van Algemene Zaken Wim Kok berteft de CD Hitler’s Inferno; deze zullen als het standpunt van door de Staat der Nederlanden worden aanhouden inzake “Hitler’s Inferno” en zitten bij de aanhechtingen van de stukken bij de notariële akte in rubriek 7b: DvD-rom met diverse bestanden.

Compact disc.

De Nederlandse Staat blijkt met name onder de indruk van de CD “Hitler’s Inferno” met originele opnamen van toespraken en liederen uit Hitler-Duitsland. De Nederlandse Staat heeft bewondering voor de inspanningen door de stichting met Audio-Rarities om te waarschuwen tegen fascisme en onrecht. Leden van de Vaste Commissie van Justitie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal kunnen individueel “Hitler’s Inferno” gebruiken bij behandeling van Wetsvoorstellen of vragen stellen aan de regering.

Hitler’s Inferno: de les van gisteren (getuigenis als les voor de toekomst).

<https://archive.org/details/hitlers-inferno-audio-rarities>

Recht tot betwisting.

Vooropgesteld dat ook de Staat der Nederlanden de vrijheid heeft Haar belangen aan de rechter voor te leggen, diens beslissing daarover te verkrijgen en desgewenst tegen die beslissing rechtsmiddelen aan te wenden, mede op grond van het in art. 6 EVRM verankerde beginsel van toegang tot de rechter. Uit de eisen van een goede procesorde vloeien niet alleen normen voort voor de wijze waarop partijen zich jegens elkaar dienen te gedragen, maar ook normen voor het handelen van partijen ten opzichte van de rechter, alsmede voor het handelen van de rechter ten opzichte van partijen. In beginsel kan elke vorm van (dreigend) onrechtmatig procederen behalve tot een schadevergoedingsactie ook tot een verbodsvordering leiden maar dat daaraan slechts met terughoudendheid grenzen worden gesteld. Die terughoudendheid strookt met het fundamentele karakter van het recht op toegang tot de rechter. Met de botte bijl inhakken op de notariële akte of lasterlijke beledigingen, misprijzingen en minachting inzake “Hitler’s Inferno”, de stichting kan en wenst absoluut niet deze kwalijke praktijken te tolereren bij het betwisten van het afschrift van de notariële akte.

Iemand het recht ontnemen te procederen blijft de uitzondering. “RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN DE GOEDE PROCESORDE”

Een onderzoek naar de betekenis van de goede procesorde als normatief begrip in het burgerlijk procesrecht

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van het doctoraat in de Rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit Groningen op gezag van de Rector Magnificus, dr. F. Zwarts, in het openbaar te verdedigen op donderdag 7 december 2006 om 14.45 uur door Vincent Cord Adriaan Lindijer geboren op 19 september 1976 te Benthuisen **Promotores:** Prof. mr. G.R. Rutgers / Prof. mr. H.E. Bröring. **Beoordelingscommissie:** Prof. mr. H.A. Groen / Prof. mr. C.J.M. Klaassen / Prof. mr. H.B. Krans / Prof. mr. H.J. Snijders.

Ondanks een terughoudendheid die strookt met het fundamentele karakter van het recht op toegang tot de rechter voor de Staat der Nederlanden zal de stichting aansturen op een procedeerverbod voor de Staat der Nederlanden. Dit behoeft een gedegen verhaal en dossier over feiten en omstandigheden waaruit voorhands zou kunnen blijken dat de Nederlandse Staat het recht (om te procederen bijvoorbeeld) misbruikt -die wel redelijk concreet gemaakt moet worden door de stichting- waarbij de civiele rechter moet worden benaderd. Die kan dan bepalen dat het recht om het afschrift van de notariële akte van 21 juni 2007 te betwisten, toch niet geldt. Dat is en blijft wel een uitzondering als misbruik van recht moet worden gesteld. Om een dergelijke toegang tot de rechter te ontnemen is dus vooral de onderbouwde stelling nodig dat de Nederlandse Staat het recht voorhands wil gaan misbruiken. (Parket bij de Hoge Raad misbruik van procesrecht ECLI:NL:PHR:2019:702).

Rechtspraak.

Rechtspraak is het, door middel van een geautoriseerde instantie, beslechten van geschillen. Het is hierbij belangrijk dat de instantie (de rechter) volledig onafhankelijk is. Daarnaast mag een rechter geen recht weigeren. Het is de taak van de overheid om zorg te dragen voor de rechtspraak. Het is hierbij belangrijk dat de rechter volledig onafhankelijk is. Deze onafhankelijkheid moet door een aantal factoren worden gewaarborgd. Bij betwisting van het afschrift van een notariële akte onder ede dd. 21 juni 2007 door de

Nederlandse Staat, dient de rechter met zorg gekozen te worden en moet deze een goede kennis van de geschiedenis hebben en het belang van de geschiedenis als een les voor de toekomst onderschrijven en moet de rechter dit in zijn beleid ook uitdragen. De rechter dient zijn beleid zodanig uit te dragen dat de naam van Audio-Rarities, van de stichting en van betrokken derden (personen en bedrijven) inzake het project “Hitler’s Inferno” niet ten onrechte met nazisme of neonazisme in verband wordt gebracht of dat op enige andere wijze naamschade plaatsvindt. Verwijs naar onze brief van 28 april 2014, die de Minister van Algemene Zaken Mark Rutte via de landsadvocaat via onze stichting heeft ontvangen. De vrees thans door de stichting dat de rechters bevooroordeeld zijn, kan naar subjectieve maatstaven gemeten worden, te verwijzen naar diverse jaarverslagen door deze stichting. Rechtsgeldig staat letterlijk vast –zolang niet betwist- de verklaringen onder ede in de diverse notariële aktes met één afschrift van samenvattende de rectificatie akte, die van 21 juni 2007. De beginselen van een goede procesorde zijn ervoor bedoeld dat het proces voor de op een eerlijke en rechtvaardige manier verloopt waarbij iedere partij in staat wordt gesteld om op een goede manier het proces te voeren.

Het beginsel van equality of arms gaat ervan uit dat zowel de verdediging als het de eiser met hetzelfde dossier en met dezelfde middelen strijden.

Ook het EHRM heeft benadrukt dat het recht op een eerlijk proces als bedoeld in artikel 6, eerste lid, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) onder andere omvat dat elke partij een redelijke kans of gelegenheid krijgt om hun zaak te bepleiten zonder dat er sprake is van een substantieel ongelijke positie ten opzichte van de wederpartij.”

Rechtsstaat en democratie Nederland.

Nederland is een rechtsstaat en een democratie. (dat wordt en is nimmer betwist door IFUD of Human Rights). Echter met de praktische uitwerking en uitvoering in het rechtssysteem en die rechtsstaat met democratie, en die uitvoering bleek flink mis. De onder ede verklaringen in notariële akte onder ede de diverse notariële aktes tegen de Staat der Nederlanden: in een samenvattende rectificatie akte notarieel van 21 juni 2007, is duidelijk op de **uitwerking en uitvoering** van het rechtssysteem en die rechtsstaat. Laat ik hier duidelijk over zijn, en daar wens ik mijn onder ede verklaring op standhouden. Ook het verslag over de rechtsstaat 2021 Landenhoofdstuk over Nederland door Europese Commissie Brussel, 20.7.2021 SWD(2021) 721 final, zal geen verandering in aanbrengen.

Op 25 februari 2021, heeft de Tweede Kamer conform de werkwijze van artikel 30 van haar Reglement van Orde via Mevr. Khadija Arib Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, besloten de Venetia-Commissie van de Raad van Europa advies te vragen over de rechtsstaat in Nederland, Venetia-Commissie van de Raad van Europa t.a.v. mw. Granata-Menghini.

Volgens het rapport van de commissie:

In dit opzicht gaat het handhaven van de rechtsstaat niet alleen om –volgens inzicht Venetië commissie- rapport van Strasbourg, 18 October 2021 Opinion No. 1031/2021 CDL-AD(2021)031 Or. Engl., om:instellingen en formele juridische waarborgen, maar ook over het in stand houden van een gunstig klimaat voor de rechtsstaat door de politieke en juridische cultuur binnen de samenleving. Dit vereist een politiek cultuur met een hoge mate van bewustzijn van de rechtsstaatgevolgen van politieke beslissingen en zelfbeheersing wanneer politiek gewenste maatregelen in strijd zijn met de rechtsstaat. Het vraagt ook om een rechtscultuur waarin de rechtsstaat wordt geaccepteerd als kader voor en beperking tot democratische besluiten en beleid.

Hier als ingelast te beschouwen een verwijzing naar de schriftelijke reactie van Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de IFUD of Human Rights, Brief: 23 maart 2016, reactie op

de via de deurwaarder betekende stukken,Mw. K. Arib Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.(dossiernr.:13600573 negen maart 2016, Van der Velde van Hal & Peers gerechtsdeurwaarders en incassobureau te Den Haag)

[lidstaat Nederland]

RULE of LAW
REPORT 2021
COUNTRY CHAPTER
ABSTRACTS , door Europese Commissie in 2021

Er zal eerst een integraal parlementair openbaar onderzoek moeten geschieden naar de toestand van de rechtsstaat en de democratie. IFUD of Human Rights is niet van voornemens afstand te doen van de onder ede verklaring akte notarieel dd. 21 juni 2007. De inhoud staat “letterlijk vast” (CAO-norm verwijst HR) en alle aanhechtingen aan de akte zitten er ook daadwerkelijk bij.De notaris is verboden om een grosse met executoriale titel af te geven over deze akte.

De CAO-norm is een puur taalkundige uitleg van de bepaling(en) van de notariële akte. Deze uitlegmethode gaat uit van de letterlijke bewoordingen van de akte. De CAO-norm schrijft dus geen grammaticale uitleg voor. Tegenbewijs dat de bedoeling van partijen anders is dan uit de bewoordingen in de akte volgt is echter wel mogelijk. HR 17 september 1993, ECLI:NL:HR:1993:ZC1059, NJ 1994/173 (*Gerritse/HAS*) en HR 24 september 1993, RvdW 1993/186 (*Hol/EIM*). Dit betreft uitleg van CAO's en deze regel wordt daarom wel de CAO-norm genoemd.CAO-norm is door de Hoge Raad van toepassing geacht op overeenkomsten die de rechtspositie van derden bepalen. HR 17 september 1993, NJ 1994, 173 (CAO-arresten). HR 24 september 1993, NJ 1994, 174 (CAO-arresten). Hijma 2008, p. 348 en CAO arresten. (HR 20 februari 2004, HR:2004:AO1427, HR, 24 februari 2012, HR:2012:BU9889 en 25 november 2016, HR:2016:2687).

Niet betwiste schuldvorderingen en Europese Executoriale Titel (EET).

Het begrip "niet-betwiste schuldvorderingen" dient betrekking te hebben op alle situaties waarin een schuldeiser, gelet op het feit dat gebleken is dat de schuldenaar de aard of de omvang van een schuldvordering niet betwist, een gerechtelijke beslissing tegen deze schuldenaar heeft verkregen of een executoriale titel waarmee de schuldenaar uitdrukkelijk moet instemmen, in de vorm van een door een gerecht goedgekeurde schikking of een authentieke akte. Waarmaking van de notariële rectificatie akte als Europese executoriale titel zal afzonderlijk behandeld worden, nadat de stichting de door de Nederlandse rechter verklaarde executoriale titel heeft verkregen over de betreffende rectificatie akte. Het ontbreken van betwisting of niet ontvankelijk door de Nederlandse Staat, kan de vorm aannemen van verstek laten gaan bij de terechtzitting of van geen gevolg geven aan een verzoek van het gerecht om het voornemen kenbaar te maken zich in de zaak schriftelijk te verweren. In zijn conclusies van Tampere heeft de Europese Raad geoordeeld dat de toegang tot de tenuitvoerlegging in een andere lidstaat dan die waar de beslissing is gegeven, sneller en eenvoudiger dient te worden gemaakt, doordat de tussenmaatregelen die in de lidstaat van tenuitvoerlegging moeten worden genomen voordat de beslissing ten uitvoer kan worden gelegd, worden afgeschaft. Een beslissing die door het gerecht van oorsprong als Europese executoriale titel is gewaarmerkt, moet, wat de tenuitvoerlegging betreft, op dezelfde manier worden behandeld als een beslissing die in de lidstaat van tenuitvoerlegging is gegeven. Een gerechtelijke beslissing die in een van de Europese lidstaten is gewezen over een niet betwiste schuldvordering kan als Europese executoriale titel (EET) worden gewaarmerkt. Een als EET gewaarmerkte beslissing kan, zonder dat daarvoor verdere procedures nodig zijn, in alle lidstaten van de Europese Unie ten uitvoer worden gelegd.

Holocaust Museum.

Steun aan het United States Holocaust Memorial Museum speelt een belangrijke rol in Haar missie om de blijvende relevantie van Holocaustherinnering en onderwijs in de constant veranderende wereld. Daarom heeft de stichting **negentig procent** van het bedrag in het afschrift van de notariële akte vermeld, geschonken aan "Planned Giving and Endowments" van het United States Holocaust Memorial Museum, Washington DC. De stichting mag uitgaan dat het museum een goede rentmeester is van de schenking na toewijzing van de claim door de rechter.

European Commission.

Strasbourg, 5.10.2021

COM(2021) 615 final COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS EU Strategy on Combating Antisemitism and Fostering Jewish Life (2021-2030).

Gedragscode haatzaaien.

Tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2016 werd door de Europese Commissie, gezamenlijk met Facebook, Microsoft, Twitter en Google/YouTube een Gedragscode gepresenteerd om online hate speech tegen te gaan. De belangrijkste inspanningsverplichting die uit de Gedragscode voortvloeit betreft de afdoening en eventuele verwijdering van haatzaaiende uitingen na meldingen van gebruikers binnen 24 uur. Daarnaast bevat de Gedrags-code afspraken over monitoring van de afspraken. Nederland is al eerder op de vingers getikt over dit onderwerp, door de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie (ECRI). "Zij concludeert in een rapport over Nederland dat de huidige aanpak van online beledigingen en uitlatingen die aanzetten tot haat, niet voldoende is. Op 28 april 2004 zond Minister van Justitie J.P.H. Donner een brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, (Tweede Kamer der Staten Generaal Vergaderjaar 2003–2004, kst 29 200 VI Nr. 136). ter beteugeling van strafwaardige uitlatingen, opruiing, discriminatie of aanzetten tot haat op internet).

Europese Commissie haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven.

Europese Commissie - Persbericht

De Commissie stelt voor om de lijst van "EU-misdaden" uit te breiden tot haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven

Brussel, 9 december 2021

Vandaag presenteert de Europese Commissie een initiatief om de lijst van 'EU-misdaden' uit te breiden tot haattoespraak en haatmisdrijven, zoals aangekondigd door voorzitter Von der Leyen in haar State of the Union 2020 toespraak.

Haatdragende taal en haatmisdrijven zijn in heel Europa sterk toegenomen en zijn een bijzonder ernstig en zorgwekkend fenomeen – offline en online. Er is gemeenschappelijk EU-optreden nodig om dit aan te pakken EU-brede uitdaging. Momenteel is er echter geen wettelijke basis om haatzaaiende uitlatingen en haat strafbaar te stellen misdaad op EU-niveau. De bestaande lijst van EU-misdrijven in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) moet worden uitgebreid om te zorgen voor gemeenschappelijke minimumregels voor de definitie van strafrecht strafbare feiten en sancties die in alle EU-lidstaten van toepassing zijn. Het initiatief van vandaag is de eerste stap in de proces van uitbreiding van de lijst van EU-misdrijven. De volgende stap zou zijn dat de lidstaten de initiatief, voordat de Commissie een wetgevingsvoorstel kan indienen.

Vicevoorzitter voor Waarden en Transparantie, Věra Jourová, zei: "Haat hoort niet thuis in Europa. Het gaat in tegen onze fundamentele waarden en principes. We hebben EU-actie nodig om ervoor te zorgen dat haat bestaat overal in Europa op dezelfde manier gecriminaliseerd."

Commissaris voor Justitie Didier Reynders zei: "We hebben een krachtig antwoord nodig op de uitdagingen veroorzaakt door haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven in de hele EU: nu en in de toekomst. Het initiatief van vandaag is een belangrijke stap op weg naar een effectiever Europees antwoord op dergelijke bedreigingen van het pluralisme en inclusiviteit. We zullen niet toestaan dat een dergelijk fenomeen onze democratieën verzwakt."

Belangrijkste elementen van de mededeling:

Het initiatief van vandaag levert bewijs voor de uitbreiding van de lijst van EU-misdrijven tot haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven in het licht van de criteria van artikel 83, lid 1, VWEU:

De grensoverschrijdende dimensie van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven:

online haatzaaiende uitlatingen verspreiden zich snel en overal toegankelijk voor iedereen. De ideologieën achter haatzaaien en haat misdaad kan internationaal worden ontwikkeld en snel online worden gedeeld. Haatmisdrijven kunnen gepleegd door netwerken met leden uit verschillende landen.

Aanzetten tot haat en haatmisdrijven als misdadaadgebied: de Commissie is van oordeel dat haat spraak en haatmisdrijven zijn een gebied van misdaad omdat ze een intrinsiek speciaal kenmerk gemeen hebben, namelijk 'haat' gericht op personen of groepen personen die hetzelfde delen (of gezien worden als delend) beschermde eigenschappen.

Aanzetten tot haat en haatmisdrijven als een gebied van bijzonder ernstige misdaad : aanzetten tot haat en haatmisdrijven zijn bijzonder ernstige misdrijven omdat ze de gemeenschappelijke waarden van de EU ondermijnen en grondrechten, zoals vastgelegd in de artikelen 2 en 6 Verdrag betreffende de Europese Unie , evenals in het Handvest . Ze hebben schadelijke gevolgen voor de individuen, hun gemeenschappen en de samenleving in het algemeen.

Ontwikkelingen in de criminaliteit:

de twee fenomenen zijn gestaag toegenomen als gevolg van:

verschillende economische, sociale en technologische veranderingen en ontwikkelingen. De COVID-19 pandemie is een van de factoren die hebben bijgedragen aan deze toename.

Geen alternatieven voor het uitbreiden van de lijst met EU-misdrijven:

aanzetten tot haat en haatmisdrijven zijn in verschillende mate gecriminaliseerd in de EU-lidstaten. Alleen de uitbreiding van de lijst van EU misdaden tot haatzaaien en haatmisdrijven kunnen een effectief en alomvattend strafrecht mogelijk maken aanpak van deze verschijnselen op EU-niveau, samen met een consistente bescherming van de slachtoffers van dergelijke handelingen.

Volgende stappen

De Raad moet met eenparigheid van stemmen, na goedkeuring door het Europees Parlement, een besluit dat haatzaaien en haatmisdrijven identificeert als een ander misdadaadgebied dat voldoet aan de gestelde criteria in artikel 83, lid 1, VWEU.

Daarna kan de Commissie voorstellen om wetgeving aan te nemen tot vaststelling van minimumregels over de definities en sancties van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven die moeten worden aangenomen door de Europese Parlement en de Raad in overeenstemming met de gewone wetgevingsprocedure.

Achtergrond

De vandaag gepubliceerde externe studie bevestigt de omvang en de verontrustende trend van haatspraak en haat misdaden. De toename van de haat tegen bijvoorbeeld Roma, joden, moslims en personen van Aziatische afkomst, of personen die als zodanig worden beschouwd, met inbegrip van racistische aanvallen en afranselingen, gewelddadige pesterijen, bedreigingen en racistische mishandelingen zijn toegenomen tijdens de pandemie. bronnen ontdekte dat 52% van de jonge vrouwen en meisjes te maken heeft gehad met online geweld, inclusief bedreigingen en seksuele intimidatie, terwijl personen met een handicap meer risico lopen slachtoffer te worden van geweldsmisdrijven, met inbegrip van haatmisdrijven, dan andere personen, en te maken krijgen met intimidatie.

Haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen zijn in strijd met de fundamentele Europese waarden zoals uiteengezet in artikel 2 van het Verdrag betreffende de EU. op grond van Artikel 83, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de EU ("VWEU"), de Het Europees Parlement en de Raad kunnen minimumregels vaststellen voor de definitie van crimineel strafbare feiten en sancties op het gebied van bijzonder ernstige criminaliteit met een grensoverschrijdende dimensie . Dergelijke gebieden zijn bijvoorbeeld terrorisme, mensenhandel en seksuele uitbuiting van vrouwen en kinderen. Op basis van ontwikkelingen in de criminaliteit kan de Raad een besluit nemen waarin andere gebieden, zoals deze, waardoor de Commissie – in een tweede stap – een robuust kader kan voorstellen om haatuitingen en haatmisdrijven op EU-niveau aanpakken. Op EU-niveau bestaat er al een kader voor een krachtige gemeenschappelijke reactie op racistische en xenofobe haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven door de Kaderbesluit van de Raad inzake bestrijding bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht. Het frame Besluit heeft tot doel ervoor te zorgen dat ernstige uitingen van racisme en vreemdelingenhaat strafbaar worden gesteld met: doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties in de hele EU. Het vereist dat de lidstaten om haatzaaiende uitlatingen, dwz het publiekelijk aanzetten tot geweld of haat, op grond van ras strafbaar te stellen, kleur, religie, afkomst of nationale of etnische afkomst. Het vereist ook dat de lidstaten ervoor zorgen dat andere strafbare feiten dan haatzaaiende uitlatingen, dat dergelijke racistische en xenofobe motivatie wordt beschouwd als een verzwarende omstandigheid, of dat een dergelijke motivering in aanmerking kan worden genomen in de vaststelling van de straffen. De Commissie steunt de inspanningen van de lidstaten om het kaderbesluit doeltreffend uit te voeren door het werk van de Groep op hoog niveau voor de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat en andere vormen van onverdraagzaamheid. Het initiatief van vandaag maakt deel uit van een bredere reeks EU-acties ter bestrijding van illegale haatzaaiende uitlatingen en gewelddadige extremistische ideologieën en terrorisme online, zoals de EU-gedragscode voor de bestrijding van illegale haattoespraak online , de voorgestelde Wet digitale diensten , de verordening betreffende de aanpak van terroristische inhoud online en het EU-internetforum.

Dit initiatief ondersteunt de EU-actieplan tegen racisme 2020-2025 en de strategie voor bestrijdingantisemitisme en bevordering van het joodse leven in de EU , evenals de strategie voor gendergelijkheid 2020-2025.

Voor meer informatie:

Mededeling - Een meer inclusief en beschermend Europa: de lijst van EU-misdaden uitbreiden tot haat spraak en haatmisdrijven

Bijlage bij de mededeling van de Commissie over de uitbreiding van de lijst van EU-misdrijven tot haatzaaiende uitslatingen en haat misdaad

Factsheet - Hoe de lijst met EU-misdrijven uit te breiden: stap voor stap

Webpagina

IP/21/6561

Perscontacten:

Christian WIGAND (+32 2 296 22 53)

Jödis FERROLI (+32 2 299 27 29)

Algemene openbare vragen: Europe Direct per telefoon 00 800 67 89 10 11 of per e-mail

Kaderbesluit.

Brussel, 27.1.2014

COM(2014) 27 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD{SWD(2014) 27 final}

over de uitvoering van Kaderbesluit 2008/913/JBZ van de Raad betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht.

De Europese Commissie heeft op 9 juni 2021 besloten Nederland en nog enkele lidstaten van de EU aanmaningsbrieven te sturen, aangezien hun nationale wetgeving de EU-regels inzake de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht niet volledig of nauwkeurig omzet (Kaderbesluit 2008/913/ van de Raad JHA). Het doel van dit kaderbesluit is ervoor te zorgen dat ernstige uitingen van racisme en vreemdelingenhaat, zoals het publiekelijk aanzetten tot geweld of haat, worden bestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties.

Namenmonument.

De Nederlandse overheid heeft meer dan 8,5 miljoen euro uitgetrokken voor de oprichting van het Holocaustmuseum in Amsterdam. Koning Willem-Alexander onthulde zondag 19 september 2021 het Holocaust Namenmonument in Amsterdam. Demissionair premier Mark Rutte en de Amsterdamse burgemeester Femke Halsema hielden een toespraak. Ook was staatssecretaris Blokhuis van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aanwezig.

Maar dat betekent nog niet een vrijbrief voor de gefotoshopte beelden van hoogwaardigheidsbekleders van de Nederlandse overheid voorzien van hakenkruizen, SS-tekens en Hitlersnorren die online steeds verschijnen. IFUD of Human Rights heeft al verschillende keren geschreven om de regering van mening te doen veranderen over deze kwestie, om ermee te stoppen en daadwerkelijk beginnen met acties te ondernemen.

Het Duitse volkslied.

Adolf Hitler noemde het volkslied "Deutschland, Deutschland über alles" op 1 augustus 1937 "het lied dat voor ons Duitsers werd gezongen op de meest heilige openbaring". Vanaf 1940 werd het Horst Wessel-lied telkens aan het Deutschlandlied toegevoegd. Miljoenen mensen zongen zelf, Duitsland en de "Ostmark" opgenomen in "Haar Bloed en haar graf". Het kwam niet als een verrassing dat in 1945 de geallieerden in Duitsland beide liederen, zoals allenationaal-socialistische liederen, verboden waren. De koppeling van het

"Deutschlandlied" met het "Horst-Wessel-Lied" tijdens het nazi-regime van het nazi-regime heeft de (tekst en melodie) ernstig beschadigd van Joseph Haydn en de tekst van Heinrich Hoffmann von Fallersleben. Het Duitse volkslied herinnert te veel aan de Nazi's. Ik wil dat ze hiermee gaan stoppen, (verwijs afschrift notariële rectificatie akte van 21 juni 2007).

Toelichting.

Verfassungswidrige Kennzeichen - (§§ 85, 86a stGB)

Na de machtsovername van Hitler in 1933 gebruikten de nazi's het eerste couplet van het 'Deutschlandlied' als de inleiding van het „Horst-Wessel-Lied“, de officiële partijhymne van de NSDAP. Het Hoger gerecht van Oldenburg (Duitsland) heeft in 1987 een uitspraak gedaan over het gebruik van het Horst- Wessel-Lied, en daaruit volgt dat ook de melodie verboden is, en verandering in de tekst. Dit geldt met name de melodie en tevens de interpretatie van de melodie met gewijzigde tekst.

Das "Horst-Wessel-Lied" mit richtigem und auch mit verfremdeten Text (BayObLG, Urteil vom 19.07.1962, Az. Rreg 4 St 171162, zu finden in NJW 1962, 1878 und OLG Oldenburg, Urteil vom 05.10.1987, Az. Ss 481i87, zu finden in MDR 1988, 251 Íj Wissenschaftliche Dienste Deutscher Bundestag Das strafbare Verwenden von Kennzeichen verfassungswidriger Organisationen § 86a StGB im Spiegel der Rechtsprechung.

Roman Trips-Hebert

Infobrief

WD 7 - 3010 - 028/14

De stichting is van opvatting dat zoals bij het “Horst-Wessel-Lied” ook de melodie verboden is “dezelfde beoordeling”, en verandering in de tekst van het Duitse volkslied vanaf 1952 aangenomen. Aldus, dit geldt met name de melodie en tevens de interpretatie van de melodie met gewijzigde tekst. Dus dat men de jurisprudentie van het hoger gerecht van Oldenburg, de uitspraak uit 1987 zullen aanhouden, bij de beoordeling van het huidige volkslied van Duitsland.

De onderzoek naar de geschiedenis.

Op grond van art. 25 lid 1 sub c Auteurswet heeft de maker van een werk " het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk. Bij de langspeelplaat “Hitler’s Inferno” hebben we te maken met een verweesd werk, waar de mening van de maker niet meer kan worden opgevraagd. Daarom moet de stichting thans een afweging maken aan de hand van de geschiedenis, de jurisprudentie, en de onderzoeken door de stichting vastgelegd notarieel. Na 1945 werden in het naoorlogse Duitsland hun praktijken vergoelijkt en toonde men ‘begrip’. Oud-nazi’s maakten carrière als rechter, hoogleraar, arts of politicus. “Carrière-Nazi’s” De wrede praktijken van Duitse oorlogsmisdadigers en hoe ze na 1945 aan de top bleven. Carrière nazi's Helmut Ortner Just Publishers 2018 paperback 207 pages Nederlandse vertaling. “Persilscheine” Wäscht alles: die gesamte Geschichte des NS: Deutschland über alles sauber mit Persil. Door het invullen van een formulier waren de oud-nazi’s als het ware witgewassen van schuld aan de misdaden van het Derde Rijk. Naar een populair wasmiddel uit die tijd, werd zo’n vrijbrief Persilschein genoemd.

The Rosenberg Files.

Voorwoord (Heiko Maas Minister van Justitie en Consumentenbescherming Bondsrepubliek Duitsland).

De nazi-dictatuur beging ondenkbare misdaden en bracht groot leed over Duitsland en de wereld. De samenwerking van het rechtssysteem en advocaten met het Nazi regime is inmiddels goed gedocumenteerd in academische studies. Voorheen was het echter een publiek geheim dat veel advocaten... die schuldig waren aan misdaden terugkeerden naar West-Duitse overheidsdienst na de oprichting van de Bondsrepubliek Duitsland in 1949. De onafhankelijke academische commissie die was opgericht om te onderzoeken hoe het Bondsministerie van Justitie omging met zijn nazi-verleden, het "Rosenburg-Projekt", heeft een intensieve studie gemaakt van de continuïteit op het gebied van personeel en de gevolgen daarvan. Ons ministerie gaf de onderzoekers voor het eerst volledige toegang tot alle dossiers. Ik zou mijn grote dank uitspreken aan de twee hoofden van de Commissie, Professor Manfred Görtemaker en Professor Christoph Safferling, en hun hele team voor hun geëngageerde werk.

Ministers van Algemene Zaken Kok, Balkenende en Rutte.

De stichting heeft in het verleden de Minister van Algemene Zaken Wim Kok daar op aangeschreven. De reden dat Nederland het lied niet wil staken, zal liggen in het feit dat men hier de relatie met Duitsland niet wil schaden, met verwijzing naar de handelsbelangen.

Handelspartner Duitsland.

Het Nederlands-Duitse handelsvolume is één van de grootste wereldwijd met met in 2020 172 mrd euro, volgens Destatis. Duitsland is voor Nederland de eerste handelspartner, zowel qua uitvoer als qua invoer. Volgens het Duitse 'Auswärtiges Amt' is alleen de economische verwevenheid van de VS en Canada nog sterker dan die van Duitsland en Nederland. Bovendien is Nederland het belangrijkste doorvoerland van de EU, waarbij de haven van Rotterdam een centrale rol speelt. En Duitsland is voor de maritieme aan- en afvoer van de Rotterdamse haven van groot belang, omdat het de belangrijkste transitieland voor Nederland naar andere Europese landen is. Het spreekt dan ook voor zich dat beide landen op het gebied van infrastructuur, transport, telecommunicatie en waterbeheer nauw samenwerken, (bron: Deutsch-Niederländische Handelskammer).

Eerste openbaarmaking.

De eerste openbaarmaking onder de titel "Hitler's Inferno" is gepubliceerd in november 1945 door Audio Rarities in de USA op 33 1/3 toeren LP (release WW2) einde van de oorlog, ter nagedachtenis aan.. (de les van gisteren) voorzien van een antifascistisch commentaar. Hitler's Inferno en de opeenvolgende tragedies wijzen op het onvermogen van de mens om de vernietigende impulsen van paranoïde dictators als Hitler, Stalin, Pol Pot te controleren. Toen het eerste nieuws over de concentratiekampen in mei 1945 werd uitgezonden, was het gevoel van verontwaardiging groot. "het zou nooit meer mogen gebeuren in de beschaafde wereld".

Zorgvuldig onderzoek verweesde werken.

Tweede Kamer der Staten-Generaal

ah-tk-20172018-2692

Vragen van de leden Bergkamp en Groothuizen (beiden D66) aan de Ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Justitie en Veiligheid over *de uitvoering van het Besluit zorgvuldig onderzoek verweesde werken* (ingezonden 28 mei 2018). Antwoord van Minister Van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) mede namens de Minister voor Rechtsbescherming (ontvangen 6 juli 2018).

De langspeelplaat.

Hitler's Inferno, in words, in music 1932–1945, Marching songs of Nazi Germany, LPA 2445 voorzien van origineel anti-fascistisch commentaar door Amerikaanse verteller in de Engelse taal.

De inhoud.

Kant 1:

1. Hitler in Rome 1937 / 2. Deutschland über alles / 3. Die Fahne Hoch / 4. Heil Hitler Dir! / 5. Goebbels introduces Hitler 1934 / 6. Marching songs Medley.

Kant 2:

7. Hitler speaks in Vienna 1939 / 8. Heil Deutschland / 9. Wenn De S.S. und die S.A. Aufmarschiert / 10. Die jugend Marschiert / 11. Plead "Not Guilty at Nuremberg.

[voorzien van antifascistisch commentaar in het Engels door Bill Forrest met ondersteuning van Mary Jo Devlin]

De dragers.

1994-1995 audio cassette

Vanaf 1995 tot heden Compact Disc en Mp3

Naar Nederlands auteursrecht moet aangenomen worden dat de plaat te kwalificeren is als een werk van letterkunde, wetenschap of kunst in de zin van art. 1 jo. Art. 10 auteurswet (AW). Bij deze kwalifikatie speelt een grote rol dat de plaat een eigen, oorspronkelijk karakter bezit dat het persoonlijk stempel van de maker draagt. Het feit dat de plaat voor het grootste gedeelte bestaat uit een vastlegging van Duitse geluidsopnames doet hieraan niet af. Omdat n.l. de Duitse geluidsopnames in een door de maker gekozen volgorde zijn geplaatst en voorzien zijn van anti-facistisch commentaar, is hiermede een nieuw oorspronkelijk werk ontstaan in de zin van het Nederlands auteursrecht. Dit betekent dat de maker van de plaat of diens rechtverkrijgende op grond van art. 1 Aw het exclusieve recht heeft om de plaat openbaar te maken en te verveelvoudigen.

Persoonlijkheidsrecht.

(de makers of onder diens leiding en opdracht van Audio Rarities "Hitler's Inferno" 1945 USA) Art. 25 (Aw).

Auteursrecht over de Duitse liederen en toespraken.

Freistaat Bayern München Duitsland

De toespraken en liederen van Nazi-Duitsland "Die Lieder der NS-Zeit", met de val van het

Derde Rijk in 8 mei 1945, verboden door de Geallieerde Controle Raad (ook het Deutschlandlied)

Duitsland, Freistaat Bayern: (Kontrollratsgesetz Nr 2 vom 10-10-1945 und Kontrollrat Direktive Nr 50 vom 29-04-1947).

Verweesde werken.

Ook erfgoedinstellingen, zoals bibliotheken, archieven en musea, zijn in beginsel verplicht toestemming aan de rechthebbenden te vragen als ze auteursrechtelijk beschermd werk uit hun verzameling willen digitaliseren en online ter beschikking stellen. In de praktijk blijkt namelijk dat van veel werken de rechthebbenden ook met een zorgvuldige inspanning niet meer te achterhalen zijn. Dergelijke werken noemt men 'verweesde' werken. De Europese richtlijn verweesde werken ('Orphan Works Directive'), die in 2014 in de Nederlandse wet wordt geïmplementeerd, maakt het mogelijk om verweesde werken na een zorgvuldige zoektocht toch online beschikbaar te stellen.

Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2008-2009
29838 Nr. 11

I). Een brief van minister van Justitie Hirsch Ballin, aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, dd 4 november 2008, betreft het kabinetsstandpunt over het EG- groenboek over auteursrecht in de kenniseconomie, onder verwijzing naar het verzoek van de vaste commissie voor Justitie d.d. 16 september jl. (kenmerk 2008Z01474/2008D04605).

Tevens is het onderzoek dat in opdracht van het WODC is uitgevoerd naar "Digitalisering van historische archieven en verweesde werken"

Tweede Kamer der Staten-Generaal Vergaderjaar 2017–2018
Vragen gesteld door de leden der Kamer

2018Z09735

2). Vragen van de leden Bergkamp en Groothuizen (beiden D66) aan de Ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Justitie en Veiligheid over de uitvoering van het Besluit zorgvuldig onderzoek verweesde werken ingezonden 28 mei 2018.

Onderzoek.

Alles is geheel zorgvuldig onderzocht – het gehele onderzoek door de stichting- is terug te vinden in de aanhechtingen op (data DvD-rom) van de rectificatie akte notarieel van 21 juni 2007. Onder raadpleging van alle instanties betreft het onderzoek: in de Verenigde Staten, Nederland en Duitsland. Het onderzoek door de stichting IFUD of Human Rights tussen 1994-1995.

Archiefbeheersaspecten en dossierbeheer.

De overheid is geheel **eigen** verantwoordelijk voor intern dossierbeheer en overdrachtdossiers van de Staat.

Rechtsgebied.

Nederlands recht is van toepassing

Rechtspersoon.

Gemachtigde Minister van Justitie en Veiligheid namens de publieksrechtelijke rechtspersoon Staat der Nederlanden, handelt in dit geval als **privaatrechtelijk rechtspersoon**. Brief 2 januari 2020 door de stichting verzonden aan gemachtigde Minister van Justitie en Veiligheid mr. F.B.J Grapperhaus.

De publiekrechtelijke rechtspersoon Staat der Nederlanden, waarbij de publieksrechtelijke rechtspersoon de Nederlandse Staat niet in de specifieke bestuurszaak heeft gehandeld, maar in de ondernemers activiteit, public relations, en de wetenschap: bestaat er geen voldoende grond Haar anders te bejegenen dan privaatrechtelijke rechtspersonen die dezelfde of vergelijkbare activiteiten verrichten.

Jaarverslag stichting 2020.

<https://archive.org/details/annual-report-ifud-of-human-rights-2020>

UBO-opgave.

De stichting is een bestaande en op 20 december 2021 is door de voorzitter online UBO-opgave gedaan bij de Kamer van Koophandel:

- Kopie statuut,
- kopie notariële akte van 17-08-1999 inzake de belangen in de stichting, uitgegeven als EERSTE grosse op 16-07-2004 ten behoeve van J.P. van den Wittenboer, <https://archive.org/details/GrosseNotarieel2004>
- BSN,
- kopie paspoort (kleur).

Slot.

1. Mochten er nog voornemens zijn om het afschrift van de notariële rectificatie akte van 21 juni 2007 te betwisten. Er bestaat dezerzijds voorshands een ernstig vermoeden dat het grondrecht van de stichting op een onafhankelijk gerecht zal worden geschonden door de Staat der Nederlanden. Op 9 maart 2020 vond het rondetafelgesprek ‘Dikastocratie?’ plaats in de Tweede Kamer Namens de rechtspraak benadrukten Geert Corstens (oud-president van de Hoge Raad) en Henk Naves (voorzitter van de Raad voor de rechtspraak) dat de rechter niet aan rechtsweigeren mag doen,
2. de Staat der Nederlanden heeft alléén de executoriale titel -afgegeven door de notaris- als grosse betwist, en niet de verdere inhoud als afschrift van de notariële akte,
3. een executoriale titel mag uitsluitend in dit geval door de rechter, de stichting moet de Nederlandse Staat de kans bieden op een eerlijke betwisting voor de rechtbank,
4. de stichting mag “equality of arms” in het proces eisen tegen de Staat der Nederland. Het beginsel van "equality of arms" houdt in dat aan de stichting alsmede de Nederlandse Staat het recht op een eerlijk proces moet worden toegekend. Dit beginsel komt er in wezen op neer dat aan de stichting procedurele gelijkheid ten opzichte van de Staat der Nederlanden moet worden toegekend voor toegang voor de Nederlandse Staat tot de rechtbank om te kunnen betwisten. Ten slotte kan het niet voorzien in kosteloze rechtsbijstand onder omstandigheden van de stichting ook in strijd komen met het beginsel van equality of arms,
5. de stichting IFUD of Human Rights en Audio-Rarities met “Hitler’s Inferno” zijn van mening dat ze over het algemeen gezien respectloos en niet geïnteresseerd zijn behandeld door de diverse lagen van de overheid van hoog tot laag met misschien enkele uitzondering daargelaten. De stichting wordt bewust geweerd, verwijs naar ostracisme,
6. in het licht van de toename van antisemitisch geweld en haatmisdrijven zal tevens de Europese Commissie een alomvattende strategie voor de bestrijding van antisemitisme voorstellen, in aanvulling op en ter ondersteuning van de inspanningen van de lidstaten, (Brussel, 19.10.2020 COM(2020) 690 final).

7). het Comité van de Verenigde Naties is bezorgd in het landenrapport over nederland dat een groot aantal haatzaaiende uitlatingen wekenlang online blijft, soms zelfs maanden en jaren. Het Comité beveelt de Verdragspartij aan maatregelen te nemen om het verbod op haatzaaiende uitlatingen, op internet,(rapport over nederland CERD /C/NLD/CO/22-24 GEAVANCEERDE ONBEWERKTE VERSIE Dist.: Algemeen Datum: 25 augustus 2021 Origineel: Engels).

Naleving waarden EU door de lidstaten.

Een regelmatige controle met betrekking tot de waarden waarop de EU is gebaseerd en die de lidstaten zijn overeengekomen monitoren of de lidstaten hebben voldaan aan hun verplichtingen in de bestrijding van haatmisdrijven. Bijzondere nadruk moet worden gelegd op de **daadwerkelijke handhaving** van de wetten. Veronachtzaming of niet-naleving van de vigerende EU-wetgeving moet dan leiden tot inbreukprocedures, met EU-sancties verlies van voorrechten of de opschorting van rechten van de lidstaat.

IFUD of Human Rights

De Voorzitter

J.P. van den Wittenboer

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.P. van den Wittenboer', with a large, stylized flourish at the end.

Bijlagen.

-23-

- 1). Brief Minister van Algemene Zaken Mark Rutte dd, 9 mei 2014,
- 2). ECLI:NL:RBSGR:2008:1420, Rechtbank 's-Gravenhage Kort geding 21-02-2008, (Staat der Nederlanden – Audio-Rarities / IFUD of Human Rights / J.P. van den Wittenboer), gerechtsdeurwaarders Kort geding inzake executoriale titel boven de notariële grosse,
- 3). Kopie formulier en e-mail “Gift Notification” planned giving USHMM, United States Holocaust Museum, Associate Deputy Chief D Officer Planned Giving and Endowments Development George E. Hellman, J.D., 100 Raoul Wallenberg Place, SW Washington, DC 20024-2126 UNITED-STATES,
- 4). kopie brief 2 januari 2020 door de stichting verzonden aan Minister van Justitie en Veiligheid mr. F.B.J Grapperhaus,
- 5). kopie brief 23 maart 2016 door de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Mw. K. Arib aan IFUD of Human Rights betreft reactie op de via de deurwaarder betekende stukken,
- 6). kopie lidmaatschap J.P. van den Wittenboer (brief 31 mei 2016 “never again” the campaign for the United States Holocaust Memorial Museum, “Legacy of Light Society”,
- 7). Europees Parlement: legislative train 11.2021 , 6A New Push for European Democracy Proposals to extend the list of EU crimes to all forms of hate crime and hate speech,
- 8). Compact Disc Hitler’s Inferno voorzien van origineel antifascistisch commentaar,
- 9). United Nations General Assembly A/C.3/75/L.49, 4 November 2020, Seventy-fifth session Third Committee Agenda item 70 (a), Elimination of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance: elimination of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance,
- 10). Nederland is op de vingers is getikt door Brussel vanwege het niet strafbaar stellen van ontkenning Holocaust, (Brief van de Minister van Justitie en Veiligheid, Ferd Grapperhaus aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dd.13 september 2021, kenmerk: 3415081),
- 11). brief Kabinet van Eerste vicevoorzitter Frans Timmermans bij de Europese Commissie, dd: 13-08-2015, kenmerk: BM/kr Ares (2015) 2715348.

Minister-President
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

De heer J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Minister-President

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
3761189

Datum 9 mei 2014
Betreft Uw brief van 28 april 2014

Geachte heer van den Wittenboer,

Via de Landsadvocaat ontvang ik een door u –als voorzitter van de IFUD of Human Rights- ondertekende sommatie om een op 21 juni 2007 verleden notariële akte te betwisten.

In het archief van mijn ministerie trof ik correspondentie tussen U en mijn ambtsvoorgangers W. Kok en J.P. Balkenende uit de periode van 1997 tot en met 2008 aan, alsmede een vonnis van de Rechtbank Den Haag van 21 februari 2008.

Ik verwijs naar die rechterlijke uitspraak en naar de brief van toenmalig Minister-President Balkenende van 28 maart 2008, kenmerk 3318172. Beiden hebben betrekking op dezelfde notariële akte. Aan de inhoud van die laatste brief –waarvan ik een copie bijsluit- heb ik niets toe te voegen. Het standpunt is onveranderd.

Hoogachtend,

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte

Zoekresultaat - inzien document

ECLI:NL:RBSGR:2008:1420

Uitspraak delen

Instantie	Rechtbank 's-Gravenhage
------------------	-------------------------

Datum uitspraak	21-02-2008
------------------------	------------

Datum publicatie	24-04-2019
-------------------------	------------

Zaaknummer	298000
-------------------	--------

Rechtsgebieden	Civil recht
-----------------------	-------------

Bijzondere kenmerken	Kort geding
-----------------------------	-------------

Inhoudsindicatie

Deurwaarders-kort geding. Het enkele vastleggen van eenzijdige verklaring in notariële akte bewerkstelligt geen schuldvordering.

Vindplaatsen	Rechtspraak.nl
---------------------	----------------

[Verrijkte uitspraak](#)

Uitspraak

RECHTBANK 's-GRAVENHAGE

sector civil recht - voorzieningenrechter
Vonnis in kort geding van 21 februari 2008,

gewezen in de zaak met rolnummer KG 07/1314 van:

[eiser] ,

wonende te [woonplaats] ,

in persoon verschenen,

tegen:

de Staat der Nederlanden,

zetelende te 's-Gravenhage,

waarvoor verschenen is de heer [gemachtigde] (Ministerie van Justitie),

in welke zaak gerechtsdeurwaarder **[deurwaarder]** te Den Haag zich bij proces-verbaal van 31 oktober 2007 tot de voorzieningenrechter heeft gewend op grond van artikel 438 lid 4 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Partijen zullen hierna worden aangeduid als [eiser] , de Staat en de deurwaarder.

1De feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting van 6 februari 2008 wordt in dit geding van het volgende uitgegaan.

[eiser] heeft bij aangetekende brief van 10 oktober 2007 onder meer een grosse van een notariële akte (hierna ook: de notariële akte) aan de deurwaarder doen toekomen, met het verzoek deze te betekenen aan de schuldenaar (de Staat) en executoriale maatregelen te nemen. De notariële akte, verleden ten overstaan van notaris [notaris] , notaris te Budel (gemeente Cranendonck) op 21 juni 2007, bevat een eenzijdige verklaring van [eiser] , onder meer inhoudende dat de Staat hem schuldig is een bedrag van € 20.040.000,--.

2Het geschil en de beoordeling daarvan

2.1.

De deurwaarder heeft zich tot de voorzieningenrechter gewend omdat ten aanzien van de executie van de notariële akte bezwaren zijn gerezen: de akte heeft weliswaar de kenmerken van een voor executie vatbare titel, maar de inhoud ervan is onsamenvattend en de notariële akte is bovendien buiten medeweten van de Staat tot stand gekomen. Volgens de deurwaarder kan de notariële akte daarom niet geëxecuteerd worden.

2.2.

De voorzieningenrechter is van oordeel deze bezwaren gegrond zijn. Anders dan [eiser] kennelijk meent betekent het enkele feit dat de eenzijdige verklaring van [eiser] is vastgelegd in een notariële akte nog niet dat er sprake is van een schuld van de Staat aan [eiser] . De notariële akte levert slechts dwingend bewijs op van het feit dat [eiser] ten overstaan van de notaris de in de notariële akte opgenomen verklaring heeft afgelegd. Noch de omstandigheid dat de Staat voorafgaand aan het verlijden van de notariële akte hierover zou zijn geïnformeerd – daargelaten of dit (rechtsgeldig) is gebeurd –, noch het feit dat de Staat de vordering niet (op enige wijze) heeft betwist, kan aan het voorgaande afdoen. Aan hetgeen verder nog door [eiser] is aangevoerd wordt voorbijgegaan nu dit geen wijziging in het hiervoor overwogene meebrengt.

2.3.

De conclusie is dat de notariële akte niet voor executie jegens de Staat vatbaar is. Het zal de deurwaarder daarom worden verboden om deze te executeren.

2.4.

De voorzieningenrechter merkt nog op dat op het verzoek van [eiser] tot waarmaking van de notariële akte als Europese executoriale titel afzonderlijk behandeld zal worden.

2.5.

[eiser] zal, als de in het ongelijk gestelde partij, worden veroordeeld in de proceskosten van de Staat. Voor het overige is er geen aanleiding tot een proceskostenveroordeling.

3De beslissing

De voorzieningenrechter:

verbiedt de deurwaarder de onder 1 bedoelde notariële akte ten uitvoer te leggen;

veroordeelt [eiser] in de kosten van het geding tussen hem en de Staat, tot dusverre aan de zijde van de Staat begroot op € 254,-- aan griffierecht.

Dit vonnis is gewezen door mr. R.J. Paris en uitgesproken ter openbare zitting van 21 februari 2008 in tegenwoordigheid van de griffier.

SV

Bron: rechtspraak.nl

Bedankt,
JPI Yahoo /
inbox

George E. Hellman, USHMM
planned_giving@ushmm.mydonorimpact.com Aan: JP van den
Wittenboer

Za 22 aug. 2020 om 15:00 uur

Beste JP,

Bedankt dat u de tijd heeft genomen om uw mening met ons te delen en ons dit heeft laten weten dat u een schenking aan het Museum heeft nagelaten in uw testament, nalatenschapsplan of door aanduiding begunstigde.

Uw steun aan het United States Holocaust Memorial Museum speelt een belangrijke rol in onze missie om de blijvende relevantie van Holocaustherinnering en onderwijs in onze constant veranderende wereld.

We nemen binnenkort contact met u op over onze Legacy of Light Society, onze manier van werken erkenning van uw doordachte bijdrage om de toekomst van het museum veilig te stellen.

We hopen dat u even de tijd neemt om ons online meldingsformulier voor geschenken in te vullen. Informatie die u vrijwillig verstrekt over uw geschenk, bevestigt dat ons werk belangrijk voor u is dat wat we doen belangrijk genoeg is om geëerd te worden door uw nalatenschap geschenk, en dat u erop vertrouwt dat wij goede rentmeesters zijn van uw nalatenschap.

Terwijl we allemaal doorgaan ondanks de steeds veranderende situatie en de uitdagingen waarmee we worden geconfronteerd veroorzaakt door de huidige wereldwijde gezondheidscrisis, wij in de Verenigde Staten Holocaust Memorial Museum wil u nogmaals bedanken voor uw voortdurende steun aan ons tijdloze missie. We hopen dat u weet hoeveel we uw vervolg waarderen toewijding aan en partnerschap met onze instelling.

Ook al zijn onze fysieke deuren momenteel gesloten, ons kritische werk in een wereld met toenemende ontkenning van de Holocaust en een alarmerende toename van dodelijk

racisme en antisemitisme, gaat door. We stellen het daarom zeer op prijs dat u de tijd neemt om te delen uw feedback bij ons, aangezien uw input ons helpt het permanente te beveiligen relevantie van Holocaustherinnering en onderwijs in onze constant veranderende wereld.

Vriendelijke groet,

George E. Hellman, JD

Associate plaatsvervangend Chief Development Officer,

Geplande donaties en schenkingen

Holocaustherdenkingsmuseum van de Verenigde Staten

www.ushmm.org

202-488-6591

Thank you, J.P.!

Yahoo / inbox

.

George E. Hellman, USHMM planned_giving@ushmm.mydonorimpact.com

To: J.P. van den Wittenboer

Sat, Aug 22 – 2020 at 3:00 PM

Dear J.P.,

Thank you for taking the time to share your opinions with us and for letting us know that you have left a gift to the Museum in your will, estate plan, or by beneficiary designation.

Your support of the United States Holocaust Memorial Museum plays an important role in our mission to secure permanent relevance of Holocaust memory and education in our constantly changing world.

We will be in touch with you soon about our Legacy of Light Society, our way of recognizing your thoughtful contribution to help secure the Museum's future. We hope you will take a minute to complete our online Gift Notification Form. Information that you voluntarily provide about your gift affirms that our work matters to you, that what we do is important enough to be honored by your legacy gift, and that you trust us to be good stewards of your legacy.

As we all carry-on in spite of the ever-changing situation and the challenges we face brought on by the current global health crisis, we at the United States Holocaust Memorial Museum want to thank you again for your ongoing support of our timeless mission. We hope you know how much we value your continued dedication to, and partnership with, our institution.

Even though our physical doors are currently closed, our critical work in a world with increasing Holocaust denial, and an alarming rise in deadly racism and antisemitism, continues. We therefore greatly appreciate you taking the time to share your feedback with us, as your input helps us secure the permanent relevance of Holocaust memory and education in our constantly changing world.

Sincerely,

George E. Hellman, JD
Associate Deputy Chief Development Officer,
Planned Giving and Endowments

United States Holocaust Memorial Museum
www.ushmm.org
202-488-6591

Gift Notification

Thank you for your incredible support.

The information you provide here about your legacy gift for United States Holocaust Memorial Museum will ensure that our records are accurate and that we use your gift in the way that you intend. This is not a binding legal document; please provide only the information you feel comfortable sharing and any information you do provide will be kept confidential. If you have any questions, please contact George E. Hellman at 202-488-6591 or email planned_giving@ushmm.org.

- Date of estate plan or designation:

27-05-2016

- I have included a gift for the United States Holocaust Memorial Museum through my:

- ☐ Will
- ☐ Beneficiary Designation
- ☐ Gift of Real Estate
- ☐ Life Insurance Policy
- ☐ Real Estate/Property
- ☐ Stocks and Bonds
- ☒ Other

- Is this gift revocable or irrevocable?

- ☐ This gift is revocable (can be changed).
- ☒ This gift is irrevocable (cannot be changed).

- Is this a percentage or a specified amount?

- ☐ This gift is a percentage of my estate or account's value.
- ☐ This gift is a specified amount.

- Please tell us about your gift designation:

- ☐ I planned this gift in honor or in memory of someone.
- ☐ I would like this gift to go to a specific program or purpose.
- ☒ United States Holocaust Memorial Museum may use my gift where it is needed most.

- United States Holocaust Memorial Museum recognizes our incredibly generous legacy supporters with membership into the Legacy of Light Society.

- ☒ Yes, please list my/our name(s) as part of United States Holocaust Memorial Museum publications.
- ☐ No, please do not list my/our name(s).

- **Please confirm your contact information:**

- **First Name***

Joannes Petrus (chairman IFUD of Human Rights)

- **Last Name***

van den Wittenboer

- **Address**

Kastanje 28

- **Address 2**

- **City**

Mierlo

- **State**

- **ZIP**

5731NK

- **Country**

The Netherlands

- **Phone**

XXXXXXXXXXXX

- **Email***

ifudoofhumanrights@yahoo.com

- *** denotes required field**

- This donation you will find in our foundation ANNUAL REPORT 2020 IFUD of Human Rights.
- The ANNUAL REPORT is online (pdf) at december 31 2020
- We send you at the end of this year a DVD data-rom (ANNUAL REPORT IFUD of Human Rights)
-
-

Intermediary Foundation of the Universal

Declaration of Human Rights

A A N T E K E N E N

Aan: STAAT DER NEDERLANDEN

(gemachtigde) Minister van Justitie en
Veiligheid mr. F.B.J. Grapperhaus

Postbus: 20301

2500EH, DEN HAAG

1.(gemachtigde Intermediaire Stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens namens Audio-Rarities), Kastanje 28, 5731NK Mierlo.

2.(gemachtigde Minister van Justitie en Veiligheid F.B.J. Grapperhaus namens de publieksrechtelijke rechtspersoon Staat der Nederlanden, (handelt in dit geval als privaatrechtelijk rechtspersoon).

Betreft: openstaande schuld bij benadering “voorlopig overzicht”
Mierlo, 2 januari 2020

Zijne Excellentie Grapperhaus,

Hierbij stuur ik de Staat der Nederlanden een voorlopig overzicht van de nog openstaande schuld.De inhoud van de notariële akte is onsamenhangend met de door de notaris in de akte “executoriale titel”, hierbij een fotokopie van de akte “zonder de executoriale titel erop”. Dat zou dan moeten door de rechter die titel.

Rb. Den Haag (Vzr.) 21 februari 2008

KG 07/13 14 van:

(opdrachtgever)

in persoon verschenen,

tegen:

de Staat der Nederlanden, zetelende te 's-Gravenhage, waarvoor verschenen is de heer J.J.F. Versluijs (Ministerie van Justitie), in welke zaak gerechtsdeurwaarder Jan-Anne de Swart te Den Haag zich bij proces-verbaal van 31 oktober 2007 tot de voorzieningenrechter heeft gewend op grond van artikel 438 lid 4 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Partijen zullen hierna worden aangeduid als [opdrachtgever], de Staat en de deurwaarder.

1. De feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting van 6 februari 2008 wordt in dit geding van het volgende uitgegaan. [opdrachtgever] heeft bij aangetekende brief van 10 oktober 2007 onder meer een grosse van een notariële akte (hierna ook: de notariële akte) aan de deurwaarder doen toekomen, met het verzoek deze te betekenen aan de schuldenaar (de Staat) en executoriale maatregelen te nemen. De notariële akte, verleden ten overstaan van notaris mr. T.H.J.M. op de Laak, notaris te Budel (gemeente Cranendonck) op 21 juni 2007, bevat een eenzijdige verklaring van {opdrachtgever}, onder meer inhoudende dat de Staat hem schuldig is een bedrag van **€ 20.040.000**.

2. Het geschil en de beoordeling daarvan

2.1. De deurwaarder heeft zich tot de voorzieningenrechter gewend omdat ten aanzien van de executie van de notariële akte bezwaren zijn gerezen: de akte heeft weliswaar de kenmerken van een voor executie vatbare titel naar de inhoud ervan is onsamenhangend en de notariële akte is bovendien buiten medeweten van de Staat tot stand gekomen. Volgens de deurwaarder kan de notariële akte daarom niet geëxecuteerd worden.

2.2. De voorzieningenrechter is van oordeel

dat deze bezwaren gegrond zijn. Anders dan [opdrachtgever] kennelijk meent betekent het enkele feit dat de eenzijdige verklaring van [opdrachtgever] is vastgelegd in een notariële akte nog niet dat er sprake is van een schuld van de Staat aan [opdrachtgever]. De notariële akte levert slechts dwingend bewijs op van het feit dat [opdrachtgever] ten overstaan van de notaris de in de notariële akte opgenomen verklaring heeft afgelegd. Noch de omstandigheid dat de Staat voorafgaand aan het verlijden van de notariële akte hierover zou zijn geïnformeerd — daargelaten of dit (rechtsgeldig) is gebeurd —, noch het feit dat de Staat de vordering niet (op enige wijze) heeft betwist, kan aan het voorgaande afdoen. Aan hetgeen verder nog door [opdrachtgever] is aangevoerd wordt voorbijgegaan nu dit geen wijziging in het hiervoor overwogene meebrengt.

2.3. De conclusie is dat de notariële akte

niet voor executie jegens de Staat vatbaar is. Het zal de deurwaarder daarom worden verboden om deze te executeren.

2.4. De voorzieningenrechter merkt nog op dat op het verzoek van {opdrachtgever} tot waarmerking van de notariële akte als Europese executorialle titel afzonderlijk behandeld zal worden.

2.5. [opdrachtgever] zal, als de in het ongelijk gestelde partij, worden veroordeeld in de proceskosten van de Staat. Voor het overige is er geen aanleiding tot een proceskostenveroordeling.

3. De beslissing

De voorzieningenrechter:

verbiedt de deurwaarder de onder (1) bedoelde notariële akte ten uitvoer te leggen.

Bron:

“Executief” nr. 4 april 2008

Maandblad voor burgerlijkerechtsvordering

BOOM JURIDISCHE UITGEVERS

Postbus 85576

2508 CG Den Haag

Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders

kbvg.nl

Executief nr. 4 april 2008, blz 62-63

Samenvatting.

IFUD of Human Rights:

Verschenen JP van den Wittenboer handelende onder de naam Audio-Rarities gevestigd te Mierlo tegen de Staat der Nederlanden zetelende te 's-Gravenhage, waarvoor verschenen is de heer J.J.F. Versluis Ministerie van Justitie. Van den Wittenboer is bekend met het feit dat Hij via een civiele procedure bij de civiele rechter de zaak opnieuw aanhangig dient te maken. Het verlenen van de executorialle titel is aldus aan de civiele rechter -met het recht voorafgaand- de inhoud van de notariële akte te betwisten door de Staat der Nederlanden. De voorzieningenrechter verbiedt de deurwaarder de door de notaris uitgegeven notariële grosse “In naam der Koningin” ten uitvoer te leggen. De Staat heeft schriftelijk aangegeven geen valsheidsprocedure aanhangig te zullen maken naar aanleiding de verder inhoud van de “notariële akte onder ede verklaring” verleden ten overstaan van notaris meester Th J.M op de Laak notaris te Budel gemeente Cranendonck, op 21 juni 2007. Zoals dat van 21 februari 2008 op grond van het vonnis van de rechtbank te Den Haag -voorzieningenrechter KG 07/13 14- in welke zaak gerechtsdeurwaarder Jan Anne de Swart te Den Haag Zich bij

procesverbaal tot de voorzieningenrechter heeft gewend op grond van artikel 438 lid 4 wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Het kort geding beperkt zich in wezen uitsluitend tot een onderzoek of de executiebevoegdheid misbruikt wordt, en gaat niet over de inhoud van de notariële akte en onder ede verklaring. Het is de notaris verboden door de voorzieningenrechter om aan de notariële akte van 21 juni 2007 de executoriale titel te verlenen. In zijn algemeenheid kunnen partijen desgewenst een bindend advies in een notariële akte laten vastleggen en -welbewust en uit vrije wil- overeenkomen, dat deze grond voor een executoriale titel oplevert, voor zover daarin neergelegde verplichtingen zich lenen voor daadwerkelijk tenuitvoerlegging. In dit geval was niet sprake van vrijwilligheid van de Staat der Nederlanden en er was sprake van het door de Staat niet ondertekende akte. De wetgever stelt uitdrukkelijk zware eisen aan het verkrijgen van een executoriale titel. De tenuitvoerlegging van een executoriale titel heeft een dwingend karakter en dient om die reden vooraf te worden gegaan door tussenkomst van de rechter.

Samengevat:

de executoriale titel berust in dit geval op voorgaande beoordeling van de civiele rechter, met het recht voorafgaand aan de Staat der Nederlanden, betwisting van de inhoud van de notariële akte -alleen datgene wat eventueel vrij ter betwisting open staat- zonder valsheidsprocedure ter betwisting openstaat.

Niet betwiste schuldvorderingen:

Het begrip niet betwiste schuldvorderingen dient betrekking hebben op alle situaties waarin een schuldeiser - gelet op het feit dat gebleken is- dat de schuldenaar de aard of de omvang van een schuldvordering niet betwist, een door de civiele rechter te verlenen executoriale titel, waarmee de schuldenaar uitdrukkelijk moet instemmen in de vorm van -in dit geval- de authentieke akte. Het ontbreken van betwisting door de schuldenaar de Staat der Nederlanden, kan de vorm aannemen van “verstek laten gaan” bij de terechtzitting of van geen gevolg geven aan een verzoek van het gerecht om het voornemen kenbaar te maken zich in de zaak schriftelijk te verweren. Om zeker te zijn dat de Nederlandse Staat zeer ruim bekend in deze zaak en de notariële aktes en Hitlers Inferno “les van gisteren”, heeft de stichting Intermediaire Stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens de stukken nadien extra laten betekenen door een gerechtsdeurwaarder, exploit van 9 maart 2016 onder nummer L3600573, Van der Velden van Hal & Peers gerechtsdeurwaarders & incassobureau gevestigd te Den Haag, aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de Nederlandse volksvertegenwoordiging. De brief van de Vaste Commissie van Veiligheid en Justitie onderdeel van het gerechtsdeurwaardersexploit, te vinden onder van de Tweede Kamer der Staten-Generaal V&J aan de stichting, datum 16 september 2014, kenmerk: 2014Z14890/ 2014D30693. Ten tijde van de brief van 2014 waren De heren Van der Steur en Dijkhoff lid van de Vaste Commissie van Veiligheid & Justitie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ,deze zijn

daarna aangetreden als de nieuwe Minister van Justitie en staatssecretaris van Justitie. Hieruit volgt dat ook het Ministerie van Justitie en Veiligheid ruim bekend is met een notariële akte en verder met de informatie rond Audio-Rarities de stichting en Hitler's Inferno. Alles staat op data dvd-rom als aanhechting van desbetreffende brief die onderdeel uitmaakt van de deurwaarderexploot aan de Tweede Kamer die al eerder bevestigd was door V&J op 16 september 2014 aan de stichting. Nu het Ministerie van Justitie ruim bekend is met alle stukken en via de overdrachtdossiers op het ministerie bij aantreden nieuwe bewindslieden, is de Staat der Nederlanden ook ruim bekend geacht hiermede. Ook heeft de Staat intern overleg kunnen voeren met de landsadvocaat in verband specifieke juridische details in deze zaak. Bij het kantoor van de landsadvocaat zijn advocaten en alsmede juristen met notariële achtergrond werkzaam. Het Ministerie van Justitie heeft zich in 2008 immers opgeworpen de Staat der Nederlanden in rechte te vertegenwoordigen tegen Audio-Rarities bij de rechtbank te Den Haag in het kort geding. De Staat der Nederlanden heeft in 2008 schriftelijk -brief Balkenende en later nog met een brief van Rutte- te kennen gegeven niet van voornemens te zijn een valsheidsprocedure aanhangig te maken. Tevens is gebleken na 2008, dat de Staat der Nederlanden een dergelijke houding heeft aangenomen "van niet te betwisten". De civiele rechter zal "onder verstek" een executoriale titel verlenen over de notariële akte op verzoek van de stichting die werkzaam is voor Audio-Rarities, aanhangig te maken met een advocaat. De civiele rechter zal de executoriale titel verlenen op straffe van rechtsweigeren. De rechter zal verder niet tornen aan de inhoud van de notariële akte die staat voor de rechter immers vast omdat dit volgens de wet geacht is zo te zijn.

Partijen:

a. de Publiekrechtelijke rechtspersoon Staat der Nederlanden, Binnenhof 19, Den Haag, N.L., waarbij de publiekrechtelijke rechtspersoon de Nederlandse staat niet in de specifieke bestuurstaak heeft gehandeld, maar in de Ondernemers activiteit public relations, en de wetenschap, bestaat er geen voldoende grond haar anders te bejegenen dan privaatrechtelijke rechtspersonen die de zelfde of vergelijkbare activiteiten verrichten.

b. de Eenmanszaak: Audio-Rarities, Kastanje 28,5231 NK, Mierlo, NL, directeur J.P. van den Wittenboer die op uitdrukkelijke uitnodiging van de Staat der Nederlanden "Ministerie van Economische Zaken in Den Haag" een rechtsverhouding is aangegaan voor "fair use only" met het project "Hitler's Inferno" in verband met zakendoen in Japan in negentienhonderd acht en negentig, door de Nederlandse overheid in verband met vierhonderd (400) jaar handelsbetrekkingen tussen Nederland en Japan. Op één en twintig september negentienhonderdacht en negentig "spreekdagen" zijn door Audio-Rarities de heer J.P. van den Wittenboer ten adres van het Ministerie van Economische Zaken persoonlijk en mondeling de licentievoorwaarden voor "fair use only" met het "Hitler's infemo" project grondig besproken. Gesproken is met Mr. Hendrik E.C. Koets. Er is geen

schriftelijke “fair use only- agreement” vastgelegd tussen de Staat en Audio-Rarities, wel is een schriftelijke bevestiging door de Nederlandse Staat op veertien december negentienhonderdacht en negentig, vanuit Tokio, Japan verzonden, waarin de mondelinge afspraak van één en twintig september negentienhonderdacht en negentig en wat besproken is, kort samengevat is bevestigd. De Staat heeft zich vrijwillig zelf partij gekozen.

IS EEN MONDELINGE OVEREENKOMST RECHTSGELDIG?

mr. E.R. Jonker (Erwin) Aiens Schoonbeek Advocaten ariensadvocaten.nl

Het antwoord op deze vraag luidt bevestigend. Ja, een mondelinge afspraak is ook een afspraak want volgens het Nederlandse overeenkomstenrecht komt een overeenkomst namelijk tot stand door een aanbod van een partij en de aanvaarding van dat aanbod door een andere partij.

Artikel 217 van boek 6 van het Nederlandse overeenkomstenrecht bepaalt hierover het volgende:

“Een overeenkomst komt tot stand door aanbod en aanvaarding daarvan.”

Volgens het Nederlandse recht gelden voor de totstandkoming van overeenkomsten in beginsel geen nadere vormvereisten. Een mondelinge overeenkomst is volkomen rechtsgeldig. Aanbod en aanvaarding kunnen namelijk in iedere vorm geschieden. De Hoge Raad, hoogste rechtscollege in Nederland heeft in zijn arrest van 21 december 2001, ECLI: NL:2001: AD5352 hierover gezegd:

“Het antwoord op de vraag of een overeenkomst tot stand gekomen is, is afhankelijk van hetgeen partijen over en weer hebben verklaard en uit elkaars verklaringen hebben afgeleid en in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs mochten afleiden.”

Aanbod en ervaring hoeven dus niet uitdrukkelijk plaats te vinden: ze kunnen in elke vorm geschieden en kunnen besloten liggen in een of meer feitelijke gedragingen. Een aanvaarding van het aanbod kan kenbaar worden gemaakt door alle middelen welke in het maatschappelijk verkeer als zodanig worden begrepen inbegrepen, bijvoorbeeld; een hand opsteken, of gewoon ja knikken. Onder omstandigheden kan zelfs een niet handelen, een dulden, alsook een louter stilzwijgen als aanvaarding gelden. In zijn arrest van 4 februari 2000, NJ 2000/258 geeft de Hoge Raad daarvan een mooi voorbeeld:

“Naar het oordeel van het hof heeft Pelders terecht aangevoerd dat Kinheim op deze brief niet heeft gereageerd, zodat in rechte ervan dient te worden uitgegaan dat Kinheim daarmee – stilzwijgend – akkoord is gegaan.”

Anders dan een louter stilzwijgen, ligt die situatie veel duidelijker in een geval er reeds feitelijk uitvoering is gegeven aan een overeenkomst. Bij het ontbreken van een

schriftelijke overeenkomst of expliciete afspraken tussen partijen, moet aan de hand van alle overige omstandigheden en aanwijzingen beoordeeld worden of er vanaf enig moment een bepaalde rechtsverhouding bestaat.

In arrest Van den Eijnde / Fuchs van de Hoge Raad van 2 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ3876, heeft de Hoge Raad de volgende rechtsregel bevestigd; ook al ontbreekt een schriftelijk contract, de totstandkoming van een overeenkomst kan mede worden afgeleid uit een tussen partijen op enig moment bestaande feitelijke situatie. Kortom; een mondelinge overeenkomst is volkomen rechtsgeldig.

IFUD of Human Rights
de Voorzitter
J.P. van den Wittenboer

Correspondence: Po. box 324, 5660AH Geldrop The Netherlands

Offices: Kastanje 28, 5731NK Mierlo The Netherlands

C.o.C.reg: 41092925 Eindhoven N.L.

E-mail: ifudofhumanrights@yahoo.com

Internet: <http://ifudofhumanrights.webs.com>

Phone: +31 -(0)6 50 425 552

AFSCHRIFT

RECTIFICATIE

Op één en twintig juni tweeduizend zeven —————
 verscheen voor mij, mr Theodorus Hubertus Johannes Maria op de Laak, notaris te ———
 Budel, gemeente Cranendonck: —————
 de heer **Joannes Petrus van den Wittenboer**, planned change agent en voorzitter ———
 van de "Intermediaire stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de ———
 Mens", tevens eigenaar van de eenmanszaak "Audio-Rarities", volgens zijn verklaring
 geboren te Mierlo veertien mei negentienhonderd vijf en vijftig, woonachtig ten adres —
 Kastanje 28, 5731 NK Mierlo, van Nederlandse nationaliteit, ongehuwd en nooit ———
 gehuwd geweest en niet geregistreerd of geregistreerd geweest als partner, ———
 legitimatie: paspoort nummer NF8802866. —————

De voormelde stichting is statutair gevestigd te Geldrop, en is ingeschreven in het ———
 register bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Zuidoost Brabant te ———
 Eindhoven onder dossiernummer 41092925, de stichting is geregistreerd met het ———
 adres op het woonadres van Joannes Petrus van den Wittenboer, waar ook de ———
 eenmanszaak op is geregistreerd, deze eenmans is bekend bij de Kamer van ———
 Koophandel en Fabrieken voor Zuidoost Brabant te Eindhoven onder dossiernummer -
 17090220. —————

De comparant verklaarde dat hij een eerder gedane "onder ede verklaring van ———
zestien juli tweeduizend vier" wil rectificeren. —————

De comparant rectificeert het navolgende: —————

De partijen: —————

1a). Hoofdpartij. de publiekrechtelijke rechtspersoon Staat der Nederlanden, ———
 Binnenhof 19, Den Haag, "N.L.", waarbij de publiekrechtelijke rechtspersoon de ———
 Nederlandse Staat niet in de specifieke bestuurstaak heeft gehandeld, maar in de ———
 ondernemersactiviteit, public relations, en de wetenschap, bestaat er geen voldoende -
 grond haar anders te bejegenen dan privaatrechtelijke rechtspersonen die dezelfde of
 vergelijkbare activiteiten verrichten. —————

2a). Hoofdpartij. Eenmanszaak Audio Rarities, Kastanje 28, 5731 NK, Mierlo, "N.L.", —
 directeur J.P. van den Wittenboer die op **uitdrukkelijke uitnodiging van de Staat der**
Nederlanden "Ministerie van Economische Zaken in Den Haag" een rechtsverhouding
 is aangegaan voor "fair use only" met het project "Hitler's Inferno" in verband met ———
 zakendoen in Japan in negentienhonderd acht en negentig, door de Nederlandse ———
 overheid in verband met vierhonderd (400) jaar handelsbetrekkingen tussen Nederland
 en Japan. Op één en twintig september negentienhonderd acht en negentig ———
 "spreekdagen" zijn door Audio-Rarities, de heer J.P. van den Wittenboer ten adres van
 het Ministerie van Economische Zaken persoonlijk en mondeling de ———
 licentievoorwaarden voor "fair use only" met het Hitler's Inferno-project grondig ———
 besproken. Gesproken is met Mr. Hendrik E.C. Koets. Er is geen schriftelijke "fair use -
 only-agreement" vastgelegd tussen de Staat en Audio-Rarities, wel is een schriftelijke -
 bevestiging door de Nederlandse Staat op veertien december negentienhonderd acht -
 en negentig, vanuit Tokio, Japan verzonden, waarin de mondelinge afspreek van één —
 en twintig september negentienhonderd acht en negentig en wat besproken is, kort —
 samengevat is bevestigd. De Staat heeft zich vrijwillig zelf partij gekozen. ———

3a). Secondaire-partij. De privaatrechtelijke rechtspersoon de Stichting Intermediary —
 Foundation of the Universal Declaration of Human Rights, Kastanje 28, 5731 NK, ———
 Mierlo, "N.L.", voorzitter J.P. van den Wittenboer. Als exclusieve internationaal ———
 licentiehouder "fair use only" over het werk Hitler's Inferno, door Audio Rarties LPA —
 2445 USA, nineteenhundred fourty five, World-War II, werkzaam tevens als ———
 intermediair, wetenschappelijk, mensenrechten. —————

4a). **Secondaire-partij.** de publiekrechtelijke rechtspersoon Zuid-Duitse Deelstaat -----
 Freistaat Bayern, Duitsland, Alexandera Strasse 3, 80538, München, Deutschland. Als
 algemeen auteursrechthouder over het werk "Hitler's Inferno". Kontrollratdirektive 50. --
 5a). **Secondaire-partij.** de publiekrechtelijke rechtspersoon de Amerikaanse auteurs --
 en muziekrechtenorganisatie The Harry Fox Agency Inc., New York U.S.A., 771 Third -
 Avenue, New York, 10017 USA, vertegenwoordigd door Frank S. Rittman in de functie
 van International Business Administrator, die zich laat vergezellen door Edward -----
 P. Murpy en Yoshio Inomata. Aangaande het verstrekken van een schriftelijke -----
 internationale exclusieve-licentie "Hitler's Inferno" voor "fair use only", datum afgifte ---
 licentie zeventien augustus negentienhonderd vijf en negentig.-----

**Voorwaarden en condities "fair use only" voor wetenschappelijk en bibliotheek -
 gebruik.**-----

Hitler's Inferno is een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, hetwelk bestaat uit --
 afzonderlijke werken van liederen en toespraken uit het tijdperk Hitler Duitsland in een
 door de maker Audio Rarities (USA) in een logische anti-fascistische vorm aan -----
 elkander in de Engelse taal gesproken commentaar in negentienhonderd vijf en veertig
 in de USA, het einde van de Tweede Wereldoorlog, hierbij wordt, onverminderd het ----
 auteursrecht op ieder werk afzonderlijk, als de maker aangemerkt Audio Rarities (USA)
 degene, onder wiens leiding en toezicht het totale werk is tot stand gebracht. Het -----
 auteursrecht over de Duitse toespraken en geluidsopnames door Adolf Hitler en -----
 NSDAP -bij overdracht door de geallieerden na negentienhonderd vijf en veertig- -----
 berusten bij de Zuid-Duitse deelstaat Freistaat Bayern, en de nederlandse versies van
 toespraken en liederen van de NSB bij de staat der Nederlanden. Hierbij is in het geval
 van het werk "Hitler's Inferno" het totale auteursrecht in eigendom van Freistaat -----
 Bayern, het doel hiervan is om misbruik onder controle te kunnen houden door de ----
 staat en strafbaar te stellen in verband met het ondeskundig gebruik van toespraken, -
 liederen, afbeeldingen en gedragingen die na negentienhonderd vijf en veertig na de --
 val van het Derde Rijk bewezen en ernstig fout waren bevonden door het Tribunaal in -
 Neurenberg. Zowel de hedendaagse Duitse wet-en regelgeving (Duitse grondwet) -----
 alsmede de Amerikaanse en Nederlandse wet- en regelgeving alsmede Europese en -
 Internationale Verdragen maken uitzonderingen voor het gebruiken van materialen ----
 voor historische, wetenschappelijke en educatieve doelstellingen voor gebruik door ---
 bibliotheken en op scholen, studie of gebruik door wetenschappers, (Title 17, United --
 States Code). Bij het auteursrecht moet nog iets anders worden onderscheiden en wel
 het zogenaamde persoonlijkheidsrecht droit moral door Audio Rarities (USA). Het -----
 persoonlijkheidsrecht van de auteur van het werk gaat nimmer teniet. Dit recht moet ---
 also beschouwd worden als een absoluut en exclusief zelfstandig recht, staande naast
 het auteurschap. Uit het een en ander volgt, dat het persoonlijkheidsrecht -----
 onafhankelijk van het auteursrecht een zelfstandig, niet overdraagbaar recht vormt. Als
 de toespraken en liederen in negentienhonderd vijf en veertig op rechtmatige manier --
 zijn verzameld, hetgeen uit onderzoek is gebleken en moet worden aangenomen, heeft
 Audio Rarities (USA) het exclusieve recht de plaat "Hitler's Inferno" in eigenbeheer te -
 vermenigvuldigen en te verspreiden. Het droit moral kan na overlijden van de maker ---
 worden uitgeoefend door degenen die hij daartoe bij uiterste wilsbeschikking heeft ----
 aangewezen. Zonder uiterste wilsbeschikking door de maker zelf afgegeven, of bij ----
 ontbreken van informatie over de maker, alleen mogelijk met een schriftelijke licentie ---
 door de auteursrechtenorganisatie. Intermediary Foundation of the Universal -----
 Declaration of the Universal Declaration of Human Rights, postbus 324, 5660 AH, ----
 Geldrop Nederland heeft sinds negentienhonderd vijf en negentig bij schriftelijke -----
 licentie door de Amerikaanse Auteursrechten organisatie "The Harry Fox Agency Inc" -
 in New York USA, te gelden als exclusieve licentiehouder op het mogen beheren en ---

internationaal verspreiden van het intellectueel & mechanische eigendomsrechten ----
 "Hitler's Inferno", hiernaast kunnen bibliotheken, archieven, musea als niet-exclusieve
 licentiehouders fungeren en wetenschappers-agreementen verstrekken aan -----
 onderzoekers. Het op de geluidsdragers vastgelegde materiaal is gegarandeerd -----
 authentiek. Het werk "Hitler's Inferno" is gegarandeerd geen nazisme of neo-nazisme.
 Het is een getuigenis over de holocaust. De juridische afhandeling over de -----
 auteursrechten en over het werk zijn in negentienhonderd negen en negentig en -----
 daarna op zestien juli tweeduizend vier met een titel "In naam der Koningin" notarieel -
 vastgelegd bij Notariaat op de Laak, Capucijnerplein 38, Budel Nederland. Het werk is
 verder geregistreerd met een registratienummer bij de Belastingdienst "registratie en --
 successie" in Nederland. Op één maart negentienhonderd negen en tachtig traden de
 Verenigde Staten toe tot de "Bernse Conventie", een tussen een aantal staten -----
 gesloten verdrag, (Bernse Conventie, gedefinieerd onder sectie 101 van Title 17, United
 States Code) waarbij het auteursrecht van onderdanen van elk van de deelnemende --
 Staten beschermd wordt in alle aangesloten Staten, waaronder ook Nederland. -----
 Stichting Stemra is de Nederlandse zusterorganisatie van de Amerikaanse -----
 auteursrechtenorganisatie The Harry Fox, Inc New York. Vervaardigde opnamen van -
 uitzonderlijke documentaire waarde naast andere items mogen in officiële archieven --
 worden bewaard. Hitler's Inferno is opgenomen in de USA, bij de Universiteit van -----
 Kansas City, Missouri, in de Miller Nicols Library, en maakt deel uit van een -----
 wetenschappelijke verzameling van items over de holocaust onder de rubriek -----
 "Suzanne Statland Collections in Holocaust Studies" a bibliography of research -----
 materials.

Toegelaten: hetgeen in overeenstemming is met de wettelijke en de morele norm met
 hetgeen naar de regels van het maatschappelijke verkeer redelijkerwijs geoorloofd is --
 met inachtneming van Artikel 25 A W en title 17 United States Code, in combinatie met
 in kracht rechtsgeldige Europese en Internationale Verdragen (Bernse Conventie, -----
 WIPO- Verdragen, Rome Conventie, TRIPS agreement van World Trade -----
 Organisation), Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele -----
 Rechten, waarin de auteursrechten van wetenschappers en de beoefening van de -----
 wetenschap, mensenrechten zijn geworden, waar individuele aangesloten -----
 Staten aan zijn verbonden.

Verboden: in het algemeen iedere gehele of gedeeltelijke mechanische overname, ---
 bewerking of nabootsen inbreuk op intellectueel eigendom in gewijzigde vorm voor een
 ander doel of een daadwerkelijk verschil vertonen dan het oorspronkelijke doel door de
 maker zelf verkozen; alle produkten die niet in overeenstemming zijn met de wettelijke
 en de morele norm, en alles wat met hetgeen naar de regels van het maatschappelijke
 verkeer redelijkerwijs niet geoorloofd is en als redelijkerwijs aannemelijk is, dat ook de
 maker die inbreuken zou hebben afgekeurd; ten gehore brengen of vertonen in het ---
 openbaar, illegaal verspreiden van produkten of misbruik van gedachtengoed, -----
 negativisme, obsceniteit, obscurantisme; gebaren, uitdrukkingen, emblemen, -----
 geschiedvervalsing; muziek gezongen en gesproken alsmede instrumentale -----
 bewerkingen, met inbegrip van de beschikbaarstelling voor het publiek op zodanige --
 wijze dat deze voor leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats
 en tijd toegankelijk zijn, hierbij inbegrepen omroepuitzendingen, sportevenementen, al
 dan niet per kabel satellite, en internettransmissies.-----

Indien aan twee of meer personen een gemeenschappelijk auteursrecht op een zelfde
 werk toekomt, kan, tenzij anders is overeengekomen, de handhaving van dit recht door
 ieder hunner geschieden. De Staat de monopoliehouder over het vervolgen van -----
 strafbare feiten in overeenstemming met wat hierover is vastgelegd in -----
 negentienhonderd vijf en veertig door de geallieerden controleraad op grond van de ---

wetgeving ter voorkoming van nationalisme en militairisme van de Tweede Wereldoorlog "kontrollratdirektive 50".

De volgende partijen zijn aanwezig.

Bij de ondertekening van deze notariële rectificatie zijn de volgende partijen aanwezig: J.P. van den Wittenboer in de functie als directeur Audio-Rarities en in de functie als Voorzitter van Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights. De overige partijen zijn niet in persoon vertegenwoordigd bij de ondertekening van de rectificatie van de notariële akte.

Originele schriftelijke bewijzen zullen aan de akte worden gehecht, wanneer niet origineel zal worden aangegeven dat het een kopie of een print betreft. Onder de originele aanhechtingen zit ook een "originele Kiezerspas voor de verkiezingen voor Provinciale Staten Noord-Brabant die gehouden is op zeven en twintig maart tweeduizend zeven. De kiezerspas was bestemd voor de heer Joannes Petrus van den Wittenboer, adres Kastanje 28, 5731 NK, Mierlo, waarbij door hemzelf de volmacht aan de Voorzitter van de Stichting Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights is afgegeven op de kiezerspas om te gaan stemmen. Het stemrecht is een grondrecht, en dat moet hoog worden gehouden. De burgerij is vrij om de eigen mening te geven over de volksvertegenwoordigers. Gezien de verklaring onder ede in de notariële akte de dato twee en twintig juni negentienhonderd vier en negentig, kan niet worden uitgegaan van een democratie, maar is sprake van een schijndemocratie. **Er is geen stem uitgebracht.** Er zal eerst een integraal parlementair openbaar onderzoek moeten geschieden naar de toestand van de rechtsstaat en de democratie. De bewindsman Hirsch Ballin die zijn kabinetszetel verloor door de IRT-affaire in negentienhonderd vier en negentig (verwijs ook naar notariële akte van een verklaring de dato één en twintig januari negentienhonderd vier en negentig), die aftrad als minister van justitie omdat de Tweede Kamer hem had verboden verdere bemoeienis te hebben met de zware criminaliteit, deze bewindsman die later in tweeduizend zeven wederom de post van "minister van justitie" mag bekleden onder Balkenende, heeft nu kennelijk de opdracht om onderzoek te verrichten naar de misdaadorganisatie waar hij zelf lid van is "Kabinet Balkenende IV". In rubriek "15" van akte notarieel "in naam der koningin" de diverse boekwerkjes met bewijzen en brieven van Audio-Rarities en de Stichting, zijn thans digitaal vastgelegd op een DVD-rom, met actualisering tot en met tweeduizend zeven inbegrepen. Op de DVD-rom zijn daarnaast extra opgenomen een complete website door de sociale databank Nederland, in Huizen, Noord-Holland, "N.L.", en een rapport in pdfbestandsformaat "nabook 20e editie 2006" door H.M. Walker uit Berlicum en Stichting Werkgroep negentienhonderd zeventig, in Tilburg, "N.L.". De DVD-rom en de inhoud hiervan alle aanwezige stukken maakt thans onderdeel uit van de **notariële rectificatie**.

De rubrieken "15 en 16" immateriële of naamschade. Door de Staat der Nederlanden - het mondeling agreement "fair use only" Hitler's Inferno te hebben geschonden op een of meer keren en / of tijden en / of data. Te concretiseren in een geldvordering.

Wordt de echtheid van deze authentieke akte en de titel betwist. Wanneer een gerechtsdeurwaarder komt met een betekende grosse, waarvan de echtheid en / of onjuistheid wordt betwist. De gerechtsdeurwaarder dient dan zijn opdrachtgever aan te spreken en vervolgens dient de opdrachtgever de Staat der Nederlanden waartegen de grosse is betekend te benaderen voor verificatie van de echtheid en onjuistheid. Wordt de echtheid en / of onjuistheid van een authentieke akte betwist; dan vermeldt artikel. 159 lid 1 Rv: een geschrift dat het uiterlijk heeft van een authentieke akte, geldt als zodanig behoudens bewijs van het tegendeel.

Algemeen geldt, dat het tegenbewijs tegen de authentieke akte drukt op degene die haar onjuistheid en / of valsheid beweert, in een speciale "Valsheidsprocedure" bij de civiele rechter. Bij deze notariële akte met de titel geldt, dat deze procedure voor de civiele rechter **absoluut en alleen in combinatie van een openbaar parlementair onderzoek** naar het rechtssysteem volgt, met horen van alle getuigen onder ede. In een "valsheidsprocedure" worden de notariële akte van een verklaring de dato één en twintig januari negentienhonderd vier en negentig en notariële akte onder ede de dato twee en twintig juni negentienhonderd vier en negentig onderdeel van één totale valsheidsprocedure op alle akten.

Artikel 430 Rv. Geeft algemene regels, voor grossen van executoriale titels en de betekening daarvan, voordat zij ten uitvoer kunnen worden gelegd. De kracht van het schriftelijk bewijs is in de oorspronkelijke akte (minuutakte) gelegen. Grossen en gehele afschriften van een authentieke akte die volgens de wettelijke voorschriften moeten worden bewaard, leveren, wanneer zij zijn afgegeven door een daartoe bevoegde ambtenaar (in dit geval de notaris) hetzelfde bewijs op als de oorspronkelijke akte.

Problemen met het vinden van een gerechtsdeurwaarder door de opdrachtgever.

Problemen bij het bereid vinden van een gerechtsdeurwaarder voor het uitvoeren van de opdracht "ministerieplicht" kunnen zich voordoen. Te denken valt van het naar elkander en op elkander afschuiven van de opdracht. Daarbij moet opdrachtgever eerst alle gerechtsdeurwaarders in Den Haag schriftelijk benaderen om daarna zich te kunnen richten tot de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders KBvG, postbus: 12, 3740 AA in Baarn. Uiteindelijk moet via de Tweede Kamer de ministeriële verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie worden geactiveerd om ambtshalve een gerechtsdeurwaarder aan te wijzen die de opdracht moet uitvoeren. De minister van justitie heeft de taak algemeen te zorgen dat de rechtsbedeling behoorlijk kan functioneren. Men spreekt wel van apparaatzorg. Verder te denken valt (gezien de aard en de opstelling door de Nederlandse Staat (de goodwill-belangen), dat de Staat de status quo zal handhaven zo lang enigszins mogelijk is, en zich daarom om die reden van geen enkele Wet, Verdrag rekenschap en verantwoording zal geven.

De geconstateerde feiten. Op datum zeventien augustus tweeduizend vijf is het Duitse volkslied gezongen ten gehore gebracht via de TV-omroep SBS6 om acht (20.00) uur, voorafgaande aan het voetbalinterland Nederland tegen Duitsland in Rotterdam, daarna is op datum vijf april tweeduizend zes het Duitse volkslied instrumentaal (kort in een reclame van Achmea) ten gehore gebracht via TV-omroep NOS Nederland 1, voor het (acht) 20.00 - uur journaal, daarna is op datum zeven april tweeduizend zes het Duitse volkslied instrumentaal (kort in de reclame van Achmea) ten gehore gebracht via TV-omroep RTL4 voor het (half acht) 19.30- uur journaal. Verder is sprake van over langere periode plegen van negativisme en wetenschappelijke sabotage onder hoofdverantwoordelijkheid van de Nederlandse Staat gericht tegen de stichting, Audio-Rarities met het Hitler's Inferno project, verwijs naar rubriek "15" DVDrom. Verder: Nederlandse Staat laat het toe dat Zij door derden als Adolf Hitler op Internet is geportretteerd, in de vorm van een (ex)-minister van Justitie die thans de post bekleedt van minister van sociale zaken mr. J.P.H. Donner met "hitlerkapsel", en een procureur-generaal Jhr. Mr. De Wijkerslooth de Weerdesteijn als "Adolf Hitler" die het onderwerp discriminatie in zijn takenpakket heeft, afgebeeld met een "hakenkruis" op het hoofd en met "Hitlersnor". De Nederlandse Staat laat dit ondanks de bekendheid met de websites en de bekendheid wie achter deze websites zitten, (de heer K.H de Werd en Stichting Sociale Databank Nederland, R.M.

Brockhus), bewust voortbestaan. De bewijzen zijn te vinden op de DVD-rom in rubriek "15". Er zijn door die derden K.H. de Werd inmiddels zestigduizend (60.000) e-mails --- hiervan internationaal verzonden. ---

Dat er tussen de hoofdpartijen de Staat der Nederlanden en Audio-Rarities (kamer van Koophandel: 17090220) een rechtsversverhouding bestaat of heeft bestaan niet in --- specifieke bestuurstaak, uithoofde van "fair use only" "Hitler's Inferno" Audio Rarities --- LP A 2445, uithoofde waarvan de schuldenaar nog iets van de Staat der Nederlanden had te vorderen, nu te vorderen heeft of nog in de toekomst te vorderen zal krijgen in --- verband met schenden afspraken / overeenkomst. ---

Gevorderd wordt. Voor naamschade en omzetsderving een geldbedrag van **twintig --- miljoen euro (€ 20.000.000,00)**, hierbij op te tellen de wettelijke rente jaarlijks, extra --- de bedragen per overtreding tot een maximum per jaar, executie en --- administratiekosten. Alle daaruit voortvloeiende kosten komen geheel voor rekening --- van de schuldenaar. ---

Verbeurd zullen worden. Bij het ten gehoren laten brengen van Duitse volkslied of --- andere zaken zonder vergunning die zich buiten het referentiekader "fair use only" --- vallen), op Nederlands grondgebied en / of het zich op internet als Adolf Hitler laten --- afbeelden op de Website van K.H. de Werd casu quo Sociale Databank Nederland, --- R.M. Brockhus, of via een andere manier, (bij Ministerie van Justitie bekende websites , en regelmatig bezocht door ministerie van Justitie). Letterlijk van de website van de --- Sociale Databank Nederland, citeer: **GEEN AANKLACHT. Justitie zal geen vervolging instellen wegens smaad tegen Karel de Werd, terwijl hij toch minister van Justitie mr. --- J.P.H. Donner en de voorzitter van het college van procureursgeneraal mr. J.P. de --- Wijkerslooth als Adolf Hitler op zijn website heeft gezet. Het ministerie liet via --- voorlichter Ivo Hommes weten: "Er zal geen aangifte gedaan worden. Het is deze --- persoon enkel en alleen te doen om aandacht voor zijn zaak en daar werken wij niet --- aan mee." (De Telegraaf van achttien oktober tweeduizend drie), einde citaat. **Bedrag tienduizend euro (€ 10.000,00) per overtreding per constatering per keer per --- iedere nieuwe data op de kalender, oplopen tot een geldbedrag maximum van --- twee miljoen euro (€ 2.000.000,00) per jaar.** Buiten beslag vallen goederen voor --- openbare dienst van de Staat, artikel 436 Burgerlijk Wetboek. ---**

Voor beslag zijn vatbaar. Bedragen bestemd voor educatieve en wetenschappelijke - doelen tot een maximum van honderd duizend euro (€ 100.000,00). De marktwaarde - (in geld) afgeschreven en verouderd materieel Landmacht, Marine en Luchtmacht die - niet meer voor de openbare dienst van de Staat dienen. Deze zaken kunnen zonder --- limiet worden beslagen indien niet aan de betekening, van het bevel van de --- gerechtsdeurwaarder wordt voldaan door de Nederlandse Staat. Verder kan beslag --- worden gelegd op roerende zaken die niet bestemd zijn voor de openbare dienst van - de Staat: oude metalen, afgeschreven computers, afgeschreven --- kantoorinventaris, sloopmaterialen uit gebouwen van de overheid die na verbouwingen vrijkomen en die op de dumphanandel te verkopen zijn, alles waar enigszins een --- geldbedrag aan toe te kennen valt. Verder alle roerende en niet roerende zaken die --- niet onder de openbare dienst vallen met inbegrip van derdenbeslag op tegoeden --- onder de Nederlandse Staat die niet te kwalificeren vallen voor openbare dienst. --- **Het totaalbedrag van de schuldvordering.** twintig miljoen euro (€ 20.000.000,00) --- met bijtelling van veertig duizend euro (€ 40.000,00) voor viermaal geconstateerde --- overtredingen, maakt **Totaal bedrag twintig miljoen veertig duizend euro --- (€ 20.040.000,00).** ---

De volgende stukken DVD-rom, brieven, licentie zullen aan deze akte worden --- gehecht. ---

1b. De originele brief door de Nederlandse Staat "Royal Netherlands Embassy" Tokio, Japan, datum veertien december negentienhonderd acht en negentig, inzake het ----- werkbezoek van één en twintig september negentienhonderd acht en negentig, de ----- mondelinge bespreking van de voorwaarden voor "fair use only" ten Ministerie van ----- Economische Zaken in Den Haag met Audio- Rarities. -----

2b. Kleurenprint van de uitnodiging door Ministerie van Economische Zaken "speciale spreekdagen voor genodigden" Zakendoen in Japan, gericht aan Music Company ----- International, J.P. van den Wittenboer is (Audio-Rarities). Contact inzake verwerking ----- van de uitnodiging, EVD, Lucy Wentholt. -----

3b. De originele brief "licentie" door de Amerikaanse auteurs en muziekrechten ----- organisatie Harry Fox Agency Inc, New York USA, zeventien augustus ----- negentienhonderd vijf en negentig, inzake Hitler's Inferno project. -----

4b. De originele brief door de DCO Bestuur en Onderwijs Commissie van Justitie van ----- de Tweede Kamer, Den Haag, datum veertien september tweeduizend zes, kenmerk ----- "Hitler's Inferno". -----

5b. De originele brief door Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, achttien december negentienhonderd acht en negentig, kenmerk: BRF 51.04JH/kk, verwijs naar rubriek ----- "20" akte notarieel zestien juli tweeduizend vier "In naam der Koningin". -----

6b. De originele brief door de Hoge Raad der Nederlanden van vier januari ----- tweeduizend zeven, inzake reageren op het verzoek de onechtheid of valsheid van de notariële akte van twee en twintig juni negentienhonderd vier en negentig te bewijzen ----- of kunnen aantonen, kenmerk: 73 91 /SvdO/rk. -----

7b. DvD-rom door Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human ----- Rights en Audio-Rarities, met de stukken en getuigen onder rubriek "15" aangevuld en onderdeel van deze rectificatie. -----

8b. De originele Stempas voor de provinciale staten Noord-Brabant, kieskring 1 ----- ('s-Hertogenbosch), om te stemmen op zeven maart tweeduizend zeven, in Gemeente Geldrop en Mierlo, waarbij J.P. van den Wittenboer de Voorziter van Intermediary ----- Foundation of the Universal Declaration of Human Rights, volmacht geeft de stem uit ----- te brengen. Kaartnummer: 17710161113. -----

In het hoofd van deze akte de woorden "In naam der Koningin", uitvoerbaar bij ----- voorraad, tenzij de schuldenaar de combinatie de vordering, de titel, de akte(n) ----- onrechtmatig of ongegrond voorkomt, een door de schuldenaar aan te spannen ----- "Valsheidsprocedure" via de civiele Rechter. -----

De voormelde rectificatie op de notariële grosse "In naam der Koningin" de dato ----- zestien juli tweeduizend vier heeft comparant met een eed versterkt in handen van mij, notaris, afgelegd, nadat hij mij had verklaard de betekenis van de eed te beseffen en te weten dat de wet het plegen van meineed strafbaar stelt. -----

SLOTBEPALINGEN -----

Voormelde opgave, volledige voorlezing, afvraging en beantwoording hebben ----- plaatsgehad in tegenwoordigheid van de getuigen. -----

De comparant en de getuigen zijn mij, notaris, bekend en hun identiteit is door mij, ----- notaris, aan de hand van de hiervoor gemelde en daartoe bestemde ----- documenten vastgesteld.

Waarvan akte, -----

in minuut opgemaakt, is verleden te Budel, gemeente Cranendonck, op de datum in ----- het hoofd van deze akte vermeld, in tegenwoordigheid van de dames ----- mevrouw Catharina Jacoba van Casteren-Daniëls, geboren te Weert ----- twee en twintig januari negentienhonderd negen en zestig en ----- Hendrina Maria Antonia Meeuwissen, geboren te Budel negen en twintig november ----- negentienhonderd zes en vijftig, als getuigen. -----

Na zakelijke opgave van de inhoud en toelichting van deze akte aan de comparant, ---- heeft deze verklaard tijdig voor het verlijden te hebben kennis genomen van de inhoud van deze akte en daarmee in te stemmen. Vervolgens is deze akte onmiddellijk na ---- volledige voorlezing door de comparant, de getuigen en mij, notaris, ondertekend. ----

Volgen handtekeningen van de comparant, de getuigen en de notaris.

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT:

A large, stylized handwritten signature in red ink, written over the "UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT:" text.

Netherlands-Japan
1600-2000

ROYAL NETHERLANDS EMBASSY

6-3 Shiba Koen 3-chome, Minato-ku, Tokyo 105-0011 Phone (03)5401-0411 Fax(03)5401-0420

Audio Rarities
Music Company International
T.a.v. dhr. J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Tokio, 14 december 1998

Re: Werkbezoek september j.l.

Geachte heer Van den Wittenboer,

Onder verwijzing naar het gesprek op 21 september j.l. betreffende "Zakendoen Japan" heb ik de eer u het volgende te berichten. De afgelopen periode is dezerzijds getracht kanalen te vinden om bekendheid te kunnen geven aan de informatie rond de cd "Hitler's Inferno - de les van gisteren (getuigenis als les voor de toekomst)". Zoals reeds in Den Haag besproken is dit geen eenvoudige aangelegenheid. Japan kampt zelf met een oorlogsverleden - waarvoor grote aandacht bestaat - maar waarover het nog moeilijk is te spreken. Voor wat de oorlog in Europa betreft bestaat wel degelijk de kennis, maar in de Japanse beleving heeft de eerdere opkomst van het facisme in Europa duidelijk een eigen dimensie.

Een tweetal dezerzijds benaderde "recordshops" (van belangrijke ketens) toonde geen bereidheid voor het t.g.t. opzetten van een display en ook voor toezending van nadere informatie bestond geen interesse. Met uw goedvinden zal ik deze weg dan ook verder staken en bezien of wellicht binnen meer wetenschappelijke kring belangstelling bestaat.

Met vriendelijke groet,

Hendrik E.C. Koets
Ambassaderaad Economie en Handel

KOPIE

EVD

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Postbus 20105
2500 EC Den Haag
Telefoon: (070) 3 79 89 33
Telefax: (070) 3 79 78 78

Port betaald
Nederland
Port payé
Pays-Bas

Lucas Company International
Postbus 324
SPORAH Geldrop

tev. J.P. van den Wittenboer

KOPIE

EVD

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Voorlichtingsbijeenkomst
"Zakendoen in Japan"
23 september 1998

Misschien juist vanwege de huidige problemen blijft Japan in de belangstelling staan. Om Nederlandse bedrijven de mogelijkheid te bieden de ontwikkelingen in het land beter te volgen organiseert de EVD in samenwerking met de Kamer van Koophandel Rotterdam, de Japan Trade Club, NCH en de Fenedex op 23 september de voorlichtingsbijeenkomst 'Zakendoen in Japan'.

Daarnaast wordt een aantal spreekdagen georganiseerd met vertegenwoordigers van de Nederlandse ambassade te Tokio en het Consulaat-Generaal te Osaka. Deze spreekdagen bieden Nederlandse bedrijven de gelegenheid bij hun plannen en activiteiten in Japan gebruik te maken van de medewerking van de Nederlandse vertegenwoordigingen in Japan. De gesprekken vinden plaats op 21 (EVD Den Haag), 22 (KvK Apeldoorn) en 23 september a.s. (KvK Gouda).

Locatie voorlichtingsbijeenkomst:

Kamer van Koophandel Gouda
Burg. van Reenensingel 101
Gouda

(circa 5 min. vanaf het NS Station Gouda, uitgang Bloemendaal. Ruime parkeergelegenheid bij het KvK-gebouw)

Tijd voorlichtingsbijeenkomst:

10.00 - 14.00 uur
(vanaf 09.30 uur inschrijving)

Kosten:

De deelnamekosten voor de voorlichtingsbijeenkomst bedragen f 125,- p.p.
Deelname aan de individuele gesprekken is gratis.

Aanmelding voorlichtingsbijeenkomst:

Aanmelding is alleen mogelijk via het bijgevoegde aanmeldingsformulier; sluitingsdatum voor inschrijving van de voorlichtingsbijeenkomst is vrijdag 18 september a.s.

U ontvangt **geen** bevestiging van uw aanmelding aan de voorlichtingsbijeenkomst.

Aanmelding spreekdagen:

Via bijgevoegd formulier. Omstreeks twee weken voor aanvang van de spreekdagen wordt u benaderd door de coördinator van de EVD of de betrokken Kamer van Koophandel voor een definitieve afspraak waarvan schriftelijk bevestiging volgt.

Annulering:

Bij verhindering kan de plaats van de deelnemer worden ingenomen door een medewerker van hetzelfde bedrijf. Deelnamekosten zijn niet verschuldigd wanneer **uiterlijk een dag** voor de datum van de bijeenkomst is geannuleerd.

Mailing:

Voor de mailing van deze bijeenkomst is gebruik gemaakt van verschillende adresbestanden. Hierdoor kan het voorkomen dat u meer dan een aankondiging ontvangt.

Inflichtingen:

EVD, Lucy Wentholt
telefoon: 070-3797013

9830 - 041103

fenedex

NCH

KAMER VAN KOOPHANDEL
ROTTERDAM

ASIA HOUSE

THE HARRY FOX AGENCY, INC.
a subsidiary of NATIONAL MUSIC PUBLISHERS' ASSOCIATION, INC.

October 17, 1995

Mr. J.P. van den Wittenboer
Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights
Postbox 324
5660 AH Geldrop
THE NETHERLANDS

Re: *Hitler's Inferno Project*

Dear Mr. van den Wittenboer:

Thank you for your letter dated August 16th; please excuse my delay in responding to your inquiry. I regret that we cannot provide you with any recommendations on U.S. record companies who may wish to act as your distributor. I am, however, enclosing a section from the 1995 Billboard International Buyer's Guide in the event you wish to contact any of them directly.

Sincerely,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Frank S. Rittman'.

Frank S. Rittman
International Business Administrator

encl.

cc: Edward P. Murphy
Yoshio Inomata

DCO Bestuur en Onderwijs
Commissie Justitie

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of
Human Rights
T.a.v. de heer J.P.van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Plaats en Datum	Den Haag, 14 september 2006
Betreft	"Hitler's Inferno"
Ons kenmerk	JUST060608
Uw kenmerk	K05/1077/12Sv
Uw brief van	14 september 2006

Geachte heer Van den Wittenboer,

Uw bovengenoemde brief is onder de leden van de vaste commissie voor Justitie verspreid.

In haar vergadering van 6 september 2006 heeft de commissie besloten geen verdere actie te ondernemen.

Dit betekent dat de leden van de commissie individueel wel actie kunnen ondernemen naar aanleiding van uw brief. Zij kunnen uw opmerkingen bijvoorbeeld gebruiken bij de behandeling van wetsvoorstellen of vragen stellen aan de regering.

Hoogachtend,

mevr. mr. N.J.P. Coenen
griffier van de vaste commissie voor Justitie

Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
Den Haag

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Tel: 070-318 2007
Fax: 070-318 3444

E-mail: cie.just@tweedekamer.nl

K.N.B.

KONINKLIJKE NOTARIELE BEROEPSORGANISATIE

Music Company International
T.a.v. de heer J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Den Haag, 18 december 1998

Ons kenmerk : BRF51.04 JH/kk
Doorkiesnr : (070) 330 71 61

Geachte heer Van den Wittenboer,

Hierbij bevestig ik de ontvangst van uw brief, met bijlagen, van 11 december 1998 op 14 december daarna.

U heeft een tekst meegestuurd over de betekenis van de notariële akte, gebaseerd op hetgeen u aan informatie van een notaris hebt verkregen en verder daarover in de vakliteratuur hebt gevonden. U verzoekt de KNB de tekst waar nodig aan te vullen, dan wel een algemene uitleg te geven.

Naar aanleiding daarvan deel ik u mee dat de KNB een vereniging van notarissen en kandidaat-notarissen in Nederland is en als zodanig slechts algemene informatie op notarieel gebied verstrekt. Dit geschiedt door de uitgifte van folders en informatiekaarten, door het periodiek uitgeven van een krant voor cliënten van notariskantoren en door de instelling van de Notaristelefoon, waar ook algemene informatie kan worden ingewonnen. Concrete vragen kunnen door de KNB niet worden beantwoord.

In het algemeen kan ik u wel het volgende meedelen.

Notariële akten zijn akten opgemaakt door een notaris in functie. Eén van de voordelen van een notariële akte is dat de dagtekening, de echtheid en de juistheid van de notariële akte terstond vaststaan. Een ander voordeel is dat die akte steeds bewaard blijft en dat er dus altijd duplicaten van kunnen worden gemaakt. De akte wordt opgemaakt door een onpartijdige deskundige die er naar zal streven de akte zo op te stellen dat rechterlijke procedures worden voorkomen.

Van een notariële akte kan een grosse, een officieel en gewaarmerkt bijzonder afschrift, worden uitgegeven. De daarop rechthebbende kan hiermee zonder rechterlijk vonnis zijn rechten uitoefenen.

Spui 184
2511 BW Den Haag

Postbus 16020
2300 BA Den Haag

Telefoon 070 - 330 71 11
Telefax 070 - 345 32 26

ABN AMRO 43.01.82.953
Postbank 125185

K.N.B.

KONINKLIJKE NOTARIELE BEROEPSORGANISATIE

-2-

Vanwege deze voordelen van een notariële akte en omwille van de rechtszekerheid heeft de wet voor sommige overeenkomsten en rechtshandelingen de notariële akte verplicht gesteld.
Voor een opsomming, alsmede voor meer informatie over de notariële akte en de functie van de notaris verwijs ik u naar de folder "Functie en werktein van de notaris", welke u hierbij aantreft.

Hoogachtend,

Po. CM^u/d Konijnenburg
mw mr F.C. van der Steur-de Jong

Spui 184
2511 BW Den Haag

Postbus 16020
2500 BA Den Haag

Telefoon 070 - 330 71 11
Telefax 070 - 345 32 26

ABN AMRO 43 01 82 953
Postbank 125185

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

Aan de heer J.P. van den Wittenboer
Intermediary Foundation of the Universal Declaration of
Human Rights
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Datum 4 januari 2007

Kenmerk 7391/SvdO/rk

Geachte heer Van den Wittenboer,

Hierbij deel ik u mede dat de Procureur-Generaal kennis heeft genomen van uw brief van 2 januari 2007 gericht aan de 'Voorzitter van het College van procureurs-generaal van de Hoge Raad der Nederlanden', betreffende 'bewijzen valsheid en onechtheid notariële akte d.d. 22 juni 1994'.

Ter voorkoming van misverstand wijs ik u erop dat de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad, mr. J.W. Fokkens, en de Voorzitter van het College van procureurs-generaal, mr. H.N. Brouwer, verschillende functionarissen zijn. De Procureur-Generaal bij de Hoge Raad is geen lid van het College van procureurs-generaal en behoort niet tot het Openbaar Ministerie.

Uit uw brief blijkt niet dat de Procureur-Generaal u - gelet op zijn taken en bevoegdheden - van dienst zou kunnen zijn. De Procureur-Generaal zal daarom niet ingaan op de inhoud van die brief en de door u meegezonden bijlagen.

Hoogachtend,

De Kabinetschef van de Procureur-Generaal,

Mr. S. van den Oever

De ondergetekende, mr. Theodorus Hubertus Johannes Maria op de Laak, notaris te Budel, gemeente Cranendonck, verklaart dat de afgedrukte fotokopieën door hem zijn vergeleken met de originele stukken en dat deze fotokopieën volledig overeenstemmen met de originele stukken. Getekend te Budel, gemeente Cranendonck, zeven en twintig juni tweeduizend zeven.

A large, stylized handwritten signature in blue ink, written over the notary seal.

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Aan de IFUD of Human Rights
T.a.v. dhr. J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH Geldrop

Binnenhof 1a
2513 AA Den Haag
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T 070 318 20 00

Den Haag, 23 maart 2016

E voorzitter@tweedekamer.nl
I www.tweedekamer.nl

Betreft: reactie op de via de deurwaarder betekende stukken

Geachte heer Van den Wittenboer,

Via de deurwaarder ontving ik op 9 maart jl. uw aanzegging gericht aan de Tweede Kamer, meer speciaal aan haar voorzitter mw. Arib, waarin u vraagt om binnen 14 dagen "aan het verzoek te voldoen als nader omschreven in de ten deze betekende stukken "ambtsmisdrijven" artikel 119 van de Grondwet".

Daarbij is vermeld dat uit het niet voldoen aan dat verzoek "zou kunnen worden afgeleid dat niet voldoende proactieve houding is aangenomen door geïnsinueerde "er wat mee te gaan doen", geen verdere actie ondernemen, berusten in de stukken".

Bij de aanzegging zijn 10 stukken gevoegd, waarvan het overzicht is opgenomen in de bijlage bij deze brief. Voor zover dit gaat om stukken gericht aan de Tweede Kamer reageer ik op uw verzoek als volgt.

* op uw brief van 15 juli 2008 over het vervolgen van de minister-president dhr. J.P. Balkenende hebt u op 15 september 2008 het antwoord ontvangen van de Tweede Kamer dat van de brief mededeling is gedaan aan de Kamer en dat de brief voor de leden ter inzage is gelegd.

* op uw brief van 2 september 2014 over aanbieding van een verzoekschrift m.b.t. artikel 119 Grondwet hebt u op 16 september 2014 een antwoord ontvangen van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie, dat deze uw brief in haar procedurevergadering van 10 september 2014 heeft behandeld en dat de Commissie heeft besloten uw brief voor kennisgeving aan te nemen.

* op uw brief van 17 december 2015 over het Verzoek om strafaangifte betreffende ministers, staatssecretaris en ex-Kamervoorzitter, hebt u op 18 februari 2016 een antwoord ontvangen van de Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie, dat deze uw brief op 17 februari 2016 in haar procedurevergadering heeft behandeld en dat de Commissie heeft besloten de inhoud van uw brief voor kennisgeving aan te nemen.

Ik stel vast dat de verzoeken die u aan de Tweede Kamer heeft gericht zijn behandeld en ik verwijs u ten overvloede nogmaals naar de brieven die u daarover van de Tweede Kamer hebt ontvangen.

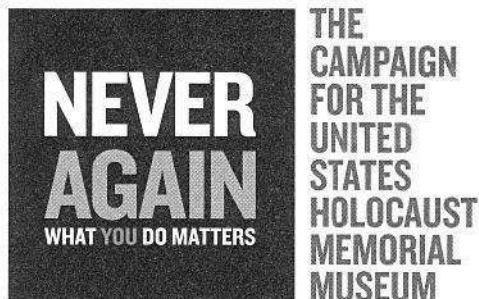
Ik beschouw uw verzoek daarmee als afgehandeld.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'K' followed by a horizontal line.

Mw. K. Arib,

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

May 31, 2016

J.P. van den Wittenboer
Kastanje 28
Mierlo, Noord-Brabant 5731 NK
Netherlands

Dear Mr. van den Wittenboer:

I am pleased to extend a formal welcome to you as a member of the United States Holocaust Memorial Museum's Legacy of Light Society. Legacy of Light Society members are individuals – like you – who have thoughtfully included the Museum in their estate plans or otherwise established a charitable gift annuity, charitable remainder trust or other planned gift for the benefit of the Museum. It is through these gifts that the Museum seeks to ensure that this institution remains a vibrant and transformative force in the 21st century. We welcome your partnership in this historic task.

You are joining us at an exciting time as we are engaged in a comprehensive campaign to raise \$540 million - \$300 million in cumulative annual funds, \$40 million in capital commitments to build a state-of-the-art collections and conservation center, and \$200 million in endowment commitments. Enclosed you will find a Confirmation of Deferred Commitment Form. Signing this form will allow the Museum to designate any funds we receive through your estate to the institution's Permanent General Endowment Fund, and be counted today towards our campaign goal. Taking this simple extra step will make your legacy gift that much more powerful. Please note that the form may be rescinded at any time.

Also enclosed is a Consent Form. Please take a moment to complete and return this form as well so that you may receive all the benefits to which you are eligible for, including:

- Legacy of Light Society Memorial Candle
- Membership Pin
- Legacy of Light Membership Card
- Recognition in the Annual Report
- Subscription to the Museum's magazine
- Museum passes for individual and family visits
- 10% Discount at the Museum Shop

Legacy of
Light
Society

J.P. van den Wittenboer
May 31, 2016
Page 2

In addition, as the Director of Stewardship, for the Legacy of Light Society, you can always contact me with any question or Museum needs. My direct line is 202.488.2634; I can also be reached via email at cmaier@ushmm.org.

Because of the planned gifts from members of the Legacy of Light Society, the Museum is confident that we will succeed in the campaign, which will provide the resources it will take to meet any and all challenges that lie ahead. We are deeply grateful for your commitment to this institution and to the permanence of Holocaust memory.

Sincerely,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Celeste Z. Maier', with a large, stylized loop at the end.

Celeste Z. Maier, Director of Stewardship
Legacy of Light Society

LEGISLATIVE TRAIN 11.2021

European Parliament

6 A NEW PUSH FOR EUROPEAN DEMOCRACY

HATE PROPOSALS TO EXTEND THE LIST OF EU CRIMES TO ALL FORMS OF HATE CRIME AND HATE SPEECH

CONTENT

Article 83(1) TFEU provides for an exhaustive list of areas of particularly serious crime with a cross-border dimension (known as 'EU crimes') for which the European Parliament and the Council may establish minimum rules concerning the definition of criminal offences and sanctions. Under Article 83(1), third subparagraph, based on 'developments in crime', the Council may adopt a decision (subject to the consent of the Parliament) extending this list by adding other areas of crime. The Commission may present an initiative to trigger such Council decision, through a Communication to the European Parliament and the Council.

On 16 September 2020, European Commission President von der Leyen announced, in her State of the Union Address at the European Parliament and in the accompanying letter of intent, a new initiative on extending the list of EU crimes to all forms of hate crime and hate speech - whether because of race, religion, gender or sexuality. It was later mentioned in the Commission Work Programme 2021 and in February 2021, the Commission published a roadmap on the initiative, scheduled for the fourth quarter of 2021.

The initiative will complement the work on a legislative proposal on preventing and combatting gender-based violence against women and domestic violence to be presented also by the end of 2021. According to the Commission, the list of EU crimes could be extended to cover hate speech and hate crime on the grounds of race, colour, religion, descent or national or ethnic origin. Further grounds under consideration are sex and sexual orientation, as well as disability and age.

References

- European Commission, State of the Union Address by President von der Leyen at the European Parliament plenary, September 2020
- European Commission, Letter of intent: Key New Initiatives for 2021, September 2020
- European Commission, Commission Work Programme 2021, October 2021

Further reading

- EPRS, Unlocking the potential of the EU Treaties: An article-by-article analysis of the scope for action, 5. Extending the list of crimes addressed by EU criminal law policies, pp. 37-38, May 2020

- Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs, Hate speech and hate crime in the EU and the evaluation of online content regulation approaches, July 2020
- European Commission, Hate speech & hate crime - inclusion on list of EU crimes, Roadmap

Author: Piotr Bąkowski, Members' Research Service, legislative-train@europarl.europa.eu

As of 20 November 2021.

HYPERLINK REFERENCES

General Assembly

Distr.: Limited
4 November 2020

Original: English

Seventy-fifth session

Third Committee

Agenda item 70 (a)

Elimination of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance: elimination of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance

Angola, Azerbaijan, Bangladesh, Belarus, Burkina Faso, Burundi, China, Comoros, Cuba, Democratic People's Republic of Korea, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Lao People's Democratic Republic, Nicaragua, Nigeria, Pakistan, Russian Federation, Sudan, Syrian Arab Republic, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan, Venezuela (Bolivarian Republic of) and Viet Nam: draft resolution

Combating glorification of Nazism, neo-Nazism and other practices that contribute to fuelling contemporary forms of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance

The General Assembly,

Guided by the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights,¹ the International Covenant on Civil and Political Rights,² the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination³ and other relevant human rights instruments,

Recalling the provisions of Commission on Human Rights resolutions 2004/16 of 16 April 2004⁴ and 2005/5 of 14 April 2005⁵ and relevant Human Rights Council resolutions, in particular resolutions 7/34 of 28 March 2008,⁶ 18/15 of 29 September 2011⁷ and 21/33 of 28 September 2012,⁸ as well as General Assembly resolutions 60/143 of 16 December 2005, 61/147 of 19 December 2006, 62/142 of 18 December

¹ Resolution 217 A (III).

² See resolution 2200 A (XXI), annex.

³ United Nations, *Treaty Series*, vol. 660, No. 9464.

⁴ See *Official Records of the Economic and Social Council, 2004, Supplement No. 3 (E/2004/23)*, chap. II, sect. A.

⁵ Ibid., 2005, *Supplement No. 3* and corrigenda (E/2005/23, E/2005/23/Corr.1 and E/2005/23/Corr.2), chap. II, sect. A.

⁶ See *Official Records of the General Assembly, Sixty-third Session, Supplement No. 53 (A/63/53)*, chap. II.

⁷ Ibid., *Sixty-sixth Session, Supplement No. 53A* and corrigendum (A/66/53/Add.1 and A/66/53/Add.1/Corr.1), chap. II.

⁸ Ibid., *Sixty-seventh Session, Supplement No. 53A (A/67/53/Add.1)*, chap. II.

2007, [63/162](#) van 18 december 2008, [64/147](#) van 18 december 2009, [65/199](#) van 21 december 2010, [66/143](#) van 19 december 2011, [67/154](#) van 20 december 2012, [68/150](#) van 18 december 2013, [69/160](#) van 18 december 2014, [70/139](#) van 17 december 2015, [71/179](#) van 19 december 2016, [72/156](#) van 19 december 2017, [73/157](#) van 17 december 2018 en [74/136](#) van 18 december 2019 over deze kwestie, en zijn resoluties [61/149](#) van 19 december 2006, [62/220](#) van 22 december 2007, [63/242](#) van 24 december 2008, [64/148](#) van 18 december 2009, [65/240](#) van 24 december 2010, [66/144](#) van 19 december 2011, [67/155](#) van 20 december 2012, [68/151](#) van 18 december 2013, [69/162](#) van 18 december 2014, [70/140](#) van 17 december 2015, [71/181](#) van 19 december 2016, [72/157](#) van 19 december 2017, [73/262](#) van 22 december 2018 en [74/137](#) van 18 december 2019, getiteld "Een wereldwijde oproep tot concrete actie voor de totale uitbanning van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid en de alomvattende uitvoering en follow-up van de Verklaring van Durban en actieprogramma",

Erkennend andere belangrijke initiatieven van de Algemene Vergadering gericht op bewustmaking over het lijden van slachtoffers van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid en vormen van discriminatie, ook in historisch perspectief, in het bijzonder met betrekking tot de herdenking van de slachtoffers van slavernij en de transatlantische slavenhandel,

Herinnerend aan het Handvest van het Tribunaal van Neurenberg en het oordeel van de Tribunaal dat onder meer de SS-organisatie en haar integrale onderdelen, met inbegrip van de Waffen-SS, als crimineel heeft erkend, via haar officieel aanvaarde leden die betrokken zijn bij of met kennis van het plegen van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid in verband met de Tweede Wereldoorlog, als evenals andere relevante bepalingen van de Handvest en het oordeel,

Indachtig de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog, en in dit verband benadrukkend dat de overwinning op het nazisme in de Tweede Wereldoorlog heeft bijgedragen tot het scheppen van de voorwaarden voor de oprichting van de Verenigde Naties, bedoeld om toekomstige oorlogen te voorkomen en volgende generaties te redden van de gesel van de oorlog,

Eraan herinnerend dat de internationale gemeenschap in 2020 de vijfenzeventigste verjaardag van de overwinning op het nazisme in de Tweede Wereldoorlog viert, en in dit verband uitkijkend naar het houden van een speciale plechtige vergadering van de Algemene Vergadering,

Er tevens aan herinnerend dat de vijfenzeventigste zitting van de Algemene Vergadering samenvalt met de vijfenzeventigste verjaardag van de oprichting van het Tribunaal van Neurenberg en de goedkeuring van zijn Handvest,

Opmerkend dat neonazisme meer is dan alleen de verheerlijking van een beweging uit het verleden, het is een hedendaags fenomeen met sterke gevestigde belangen in raciale ongelijkheid en een investering in het verkrijgen van brede steun voor zijn valse beweringen van raciale superioriteit,

Herinnerend aan de relevante bepalingen van de Verklaring van Durban en het programma van Maatregelen aangenomen door de Wereldconferentie tegen racisme, rassendiscriminatie, 9, met Vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid op 8 name paragraaf 2 september 2001, van de Verklaring en de paragrafen 84 tot en met 86 van het Actieprogramma, evenals de relevante bepalingen van het slotdocument van de Durban Review Conference van 24 april 2009, 10 in het bijzonder de paragrafen 11, 13 en 54,

Verontrust over de verspreiding in vele delen van de wereld van verschillende extremistische politieke partijen, bewegingen, ideologieën en groepen met een racistisch of xenofob karakter, waaronder neonazi's en skinheadgroepen, en over het feit dat deze trend heeft geleid tot

⁹ Zie [A/CONF.189/12](#) en [A/CONF.189/12/Corr.1](#), kerel. I.

¹⁰ Zie [A/CONF.211/8](#), kerel. I.

bij de uitvoering van discriminerende maatregelen en beleid op lokaal of nationaal niveau,

Met bezorgdheid vaststellend dat, zelfs waar neonazi's of extremisten formeel niet deelnemen aan de regering, de aanwezigheid daarin van extreemrechtse ideologen tot gevolg kan hebben dat in het bestuur en het politieke discours dezelfde ideologieën worden geïnjecteerd die neonazisme en extremisme zo maken, gevaarlijk,

Gealarmeerd door muziketeksten en videogames die rassenhaat bepleiten en aanzetten tot discriminatie, vijandigheid of geweld,

Bezorgd over het gebruik van internetplatforms door groepen die haat bepleiten om informatie te plannen, geld in te zamelen en te verspreiden over openbare evenementen die gericht zijn op het bevorderen van racisme, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid, zoals bijeenkomsten, demonstraties en gewelddaden,

Indachtig de rol die internet kan spelen bij het bevorderen van gelijkheid, inclusie en non-discriminatie,

Ernstig bezorgd over het feit dat neonazistische groepen, evenals andere groepen en individuen die ideologieën van haat aanhangen, zich in toenemende mate hebben gericht op vatbare personen, voornamelijk kinderen en jongeren, door middel van speciaal op maat gemaakte websites met als doel hun indoctrinatie en rekrutering,

Diep bezorgd over alle recente uitingen van geweld en terrorisme, aangewakkerd door gewelddadig nationalisme, racisme, antisemitisme, islamofobie, christianofobie, afrofoobie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid, ook tijdens sportevenementen,

Met diepe bezorgdheid de aanhoudende alarmerende toename erkennend van gevallen van discriminatie, onverdraagzaamheid en extremistisch geweld ingegeven door antisemitisme, Islamofobie en Christianofobie en vooroordelen tegen personen van andere etnische afkomst, religies en overtuigingen,

Onderstrepend het bestaande gebrek aan uniformiteit van normen met betrekking tot beschermde meningsuiting en meningsuiting en verboden rassendiscriminatie en het bepleiten van nationale, raciale of religieuze haat die aanzet tot discriminatie, vijandigheid of geweld,

In dit verband *met bezorgdheid opmerkend* dat de variatie in nationale normen die haatzaaiende uitlatingen verbieden, veilige havens kunnen bieden voor neonazistische, extremistische, gewelddadige nationalistische, xenofobe of racistische uitingen, aangezien veel neonazistische en relevante extremistische groeperingen van een racistisch of xenofoob karakter transnationaal opereren door te vertrouwen op internet-serviceproviders of socialemediaplatforms,

Benadrukkend dat het aanpakken van haatzaaiende uitlatingen niet tot doel heeft de vrijheid van meningsuiting te beperken of te verbieden, maar om het aanzetten tot discriminatie, vijandigheid en geweld te voorkomen, hetgeen bij wet verboden is,

Uiting gevend aan zijn bezorgdheid over het gebruik van digitale technologieën door neonazi's en andere extremistische en haatgroepen om hun ideologie te verspreiden, en erkennend dat digitale technologieën van groot belang zijn voor de uitoefening van de mensenrechten en voor de bestrijding van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante zaken in tolerantie,

1. *bevestigt* de relevante bepalingen van de Verklaring van Durban en van het slotdocument van de Durban Review Conference, waarin staten het voortbestaan en de heropleving van neonazisme, neofascisme en gewelddadige nationalistische ideologieën op basis van raciale en nationale vooroordelen veroordeelden en verklaarden dat die verschijnselen zouden in geen enkel geval of onder geen enkele omstandigheid kunnen worden gerechtvaardigd;

2. *herinnert aan* de bepalingen van de Verklaring van Durban en van het slotdocument van de Durban Review Conference, waarin staten de positieve bijdrage erkenden die de uitoefening van het recht op vrijheid van meningsuiting, met name door

de media en nieuwe technologieën, waaronder internet, en volledige eerbiediging van de vrijheid om informatie te zoeken, te ontvangen en te verstrekken, kunnen bijdragen tot de bestrijding van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid;

3. *neemt met waardering kennis* van het verslag van de speciale rapporteur van de Mensenrechtenraad over hedendaagse vormen van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid, opgesteld in overeenstemming met het verzoek in zijn resolutie [74/136](#);

11

4. *sprekt zijn waardering uit* voor de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten en haar bureau voor hun inspanningen om racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid te bestrijden, met inbegrip van het onderhoud door het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten van de databank over praktische middelen om racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid te bestrijden;

5. *sprekt zijn diepe bezorgdheid uit* over de verheerlijking, in welke vorm dan ook, van de nazi-beweging, het neonazisme en voormalige leden van de Waffen-SS-organisatie, onder meer door het oprichten van monumenten en gedenktekens, het houden van openbare demonstraties in naam van de verheerlijking van het nazi-verleden, de nazi-beweging en het neonazisme, die dergelijke leden en degenen die tegen de anti-Hitler-coalitie vochten, verklaarden of probeerden te verklaren, samenwerkten met de nazi-beweging en oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid begaan door deelnemers aan nationale bevrijdingsbewegingen, evenals door het hernoemen van straten die ze verheerlijken;

6. *roept op tot* de universele ratificatie en effectieve uitvoering van de Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, en dringt er bij de staten die partij bij zijn die dat nog niet hebben gedaan op aan om te overwegen de verklaring op grond van artikel 14 af te leggen, waarmee het Comité voor de uitbanning van Rassendiscriminatie met de bevoegdheid om mededelingen te ontvangen en in overweging te nemen van individuen of groepen individuen binnen hun rechtsgebied die beweren het slachtoffer te zijn van een schending door een staat die partij is van een van de in het Verdrag uiteengezette rechten;

7. *dringt er bij* Staten op aan alle vormen van rassendiscriminatie met alle passende middelen uit te bannen, met inbegrip van wetgeving zoals vereist door de omstandigheden, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de daarin opgenomen definitie van rassendiscriminatie in overeenstemming is met artikel 1 van het Verdrag;

8. *moedigt* de staten die een voorbehoud hebben gemaakt bij artikel 4 van het verdrag aan serieus te overwegen om dergelijke voorbehouden met voorrang in te trekken, zoals benadrukt door de speciale rapporteur;

9. *erkent* dat discriminatie op grond van ras, etniciteit of religie in al zijn vormen en uitingen, met inbegrip van neonazisme, islamofobie, christianofobie en antisemitisme, een bedreiging vormt voor de sociale cohesie, niet alleen voor de raciale en etnische groepen die hun direct doelwit;

10. *herinnert eraan* dat alle wetgevende of constitutionele maatregelen die worden genomen ter bestrijding van extremistische politieke partijen, bewegingen, ideologieën en groepen met een racistisch of xenofob karakter, met inbegrip van neonazi's en skinheadgroepen en soortgelijke extremistische ideologische bewegingen, in overeenstemming moeten zijn met de relevante internationale mensenrechtenverplichtingen, in het bijzonder de artikelen 4 en 5 van het Verdrag en de artikelen 19 tot 22 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;

11. *moedigt* de staten die partij zijn bij het verdrag aan passende maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat hun wetgeving in overeenstemming is met hun verplichtingen uit hoofde van het verdrag, met inbegrip van die uit hoofde van artikel 4;

---

¹¹ [A/75/329](#).

12. *benadrukt* dat het recht op vrijheid van meningsuiting, vreedzame vergadering en vereniging belangrijk zijn ter ondersteuning van de wereldwijde strijd tegen racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid;

13. *Benadrukt nogmaals* de aanbeveling van de Speciale Rapporteur dat "elke herdenkingsviering van het naziregime, zijn bondgenoten en aanverwante organisaties, officieel of niet-officieel, moet worden verboden" door Staten, en benadrukt ook dat dergelijke manifestaties onrecht doen aan de nagedachtenis¹² van de talloze slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en kinderen en jongeren negatief beïnvloeden, en benadrukt in dit verband dat het belangrijk is dat staten maatregelen nemen, in overeenstemming met de internationale mensenrechtenwetgeving, om elke viering van de nazi-SS-organisatie en al haar integrale onderdelen, met inbegrip van de Waffen-SS, en dat het verzuim van staten om dergelijke praktijken effectief aan te pakken, onverenigbaar is met de verplichtingen van staten die lid zijn van de Verenigde Naties krachtens het Handvest;

14. *spreekt zijn diepe bezorgdheid uit* over de toenemende frequentie van pogingen en activiteiten die bedoeld zijn om monumenten die zijn opgericht ter nagedachtenis aan degenen die tijdens de Tweede Wereldoorlog tegen het nazisme hebben gevochten, te ontheiligen of te slopen, en om de stoffelijke overschotten van dergelijke personen onrechtmatig op te graven of te verwijderen, en in dit verband aanzien dringt er bij Staten op aan hun relevante verplichtingen volledig na te komen, onder meer krachtens artikel 34 van Aanvullend Protocol I bij de Verdragen van Genève van 1949;

15. *veroordeelt krachtig* incidenten die het nazisme verheerlijken en promoten, zoals daden waarbij pro-nazi-graffiti en schilderijen zijn betrokken, ook op monumenten ter nagedachtenis aan slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog;

16. *spreekt zijn verontrusting uit* over het gebruik door neonazistische groepen, evenals andere extremistische groeperingen en individuen die ideologieën van haat, informatietechnologieën, internet en sociale media aanhangen om nieuwe leden te werven, met name gericht op kinderen en jongeren, en om deze te verspreiden en om hun met haat gevulde berichten te versterken, terwijl ze erkennen dat internet ook kan worden gebruikt om deze groepen en hun activiteiten tegen te gaan;

17. *neemt met bezorgdheid kennis* van het aanzienlijke aantal racistische incidenten wereldwijd, waaronder de opkomst van skinheadgroepen, die verantwoordelijk zijn voor veel van deze incidenten, evenals de heropleving van racistisch en xenofob geweld dat onder meer gericht is op personen die behoren tot nationale of etnische, religieuze en linguïstische minderheden, of op enige andere grond, met inbegrip van brandstichtingen op huizen en vernieling van en geweld op scholen, gebedshuizen en begraafplaatsen;

18. *bevestigt opnieuw* dat dergelijke handelingen in bepaalde omstandigheden kunnen worden gekwalificeerd als vallend binnen het toepassingsgebied van het Verdrag, dat ze mogelijk niet te rechtvaardigen zijn als uitoefening van de vrijheid van vreedzame vergadering, vrijheid van vereniging en vrijheid van meningsuiting en dat ze vaak zullen vallen binnen de reikwijdte van artikel 20 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en kunnen onderworpen zijn aan bepaalde beperkingen, zoals uiteengezet in de artikelen 19, 21 en 22 van het Verdrag;

19. *Moedigt* Staten aan passende concrete maatregelen te nemen, met inbegrip van wetgevende en educatieve maatregelen, in overeenstemming met hun internationale mensenrechtenverplichtingen, om revisionisme met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog en de ontkenning van de misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden die tijdens de Tweede Wereldoorlog;

¹² A/72/291, para. 79.

¹³ Verenigde Naties, *Verdragenreeks*, vol. 1125, nr. 17512.

20. *roept* staten op om actieve maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat onderwijsstelsels de nodige inhoud ontwikkelen om een nauwkeurig verslag van de geschiedenis te geven, en om tolerantie en andere internationale mensenrechtenbeginselen te bevorderen;

21. *neemt kennis* van de aanbeveling van de speciale rapporteur dat onderwijs dat de racistische effecten van nationalistisch populisme probeert te ondermijnen, nauwkeurige en representatieve verslagen van de nationale geschiedenis moet bevatten die een stem geven aan raciale en etnische diversiteit en dat de onwaarheden blootlegt van degenen die proberen schrijven etnische groepen uit nationale geschiedenissen en identiteiten om etnonationalistische mythen van raciaal of etnisch 'zuivere' naties in stand te houden;

14

22. *veroordeelt zonder voorbehoud* elke ontkenning of poging tot ontkenning van de Holocaust, evenals elke uiting van religieuze onverdraagzaamheid, opruiing, intimidatie of geweld tegen personen of gemeenschappen op grond van etnische afkomst of religieuze overtuiging;

23. *bevestigt zijn diepe toewijding* aan de herdenkingsplicht en verwelkomt de oproep van de speciale rapporteur voor het actieve behoud van de Holocaust-locaties die dienst deden als nazi-vernietigingskampen, concentratie- en dwangarbeidskampen en gevangenissen, evenals zijn aanmoediging aan staten maatregelen te nemen, waaronder wetgevende, wetshandhavings- en educatieve maatregelen, om een einde te maken aan alle vormen van Holocaust-ontkenning;¹⁵

24. *neemt kennis* van de conclusies van de speciale rapporteur dat revisionisme en pogingen om de geschiedenis te vervalsen in bepaalde omstandigheden kunnen vallen onder het verbod op haatzaaiende uitlatingen krachtens artikel 4 (a) van het Verdrag, dat staten als strafbare feiten strafbaar moeten verklaren door de wet¹⁶ en dat rekrutering door neonazi's die extreme ideologieën of raciale, etnische of religieuze haat en intolerantie proberen te mainstreamen, onder artikel 4 (b) van het Verdrag kan vallen;

25. *roept* staten op om door te gaan met het nemen van alle passende maatregelen gericht op het voorkomen en bestrijden van haatzaaiende uitlatingen, ook op internet, en het aanzetten tot geweld tegen personen in kwetsbare situaties, met inbegrip van het organiseren van bijeenkomsten en gewelddadige protesten, fondsenwerving en betrokkenheid bij andere activiteiten ;

26. *spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit* over pogingen om op wetgevend niveau symbolen te verbieden die in staten worden geassocieerd met de overwinning op het nazisme;

27. *spreekt zijn diepe bezorgdheid uit* over pogingen tot commerciële reclame die gericht zijn op het uitbuiten van het lijden van de slachtoffers van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het nazi-regime zijn begaan;

28. *benadrukt* dat de nagedachtenis moet worden gerespecteerd en dat de hierboven beschreven praktijken onrecht doen aan de nagedachtenis van de talloze slachtoffers van misdaden tegen de menselijkheid begaan in de Tweede Wereldoorlog, met name die welke zijn gepleegd door de SS-organisatie en door degenen die hebben gevochten tegen de anti-Hitler-coalitie en samenwerkte met de nazi-beweging, en kinderen en jongeren negatief kan beïnvloeden, en dat het falen van staten om dergelijke praktijken effectief aan te pakken onvermijdelijk is met de verplichtingen van staten die lid zijn van de Verenigde Naties krachtens het Handvest, met inbegrip van die met betrekking tot de doeleinden en principes van de Organisatie;

29. *benadrukt ook* dat al dergelijke praktijken hedendaagse vormen van racisme, rassendiscriminatie, antisemitisme, islamofobie, christianofobie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid kunnen aanwakkeren en kunnen bijdragen aan de verspreiding en vermenigvuldiging van verschillende extremistische politieke partijen, bewegingen en groepen van racistische of xenofobe

¹⁴ [A/73/305](#) en [A/73/305/Corr.1](#), para. 56.

¹⁵ [A/72/291](#), para. 91.

¹⁶ [A/HRC/38/53](#), para. 15.

karakter, inclusief neonazi's en skinheadgroepen, en roept in dit verband op tot verhoogde waakzaamheid;

30. *spreekt zijn bezorgdheid uit* over het feit dat de mensenrechten en democratische uitdagingen die worden gesteld door extremistische politieke partijen, bewegingen en groeperingen universeel zijn en dat geen enkel land er immuun voor is;

31. *benadrukt* de noodzaak om passende maatregelen te nemen die nodig zijn om de hierboven beschreven praktijken tegen te gaan, en roept staten en alle andere belanghebbenden op om in overeenstemming met de internationale mensenrechtenwetgeving doeltreffender maatregelen te nemen om deze verschijnselen en extremistische bewegingen van een racistisch of xenofoob karakter, die een reële bedreiging vormen voor de democratische waarden, en om hun waakzaamheid te vergroten en proactief te zijn bij het versterken van hun inspanningen om deze uitdagingen te herkennen en effectief aan te pakken;

32. *onderstreept* het belang van gegevens en statistieken over racistische en xenofobe misdrijven voor het identificeren van de soorten gepleegde strafbare feiten, de profielen van slachtoffers en daders en of deze laatste zijn aangesloten bij extremistische bewegingen of groepen, waardoor een beter begrip van het fenomeen wordt vergroot en de identificatie van doeltreffende maatregelen om dergelijke racistische en xenofobe misdrijven aan te pakken, en herinnert in dit verband aan de toezeggingen die zijn gedaan in de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling inzake gegevens, monitoring en verantwoordingsplicht, met inbegrip van het verzamelen van gegevens uitgesplitst naar kenmerken die relevant zijn in de nationale context;

33. *moedigt* staten aan om verdere maatregelen te nemen ter ondersteuning van de opleiding van politie en andere wetshandavingsinstanties over de ideologieën van extremistische politieke partijen, bewegingen en groeperingen wier pleitbezorger het aanzetten tot racistisch en xenofoob geweld vormt, om hun vermogen om racistische en xenofobe misdaden aan te pakken te versterken, hun verantwoordelijkheid te nemen om de daders van dergelijke misdaden voor de rechter te brengen en straffeloosheid te bestrijden;

34. *spreekt zijn diepe bezorgdheid uit* over het toegenomen aantal zetels dat wordt ingenomen door vertegenwoordigers van extremistische partijen met een racistisch of xenofoob karakter in een aantal nationale en lokale parlementen, en benadrukt in dit verband dat alle democratische politieke partijen hun programma's en activiteiten moeten baseren betreffende de eerbiediging van de mensenrechten en vrijheden, democratie, de rechtsstaat en goed bestuur en om alle berichten te veroordelen die ideeën verspreiden die gebaseerd zijn op raciale superioriteit of haat en die tot doel hebben hedendaagse vormen van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid;

35. *neemt kennis* van de bezorgdheid van de speciale rapporteur over de heropleving van het neonazisme in de huidige tijd en de groeiende steun voor en aanvaarding van neonazisme en aanverwante ideologieën in een toenemend aantal landen;¹⁸

36. *neemt* in dit verband met waardering kennis van de oproep van de speciale rapporteur aan politieke leiders en partijen om het aanzetten tot rassendiscriminatie of vreemdelingenhaat krachtig te veroordelen, tolerantie en respect te bevorderen en geen coalities te vormen met extremistische partijen van een racistische of xenofobe karakter;¹⁹

37. *is ingenomen* met de aanbeveling van de speciale rapporteur om door te gaan met het nemen van maatregelen door middel van nationale wetgeving, in overeenstemming met de internationale mensenrechtenwetgeving, gericht op het voorkomen van haatzaaiende uitslatingen en het aanzetten tot geweld, en steun - financiële en andere - van politieke partijen en andere organisaties in te trekken die zich bezighouden met neonazistische of andere haatzaaiende uitslatingen en stappen ondernemen om verantwoordelijke

¹⁷ Resolutie 70/1.

¹⁸ A/HRC/38/53, para. 16.

¹⁹ A/72/291, para. 83.

organisaties waar dergelijke haatzaaiende uitingen tot doel hebben, of redelijkerwijs kunnen worden verwacht, aan te zetten tot geweld;

38. *Moedigt* Staten aan om de diversiteit binnen wetshandhavinginstanties te verbeteren en dringt er bij hen op aan alle passende maatregelen te nemen om het indienen van klachten over en het opleggen van passende sancties tegen personen binnen de openbare dienst die racistisch gemotiveerd geweld hebben gepleegd of hebben gebruikt Haattoespraak;

39. *spreekt zijn diepe bezorgdheid uit* over de toename van het aantal gemelde gevallen van racistische, antisemitische, islamofobe, arabofobe, afrofoobe en xenofobe uitingen tijdens sportevenementen, waaronder die welke worden gepleegd door extremistische groepen met een racistisch of xenofob karakter, waaronder neonazi's en skinheadgroepen, en roept staten, internationale organisaties, sportfederaties en andere relevante belanghebbenden op om de maatregelen om dergelijke incidenten aan te pakken te versterken, en verwelkomt tevens de stappen die veel staten, sportfederaties en clubs hebben genomen om racisme bij sportevenementen uit te bannen, onder meer door sport die wordt beoefend zonder discriminatie van welke vorm dan ook en in de Olympische geest, die menselijk begrip, tolerantie, inclusie, fair play en solidariteit vereisen;

40. *herinnert aan* de aanbeveling van de speciale rapporteur om in het nationale strafrecht een bepaling op te nemen volgens welke het plegen van een strafbaar feit met racistische of xenofobe motieven of doeleinden een verzwarende omstandigheid vormt, waardoor strengere straffen mogelijk zijn²¹, en moedigt staten aan waarvan de wetgeving geen dergelijke bepalingen om die aanbeveling in overweging te nemen;

41. *neemt kennis* van maatregelen die door staten zijn genomen om discriminatie te voorkomen van, in het bijzonder, maar niet beperkt tot, personen die behoren tot nationale of etnische, religieuze en taalkundige minderheden, mensen van Afrikaanse afkomst, Roma, migranten, vluchtelingen en asielzoekers, en om hun integratie te verzekeren in de samenleving, dringt er bij staten op aan te zorgen voor de volledige en effectieve uitvoering van wettelijke, beleidsmatige en institutionele maatregelen ter bescherming van deze individuen en groepen, inclusief vrouwen en meisjes, en beveelt staten aan iedereen daadwerkelijk, zonder enige vorm van discriminatie, hun mensenrechten te garanderen, inclusief die verband houden met veiligheid en beveiliging, toegang tot de rechter, passende schadeloosstelling en passende informatie over hun rechten, en vervolging en passende bestraffing, al naargelang van toepassing, van degenen die verantwoordelijk zijn voor racistische en xenofobe misdaden tegen hen, met inbegrip van de mogelijkheid om schadevergoeding of genoegdoening te vragen voor schade geleden als gevolg van dergelijke misdrijven;

42. *onderstreept* dat de wortels van extremisme veelzijdig zijn en moeten worden aangepakt door middel van adequate maatregelen zoals onderwijs, bewustmaking en bevordering van de dialoog, en beveelt in dit verband aan meer maatregelen te nemen om jongeren bewust te maken van de gevaren van de ideologieën en activiteiten van extremistische politieke partijen, bewegingen en groepen;

43. *bevestigt* in dit verband het bijzondere belang van alle vormen van onderwijs, met inbegrip van mensenrechteneducatie, als aanvulling op wetgevende maatregelen, en roept staten op te blijven investeren in onderwijs, zowel in conventionele als niet-conventionele leerplannen, inter onder meer om attitudes te veranderen en ideeën over raciale hiërarchieën en superioriteit tegen te gaan, en hun negatieve invloed tegen te gaan, en om de waarden van non-discriminatie, gelijkheid en respect voor iedereen te bevorderen, zoals uiteengezet door de speciale rapporteur;

44. *erkent* de cruciale rol van onderwijs bij het bevorderen van mensenrechten en fundamentele vrijheden en het bestrijden van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid, met name bij het bevorderen van de beginselen van tolerantie,

²⁰ [A/HRC/38/53](#), para. 35 (c).

²¹ [A/69/334](#), para. 81.

non-discriminatie, inclusie en respect voor etnische, religieuze en culturele diversiteit en het voorkomen van de verspreiding van extremistische racistische en xenofobe bewegingen en ideeën;

45. *veroordeelt* met klem het gebruik van educatief materiaal en retoriek in onderwijsomgevingen, die racisme, discriminatie, haat en geweld op grond van etnische afkomst, nationaliteit, godsdienst of overtuiging verspreiden;

46. *benadrukt* de aanbeveling van de speciale rapporteur die werd gepresenteerd tijdens de vierenzestigste zitting van de Algemene Vergadering, waarin hij het belang benadrukte van geschiedenislessen bij het onderwijzen van de dramatische gebeurtenissen en menselijk lijden die voortkwamen uit de aanvaarding van ideologieën zoals het nazisme en fascisme;

22

47. *benadrukt* het belang van andere positieve maatregelen en initiatieven die erop gericht zijn gemeenschappen bij elkaar te brengen en hen de ruimte te geven voor een echte dialoog, zoals rondetafelgesprekken, werkgroepen en seminars, waaronder opleidingsseminars voor overheidsfunctionarissen en mediaprofessionals, evenals bewustmaking het stimuleren van activiteiten, met name de activiteiten die zijn geïnitieerd door vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, waarvoor voortdurende staatssteun nodig is;

48. *onderstreept* de positieve rol die relevante entiteiten en programma's van de Verenigde Naties, met name de Organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur, op de bovengenoemde gebieden kunnen spelen;

49. *Bevestigt opnieuw* artikel 4 van het Verdrag, volgens hetwelk de Staten die partij zijn bij het Verdrag alle propaganda en alle organisaties veroordelen die gebaseerd zijn op ideeën of theorieën over superioriteit van een ras of groep personen van één kleur of etnische afkomst, of die trachten te rechtvaardigen of te promoten rassenhaat en discriminatie in welke vorm dan ook, en verbinden zich ertoe onmiddellijke en positieve maatregelen te nemen die bedoeld zijn om elke aansporing tot of daden van dergelijke discriminatie uit te bannen en daartoe, met inachtneming van de beginselen die zijn neergelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de rechten die uitdrukkelijk zijn uiteengezet in artikel 5 van het Verdrag, onder meer:

(a) Zal een strafbaar feit strafbaar verklaren door de wet alle verspreiding van ideeën gebaseerd op raciale superioriteit of haat, en het aanzetten tot rassendiscriminatie, evenals alle daden van geweld of aanzetten tot dergelijke daden tegen een ras of groep personen van een andere kleur of etnische afkomst, en ook het verlenen van hulp aan racistische activiteiten, met inbegrip van de financiering daarvan;

(b) verklaart onwettig en verbiedt organisaties, alsmede georganiseerde en alle andere propaganda-activiteiten, die rassendiscriminatie bevorderen en aanzetten, en erkent deelname aan dergelijke organisaties of activiteiten als een wettelijk strafbaar feit;

(c) Staat niet toe dat overheidsinstanties of openbare instellingen, nationaal of lokaal, om rassendiscriminatie te bevorderen of aan te wakkeren;

50. *bevestigt tevens* dat, zoals onderstreept in paragraaf 13 van het slotdocument van de Durban Review Conference, elke pleidooi voor nationale, raciale of religieuze haat die aanzet tot discriminatie, vijandigheid of geweld bij wet moet worden verboden, dat elke verspreiding van ideeën op grond van rassensuperioriteit of haat, of het aanzetten tot rassendiscriminatie, evenals alle daden van geweld of aanzetten tot dergelijke daden, strafbaar worden verklaard bij de wet, in overeenstemming met de internationale verplichtingen van Staten, en dat deze verboden in overeenstemming zijn met vrijheid van mening en meningsuiting;

51. *neemt kennis* van de lancering door de secretaris-generaal van de strategie en het actieplan van de Verenigde Naties inzake haatspraak, die een rol kan spelen bij het aanpakken van haatzaaiende uitlatingen

²² A/64/295, para. 104.

over de hele wereld terwijl ze de vrijheid van mening en meningsuiting hooghouden, in samenwerking met regeringen, het maatschappelijk middenveld, de particuliere sector en andere partners;

52. *erkent* de positieve rol die de uitoefening van het recht op vrijheid van mening en meningsuiting, evenals volledige eerbiediging van de vrijheid om informatie te zoeken, te ontvangen en door te geven, onder meer via internet, kan spelen bij de bestrijding van racisme, rassendiscriminatie en vreemdelingenhaat en gerelateerde intolerantie;

53. *roept* staten op de vrijheid van meningsuiting te versterken, die een cruciale rol kan spelen bij het bevorderen van democratie en het bestrijden van racistische en xenofobe ideologieën die gebaseerd zijn op raciale superioriteit;

54. *roept ook* staten, die de primaire verantwoordelijkheid hebben om discriminatie en haatzaaiende uitlatingen tegen te gaan, en alle relevante actoren, waaronder politieke en religieuze leiders, op om inclusie en eenheid te bevorderen als reactie op de pandemie van de coronavirusziekte (COVID-19), en om racisme, vreemdelingenhaat, haatzaaiende uitlatingen, geweld, discriminatie en stigmatisering te voorkomen, zich uit te spreken en krachtig op te treden;

55. *sprekt zijn bezorgdheid uit* over het toegenomen gebruik van digitale technologieën ter bevordering en verspreiding van racisme, rassenhaat, vreemdelingenhaat, rassendiscriminatie en aanverwante onverdraagzaamheid, en roept in dit verband de staten die partij zijn bij het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten op om de verspreiding van de bovengenoemde ideeën met inachtneming van hun verplichtingen uit hoofde van de artikelen 19 en 20 van het Verdrag, die het recht op vrijheid van meningsuiting garanderen en de gronden schetsen waarop de uitoefening van dit recht legitiem kan worden beperkt;

56. *erkent* de noodzaak om het gebruik van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën, waaronder internet, te bevorderen om bij te dragen aan de bestrijding van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid;

57. *erkent ook* de positieve rol die de media kunnen spelen bij de bestrijding van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid, het bevorderen van een cultuur van tolerantie en inclusie en het vertegenwoordigen van de diversiteit van een multiculturele samenleving;

58. *Moedigt* Staten, het maatschappelijk middenveld en andere relevante belanghebbenden aan om alle kansen te benutten, ook die welke worden geboden door internet en sociale media, om, in overeenstemming met de internationale mensenrechtenwetgeving, de verspreiding van ideeën die gebaseerd zijn op raciale superioriteit of haat tegen te gaan en om de waarden van gelijkheid, non-discriminatie, diversiteit en democratie;

59. *moedigt* nationale mensenrechteninstellingen aan, waar ze bestaan, om passende programma's te ontwikkelen om tolerantie, inclusie en respect voor iedereen te bevorderen en om in dit verband relevante informatie te verzamelen;

60. *wijst* op het belang van versterking van de samenwerking op regionaal en internationaal niveau om alle uitingen van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid tegen te gaan, met name met betrekking tot kwesties die in deze resolutie aan de orde worden gesteld;

61. *benadrukt* het belang van nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld en internationale en regionale mensenrechtenmechanismen om doeltreffend alle uitingen van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid, alsook extremistische politieke partijen, bewegingen en groeperingen, met inbegrip van neo-nazi's en skinheadgroepen en andere soortgelijke extremistische ideologische bewegingen die aanzetten tot racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid;

62. *herinnert aan* het verzoek van de Commissie voor de rechten van de mens, in haar resolutie 2005/5, aan de speciale rapporteur om over deze kwestie na te denken, relevante aanbevelingen te doen in toekomstige rapporten en in dit verband de standpunten van regeringen en particuliere organisaties;

63. *Verzoekt* Staten te overwegen om in hun rapporten voor de universele periodieke evaluatie en hun rapporten aan de relevante verdragsorganen informatie op te nemen over de stappen die zijn genomen om racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid te bestrijden, onder meer met het oog op de uitvoering van de bepalingen van deze oplossing;

64. *verzoekt* de speciale rapporteur om, voor voorlegging aan de Algemene Vergadering tijdens haar 67ste zitting en aan de Mensenrechtenraad tijdens haar zevenenveertigste zitting, rapporten voor te bereiden over de uitvoering van deze resolutie, en moedigt de Speciale Rapporteur aan om specifieke aandacht voor de punten 5, 11, 13, 14, 15, 17, 25, 26, 27, 44 en 46 hierboven, op basis van de standpunten die zijn verzameld in overeenstemming met het verzoek van de Commissie, zoals in herinnering gebracht in punt 62 hierboven;

65. *spreekt zijn waardering* uit voor de regeringen en niet-gouvernementele organisaties die informatie hebben verstrekt aan de speciale rapporteur in de loop van de voorbereiding van haar verslag aan de Algemene Vergadering;

66. *moedigt* staten en niet-gouvernementele organisaties aan om samen te werken met de speciale rapporteur, onder meer door informatie te verstrekken over ontwikkelingen met betrekking tot de kwesties die in deze resolutie aan de orde worden gesteld, teneinde bij te dragen aan de voorbereiding van toekomstige rapporten aan de Algemene Vergadering;

67. *benadrukt* dat dergelijke informatie belangrijk is voor het delen van ervaringen en beste praktijken in de strijd tegen extremistische politieke partijen, bewegingen en groepen, waaronder neonazi's en skinheadgroepen, en andere extremistische ideologische bewegingen die aanzetten tot racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en gerelateerde intolerantie;

68. *moedigt* regeringen aan meer middelen te investeren in het opbouwen en delen van kennis over succesvolle positieve maatregelen ter voorkoming en bestrijding van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid, die verder gaan dan het bestraffen van overtredingen zodra ze hebben plaatsgevonden, met inbegrip van het verstrekken van rechtsmiddelen aan slachtoffers van relevante overtredingen ;

69. *moedigt* regeringen, niet-gouvernementele organisaties en relevante actoren aan om op een zo breed mogelijke schaal informatie te verspreiden over de inhoud van en de beginselen die in deze resolutie worden uiteengezet, ook via de media, maar niet beperkt tot deze;

70. *Besluit* de kwestie in de gaten te houden.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Direct oraal-Generaal
Recht speling en
Recht shandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijks-overheid.nl/jenv

Datum 13 september 2021

Onderwerp Antwoorden Kamervragen inzake het niet strafbaar stellen van
ontkenning Holocaust

Ons kenmerk
3415081

Uw kenmerk
2021Z11968

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in
uw brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 28 juni 2021 (met kenmerk 2021Z11968) deel ik u mee dat de schriftelijke vragen van de leden Bisschop en Stoffer (beiden SGP) inzake het bericht dat Nederland op de vingers is getikt door Brussel vanwege het niet strafbaar stellen van ontkenning Holocaust, worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief. In verband met het gecombineerde antwoord op de vragen 4, 5, 7 en 8 deel ik u mede dat ik uw Kamer op 7 september jl. (nog ongenummerd) heb bericht dat ik in het standpunt van de Commissie aanleiding zie om een wetsvoorstel voor te bereiden.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

EUROPESE COMMISSIE

Kabinet van Eerste Vicevoorzitter Frans Timmermans

Lid van het Kabinet

Brussel, 13.08.2015
BM/kr Ares (2015) 2715348

Geachte heer Van den Wittenboer,

De eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, de heer Frans Timmermans, belast met betere regelgeving, interinstitutionele betrekkingen, rechtsstatelijkheid en het handvest van de grondrechten, heeft mij gevraagd u te bedanken voor uw brief van 24 juni 2015 inzake de toepassing door Nederland van de Europese regelgeving inzake racisme.

In uw brief vraagt u de Commissie om tegen Nederland een inbreukprocedure in te leiden wegens niet-nakoming van zijn verplichtingen op grond van Kaderbesluit 2008/913/JBZ betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht. Tevens stelt u dat de Commissie niet aan haar verplichting heeft voldaan om onpartijdig, eerlijk en binnen een redelijke termijn klachten te behandelen en haar rol als hoedster van de verdragen niet vervult bij het waarborgen van de fundamentele waarden van de Unie en het bestrijden van criminaliteit, racisme en vreemdelingenhaat in de lidstaten, zoals het gebruik van nazisymbolen. U wijst ook op een brief die u in september 2014 hebt verstuurd aan het Nederlandse parlement over deze kwestie en een petitie die u op 24 juni 2015 hebt verstuurd aan het Europees Parlement overeenkomstig artikel 227 VWEU.

U hebt deze kwesties reeds aangekaart bij de Europese Commissie in een klacht die wij hebben ontvangen op 8 januari 2015 (referentienummer CHAP(2015)00917) en in een later schrijven van 21 april 2015. De bevoegde dienst heeft u, na een zorgvuldige analyse van uw op- en aanmerkingen, een uitvoerig antwoord gegeven bij brief van 21 april 2015. In deze brief zijn de lopende acties en initiatieven van de Commissie beschreven die de correcte en effectieve omzetting en uitvoering van het kaderbesluit betreffende racisme en vreemdelingenhaat door de lidstaten moeten garanderen.

J..

De heer J.P. VAN DEN WITTENBOER

Voorzitter

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

E-mail: ifudofhumanrights@yahoo.com

Commission européenne, B-1049 Bruxelles / Europese Commissie, B-1049 Brussel - Belgium.
Office: BERL 12/231. Phone: direct line (32-2) 2965058

E-mail: bernd.martenczuk@ec.europa.eu

Na deze brief, en omdat u geen nieuwe wezenlijke informatie heeft verstrekt, heeft de Commissie u bij brief van 15 juni 2015 op de hoogte gesteld van haar beslissing om het dossier betreffende uw klacht af te sluiten.

Zoals reeds werd aangegeven in de aangehaalde antwoorden, kunnen individuele personen aan de Commissie weliswaar feitelijke of juridische informatie overleggen over aan een lidstaat toe te rekenen maatregelen of praktijken die onverenigbaar met een bepaling of beginsel van het recht van de Unie worden geacht, maar heeft de Commissie discretionaire bevoegdheid om te beslissen of de instelling van een procedure tegen een lidstaat wegens niet-nakoming van zijn verplichtingen op grond van het recht van de Unie op zijn plaats is.

Sta mij niettemin toe u nogmaals te verzekeren dat de Commissie streng toezicht uitoefent op de omzetting en uitvoering van het kaderbesluit door Nederland, net zoals zij dat doet voor alle andere lidstaten. Nu de Commissie sinds 1 december 2014 de bevoegdheid heeft om onder controle van het Hof van Justitie toezicht te houden op de toepassing van kaderbesluiten, is zij begonnen bilaterale dialogen met de lidstaten te voeren, inclusief met Nederland, om de volledige en correcte omzetting en uitvoering van het kaderbesluit te verzekeren. De Commissie zal niet aarzelen om op die basis inbreukprocedures in te leiden indien nodig.

Met vriendelijke groet,

Bernd MARTENCZUK

Photo: European Commission / 26-01-2017

Frans Timmermans, first Vice-President of the EC, at the debate organised in Brussels on the occasion of the International Holocaust Remembrance Day. Photo Sara Bloomfield, Director USHMM, Frans Timmermans and Deborah Lipstadt, American historian.

Symbolen nationaal socialisme

Jurisprudentie: Hoge Raad der Nederlanden

HR:2009 / BJ6941

[Gebruik van symbolen]

Er is geen enkel symbool, zelfs niet het hakenkruis, dat op zichzelf strafbaar is op grond van een van de discriminatieartikelen. Uit de hierboven aangehaalde uitspraak van de Hoge Raad blijkt dat het hakenkruis beledigend is over een groep als daarmee het nationaal-socialistisch gedachtegoed wordt uitgedragen. Datzelfde geldt voor andere symbolen die aan het nazi-gedachtegoed kan worden gerelateerd, zoals bijvoorbeeld SS-teken. Bij het ene nazi-symbool zal echter eerder duidelijk zijn dat het nationaal-socialistisch gedachtegoed wordt uitgedragen dan het andere. Voor de symbolen die ontstaan zijn in de nazi-tijd, bijvoorbeeld het SS-teken, geldt, dat het nationaal-socialistisch gedachtegoed bijna per definitie wordt uitgedragen. Het opzettelijk tonen van dit teken is al voldoende voor het uitdragen van het nazistisch gedachtegoed. De SS stond immers voor de vernietiging en uitroeiing van de tegenstanders van het naziregime, met name joden, zigeuners en homoseksuelen. Het hakenkruis bestond echter al voor de nazi-tijd als een teken met een heel andere, agressieloze betekenis. Daarom is, in vergelijking met het SS-teken, meer nodig om te spreken van het uitdragen van een bepaald gedachtegoed.

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Minister van Justitie en Veiligheid
D. Yesilgöz-Zegerius
Postbus: 20301
2500EH, DEN HAAG

Mierlo, 6 september 2022
betreft: te uwer informatie

Zijne Excellentie Yesilgöz-Zegerius,

Het feit dat ambtenaren in opdracht van bewindspersonen kritische stukken achterhouden door de beleidsregels en richtlijnen onder de verantwoordelijkheid van de Minister. Het gaat om een **brief van dd, 11 januari 2022** die aan de Minister van Justitie en Veiligheid D. Yesilgöz-Zegerius was gericht met afzender IFUD of Human Rights en waarvan het niet duidelijk is of die ooit bij U als Minister op het bureau terecht is gekomen. Dit probleem is thans opgelost door de bewuste brief te laten betekenen door een deurwaarder samen met nog wat andere stukken. Ik mag veronderstellen dat U ondertussen de bewuste brief heeft ontvangen van collega S.A.M. Kaag MA, MPhil viceminister-president van de Staat der Nederlanden.

Op bladzijde 20 van de brief staat een link naar het Jaarverslag van IFUD of Human Rights (pdf-bestand) op internet. Op bladzijde 473 -ter berichtgeving en onderzoek- de gefotoshopte afbeelding van vorige Minister van Justitie en Veiligheid Fred Grapperhaus. Vanaf 2020 is die afbeelding online en staat er heden nog steeds op online. We zien Grapperhaus als nazi uitgedost met pet en jasje, en voorzien van de symbolen van de voormalige SS van het Derde Rijk.

Voorbeeldfunctie

Bewindspersonen hebben een belangrijke voorbeeldfunctie, (het blauwe boek Handleiding voor bewindspersonen) Bron: Dit handboek is te vinden op Rijksoverheid.nl., mr. Marianne Hordijk Secretaris ministerraad. U kunt daarom Uw verantwoordelijkheid niet voor 100 procent afschuiven op de techbedrijven.

Grondwet

De Grondwet wijst de minister aan als leidinggevende van het ministerie. Ook is de minister in formele zin de 'bestuurlijke baas' van de staatssecretaris op het departement, onverminderd het feit dat de laatste een eigen portefeuille heeft (zie verder het commentaar bij art. 46 Gw). Hieruit kan worden afgeleid dat de minister de leiding heeft over zijn ministerie en derhalve over alle ambtenaren. Hij is bevoegd bevelen en aanwijzingen te geven, alsmede richtlijnen en beleidsregels te geven bij de uitvoering van wettelijke en bestuurlijke taken. Vervolgens heeft de minister in dit kader ook rechtspositionele bevoegdheden ten aanzien van zijn ambtenaren, zoals benoeming en ontslag. Verder betekent de leidinggevende taak van de minister dat hij of zij verantwoordelijk is voor de ambtelijke structuur van zijn ministerie. De minister is tevens belast met het beheer van de begroting van zijn ministerie op basis van de Comptabiliteitswet

(zie art. 19). Dit alles bijeen genomen maakt hem tenslotte volledig en individueel verantwoordelijk voor zijn ambtenaren en zijn ministerie aan de Staten-Generaal (zie verder over de verhouding minister-ambtenaren art.42 Gw.) De ministeriële verantwoordelijkheid houdt in dat ministers, gezamenlijk en afzonderlijk, verantwoording aan het parlement afleggen voor hun beleidsdaden. Zij alleen zijn (politiek) verantwoordelijk voor wetgeving en beleid. De Koning, die tevens deel uitmaakt van de regering, is dat niet.

Art.44Sr, ambtsmisdrijf

Strafbare feiten begaan onder een van de verzwarende omstandigheden omschreven in artikel 44 van het Sr. Daarin wordt als verzwarende omstandigheid opgenomen: "gebruik maken van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken."

Artikel 361 Wetboek van Strafrecht

1. De ambtenaar of een ander met enige openbare dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon, die opzettelijk zaken bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers, welke hij in zijn bediening onder zich heeft verduistert, vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, of toelaat dat zij door een ander worden weggemaakt, vernield beschadigd of onbruikbaar gemaakt, of die ander daarbij als medeplichtige terzijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden of geldboete van de vijfde categorie.

Ministeriële Verantwoordelijkheid

De minister van Justitie en Veiligheid die op grond van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet daarover de leiding heeft is bevoegd aan alle bij die organisatie werkzame ambtenaren instructies te geven. Omdat de minister langs deze weg bevoegd is om volledig te bepalen wat er op zijn ministerie gebeurt, is hij voor alle handelingen binnen het ministerie volledig politiek verantwoordelijk. Alle ministers gezamenlijk zijn verantwoordelijk voor het algemene regeringsbeleid van de Nederlandse Staat, dat in de ministerraad wordt besproken.

Onder verwijzing

- Brief Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Kenmerk: 2022-0000123877 Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Datum:8 maart 2022, betreft:Hoofdpijnen beleid voor digitalisering De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Koninkrijksrelaties en Digitalisering.
- United Nations A/76/L.30 General Assembly, 13 January 2022 Seventy-sixth session Agenda item 16 Culture of peace.

In de bijlage(n) van deze brief

- Brief Ministerie van Justitie en Veiligheid aan Voorzitter Tweede Kamer der Staten-Generaal, 3 mei 2022, kenmerk: 3811068, Antwoorden Kamervragen over de uitwerking van de plannen inzake het toevoegen van 'hate speech' onder Artikel 83 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).
- Contribution ID: 345f50f3-eb4d-4e19-859c-6ed0292e8db7, Date: 12/04/2021 , Targeted consultation: European Commission's initiative to include hate speech and hate crime in the list of EU crimes provided for in Article 83(1) TFEU.
- Brief Ministerie van Ministerie Justitie en Veiligheid (Fred Grapperhaus) 13 april 2021, kenmerk: 3279371, Consultatie: EC's initiative to include hate speech and hate crime in the list of EU crimes provided for in Article 83(1) TFEU.
- Kopie deurwaardersexploot L4200928 en kopie deurwaardersexploot L4201030.

IFUD of Human Rights
de Voorzitter
J.P. van den Wittenboer

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon
burgerbrieven@minjenv.nl

T 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Ons kenmerk
4196808

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 9 september 2022
Onderwerp Uw brief plus bijlagen van 6 september jl.

Geachte heer Van Den Wittenboer,

Uw bovengenoemde brief plus bijlagen, die u mij ter kennisgeving heeft gestuurd, heb ik in goede orde ontvangen. In antwoord deel ik u mee dat ik met belangstelling heb kennisgenomen van uw correspondentie, maar geen reden zie om inhoudelijk te reageren.

Ik vertrouw erop u met het vorenstaande voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,

C.A.M. Boekestein-Klößner
Plv. Hoofd Afdeling Benoemingen,
Burgercorrespondentie, Ondersteuning en
Parlementaire Zaken

Deze zaak wordt behandeld door de heer J.P. van den Wittenboer van Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights te GELDROP (5660 AH, Postbus 324), onder referentie Audio-Rarities.

Telefoon: 06-50425552

E-mail: ifudofhumanrights@yahoo.com

Dossiernummer L4200928

Heden, de derde augustus tweeduizendtweëntwintig, _____

TEN VERZOEKE VAN:

de stichting Intermediaire Stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, (mede) handelend onder de naam Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights, zetelend te GELDROP, kantoor houdend te MIERLO, nader te noemen insinuate, te dezer zake woonplaats kiezende te 's-Gravenhage aan de Burgemeester Kolfshotenlaan 65, ten kantore van de gerechtsdeurwaarders G.Th. van der Velde en mr. E.J.M. van Hal, alsmede te Mierlo aan de Kastanje 28, ten kantore van de heer J.P. van den Wittenboer;

heb ik,

mr. Erik Jozef Maria van Hal,
gerechtsdeurwaarder gevestigd te 's-Gravenhage
en daar kantoorhoudende aan de Burgemeester
Kolfshotenlaan 65

AAN:

Staat der Nederlanden, meer speciaal het Ministerie van Financiën, meer speciaal de Minister van Financiën, kantoor houdend te 'S-GRAVENHAGE, nader te noemen geïnsinueerde, aan het parket van de procureur-generaal van de Hoge Raad der Nederlanden, in het gerechtsgebouw aan het Korte Voorhout 8 te 's-Gravenhage afschrift dezes, alsmede van na te melden stuk, latende aan:

mw C. Ramdhaniang, aldaar werkzaam;

1^e BETEKEND:

een door insinuate op 4 mei 2022 aan geïnsinueerde gericht schrijven, met het onderwerp 'belastingdienst beoordeling eenmanszaak Audio-Rarities', met daaraan gehecht elf bijlagen, waaronder een compact disc getiteld 'Hitler' s Inferno', van welk schrijven de inhoud hier als herhaald en ingelast dient te worden beschouwd en naar de inhoud waarvan te dezen uitdrukkelijk wordt verwezen;

2^e AANGEZEGD:

dat de te dezen betekende brief reeds bij exploit d.d. 29 juli 2022 aan geïnsinueerde werd betekend, doch exclusief hardcopy van de voornoemd omschreven compact disc.

G.Th. van der Velde • Mr E.J.M. van Hal • Mw. D.D. Peers • M. Koper

Burgemeester Kolfshotenlaan 65 • 2585 DZ Den Haag • Kantooruren: ma-do 09.00-17.00, vrij 09.00-16.00

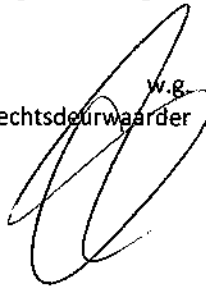
Correspondentie adres: Postbus 85880, 2508 CN Den Haag • T. 070 346 07 07 • F. 070 346 97 55 • E. algemeen@veldehal.nl • www.veldehal.nl

ING IBAN: NL34INGB0000019390 BIC:INGBNL2A • ABNAMRO IBAN: NL18ABNA0550107509 BIC:ABNANL2A • t.n.v.: Gerechtsdeurwaarderskantoor Nassauplein B.V. KvK nr.: 27345084

Onze Algemene Voorwaarden, zoals gedeponeerd ter Griffie van de Rechtbank te Den Haag, zijn van toepassing op alle aanbiedingen, overeenkomsten en de uitvoering daarvan en worden op verzoek toegezonden. Voor alle opdrachten geldt dat de aansprakelijkheid wordt beperkt tot het bedrag dat onze beroepsaansprakelijkheidsassuradeur in het betreffende geval zal uitkeren. Van der Velde van Hal & Peers is een handelsnaam van Gerechtsdeurwaarderskantoor Nassauplein B.V. KvK nr.: 27345084

Geschiedende zulks ten effecte rechtens en opdat geïnsinueerde op legale wijze kennis drage, althans geen onwetendheid kan voorwenden.

w.g.
(t.) gerechtsdeurwaarder

G.Th. van der Velde • Mr E.J.M. van Hal • Mw. D.D. Peers • M. Koper

Burgemeester Kofschotenlaan 65 • 2585 DZ Den Haag • Kantooruren: ma-do 09.00-17.00, vrij 09.00-16.00

Correspondentie adres: Postbus 85880, 2508 CN Den Haag • T. 070 346 07 07 • F. 070 346 97 55 • E. algemeen@veldehal.nl • www.veldehal.nl

ING IBAN: NL34INGB0000019390 BIC:INGBNL2A • ABNAMRO IBAN: NL18ABNA0550107509 BIC:ABNANL2A • t.n.v.: Gerechtsdeurwaarderskantoor Nassauplein B.V.

Onze Algemene Voorwaarden, zoals gedeponeerd ter Griffie van de Rechtbank te Den Haag, zijn van toepassing op alle aanbiedingen, overeenkomsten en de uitvoering daarvan en worden op verzoek toegezonden. Voor alle opdrachten geldt dat de aansprakelijkheid wordt beperkt tot het bedrag dat onze beroepsaansprakelijkheidsassuradeur in het betreffende geval zal uitkeren. Van der Velde van Hal & Peers is een handelsnaam van Gerechtsdeurwaarderskantoor Nassauplein B.V. KvK nr.: 27264086

Deze zaak wordt behandeld door de heer J.P. van den Wittenboer van Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights te GELDROP (5660 AH, Postbus 324), onder referentie Notariaat.

Telefoon: 06-50425552

E-mail: ifudofhumanrights@yahoo.com

Dossiernummer L4201030

Heden, de twééentwintigste augustus tweeduizendtweéëntwintig,

TEN VERZOEKE VAN:

de stichting Intermediaire Stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, (mede) handelend onder de naam Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights, zetelend te GELDROP, kantoor houdend te MIERLO, nader te noemen insinuate, te dezer zake woonplaats kiezende te 's-Gravenhage aan de Burgemeester Kolfshotenlaan 65, ten kantore van de gerechtsdeurwaarders G.Th. van der Velde en mr. E.J.M. van Hal, alsmede te Mierlo aan de Kastanje 28, ten kantore van de heer J.P. van den Wittenboer;

heb ik,

Maarten Koper, als toegevoegd gerechtsdeurwaarder werkzaam ten kantore van mr. Erik Jozef Maria van Hal, gerechtsdeurwaarder te 's-Gravenhage en aldaar kantoorhoudende aan de Burgemeester Kolfshotenlaan 65;

AAN:

de publieke rechtspersoon Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, kantoor houdend te 2511 BW 'S-GRAVENHAGE, aan het Spui 184, nader te noemen geïnsinueerde, aldaar mijn exploit doende en afschrift dezes, alsmede van na te melden stuk, latende aan:

mevrouw M. van den Bossche, aldaar werkzaam

BETEKEND:

een door insinuate op 11 maart 2019 aan geïnsinueerde gericht schrijven, met het onderwerp 'Notariaat', van welk schrijven de inhoud hier als herhaald en ingelast dient te worden beschouwd en naar de inhoud waarvan te dezen uitdrukkelijk wordt verwezen.

Geschiedende zulks ten effecte rechtens en opdat geïnsinueerde op legale wijze kennis drage, althans geen onwetendheid kan voorwenden.

w.g.
(t.) gerechtsdeurwaarder

G.Th. van der Velde • Mr E.J.M. van Hal • Mw. D.D. Peers • M. Koper

Burgemeester Kolfshotenlaan 65 • 2585 DZ Den Haag • Kantooruren: ma-do 09.00-17.00, vrij 09.00-16.00

Correspondentie adres: Postbus 85880, 2508 CN Den Haag • T. 070 346 07 07 • F. 070 346 97 55 • E. algemeen@veldehal.nl • www.veldehal.nl

ING IBAN: NL34INGB0000019390 BIC:INGBNL2A • ABNAMRO IBAN: NL18ABNA0550107509 BIC:ABNANL2A • t.n.v.: Gerechtsdeurwaarderskantoor Nassauplein B.V.

Staatscommissierechtsstaat Info

RE: staatscommissie rechtsstaat

Yahoo/Postvak IN

•

Info staatscommissierechtsstaat <info@staatscommissierechtsstaat.nl>

Aan: J.P. Wittenboer

Op do 31 aug 2023 om 09:26

Geachte heer van den Wittenboer,

Dank voor uw email. Deze is in goede orde ontvangen door de Staatscommissie.

Met hartelijke groet,

Secretariaat

.....
Staatscommissie rechtsstaat

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Zuidtoren
31^e etage | Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag

.....
W: [staatscommissierechtsstaat.nl](mailto:info@staatscommissierechtsstaat.nl)

Van: J.P. Wittenboer <ifudofhumanrights@yahoo.com>

Verzonden: dinsdag 29 augustus 2023 19:05

Aan: Info staatscommissierechtsstaat <info@staatscommissierechtsstaat.nl>

Onderwerp: staatscommissie rechtsstaat

Staatscommissie rechtsstaat

De informateur
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Staatscommissie rechtsstaat
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

info@staatscommissierechtsstaat.nl

Datum: 19 december 2023

Betreft: Tussenconclusie Staatscommissie rechtsstaat

Geachte heer Plasterk,

De democratische rechtsstaat is de ruggengraat van onze samenleving en de basis voor ons welbevinden, onze individuele en collectieve vrijheden en een aantrekkelijk en stabiel investerings- en ondernemingsklimaat. De rechtsstaat is de afgelopen jaren kwetsbaar gebleken. Tegen de achtergrond van de toeslagenaffaire heeft de Staatscommissie rechtsstaat van regering, parlement en rechtsprekende macht de opdracht gekregen om vanuit burgerperspectief concrete aanbevelingen te doen om de rechtsstaat te verbeteren, met inbegrip van de rechtsstatelijke cultuur. Rechtsstatelijkheid omvat immers meer dan handelen binnen de grenzen van de Grondwet. De rechtsstaat moet evengoed worden gedragen door de juridische en politieke cultuur binnen de samenleving.

Uit de opdracht die de Tweede Kamer u heeft gegeven, blijkt dat de partijen die nu onderhandelen in de komende periode zullen spreken over het waarborgen van de Grondwet, grondrechten en democratische rechtsstaat. Deze onderwerpen raken aan de opdracht van de staatscommissie om de bescherming van burgers – waaronder minderheden – tegen maatregelen of beslissingen van de wetgever en bestuursorganen beter te borgen. Wij volgen de ontwikkelingen met bijzondere belangstelling.

Bij de instelling van de staatscommissie was het de bedoeling dat haar aanbevelingen bekend zouden zijn vóór opstelling van de verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamer.¹ Door de vervroegde verkiezingen is dit niet mogelijk gebleken. Om desondanks aan de oorspronkelijke bedoeling tegemoet te komen, geeft de commissie u graag een belangrijke tussenconclusie mee.

Onze tussenconclusie is dat de rechtsstaat permanent onderhoud vergt en dat de komende jaren, naast juridische en bestuurlijke maatregelen, ook aanzienlijke financiële investeringen nodig zijn om de rechtsstaat te waarborgen en het vertrouwen van burgers in de overheid te herstellen en versterken.

Vooruitlopend op ons advies in juni 2024 adviseren wij u daarom om de volgende drie punten in overweging te nemen.²

¹ Zie de toelichting op het instellingsbesluit ([Stcrt. 2023, 7635](#), voorlaatste alinea).

² Zie voor de werkzaamheden van de staatscommissie: www.staatscommissierechtsstaat.nl

1. De rechtsstaat raakt alle overheden

- Serieus werk maken van rechtsstatelijkheid is van belang voor de hele overheid, en in het bijzonder organisaties die contact met burgers hebben.
- Het realiseren en versterken van de rechtsstaat is niet alleen een aangelegenheid van de ministeries van BZK en JenV: elk ministerie heeft die taak. Alle ministeries moeten de rechtsstatelijkheid van het kerndepartement en de eigen uitvoeringsorganisaties waarborgen.
- Om het functioneren van de rechtsstaat voor burgers merkbaar te verbeteren zijn aanzienlijke investeringen nodig in alle overheden die met burgers te maken hebben, inclusief rechtspraak en gemeenten.

2. De rechtsstaat is niet gratis: investeer

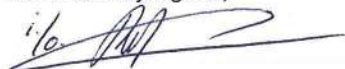
- Recente hersteloperaties laten zien dat onvoldoende investeren in de rechtsstaat een prijs heeft. Naast aanzienlijk menselijk leed, worden de kosten voor de hersteloperatie toeslagen inmiddels geschat op € 7,1 miljard. Anders gezegd: investeren is een dure plicht, maar niets doen is duurder.
- De rechtsstaat vraagt op vele terreinen om onderhoud en versterking. De staatscommissie realiseert zich dat daarbij keuzes moeten worden gemaakt. Zij adviseert om prioriteit te geven aan investeringen die merkbaar zijn voor de burger, in het bijzonder voor burgers die in een kwetsbare positie verkeren: vereenvoudiging van regels waarvan burgers het meest last hebben en verlichting voor de uitvoering, zodat er binnen de huidige uitvoeringscapaciteit ruimte ontstaat om slimmer, eenvoudiger en meer burgergericht te werken. Burgers moeten ervaren dat regels correct en integer worden uitgevoerd en het contact met de overheid beter wordt.
- De staatscommissie adviseert daarom investeringen op drie terreinen: betere toegang van de burger tot het recht, beter contact tussen burger en overheid en een sterkere rechtsstatelijke cultuur (zie de bijgevoegde investeringsagenda rechtsstaat).

3. De rechtsstaat verdient ook op de begroting bescherming

- De rechtsstaat vraagt structureel om investeringen waarvan de opbrengsten vaak niet direct zichtbaar zijn. Dit maakt de financiering kwetsbaar voor uitruil met korte-termijn-doelen op meer tastbare beleidsterreinen. Het is van belang de rechtsstaat hiertegen te beschermen en te bevorderen dat regering en beide kamers expliciet en transparant keuzes maken over de financiering van de rechtsstaat.
- De staatscommissie adviseert om investeringen in de rechtsstaat in alle begrotingshoofdstukken explicieter te maken. Elke bewindspersoon moet aannemelijk maken dat de gereserveerde bedragen voldoende zijn om de rechtsstaat en de rechtsstatelijkheid van het overheidshandelen op het eigen beleidsterrein duurzaam te versterken, ook bij de implementatie van sociale grondrechten.
- Daarnaast adviseert de staatscommissie een afzonderlijk begrotingshoofdstuk voor de rechtsketen (rechtspraak, openbaar ministerie, sociale advocatuur en andere vormen van rechtsbijstand, zoals het Juridisch Loket). Dat brengt een afzonderlijke beoordeling mee door het parlement, net als van de begrotingshoofdstukken voor Koning, Staten-Generaal en hoge colleges van staat.

Ik ben graag tot een nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter Staatscommissie rechtsstaat,
Prof. dr. Henk Kummeling

Bijlage: investeringsagenda rechtsstaat

Ons voorstel is om drie enveloppen beschikbaar te stellen voor de versterking van de rechtsstaat. De tabellen geven de bedragen in miljoenen euro aan.

Het gaat hier om bedragen voor onderwerpen met een aanzienlijk financieel belang, die ten minste nodig zijn voor de voorstellen in de komende kabinetsperiode.

1. Betere toegang van burgers tot het recht

Innovatieve afhandeling van veelvoorkomende geschillen over eenvoudige zaken en een alternatieve aanpak waardoor burgers de gang naar de rechter niet hoeven maken; herstel van en impuls voor sociale advocatuur, Juridisch Loket en overige rechtsbijstand; verlaging van griffierechten en effect op rechtspraak; verkorting doorlooptijden door een vroegtijdige en gemoderniseerde, oplossingsgerichte aanpak van geschillen door rechtbanken; zittingen op locatie; betere toegankelijkheid van wetgevingsstukken.

	2026	2027	2028	2029
rechtsketen	205	245	300	300

2. Beter contact tussen burgers en overheid (publieke dienstverlening)

Investeren in training, werving, selectie en werkomstandigheden van medewerkers met direct burgercontact, te starten bij overheidsorganisaties die te maken hebben met de meest kwetsbare burgers, zoals de Belastingdienst, UWV, CAK en gemeenten; verlichting van uitvoeringsorganisaties door in het belang van burgers een streep te zetten onder bepaalde slepende kwesties die te veel capaciteit vergen; investeren in (telefonische) bereikbaarheid en gebruiksvriendelijke digitale toepassingen die de druk op de uitvoering kunnen verlichten; investeren in burgerbetrokkenheid bij wetgeving en uitvoering.

	2026	2027	2028	2029
centrale overheid	350	550	550	550
gemeenten	300	500	500	600

3. Sterkere rechtsstatelijke cultuur en betere wetgeving

Rechtsstaatagenda en deltaplan vereenvoudiging beleid en wetgeving, te beginnen bij wetgevingscomplexen waar burgers het meest last van hebben; versterking rechtsstatelijk DNA van overheidsmedewerkers (in het bijzonder bij ambtelijke toppen); investering in ondersteuning van de Kamers en politieke partijen; intensivering van de wetgevende taak Tweede Kamer, Eerste Kamer en regering.

	2026	2027	2028	2029
staatsmachten	40	140	240	240

Vergaderjaar 2021–2022

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 3296

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 februari 2022

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 9 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche: Prüm II-verordening (Kamerstuk 22 112, nr. 3292)

Fiche: Richtlijn informatie-uitwisseling rechtshandhavingsautoriteiten (Kamerstuk 22 112, nr. 3293)

Fiche: Mededeling Actieplan Sociale Economie (Kamerstuk 22 112, nr. 3294)

Fiche: Raadsaanbeveling individuele leerrekeningen (Kamerstuk 22 112, nr. 3295)

Fiche: Mededeling en Raadsbesluit haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven

Fiche: Raadsaanbeveling operationele politiesamenwerking (Kamerstuk 22 112, nr. 3297)

Fiche: Herziening van de Schengengrenscore (Kamerstuk 22 112, nr. 3298)

Fiche: Mededeling en Richtlijn Platformwerk (Kamerstuk 22 112, nr. 3299)

Fiche: Verordening anti-dwang instrument (Kamerstuk 22 112, nr. 3300)

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

Fiche: Mededeling en Raadsbesluit haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven

1. Algemene gegevens

- a) *Titel voorstel*
MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD; Een meer inclusief en beschermend Europa: uitbreiding van de lijst van EU-misdrijven tot haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven
BESLUIT VAN DE RAAD betreffende de toevoeging van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven aan de in artikel 83, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vastgelegde criminaliteitsgebieden
- b) *Datum ontvangst Commissiedocument*
8 december 2021
- c) *Nr. Commissiedocument*
COM(2021) 777
- d) *EUR-Lex*
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/PIN/?uri=CELEX:52021DC0777>
- e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevings-toetsing*
Niet opgesteld.
- f) *Behandelingstraject Raad*
Raad Justitie en Binnenlandse Zaken
- g) **Eerstverantwoordelijk ministerie**
Ministerie van Justitie en Veiligheid
- h) *Rechtsbasis*
Artikel 17, lid 1, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 83, lid 1 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU).
- i) *Besluitvormingsprocedure Raad*
Unanimiteit
- j) *Rol Europees Parlement*
Goedkeuring

2. Essentie voorstel

a) *Inhoud voorstel*

Op 9 december jl. heeft de Commissie een mededeling en een voorstel voor een Raadsbesluit inzake de opname van haatzaaiende uitlatingen als strafbaar feit (hierna steeds aangehaald als haatzaaiende uitlatingen) en haatmisdrijven in artikel 83, lid 1 VWEU¹, gepubliceerd. De mededeling betreft een toelichting op het voorgestelde raadsbesluit, in dit fiche zal daarom met name worden ingegaan op het voorgestelde raadsbesluit. Centraal staat het voorstel om **haatzaaiende uitlatingen (*hate speech*) en haatmisdrijven (*hate crime*) als één vorm van criminaliteit toe te voegen aan de genoemde criteria in artikel 83, lid 1, eerste alinea VWEU**. Op grond van artikel 83, lid 1, derde alinea kan de Raad daartoe met eenparigheid van stemmen besluiten, na goedkeuring door het Europees Parlement. Op grond van artikel 83, lid 1, eerste alinea VWEU kan de

¹ Artikel 83 lid 1 omschrijft dat het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevingsprocedure bij richtlijnen minimumvoorschriften kunnen vaststellen betreffende de bepaling van strafbare feiten en sancties in verband met vormen van bijzonder zware criminaliteit met een grensoverschrijdende dimensie die voortvloeit uit de aard of de gevolgen van deze strafbare feiten of uit een bijzondere noodzaak om deze op gemeenschappelijke basis te bestrijden.

Commissie dan voorstellen voor richtlijnen doen die bijvoorbeeld kunnen zien op de precieze definitie van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven of minimale maximumstraffen.

De Commissie stelt dat strafbare haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven onverenigbaar zijn met de waarden van de EU, in die zin dat zij een bedreiging vormen voor democratische waarden, sociale stabiliteit, de menselijke waardigheid en de vrijheid van meningsuiting. Het dusver geldende en uit 2008 stammende Kaderbesluit betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht (hierna: Kaderbesluit racisme)² – dat zich kort gezegd beperkt tot de discriminatiegronden ras en godsdienst – voldoet niet om de doelstellingen van de Unie, met name ten aanzien van de aanpak van discriminatie op grond van geslacht, gender(identiteit), genderexpressie, seksuele oriëntatie, leeftijd en handicap, te bereiken. Een gezamenlijke aanpak van de problematiek – waaronder gelijksoortige delictsomschrijvingen en gedeelde minimale maximumstraffen ten aanzien van hate speech en hate crime – zorgt voor een consistente EU-brede bescherming van de slachtoffers, evenals voor toegang tot beschermingsmaatregelen en versterkt de justitiële samenwerking tussen de lidstaten.

De grensoverschrijdende dimensie van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven blijkt onder meer uit de maatschappelijke gevolgen die zij online hebben, de impact van offline geuite haatboodschappen, de internationale dimensie van haatdragende ideologieën, het ontstaan van gewelddadige extremistische groeperingen en de publiciteit rond specifieke haatmisdrijven. De Commissie wijst hierbij op polarisatie- en radicaliseringstendensen binnen lidstaten. Hoewel er enige overlap bestaat met andere vormen van criminaliteit die al in artikel 83 lid 1 VWEU zijn opgenomen, zoals computercriminaliteit, ontbreekt naar het oordeel van de Commissie momenteel de juridische basis om op EU-niveau minimumregels voor de definitie en sanctionering van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven als zodanig vast te stellen.

De in artikel 83 lid 1 VWEU vervatte besluitvormingsprocedure kent twee stappen. De eerste stap – waarop het onderhavige voorstel is toegesneden – vereist dat de Raad met eenparigheid van stemmen, na goedkeuring van het Europees Parlement, besluit dat haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven worden aangemerkt als vormen van criminaliteit die voldoen aan de criteria van artikel 83, lid 1, VWEU. De tweede stap houdt in dat de Commissie een voorstel voor een richtlijn op het gebied van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven kan doen. Het Europees Parlement en de Raad kunnen deze richtlijnen volgens de gewone wetgevingsprocedure vaststellen. Wanneer het Raadsbesluit is aangenomen zal de Commissie impact assessments uitvoeren. Bij de voorbereiding hiervan zal de Commissie de lidstaten en het Europees Parlement raadplegen, onder meer over de specifieke kenmerken van de nationale wetgevingskaders met betrekking tot het strafrecht en de grondrechten. De Commissie zal daarnaast een brede consultatie organiseren.

De Commissie geeft aan oog te hebben voor de mogelijke gevolgen van toekomstige voorstellen op het recht op vrijheid van meningsuiting, zoals vastgelegd in artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Tegelijkertijd draait de Commissie het argument ook om door te stellen dat haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven als fenomenen nu de vrijheid van meningsuiting juist inperken, omdat

² L 328/55: Kaderbesluit 2008/913/JBZ van 28 november 2008.

burgers zich er geïntimideerd door kunnen voelen waardoor zij zich bijvoorbeeld van het publieke debat onthouden.

b) Impact assessment Commissie

Aangezien hiertoe geen verplichting bestaat, heeft de Commissie voor dit voorstel geen impact assessment opgesteld. Dit volgt wanneer de Raad het besluit heeft genomen haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven toe te voegen aan artikel 83, lid 1 VWEU.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het systeem van handhaving en de totstandkoming van sancties, straffen en boetes voor haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven – beide onderdelen van het antidiscriminatie domein – is verspreid over meerdere rechtsgebieden. Handhaving vindt plaats via onder andere de civiele rechter, de Inspectie SZW en tot slot via een strafrechtelijke aanpak. Laagdrempeligheid en een goede toegang tot het rechtssysteem staan centraal.

Het Wetboek van Strafrecht kent verschillende uitingsdelicten die specifiek betrekking hebben op haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven (ofwel discriminatie), zoals groepsbelediging (artikel 137c Sr) en het aanzetten tot haat, discriminatie en geweld (artikel 137d Sr). Wanneer een discriminatoir aspect heeft meegespeeld bij het plegen van een zogenaamd algemeen strafbaar feit, zoals vernieling of openlijke geweldpleging, is sprake van een algemeen delict met een discriminatieaspect – een zogenoemd «codis-feit». **De Aanwijzing discriminatie geeft een kader voor de strafrechtelijke aanpak van discriminatie door het Openbaar Ministerie.** Als in een zaak een discriminatieaspect aanwezig wordt geacht wordt dit door de Officier van Justitie in het requisitoir benadrukt en als **strafverzwarende omstandigheid in de eis meegenomen**. Het is vervolgens aan de strafrechter om hier al dan niet rekening mee te houden bij de straftoemeting.

Met ingang van 1 januari 2020 is het strafmaximum van aanzetten tot haat, discriminatie en geweld (artikel 137d Sr) verdubbeld van één naar twee jaar gevangenisstraf, en van een maximale geldboete van de derde categorie naar een maximale boete van de vierde categorie.³ Een andere ontwikkeling ziet op de voorgenomen wijziging, die er – kort gezegd – toe strekt het publiekelijk vergoelijken, ontkennen of verregaand bagatelliseren van genocide, misdaden tegen de menselijkheid en bepaalde oorlogsmisdaden expliciet strafbaar te stellen, teneinde de Nederlandse strafwetgeving geheel in lijn te brengen met het Kaderbesluit racisme.⁴ Op het terrein van haatmisdrijven is vanuit de Tweede Kamer een initiatiefwetsvoorstel voor advies aan de Raad van State voorgelegd dat strekt tot introductie van een discriminatoir oogmerk als algemene strafmaximumverhogende omstandigheid⁵.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet staat positief tegenover goed onderbouwde initiatieven die tot doel hebben om discriminatie tegen te gaan, waaronder een effectievere aanpak van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven op EU-niveau. De

³ Wet herwaardering strafbaarstelling actuele delictsvormen, Stb. 2019, nr. 311.

⁴ Kamerstuk 29 628, nr. 1035.

⁵ Kamerstuk 35 709, nr. 2.

Commissie heeft voldoende onderbouwd dat het huidige Kaderbesluit racisme, vooral wat zijn reikwijdte betreft, te beperkt is om de brede antidiscriminatie doelstellingen van de Unie, onder andere richting slachtoffers, te bereiken. Het voornemen van de Commissie om de bevoegdheid van de EU te verbreden tot andere discriminatiegronden kan naar het oordeel van het kabinet ondersteunend zijn aan het nationale antidiscriminatiebeleid waarin de discriminatiegronden al een breed bereik hebben.

Het kabinet erkent dat bij genoemde delicten sprake is van criminaliteitsvormen met een – in toenemende mate – grensoverschrijdende dimensie die, zeker wat de online problematiek aangaat maar – blijkens de voorbeelden die de Commissie in zijn voorstel aanhaalt – ook wat betreft offline fenomenen betreft (zie boven onder 2a), onvoldoende op nationaal niveau kunnen worden aangepakt. Het kabinet stelt vast dat op er op EU-niveau geen andere, reële juridische mogelijkheden bestaan om deze doelen te bereiken en steunt derhalve de voorgestelde aanvulling van de in artikel 83 lid 1 VWEU genoemde vormen van criminaliteit.

Het kabinet is evenals de Commissie van oordeel dat het principebesluit om haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven aan de lijst van de in artikel 83, lid 1 VWEU opgenomen vormen van criminaliteit toe te voegen los moet worden gezien van initiatieven die daarop volgen. Voorstellen voor richtlijnen op het gebied van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven zullen op hun eigen merites beoordeeld worden. Het kabinet waakt ervoor dat vervolgwetgeving voor Nederland geen nadelige gevolgen heeft voor het alhier geldende recht op vrijheid van meningsuiting en voor andere grondrechten, maar deelt tegelijkertijd de stellingname van de Commissie dat haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven door hun bedreigende karakter ook zelf negatieve gevolgen kunnen hebben voor de vrijheid van meningsuiting. Het kabinet stelt zich verder voor dat eventuele toekomstige verplichtingen tot strafbaarstelling zoveel mogelijk aansluiten op de gedragingen die reeds zijn omschreven in het Kaderbesluit racisme. Er is een risico dat in een toekomstig voorstel naar discriminatiegronden verwezen wordt die momenteel geen grondslag hebben in de Nederlandse strafwetgeving (bijvoorbeeld taal of leeftijd). Daarom zal het kabinet erop toezien dat vervolgvorstellen getoetst worden aan de wetssystematiek en strafbaarstellingen zoals deze momenteel in de Nederlandse strafwetgeving zijn vastgelegd.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Tijdens de dusver enige bespreking op Raadswerkgroepniveau halverwege januari, hebben de meeste lidstaten zich ten aanzien van het voorstel op de vlakte gehouden of een studievoorbehoud geplaats. Enkele lidstaten hebben zich er voorzichtig positief over uitgelaten, terwijl een kleine groep lidstaten een zeer kritische houding heeft aangenomen. Frankrijk heeft het voorstel als voorzitter van de Raad van de Europese Unie in het eerste half jaar van 2022 tot prioriteit bestempeld. Het standpunt van het Europees Parlement is nog niet bekend.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. Het voorstel voor het Raadsbesluit is gebaseerd op artikel 17, eerste lid, VEU en artikel 83, eerste lid, derde alinea, VWEU. Op basis van artikel 17, eerste lid, VEU bevordert de Commissie onder andere het algemeen belang van de Unie en neemt zij daartoe passende initiatieven. Op basis

van artikel 83, eerste lid, derde alinea VWEU kan de Raad, afhankelijk van de ontwikkelingen in de criminaliteit, bij besluit vaststellen, welke andere vormen van criminaliteit aan de in artikel 83, lid 1 VWEU genoemde criteria voldoen. De Raad besluit hierover met eenparigheid van stemmen, na goedkeuring door het Europees Parlement. Het voorstel heeft betrekking op het terrein van vrijheid, veiligheid en recht. Op dit terrein is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, tweede lid, onder j VWEU).

b) Subsidiariteit

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. Het voorstel heeft tot doel haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven op te nemen in artikel 83, lid 1 VWEU opdat dit soort strafbare feiten effectiever kunnen worden aangepakt. Deze doelstellingen kunnen niet alleen door de lidstaten afzonderlijk verwezenlijkt worden aangezien discriminatie, zeker op het internet, grensoverschrijdend is of grensoverschrijdende effecten, waardoor een aanpak op EU-niveau noodzakelijk is en meerwaarde heeft. Bovendien kan wijziging van een Verdragsbepaling enkel op EU-niveau plaatsvinden. Optreden op EU-niveau is daarom gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. Haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven zijn ernstige misdrijven met schadelijke gevolgen voor het individu en de samenleving als geheel, die de fundamentele waarden van de EU ondermijnen. Uitbreiding van de lijst van criminaliteitsvormen van artikel 83, lid 1 VWEU met deze criminaliteitsfenomenen, zorgt ervoor dat maatregelen ter bestrijding van deze criminaliteitsvormen door de EU kunnen worden genomen, waardoor deze misdrijven effectiever kunnen worden tegengegaan en waardoor het optreden geschikt is om de doelstelling van het optreden te bereiken. Bovendien gaat het optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat het optreden beperkt blijft tot het toevoegen van de betreffende criminaliteitsvormen.

5. Financiële consequenties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

Dit voorstel heeft volgens de Commissie geen gevolgen voor de EU-begroting. Indien er toch gevolgen zijn voor de EU-begroting, is het kabinet van mening dat eventueel benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van het MFK 2021–2027, en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of medeoverheden

Louter op basis van de mededeling en het Raadsbesluit zijn er geen financiële consequenties voor de Rijksbegroting. Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e) departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger

Louter op basis van de mededeling en het Raadsbesluit zijn er geen financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het voorstel heeft geen betrekking op aspecten aangaande de concurrentiekracht en heeft ook geen externe werking die gevolgen heeft op geopolitieke aspecten, anders dan dat de Unie met een expliciete verwijzing naar haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven internationaal uitdraagt dat deze gedragingen ernstige misdrijven zijn, die de fundamenteën van de EU ondermijnen en een gemeenschappelijke aanpak rechtvaardigen.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

Het voorstel strekt ertoe haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven aan te merken als een vorm van criminaliteit als bedoeld in artikel 83 lid 1 VWEU. Daarmee heeft dit voorstel geen directe gevolgen voor de nationale regelgeving of het nationale beleid op dit terrein. Indien deze vorm van criminaliteit aan de in artikel 83 lid 1 VWEU genoemde vormen van criminaliteit wordt toegevoegd, kunnen vervolgens bij richtlijn minimumvoorschriften ten aanzien van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven worden vastgesteld. Een dergelijke richtlijn bevat maatregelen die in het nationale recht en/of beleid van de lidstaten dienen te worden omgezet en kan daarmee gevolgen hebben voor grondrechten, waaronder de vrijheid van meningsuiting.

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

Niet van toepassing.

c) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en besluiten) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

Het is de ambitie van het Franse voorzitterschap om het Raadsbesluit gedurende de eerste helft van 2022 aangenomen te krijgen.

d) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

In de mededeling noch in het Raadsbesluit zijn evaluatie- of horizonbepalingen opgenomen.

e) Constitutionele toets

Het voorstel moet mede bijdragen aan de bescherming van de waarden van de Unie (artikel 2 VEU) en de eerbiediging van de grondrechten van het Handvest van de grondrechten van de EU. Strafbare haatzaaiende uitingen en haatmisdrijven zouden op alle discriminatiegronden binnen de Unie moeten worden bestreden. Tegelijkertijd kan het voorstel ook de vrijheid van meningsuiting en informatie inperken. Aan de vrijheid van meningsuiting en informatie moet in een democratische rechtsstaat groot

belang worden gehecht. Dit is een essentiële voorwaarde voor het voeren van een publiek debat over kwesties van algemeen belang. Voorzichtigheid is daarom geboden. In de tweede fase, waarin de Commissie richtlijnen voorstelt, zal daarom aandacht moeten uitgaan naar de eerbiediging van de vrijheid van meningsuiting, zoals gewaarborgd in artikel 7 van de Grondwet, artikel 10 Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en artikel 11 van het Handvest.

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

Louter op basis van de mededeling en het Raadsbesluit zijn er geen implicaties voor de uitvoering en/of handhaving. Vervolgvoorstellen, in de vorm van richtlijnen, zullen op hun eigen merites beoordeeld worden en die kunnen natuurlijk implicaties hebben voor de handhaving.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen.

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4361417

Datum 22 februari 2023

Onderwerp Kamerbrief aanpak online discriminatie, racisme en hate speech

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Antisemitisme, anti-zwartracisme, moslimdiscriminatie, lhbtq+-discriminatie, vrouwenhaat en andere vormen van online discriminatie, racisme en hate speech zijn helaas een dagelijkse realiteit in de online wereld. Maar één ding is duidelijk: de online omgeving mag hier absoluut geen vrijplaats voor zijn. Het kan en mag niet zo zijn dat de anonimiteit van de online wereld maakt dat mensen zich online minder geremd voelen om zich discriminerend, racistisch of haatdragend naar anderen te uiten en dat dit zonder consequenties blijft. Het kabinet wil deze uitingen krachtig tegengaan. Daarom is in het coalitieakkoord ook expliciet aandacht besteed aan het voorkomen en tegengaan van (online) 'homohaat, antisemitisme, moslimhaat, vrouwenhaat' en 'alle vormen van discriminatie, haatzaaien en racisme'. Het regenboogstembusakkoord wordt met urgentie uitgevoerd, waarin expliciet is opgenomen dat de aanpak van lhbtq+-discriminatie op het internet zal worden geïntensiveerd. Bovendien wordt de aanpak van online discriminatie, racisme en antisemitisme expliciet benoemd in het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme en het Werkplan Antisemitismebestrijding 2022-2025.

In de door uw Kamer aangenomen motie van het lid Van Dijk (SP)¹ wordt het kabinet opgeroepen om te inventariseren op welke manier de aanpak van racisme op internet geïntensiveerd kan worden. Deze brief geeft hieraan gevolg door aan te geven welke initiatieven sinds 2020 door het kabinet genomen zijn. Tot slot is deze brief een vooraankondiging van de beleidslijnen waar de inzet op zal worden geïntensiveerd. In de komende jaren worden hier aanvullende concrete acties aan verbonden.

1. Urgentie aanpak online discriminatie, racisme en hate speech

Een groot deel van ons dagelijkse leven speelt zich af online. Voor jongeren tussen 12 tot 25 jaar oud geldt dit zeker. In 2019 was ruim 96 procent van hen dagelijks online.² Het is belangrijk om online een inclusieve leefwereld na te

¹ Kamerstukken II 2019/20, 35 164, nr. 8.

² [CBS, Wie gebruikt het vaakst sociale media, 2020.](#)

streven. Slachtoffer worden van online discriminatie³, racisme⁴ of hate speech⁵ kan verstrekken gevolgen hebben voor de gezondheid en iemands verbondenheid met de samenleving schaden. Omdat online content soms moeilijk te verwijderen is of elders weer kan opduiken, kan het slachtoffer daar nog lang mee geconfronteerd blijven worden. Ook kan onrechtmatig of strafbaar online gedrag leiden tot strafbaar offline gedrag, zoals overgaan op fysieke bedreigingen, intimidatie en geweld.

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
4361417

Cijfers op Europees niveau

Zo'n 80 procent van de inwoners van de Europese Unie komt met online discriminatie in aanraking. Bijna de helft van de internetgebruikers, vooral jongeren, ziet online vaak tot heel vaak racistische reacties.⁶ Volgens een studie uit 2021⁷ ter ondersteuning van het initiatief van de Europese Commissie om haatuitingen en haatmisdrijven tegen te gaan⁸, neemt ook online hate speech de afgelopen jaren in omvang toe binnen de EU.

Daarnaast is er, in ieder geval in Frankrijk en Duitsland, sprake van een toename in het aantal antisemitische uitingen online, blijkt uit Europees onderzoek.⁹ Begin 2021 was er zeven keer zoveel Franstalige antisemitische content te vinden op Twitter, Facebook en Telegram als in begin 2020. In Duitsland werd een toename gevonden van 13 procent aan antisemitische content op de onderzochte Duitse kanalen.

De European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) constateerde verder dat in Europa het internet in toenemende mate gebruikt wordt voor het verspreiden van haat tegen moslims. Ook de Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) vestigde recentelijk de aandacht op het belang van een aanpak van online hate speech tegen moslims, waaronder het in kaart brengen van de specifieke context en ideologische achtergrond van online hate speech tegen moslims.¹⁰

³ Online discriminatie is het ongelijk behandelen, achterstellen of uitsluiten van mensen op basis van specifieke identiteitskenmerken, zoals geslacht, genderidentiteit, geslachtskenmerken, genderexpressie, seksuele oriëntatie, leeftijd, beperking, huidskleur, sociaaleconomische status, religie, culturele identiteit, migratiegeschiedenis in de online omgeving.

⁴ Wanneer we spreken over racisme, dan bedoelen we een ideologie of denken dat ervan uitgaat dat het ene 'ras' superieur is aan een ander 'ras'. 'Ras' is een sociaal construct, dat mensen op basis van specifieke identiteitskenmerken (zoals huidskleur en afkomst) hebben bedacht en dat gebruikt wordt om onterecht een rangorde (hiërarchie) tussen groepen te maken.

⁵ Voor hate speech hanteert het kabinet de definitie van de Raad van Europa: alle soorten uitingen die geweld, haat, discriminatie of vooroordelen tegen een persoon of groep verspreiden, daartoe aanzetten, bevorderen of rechtvaardigen op grond van veronderstelde of persoonlijke identiteitskenmerken of statuskenmerken, zoals 'ras', huidskleur, taal, religie, burgerschap, nationale of etnische afkomst, leeftijd, beperking, geslacht, gender, genderidentiteit en seksuele identiteit (Recommendation CM/Rec (2022) of the Committee of Ministers to member states on combating hate speech).

⁶ Gagliardone, I., Gal, D., Alves, T., & Martinez, G. Countering online hate speech. Unesco Publishing. 2015; Movisie, Hogeschool Inholland, Diversity Media. Eindrapportage project #DatMeenJeNiet Ingrijpen bij online discriminatie: lessons learned. 13 oktober 2022.

⁷ European Commission, Study to support the preparation of the European Commission's initiative to extend the list of EU crimes in Article 83 of the Treaty on the Functioning of the EU to hate speech and hate crime: final report, Publications Office of the European Union, 2021.

⁸ European Commission, A more inclusive and protective Europe: extending the list of EU crimes to hate speech and hate crime, 2021.

⁹ European Commission and Institute for Strategic Dialogue (2021), The Rise of Antisemitism Online During the Pandemic: A Study of French and German Content.

¹⁰ ECRI, General policy recommendation no. 5 On preventing and combating anti-muslim racism and discrimination. Adopted on 8 December 2021.; OSCE, Understanding anti-muslim hate crime. Addressing the security needs of muslim communities. A practical guide (2021).

In 2020 kreeg één op de twee jonge vrouwen met online haat te maken in Europa. De Europese Commissie erkent dit probleem en schrijft in het 'Voorstel voor een richtlijn van het Europees parlement en de raad ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld' dat vrouwen vaak het doelwit zijn van online seksisme en vrouwenhaat, welke offline tot haatmisdrijven kunnen escaleren. Ook bleek tijdens de door de Raad van Europa georganiseerde Roundtable *Right to life, security and protection from violence: combating SOGIESC-based hate crime across Europe* in 2022, dat er in Europa nog grote opgaven liggen op het gebied van haatmisdrijven op basis van seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken, waaronder in de online omgeving.¹¹ Uit de EU Fundamental Rights Agency LGBTI Survey II uit 2019 blijkt dat 10 procent van de lhbt-gemeenschap cyberpesten had ondervonden vanwege hun lhbt-zijn, onder meer op sociale media.¹²

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
4361417

Cijfers Nederland

In 2018 heeft 27 procent van de Nederlandse bevolking discriminatie ervaren. 3 procent van de Nederlanders kreeg in 2018 te maken met online scheldpartijen of bedreigingen. Verder blijkt uit dit onderzoek naar ervaren discriminatie in Nederland dat mensen met een beperking in 2018 vaker online discriminatie hebben ervaren dan mensen zonder beperking en dat lhb personen vaker discriminatoir werden uitgescholden of bedreigd op het internet of sociale media in 2018 dan hetero-personen.¹³

In 2021 ontving het Meldpunt Internetdiscriminatie (MiND) 339 meldingen van online discriminatie. In 2020 kwamen 843 meldingen bij MiND binnen. Een mogelijke verklaring voor de daling in 2021 kan zijn dat er, anders dan in voorgaande jaren, weinig incidenten voorkwamen die gepaard gingen met een grote publieke verontwaardiging (minder bulkmeldingen over één specifiek incident).¹⁴ De cijfers over 2022 worden dit voorjaar gepubliceerd.

Verder blijkt uit onderzoek specifiek naar online antisemitisme in 2020 in Nederland, uitgevoerd door de Utrecht Data School in opdracht van het Centrum Informatie en Documentatie Israël en het Centraal Joods Overleg, dat van bijna twee miljoen berichten gerelateerd aan het jodendom ruim 200.000 berichten (ongeveer 11 procent) als antisemitisch zijn geïdentificeerd.¹⁵ De IHRA-werkdefinitie van antisemitisme is hier als uitgangspunt gebruikt en geoperationaliseerd.

Uit onderzoek blijkt verder dat 10 procent van alle tweets tussen 1 oktober 2020 en 26 februari 2021, gericht op vrouwen op Nederlandse kieslijsten, haatdragend of zelfs bedreigend waren.¹⁶ Ook blijkt uit onderzoek van PersVeilig in 2022 naar vrouwelijke journalisten en veiligheid, dat de meest voorkomende vorm van agressie, bedreiging en intimidatie richting vrouwelijke journalisten online verbale agressie is.¹⁷

¹¹ De uitkomsten van de Roundtable worden in mei/juni 2023 aangeboden aan het Steering Committee on Anti-Discrimination, Diversity and Inclusion (CDADI).

¹² European Union Agency for Fundamental Rights, EU LGBTIQ Survey II, 2020.

¹³ SCP, Ervaren discriminatie in Nederland II, 2 april 2020.

¹⁴ Discriminatiecijfers in 2021, mei 2022.

¹⁵ Utrecht Data School, Antisemitisme in de Nederlandse online-sfeer in 2020, 24 mei 2022.

¹⁶ Utrecht Data School & De Groene Amsterdammer, Vrouwen in de politiek ontmoeten meer haat, 3 maart 2021.

¹⁷ I&O Research, Vrouwelijke journalisten en veiligheid, november 2022.

De noodzaak bestaat om online discriminatie, racisme en hate speech in de Nederlandse context beter in kaart te brengen. De reeds beschikbare cijfers zijn zorgwekkend en onderstrepen het belang van een voortdurende en integrale aanpak.

2. Inventarisatie van reeds lopende initiatieven/beleid

Momenteel lopen de volgende acties en maatregelen vanuit de Rijksoverheid.

Onderzoek

- *Monitor Online Criminaliteit*: Om beter zicht te krijgen op de omvang van ervaren online discriminatie en de groepen die hiermee te maken hebben, is het thema online discriminatie dit jaar opgenomen in de tweejaarlijkse Monitor Online Criminaliteit van het CBS. De Monitor Online Criminaliteit is in 2022 voor het eerst uitgezet en de resultaten worden voor de zomer van 2023 verwacht.
- *Onderzoek Kennisplatform Inclusief Samenleven*: Het Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS) onderzocht in 2022, met financiering van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de huidige aanpak van online discriminatie in Nederland en goede voorbeelden op nationaal en internationaal niveau. Het kennisplatform zal in 2023 de impact van online discriminatie op het slachtoffer nader onderzoeken en hier eind 2023 naar verwachting over rapporteren.
- *Onderzoek online gendergerelateerd geweld*: Naar aanleiding van het rapport en de aanbevelingen van de *Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence*¹⁸ over de digitale dimensie van geweld tegen vrouwen zal een onderzoek worden verricht. Met dit onderzoek verkennen de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Justitie en Veiligheid (JenV) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wat nodig is om de aanbevelingen omtrent de digitale dimensie van geweld te implementeren. Er is daarbij expliciete aandacht voor online vormen van huiselijk geweld, stalking, seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Het onderzoek wordt in 2023 afgerond.
- *Onderzoek kwetsende content online*: In 2020 werd het eindrapport van Bureau Emma en Radboud Universiteit over kwetsende content online gepubliceerd, dat zij in opdracht van het ministerie van SZW hebben uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat voor het voorkomen van kwetsbare content online ingezet moet worden op bewustwording, het verstevigen van de sociale norm en handelingsperspectief voor internetgebruikers.

Preventie en bewustwording

- *Kerndoelen onderwijs*: Leraren zien uit eerste hand hoezeer het wereldbeeld van leerlingen tegenwoordig wordt bepaald door sociale media. In de ontwikkeling van de vernieuwde kerndoelen in het onderwijs wordt daarom ook aandacht gegeven aan bewustwording over en inzicht in sociale mediagebruik en de invloed daarvan op het sociale en politieke leven. In de hedendaagse en toekomstige maatschappij is kennis over burgerschap en digitale geletterdheid immers van cruciaal belang, daarom is het ook onderdeel van het Masterplan Basisvaardigheden. Hoe mediawijsheid precies in het vernieuwde curriculum terecht komt, is aan leraren en vakexperts die daar mee aan de slag gaan. Uw Kamer wordt in februari geïnformeerd over de voortgang van de curriculumbijstelling voor de basisvaardigheden.
- *Mijn Cyberrijbewijs*: Begin oktober is Mijn Cyberrijbewijs gelanceerd: een gratis lesprogramma voor groep 7 en 8 van het primair onderwijs. Het

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
4361417

¹⁸ [GREVIO General Recommendation No. 1 on the digital dimension of violence against women adopted on 20 October 2021.](#)

programma beoogt om jongeren digitaal weerbaarder te maken en behandelt ook online hate speech.¹⁹

- *Project Cyberstories – hate speech*: in een project van TMI Academy en de Vrije Universiteit Amsterdam leren 6000 scholieren online antisemitisme als vorm van online hate speech beter herkennen, worden ze bewust gemaakt over de schadelijkheid hiervan en leren ze hoe ze het beste kunnen handelen bij het zien van online hate speech.
- *Vrij en Veilig Agenda*: discriminatie tussen leerlingen (of andere personen die bij de school betrokken zijn) via sociale media is onacceptabel. Om leerlingen, ouders en onderwijspersoneel te helpen bij sociaal onveilige situaties wordt er een interactieve wegwijzerwebsite ontwikkeld. Daarnaast wordt er ingezet op versterking van het klachtenstelsel en een communicatiecampagne gelanceerd om leerlingen, ouders en personeel beter inzicht te geven in hun rechten en plichten ten aanzien van (klachten en meldingen over) sociale veiligheid.²⁰ In 2022 is er aan uw Kamer een meldplicht voor scholen bij ernstige incidenten toegezegd. Dit houdt in dat het schoolbestuur in de toekomst voor ernstige incidenten een melding moet doen bij de Inspectie van het Onderwijs. Naast het melden van strafbare feiten wordt hierbij ook gedacht aan vermoedens van ernstige bedreiging, discriminatie en grove pesterijen.²¹ In dit kader wordt ook gewerkt aan signaalgestuurd toezicht op instellingen die informeel onderwijs verzorgen en aan het verbod op antidemocratisch lesmateriaal.
- *Ons voetbal is van iedereen (OVIVI). Samen zetten we racisme en discriminatie buitenspel*: Uit een door de OVIVI-partners geïnitieerd onderzoek van Movisie dat eerder dit jaar is uitgevoerd bleek dat online discriminatie gericht aan voetballers veel voorkomt.²² Met OVIVI wordt gewerkt aan het bestrijden van racisme en discriminatie in het voetbal. De KNVB en VWS, SZW, JenV en OCW zijn met elkaar in gesprek over een vervolg op OVIVI, de aanpak van online discriminatie zal in deze gesprekken worden meegenomen.

Directoraat-Generaal

**Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**

Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum

22 februari 2023

Ons kenmerk

4361417

Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme

De Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme noemt in het Nationaal Programma²³ expliciet online discriminatie. In het Nationaal Programma staan de volgende maatregelen:

- Het verhogen van de meldbereidheid.
- Het verkrijgen van meer inzicht in online discriminatie.
- Het beter vindbaar maken van het Meldpunt Internetdiscriminatie.
- Het professionaliseren van meldpunten waar online discriminatie kan worden gemeld.

Werkplan Antisemitismebestrijding 2022-2025

In het Werkplan Antisemitismebestrijding staat de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding stil bij de noodzaak van onderzoek naar online antisemitisme en daarnaast bij het belang van het tegengaan van de online verspreiding van antisemitische producten of uitingen en het bestraffen van online antisemitisme. Zo lanceerde de Nationaal Coördinator op 8 november 2022 zijn initiatief om de verkoop van antisemitische producten online tegen te gaan. Bol.com is de eerste partner in dit initiatief.

¹⁹ Kamerstukken II 2022/23, 29 911, nr. 372.

²⁰ Kamerbrief van 23 december 2022 over voortgang meldpunt sociale veiligheid, 29240-129.

²¹ Kamerbrief van 18 november 2022 over vrij en veilig onderwijs, nr. 3 1293-653.

²² Movisie, Online discriminatie in het voetbal, juli 2022.

²³ Kamerstukken II 2022/23, 30 950, nr. 316.

Ook zal de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding adviseren over verdere maatregelen die de Rijksoverheid, sociale media platformen en webshops kunnen nemen op het gebied van regelgeving en bedrijfsvoering.

Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag

Het actieprogramma is op 13 januari 2023 naar de Tweede Kamer verzonden.²⁴ Het is een brede aanpak tegen fysiek en (non)verbaal seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Het programma moet bijdragen aan maatschappelijke normen en opvattingen over hoe we met elkaar om willen gaan in de samenleving, ook online, en wat daarvoor nodig is.²⁵ Hierbij is nadrukkelijke aandacht voor genderstereotypering en machtsongelijkheid.

Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld

Het kabinet heeft Mariëtte Hamer als regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld aangesteld. Zij zal in de komende jaren gevraagd en ongevraagd adviseren over onder andere bovenstaande punten. Ook fungeert zij als aanjager en boegbeeld van het maatschappelijke gesprek over hoe we met elkaar om willen gaan. In haar acties is ook aandacht voor online seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.

Meldpunt Internetdiscriminatie (MiND)²⁶

Het ministerie van Justitie en Veiligheid verleent jaarlijks subsidie aan het Meldpunt Internetdiscriminatie. Dit Meldpunt toetst de ontvangen meldingen en stuurt in geval van strafbare content een verwijderverzoek naar een platform. Het Meldpunt wordt door sociale media platformen beschouwd als *trusted flagger*, waardoor meldingen vanuit dit meldpunt richting deze platformen in vrijwel alle gevallen leiden tot het verwijderen of ontoegankelijk maken van de gemelde content. Ten aanzien van de verplichtingen die gelden op basis van artikel 14 van de Richtlijn Elektronische Handel (REH) geldt dat internet tussenpersonen een verantwoordelijkheid hebben om op te treden indien zij ervan op de hoogte zijn dat op hun platformen of servers strafbare of onrechtmatige content staat. Van groot belang is dat mensen dit Meldpunt weten te vinden. Het Meldpunt Internetdiscriminatie zet zich in om betere bekendheid te verkrijgen als centraal meldpunt waar online discriminatie gemeld kan worden. Verder heeft dit Meldpunt een belangrijke rol in het contact met sociale media platformen, belangenorganisaties, antidiscriminatievoorzieningen, de politie en het Openbaar Ministerie, bijvoorbeeld om signalen te bundelen en online trends te identificeren.

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
4361417

²⁴ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z00250&did=2023D0060

²⁵ Het kabinet ondersteunt vanaf 1 januari 2023 de alliantie Act4Respect Unlimited voor een periode van 5 jaar. Binnen de alliantie zetten Rutgers, Atria en COC zich in voor het verminderen van seksueel geweld tegen meiden, jonge vrouwen en lhbtqi+ personen, met specifieke aandacht voor intersecties en cybergeweld.

²⁶ De naam van MiND zal dit voorjaar nog veranderen naar Meld.Online Discriminatie. Dit hoort bij het traject om een betere naamsbekendheid te krijgen.

Wet- en regelgeving

- De wet- en regelgeving draagt op een belangrijke manier bij aan het stellen van de norm: discriminatie en racisme, ook online, is absoluut niet toegestaan. Het wettelijk kader dat geldt in de offline wereld, geldt ook online. In het Wetboek van Strafrecht zijn in de artikelen 137c tot en met 137g en 429quater verschillende discriminatiedelicten vastgelegd. In deze artikelen zijn onder andere groepsbelediging en het aanzetten tot haat of geweld tegen of discriminatie van bepaalde groepen strafbaar gesteld. Op dit moment is een wetsvoorstel in voorbereiding dat ervoor zorgt dat de discriminatiegronden genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken ook expliciet onder de reikwijdte van artikel 137c (groepsbelediging) en artikel 137e (verspreiding van groepsbeledigende uitingen) worden gebracht.²⁷ Het wetsvoorstel zal naar verwachting in het voorjaar van 2023 aan uw Kamer worden voorgelegd.
- Op 14 oktober 2022 is het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht tot herimplementatie van onder andere het kaderbesluit 2008/913/JBZ betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat (herimplementatie Europees strafrecht) in consultatie gegaan. Het wetsvoorstel strekt er mede toe om expliciet in de strafwet op te nemen dat beledigende vormen van onder andere het (online) publiekelijk ontkennen van genocide – waaronder Holocaustontkenning – strafbaar zijn als groepsbelediging. Na verwerking van de adviezen zal dit wetsvoorstel voor advies aan de Raad van State worden voorgelegd. Het wetsvoorstel zal naar verwachting voor de zomer bij uw Kamer worden ingediend.

Strafrechtelijke handhaving van online discriminatie

- Het strafrecht is een belangrijk sluitstuk in de aanpak van online discriminatie. Het Wetboek van Strafrecht geeft een rechtsbasis om op te treden bij strafbare content en zorgt ervoor dat de overheid een rol kan spelen bij de verwijdering van deze content of dat het Openbaar Ministerie kan overgaan tot vervolging van de plaats. De strafrechtelijke aanpak van discriminatie is geprioriteerd. In de Aanwijzing Discriminatie²⁸ van het Openbaar Ministerie is opgenomen dat waar door middel van aangifte om vervolging wordt verzocht, het Openbaar Ministerie daartoe bij bewijsbare en strafbare discriminatie opportuniteit heeft. Tussen de politie en het Openbaar Ministerie bestaan afspraken om ervoor te zorgen dat in het strafrechtelijke traject zo snel mogelijk uitingen en andere relevante informatie worden vastgelegd of reeds bij een aangifte worden bijgevoegd. Daarnaast voert het Openbaar Ministerie een actief persbeleid in gevallen van discriminatie. Het communiceren over strafzaken draagt bij aan het zichtbaar stellen en bevestigen van de norm. Daarnaast doet MiND aangifte als een platform of andere website de strafbare content er na een verzoek tot verwijdering door MiND niet afhaalt.

Directoraat-Generaal

Rechtsplegingen

Rechtshandhaving

Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum

22 februari 2023

Ons kenmerk

4361417

²⁷ Dit betreft het wetsvoorstel tot Wijziging van de Algemene wet gelijke behandeling en het Wetboek van Strafrecht in verband met de vervanging van de term «hetero- of homoseksuele gerichtheid» door «seksuele gerichtheid» en toevoeging aan het Wetboek van Strafrecht van de discriminatiegronden genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken.

²⁸ Aanwijzing discriminatie (2018A009).

Naast dit Nederlandse beleid zijn er de volgende initiatieven van uit de EU en de Raad van Europa:

- *EU code of conduct on countering illegal hate speech online*. In de code staat de afspraak dat sociale media bedrijven gemelde haatzaaiende uitingen binnen 24 uur behandelen en verwijderen. De code is opgesteld met Facebook (nu Meta), Microsoft, Twitter en YouTube. De afgelopen jaren hebben ook Instagram, Snapchat, TikTok en LinkedIn zich erbij aangesloten.
- *Recommendation on combating hate speech*. Met de aanbeveling, van mei 2022, roept de Raad van Europa lidstaten op om een aanpak tegen hate speech te ontwikkelen. De aanpak moet bestaan uit wet- en regelgeving, handhaving, preventie en de inzet op bewustwording. Nederland gaat daar de komende jaren mee aan de slag.
- *Uitbreiding lijst van eurocrimes*. Op 8 december 2021 heeft de Europese Commissie een voorstel gepubliceerd waarin het voornemen staat om de lijst met zogenoemde 'eurocrimes' uit art. 83 VWEU uit te breiden met *hate crime* en *hate speech*. Artikel 83 VWEU omvat de vaststelling van gemeenschappelijke regels voor bepaalde, in het eerste lid van die bepaling opgenomen strafbare feiten, de zogenoemde 'eurocrimes', waaraan de Commissie heeft voorgenomen *hate crime* en *hate speech* toe te voegen.
- Artikel 83, lid 1 VWEU biedt de Commissie een grondslag om voorstellen voor richtlijnen te doen. *Digital Services Act (DSA)*. Begin 2024 zal de DSA of de *Wet inzake digitale diensten* in werking treden.²⁹ Het doel van deze verordening is om de online veiligheid en grondrechten van gebruikers in de Europese Unie te beschermen. De DSA biedt ten opzichte van de huidige richtlijn elektronische handel duidelijkere regels en kaders voor:
  - Het bestrijden van illegale online inhoud.
  - Duidelijker informeren over het verwijderen van informatie of gebruikersaccounts (notice and take down).
  - Met voorrang behandelen van meldingen van betrouwbare partijen (*trusted flaggers*), zoals het Meldpunt Internetdiscriminatie.
  - Daarnaast bevat de DSA regels die de verspreiding van desinformatie moet helpen bestrijden en biedt deze betere bescherming van grond- en mensenrechten.

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
4361417

3. Gezamenlijke intensivering kabinetsbeleid online discriminatie, racisme en hate speech

Het kabinet en maatschappelijke partijen hebben in de afgelopen jaren een aantal belangrijke stappen gezet om het complexe probleem van online discriminatie, racisme en hate speech beter in kaart te brengen en aan te pakken. Wel concludeert het kabinet dat de huidige aanpak nog te versnipperd is.

In aanvulling op de in het vorige hoofdstuk opgesomde (beleids)initiatieven die de afgelopen jaren zijn ingezet, zet het kabinet daarom de komende jaren in op een meer geïntegreerde, samenhangende en gestructureerde aanpak. Deze aanpak zal vorm krijgen aan de hand van de pijlers bewustwording, preventie, handhaving en wet- en regelgeving, zoals ook wordt opgeroepen door de eerder genoemde aanbeveling van de Raad van Europa.

---

²⁹ Kamerstukken II, 2020/2021, 22112, nr.3050.

Binnen deze pijlers laat het kabinet zich leiden door de onderstaande beleidslijnen, die de komende tijd verder uitgewerkt worden aan de hand van concrete acties.

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
4361417

1. *Samenwerking met andere partijen.*
Bij (de aanpak van) online discriminatie, racisme en hate speech zijn verschillende actoren betrokken, ieder met een eigen rol en verantwoordelijkheid. Het is belangrijk dat de kennis, inzicht en krachten worden gebundeld, om effectief te zijn in deze aanpak. De aanpak van discriminatie en racisme in de online omgeving is een gezamenlijke opdracht voor internetgebruikers, de overheid, maatschappelijke partijen én de internetsector. De samenwerking op dit thema tussen de betrokken overheden onderling, met de internetsector en met andere partijen, zal in de toekomstige aanpak een belangrijke plek innemen.
2. *Versterken van de preventieve aanpak.*
Het kabinet en verschillende maatschappelijke partijen gaan o.a. verkennen hoe het sociale normbesef op in de online omgeving kan worden versterkt en hoe tegenspraak door zogenaamde 'upstanders' bevorderd kan worden. Dat moet helpen tegen wat het Rathenau Instituut de 'morele mist op het internet' noemt.³⁰ Daarbij zullen effectieve interventies op dit terrein worden opgeschaald, bijvoorbeeld door uitbreiding of opvolging van reeds succesvolle maatschappelijke initiatieven te ondersteunen. Jongeren krijgen als doelgroep in de preventieve aanpak extra aandacht, gezien hun grote aanwezigheid online en relatieve kwetsbaarheid. Er wordt actieve samenwerking gezocht met jongerenorganisaties voor de verdere vormgeving van de aanpak van online discriminatie, racisme en hate speech. Tot slot wordt gekeken naar de mogelijke synergiën met reeds lopend beleid ter bevordering van online weerbaarheid en mediawijsheid van verschillende sociale groepen.
3. *Betere registratie.*
Op verschillende plekken kan discriminatie en racisme worden gemeld. Het is belangrijk dat ook meer inzichtelijk wordt welke incidenten online plaatsvonden. Dit is niet alleen belangrijk voor de handhaving van online discriminatie, racisme en hate speech, maar ook voor de preventieve aanpak hiervan. We verkennen of meldpunten meer kunnen doen om online discriminatie en de specifieke vormen daarbinnen te registreren en hoe de cijfers over online incidenten van verschillende meldpunten verzameld en samengevoegd kunnen worden, bijvoorbeeld in het jaarlijkse rapport met discriminatiecijfers van de antidiscriminatievoorzieningen, de politie, het Meldpunt Internetdiscriminatie, het College voor de Rechten van de Mens en de Nationale (kinder)ombudsman.
4. *Ondersteuning van (potentiële) slachtoffers.*
Zoals bovenstaand beschreven, is bekend dat ervaringen van (online) discriminatie, racisme en hate speech een grote negatieve impact op de levens van slachtoffers kunnen hebben. Denk hierbij aan psychosociale gevolgen zoals een verminderd zelfvertrouwen, maar ook een verminderd gevoel van verbondenheid met de samenleving. Goede ondersteuning aan slachtoffers en het vergroten van de weerbaarheid van potentiële slachtoffers, is daarom van belang. De inzet hierop zal een plek krijgen in de aanpak, net als de uitkomsten van het eerder genoemde onderzoek

³⁰ Rathenau Instituut, Online Ontspoord: een verkenning van schadelijk en immoreel gedrag op het internet in Nederland, 7 juli 2021.

van KIS naar de impact van online discriminatie op slachtoffers dat in 2023 wordt verwacht.

5. *Onderzoek.*

Het kabinet acht het van belang om meer en beter inzicht te krijgen in verschillende aspecten van online discriminatie, racisme en hate speech in de Nederlandse context. Zoals beschreven in hoofdstuk 2, is er al veel nuttig onderzoek gedaan zoals bijvoorbeeld het onderzoek van KIS naar de huidige aanpak van online discriminatie in Nederland en goede voorbeelden op nationaal en internationaal niveau. Het kabinet zal in 2023 bij de vormgeving van een integrale aanpak de aanbevelingen van de benoemde rapporten waar mogelijk meenemen. Ook zal gekeken worden waar bestaand onderzoek nog aangevuld zou kunnen worden op de volgende kennisbehoeften:

- A. Trends en verschijningsvormen van online discriminatie, racisme en hate speech in Nederland.
- B. Het verschil tussen online en offline discriminatie, racisme en hate speech als het aankomt op de oorzaken, impact en achterliggende factoren.
- C. De juridische en beleidsmaatregelen die de overheid ter beschikking staan om online, discriminatie en hate speech tegen te gaan en hoe deze te beoordelen zijn wat betreft te verwachten effectiviteit, proportionaliteit, legitimiteit en uitvoerbaarheid.
- D. Succesvolle maatregelen, aanvullend aan het reeds beschikbare instrumentarium in Nederland, die zijn geïmplementeerd in het buitenland.

6. *Internationaal.*

De online omgeving beperkt zich niet tot landsgrenzen en aldus zal internationale samenwerking noodzakelijk zijn in het voorkomen en tegengaan van online discriminatie, racisme en hate speech. Aanvullende samenwerking met de Europese Commissie, Raad van Europa en andere lidstaten zal onderdeel zijn van de vormgeving van de verdere aanpak. De focus zal met name liggen op de implementatie van de Digital Service Act. De DSA treedt in de loop van 2024 in werking. Nederland gaat de komende tijd aan de slag met de voorbereiding van de implementatie van deze verordening.

Uw Kamer zal dit jaar nader geïnformeerd worden over de voortgang en nadere uitwerking van bovengenoemde beleidslijnen en pijlers.

Tot slot

Een democratische samenleving kan alleen functioneren als we een grens trekken wanneer vrijheden van een ander worden bedreigd. De noodzakelijkheid om op te treden tegen online discriminatie, racisme en hate speech wordt breed gevoeld. Verschillende initiatieven zijn reeds in gang gezet om dit probleem aan te pakken, en de noodzaak bestaat om deze inzet de komende jaren verder te intensiveren. Als samenleving moeten we een krachtig antwoord hebben op online discriminatie, racisme en hate speech, ieder vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid.

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
4361417

Wij kijken er met veel vertrouwen naar uit om de komende jaren samen te werken met verschillende actoren binnen de overheid, maatschappelijke organisaties, de internetsector en andere private en publieke partijen om online discriminatie, racisme en hate speech terug te blijven dringen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D. Yeşilgöz-Zegerius

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

C.E.G. van Gennip

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Robbert Dijkgraaf

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hanke Bruins Slot

De Minister voor Langdurige Zorg en Sport,

Conny Helder

**Directoraat-Generaal
Rechtsplegingen
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
22 februari 2023

Ons kenmerk
43 61417

Kabinet verbiedt ontkenning Holocaust

Nieuwsbericht | 14-07-2023 | 14:51

Het wordt expliciet verboden om in het openbaar de verschrikkingen van de Holocaust te vergoelijken, te ontkennen of te bagatelliseren. Dat heeft het kabinet besloten op voorstel van minister Yesilgöz-Zegerius van Justitie en Veiligheid. Discriminatie en racisme zijn al verboden. Met dit verbod worden straks slachtoffers en nabestaanden van genocide en andere oorlogsmisdaden ook specifiek beschermd tegen bijzonder kwetsende uitingen die dit soort internationale misdrijven ontkennen en bagatelliseren.

“

Minister Yesilgöz-Zegerius: "Ontkenning van dit soort gruwelijke misdaden tegen de menselijkheid is helaas aan de orde van de dag. Zo zien we regelmatig dat het monster van het antisemitisme weer de kop opsteekt. Dit baart mij ontzettend veel zorgen en mogen wij niet onbeantwoord laten, want de les van de Holocaust is geen geschiedenisles. Dit gaat ook over het hier en nu. Het gaat over discriminatie, uitsluiting en uiteindelijk vernietiging. Het gaat over menselijkheid en medemenselijkheid. Het gaat over goed en kwaad, en je stem verheffen als je het ene in het andere ziet veranderen. Laten wij deze verhalen blijven vertellen, nu de slachtoffers van deze misdaden steeds minder vaak hier zelf toe in staat zijn. Niet timide en fluisterend, maar zelfverzekerd en vol overtuiging."

Met dit specifieke strafrechtelijke verbod geeft het kabinet uitvoering aan de Europese verplichtingen om bepaalde vormen van het publiekelijk vergoelijken, ontkennen of verregaand bagatelliseren van genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden expliciet strafbaar te stellen. Op beledigende vormen van vergoelijking, ontkenning of bagatellisering van deze internationale misdrijven komt een maximum gevangenisstraf van 1 jaar te staan. Het verbod is onderdeel van het Wetsvoorstel herimplementatie Europees strafrecht.

Heeft deze informatie u geholpen?

☐ Ja ☐ Nee

Zie ook

> Tweede Wereldoorlog
Onderwerp

Verantwoordelijk

> Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Rijksoverheid. Voor Nederland

Service

- > Contact
- > Abonneren
- > RSS
- > Vacatures
- > Sitemap
- > Help
- > Archief

Over deze site

- > Over Rijksoverheid.nl
- > Wetten en regelingen
- > Copyright
- > Privacy
- > Cookies
- > Toegankelijkheid
- > Open data
- > Kwetsbaarheid melden

Deze website in andere talen:

Nederlands

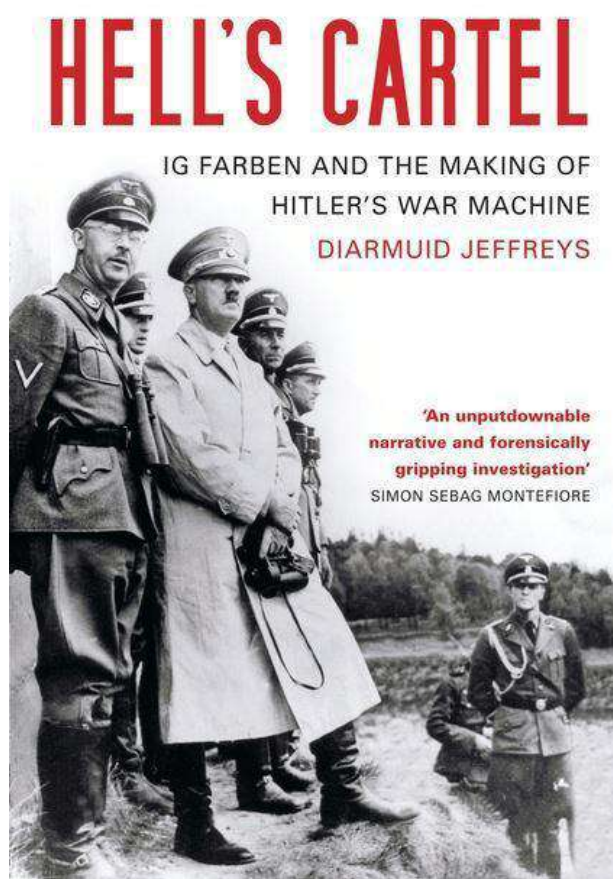
English

Papiamentu

Papiamentu

Nederlandse Gebarentaal

“Het Kartel van de Hel”

Diarmuid Jeffreys:

Over de innige relatie tussen het naziregime en het (Duitse) bedrijfsleven. Jeffreys richt zijn pijlen daarbij op IG Farben. IG Farben was een kartel dat alle grote Duitse chemische bedrijven verenigde (van BASF over Agfa tot Bayer). Het kartel werd opgericht om de winsten te vergroten en de opkomende buitenlandse concurrentie achter zich te laten. Het kartel liet een fabriek bouwen nabij Auschwitz “IG-Auschwitz”

Format:	Paperback
Edition:	1st
Extent:	416
ISBN:	9780747596554
Imprint:	Bloomsbury Paperbacks
Dimensions:	198 x 129 mm

[IG Farben industrie AG]
Auschwitz, vernietigingskamp én werkkamp

27 januari van dit jaar markeerde de 75ste verjaardag van de bevrijding van het concentratiekamp Auschwitz door de Sovjettroepen (27 januari 1945). Prominenten spraken hun afkeer uit voor de gruwel. Wat zelden genoemd wordt door de media, is het feit dat het

concentratiekamp een centrale rol heeft gespeeld in de bloei van de particuliere onderneming IG Farben-Bayer. Het krachtigste Duitse bedrijfsimperium ontstond in de eerste helft van de 20ste : de “Interesse Gemeinschaft” (IG) Farben, een associatie van gemeenschappelijke belangen in de chemiesector. Het was niets meer dan een krachtig kartel van BASF, Bayer, Hoechst, Agfa en andere Duitse chemische bedrijven.

Hitler

IG Farben was de grootste donor voor de verkiezingscampagne van Adolf Hitler. Een jaar voordat Hitler de macht greep schonk IG Farben 400 duizend Rijksmark aan de nazipartij. Dienovereenkomstig was IG Farben na de machtsovername van Hitler een belangrijke motor voor de Duitse verovering van de wereld, de Tweede Wereld Oorlog. Alle explosieven en synthetische benzine kwamen uit de fabrieken van IG Farben. Telkens wanneer de Duitse Wehrmacht een ander land veroverde volgde IG Farben, waarbij systematisch de industrieën van die landen door de Duitse chemiereus werd overgenomen.: onder meer in Oostenrijk, Tsjechoslovakije, Polen, Noorwegen, Holland, België, Frankrijk. Het was niet de psychopaat Hitler of ‘de’ specifieke genen van het Duitse volk die de Tweede Wereldoorlog tot stand brachten. De economische hebzucht van bedrijven als Bayer, BASF, Hoechst en Farben waren de sleutelfactor bij het tot stand brengen van de Holocaust. Na de Eerste Wereldoorlog werden alle grote chemische concerns samengevoegd in 1926 tot een gigantisch conglomeraat, de IG Farben industrie AG, onder leiding van Carl Duisberg en Carl Bosh. Ze produceerden op grote schaal kleurstoffen, geneesmiddelen, fotografische benodigdheden, synthetische ammoniak voor kunstmeststoffen. Snel bleek echter dat deze ontwikkelingen ook nuttig waren voor oorlogstoepassingen, voor het aanmaken van explosieven en andere producten. De bedrijfsleiders realiseerden zich dat onderlinge samenwerking de beste oplossing was om de Duitse politiek te beïnvloeden.

Overheidssteun

Kort na de verkiezingen van juli 1932, waarin de nazi's hun stemmenaantal hadden verdubbeld, lobbyden bestuurders van IG Farben – waaronder ook een SS officier – voor overheidssteun betreffende hun programma voor kunstmatige benzine in geval de nazi's de macht zouden overnemen. Hitler was er snel mee eens dat IG Farben de nodige steun moest krijgen om de uitbreiding van de Leuna-fabriek te rechtvaardigen. Hitler slaagde in een relatief korte tijd om één van de sterkste legers ter wereld te creëren. Dit zou echter nooit gelukt zijn wanneer hij geen steun zou hebben gekregen van een aantal belangrijke Duitse en buitenlandse industriëlen. Na de machtsovername verloor Farben geen tijd, het door Farben gekozen kanaal was het door Goering geleide Luchtmacht ministerie. In een lang en uitvoerig schrijven naar Goerings vice minister van de Luchtmacht Erhard Michel, beschreef Carl Krauch van IG Farben een vierjarenprogramma voor de uitbreiding van de synthetische brandstof. Daarop werd overeengekomen dat het leger en het luchtmachtministerie samen het Krauch-project zouden sponsoren. Een maand later ontving Farben een formeel overheidscontract waarin werd opgeroepen voor de uitbreiding van de Leuna-fabriek zodat de productie tegen 1937 tot driehonderd duizend ton per jaar kon opgevoerd worden, met verkoopgarantie voor Farben gedurende tien jaar tot 1944.

Concentratiekamp

Auschwitz was de grootste massavernietigingsfabriek in de menselijke geschiedenis. Het was echter ook een belangrijke arbeidersreserve die voor slavenarbeid werd ingezet bij AG Auschwitz, een 100 procent dochteronderneming van het IG Farben concern, het grootste industriële complex ter wereld voor de productie van synthetische benzine en rubber voor de verovering van Europa. Op 14 augustus 1941 verklaarde Otto Ambrust, bestuurslid van IG Farben: “onze nieuwe vriendschap met de SS is een zegen. We hebben alle maatregelen bepaald om de concentratiekampen te integreren ten voordele van ons bedrijf.” De farmaceutische afdelingen van het IG Farben-kartel gebruikten de slachtoffers van de concentratiekampen op hun manier ook als proefkonijnen: duizenden van hen stierven tijdens menselijke experimenten, zoals het testen van nieuwe en onbekende vaccins. Op de Wannsee conferentie in januari 1942 werden de technische details voor de eindoplossing van het joodse vraagstuk vast gelegd. Het chemische gas Zyklon-B dat werd gebruikt voor de vernietiging van miljoenen mensenlevens was een product afkomstig van de IG Farben onderzoeksafdelingen en fabrieken. Het werd meer bepaald geproduceert door Degesch (Deutsche Gesellschaft für Schädlingbekämpfung), dat voor 42,2 percent in handen was van IG Farben, dat een aantal managers voor Degesch leverde. De massamoord met het IG Farben gifgas werd ook toegepast in andere kampen, zoals Belzec, Maidanek, en Sobibor. In Auschwitz werd deze moordmethode op een zulkdanige wijze geperfectioneerd dat het doden van mensengroepen op grote schaal mogelijk werd. Historici gaan ervan uit dat meer dan 1 miljoen mensen op deze wijze van het leven beroofd werden, Joden, Sinti en Roma, Slaven, Sovjetkrijgsgevangenen, dit alles voor de fascistische nieuwe orde plannen. Bij aankomst in Auschwitz werd aan de ingangspoort meedogenloos een selectie doorgevoerd, wie in staat was om te werken werd gescheiden van de zieken of arbeidsongeschikten die later richting gaskamer zouden worden geleid. Deze werden niet geregistreerd. Wie in staat was om te werken voor de Duitse oorlogsindustrie werd tot de dood uitgebuit, hiervoor werden 1944, 19 bijkomende arbeidskampen in de omgeving van Auschwitz- Birkenau gebouwd.

Na de oorlog

Toen bleek dat Duitsland de oorlog zou verliezen, vernietigden verantwoordelijken van IG Farben zoveel mogelijk bezwarende documenten van hun betrokkenheid bij de holocaust. De bedrijfsleiders van het concern doken vanaf 1944 onder achter de westerse linies. Na enkele maanden werden slechts 23 van hen opgepakt en berecht. Slechts enkele van de bedrijfsleiders kregen uiteindelijk een gevangenisstraf en kwamen meestal snel vrij. Hierna namen zij opnieuw plaats in de bestuursraden van de West-Duitse industrie of vervulden zij politieke functies in het overheidsapparaat.

Bron: www.holocaustresearchproject.org –IG Farben
uitpers.be/auschwitz-vernietigingskamp-en-werkkamp/

Kartel

Kartelpraktijken tussen farmaceuten onderling worden tegenwoordig vaak afgedaan met een schikking. De boetes zijn in verhouding vrij laag vergeleken met de enorme vermogens en winsten die de farmaceuten maken en die de farmaceutische bedrijven daarom simpel op de koop toe willen nemen. In de Verenigde Staten betaalde een farmaceut een boete van 634 miljoen dollar. Er stonden tientallen miljarden dollars omzet tegenover.

Patenten

Het kartel van de Hel is bezig met de ‘wederopstanding van dezelfde totalitaire opzet met dezelfde werkmethoden van deze belangengroepen.

Gedurende de vorige eeuw hebben farmaceutische belangengroepen getracht een systeem op te bouwen gebaseerd op exclusiviteit van gepatenteerde medicijnen onder hun controle. Het bestaande zorgsysteem dat gegrondvest is op het bevorderen en verbreiden van ziekten voor gepatenteerde medicijnen dient de financiële belangen van de farmaceutische industrie met hun aandeelhouders. Een nieuw zorgsysteem zou erop gericht moeten zijn op voorkomen en uitroeien van ziekten.

DE NAZI ACHTERGROND VAN DE ‘EU BRUSSEL’ Paul Anthony Taylor, Aleksandra Niedzwiecki, Matthias Rath en August Kowalczyk Dr. Rath Health Foundation Wat u altijd wilde weten over de ‘EU Brussel’ –Maar niemand u durfde te vertellen! ISBN 978-90-76332-61-1 1e Druk 2010 Dr. Rath Health Foundation Vertaling: H.H. Jelgerhuis Swildens Uitgegeven door de Dr. Rath Health Foundation.

Mensenrechten gemeenten

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft op 24 oktober 2012 de brochure door Amnesty “Goed Bezig: de betekenis van mensenrechten voor gemeenten” verzonden aan alle gemeenten in Nederland samen met een brief, kenmerk: DIR/EUI/U201201665.

Citeer uit de brochure:

De rijksoverheid treedt op als vertegenwoordiger van de staat der Nederlanden bij het ratificeren van de internationale mensenrechtenverdragen. De hele staat verplicht zich door de ratificatie om het verdrag uit te voeren. Als onderdeel van de staat der Nederlanden hebben gemeenten een zelfstandige verplichting om de mensenrechten uit deze verdragen te respecteren, beschermen en verwezenlijken. Dit betekent dat iedere ambtenaar in Nederland, ongeacht de bestuurslaag waarin hij of zij zich bevindt, die verantwoordelijkheid draagt.

Einde citaat.

Mensenrechten worden massaal geschonden door de gemeenten samen met hun ketenpartners en door de Nederlandse Staat. Mensenrechten in Nederland dienen louter en alleen als politiek instrument.

Armoedeproblematiek en daklozen

De slachtoffers raken verstrikt in een onontwarbaar web van regeltjes van overheden en opvanginstanties en vallen vervolgens tussen wal en schip waardoor problemen zich verder opstapelen. De gevolgen voor mensen, gezinnen zijn ernstig. Financiële problemen leiden tot meer schulden en gezondheidsproblemen. Naast onderliggende sociale en schuldenproblematiek zijn ongeveer een half miljoen mensen verslaafd aan medicijnen. Het gaat hierbij vaak om slaap- en kalmeringsmiddelen en pijnstillers. Ook blijkt steeds vaker sprake van alcohol en drugsverslaving. We horen ook steeds vaker over het fenomeen smartphoneverslaving, online gokverslaving en gameverslaving. Tweederangsburgers aan de rand van onze samenleving. Treurig dat een welvarend land als Nederland voedselbanken nodig heeft. De overheid moet zich dit aantrekken, zodat mensen niet meer naar de voedselbank hoeven i.p.v. voedselbanken promoten. Zo worden de armlastigen gedegradeerd tot maatschappelijk overschot “verschoppelingen” en worden ze zo buiten de reguliere economie en zelfs buiten de rechtsstaat getrapt en daarna verder afgevoerd via het zogenoemd schakelteam, (Procesevaluatie van de aanpak Psychiatrische Patiënten, Potentieel Gevaar (3PG), GGD, Amsterdam, maart 2020, Auteur(s) Menno Segeren en Natalie Runtuwene, GGD Amsterdam, afdeling Epidemiologie, Gezondheidsbevordering en Zorginnovatie). Investico onderzocht het lot van schuldenaren in Nederland. Volgens historicus Han van der Horst trekken zo letterlijk het tapijt onder je reet vandaan. En je moet eens kijken hoe snel schulden onbeheersbaar worden als je eenmaal in de klauwen bent gevallen van incassobureaus en deurwaarders of van incassobureaus. Daklozen mogen blijkbaar niet meedoen in de maatschappij, (bnn/vara Joop) 20-12-2017.

- verslavingen
- slecht budgetbeheer
- verdienen aan schulden door deurwaarders en incasso
- financiële problemen door korten of beëindigen van de uitkering
- echtscheidingen en huisuitzettingen
- schenden door overheid van de meest basale mensenrechten.

“Kafka was een zzp ‘er”

Een boek waarin ontluisterende kwesties met UWV te boek zijn gesteld. Het uitkeringsinstituut had drieduizend zelfstandigen zonder personeel ten onrechte als fraudeur aangemerkt en ze totaal over de kling gejaagd met een Kafkaeske bureaucratie en een hemeltergende bejegening. Ongeveer drieduizend zzp'ers die vanuit de WW konden starten met een eigen bedrijf werden tussen 2004 en 2010 door het UWV ten onrechte beschuldigd van fraude. Het werd een lange, moeizame kafkaïaanse strijd tegen bureaucratie en onrecht, (Fokelien Faber, 9789491773082, 14 oktober 2013, paperback, 150 pagina's, nederlands).

Rechtsbijstand

Zo konden volgens de advocatenorde gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire voor hun problemen geen toegevoegde advocaat krijgen omdat hun zaken niet onder de gefinancierde rechtsbijstand vielen. Met meer rechtsbijstand zouden de grote uitvoeringsproblemen bij de kinderopvangtoeslag mogelijk eerder zichtbaar zijn geworden dan nu is gebeurd,(advocatenorde.nl oktober 2021).

Jeugdzorg

Perverse financiële prikkels maken van hulpbehoevende kinderen in de jeugdzorg winstgevende en werkgelegenheidscheppende producten ten behoeve van tientallen elkaar de financiële bal toespelende instellingen. Volgens Heertje is het bewust beleid van de bestuurders van jeugdzorg samen met de diverse ketenpartners. Zij hebben geen belang bij openheid omtrent de perverse prikkels, het feit dat niet het beschermen van kinderen voorop staat, maar het genereren van geldstromen en werkgelegenheid. Door het maximeren van uithuisplaatsingen, ondertoezichtstellingen, ambulante hulp en speciaal onderwijs. Door het malafide gedrag van gezinsvoogden en teammanagers en andere pseudodeskundigen jegens de kinderen en hun ouders blijkt intimiderende brieven en handelingen. Door het met behulp van de politie (soms acht of tien agenten) heimelijk kinderen uit hun huis halen,(Arnold Heertje, Volkskrant,26 maart 2014).

Column

Klassenjustitie

Politie en justitie hebben altijd veel aandacht voor de 'nuts, sluts & pervers' in de maatschappij. Het gaat dan om personen die aan de onderkant daarvan bivakkeren en simpele misdrijven plegen, bijvoorbeeld winkeldiefstal, inbraken en drugshandel, meestal om een drank-, drugs- of gokverslaving te financieren.

NOTARIAAT MAGAZINE NUMMER 2021-05 | TEKST: MARCEL PHEIJFFER | BEELD: TRUUS VAN GOG

Hinderlijke criminaliteit omdat degenen die erdoor worden getroffen schade ondervinden. Niet zelden gaat het om veelplegers, op hen is het effect van straffen meestal beperkt.

Ondermijnende criminaliteit

Politie en justitie hebben eveneens veel aandacht voor criminele organisaties en de georganiseerde criminaliteit. Organisaties die zich bezighouden met de invoer en verkoop van verdovende middelen, ontvoering, afpersing en ernstige geweldsdelicten. In de Nederlandse scene gaat het de afgelopen 30 jaar dan om bendes onder leiding van bijvoorbeeld Klaas Bruinsma, Charles Zwolsman, Johan Verhoek en Willem Holleeder. Maar ook om de Mocromaffia en Ridouan Taghi. In dit kader wordt vaak over 'ondermijnende criminaliteit' gesproken. De opsporing en vervolging van betrokkenen vergt veel geld, tijd en capaciteit. Gelukkig worden dergelijke onderzoeken vaak afgerond door oplegging van forse gevangenisstraffen.

Witteboordencriminaliteit

Politie en justitie blijken minder aandacht te hebben voor en minder effectief te zijn in de aanpak van witteboordencriminaliteit. Hetgeen niet zozeer een Nederlands verschijnsel is, het doet zich ook elders voor. Niet zelden wordt er – door de media, de politiek en de 'gewone man' – geklaagd over het feit dat ondernemingen frauderen en dat zij ermee weggelopen. Of dat zij ongewenst bedrag (kunnen) afkopen door schikkingen te treffen en boetes te betalen. Drie jaar geleden stelde Nyenrode-collega Bob Hoogenboom bijvoorbeeld: 'De zichtbaarste misdaad krijgt overdreven veel aandacht. Misstanden als mestfraude en prijsafspraken in de farmaceutische industrie leggen het in de media af tegen de 'nuts, sluts & pervers'.' (NRC, 20 februari 2018).

De ergernis is bij velen nog groter als het gaat om het feit dat topfunctionarissen van bedrijven er nog beter van afkomen, namelijk: zonder boete, laat staan dat zij tot gevangenisstraf worden veroordeeld. De Amerikaanse hoogleraar Brandon Garrett schreef er een boek over onder de titel 'Too big to jail' (2014). Soms toont zelfs een rechter zijn

Advertenties

Bekijk alle artikelen uit deze rubriek

Bekijk alle artikelen uit deze editie

ongenoegen over het feit dat topfunctionarissen de dans ontspringen. Jed Rakoff, een New Yorkse rechter en de vrees van het Amerikaanse bedrijfsleven, schreef er diverse artikelen en recentelijk een boek over. De strekking: 'it's time to start arresting executives'.

Hogere sociale klasse

Het zijn niet alleen topfunctionarissen van grote ondernemingen die 'witte boorden' dragen. Notabelen zoals accountants, advocaten, belastingadviseurs en notarissen, behoren eveneens tot de hogere sociale klasse waarin 'witte boorden' standaard zijn. Gelukkig komt het niet vaak voor dat zij strafrechtelijk worden vervolgd en worden veroordeeld. Of komt door hen gepleegde criminaliteit – waaronder bijvoorbeeld ook het niet voldoen aan de meldplicht witwassen – juist niet aan de oppervlakte omdat politie en justitie er te weinig aandacht voor hebben?

Wat daar ook van zij, politionele en justitiële aandacht voor witteboordencriminaliteit is geen overbodige luxe. Het is niet goed als in de maatschappij het beeld ontstaat of bestaat dat er sprake is van klassenjustitie. Dat een dergelijk beeld voorkomt, blijkt uit een recente, lezenswaardige studie van de Universiteit Utrecht (titel: Een verkennend kwalitatief onderzoek naar klassenjustitie in de Nederlandse strafrechtketen). Of dat beeld geheel terecht is, moet blijken uit een kwantitatief vervolgonderzoek dat door het ministerie van Justitie is aangekondigd. Ik ben benieuwd naar de uitkomsten!

Reageren?

Mail dan naar nm@knb.nl

Actueel

De notaris

Standpunten

Over KNB

Notariaat Magazine

[Ontvang onze nieuwsbrief](#)

[Volg @KNBNotariaat op Twitter](#)

[Vind KNB op LinkedIn](#)

[Privacy en cookies](#)

[Responsible disclosure](#)

Prime Minister Jan Peter Balkenende shakes hands with U.S. President George W. Bush 2004

Image ID: W0CB3X

Image title U.S. President George W. Bush shakes hands with Prime Minister Jan Peter Balkenende of the Netherlands, an ally in the Iraq war, after their meeting in the Oval Office of the White House on March 16, 2004. (UPI Photo/Roger L. Wollenberg)

Model release NO

Property release NO

Credit line UPI / Alamy Stock Photo

Alamy / IFUD of Human Rights

License details

Country Worldwide

Usage Presentation or newsletters

Start date 21 January 2024

Duration In perpetuity

Additional details Use in a presentation/talk (eg,Powerpoint and Keynote) or in an editorial newsletter.

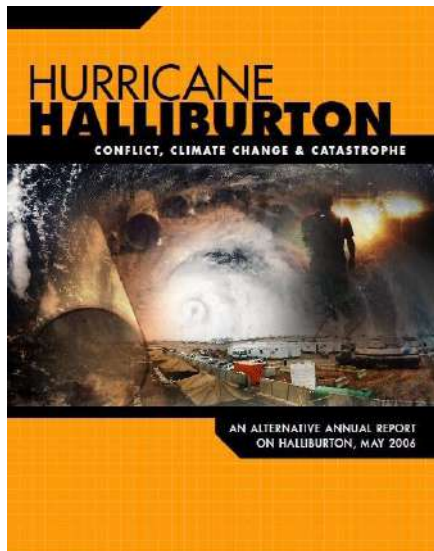
Witteboorden- en bedrijfscriminaliteit

De Staat der Nederlanden vormen samen met de diverse ketenpartners een misdaadorganisatie die burgers totaal geen waarborgen biedt op eerlijke rechtspraak tegen de staat en de diverse ketenpartners. De georganiseerde misdaad dat was duidelijk het geval bij de aardgaswinning Groningen. De verstrengeling tussen de oliebedrijven Shell en Exxon Mobil en de Nederlandse overheid. In de Verenigde Staten de oorlogsprofiteering en misdaden van aannemers en de leden van de Amerikaanse overheid bij de wederopbouw van Irak. De witteboorden- en bedrijfscriminaliteit waarbij tevens de Iraakse olie een rol speelde. Een oorlog met meer dan een miljoen doden.

Iraq For Sale: The War Profiteers Robert Greenwald 2006 Documentary DvD ISBN: 1-932857-52-4

Volgens de uitleg door wikipedia is State corporate crime - door de staat georganiseerde misdaad - een concept in de criminologie voor misdaden die voortvloeien uit de relatie tussen het beleid van de staat en het beleid en de praktijken van commerciële bedrijven waarin, om verschillende redenen, het toezicht op bedrijfs- en/of staatsorganisaties door onafhankelijke instanties is gemanipuleerd of uitgesloten, en bestaande criminele activiteiten opnieuw als legaal worden gedefinieerd, of criminele activiteiten het gevolg zijn maar niet worden vervolgd door het establishment van de macht van de top van de politiek.

Halliburton

Frauduleuze Irak-contracten van Halliburton de exorbitante winst, en uitgebreid profiteren van een oorlogsmilitaire actie en de wederopbouw van Irak. Bedriegen en smeergelden, manipulatie van biedingen, verduisteringen en overfacturering, is niet alleen onaanvaardbaar en verwerpelijk maar tevens zéér misdadig.

Dit rapport is gepubliceerd door CorpWatch in samenwerking met Asociacion Civil Labour (Peru), Environmental Rights Action (Nigeria), Friends of the Earth International, HalliburtonWatch en het Oil and Gas Accountability Project.

Bijdragende auteurs zijn Bruce Baizel, Pratap Chatterjee, Charlie Cray, Jim Donahue, Jennifer Goldman, Kristel Herrera Pineda, Michael Karikpo, David Phinney, Lisa Sumi en Jim Vallette. Dit rapport is geredigeerd door Terry Allen, Pratap Chatterjee en Michelle Medeiros. Spaanse vertalingen door Maria Lya Ramos van Amazon Watch.

Onderschreven door het Center for Corporate Policy, Global Exchange, Houston Global Awareness Collective en Public Citizen.

Ontwerp door Design Action Collective, druk door Inkworks-pers.

AANVULLENDE HULPBRONNEN:

<http://www.halliburtonwatch.org> en <http://www.warprofiteers.com>

Dit document kan worden bekeken, gedownload of afgedrukt op een van de hierboven genoemde websites.

BV Nederland: voor al uw investeringen in oorlogsmisdaden

Premier Rutte bezocht “opens in new window” in 2022 Israël en de door Israël bezette Palestijnse Westelijke Jordaanoever. Kijkend naar zijn programma voor die twee dagen, mogen we concluderen; de Nederlandse overheid stimuleert het investeren in oorlogsmisdaden.

Israël bouwt al tientallen jaren illegale nederzettingen in de Palestijnse Westelijke Jordaanoever (inclusief Oost-Jeruzalem). Nederzettingen zijn dorpen en steden enkel toegankelijk voor joodse Israëlische kolonisten, gebouwd in bezet gebied en vaak op land waarvan Palestijnen door het Israëlische leger zijn verjaagd. Zowel het verjagen van een burgerbevolking als het overbrengen van de eigen bevolking (door de bezetter) naar bezet gebied, houdt een oorlogsmisdaad in. Sinds 2020 houdt de VN een lijst bij van Israëlische en internationale bedrijven die handelen met nederzettingen en daarmee bijdragen aan deze misdaden.

Medeplichtigheid

Medeplichtigheid van Nederlandse bedrijven aan deze misdaden wil je als overheid niet stimuleren of faciliteren, toch?

Fout.

Rutte ontmoette tijdens zijn bezoek Israëlische bedrijven die zakendoen met Nederland, waaronder Solaredge, Netafim en Israel Chemicals. Volgens onafhankelijke Israëlische onderzoeksorganisatie Who Profits levert Solaredge techniek voor zonne-energie in nederzettingen en voorziet Netafim nederzettingen van irrigatiesystemen. Voor de levering van kunstmest kunnen boeren in nederzettingen volgens Who Profits rekenen op Israel Chemicals.

Buitenlandse Zaken zegt “opens in new window” dat het geen voorstander is van zakendoen in nederzettingen, maar dat de bedrijven zijn geselecteerd voor een netwerkbijeenkomst vanwege “hun waarde voor de Nederlandse economie.”

Ontmoedigend beleid?

Deze aanpak staat haaks op het zogenaamde “ontmoedigingsbeleid” wat Nederland officieel hanteert. Dat zou inhouden dat Nederlandse bedrijven, indien zij vragen om advies, “ontmoedigd” worden om economische relaties aan te gaan met nederzettingen. In 2013, in reactie op een advies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken, schreef het kabinet: “De Nederlandse overheid ontmoedigt economische relaties van Nederlandse bedrijven met bedrijven in de nederzettingen in de bezette gebieden. Nederlandse overheidsinstellingen verlenen geen diensten aan bedrijven die gevestigd zijn in Israëlische nederzettingen.” Maar als de premier vervolgens de koffie en koekjes op tafel zet voor deze en Nederlandse bedrijven om eens lekker te netwerken, kun je je afvragen wat dit beleid waard is. Verder bewijs dat de aanpak niet werkt: vier Nederlandse bedrijven zijn opgenomen in de VN lijst van bedrijven die handelen met nederzettingen. Naast deze vier bedrijven zijn nog verscheidene andere Nederlandse bedrijven actief in de nederzettingen. Geen administratieve maatregelen tegen deze bedrijven. Geen strafrechtelijk onderzoek.

Conclusie: Nederland staat handel met (en daarmee uitbreiding van) illegale Israëlische nederzettingen toe. Daarmee bestendigt Nederland de illegale Israëlische bezetting en annexatie van Palestijns gebied. Nederland maakt zich medeplichtig aan het voortduren van deze illegale bezetting en het uitbreiden van de nederzettingen.

Gepubliceerd op: 31 oktober 2022

door Lydia de Leeuw (SOMO) en Gerard Jonkman (The Rights Forum)

Internationaal recht

Er zijn thans ruim 23.000 mensen door Israël gedood in de Gazastrook, waarvan bijna de helft kinderen. Er zijn 2,3 miljoen mensen op de vlucht. Elke dag verliezen meer dan 10 kinderen in Gaza een of beide benen, vaak door amputaties zonder verdoving. Als niet door kogels of bommen sterven kinderen nu door ziekte en honger. Wat is het internationaal recht waard voor de Nederlandse regering als wordt weggekeken van oorlogsmisdaden? De gruwelijkheden op 7 oktober die zijn begaan door Hamas met de afschuwelijke aanval op Israëlische burgers zijn oorlogsmisdaden. Er waren extreem gewelddadige verkrachtingen en afschuwelijk seksueel geweld. Premier Rutte veroordeelde vrijwel direct de aanval van Hamas. Deze duidelijke en stellige reactie is terecht. De maanden daarna werd zijn houding, en die van de Nederlandse regering, met de dag beschamender. Tweemaal onthield Nederland zich van stemming in de Verenigde Naties toen om een staakt-het-vuren en het vrijlaten van alle gijzelaars werd gevraagd. We mogen nooit wegkijken van oorlogsmisdaden. Maar dat doet de Nederlandse regering wel!

Bron: SP 19-01-2024

VN-chef Israël

Secretaris-generaal van de Verenigde Naties, António Guterres, heeft de Israëlische regering zondag scherp veroordeeld vanwege haar gedrag in de oorlog tussen Israël en Hamas. “De militaire operaties van Israël hebben enorme verwoestingen veroorzaakt en burgers gedood op een schaal die ongekend is in mijn tijd als secretaris-generaal”, zei Guterres zondag op een VN-top.

Bron: The Hill, Nick Robertson 22-01-2024 (vertaling van Engels in Nederlands).

Farmaceutische Industrie

Bilderbergconferentie van 2016 werd gehouden van 9 tot en met 12 juni 2016 in het Kempinski Taschenbergpalais in de Duitse stad Dresden. Het was de 64ste conferentie. In het video-fragment stapt Sharon Dijksma (PvdA) bij de Bilderberg bijeenkomst in 2016 bij aankomst uit een Mercedes Maybach. Maybach is een autofabrikant uit Duitsland, die voornamelijk bekend staat om zijn zeer luxueuze auto's. Mercedes Maybach extreme luxe uitvoering op Mercedes-basis. In 2018 staat Dijksma in de Tweede Kamer de farmaceutische industrie aan te vallen om hun hoge prijzen.

1). <https://archive.org/details/they-arrive-bilderberg-2016>

2). <https://archive.org/details/ah-tk-20172018-1580>

1). Fragment Sharon Dijksman (PvdA) Bilderberg 2016, Dresden Duitsland.
"They arrive-Bilderberg 2016" upload by: gebruiker: nonmercci monsato, in 2016.

2). Tweede Kamer der Staten-Generaal 2018 Sharon Dijksma PvdA, farmaceutische industrie.

ASN bank beleggen in de farmaceutische industrie

Geneesmiddelen redden levens en kunnen de levenskwaliteit van kwetsbaren verhogen. En niet zelden maken ze het verschil tussen leven en dood. Ondanks de misstanden sluiten we de farmaceutische industrie dus niet bij voorbaat uit van belegging. Volgens organisaties o.a. als SOMO en WEMOS gaat er ook veel mis bij deze bedrijven. Ondanks de misstanden sluit ASN de farmaceutische industrie dus niet bij voorbaat uit van belegging.

SOMO:

De farmaceutische industrie is een van de meest winstgevende ter wereld. De prijzen van medicijnen worden bepaald door patentmonopolies, dit maakt overheden en de samenleving afhankelijk van een paar machtige bedrijven. SOMO onderzoekt de financialisering van de farmaceutische industrie, hoge medicijnprijzen, monopolies en octrooipolitiek.

Extreem dure medicijnen maken bepaalde behandelingen steeds minder toegankelijk en zetten de nationale gezondheidszorgbudgetten onder enorme druk, zelfs in welvarende landen. Dit leidt tot ongelijke toegang tot levensreddende medicijnen, zowel binnen als tussen landen. Terwijl met belastinggeld gefinancierde publieke instellingen een groot deel van het onderzoek dat aan de basis ligt van medicijnontwikkeling voor hun rekening nemen, wordt de kennis uiteindelijk geprivatiseerd en gepatenteerd waardoor de farmaceutische industrie en haar aandeelhouders miljardenwinsten op kunnen strijken.

WEMOS:

De meeste nieuwe geneesmiddelen voegen helemaal niets toe aan bestaand arsenaal, Integendeel, ze zijn vaak slecht onderzocht, en de balans van werking en bijwerking kan meestal gewoon niet op worden gemaakt. Wemos vindt dat medicijnonderzoek onafhankelijk en transparant moet zijn.

(bron: ASN bank)

03-12-2020

Letter to the European Commission and the European Council – Ensure Accessible and Affordable Medicines for All

Dear President von der Leyen,
Dear Commissioner Kyriakides,
Dear Minister Spahn,

The Covid-19 pandemic has shown the need for the European Union to rethink its approach to the production and development of pharmaceutical products. We welcome the efforts of the European Commission to strengthen the EU's autonomy and resilience in the field of public health through the establishment of the EU4Health programme and the Pharmaceutical Strategy for Europe. With this letter, we urge the European Commission and the European Council to use these new programmes to effectively address the systemic problems in our pharmaceutical system and ensure accessible and affordable medicines for all European citizens.

The EU market exclusivity system allows pharmaceutical companies to set profit-maximizing prices. Companies can obtain market monopolies without needing to demonstrate that their revenue is insufficient to earn back previous investments. Over the past decades, many pharmaceutical companies have used this system to set high medicine prices which are disproportional to the actual costs of development. It is time to conclude that the current system of exclusive market rights does not lead to better medicines, but to exorbitant profits, which puts a high pressure on national healthcare budgets.

At the same time, pharmaceutical companies have received large amounts of public financial support – at both national and EU level – for the development of medicines and vaccines. These grants or subsidies are often not conditional on the accessibility or affordability of the medicines that are being developed. It is possible for the pharmaceutical industry to simultaneously profit from public subsidies and set excessive prices for these products to governments. This way, public money meant to address public health needs flows into the pockets of private shareholders.

The new pharmaceutical strategy offers an opportunity to alter this system and ensure accessible and affordable medicines for all European citizens. Yet, the strategy does not assure that the announced review of pharmaceutical legislation in 2022 will lead to measures ensuring transparency, fair prices and independent research. As Green parties in Europe, we believe that EU-countries have to join forces to ensure accessible and affordable medicines and vaccines for all. We therefore urge the European Commission and the Council to immediately take the following actions:

1. **Make public subsidies conditional on the obligation for pharmaceutical companies to be transparent about the costs of research and development.** When companies make use of public funding or enter into price negotiations with EU-countries, they have to provide transparent data about the share of public money they have used in the development of a medicine, the overall costs of R&D as well as other aspects of the supply chain.
2. **Do not extend pharmaceutical companies' exclusive rights once they have earned back their investments.** The EU should only grant extensions of monopoly positions, including

Supplementary Protection Certificates (SPCs), if applicants provide evidence that the period of effective protection under the patent is insufficient to cover their research investment expenditure.

3. **Step up EU efforts to fund and coordinate independent research into medicines and vaccines with the aim to address public health needs.** This includes the development of new medicines, research of comparative effectiveness of different pharmaceutical treatment options, to identify the ‘real’ innovations, repurposing trials with old off-patent medical products and development of medicinal products for children or for rare diseases.
4. **Expand the possibilities for EU-countries to use compulsory licenses.** The EU has to introduce explicit data- and market exclusivity waivers in the EU pharmaceutical regulation to enable national governments to effectively use compulsory licenses in the public interest.
5. **Step up action against abuses of dominant positions in the pharmaceutical sector.** The European Commission and national competition authorities should perform more investigations and impose fines on companies that abuse their dominant position in the European market by charging excessive prices.

We sincerely hope that the European Commission and European Council will use this momentum to prioritize the public health needs of Europeans over the profits of shareholders and we look forward to your reply.

Yours sincerely,

Jesse Klaver (Party Leader GroenLinks, the Netherlands)

Kim van Sparrentak (Member of the European Parliament, Greens/EFA, the Netherlands)

Eamon Ryan (Party Leader Comhaontas Glas/The Green Party, Ireland)

Grace O’Sullivan (Member of the European Parliament, Greens/EFA, Ireland)

Robert Habeck (Party Leader Bündnis 90/Die Grünen, Germany)

Jutta Paulus (Member of the European Parliament, Greens/EFA, Germany)

Meyrem Almaci (Party Leader Groen, Belgium)

Sara Matthieu (Member of the European Parliament, Greens/EFA, Belgium)

Jean-Marc Nollet and Rajae Maouane (Party Leaders Ecolo, Belgium)

Philippe Lamberts (Member of the European Parliament, Greens/EFA, Belgium)

Julien Bayou (Party Leader Europe Écologie-Les Verts, France)

Michèle Rivasi (Member of the European Parliament, Greens/EFA, France)

Pia Olsen Dyhr (Party Leader Socialistisk Folkeparti / SF, Denmark)

Margrete Auken (Member of the European Parliament, Greens/EFA, Denmark)

Djuna Bernard and Meris Sehovic (Party Leaders Déi Gréng, Luxembourg)

Tilly Metz (Member of the European Parliament, Greens/EFA, Luxembourg)

Marta Ribas and David Cid (Party Leaders Esquerra Verda, Spain)

Ernest Urtasun (Member of the European Parliament, Greens/EFA, Spain)

PERSBERICHT

14 juli 2014

Voor onmiddellijke publicatie

De 'beslechting van geschillen tussen investeerders en staten' in het handelsverdrag tussen de EU en de VS brengt de toegang tot betaalbare medicijnen in gevaar

NGO-coalitie dringt er bij de Europese Commissie op aan om het mechanisme uit te sluiten van TTIP

BRUSSEL – Verschillende Europese en Amerikaanse gezondheidszorg-ngo's hebben vandaag publiekelijk kritiek geuit op de opname van de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten in het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP). Ze waarschuwen dat dit het volksgezondheidsbeleid van de Europese Unie (EU) zal ondermijnen.) lidstaten en brengen de toegang tot betaalbare medicijnen en de bescherming van de volksgezondheid ernstig in gevaar.

“Wij dringen er bij de Europese Commissie op aan om EU-burgers niet op een gevaarlijk pad richting ISDS te leiden”, zegt Aliénor Devalière, beleidsadviseur bij Health Action International Europe. “ISDS is niet nodig en ook niet gerechtvaardigd in TTIP. Zowel de EU als de Verenigde Staten (VS) beschikken over goed ontwikkelde juridische en gerechtelijke systemen om geschillen te behandelen.”

In een gezamenlijk antwoord op de 'Openbare consultatie van de Europese Commissie over modaliteiten voor investeringsbescherming en ISDS in TTIP' waarschuwen de NGO's dat het toevoegen van 'intellectueel eigendom' aan de definitie van 'investerings' binnen ISDS de bescherming van intellectueel eigendom zal versterken. Dit zal farmaceutische bedrijven in staat stellen EU-lidstaten aan te klagen die maatregelen nemen om de toegang tot medicijnen te verbeteren, of minder effectieve behandelingen uit te sluiten van terugbetaling.

De coalitie roept de Commissie daarom op om zowel intellectueel eigendom uit te sluiten van de definitie van 'investerings' als het ISDS-mechanisme uit het investeringshoofdstuk van de handelsovereenkomst.

“ISDS zal farmaceutische bedrijven voorzien van een middel om het gebruik van legitieme TRIPS-flexibiliteiten door EU-lidstaten of regelgevende instanties, zoals patenthervormingen en verplichte licentieverlening, aan te vechten”, zegt Brook Baker, senior beleidsanalist bij Health GAP. “Dit is slecht nieuws voor patiënten en consumenten. Een betere bescherming van intellectueel eigendom vertraagt de marktintroductie van goedkopere generieke geneesmiddelen, waardoor de medicijnprijzen aanzienlijk hoger blijven, wat de beschikbaarheid en betaalbaarheid aantast.”

“Als ISDS wordt toegestaan in TTIP, zullen overheden zonder enige twijfel uiteindelijk afzien van het implementeren van maatregelen die de toegang tot betaalbare medicijnen voor burgers verbeteren, uit angst voor een rechtszaak”, zegt Sophie Bloemen, coördinator bij het Commons Network. “Juridische gevechten tussen overheden en farmaceutische bedrijven duren lang en zijn kostbaar, dus de meeste regeringen zullen er alles aan doen om deze te vermijden. Bovendien beschikken veel regeringen, vooral die in lage- en middeninkomenslanden, niet over de middelen om rechtszaken te doorstaan.”

De NGO-coalitie bestaat uit Health Action International Europe, het Commons Network, Salud por Derecho, de International Society of Drug Bulletins, het Medicines in Europe Forum, Health GAP (Global Access Projects) en Universities Allied for Essential Medicines.

Het uitgebreide consultatieantwoord van de coalitie, dat diepgaande analyses en voorbeelden bevat die de ISDS-zorgen benadrukken, is beschikbaar op de website van Health Action International Europe: <http://bit.ly/1rkHQG8>.

TTIP is een alomvattend vrijhandels- en investeringsverdrag waarover in het geheim wordt onderhandeld tussen de EU en de VS. De zesde onderhandelingsronde begon vandaag in Brussel.

-MEER-

VOOR MEER INFORMATIE EN COMMENTAAR:

Health Action International Europe

Aliénor Devalière, beleidsadviseur

E-mail: alienor@haiweb.org / Telefoon: +31 (0) 20 683 3684 / Web: www.haieurope.org

Gezondheid GAP (Global Access Project)

Brook Baker, Senior Beleidsanalist

E-mail: b.baker@neu.edu / Web: <http://healthgap.org>

Commons Netwerk

Sophie Bloemen, Coördinator

E-mail: sophie@commonsnetwork.eu / Web: www.commonsnetwork.eu

International Society of Drugs Bulletins

Joerg Schaaber, voorzitter

E-mail: press@isdbweb.org / Web: www.isdbweb.org

Geneesmiddelen in Europa

Forum Pierre Chirac,

coördinator E-mail: pierrechirac@aol.com / Web: www.prescrire.org

Salud Por Derecho

Vanessa Lopez, uitvoerend

directeur E-mail: vanessa.lopez@saludporderecho.org / Web: www.saludporderecho.org

Kennisecologie Internationaal Europa Thiru

Balasubramaniam, Managing Director E-

mail: thiru@keionline.org / Web: <http://keieurope.org>

Universiteiten Allied for Essential Medicines Europe

Lukas Fendel, uitvoerend

directeur E-mail: lfendel@essentialmedicine.org / Web: <http://www.uaem.org>

-EINDE-

PERSBERICHT

8 juli 2015

Voor onmiddellijke publicatie

Health Action International is tegen Het ISDS-compromis van het Europees Parlement in TTIP

De leden slagen er niet in de toegang tot veilige en betaalbare medicijnen in de EU veilig te stellen

AMSTERDAM – Health Action International heeft vandaag kritiek geuit op het Europees Parlement omdat het er niet in is geslaagd amendementen aan te nemen die de toegang tot veilige en betaalbare medicijnen voor burgers van de Europese Unie in de wereld zouden beschermen. stemming in de plenaire vergadering over de resolutie over het Transatlantisch Handels- en Investeringspartnerschap (TTIP).

De leden stemden ervoor om de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten (ISDS) te vervangen door een ander, niet nader gespecificeerd mechanisme.

ISDS of iets soortgelijks zou Amerikaanse farmaceutische bedrijven in staat stellen de regeringen van lidstaten rechtstreeks voor de rechter te dagen in particuliere handelstribunalen als zij van mening zijn dat de maatregelen van een regering om de toegang tot veilige en betaalbare medicijnen te verbeteren het toekomstige rendement op hun investeringen zouden verminderen.

“Het Parlement heeft de duidelijke oproepen van het maatschappelijk middenveld en academici genegeerd om ISDS in al zijn vormen ronduit af te wijzen”, aldus Tessel Mellema. “Het plaatsen van een nieuwe naam op ISDS zal niets veranderen aan de schadelijke impact die het zou kunnen hebben op de toegang tot medicijnen in de Europese Unie. Verdere rechten voor investeerders zijn niet nodig omdat er aan beide kanten van de Atlantische Oceaan al goed ontwikkelde rechtssystemen bestaan.”

Leden van het Europees Parlement zijn er ook niet in geslaagd amendementen aan te nemen die de Commissie een duidelijk mandaat zouden hebben gegeven om niets in het TTIP op te nemen dat:

- Resulteert in langere monopoliebeschermingsperiodes en langere monopolieprijzen voor medicijnen periode.
- Beperk de belangrijke winst die onlangs in de Europese Unie is geboekt op het gebied van de publieke toegang tot gegevens uit klinische onderzoeken.
- De rol van de farmaceutische industrie vergroten in het beleid van de lidstaten op het gebied van de prijsstelling van geneesmiddelen terugbetaling.

“In een tijd waarin de begrotingen voor de gezondheidszorg in de hele Europese Unie onder druk staan en patiënten het zonder noodzakelijke, maar beschikbare behandelingen moeten stellen, is het frustrerend dat het Europees Parlement een duidelijke kans heeft gemist om de Commissie te instrueren geen maatregelen te nemen om de toegang tot medicijnen te beschermen. zei Mellema.

De definitieve tekst van de resolutie, die niet-bindend is, zal nu naar de Europese Commissie worden gestuurd.

Ongeveer 2,5 miljoen mensen over de hele wereld hebben geen reguliere toegang tot betaalbare medicijnen. De behoefte groeit in veel landen van de Europese Unie, met name Griekenland, Spanje en Portugal.

Health Action International (HAI) is een onafhankelijk, mondiaal netwerk dat zich inzet voor het vergroten van de toegang tot benodigde medicijnen en het verbeteren van hun rationeel gebruik door middel van onderzoek en belangenbehartiging.

Voor commentaar en aanvullende informatie: Tessel

Mellema

Beleidsadviseur

Health Action International E-

mail: tessel@haiweb.org Mob:

+31 (0) 624 686 771 Web:

www.haieurope.org

Aliénor Devalière

Beleidsadviseur

Health Action International E-

mail: alienor@haiweb.org Tel:

+32 2 486 01 79 Web:

www.haieurope.org

- EINDE -

This document received funding under an operating grant from the European Union's Health Programme (2014-2020). Its content represents the views of Health Action International only and is the organisation's sole responsibility; it cannot be considered to reflect the views of the European Commission and/or the Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency, or any other body of the European Union. The European Commission and the Agency do not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Rechten voor mensen, regels voor bedrijven - Stop ISDS

Multinationals hebben te veel macht. Het is tijd dat we hem terugnemen ! Steun de beweging van meer dan 150 Europese organisaties om een einde te maken aan het privilege van multinationals !

Multinationals zoals de farmaceutische industrie hebben toegang tot hun eigen mondiaal juridisch systeem : de investeerder-staat geschillenregeling (bekend onder zijn Engelse afkorting ISDS) geeft buitenlandse investeerders het recht om staten voor internationale arbitragetribunalen te dagen als ze vinden dat een overheidsmaatregel hun belangen schaadt. Ze kunnen daar dan uitgebreide financiële compensatie voor vragen. Dit geeft deze farmaceutische bedrijven een sterk instrument om regeringen af te dreigen als ze nieuwe maatregelen willen nemen, ook op het vlak van de volksgezondheid.

Tegelijkertijd, hebben een groot aantal slachtoffers die hun fundamentele rechten geschonden zien door dergelijke multinationals geen toegang tot de rechter of tot herstelmaatregelen. De EU is bovendien geen echte voorstander van een bindend VN-Verdrag dat slachtoffers van inbreuken op de mensenrechten door transnationale bedrijven de mogelijkheid geeft om die bedrijven te vervolgen in het land waar de misdaden plaatsvonden of in het land waar de bedrijven hun hoofdzetel of substantiële activiteiten hebben. Een resolutie van Ecuador en Zuid-Afrika in 2014 bracht het initiatief voor dit Bindend Verdrag inzake Bedrijven en Mensenrechten op gang. Sinds 2016 wordt er hierover onderhandeld in de VN, maar de EU en haar lidstaten werken niet echt mee.

Het is dringend tijd om een einde te maken aan de arbitragetribunalen ! In de plaats moet er een internationaal bindend instrument komen dat multinationals als de farmaceutische industrie juridisch aansprakelijk stelt voor hun misdaden.

Bron: fian.be

De Nederlandse Staat kan een (ISDS-)claim aan z'n broek krijgen wanneer b.v. farmaceutische industrie denkt dat overheidsbeslissingen en nieuwe wetgeving hun investeringen kunnen bedreigen, waardoor ze minder winst zouden kunnen maken.

ISDS mensenrechten

Het systeem voor beslechting van geschillen tussen investeerders en staten (ISDS) heeft op twee fronten ingrijpende veranderingen ondergaan. Ten eerste hebben de inspanningen van meerdere belanghebbenden, voornamelijk geleid door staten via de Commissie van de Verenigde Naties voor internationaal handelsrecht ("UNCITRAL"), recentelijk verschillende grotendeels procedurele hervormingsopties overwogen. Ten tweede hebben internationale investeringsovereenkomsten ("IIA's") zich de afgelopen jaren eveneens ontwikkeld, onder meer onder invloed van nieuwe buitenlandse investeringsprioriteiten en formuleringsbenaderingen. Naast deze dubbele evolutie blijven belanghebbenden zorgen uiten over de effecten, zowel direct als indirect, van het ISDS-systeem op de mensenrechten. Als het ISDS-systeem beter tegemoet wil komen aan mensenrechtenoverwegingen, moeten staten daarom hun vele instrumenten inzetten, zoals onderhandelingen en het opstellen van IIA's, ter bevordering van dergelijke doelstellingen, terwijl ze tegelijkertijd dergelijke inspanningen afstemmen op lopende discussies over procedurele hervormingen, zodat om onbedoelde fragmentatie te voorkomen en de impact te maximaliseren. Uiteindelijk stellen we dat het ISDS-systeem eindelijk gepositioneerd kan worden om de boog van zijn traject te buigen naar een meer accommoderend systeem voor mensenrechten.

(vertaling vanuit origineel VS-engels naar nederlands)

Nicholas J. Diamond en Kabir AN Duggal

Case Western Reserve Journal of International Law 53 (2021)

European Economic and Social Committee ISDS-systeem

Net als de Commissie internationale handel (INTA) van het Europees Parlement is het EESC van mening dat het investeringsbeleid van de EU niet alleen moet voldoen aan de verwachtingen van investeerders en ontvangende staten, maar ook aan de bredere economische belangen van de EU, haar externe beleidsdoelstellingen en haar prioriteiten, met name die over milieubescherming en de bescherming van fundamentele mensenrechten.

Christophe Quarez

Rapporteur European Economic and Social Committee

07-11-2022

<https://archive.org/details/2023-c-75-18>

Onafhankelijke besluitvorming EMA

De farma-methode 03-06-2015 Zembla / bnnVara

EMA, the European Medicines Agency. De EMA geeft de Europese Commissie advies over welke medicijnen in Europa verkocht mogen worden. Vragen ontwikkelen zich over de mogelijke beïnvloeding van het Europees geneesmiddelenbureau door farma-bedrijven. Omdat EMA voor 80% door de farmaceutische industrie wordt gefinancierd. Dat dit een goede, onafhankelijke besluitvorming in de weg kan staan.

de farma-methode 03-06-2015 Zembla / bnnVara

Misbruik farmaceutische industrie

Het wordt tijd dat de politiek daar een sterker standpunt over gaat aannemen i.v.m. het problematische gebruik van het ISDS-systeem door de farmaceutische industrie.

Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 21 501-02, nr. 1397

kst-21501-02-1397, BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, E.M.J. Ploumen, Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Den Haag, 25 juni 2014, Onderwerp: Investor-State Dispute Settlement ISDS.

<https://archive.org/details/kv-tk-2018Z00709>

Mensenrechten

<https://archive.org/details/guidelines-pharmaceuticals-on-human-rights>

WEF Guidance Note

<https://archive.org/details/wef-guidance-note-2022>

Financiële resultaten in de farmaceutische industrie

In verschillende columns, maar ook vanuit de kant van enkele politieke partijen, wordt gesteld dat de gezondheidskosten onhoudbaar zijn en er dus ethische keuzes gemaakt moeten worden. Maar weinigen kijken nauwgezet naar de oorzaken van de kosten en met name de rol van de farmaceutische industrie. Het verhaal is redelijk bekend. Vereenvoudigd gesteld: onze samenleving vergrijsd, we worden ouder, de [technologische] kennis neemt toe, dus de kosten vliegen uit de bocht. Die stijging wordt echter ook veroorzaakt door de ondoelmatigheid van het gezondheidssector, het patentsysteem en het winstoogmerk [shareholder value] van de farmaceutische industrie. Het gezondheidssysteem zoals nu in Nederland georganiseerd kent de nodige mankementen. Recente berichten over ondoelmatig gebruik van peperdure apparatuur, onnodige doorverwijzingen, no shows, te hoge kosten door doorgeslagen fusiebeleid. Het patentsysteem zorgt voor onnodige prijsopdrijving van producten, (Hans Groen Zelfstandig ondernemer en adviseur op het gebied van organisatie-effectiviteit en supply chain management).

Wetenschappelijk bureau Groen Links, 07 augustus 2012.

Miljoenenboete

Geneesmiddelenfabrikant is beboet door markttoezichthouder ACM voor een te buitensporige prijs voor een belangrijk geneesmiddel. De fabrikant maakte misbruik van zijn economische machtspositie bij een bepaald geneesmiddel. De boete bedraagt 19,6 miljoen euro.

De *farmaceutische industrie* is te vergelijken met georganiseerde misdaad. De farmaceutische miljardairs zijn niet te stoppen met louter opleggen van boetes. Boetes opgelegd aan *farmaceutische bedrijven* worden op de koop toe heeft genomen om de winst.

NOS Nieuws • Maandag 19 juli 2021

Misdaden

De farmaceutische industrie gaat gewoon verder met plegen van misdaden. Het is daarom beter de farmaceutische Industrie als misdaadorganisatie, confisqueren en invorderen van de opbrengsten van deze misdrijven, en deze bedrijven onder bewind van de Staat voorzetten en reorganiseren.

<https://archive.org/details/com-2008-766-definitief-nl>

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Den Haag, 5 februari 2020

Voortouwcommissie: **algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking**

Activiteit: **Petitie**
Datum: dinsdag 11 februari 2020
Tijd: 13.30 - 13.45 uur
Openbaar/besloten: openbaar
Locatie: Statenpassage

Onderwerp: Handel Anders! inzake ISDS en VN Verdrag voor Mensenrechten en Bedrijfsleven

---

Agendapunt: **Petitieaanbieding Handel Anders! Tegen ISDS en voor VN-verdrag voor mensenrechten en bedrijfsleven d.d. 11 februari 2020**

Zaak: Brief derden - Handel Anders! te Amsterdam - 19 januari 2020
Petitieaanbieding Handel Anders! Tegen ISDS en voor VN-verdrag voor mensenrechten en bedrijfsleven d.d. 11 februari 2020 - 2020Z00941

Griffier: T.J.E. van Toor

Activiteitsnummer: 2020A00201

De zorg: een ziekte creërende machine

Ivan Wolffers: Wat eigenlijk altijd als normaal werd beschouwd wordt steeds vaker een medisch probleem genoemd worden er meer mensen ziek genoemd dan echt het geval is? Krijgen te veel mensen behandelingen die ze niet nodig hebben? Ondergaan mensen te vaak een zwaardere behandeling dan strikt noodzakelijk? En betalen we daardoor misschien wel veel te veel voor onze zorg? Het idee daarachter is dat een systeem zoals de gezondheidszorg functioneert bij de gratie van het labelen van de klachten, waarmee mensen zich melden bij de zorg. In de moderne zorg heeft de arts daar het monopolie op, net als op de keuze van de geneesmiddelen en de risico's die de gebruiker daar bij loopt. En vaak ook nog enigszins op wat ervoor betaald moet worden. Kan elk onrustig kind het label ADHD opgeplakt krijgen, zodat het slikken van ritalin vanzelfsprekend lijkt?

Ivan Illich beschreef de zorg als een ziekte creërende machine. *Medical Nemesis* (1976) heette zijn baanbrekende boek. Medicalisering wordt dat ook genoemd. Wat eigenlijk altijd als normaal werd beschouwd wordt steeds vaker een medisch probleem genoemd.

Ivan Wolffers Emeritus hoogleraar Gezondheidszorg

bnnvara.nl/joop 16-07-2015

Medicalisering samenleving

In de psychiatrie betoogden vertegenwoordigers van de zogenaamde antipsychiatrie dat geestesziekten het product waren van maatschappelijke misstanden. In plaats van de zieke lag het veel meer voor de hand om de samenleving te behandelen (Oosterhuis en Gijswijt-Hofstra 2008: 780). Ivan Illich (1978) wees in zijn veel gelezen boek *Grenzen aan de geneeskunde* op het nutteloze, soms zelfs ziekmakende karakter van veel medische behandelingen. De Nederlandse filosoof Hans Achterhuis paste de theorie van Illich toe op het welzijnswerk. In zijn berucht geworden boek *De markt van welzijn en geluk* veegde hij de vloer aan met welzijnswerkers, opbouwwerkers en maatschappelijk werkers door wier toedoen mensen problemen kregen aangepraat die zij vervolgens alleen met professionele hulp de baas zouden kunnen worden. (Achterhuis 1979; Tonkens 2003; Trappenburg 2008). Ook deze analyse vond zijn weg naar verkiezingsprogramma's. De PPR schreef in 1981: De huidige gezondheidszorg wordt [...] gekenmerkt door nadruk op grootschalige curatieve zorg, symptoombestrijding waar bestrijding van maatschappelijke oorzaken beter op zijn plaats is, [...] het onmondig maken van de patiënt en behandeling van de kwaal i.p.v. de mens.

Margo Trappenburg

296 | Trappenburg *Sociologie* 15(3) (2019)

Onderzoeksartikelen

Tijdschrift

Sociologie

Vol. 15, Issue 3, 2019 December

“Hoe Elco Brinkman alsnog zijn zin kreeg: neoliberalisme, communitarisme en linkse idealen in de Nederlandse gezondheidszorg”

Margo Trappenburg

Misbruik machtspositie farmaceutische Industrie

[voorbeeld]

Stichting Farma ter Verantwoording

ACM en Europese Commissie voeren actie tegen misbruik van machtspositie van farmaceutische bedrijven op

22-06-2022

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) en de Europese Commissie (de **Commissie**) richten hun aandacht steeds meer op misbruik van machtspositie in de farmaceutische sector. In 2021 heeft de ACM voor het eerst een boete (van 19,5 miljoen euro) opgelegd aan een farmaceutisch bedrijf vanwege het hanteren van te hoge prijzen. Op 11 februari 2022 heeft ACM Pfizer berispt vanwege een concurrentiebeperkend kortingssysteem. Voor die tijd, op 24 september 2020, heeft AbbVie na onderzoek van ACM toegezegd het gebruik van een soortgelijk kortingssysteem te staken. Op 20 juni 2022 meldde de Commissie dat zij een onderzoek was gestart naar misbruik van machtspositie door Vifor Pharma. Vifor Pharma zou misleidende informatie hebben verspreid over een geneesmiddel van concurrent Pharmacosmos, dat mede daardoor niet effectief op de markt zou kunnen opereren.

Deze focus op de farmaceutische sector komt niet uit de lucht vallen. Mededingingsautoriteiten besteden al jaren aandacht aan de farmaceutische sector. Dominante posities binnen de farmaceutische sector zijn al jaren een bron van zorg in de samenleving. In deze blog gaan we in op de onderzoeken van ACM naar de praktijken van Ladiant, Pfizer en AbbVie. Ook bespreken we het onderzoek van de Commissie naar Vifor Pharma, gevolgd door een toelichting op de lessen die uit deze zaken kunnen worden geleerd.

Leadiant krijgt boete voor buitensporige prijzen

Leadiant, een Italiaans farmaceutisch bedrijf, ontwikkelde het medicijn CDCA. Dat medicijn was aanvankelijk bedoeld voor de behandeling van galstenen. Later werd duidelijk dat CDCA ook kan worden gebruikt voor de behandeling van CTX, een zeldzame en ernstige stofwisselingsziekte. Leadiant kocht in 2008 een op CDCA gebaseerd medicijn van een andere fabrikant. De prijs van het medicijn bedroeg destijds 46 euro voor 100 capsules. Het jaar daarop veranderde Leadiant de naam van het medicijn in Xenbilox en verhoogde de prijs van dat medicijn naar 885 euro voor 100 capsules. In 2014 kreeg het medicijn de status van weesgeneesmiddel en werd de prijs verhoogd naar 3.103 euro voor 100 capsules. Bovendien werd in 2017 een vergunning voor het in de handel brengen verkregen, waardoor Leadiant voor een periode van tien jaar het exclusieve recht kreeg om op CDCA gebaseerde geneesmiddelen in Europa op de markt te brengen. Datzelfde jaar verhoogde de fabrikant de prijs van CDCA naar 14.000 euro voor 100 capsules. Dat kwam neer op € 150.000,- aan kosten voor CDCA per patiënt per jaar. Ondanks commotie in de media, Kamervragen en een handhavingsverzoek van Stichting Farma ter Verantwoording aan ACM heeft Leadiant de prijs voor CDCA niet verlaagd. Pas toen het Amsterdam UMC in januari 2020 een alternatief medicijn kon bereiden, verlaagde Leadiant de prijs voor CDCA.

Na uitgebreid onderzoek constateerde ACM in 2021 dat Leadiant tussen 2017 en 2019 een machtspositie had op de Nederlandse markt voor CDCA-gebaseerde medicijnen voor de behandeling van CTX. Er waren volgens ACM in die periode geen alternatieven voor CDCA beschikbaar voor patiënten.

ACM constateert dat Leadiant misbruik heeft gemaakt van haar machtspositie door een buitensporige prijs te vragen voor CDCA. Een prijs is buitensporig als deze onevenredig hoog en onredelijk is. Volgens ACM was de prijs die Leadiant voor CDCA in rekening bracht buitensporig omdat Leadiant beperkte kosten had gemaakt en beperkte investeringen had gedaan om de status van weesgeneesmiddel en een vergunning voor het in de handel brengen van Leadiant te verkrijgen. Tegelijkertijd genereerde Leadiant een extreem hoog rendement op de prijs die voor CDCA werd aangerekend. Volgens ACM was de prijs die voor CDCA werd gevraagd ook onredelijk omdat Leadiant niet zorgde voor innovatie. CDCA werd al jaren veilig en effectief voorgeschreven aan CTX-patiënten, tegen veel lagere prijzen. ACM wijst er verder op dat Leadiant niet voortvarend en serieus heeft onderhandeld met zorgverzekeraars en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om tot een lagere vergoeding voor CDCA te komen. Leadiant verklaarde dat zij het *“fundamenteel niet eens”* was met de beschuldigingen. Daarin stond ook: *“Wij zijn ervan overtuigd dat we altijd correct en in overeenstemming met alle geldende regelgeving hebben gehandeld.”* ACM is echter van mening dat het optreden van Leadiant een zeer ernstige overtreding van de Mededingingswet oplevert, omdat het medicijn van levensbelang is voor patiënten en de Nederlandse samenleving uiteindelijk een buitensporige prijs betaalt. Met het oog op algemene en bijzondere preventie heeft ACM Leadiant vervolgens een boete van ruim 19 miljoen euro opgelegd. Zorginstituut Nederland beschouwt de boete van ACM als een *“impuls voor goede, betaalbare*

zorg.” Het volledige besluit van ACM is nog niet gepubliceerd. Leadiant heeft aangekondigd in beroep te gaan tegen de boete.

Pfizer maakt na onderzoek ACM een einde aan het kortingssysteem van Enbrel

Op 11 februari 2022 heeft de ACM geneesmiddelenfabrikant Pfizer berispt vanwege mogelijke concurrentiebeperkende afspraken tussen Pfizer en ziekenhuizen in Nederland. Pfizer bezat een patent op het actieve ingrediënt etanercept. Pfizer gebruikte die stof in zijn medicijn Enbrel, dat wordt voorgeschreven aan patiënten met onder meer reuma en psoriasis. Het patent op etanercept van Pfizer liep in 2015 af. Voordat het patent afliep, was Enbrel qua omzet het op één na grootste medicijn van Nederland.

Wanneer een patent afloopt, kan een geneesmiddelenfabrikant niet langer voorkomen dat andere bedrijven nieuwe, concurrerende medicijnen (zoals ‘biosimilars’) verkopen. Hierdoor neemt de concurrentie toe, wat weer kan leiden tot lagere prijzen (zie ook deze blog). In Nederland zijn twee biosimilars op de markt met de stof etanercept. Uit onderzoek van ACM is gebleken dat Pfizer in overeenkomsten met ziekenhuizen een clause heeft opgenomen die het mogelijk maakt de korting op de prijs van Enbrel te verlagen als een ziekenhuis er minder van afneemt. Volgens ACM vormde deze clause een financiële belemmering voor ziekenhuizen om over te stappen van Enbrel naar een biosimilar: als een ziekenhuis overstapt van Enbrel naar een biosimilar zal er altijd een groep patiënten zijn die om medische redenen niet kan of wil overstappen naar de biosimilar. biosimilar. Als gevolg van een overstap naar een biosimilar zou de prijs van Enbrel ongeveer vier keer zo hoog kunnen zijn voor de groep patiënten die afhankelijk is van Enbrel. Volgens ACM zou dit betekenen dat het ziekenhuis uiteindelijk geen of te weinig kostenbesparingen zou realiseren door over te stappen op een biosimilar en daar geen prikkel voor zou hebben.

Na de eerste onderzoeksresultaten heeft de ACM aan Pfizer laten weten dat het gehanteerde kortingssysteem in strijd leek te zijn met de mededingingsregels (zie ook deze blog). Pfizer was het daar niet mee eens, maar koos ervoor om het kortingssysteem onmiddellijk te schrappen uit de overeenkomsten en uit lopende biedingen met ziekenhuizen op Enbrel. Pfizer beloofde de ACM ook dat zij in de toekomst geen gebruik meer zou maken van deze clauses. Ziekenhuizen kunnen daarom tijdens de lopende contractperiode overstappen op een biosimilar, met behoud van de korting die zij van Pfizer voor Enbrel hebben gekregen. Omdat Pfizer haar werkwijze heeft aangepast, zag de ACM geen aanleiding om nader onderzoek te doen naar het kortingssysteem van Pfizer en mogelijk misbruik van machtspositie.

AbbVie stopt met het kortingssysteem van Humira, maar wordt toch aansprakelijk gesteld

Geneesmiddelenfabrikant AbbVie probeerde eerder op vergelijkbare wijze zijn positie op de Nederlandse markt veilig te stellen. Het patent op de werkzame stof adalimumab, die AbbVie gebruikt in haar medicijn Humira, liep in 2018 af. Dit medicijn werd in eerste instantie voorgeschreven aan patiënten met reumatische aandoeningen. Het medicijn wordt ook met succes voorgeschreven aan patiënten met tal van andere aandoeningen, zoals psoriasis en de ziekte van Crohn. Totdat het patent afliep, was Humira het best verkopende medicijn in Nederland. Na het verlopen van het patent bood AbbVie in 2018 ziekenhuizen kortingen aan op adalimumab. Ziekenhuizen zouden die substantiële korting alleen krijgen als alle bestaande patiënten het Humira-medicijn bleven gebruiken en niet overstapten op een alternatief medicijn. Net als bij het Enbrel-medicijn van Pfizer vormde dit kortingssysteem van AbbVie volgens ACM een financiële barrière voor het overstappen op biosimilars (zie ook deze blog).

ACM startte in 2018 al met een sectoronderzoek naar reumatologische medicijnen, waaronder Enbrel en Humira. Later startte het een onderzoek naar het kortingssysteem van AbbVie voor Humira. Op basis van de bevindingen uit het onderzoek constateert ACM dat AbbVie dit kortingssysteem heeft gebruikt om het voor geneesmiddelenfabrikanten moeilijker te maken de markt voor biosimilars te betreden. In het licht van de onderzoeksresultaten van ACM heeft AbbVie ACM laten weten dat zij het kortingssysteem voor Humira en soortgelijke clauses zou schrappen. Net als bij de kortingen van Pfizer voor Enbrel besloot ACM het onderzoek naar AbbVie af te sluiten, omdat AbbVie haar werkwijze had gewijzigd. Dit zorgt er volgens ACM voor dat er meer ruimte komt voor nieuwe concurrerende medicijnen.

Het voorgaande heeft niet belet dat Stichting Farma ter Verantwoording AbbVie eind 2021 aansprakelijk heeft gesteld voor de schade die voortvloeit uit het Humira-kortingsysteem van AbbVie. Volgens Stichting Farma ter Verantwoording heeft AbbVie onrechtmatig gehandeld door gebruik te maken van haar machtspositie en een buitensporige prijs te vragen. Dit gedrag zou in strijd zijn met zowel de Mededingingswet als de internationale mensenrechten. Niet alleen in Nederland werd AbbVie met een dergelijke procedure geconfronteerd: in de Verenigde Staten werd het farmaceutische bedrijf voor de burgerlijke rechter gedaagd wegens het belemmeren van de markttoetreding van biosimilars.

ACM extra alert op dominante posities in farmaceutische sector

De ACM heeft zich de afgelopen jaren steeds meer gericht op bedrijven met een dominante positie in de farmaceutische sector (zie ook [hier](#) voor onze eerdere blog). Toch heeft de ACM pas in 2021 een boete opgelegd aan een farmaceutisch bedrijf wegens misbruik van machtspositie. Pfizer en AbbVie konden een sanctieprocedure bij ACM vermijden door hun werkwijze zodanig aan te passen dat er meer ruimte ontstond voor (nieuwe) concurrerende producten. ACM lijkt daarmee de aanpak te volgen van de Commissie, die al jaren onderzoek doet naar gevallen van misbruik van machtspositie in de farmaceutische sector (zie ook [hier](#) voor onze eerdere blog).

Farmaceutische bedrijven moeten er rekening mee houden dat wanneer een patent afloopt, zij hun machtspositie alleen met wettige middelen kunnen proberen veilig te stellen. ACM en de Commissie zijn hierover kritisch. Het is bijvoorbeeld niet toegestaan ziekenhuizen (indirect) te dwingen op onrechtmatige wijze, zoals hoge kortingen, medicijnen bij hen te blijven kopen. Maar ook gedurende de looptijd van een octrooi moet een farmaceutisch bedrijf – zo blijkt uit het dossier van Leditant – er rekening mee houden dat alle regels van het mededingingsrecht van toepassing zijn. Als het aan de ACM ligt, moet de verkoopprijs van een medicijn dan ook in verhouding staan tot de gedane investeringen en de kosten die het farmaceutische bedrijf maakt. Opmerkelijk is dat de ACM in het bericht over haar besluit over Leditant de aandacht vestigt op *“de bijzondere verantwoordelijkheid van [Leditant] om voortvarend en serieus te onderhandelen”* met zorgverzekeraars en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. ACM verwijt Leditant dat zij er niet in is geslaagd een *“actieve aanpak”* te hanteren om in Nederland tot een redelijke prijs voor CDCA te komen. Farmaceutische bedrijven met een machtspositie dienen zich er daarom van bewust te zijn dat de ACM op basis van het standpunt dat zij tijdens onderhandelingen over de prijs en andere leveringsvoorwaarden inneemt, kan beargumenteren dat er misbruik wordt (of is) gemaakt van een machtspositie in de zin van artikel 24. van de Mededingingswet / Artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Bovendien heeft Leditant altijd nadrukkelijk ontkend een machtspositie te hebben of daarvan misbruik te hebben gemaakt. Pfizer en AbbVie daarentegen veranderden prompt hun werkwijze, ondanks dat zij de ACM hadden laten weten het niet eens te zijn met de bevindingen. Deze ondernemingen hebben een belangrijke (zo niet cruciale) rol gespeeld in het besluit van ACM om de onderzoeken naar Pfizer (Enbrel) en AbbVie (Humira) te beëindigen en geen boetes op te leggen.

Commissie – onderzoek naar Vifor Pharma

Op 20 juni 2022 maakte de Commissie bekend een onderzoek te zijn gestart naar misbruik van machtspositie door Vifor Pharma. Vifor Pharma zou misleidende informatie hebben verspreid over een geneesmiddel van haar enige concurrent Pharmacosmos, die mede hierdoor niet effectief op de markt zou kunnen opereren. In 2021 startte de Commissie al een onderzoek naar farmaceutisch bedrijf Teva. Teva produceert het MS-medicijn Copaxone en zou de marktintroductie van concurrerende medicijnen hebben geblokkeerd of vertraagd.

De Commissie noemt haar onderzoek naar Vifor Pharma (naast Teva) haar tweede onderzoek naar mogelijk misbruik van een machtspositie door een farmaceutisch bedrijf dat een dergelijke machtspositie heeft als gevolg van denigrerende opmerkingen over het product van een concurrent. Het feit dat ongefundeerd moddergooien en belasteren van concurrerende producten misbruik van een dominante positie kan vormen, is in de farmaceutische sector al bewezen. In dit verband heeft de Franse Autorité de la Concurrence in 2013 een boete van 40 miljoen euro opgelegd aan Sanofi wegens misbruik van machtspositie. Sanofi produceerde het medicijn Plavix en had volgens de Autorité de la Concurrence een lastercampagne gevoerd om voorschrijvers te beletten van het voorschrijven van concurrerende medicijnen. Later in 2013 legde de Autorité de la Concurrence Schering-Plough een boete op van 15,3 miljoen euro. Uit de documentatie van Schering-Plough bleek dat het farmaceutische bedrijf een plan had geïmplementeerd om te voorkomen dat een medicijn van concurrent Arrow voet aan de grond zou krijgen. Volgens de Autorité de la Concurrence verspreidde Schering-Plough informatie onder voorschrijvers over de medische risico's van het Arrow-medicijn zonder de beweringen ervan te ondersteunen met medische onderzoeken.

Les geleerd

Bedrijven met een machtspositie hebben een bijzondere verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat hun gedrag de concurrentie niet vervalst. De praktijk leert dat dergelijke concurrentievervalsing volgens de mededingingsautoriteiten allerlei vormen kan aannemen. Volgens vaste jurisprudentie is misbruik in dit opzicht een objectief begrip. Kortom, verschillende soorten gedrag, zoals buitensporige prijzen of, omgekeerd, te lage prijzen (als gevolg van kortingen die door het dominante bedrijf worden verleend), maar ook ongegronde negatieve uitspraken over concurrenten en hun producten, en bepaalde kortingssystemen, kunnen op zichzelf of in combinatie met ander gedrag vormen misbruik van een machtspositie. Welke lessen kunnen farmaceutische bedrijven met een (veronderstelde) machtspositie leren van het toezicht van ACM en de Commissie?

- Farmaceutische bedrijven doen er goed aan om hun kortingsbeleid (en andere verkoopvoorwaarden) te controleren op verenigbaarheid met het mededingingsrecht voordat ze dit implementeren.
- Wees vooral voorzichtig met bepalingen waarbij een klant, zelfs als hij een beperkt aantal concurrerende medicijnen koopt, plotseling veel minder of helemaal geen korting krijgt, ondanks dat hij wel recht heeft op een dergelijke korting als hij uitsluitend bij het dominante bedrijf koopt.
- ACM kijkt niet alleen naar de uitkomst van een onderhandelingsproces, maar ook naar het daadwerkelijke proces en de verklaring die daarbij wordt afgelegd. Een dominant farmaceutisch bedrijf kan aansprakelijk worden gesteld als het niet voldoende stappen onderneemt richting klanten om tot serieuze onderhandelingen te komen.
- Het verstrekken van objectieve informatie aan voorschrijvers of andere derden (op verzoek of op eigen initiatief van het bedrijf) over een nieuwe concurrent of concurrerend geneesmiddel is toegestaan, maar wees voorzichtig en vermijd het verspreiden van informatie die gebaseerd is op aannames of die niet feitelijk kan worden onderbouwd.

Houd er rekening mee dat een besluit van de Commissie of een nationale mededingingsautoriteit om een farmaceutisch bedrijf geen boete te geven, niet betekent dat dat bedrijf er vrijelijk vanaf komt. Het kan ook worden aangevochten bij de burgerlijke rechter. In Nederland heeft Stichting Farma ter Verantwoording AbbVie aangeklaagd. In 2019 werd AbbVie in de VS ook aangeklaagd door een supermarktvakbond op grond van vermeende schendingen van het mededingingsrecht en het consumentenrecht. Zorgverzekeraar Menzis klaagde AstraZeneca aan omdat Menzis meende dat zij AstraZeneca te veel had betaald voor het medicijn Seroquel. De rechtbank veroordeelde AstraZeneca tot het betalen van een schadevergoeding. AstraZeneca kreeg in hoger beroep gelijk en de rechtbank vernietigde de boete.

Maverick Advocaten

Delen

Autoriteit Consument en Markt
Directie Zorg
t.a.v. dr. B. Broers
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

mr. dr. J.J.M. Sluijs
advocaat
06 55685544
sluijs@coupry.nl

BEZORGEN

Datum: 7 september 2018
Onderwerp: Handhavingsverzoek Mededingingswet

Ons kenmerk: 14354
Uw kenmerk:

Geachte heer Broers,

- 1.1 Stichting Farma ter Verantwoording (hierna: **de stichting**), die zich tot mij en mr. dr. R. Meijer (advocaat in Amsterdam) heeft gewend om haar belangen te behartigen, verzoekt hierbij de Autoriteit Consument en Markt (hierna: **de ACM**) aan Leadiant Biosciences Ltd. (hierna: **Leadiant**) een boete op te leggen op grond van artikel 56 Mededingingswet, dan wel op andere wijze handhavend tegen Leadiant op te treden.
- 1.2 Samengevat, is de stichting van oordeel dat Leadiant misbruik maakt van haar economische machtspositie door een excessieve prijs te vragen voor het medicijn CDCA-Leadiant, dat zij als weesgeneesmiddel op de Nederlandse markt in de handel brengt tegen de ziekte Cerebrotendineuze Xanthomatose (hierna: **CTX**). Door haar handelwijze zijn en worden afnemers van het medicijn uitgebuit en/of wordt het Nederlandse zorgstelsel benadeeld. Dit gedrag kan alleen door optreden van ACM worden gestopt.
- 1.3 De stichting wendt zich tot de ACM, omdat zij concreet aanwijzingen heeft dat het misbruik op de Nederlandse markt plaatsvindt en heeft plaatsgevonden.
- 1.4 Hieronder lichten wij het bovenstaande toe.

2 Feiten

- 2.1 Leadiant Biosciences Ltd, gevestigd in het Verenigd Koninkrijk (Londen), is de Europese dochtermaatschappij van Leadiant Biosciences S.p.A, een in Italië (Rome) gevestigde holdingmaatschappij die ook in de Verenigde Staten een dochtermaatschappij heeft gevestigd (Leadiant Biosciences, Inc.).
- 2.2 In Europa brengt Leadiant slechts twee producten op de markt, te weten:
- CDCA-Leadiant (merknaam en voluit: Chenodeoxycholic acid Leadiant) / chenodeoxycholic acid (werkzame stof), en
  - Natulan (merknaam) / procarbazine (werkzame stof), dit is een medicijn tegen een vorm van Hodgkin.
- 2.3 CDCA-Leadiant is een medicijn dat helpt tegen de zeldzame stofwisselingsziekte CTX (een zogenoemde weesziekte). Op grond van epidemiologische schattingen zou in Nederland bij 1 op de 50.000 mensen, dat wil zeggen circa 340 mensen, de ziekte CTX kunnen worden gevonden. Thans zijn slechts 52 mensen in Nederland gediagnosticeerd. Verwacht wordt dat het aantal gediagnosticeerde mensen met ten minste drie per jaar zal stijgen wanneer de hieprikscreening met CTX wordt uitgebreid. Voorstellen daarvoor zijn reeds aanhangig.¹
- 2.4 CDCA-Leadiant bevat de werkzame stof chenodeoxycholzuur (chenodeoxycholic acid of chenodiol, hierna ook kortweg: **CDCA**). Deze stof is het enige bekende werkzame geneesmiddel voor CTX. Het geneest niet maar remt de ontwikkeling van de aandoening.
- 2.5 CDCA is een galzuur dat wordt gewonnen uit de gal van ossen, schapen of kippen. Behandeling van CTX met CDCA is bekend sinds 1975 en beschreven in ten minste 70 wetenschappelijke publicaties (voornamelijk case studies en in ieder geval geen grote klinische onderzoeken, **Bijlage 1**).² De standaard dosering voor volwassenen is 3x daags 250mg.
- 2.6 CDCA is echter als medicijn in eerste instantie voor een andere indicatie geregistreerd en op de markt gebracht. Op 22 september 1976 kreeg CDCA namelijk de goedkeuring voor de indicatie 'oplossen van cholesterol galstenen' (**Bijlage 2**) en

---

¹ Gezondheidsraad, advies *Neonatale screening: nieuwe aanbevelingen*, 8 april 2015, p. 48 (<https://bit.ly/EdFn35>).

² Bijlage 1: EMA (<https://bit.ly/2MUj4Ry>).

werd het onder de merknaam Chenofalk op de Nederlandse markt gebracht.³ Sinds circa 1990 voldoet CDCA niet langer aan de internationale stand van de wetenschap en praktijk om deze indicatie te behandelen; het vergruizen van galstenen wordt dan de standaard (**Bijlage 3**).⁴

- 2.7 Vast staat dat Chenofalk in ieder geval sinds 1991 in Nederland ook *off-label* is voorgeschreven aan CTX-patiënten. Dit naar aanleiding van een wetenschappelijk artikel in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (**Bijlage 4**).⁵
- 2.8 In 2008 en 2009 verwierf Sigma-Tau Pharmaceuticals (hierna: **Sigma-Tau**), die zich later Leadiant is gaan noemen,⁶ de rechten (en handelsvergunning) op respectievelijk Chenofalk in Nederland en Chenix in België. Sigma-Tau had al de rechten (en handelsvergunning) van het CDCA-geneesmiddel Xenbilox op de Duitse markt in handen. De desbetreffende overnames in 2008 en 2009 door Sigma-Tau hadden tot doel de registratiedossiers van de CDCA-geneesmiddelen te gebruiken voor de registratie van CDCA voor CTX.^{7, 8} Een ander doel is niet aannemelijk. Immers, waarom zou Leadiant investeren in de overname van een medicijn voor een indicatie dat sinds circa 1990 niet meer voldeed aan de internationale stand van de wetenschap en praktijk en waarmee dus voor díe indicatie feitelijk geen geld meer viel te verdienen?
- 2.9 In november 2015 werd de Nederlandse registratie voor het betaalbare Chenofalk op verzoek van Sigma-Tau doorgehaald. Het is onbekend of Sigma-Tau destijds het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) heeft geïnformeerd dat aan circa 52 patiënten Chenofalk *off-label* werd voorgeschreven voor CTX. Het CBG kan evenwel een door de eigenaar voorgestelde doorhaling niet verbieden.
- 2.10 Op 16 december 2014 verleent de Europese Commissie aan Chenodeoxycholic acid sigma-tau een orphan 'designation',⁹ waarna het Committee for Medicinal Products for

---

³ Bijlage 2: S.W. Schalm en G.P. van Berge Henegouwen, Behandeling van galsteendragers met chenodesoxycholzuur, NTVG 1978, 122, nr. 8, p. 266.

⁴ Bijlage 3: K.J. van Erpecum et. al., Schokgolflithotripsie van galstenen, NTVG 1990, 134, nr. 3, pp 112-115.

⁵ Bijlage 4: G.P. van Berge Henegouwen en K.J. van Erpecum. Galsteentherapie; nieuwe hoop voor patiënten met chronische leverziekten. NTVG 1991, 135, nr. 16, p. 696.

⁶ Het betrof geen bedrijfsovername, zie website Leadiant (<https://bit.ly/2PD3x5E>), Business Wire (<https://bit.ly/2MSbuHg>) en EMA (<https://bit.ly/2NMUJtk>).

⁷ Zie website Pharmaceutical business review (<https://bit.ly/2MQ24ff>).

⁸ Zie website Biocentury (<https://bit.ly/2M4PoMI>).

⁹ EU/3/14/1406 (<https://bit.ly/2wOmxGr>).

Human Use (CHMP) op 15 september 2016 een positief advies uitbrengt over de CTX-indicatie voor CDCA¹⁰, en het European Medicines Agency (hierna: **EMA**) op 10 april 2017 CDCA-Leadiant als weesgeneesmiddel registreert.¹¹

2.11 Met het verkrijgen van de Europese weesstatus mag Leadiant het geneesmiddel CDCA gedurende tien jaar voor de indicatie CTX in de Europese Unie, en daarmee ook in Nederland, exclusief op de markt brengen. In juli 2017 gaat Leadiant daartoe over; zij brengt het geneesmiddel (CDCA-Leadiant) dan op de Nederlandse markt.

2.12 Leadiant heeft met het verkrijgen van de weesstatus de prijs van het geneesmiddel exorbitant verhoogd, ten opzichte van tien jaar geleden met een factor 500:

- In 2008 was de capsuleprijs van Chenofalk (afgerond) EUR 0,28 oftewel EUR 306,60 per patiënt per jaar (op basis van 3 capsules per dag).
- In 2017 is de capsuleprijs van CDCA-Leadiant EUR 140,-- oftewel EUR 153.300,-- per patiënt per jaar (op basis van 3 capsules per dag).

2.13 Voor een uitvoeriger beschrijving van de feiten en context van de gedragingen van Leadiant die tot dit handhavingsverzoek hebben geleid, zij verwezen naar **Bijlage 5** (publicatie NRC van 25 augustus 2018).

3 Misbruik emp

"Take medicines for rare diseases. It can make sense to give companies an exclusive right to sell such what is known as "orphan drugs" if that's the only way to make a treatment available to patients. But there's no need to give that protection if pharmacies already have effective alternatives that are in line with general practice, well-known and safe.

That's why the Commission has made it clear that in the future, companies won't necessarily get exclusive rights to sell their product in that case. And like that, pharmacies and other suppliers can compete with their own treatments for rare diseases."

Margrethe Vestager
Kopenhagen, 20 augustus 2018¹²

---

¹⁰ EMA/CHMP/542534/2016, Summary of opinion (<https://bit.ly/2CqACA0>).

¹¹ EMA, EPAR Product Info CDCA Leadiant, Registration number EU/1/16/1110/001.

¹² EU Commissaris voor Mededinging; speech 20 augustus 2018 tijdens de NorWHO conferentie in Kopenhagen (<https://bit.ly/2Q7VyP5>).

3.1 Economische machtspositie

- 3.1 Voorop staat dat Leadiant een economische machtspositie heeft op de relevante productmarkt. De relevante productmarkt in deze kwestie betreft 'behandelingen tegen de ziekte CTX'.
- 3.2 Als gezegd, is CTX een weesziekte en heeft Leadiant voor een periode van tien jaar (2017-2027) het exclusieve recht om CDCA-Leadiant voor de indicatie CTX in Nederland op de markt te brengen. Omdat er verder geen alternatieve geneesmiddelen voor CTX op de Nederlandse beschikbaar zijn, is Leadiant monopolist voor de duur van de weesregistratie en beschikt zij derhalve voor die periode over een economische machtspositie als bedoeld in artikel 24 Mededingingswet.

3.2 Excessieve prijs

- 3.3 Leadiant vraagt EUR 140,-- per capsule voor een medicijn dat tien jaar ervoor niet meer dan EUR 0,28 per capsule bedroeg. De grondstofprijzen zijn de laatste jaren gestegen, met name voor de farma-grade CDCA die voldoet aan de Europese Farmacopee, maar het is niet aannemelijk dat hierdoor de prijs van CDCA is vervijfhonderdvoudigd. De stichting beschouwt dit als een aanwijzing voor een excessieve prijs.
- 3.4 De kosten van magistrale bereiding van CDCA in het AMC/UMC waren in april 2018 circa EUR 25.000,-- per patiënt per jaar.¹³ Wanneer dit wordt vergeleken met de prijs die Leadiant voor haar medicijn vraagt, is het verschil onverminderd groot. De kosten van behandeling van een patiënt per jaar met CDCA-Leadiant is circa EUR 130.000,-- hoger dan de kosten van een magistraal vervaardigd product. Ook dit beschouwt de stichting als een aanwijzing voor een excessieve prijs, zelfs wanneer bovengenoemde magistrale bereidingsprijs een kostprijs zou zijn.
- 3.5 CDCA-Leadiant is geen nieuw geneesmiddel: exact dezelfde werkende stof was al geregistreerd sinds 1976 en daarvan was toen al bekend dat het hielp tegen de ziekte CTX. Er ligt geen enkele innovatie van Leadiant ten grondslag aan CDCA-Leadiant voor de indicatie CTX, anders dan twee beperkte klinische studies met bestaande patiënten in Nederland en Italië, waarmee Leadiant bij de EMA de weesregistratie

---

¹³ Deze kosten bestonden uit EUR 24.000,-- kosten grondstoffen en testen, en EUR 1.000,-- voor de magistrale bereiding. Omdat Leadiant's afzetmarkt veel groter is dan het aantal patiënten waaraan het AMC/UMC levert, is de grondstof voor Leadiant aanzienlijk goedkoper.

heeft verkregen.¹⁴ Saillant is dat de Nederlandse studie werd gedaan met het inmiddels niet meer verkrijgbare Xenbilox, en de Italiaanse studie met een lokaal magistraal bereid product. Leadiant heeft de studies dus niet verricht met haar 'CDCA-Leadian'-product. Kortom, ook met betrekking tot de studies heeft Leadiant geen kosten gemaakt die een verhoging van de prijs kunnen verklaren.¹⁵ Leadiant vraagt gewoon een prijs voor CDCA-Leadian, die zonder enige rechtvaardiging of objectieve onderbouwing, niet in verhouding staat tot de geleverde inspanning om het geneesmiddel te produceren.

3.6 De Stichting realiseert zich dat het medicijn voor een beperkte patiëntenpopulatie wordt geproduceerd. De productiekosten zijn echter niet dusdanig hoog dat het medicijn niet economisch rendabel kan worden geproduceerd voor een aanzienlijk lagere prijs dan Leadiant thans vraagt. De productie vindt al sinds 1976 plaats; de benodigde kennis en productiemethoden zijn aanwezig en de onderzoekskosten behoeven niet meer te worden afgeschreven. Ook de aanzienlijk lagere kosten van magistrale bereiding bevestigen dat het medicijn voor een kleine patiëntenpopulatie voor een veel lagere prijs economisch rendabel kan plaatsvinden.

3.7 Gelet op het bovenstaande is de navolgende conclusie reëel:

- (i) de hoogte van de prijs van CDCA-Leadian is niet te verklaren op grond van de productiekosten van het medicijn,¹⁶
- (ii) in vergelijking met eerdere beschikbare versies van CDCA is de prijs van CDCA-Leadian, ook naar objectieve maatstaven gemeten, onverklaarbaar hoog.¹⁷

---

¹⁴ Terzijde: op het geneesmiddel berust geen octrooi, wat overigens het exclusieve marktrecht voor de indicatie CTX, op grond van de weesgeneesmiddelenregelgeving, onverlet laat.

¹⁵ Deze opvatting van de stichting wordt ook bevestigd in het (concept) rapport van het Zorginstituut Nederland (ZiN) over het eventueel opnemen van CDCA-Leadian in het geneesmiddelenvergoedingssysteem (GVS). Daarin vermeldt het ZiN dat in de door Leadiant overgelegde studie het eigen product Chenodeoxycholic acid Leadiant niet is onderzocht, zie ZiN, GVS-rapport chenodeoxycholzuur (Chenodeoxycholic acid Leadiant®), augustus 2018 (concept), p. 11.

¹⁶ Onder productiekosten vallen, in het bijzonder, de kosten van grondstoffen, kosten van chemische of biotechnologie voor de productie, kosten voor kwaliteitscontroles, onderzoek- en ontwikkelingskosten, verpakkingskosten en een redelijke winstmarge. Zie ook A.M. Hill et. al., Estimated costs of production and potential prices for the WHO Essential Medicines List, BMJ Global Health 2018, 3 (<https://bit.ly/2wOfxcv>).

¹⁷ In dit verband voelt de stichting zich ook gesteund door de opvatting van de minister van VWS (Beantwoording Kamervragen over stopzetten bereiding CDCA door Amsterdam UMC, antwoord vraag 8 en 9 (<https://bit.ly/2PKBamb>)).

3.3 Misbruikelijk gedrag

- 3.8 Leadiant heeft de exorbitante prijsverhoging van CDCA-Leadiant alleen kunnen doorvoeren door gedrag dat in mededingingsrechtelijke zin kwalificeert als misbruik. Aan deze stelling legt de stichting samenvattend ten grondslag dat Leadiant eerst ervoor heeft gezorgd dat zij de enige met een handelsvergunning voor CDCA in Nederland werd. Vervolgens heeft zij van dit geneesmiddel de registratie met de indicatie 'oplossen van cholesterol galstenen' doorgehaald. Tegelijkertijd heeft zij de weesregistratie voor CTX aangevraagd, die zij zonder veel inspanningen met betrekking tot onderzoek heeft verkregen en waarmee zij de enige aanbieder werd van CDCA. Vervolgens heeft zij die positie als monopolist misbruikt door exorbitante tarieven te vragen.
- 3.9 Zoals hierboven uiteengezet was CDCA alleen geregistreerd voor de indicatie 'oplossen van cholesterol galstenen'. Vast staat dat Leadiant de rechten en handelsvergunning van Chenofalk heeft overgenomen met als primair doel voor CDCA de weesregistratie voor CTX te verkrijgen. Vast staat ook dat Leadiant de registratie van Chenofalk voor de indicatie 'oplossen van cholesterol galstenen' heeft doorgehaald. En de stichting acht het aannemelijk dat Leadiant er wetenschap van had dat in de Europese Unie op dat moment, of binnen afzienbare termijn daarna, geen CDCA meer werd verhandeld voor de indicatie 'oplossen van cholesterol galstenen', zodat eventuele parallelimport van *off-label*-producten niet meer mogelijk zou zijn.
- 3.10 Leadiant heeft er dus op gespeculeerd – volgens de stichting wijzen alle feiten erop dat dit een doelbewuste strategie was – dat zij niet alleen de weesregistratie voor CTX zou verkrijgen met CDCA, maar ook dat zij als enige producent van CDCA op de markt zou overblijven. Vast staat dat het verkrijgen van de weesregistratie niet met grote onzekerheden en ondernemingsrisico's was omgeven, nu de werking van CDCA tegen de ziekte CTX al jaren bekend was en uitvoerig beschreven in de wetenschappelijke literatuur. Leadiant moet hebben geweten wat zij in handen zou krijgen, namelijk het exclusieve recht op een weesgeneesmiddel in de wetenschap dat eerder bestaande alternatieve geneesmiddelen, door haar eigen toedoen, niet meer voorhanden zouden zijn. Onder deze omstandigheden en in die wetenschap heeft Leadiant de prijs voor CDCA-Leadiant exorbitant kunnen verhogen, en kwalificeert het daadwerkelijke handelen als misbruik van haar economische machtspositie.

- 3.11 In dit verband is ook relevant dat CDCA niet opnieuw door een geneesmiddelenfabrikant op de markt kan worden gebracht voor de indicatie 'oplossen van cholesterol galstenen', omdat deze behandelmethode sinds circa 1990 niet meer voldoet aan de internationale stand van de wetenschap en praktijk en voor die behandelmethode dus geen marktregistratie meer kan worden verkregen, tenzij met bewijs van nieuwe klinische onderzoeken. Gelet op de alternatieve en reeds effectieve behandelmethoden, is het onwaarschijnlijk dat nieuwe klinisch onderzoek zal worden verricht op deze kleine markt voor het oplossen van galstenen met CDCA.

3.4 Misbruik in de zin van uitbuiting van afnemers

- 3.12 CDCA-Leadiant is nu het enige effectieve geneesmiddel voor de behandeling van CTX. Patiënten hebben CDCA levenslang nodig. Afnemers van CDCA-Leadiant zijn ziekenhuizen die het geneesmiddel inkopen ten behoeve van patiënten.
- 3.13 CDCA-Leadiant is niet opgenomen in het basispakket; het wordt derhalve niet vergoed op grond van de Zorgverzekeringswet. Dit betekent onder meer dat patiënten met alleen een basiszorgverzekering de kosten zelf dienen te dragen wanneer het ziekenhuis de kosten van het medicijn aan hen in rekening brengt (tezamen met de overige ziekenhuiskosten).¹⁸ De stichting acht de prijs van EUR 153.000,-- per jaar voor een levenslange behandeling niet op te brengen voor een individuele patiënt. Naar redelijke maatstaven beoordeeld, wordt een individuele patiënt in een dergelijk geval financieel uitgebuit.
- 3.14 In juli 2017 werden de 52 CTX-patiënten geconfronteerd met de exorbitante prijsstijging. Waar zij in 2008 EUR 308,-- per behandeling per jaar betaalden, moet er sinds juli 2017 EUR 153.300,-- worden betaald. Patiënten dienden vrijwel acuut een oplossing te vinden voor de exorbitante prijsstijging van het geneesmiddel. Dat deze patiënten een 'oplossing' hebben gevonden bij een coulante verzekeraar of via het magistraal bereide CDCA in AMC, maakt het handelen van Leadiant niet minder misbruikelijk. Deze patiënten, evenals de patiënten die daarna zijn gediagnosticeerd, leven sindsdien in voortdurende onzekerheid of zij het geneesmiddel kunnen blijven gebruiken; zelf betalen is immers geen optie meer.

---

¹⁸ Ook een aanvullende zorgverzekering zal deze kosten waarschijnlijk niet volledig dekken.

- 3.15 Het vragen van bovengenoemde hoge prijs voor CDCA-Leadiant kwalificeert in mededingingsrechtelijke zin als uitbuiting van afnemers. Aan deze stelling legt de stichting ten grondslag dat:
- (i) de patiënt ten volle afhankelijk is van het geneesmiddel,
  - (ii) in tien jaar tijd de prijs van het geneesmiddel met een factor 500 is gestegen, zonder dat de productiekosten (noemenswaardig) zijn gestegen, en
  - (iii) het onaannemelijk is dat de exorbitante prijs objectief wordt gerechtvaardigd.
- 3.16 Ook wanneer zou blijken dat verzekeraars, mogelijk tezamen met de betrokken ziekenhuizen die CTX-patiënten behandelen, de kosten van CDCA-Leadiant ten behoeve van deze patiënten vergoeden, is er sprake van uitbuiting van afnemers om de hierboven genoemde drie redenen.
- 3.17 Dat de kosten per behandeling tot heden uit coulance worden betaald uit de verzekeringspremies maakt een dergelijk oordeel niet anders.¹⁹ Dit zou bovendien waarschijnlijk leiden tot premiestijging voor de verzekerden wat ongewenst is om de zorg voor hen toegankelijk te houden voor een betaalbare prijs. Hetzelfde geldt wanneer de kosten (mede) ten laste van het ziekenhuisbudget worden gebracht. Sterker, dat zou tot kannibaliseren van de overige zorg door het desbetreffende ziekenhuis leiden, wat als vanzelfsprekend ongewenst is in het kader van het beschikbaar houden van de toegang tot zorg. In beide gevallen benadeelt Leadiant met haar handelen het Nederlandse zorgstelsel.
- 3.18 Hoe dus ook naar de zaak wordt gekeken, Leadiant ontvangt een prijs voor haar medicijn, die zonder enige rechtvaardiging of objectieve onderbouwing, niet in verhouding staat tot de geleverde inspanning om het medicijn te produceren, ongeacht of de prijs individueel of (in enige mate) collectief wordt opgebracht. Door haar handelwijze (§ 3.3) en exorbitante vraagprijs worden afnemers van het medicijn uitgebuit en/of wordt het Nederlandse zorgstelsel benadeeld.

---

¹⁹ Terzijde: deze verwatering vindt uitsluitend binnen de verzekeraar plaats, omdat deze kosten niet *ex post* worden verevend.

4 Prioriteit

4.1 De ACM geeft prioriteit aan toezichthouden op de zorgmarkt. Het mitigeren van de prijs van dure geneesmiddelen staat hoog op de (nationale) politieke agenda. De kosten van dure, effectieve geneesmiddelen zetten het goed functioneren van het zorgstelsel onder druk. Dit geldt te meer voor geneesmiddelen waarvan de prijs onverklaarbaar hoog is en in strijd met het mededingingsrecht tot stand is gekomen.

4.2 De ACM stelt over haar prioriteiten met betrekking tot de prijzen van geneesmiddelen onder meer:

*"De ACM ziet erop toe dat fabrikanten van geneesmiddelen zich houden aan de regels voor concurrentie. Kartels, misbruik van marktmacht of strategieën die erop gericht zijn om concurrentie uit te sluiten of toetreding te belemmeren pakken we aan. Dit soort gedrag is namelijk nadelig voor de consument."*²⁰

4.3 Begin dit jaar schreef de bestuursvoorzitter van de ACM niet voor niets dat het mededingingsrecht ook van toepassing is op medicijnen onder patent.²¹ Ondanks het exclusieve recht en het nut van patenten, mag daar geen misbruik van worden gemaakt. Deze argumentatie gaat ook op voor geneesmiddelen met een weesregistratie.

4.4 De voorgelegde casus van Leadiant is typerend voor het misbruiken van een economische machtspositie. De stichting sluit niet uit dat meer soortgelijke zaken in Nederland afspeelen. De ACM dient door handhavend op te treden in deze zaak dan ook een duidelijk signaal af te geven aan de markt dat dit gedrag, waarmee afnemers en het Nederlandse zorgstelsel worden benadeeld, niet door de beugel kan.

---

²⁰ Zie website ACM (<https://bit.ly/2NQBPIf>).

²¹ Zie website ACM (<https://bit.ly/2Cot0Oo>).

5 Ontvankelijkheid

- 5.1 Volgens haar statutaire doelstelling – waarvoor de stichting zich concreet en feitelijk inspanst – streeft de stichting ernaar ten behoeve van het algemeen belang: *“dat geneesmiddelen en andere medische technologieën op een duurzame en een maatschappelijk betamelijke wijze beschikbaar zijn op de markt, in welk verband de stichting waarde hecht aan een eerlijke prijsvorming en distributie die in overeenstemming is met geschreven en ongeschreven nationale, Europese en internationale rechtsnormen.”* (**Bijlage 6**)²²
- 5.2 Het belang dat Leadiant zich onthoudt van misbruik van economische machtspositie en het belang dat het medicijn CDCA-Leadiant op een eerlijke en toegankelijke manier beschikbaar wordt, is daarmee op grond van voornoemde specifieke statutaire doelstelling een rechtstreeks belang van de stichting.
- 5.3 Met het voorgaande is gegeven dat de stichting een belanghebbende is in de zin van artikel 1:2 lid 3 Awb en dat de stichting derhalve ontvankelijk is in onderhavig verzoek tot handhaving.

6 Conclusie

- 6.1 Leadiant heeft welbewust en strategisch toegewerkt naar een situatie waarin zij de enige verkoper werd van CDCA: het enige effectieve geneesmiddel tegen CTX. In dit proces heeft zij stapsgewijs gehandeld waarbij zij ervoor heeft gezorgd dat de eerder beschikbare alternatieve geneesmiddelen van de markt verdwenen en dat de prijzen per capsule vervolgens met een factor 500 tot EUR 140,-- zijn verhoogd. Leadiant heeft voor deze exorbitante prijsstijging geen enkele objectieve rechtvaardiging aangedragen en deze rechtvaardiging bestaat ook niet volgens de stichting.
- 6.2 De feiten die de stichting naar voren heeft gebracht, maken duidelijk dat Leadiant met haar misbruikelijke gedrag zuiver voor eigen gewin heeft gehandeld, terwijl de patiënten geen keuze hadden; zij zijn volledig afhankelijk van het medicijn van deze fabrikant. Leadiant heeft door haar handelwijze de eerder aanwezige keuzemogelijkheden op de markt uitgesloten en met een exorbitante vraagprijs van het enig overgebleven aanwezige geneesmiddel de afnemers van het medicijn ernstig

---

²² Bijlage 6: zie website Stichting Farma ter Verantwoording (<https://bit.ly/2Cngtef>).

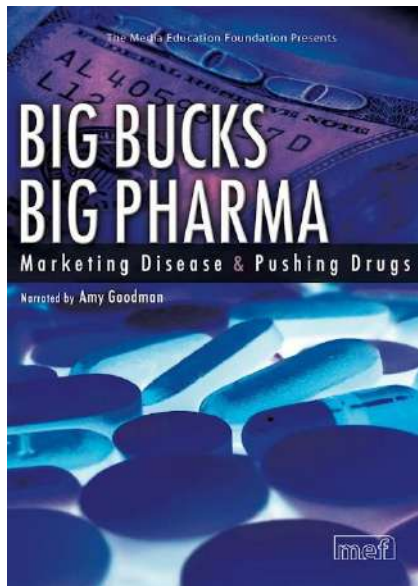
uitgebuit, en die uitbuiting duurt nog steeds voort. Tevens heeft zij het Nederlandse zorgstelsel met haar handelen benadeeld – en benadeelt zij het zorgstelsel nog steeds.

6.3 Gelet hierop verzoekt de stichting aan de ACM om vast te stellen dat Leadiant in strijd handelt met artikel 24 Mededingingswet en aan Leadiant een boete op te leggen op grond van artikel 56 Mededingingswet, dan wel op andere wijze handhavend tegen Leadiant op te treden.

6.4 De stichting is beschikbaar voor het geven van een nadere toelichting op het bovenstaande verzoek.

Vriendelijke groet,
mede namens Rogier Meijer

w.g. Jan-Koen Sluijs

DvD

Big Bucks, Big Pharma trekt het gordijn open voor de farmaceutische industrie, waar miljarden dollars mee omgaan, om de verraderlijke manieren bloot te leggen waarop ziekte wordt gebruikt, gemanipuleerd en in sommige gevallen gecreëerd voor kapitaalgewin. Door zich te concentreren op de marketingpraktijken in de sector helpen mediawetenschappers en gezondheidsprofessionals kijkers inzicht te krijgen in de manieren waarop direct-to-consumer (DTC) farmaceutische reclame het gebruik van voorgeschreven medicijnen verheerlijkt en normaliseert, en samenwerkt met promotie voor artsen. Gecombineerd bepalen deze industriële praktijken hoe zowel patiënten als artsen de ziekte en de behandeling begrijpen en ermee omgaan. Uiteindelijk, Big Bucks, Big Pharma, daagt ons uit om belangrijke vragen te stellen over de gevolgen van het vertrouwen op een industrie met winstoogmerk voor onze gezondheid en welzijn. Met interviews met Dr. Marcia Angell (Dept. of Social Medicine, Harvard Medical School; voormalig redacteur New England Journal of Medicine), Dr. Bob Goodman (Columbia University Medical Center; oprichter, No Free Lunch), Gene Carbone (voormalig farmaceutische industrie Insider en huidig Executive Director of Sales, The Medical Letter), Katharine Greider (journalist; auteur, The Big Fix: How the Pharmaceutical Industry Rips Off American Consumers), Dr. Elizabeth Preston (Dept. of Communication, Westfield State College), en Dr. Larry Sasich (onderzoeksgroep volksgezondheid).

Aan Vaste Commissie VWS, Tweede kamer der Staten Generaal
Van Zorgverzekeraars Nederland
Datum 14 april 2023
Ons kenmerk FS-23-317
Onderwerp ZN-brief commissiedebat ggz / suicidepreventie

Geachte leden van de commissie VWS,

Op 19 april aanstaande spreekt u met minister Helder en staatssecretaris Van Ooijen over de geestelijke gezondheidszorg. Zorgverzekeraars Nederland (ZN) brengt ten behoeve van het debat graag de volgende onderwerpen onder uw aandacht:

Sparrenheuvel 16
Postbus 520
3700 AM Zeist
030 698 89 11
info@zn.nl
www.zn.nl

1. Toename mentale klachten: voorkom dat problemen medicaliseren

Zorgverzekeraars maken zich grote zorgen over de toename van mentale klachten. Dat de helft van de jongvolwassenen¹ kampt met mentale klachten is verontrustend. Een goede mentale gezondheid tijdens je jeugd is bepalend voor je welzijn en gezondheid in het verdere leven. Voorkom dat mentale problemen van jongeren onnodig verergeren en medicaliseren.

Zorgverzekeraars² pleiten al langer voor het verbeteren van de mentale weerbaarheid van onze samenleving. Zij zijn deelnemer in verschillende initiatieven, zoals Thrive Amsterdam, Gezond010 en Mind Us. Het is goed dat ons pleidooi voor mentale gezondheid doorklinkt in het Integraal Zorgakkoord. Maar het is nu tijd voor actie – grotendeels buiten de gezondheidszorg:

- De ministeries van VWS, OCW en SZW zijn vorig jaar gestart met de Aanpak Mentale Gezondheid. **ZN is benieuwd wat de ministeries inmiddels doen vanuit de Aanpak Mentale Gezondheid om het ontstaan van mentale klachten (met name bij jongvolwassenen) te voorkomen.**
- Veel psychische klachten ontstaan door niet-medische problemen, zoals armoede en schuldproblemen. Met de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden wil het kabinet in 2030 tot een halvering van het aantal mensen in armoede komen. Elke dag helpen zorgverzekeraars verzekerden met schuldproblemen om in contact te komen met hun gemeente voor hulp. Lang niet alle gemeenten ondernemen actie bij vroeg-signalering van schuldproblemen. **Zorgverzekeraars roepen de minister Helder op om in het kabinet te zorgen voor meer capaciteit en middelen bij gemeenten om de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening naar behoren uit te voeren.**
- Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wil de staatssecretaris werken aan de gezondste generatie 2040. Zorgverzekeraars hebben echter grote zorgen over de situatie in de jeugdzorg. Jongeren hebben evenveel recht op zorg als ouderen; temeer omdat zij hun hele leven baat hebben bij goede jeugdzorg. **ZN dringt erop aan dat er dit jaar duidelijkheid komt over de Hervormingsagenda Jeugd; met afspraken over betere triage, het terugdringen van het versnipperde aanbod en voldoende middelen voor gemeenten.**

¹ Meer dan de helft jongeren heeft mentale klachten: 'Alarmerend beeld' - NRC

² "Vergezicht op de GGZ" – Zorgverzekeraars Nederland - juli 2021

2. Aanpak wachtlijsten: mentale gezondheidscentra en inventarisatie cruciale ggz

Met de introductie van een aantal mentale gezondheidscentra in de regio Breda in 2022 zijn huisartsen en ggz-instelling Breburg erin geslaagd om een indrukwekkende afname van circa 25% van doorverwijzingen naar de tweedelijns ggz te realiseren³. De mentale gezondheidscentra laten zien dat het mogelijk is om de druk op de tweedelijns-ggz aanzienlijk te verminderen door mensen met psychische klachten sneller te helpen met (voornamelijk) hulp in het sociaal domein.

Zorgverzekeraars ondersteunen huisartsen, ggz-aanbieders en gemeenten bij de opzet van deze mentale gezondheidscentra. Zo heeft GGNet in Apeldoorn onlangs het concept van “herstelondersteunende gesprekken” geïntroduceerd, waarbij tot nu toe alle hulpvragen een oplossing vonden in het sociaal domein. Ook *mentale ecosystemen* (GEM), een initiatief van zorgaanbieders in Overijssel en de Achterhoek én *Voorzorg*, een samenwerking tussen sociaal domein, huisartsen en ggz-aanbieders in Groningen, leveren goede resultaten op.

- **ZN werkt met de Nederlandse ggz, de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), InEen en VWS aan een handreiking waarmee regionale partijen samen een aanvraag kunnen doen om transformatiemiddelen uit het IZA in te zetten voor de opzet van mentale gezondheidscentra.** Deze handreiking wordt voor komende zomer opgeleverd.
- **Ook werkt ZN samen met het ministerie van VWS en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) aan het introduceren van een betaaltitel, die per 2024 kan worden benut voor het contracteren en bekostigen van zogenaamde *verkennende of herstelondersteunende gesprekken*, met name voor patiënten met een onduidelijke hulpvraag.** Dit moet de huisarts helpen om hun patiënten gerichter te verwijzen naar passende ondersteuning of zorg.

Een andere belangrijke samenwerking tussen ggz-aanbieders en zorgverzekeraars is het in kaart brengen van de cruciale ggz. Het is van groot belang dat we voorkomen dat specialistisch ggz-aanbod zonder overleg verdwijnt waardoor kwetsbare patiënten opeens in de knel komen.

- **Op basis van het Integraal Zorgakkoord en de *Handreiking cruciale ggz* maken de regionale partijen op dit moment een inventarisatie van het cruciale ggz-aanbod; hierbij is specifieke aandacht voor het voorkomen van continuïteitsproblemen.** Het doel is dat zorgverzekeraars en ggz-aanbieders de resultaten van de inventarisatie meenemen in de contractering voor 2024.

3. Gebrek aan informatie blijft obstakel voor goede contractafspraken in de ggz

De afspraken in het IZA – zoals de inzet van transformatiemiddelen, het vergoeden van passende zorg, het verbeteren van het contracteerproces en de effectieve inzet van zorgmedewerkers – zijn niet mogelijk zonder goede informatie-uitwisseling. De gebrekkige informatie-uitwisseling blijft een hardnekkig probleem in de ggz:

Passende ggz-zorg niet mogelijk zonder zorgvraagtypering

De bekostiging in de ggz werkt niet zonder zorgvraagtypering. Zonder zorgvraagtypering is er geen inzicht in de zorgvraagzwaarte en worden patiënten op termijn benadeeld omdat we voor hen niet de juiste zorg op de juiste plek kunnen organiseren.

---

³ [Eerste resultaten Mentale Gezondheidscentra veelbelovend | Cliënten geven Mentaal Gezondheidscentrum 8,7 \(ggzbreburg.nl\)](#)

- **ZN vraagt uw Kamer om het gebruik van zorgvraagtypering in de ggz-bekostiging te verankeren. Zonder zorgvraagtypering zijn passende contractenafspraken niet mogelijk.** Wij hebben begrip voor de zorgen over veilig informatie-uitwisseling en – opslag. Daarom is het belangrijk dat de minister samen met de NZa kan werken aan veilige informatie-uitwisseling. Zonder zorgvraagtypering wordt het Zorgprestatiemodel in de ggz gereduceerd tot een “fee for service” model met een productieprikkel en kunnen zorgverzekeraars moeilijker afspraken maken over oa. de aanpak van wachtlijsten en cruciale ggz in de regio.

Verbeter de wachtlijstinformatie

Ggz-aanbieders delen – volgens afspraak – hun wachtlijsten regelmatig met de NZa . Vervolgens wordt deze informatie ook beschikbaar gemaakt voor zorgverzekeraars. Inzicht in wachtlijsten is cruciaal voor zorgverzekeraars.

- Zorgverzekeraars maken zich zorgen over de toegang tot goede wachtlijstinformatie van ggz-aanbieders. Op dit moment hapert de aanlevering bij de NZa (mede door ict-problemen) van cruciale wachtlijstinformatie. Zorgverzekeraars kunnen zo niet goed in actie komen en hun verzekerden helpen door extra zorginkoop of zorgbemiddeling. **ZN vraagt de minister om de problemen bij de aanlevering van wachtlijstinformatie zo snel mogelijk op te lossen.**

4. Financiële positie ggz-aanbieders onder de aandacht

De invoering van het zorgprestatiemodel heeft bij veel ggz-aanbieders veel voeten in de aarde gehad. Uit een recente inventarisatie onder alle zorgverzekeraars blijkt dat de implementatie- en opstartproblemen inmiddels grotendeels verholpen zijn. Declaraties over 2022 worden inmiddels in rap tempo ingediend en betaald. Het is de verwachting dat de meeste ggz-aanbieders de financiële achterstanden deze maand hebben ingehaald. Tijdens de invoering van de nieuwe bekostiging hebben zorgverzekeraars liquiditeitsproblemen bij ggz-aanbieders voorkomen via bevoorschotting. **Zorgverzekeraars blijven alert op de continuïteit van ggz-aanbieders en zullen waar nodig maatwerkafspraken maken met aanbieders om de zorg voor hun verzekerden te waarborgen.**

Wij stellen het zeer op prijs als u onze inbreng betreft bij het debat met de minister. Mocht u vragen hebben over onze inbreng dan geven wij graag een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Zorgverzekeraars Nederland

Mevrouw P.H. van Holst-Wormser
Algemeen directeur

Opinie gezondheidszorg

WIE BETAALT BEPAALT

Hoe zit dat in onze gezondheidszorg? Wanneer gaan de Nederlandse overheid, m.n. het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en de Tweede Kamer, haar burgers eindelijk beschermen tegen de toenemende excessen van het uitbesteden van haar verantwoordelijkheid aan commerciële marktpartijen, ofwel de (zonder democratische controle opererende) zorgverzekeraars? Het huidige marktafhankelijke zorgstelsel maakt de zorg in ons land langzaam maar zeker vleugellam. Hierdoor worden patiënten geschaad en worden beroepseed en werkplezier van zorgverleners uitgehold, zoals zij dagelijks ervaren. De veel te grote zeggenschap over besteding van het zorggeld in ons land, die zorgverzekeraars in de neoliberal geïnspireerde Zorgverzekeringswet wettelijk toebedeeld kregen van de overheid, onttrekt zich aan iedere democratische controle. Verantwoordelijk zorgministers Ernst Kuipers en Conny Helder blijven zich op hun beurt onttrekken aan hun politieke verantwoordelijkheid voor de zorg bij ernstige problemen, zoals de steeds slechtere toegankelijkheid van de GGZ. Bij vragen hierover in de Tweede Kamer, schuiven deze ministers hun verantwoordelijkheid af naar zogenaamde 'veldpartijen': zorgverzekeraars, bestuurders in de zorg en een ondoorzichtig conglomeraat aan adviserende en toezichthoudende instanties. Die elkaar goed kennen en elkaar achter de schermen regelmatig behendig de bal toespelen om hun eigen doelen te kunnen bereiken. Hierdoor geldt in ons land feitelijk dat bedrijven, (zorgverzekeraars) mogen bepalen wat zij passende zorg vinden voor patiënten en welke patiënten géén recht hebben op verzekerde zorg. Wie voor zorg betaalt bepaalt dus in ons zorgstelsel. Vraag is of dit moet blijven gelden voor zorgverzekeraars, bedrijven die in 2006 de wettelijke bevoegdheid kregen van politici om te mogen bepalen waar het zorggeld aan wordt besteed? Of moet de Nederlandse samenleving, bestaand uit verplicht verzekerde burgers (kiezers), waaronder patiënten en dokters, weer zeggenschap proberen terug te krijgen over de collectieve voorziening, die gezondheidszorg natuurlijk gewoon zou moeten zijn in een beschaafd en welvarend land? Hopelijk is er wat te kiezen op het thema 'gezondheidszorg' bij de komende verkiezingen in november a.s. Verandering van ons zorgstelsel is dringend nodig om gewoon goede zorg voor mensen overeind te houden.

Bron: opinie Wilbert van Rooij psychiater, november 2023, via linkedin

De farmaceutische industrie is ongekend machtig

Farmaceuten kiezen voor winst boven onderzoek en voor de aandeelhouder boven de patiënt. Dikwijls investeren farmaceuten zelfs meer in marketing dan in het ontwikkelen van nieuwe medicijnen.

Bijvoorbeeld de Duitse farmaceut Bayer, deze fabrikant blijkt bijna drie keer zoveel marketingmensen op de loonlijst te hebben staan als onderzoekers. De saleskanalen zijn van primair belang en het medicijn is slechts het bijproduct. Farmaceuten gemiddeld drie keer zoveel winst maken als bedrijven in andere sectoren.

(Tweede Kamer vergaderjaar 2018–2019, kst-34834-16). Het Ministerie van VWS moet op het publieke belang letten: betaalbare, toegankelijke zorg van goede kwaliteit.

1. Bij overtreding van de regels boetes opleggen.

2. Productie van ondermaatse medicijnen of onethische bedrijfsvoering die een gevaar vormen voor de volksgezondheid, de licenties van dergelijke farmaceutische bedrijven invorderen en hun productie stop zetten wanneer sprake georganiseerde misdaad.

Wtmo

https://archive.org/details/wtmo_20230802

<https://archive.org/details/kst-35366-3>

IFUD of Human Rights Minister van VWS Kuipers

https://archive.org/details/het-gezondheidszorgstelsel_202307

AFSCHRIFT

Op een en twintig januari negentienhonderd vier en negentig ----
verscheen voor mij, Henricus Gerardus Maria Theresia Derks, ----
notaris te Budel:-----

de Heer Joannes Petrus van den Wittenboer, planned change agent
en voorzitter van de Intermediaire Stichting van de Universele -
Verklaring van de Rechten van de Mens, volgens zijn verklaring -
geboren te Mierlo veertien mei negentienhonderd vijf en vijftig,
zonder woonplaats en adres, maar wel ingeschreven in het -----
Centraal Persoonsregister te 's-Gravenhage en zijn postadres ----
hebbende: Postbus 324, 5660 AH Geldrop, van Nederlandse -----
nationaliteit, ongehuwd en nooit gehuwd geweest.-----

De voormelde stichting is statutair gevestigd te Geldrop, heeft
de voormelde postbus als postadres en is ingeschreven in het ----
stichtingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken ----
voor Zuidoost-Brabant te Eindhoven onder dossiernummer S 92925.-
De comparant verklaarde als planned change agent werkzaam te ----
zijn in een soort functie als gericht veranderaar van een -----
systeem waar hij en anderen onvrede mee hebben en dat hij een --
verklaring wenst af te leggen met inachtneming van de artikelen
5 en 7 van de Nederlandse Grondwet, handelende over eenieder --
bevoegdheid bij de bevoegde macht schriftelijke verzoeken in te
dienen en het recht te protesteren, alleen of georganiseerd. ---
De comparant verklaarde aldus het volgende:-----

" De Nederlandse regering heeft meegewerkt aan de totstand- ----
" koming van de Universele Verklaring van de Rechten van de ----
" Mens, zoals die in het jaar negentienhonderd acht en veertig -
" door de United Nations Organization (U.N.O.) werd vastgelegd.-
" In artikel 25 van die verklaring staat een aantal -----
" voorwaarden, aan welke voorwaarden de Nederlandse Staat ----
" beloofd heeft zich te zullen houden. -----

" Nederland is een vrije democratie, waarin de burger het recht
" heeft te protesteren en zijn mening vrij te uiten, zoals ----
" onder andere is vastgelegd in de artikelen 5 en 7 van de ----
" Nederlandse Grondwet. -----

" De huidige maatschappelijke orde in Nederland wordt nogal ----
" gekenmerkt door fundamentele belangentegenstellingen. -----

" Daarin kan slechts wijziging worden gebracht door -----
" fundamentele herstructurering van het maatschappelijke ----
" systeem, waarvoor veelal een conflictstrategie in een -----
" planned change nodig blijkt te zijn om resultaat te boeken.---

" De huidige machthebbers zullen immers alles in het werk ----
" stellen om de status quo te handhaven, aangezien dat hun ----
" eigen belangen het meest dient.-----

" Speciaal de machtige syndicale machtsmonopolies brengen het --
" publiek grote schade toe. -----

" Zij zijn dus bij voorbaat verdacht, omdat zij gebrandmerkt ---
" zijn als de in schaapsvel gehulde handhavers van een -----
" gewraakte maatschappelijke orde en een gewraakt ----
" maatschappelijk systeem.-----

" In deze beslissingsstructuren van deze autoritaire -----
" samenwerkingsstrategen, waarin besluiten worden genomen over -
" de hoofden heen van de mensen die erdoor geraakt worden, ----

" verzaken zijn hun functie en taakstelling en plegen zij in ---
" feite zelfs roofbouw in hun omgeving. -----
" In deze sinistere wereld wordt deugd niet beloond; -----
" hoge inkomens zijn een teken van geslaagd gedrag. -----
" Winst is een symptoom van uitbuiting, rente van een -----
" arbeidsloos en dus immoreel bestaan. -----
" De autoriteiten staan welwillend aan de voet democratiserings-
" oefeningen toe, opdat zij inmiddels rustig verder kunnen ----
" gaan met hun beslissingenspel. -----
" Ik ben een zwendel en corruptie op het spoor van misstappen --
" en valse verklaringen in de medische zorg en gezondheidszorg -
" - en heb daarvan de bewijzen - die het nationale systeem -----
" dermate ondermijnen, dat het niet getolereerd kan en mag ----
" worden dat het een en ander in de doofpot wordt gestopt. ----
" Zulk een deraillement is het staatsbestuur blijkbaar niet ----
" vreemd. -----
" Ook het staatsbestuur loopt van tijd tot tijd langs de rails -
" en weet zelfs de rails niet meer te liggen. -----
" Ondanks dat ik vele brieven aan het staatsbestuur heb -----
" gestuurd, bleef zijn antwoord meestal als een stolp over de --
" leegte. -----
" Zoals sommige diersoorten zich voor hun belagers doodhouden, -
" zo vlucht het staatsbestuur voor zijn verantwoordelijkheden --
" in een toestand van uiterste zelfingekeerdheid en kapselt ----
" het zich vervolgens hierdoor hermetisch af van het -----
" Nederlandse volk. -----
" Dit komt mij wel enigszins, ja zelfs behoorlijk radicaal ----
" vreemd voor. -----
" Dat radicaal vreemde zit hem in het effect van een weinig ----
" gewone denktucht, een nuance van een geforceerde vluchtweg ---
" met hier en daar een beetje oppervlakkige denkmethodieken. ---
" De handel en wandel (handelwijze) van het staatsbestuur ----
" bracht dat staatsbestuur juist in een ijle atmosfeer. -----
" Dat is: in een nauwelijks, ofwel zogenaamd weten - de -----
" intelligentie van het staatsbestuur is goed, zelfs zeer goed,
" maar de belangstellingssfeer van het staatsbestuur is beperkt
" unilateraal - en even daarna zelfs in een leegte, in een ----
" niet-weten. -----
" De positie van het staatsbestuur is in dit raamwerk adherent
" aan de barrière, een toestand die in zulke situaties radicaal
" versplinterd moet worden ten behoeve van het nieuwe evenwicht
" Evenwicht betekent hier immers gezondheid, de normale -----
" situatie, en het ontbreken van het evenwicht duidt op ziekte .
" van het nationale gezondheidssysteem. -----
" Het moge duidelijk wezen, dat het lanceren van het -----
" vorenstaande literaire vernuft, de subjectieve knopen zal ---
" lossnijden uit het draadwerk van het verstandelijke -----
" innerlijke van het staatsbestuur en vervolgens die knopen uit
" dat innerlijk zal lichten, en door het metafysische gordijn -
" dat dat innerlijk hermetisch omhult, heensmokkelt en die ----
" knopen vervolgens in de vrije buitenlucht op het volk los zal

" laten, zodat dat volk er massaal innerlijk door omslaat. -----
" De bewegingsstorm die dit teweeg gaat brengen, doet de haren -
" op de hoofden van de mensen rechtovereind waaien. -----
" Het staatsbestuur laat de wind van het ongewisse door de -----
" voorvallen waaien. -----
" Het vraagstuk van en over de gezondheidzorg ligt heden weer --
" volop in het middelpunt van de belangstelling en dit zal de --
" komende jaren wel zo blijven. -----
" Als het hier gaat om een gebeurtenis die een zodanige -----
" verstoring van het evenwicht betekent, dat er op dit moment --
" en ook in de toekomst er niet mee in het reine kan worden ----
" gekomen en iedere burger er vraagtekens bij blijft plaatsen, -
" is er een crisis. -----
" " Een noodbrug over een te wijd geworden kloof, een kloof die
" alsmaar groter wordt en van welke noodbrug overigens de -----
" bruggehoofden ontbreken."-----
" Tot hier in dit betoog ontvouwde zich in vogelvlucht voor de -
" geest van het staatsbestuur een worsteling van intellect, ----
" waar enige denktucht aan vooraf is gegaan. -----
" Was het niet dat het staatsbestuur aan de grond genageld -----
" stond en tot niet veel meer in staat was dan tot grenzeloze --
" verbazing? -----
" Deze verbazing zou het staatsbestuur trachten te verjagen ----
" door de overweging dat ik een met dat staatsbestuur een -----
" vooralsnog door dat staatsbestuur niet te begrijpen grap had -
" uitgehaald. -----
" Maar juist op dat ogenblik dt het staatsbestuur nog maar even
" met deze gedachtengang de natuurlijke orde van zaken had -----
" hersteld en tot overeenkomstige maatregelen kon overgaan, ----
" smolten de voorgenomen maatregelen weg en moest het staats- --
" bestuur getuige zijn van een mirakel, ware het niet dat het --
" staatsbestuur nadien het onnatuurlijke had verdrongen en deze
" literatuur - dit betoog - nogmaals in ogeschouw heeft -----
" genomen. -----
" De wetenschap kan namelijk niet blijven stilstaan bij het ----
" slechts constateren van feiten, zij zoekt naar samenhang en --
" naar een verklaring, -----
" Dit blijkt uit de hierna te melden akten van verklaringen ----
" onder ede en uit rapporten, brieven, kranteberichten, -----
" verwijzingen naar boeken, bandopnamen, enzovoorts. -----
" Daarna zullen er keuzes moeten worden gemaakt en kiezen is ---
" niet alleen het zigzag tussen alle verklaringen door zoeken --
" van een veilige vluchtweg;-----
" dat zou al schuivende het zoeken zijn van een veilige -----
" vluchtweg. -----
" Zoals ik al eerder heb aangehaald, zou de herinnering hier --
" voorgoed zijn weggebleven, maar de feiten bleven wel, -----
" geraamte als zij waren van het verleden. -----
" Het eigen van de feiten is datgene wat de feiten tot -----
" "verleden" maakte, tot het verleden dat ons, wanneer het -----

" zich aan ons meldt, de adem doet inhouden. -----
 " Het verleden echter was wel toegankelijk, maar ten koste van
 " veel moeite en talent. -----
 " Deze toegankelijkheid moest veroverd worden met een niet weg
 " te cijferen inzet en naar ik begrepen heb stuit dit bij veel
 " ambtenaren, enige goede daargelaten, nogal eens op problemen
 " Zaken en bewijzen zoals voormeld kunnen ook heden onbelemmer
 " tot ons doordringen. -----
 " Het is voldoende een kroniek van rapporten te openen en de -
 " feiten marcheren zo naar ons toe!-----
 " Het is daarom tot te juichen dat derhalve door mijzelf met -
 " deskundige ondersteuning is gestreefd naar een gecoördineerd
 " vooronderzoek, alsmede naar het ontplooiën van activiteiten
 " die het onderzoek in deze richting stimuleerden, ondanks dat
 " de zaak weer even een wending leek te krijgen, een heimelijk
 " stigma, als gevolg waarvan zij "ondergronds" dreigde te gaan.
 " Verscheidene medici en deskundigen heb ik bezocht om advies -
 " te vragen. -----
 " Sommigen van hen hebben mij een schriftelijke verklaring ----
 " gegeven, -----
 " anderen wensten anoniem te blijven. -----
 " Ik kan te allen tijde een verklaring onder ede afleggen, ---
 " inhoudende dat ik inderdaad die deskundigen om advies heb ---
 " gevraagd. -----
 " Mijn persoonlijke geest heeft mij bij mijn eerste wel zéér --
 " wankel schreden op dit pad begeleid en mij nadien steeds ---
 " opnieuw aangemoedigd vol te houden - mijn inzet en mijn ----
 " doorzettingsvermogen zijn buitengewoon groot en sterk - als --
 " het pad weer alle tekenen van een doodlopende weg leek te ---
 " hebben. -----
 " Hierdoor werden voor mij luikjes geopend die mij een breder --
 " blikveld gaven (horizonverruiming) dan voorheen het geval was
 " en mij enkele stappen in mijn persoonlijke ontwikkeling hoger
 " brachten. -----
 " Ik had eerder al getracht middels brieven het staatsbestuur --
 " enigszins los te woelen uit het door hem, enige afdelingen ---
 " daargelaten ingenomen hopeloze zwijgen. -----
 " Het onkruid moet met wortel en al uit de grond worden gerukt -
 " om het voortwoekeren daarvan te beletten.-----
 " De oninvoelbaarheid van de zijde van het staatsbestuur heeft --
 " tot gevolg dat ik dat staatsbestuur heden in algemene -----
 " beschouwing als ongrijpbaar beleef. -----
 " Het ontbreken van een niet naar behoren gevoerd beleid gaat --
 " zich wreken. -----
 " Dat dit echter niet iets is dat voor de politiek alléén -----
 " bedoeld is, maar dat ook alle burgers daarbij partij zijn, ---
 " deelde de staatssecretaris van Volksgezondheid de heer -----
 " Simons, mij mede in een brief. -----
 " Horizonverruiming moet dan de vertroebelde situatie -----
 " overwinnen om plaats te maken voor een nieuw vergezicht. ----
 " Voorts dient het volgende gezegd te worden: -----

" Elke Nederlander als staatsburger, alleen of in groepsverband,
" heeft het recht en ook de plicht onvolkomenheden en uitwassen
" in het nationale gezondheidszorgsysteem aan de kaak te -----
" stellen en daarvan verbetering te eisen. -----
" Dit volgt uit de artikelen 7 en andere van de Grondwet. -----
" De nationale, politieke, medische zorg en de gezondheidszorg -
" worden enerzijds gekenmerkt door een zekere wildgroei van ----
" activiteiten op sommige plaatsen, anderzijds door het blijven
" voortbestaan van blinde vlekken op de kaart. -----
" De nationale en lokale gezondheidsvraagstukken blijven naast -
" de algemene en partiële vraagstukken nog steeds onverminderd -
" om een oplossing vragen. -----
" Aan dit laatste wordt jammerlijk genoeg niet altijd de hand --
" gehouden. -----
" Er is een indrukwekkend bouwsel ontstaan waarvan de indeling -
" uiterst ondoorzichtig is, "de lappendeken van de gezondheids-
" zorg". -----
" Deze ondoorzichtigheid is er in de loop der jaren niet minder
" om geworden, ondanks de vele pogingen daarin verheldering te -
" brengen. -----
" Ook de sterk toegenomen kosten van de geneeskundige zorg en --
" de gezondheidszorg met daarnaast de twijfel aan het feitelijke
" rendement ervan, zijn problemen van de eerste orde. -----
" De oplossing om te komen tot een betere afstemming van de ----
" onderlinge functies is soms een kwestie van beter management, -
" soms van een ander beleid en bestuur en soms van een betere --
" programmering en het stellen van duidelijke prioriteiten. ----
" Soms liggen deze problemen in de politieke sfeer of in -----
" financiële regelingen. -----
" De werkelijkheid is ook hier weer de pendante tegenstelling --
" en laat ons zien dat oplossingen niet of niet tijdig worden --
" uitgevoerd of soms niet aan de orde worden gesteld. -----
" In de redeneertrant van de visie van het volk wil dat zeggen -
" dat de keuze van het in te zetten instrument voor de -----
" bevordering van de gezondheidszorg "onjuist" is. -----
" Een polarisatie vanuit de politiek-dualistische denkmodellen -
" geniet thans een bijzondere populariteit als hulpmiddel voor -
" de verklaring van de gezondheidswerkelijkheid en de sociale --
" werkelijkheid en als instrument voor het sociaal-politieke ---
" handelen op micro-, meso- en macroniveau van de besluit- ----
" vorming. -----
" Uit dualistische denkmodellen (dyades) spruiten stagnatie en -
" revolutie voort. -----
" Een ander voorbeeld is de beschrijving van de sociale -----
" werkelijkheid vanuit de tegenstelling tussen conflict en ----
" harmonie. -----
" Een voorbeeld zou genoemd kunnen worden voor de mogelijkheid -
" voor modelbouw in het sociale leven of in het gezondheidsvlak.
" Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van het denken in dyades, -
" maar van het denken in drieheden (triaden). -----

" We kunnen daarom over een triade ook spreken als een driele
" model of beleidsplan. -----
" Bij de polarisatiestrategen als (bij) het staatsbestuur vol
" bij een tweelingmodel van denken een dwingende keuze. -----
" Een protest uit onvrede van uit het volk volgt dan meestal.
" Bij een drieledig model is er in het beleidsplan nog een --
" tussenfase en zou men eigenlijk moeten stellen dat men ----
" voortdurend blijft bijsturen in positieve gedachten, ook bi
" de uitvoering daarvan, en hierbij het volk in totaal betrek
" Wij noemen dit "beheerste discontinuïteit" en dit geniet --
" duidelijk de voorkeur boven het polarisatiesysteem. -----
" Waarom is het van belang beheerste discontinuïteit als een
" afzonderlijke veranderingsstrategie (planned change) te ----
" onderkennen? -----
" Het antwoord daarop is dat de mens "het volk", in het plan
" zelf mee kan groeien en zelf mee kan denken over hoe de ----
" toekomst er uit zal moeten zien en hoe dit toekomstbeeld --
" verwezenlijkt moet worden. -----
" Deze keuze kan pas bewust gemaakt worden, wanneer alle ----
" mogelijkheden gekend worden en de consequenties daarvan ----
" overzien worden. -----
" Wie echter kiest voor de polarisatie, versterkt onherroepel
" het wantrouwen, vergroot de intolerantie en moet tenslotte
" de consequentie van de onvermijdelijke revolutie aanvaarden
" Dit gehele betoog, mijn klachten in de eigen familiesfeer,
" tevens de nationale situatie over verschillende functies en
" verschillende problematiek aan de kaak stellende, in een ----
" bepaalde zin samenvattende, zou globaal gesteld kunnen worde
" dat in wetten en voorschriften over het volk wordt beslist,
" dat voorzieningen er voor het volk zijn en dat bij de ----
" educatieve interventie met het volk samen moet worden ----
" gezocht naar en gewerkt aan een oplossing van het nationale
" politieke vraagstuk en het nationale gezondheidsvraagstuk.
" In deze constellatie van de entropie van voorstellingen met
" de polariteit van het licht en de duisternis, is heden de --
" positie van het staatsbestuur der Nederlanden adherent aan
" barrière. -----
" "Een toestand die radicaal versplinterd moet worden ten ----
" behoeve van het nieuwe evenwicht" (planned change). -----
" Dit betoog resumerende (samenvattende) worden de ----
" opvattingen gehuldigd zoals globaal neergezet in de volgende
" opsomming: -----
" - er is sprake van -----
" corruptie, zwendel, valse verklaringen en misstappen in --
" het medische gebeuren, het gezondheidsgebeuren, de politie
" de advocatuur en regionaal de orde van advocaten, die het
" regionale en nationale systeem danig ondermijnen; -----
" - het voorkómen dat de zaak een wending krijgt, een heimelij
" stigma als gevolg waarvan zij "ondergronds" gaat, is in --
" ieders belang; -----
" - dat het staatsbestuur in zijn ijver om de mensheid te ----
" dienen de naaste voorbijloopt, is bekend. -----

" Het volk wordt hier tot een volgzaam kuddedier verlaagd; ---
" - er is sprake van een barrière die radicaal versplinterd ----
" moet worden ten behoeve van een nieuw evenwicht; -----
" - het vraagstuk van het gezondheidsgebeuren en daarmede het---
" samenhangende probleem van de verhoudingen onderling ligt --
" heden weer in het middelpunt van de belangstelling; -----
" - elke Nederlander heeft als staatsburger, alleen of in ----
" groepsverband, het recht en ook de plicht onvolkomenheden --
" en uitwassen in het nationale politieke systeem en het ----
" nationale gezondheidszorgsysteem aan de kaak stellen en ----
" verbetering daarvan te eisen. -----
" Dit volgt uit artikel 7 van de Grondwet; -----
" - de doelstellingen waarvoor gepleit wordt, zijn het ----
" doorbreken van verstarde patronen, de opheffing van ----
" schijnzekerheden en het scheppen van horizonverruiming in --
" een constellatie met - momenteel - de polariteit van het ---
" licht en de duisternis. -----
" Met betrekking tot deze zaak zijn voor notaris Derks te ----
" Budel totnutoe negen akten verleden waarin in ik ----
" verklaringen onder ede heb afgelegd. -----
" Het betreft één akte van drie februari negentienhonderd drie -
" en negentig, twee akten zes en twintig februari negentien- ---
" honderd drie en negentig, één akte van ----
" negen maart negentienhonderd drie en negentig, twee akten ----
" van vijf en twintig april negentienhonderd drie en negentig,--
" twee akten van een en twintig april negentienhonderd drie en -
" negentig en één akte van vijf en twintig augustus negentien- -
" honderd drie en negentig. -----
" Ook uit diverse stukken, zoals brieven, het exclusief de ----
" titelpagina twee en twintig bladzijden tellende rapport ----
" "Beleidsactoren in het gezondheidsstelsel", van de ----
" Intermediare Stichting van de Universele Verklaring van de ---
" Rechten van de Mens, kranteartikelen en verwijzingen, -----
" waarvan de kopieën aan deze akte zullen worden gehecht, ----
" kan men een vergelijk trekken om zich te verplaatsen in de ---
" desbetreffende tijdsperiode en kan men harde feiten en -----
" bewijzen stellen." -----
Op verzoek van de comparant zijn de door hem bedoelde stukken --
aan deze akte gehecht. -----

----- Waarvan akte,-
in minuut, is verleden te Budel op de datum in het hoofd van ---
deze akte vermeld.-----

Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte aan de ----
comparant, die aan mij, notaris, bekend is, heeft deze ----
verklaard van de inhoud van deze akte te hebben -----
kennisgenomen en op volledige voorlezing daarvan geen prijs ----
te stellen. -----

Vervolgens is deze akte na beperkte voorlezing door de ----
comparant en mij, notaris, ondertekend.-----

Volgen handtekeningen van de comparanten en de notaris.

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT:

op 11 januari 2000 door Mr. Theodorus Hubertus
Johannes Maria op de Laak, notaris te Budel,
gemeente Cranendonck:

Capucijnenvlei 38 ■ 6021 CB Budel ■ Postbus 2005 ■ 6020 AA Budel ■ T (0495) 49 32 32 ■ F (0495) 49 19 31

Bezuiniging

Financiële tekorten met bezuiniging, rationalisering en rantsoenering worden onevenredig afgewenteld op zwakkeren. In het klimaat van strakker en onbuigzamer regels in onze samenleving dreigt de eenvoudige burger te verstikken. Velen zullen zich in hun welzijn tekort gedaan voelen. Sommigen gebruiken daardoor meer medicijnen en dreigen uiteindelijk zelfdoding of euthanasie als enige oplossing voor hun groeiend lijden te zien. De gevolgen van materiële, emotionele en psychische ontredde, al dan niet gekoppeld aan een toenemend aantal euthanasieverzoeken. Het aantal sterfgevallen daarbovenop, feitelijk versluierde zelfdodingen zijn, is niet bekend. Per jaar overlijden 17.000-20.000 Nederlanders door medische fouten en medicijngebruik, volgens forensisch arts Dr. S. Eikelenboom. Artsen verzwijgen veelal dit soort ernstige fouten aan de slachtoffers en hun nabestaanden en schrijven deze ook niet op in het medisch dossier. Niet-natuurlijke dood onvoldoende onderzocht. Euthanasie moet niet de norm worden om de problemen in het gezondheidsstelsel op te lossen. De kostenbesparende maatregelen in de ouderenzorg en verpleeghuizen in Nederland -in combinatie dat het sociale leven dunder wordt- brengt Nederland in de richting waar ouderen, zieken en zwakken in de rij staan om dood gemaakt te worden omdat ze het gevoel hebben dat zij de omgeving tot last zijn.

Soylent Green

Het doet denken aan 'Soylent Green' een film genaamd *Soylent Green* begin jaren zeventig. Het was een film met een dystopische visie op de toekomst. Het vond plaats in New York waar de bevolking is geëxplodeerd tot op het punt van anarchie. Als reactie daarop kwam de staat met een vrijwillig zelfmoordprogramma. Het Thanatorium in "Soylent Green". De film *Soylent Green* uit 1973 poneert een catastrofaal vervuilde en overbevolkte toekomstige samenleving waarin zelfmoord niet alleen legaal is, maar ook wordt aangemoedigd en gefaciliteerd door de staat. In het New York City van 2022 (volgens deze fictieve tijdlijn) bestaan er instellingen waar mensen hun leven vreedzaam en mooi kunnen beëindigen.

Bron: alt-death.com 11 juni 2020

Going home "Soylent Green"

Going home-centra, waar door de staat ondersteunde zelfmoord wordt aangeboden als een uitnodigend alternatief voor de ellende van het leven. Gegeven het feit dat honger en ellende van elke denkbare soort een manier van leven zijn in deze wereld, maakt de staat het gemakkelijk en zelfs uitnodigend voor degenen die het gewoon gehad hebben met hun grimmige bestaan, om gebruik te maken van door de staat ondersteunde euthanasie. naar huis gaan"-diensten – of wat sommigen "doodscentra" zouden kunnen noemen. De euthanasievoorzieningen bevinden zich verspreid over de stad. De schone, goed van airconditioning voorziene centra vormen een schril contrast met de luidruchtige, vuile, hete, drukke wereld daarbuiten. Het idee is om dergelijke plaatsen zo gastvrij en aantrekkelijk mogelijk te maken om mensen naar binnen te lokken.

Bron: pophistorydig.com

Brede maatschappelijke steun voor euthanasie

De steun voor zelfbeschikking over het eigen leven en de dood is groter dan ooit. 60% van de Nederlanders vindt dat iedereen dit recht moet hebben. Dit blijkt uit het vierde evaluatieonderzoek van de euthanasiewet, dat in 2023 gepresenteerd is. De evaluatie is uitgevoerd door Erasmus MC, Amsterdam UMC, UMC Utrecht en Erasmus Universiteit Rotterdam, met financiering van ZonMw.

Bron:ZonMw, 30 mei 2023.

Waardig sterven

Een andere positieve kant van euthanasie is dat het ouderen de mogelijkheid tot waardig sterven verschaft. Wanneer iemand met een stervenswens geen andere optie ziet dan suicide, kan dit een onwaardige of zelfs gruwelijke dood tot gevolg hebben. Hier staat tegenover dat euthanasie een veel rustigere en 'schonere' manier van sterven is, wat iemand tevens een betere mogelijkheid kan geven tot het nemen van afscheid. Op die manier is het ook voor de nabestaanden een draaglijker alternatief; zij hoeven het sterfgeval niet op een mogelijk onverwachte of traumatische manier te ontdekken maar weten in veel gevallen ervan en kunnen rustig afscheid nemen.

Bron: panacea.nl

Een politieke partij die duidelijk meer betrokken bleek bij degenen die het leven wilden beëindigen dan degenen voor wie het leven nog "de moeite waard" was, is D66 die zelfbeschikking hoog in het vaandel draagt. Maar toch heeft volgens de wet niemand recht op euthanasie. In het EVRM is het recht op leven vastgelegd in artikel 2 lid 1: "Het recht op leven wordt beschermd door de wet. Niemand mag opzettelijk van het leven worden beroofd, behoudens door de tenuitvoerlegging van een gerechtelijk vonnis wegens een misdrijf waarvoor de wet in de doodstraf voorziet". Een einde maken aan het leven van iemand anders is strafbaar. Ook als de patiënt er zelf om vraagt bij de arts. Soms willen mensen niet meer leven. Bijvoorbeeld omdat ze ernstig ziek zijn, pijn lijden of moeite hebben met ademen. Soms mag een arts euthanasie of hulp bij zelfdoding verlenen. Bijvoorbeeld als iemand niet meer beter wordt. Of als niets meer aan het lijden te doen is. De arts is niet strafbaar als hij zich houdt aan de zorgvuldigheidseisen van de euthanasiewet. De arts moet overtuigd zijn dat de vraag van de patiënt om euthanasie vrijwillig is. En dat de patiënt er goed over heeft nagedacht (weloverwogen). De vraag moet dus echt van de patiënt zelf komen. Niemand mag de patiënt dwingen of onder druk zetten. Familie, vrienden, de samenleving en de overheid niet.

De overheid dient de "stervenswens" euthanasie niet te faciliteren ten behoeve de minderheid die zich op hun zelfbeschikkingsrecht beroept. De overheid heeft de plicht om een afweging te maken van de gevolgen voor de gehele maatschappij. De overheid dient daarbij een euthanasie-klimaat te voorkomen. Sociale dimensie tot die invloeden uit de omgeving die op ieder mens inwerken, behoren ook de economische factoren die in de samenleving steeds sterker gelden. Wanneer alles -of steeds vaker- wordt gewaardeerd op economisch belang, op geld, op rendement, op economische productiviteit. Voldoe je daar niet meer aan, dan ben je plotseling veel minder of niet meer in tel en heb je veel minder te vertellen. Dat geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor mensen die om andere redenen in het economische proces niet meer of niet meer zo goed meekunnen: kinderen, gehandicapten, zieken. Waar het nu specifiek gaat om de ouderen, vaak zieken, speelt de kwaliteit van de samenleving een extra grote rol, zeker waar men hulpbehoevend is, waar men verzorging behoeft. Een situatie die zeer velen op het eind van hun leven meemaken. En voor gezondheidszorg, verzorging, ondersteuning, begeleiding etc. heb je je omgeving nodig, de samenleving. Het is daarom een vaststaand feit dat de kwaliteit van de samenleving, de kwaliteit van de zorg, de kwaliteit van je omgeving van invloed is, direct of indirect, op de behoefte aan euthanasie aan het einde van het leven. Wanneer euthanasie wordt ingegeven door een gebrek aan aandacht en zorg. Als gevolg van kaalslag in de zorg ontstaan in het laatste decennium van een zodanig ernstige aard dat juist daardoor in onze samenleving het klimaat is ontstaan, waarin sommigen zich

overbodig voelen en een last voor anderen. Als er om euthanasie is gevraagd omdat er niets anders is, omdat het ziekenhuis de patiënt naar huis stuurt met de mededeling dat er niets meer gedaan kan worden en er vervolgens op korte termijn geen thuiszorg en geen bed in een verpleeghuis is. Dat er steeds meer euthanasiegevallen zijn waarbij om euthanasie wordt gevraagd, omdat de patiënt het gevoel heeft dat hij de omgeving tot last is.

Bron: politieke partij SP

Desinformatie op sociale media

Sociale media spelen in veel opzichten een steeds belangrijkere rol in het tot stand brengen van een euthanasie-klimaat. Ongefundeerde informatie tot romantiseren van euthanasie om op die manier samen met de Nederlandse Staat euthanasie “Salonfähig” toegankelijk en algemeen sociaal acceptabel te maken.

Versterven

Het is belangrijk om goede medische en verpleegkundige zorg te verlenen aan ouderen. Ouderen die bewust afzien van eten en drinken om het levenseinde te bespoedigen is versterven. Het bewust afzien van eten en drinken om het levenseinde te bespoedigen is een keuze die iedereen zelf kan en mag maken dus ook bejaarden. Bewust afzien van eten en drinken kan vergeleken worden met het weigeren van een behandeling waardoor het overlijden volgt. Als ouderen ophouden met eten en niet of nauwelijks meer drinken, treden al vrij snel toenemende verzwakking en bedlegerigheid op. Dat wordt niet als zelfdoding beschouwd, maar als gebruikmaking van de bejaarden zijn van het recht om zorg te weigeren. De overheid heeft echter de taak -zoals ook met euthanasie- om misbruik van dat recht te voorkomen. De overheid moet ervoor zorgen dat ouderen de keuze voor de dood niet maken onder ontoelaatbare druk van anderen, op een impulsieve manier of verwaarlozing door bezuiniging door de overheid op de zorg.

Tekort personeel in verpleeghuizen door bezuiniging overheid

“de zorg kampt met grote personeelstekorten in zowel de ouderen- en thuiszorg”

Door grote personeelstekorten kan de veiligheid van bewoners in verpleeghuizen niet altijd meer worden gewaarborgd. Dit blijkt uit een onderzoek onder zorgpersoneel, van RTL Nieuws in samenwerking met vakbond FNV. Valpartijen, infecties en verwaarlozing.

Bron: Deborah de Nies, RTLnieuws, 15 juni 2023.

Doordat verpleegkundigen en verzorgenden in het verpleeghuis onvoldoende middelen hebben, drogeren zij bewoners met Haldol en binden ze hen onnodig vast. Bovendien bestaat de kans op aspiratiepneumonie. Wanneer voedsel en vloeistoffen in de luchtwegen (en uiteindelijk in de longen) terechtkomen kan longontsteking door verslikking optreden. Polyfarmacie kan bij ouderen ook voor problemen zorgen. Medicijnen te laat, onjuiste dosering, verkeerde medicijnen door werkdruk door bezuinigingen. Hierdoor gaan ouderen ook van de kaart. Dan is er duidelijk onder de bejaarden geen sprake van bewust vrijwillig afzien van eten en drinken versterven om het levenseinde te bespoedigen. Maar het schenden van Europese- en Internationale mensenrechtenstandaarden door de Staat der Nederlanden.

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, Artikel 35

“de gezondheidszorg”

Eenieder heeft recht op toegang tot preventieve gezondheidszorg en op medische verzorging onder de door de nationale wetgevingen en praktijken gestelde voorwaarden. Bij de bepaling en de uitvoering van het beleid en het optreden van de Unie wordt een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid verzekerd.

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

T.a.v. Zijne excellentie E.J. Kuipers Minister

van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Betreft: het gezondheidszorgstelsel

Mierlo, 28 juni 2023

Zijne excellentie,

Personeel van verpleeghuizen in Nederland vergeet frequent medicatie of geeft verkeerde dosis wanneer de familie daar iets over zegt, worden ze door het bestuur van het verpleeghuis vaak weggezet als querulant of doorverwezen naar een klachtenregel die nadien niet objectief blijkt te zijn. De oorzaak berust vaak op communicatie problemen, die voor een belangrijk deel ook te wijten zijn aan communicatievaardigheden bij het verzorgend personeel. Men heeft te maken met kwetsbaarheid van teams, door uitval van een medewerker heeft dit onmiddellijk grote gevolgen voor de andere medewerkers. De gaten vaak opgevuld door onervaren krachten. Het personeel heeft hierdoor te maken met frustratie in het werk. Ook kunnen de communicatie problemen zich voordoen bij gebrek aan onderling afstemming tussen de leidinggevende en de medewerkers. De zorg mag niet steeds de sluitpost zijn in hulp aan ouderen en zieken. Klagen bij het IGZ blijkt ook niet te werken. Het is traag en als eens de inspectie verpleeghuizen bezoekt, is het “de slager die zijn eigen vlees keurt”. Dit manco dient te lijf te worden gegaan middels training en personeel met ervaring en een gedragen cultuuromslag binnen de verpleeghuizen in combinatie met ander beleid door de politiek in Den Haag.

De basis voor de overheidstaak op het gebied van de volksgezondheid ligt in internationale verdragen en in het bijzonder in artikel 22 lid 1 van de Grondwet: “De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid”. In Nederland wordt gezondheidszorg niet door de overheid verstrekt (met uitzondering van de openbare gezondheidszorg) maar door private zorgaanbieders. De overheid is ‘systeemverantwoordelijk’, dat wil zeggen draagt de verantwoordelijkheid voor kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van zorg. De kwaliteit van de daadwerkelijk geleverde zorg is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de zorgaanbieder zelf; de overheid ziet erop toe dat deze aan bepaalde normen voldoet. Met dat toezicht is de IGZ belast. De IGZ maakt deel uit van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS).

Artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) dekt een breed scala aan rechten, waaronder rechten op voldoende voedsel, water, sanitaire voorzieningen, kleding, huisvesting en medische zorg, evenals sociale bescherming die situaties dekt waarover iemand geen controle heeft, zoals handicap, weduwschap, werkloosheid en ouderdom. Moeders en kinderen krijgen speciale zorg. In artikel 25 van die verklaring staat een aantal voorwaarden, aan welke

voorwaarden de Nederlandse Staat beloofd heeft zich te zullen houden. De huidige machthebbers zullen alles in het werk stellen om de status quo te handhaven, aangezien dat hun eigen belangen het meest dient. Speciaal de machtige syndicale machtsmonopolies brengen het publiek grote schade toe. Zij zijn dus bij voorbaat verdacht, omdat zij gebrandmerkt zijn als de in schaapsvel gehulde handhavers van een gewraakt maatschappelijk systeem. Het vraagstuk van en over de gezondheidszorg stond in 1994 “plan Simons” volop in de belangstelling, en dat is het in 2023 nog steeds.

De nationale en lokale gezondheidsvraagstukken blijven naast de algemene en partiële vraagstukken nog steeds onverminderd om een oplossing vragen. Aan dit laatste wordt jammerlijk genoeg niet altijd de hand gehouden. Er is een indrukwekkend bouwsel ontstaan waarvan de indeling uiterst ondoorzichtig is, “de lappendeken van de gezondheidszorg”. Deze ondoorzichtigheid is er in de loop der jaren niet minder om geworden, ondanks de vele pogingen daarin verheldering te brengen. Ook de sterk toegenomen kosten van de geneeskundige zorg en de gezondheidszorg met daarnaast de twijfel aan het feitelijk rendement ervan, zijn problemen van de eerste orde. De oplossing om te komen tot een betere afstemming van de onderlinge functies is soms een kwestie van beter management, soms van een ander beleid en bestuur en soms van een betere programmering en het stellen van duidelijke prioriteiten. Soms liggen deze problemen in de politieke sfeer of in financiële regelingen. De werkelijkheid is ook hier weer de pendante tegenstelling en laat ons zien dat oplossingen niet of niet tijdig worden uitgevoerd of soms niet aan de orde worden gesteld. In de redeneertrant van de visie van het volk wil dat zeggen dat de keuze van het in te zetten instrument voor de bevordering van de gezondheidszorg “onjuist” is.

ah-tk-20222023-2575 ISSN 0921 - 7398 's-Gravenhage 2023 Tweede Kamer der Staten-Generaal Vergaderjaar 2022-2023 Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden 2575 Aangangsel van de Handelingen Antwoord van Minister Kuipers (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 12 mei 2023).

Het medische systeem van A tot Z wordt gecontroleerd door financiële belangen van de farmaceutische industrie. Tal van patiëntenorganisaties, wetenschappelijke bladen, medische journaals, onderzoeken en opinieleiders worden gesponsord door de farmaceutische industrie om het voorschrijfgedrag te beïnvloeden. De schijn van bonafiditeit door de Nederlandse overheid met de diverse rapporten over de gezondheidszorg fungeren als dekmantel

Onderzoek “Op onze gezondheid” de noodzaak van een sterkere publieke gezondheidszorg, door Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, Publicatie 2023-03, ISBN: 978-90-5732-176-4.

voor roofzuchtige en door winstbejag gedreven misdadige praktijken. De gezondheidszorg gebaseerd op louter kosten baten analyse in een moderne maatschappij waar alleen consumptie en winstbejag telt, is het risico op economische euthanasie enorm. De sterke vergrijzing van de bevolking en een economische recessie in combinatie van crisis zouden deze tendens nog kunnen versterken.

(*) Kopie brief Hans J. Simons, 22 september 1993, kenmerk: BB-U-933723

IFUD of Human Rights
de Voorzitter
J.P. van den Wittenboer

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'J.P. van den Wittenboer', with a large, stylized flourish at the end.

W
E L
Z I J N
V O L K S
G E Z O N D
H E I D E N
C U L T U U R

De heer J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Ons kenmerk
BB-U-933723

Inlichtingen bij
J.Penninga

Doorkiesnummer
070-3407356

Rijswijk
22 SEP. 1993

Onderwerp
Het gezondheidszorgstelsel

Bijlage(n)

Uw brief
24 augustus 1993

Geachte heer Van den Wittenboer,

Uw brief van 24 augustus 1993 heb ik met belangstelling gelezen. In het bijzonder de resultaten van uw studie naar de tekortkomingen en de mogelijke verbeteringen in het huidige stelsel van gezondheidszorg trokken mijn aandacht. U geeft daarin blijk van uw grote betrokkenheid bij dit onderwerp.

Zoals u weet is ook het beleid van het kabinet erop gericht om verbetering te brengen in het functioneren van het stelsel van gezondheidszorg. Dat is echter niet iets dat door de politiek alleen gedaan kan worden; alle burgers zijn daarbij partij. Ik vind het dan ook noodzakelijk dat ook burgers daarin actief en kritisch meedenken. Bijdragen zoals van u - ook al zijn ze kritisch van toon - zijn dan ook altijd welkom ten behoeve van de verdere ontwikkeling en toetsing van het beleid.

Hoogachtend,

de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,

Hans J. Simons

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

IFUD of Human Rights
T.a.v. de heer J.P. van den Wittenboer
Kastanje 28
5731 NK MIERLO
Nederland

Datum 7 augustus 2023
Betreft Het gezondheidszorgstelsel

Geachte heer Van den Wittenboer,

Uw brief van 28 juni 2023 heb ik met belangstelling gelezen. U geeft in brief blijk van uw grote betrokkenheid bij dit onderwerp. U haalt belangrijke onderwerpen aan zoals kwaliteit van de zorg en de sterkte vergrijzing van onze bevolking. Zoals u weet, is ook het beleid van het kabinet erop gericht verbetering te brengen in het functioneren van het zorgstelsel. Diverse programma's is dit kabinet gestart om de zorg nu en in de toekomst toegankelijk, betaalbaar en van hoge kwaliteit te houden. De manier waarop we in Nederland oudere mensen verzorgen en ondersteunen moet snel veranderen. Daarom is het kabinet het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) gestart. Het programma WOZO bestaat uit verschillende maatregelen, initiatieven en projecten om ervoor te zorgen dat de ouderenzorg ook in de toekomst blijft passen bij wat ouderen willen. Dat is echter niet iets dat door de politiek alleen gedaan kan worden; alle burgers zijn daarbij partij.

Met vriendelijke groet,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,
namens deze,
de directeur Langdurige Zorg,

Directeur LZ,

drs. M. Geschiere

**Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn
& Sport**

Directie Langdurige Zorg
Sturing, Financiering &
Informatie

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Notenboom, M.J. (Merel)
(Senior) beleidsmedewerker

T

M 06 21687830
mj.notenboom@minvws.nl

Kenmerk

3646672-1050620-LZ

Kenmerk afzender

Bijlage(n)

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Oorlogseconomie

Nederland moet serieus rekening houden met een gewapend conflict met Rusland. Dat geldt zowel voor het leger, als voor de samenleving, zegt de baas van de Nederlandse Landstrijdkrachten Martin Wijnen in een interview met De Telegraaf. "Onze samenleving hoort zich hierop voor te bereiden."

RTLNieuws, 28 december 2023

22493384

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

wjz?

AANTEKENEN

Aan: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Zijne excellentie Minister mr.drs M.A.M. Adriaansens

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Betreft: UBO en authentieke akten

Kenmerk: L4200928

Mierlo, 24 September 2022

Zijne excellentie Adriaansens,

Samengevat in het kort.

De stukken rond de stichting en Audio-Rarities zijn zoals die bekend zijn bij de notaris, de andere notaris gaat het werk van de ene notaris niet opnieuw controleren en beoordelen.
<https://archive.org/details/NotarisClericalError>

De stichting Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights (hierna de stichting) heeft per post een UBO-opgave ingediend bij de Kamer van Koophandel die vervolgens nadien op 29 juli 2022 door de Kamer van Koophandel (UBO-team) is afgewezen.

KvK controleert de UBO-opgave en vraagt de notaris eventueel om een aanvulling.
Brochure-boekje uitgegeven door Kamer van Koophandel voor de notaris ter informatie. ["UBO-OPGAVE" en de notaris] informatie over Notaris applicatie UBO [NAU]
Bron: Kamer van Koophandel. (Verwijs naar blz 7).

Bij de UBO-opgave zat o.a. een kopie van de Eerste Grosse notarieel dd, 16 juli 2004, en een kopie van het statuut van de stichting, kopie paspoort, etc. Op datum 6 juni 2014 is door de stichting aan de notaris verzocht om de akten te controleren op fouten en gebreken. De notaris die een vormfout ontdekt, mag niet blijven stilzitten. Hij moet het gebrek zo snel mogelijk repareren, zie Hof Amsterdam 24 februari 2015, GHAMS:2015:583: 'Het hof is van oordeel dat het tot de zorgplicht van de notaris behoort om akten met onjuiste inhoud, mede gezien de gevolgen hiervan voor het rechtsverkeer, onverwijld, althans met bekwame spoed te corrigeren, (Bron: Notariaat Magazine editie 9 | november 2020).

Uit de door de stichting toegezonden stukken is de Ultimate Beneficial Owner de uiteindelijk belanghebbende bij de stichting rechtsgeldig reeds eerder vastgelegd door de notaris, de notaris kan daar thans niets meer aan veranderen. Het heeft dus nu ook geen doel meer om door de Kamer van Koophandel hierover de notaris te raadplegen.

De Kamer van Koophandel (UBO-team) verzoekt de stichting na de afwijzing van datum 29 juli 2022 de gehele opgave opnieuw in te dienen. In het kader van de wet AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) zijn de door de stichting ingediende documenten door de KvK vernietigd, aldus een medewerker van het UBO-team.

De notariële stukken zijn **geheel juridisch in orde**. Verder ontbreekt volgens de KvK alle identiteitsdocumentatie, en dat is onwaar omdat de stichting kopie paspoort (kleur) van J.P. van den Wittenboer per post heeft ingesloten verzonden bij de aanvraag. Ik ga dus die stukken niet opnieuw opsturen. In het kader van de wet AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) zijn de door Kamer van Koophandel ingediende documenten vernietigd. Dat roept dezerzijds herinneringen op aan Van Miltenburg in 2015 die onder vuur kwam te liggen nadat ze een kopie van een klokkenluidersbrief zou hebben vernietigd. Van Miltenburg nam destijds het beluit de brief te vernietigen, omdat die strikt vertrouwelijk was. De beslissing die brief in de shredder te stoppen. Vernietiging bewijsstukken dat wat de medewerker van het UBO-team bij de KvK thans ook doet met de ingezonden stukken door de stichting. De Staat der Nederlanden heeft kennelijk het plan de stichting een economisch delict in de schoenen te schuiven. Op dergelijke manier de stichting juridisch een poot uit te draaien met een boete.

Dat is het juridisch geen probleem met authentieke akten is, omdat die altijd bij de notaris bekend en in bewaring blijven. De notaris registreert op grond van de Registratiewet 1970 zijn akten bij de Belastingdienst via het door de KNB gehouden (elektronische) centraal digitaal repertorium (CDR). De Belastingdienst heeft voor opsporingsdoeleinden volledig toegang tot de CDR-gegevens en de onderliggende akten. Dat notariële akten worden geregistreerd via het door de KNB gehouden centraal digitaal repertorium (CDR) gebeurt primair voor de Belastingdienst (zie poortwachtersrol).

Handhaving

Het niet voldoen aan de registratieplicht in het UBO-register betekent een overtreding van de Handelsregisterwet en is daarnaast een delict onder de Wet op de economische delicten. Dat betekent dat verschillende sancties opgelegd kunnen worden, waaronder een bestuurlijke boete, een last onder dwangsom, en in zeer uitzonderlijke gevallen een gevangenisstraf. Bureau Economische Handhaving (BEH) van de Belastingdienst is belast met de bestuursrechtelijke handhaving op het UBO-register. In uitzonderlijke gevallen kan BEH een casus voor strafrechtelijke handhaving doorverwijzen naar het Openbaar Ministerie. Voordat een sanctie wordt opgelegd ontvangen juridische entiteiten altijd eerst per brief een laatste waarschuwing met een termijn om alsnog aan de registratieplicht te voldoen. Er wordt dus niet zonder aankondiging een boete of andere sanctie opgelegd.

Betreft Stand van zaken invoering van het register met gegevens van uiteindelijk belanghebbenden van juridische entiteiten (UBO-register) de minister van Financiën, (Brief 14 april 2022 Sigrid A.M. Kaag Directie Financiële Markten kenmerk:2022-0000091903) aan voorzitter Tweede Kamer der Staten-Generaal).

Alles met Audio-Rarities en Hitler's Inferno, de stichting en onderzoek auteursrechten ligt notarieel vast. De notaris is Zelf geheel eindverantwoordelijk voor zijn akten. De notaris is niet alleen verplicht rekening te houden met de belangen en juridische gevolgen van partijen betrokken in de akte, maar is ook daarnaast verplicht rekening te houden met belangen van derden waaronder die als de belastingdienst. Iedere notaris is verplicht de inhoud van de akte in de juiste notariële en juridische vorm te gieten, een akte die voldoet aan de door KNB geformuleerde voorwaarden, namelijk dat de vorm waarin de akte is opgemaakt voldoet aan de daaraan te stellen eisen volgens de Wet en de Wet op het notarisambt. De afhandeling en vooronderzoek van de notariële akte gebeurt geheel zelfstandig door de notaris. De akte hoeft niet nog eens vooraf aan het passeren door de notaris ter goedkeuring worden voorgelegd bij de belastingdienst. De stichting "Intermediaire Stichting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens" zag zich genoodzaakt zich rechtstreeks te wenden middels een brief van 4 mei 2022 tot de Minister van Financiën.

Artikel 44, eerste lid, van de Grondwet regelt dat bij koninklijk besluit ministeries worden ingesteld die onder leiding staan van een minister. De op het ministerie werkzame ambtenaren zijn ondergeschikt aan de minister en zijn in die hoedanigheid aan hem verantwoording schuldig.

De werkwijze van de belastingdienst manoeuvreert de betrokkene Stichting met Audio-Rarities in een lastige situatie, belastingrecht conflicteert met auteursrecht. De gehanteerde werkwijze specifiek door de belastingdienst, de algemene wet-en regelgeving over eenmanszaken te projecteren op eenmanszaak Audio-Rarities met "Hitler's Inferno" ondermijnt het onderzoek "Hitler's Inferno" Audio-Rarities i.v.m. auteurswet "verweesde werken", vastgelegd in een notariële grosse "In naam der Koningin", betreffende bepaald toegestaan gebruik van Verweesde Werken "niet het behalen van een direct of indirect economisch of commercieel voordeel nastreven". Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 388, Jaargang 2014. Wet van 8 oktober 2014 tot wijziging van de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten in verband met de implementatie van de Richtlijn nr. 2012/28/EU inzake bepaalde toegestane gebruikswijzen van verweesde werken. De brief met bijlagen heb ik tevens laten betekenen daarna door een deurwaarder om juridisch zeker te zijn dat het Bij de minister in handen komt daadwerkelijk.

Verbotsgesetz

Verbotsgesetz(StGBI. Nr. 13 / 1945) is een wet die op 8 mei 1945 na de capitulatie van het nationaal-socialistische "Derde Rijk" door de Voorlopige Staatsregering onder Karl Renner werd uitgevaardigd en die de Nationaal-Socialistische Duitse Arbeiderspartij (NSDAP) en alle daaraan gelieerde organisaties verbodt. Tegelijkertijd werd besloten dat personen die tussen 1 juli 1933 en 27 april 1945 lid waren geweest van de NSDAP of van haar militaire verenigingen (SA [Sturmabteilung], SS [Schutzstaffel], NSFK [Nationaal-Socialistisch Vliegkorps], NSKK [Nationaal-Socialistisch Motortransportkorps]) zich moesten laten registreren; deze groep personen werd het stemrecht ontnomen bij de komende verkiezingen voor de Nationale Raad (25 november 1945).

26-9-2022
27-9-2022

Het verbotsgesetz werd in 1947 gewijzigd (Bundesgesetzblatt nr. 25 / 1947) en is ook nu nog geldig met betrekking tot nationaal-socialistische "re-activatie". Het werd laatstelijk gewijzigd bij Bundesgesetzblatt nr. 148/1992 en heeft een grondwettelijke status. Strafbare feiten die onder deze wet vallen, worden berecht door juryrechtbanken.

Verbotsgesetz 1947: *Iedereen die de nationaal-socialistische genocide of andere nationaal-socialistische misdaden tegen de menselijkheid ontkent, schromelijk bagatelliseert of goedkeurt*

§ 3u. Sectie 3g straft ook iedereen die de nationaal-socialistische genocide of andere nationaal-socialistische misdaden tegen de menselijkheid ontkent, schromelijk bagatelliseert of goedkeurt in een gedrukte publicatie, op de radio of op een ander medium of op een andere openbare manier die het voor veel mensen toegankelijk maakt of probeert te rechtvaardigen.

<https://www.verfassungsschutz.de/>

§ 86 StGB - Verspreiding van propaganda is ongrondwettelijk organisaties

Strafgesetzbuch (StGB)

§ 86a Verwenden von Kennzeichen verfassungswidriger und terroristischer Organisationen

(1) Mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe wird bestraft, wer

1.

im Inland Kennzeichen einer der in § 86 Abs. 1 Nr. 1, 2 und 4 oder Absatz 2 bezeichneten Parteien oder Vereinigungen verbreitet oder öffentlich, in einer Versammlung oder in einem von ihm verbreiteten Inhalt (§ 11 Absatz 3) verwendet oder

2.

einen Inhalt (§ 11 Absatz 3), der ein derartiges Kennzeichen darstellt oder enthält, zur Verbreitung oder Verwendung im Inland oder Ausland in der in Nummer 1 bezeichneten Art und Weise herstellt, vorrätig hält, einführt oder ausführt.

(2) Kennzeichen im Sinne des Absatzes 1 sind namentlich Fahnen, Abzeichen, Uniformstücke, Parolen und Grußformen. Den in Satz 1 genannten Kennzeichen stehen solche gleich, die ihnen zum Verwechseln ähnlich sind.

(3) § 86 Abs. 4 und 5 gilt entsprechend.

Wetboek van Strafrecht (StGB)

§ 86a Gebruik van symbolen van ongrondwettelijke en terroristische organisaties

(1) Een vrijheidsstraf van ten hoogste drie jaar of een geldboete wordt opgelegd aan een ieder die

1.

in Duitsland de herkenningstekens van een van de in artikel 86, lid 1, nrs. 1, 2 en 4 of lid 2 bedoelde partijen of verenigingen verspreidt of in het openbaar gebruikt, in een bijeenkomst of in een door hem verspreide inhoud (artikel 11, lid 3), of

2.

op de in nr. 1 bedoelde wijze in Duitsland of in het buitenland enige inhoud (§ 11, lid 3) die een dergelijk merk vormt of bevat, produceert, in voorraad houdt, invoert of uitvoert met het oog op de distributie of het gebruik ervan.

(2) Merken in de zin van lid 1 zijn met name vlaggen, insignes, uniforme voorwerpen, slogans en groetvormen. Merken die op verwarringwekkende wijze overeenstemmen met de in zin 1 genoemde merken, worden geacht daarmee gelijk te stellen.

(3. Artikel 86, leden 4 en 5, is van overeenkomstige toepassing.

Uitzondering op artikel 86, lid 1, van het Wetboek van Strafrecht:

Artikel 86, lid 3: Toegestaan zijn en buiten het strafrecht vallen op grond van artikel 86 Lid 1 : indien het propagandamateriaal of de handeling tot doel heeft burgereducatie, de verdediging tegen ongrondwettelijke pogingen, kunst of wetenschap, onderzoek of onderwijs, verslaggeving over hedendaagse gebeurtenissen, geschiedenis of voor soortgelijke doeleinden. of voor soortgelijke doeleinden., van het wetboek van strafrecht is van toepassing indien het propagandamiddel of de handeling is in hoofdzaak gericht op de bevordering van voornoemde doelstellingen en valt binnen het de constitutionele orde van de Bondsrepubliek Duitsland.

USHMM

<https://archive.org/details/holocaust-denial-and-distortion>

UNITED NATIONS

https://archive.org/details/a-res-61-255_202205

<https://archive.org/details/a-res-69-160>

<https://archive.org/details/a-76-l-30>

Onder verwijzing.

I). Een brief van minister van Justitie Hirsch Ballin, aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, dd 4 november 2008, betreft het kabinetsstandpunt over het EG- groenboek over auteursrecht in de kenniseconomie, onder verwijzing naar het verzoek van de vaste commissie voor Justitie d.d. 16 september jl. (kenmerk 2008Z01474/2008D04605).

Tevens is het onderzoek dat in opdracht van het WODC is uitgevoerd naar "Digitalisering van historische archieven en verweesde werken"

Tweede Kamer der Staten-Generaal Vergaderjaar 2017–2018, vragen gesteld door de leden der Kamer2018Z09735.

2). Vragen van de leden Bergkamp en Groothuizen (beiden D66) aan de Ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Justitie en Veiligheid over de uitvoering van het Besluit zorgvuldig onderzoek verweesde werken (ingezonden 28 mei 2018). Antwoord van Minister Van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) mede namens de Minister voor Rechtsbescherming (ontvangen 6 juli 2018). Tweede Kamer der Staten-Generaal ah-tk-20172018-2692.

RECORD

<https://archive.org/details/hitlers-inferno-audio-rarities>

Hitler's Inferno record LP

<https://archive.org/details/HitlersInfernoRecord>

ONDERZOEK

https://archive.org/details/HitlersInferno_201903

https://archive.org/details/stb-2014-388_202204

LUISTEREN

Compact disc "Hitler's Inferno"

<https://archive.org/details/compact-disc-hitlers-inferno>

For "anyone who denies the crimes and
genocide of the past is opening up the way
for the murders of the future". (Simon Wiesenthal)

Sigrid Kaag Twitter 2021 "Holocaust Remembrance Day"

<https://archive.org/details/sigrid-kaag-holocaust-remembrance-day>

Bundesgesetzblatt

<https://archive.org/details/bundesgesetzblatt-osterreich-1992>

https://archive.org/details/DeNotaris_180

KNB

<https://archive.org/details/knb-wet-en-regelgeving>

<https://archive.org/details/HetNotariaat>

Recht op eerlijk proces misbruik door SLAPPs

SLAPPs zijn lichtzinnige juridische vorderingen die zijn gebaseerd op overdreven en vaak onterecht aanklachten, bedoeld om te intimideren en hun doelwitten in diskrediet te brengen; met als uiteindelijk doel ze te chanteren en het zwijgen op te leggen. Journalisten, mensenrechtenverdedigers en anderen die betrokken zijn bij de bescherming van het algemeen belang te beschermen tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures (ook bekend als strategische rechtszaken tegen openbare participatie (SLAPP) die tegen hen zijn aangespannen door machtige individuen en entiteiten, waaronder bedrijven en staatsorganen) in een poging het publieke debat het zwijgen op te leggen.

De officier van justitie dient een goede kennis van de geschiedenis te hebben en het belang van de geschiedenis als een les voor de toekomst onderschrijven en moet dit in Haar functie in Haar werk ook uitdragen. Maar de niet-geïnteresseerde hoofdofficier mr. N.G. Zandee deed niets van dit alles. De hoofdofficier had ook geen enkele belangstelling voor de CD Hitler's Inferno. De belangrijke maatschappelijke doelstelling van Audio-Rarities met Hitler's Inferno het in stand houden van de les van gisteren als een getuigenis, als les voor de toekomst. De belangstelling van de hoofdofficier van justitie was waarschijnlijk meer gericht op carrière maken "hoe maak je succesvol een carrièreswitch als hoofdofficier van justitie in Amsterdam". Evenzo de niet-geïnteresseerde Kabinetschef drs. H.E. Grootmeijer destijds namens de Procureur-generaal bij het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch in zijn brief in 1995, over zijn opvattingen "Hitler's Inferno", en mr. J.S. Silvis oud Procureur-generaal bij Hoge Raad der Nederlanden. Er is op deze manier belangenverstrengeling ontstaan waarbij het openbaar ministerie en het gerechtshof hun invloed gebruiken om het beleid te buigen in een richting die bovenal voor de Staat der Nederlanden gunstig is.

Uitlokking plegen meined, of bericht dat de eenmanszaak Audio-Rarities is opgeheven met ingang van 14-12-2016 bij de Kamer van Koophandel of geen advocaat met toevoeging voor rechtsbijstand

stichting. Samengevat: ongunstig beoordelen en neerhalen van de stichting met Audio-Rarities om bekendheid te geven aan de informatie rond de cd "Hitler's Inferno" –de les van gisteren (getuigenis als les voor de toekomst) door de Staat der Nederlanden. Decennialang respectloos en niet geïnteresseerd zijn behandeld door de diverse niveaus van de overheid van hoog tot laag met enkele uitzonderingen daargelaten. De stichting met Audio-Rarities wordt bewust geweerd, (ostracisme).

De diverse instanties binnen de nederlandse overheid die de stichting zouden moeten beschermen, deden precies het tegenovergestelde: doorzeefd met vriendjespolitiek en een banencarrousel voor falende politici. Ook blijkt sprake van een rouleersysteem waar bewindslieden van post verwisselen en zelfs terug konden keren op de oude functie nadat voorheen ernstig falen was gebleken. Mijn casus laat zien hoe disfunctioneel het systeem in Nederland is... systeembreed.

Er zal eerst een integraal parlementair openbaar onderzoek moeten geschieden naar de toestand van de rechtsstaat en de democratie, in combinatie met het rechtssysteem met horen van alle getuigen onder ede.

Wanneer men de authentieke aktes wenst te betwisten, dan is dat mogelijk dit via de rechter aan te spannen betwistingsprocedure.

Wij verwijzen hierbij naar de brief Minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius, dd 11 januari 2022, inzake betwisting authentieke akten. De referentie steeds vermelden: deurwaarder exploit **L4200928** Van der Velde van Hal & Peers gerechtsdeurwaarders en incassobureau te Den Haag.

<https://archive.org/details/letter-hate-crime-the-netherlands-2022>

Betwisting authentieke akten loopt steeds rechtstreeks via de Staat der Nederlanden

Deurwaarder exploten:

<https://archive.org/details/EXPLOOTL1700017>

<https://archive.org/details/deurwaarderexploot-staat-der-nederlanden-l-4200928>

<https://archive.org/details/deurwaarderexploot-l-4201030>

IFUD of Human Rights
De Voorzitter
J.P. van den Wittenboer

R AANGETEKENDE BRIEF NL

NL Frankering betaald €9.05

51 gr.

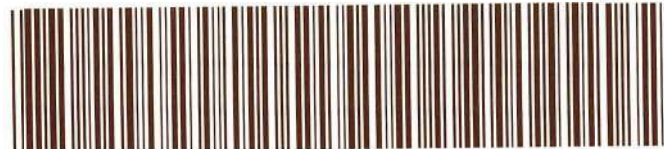
221723

D

PostNL

23-09-2022 09:03

NL

3SRPKS016318985

2500EK 20401

Intermediary Foundation of The Universal Declaration of Human Rights

Po. box 324, 5660 AH Geldrop The Netherlands / Ph: +31 -(0)6 50 425 552

A A N T E K E N E N

Aan: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Zijne excellentie Minister mr.drs M.A.M. Adriaansens

min-EZK

Postbus: 20401
2500EK, DEN HAAG

DATUM BINNENKOMEN

26 SEP. 2022

SL

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

REGISTERED POST

UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Associate Deputy Chief Development Officer Planned Giving and Endowments
Planned Giving and Endowments George E. Hellman, JD

100 Raoul Wallenberg Place, SW Washington, DC 20024-2126

UNITED STATES

RE: DONATION

Mierlo, January 5 - 2021

Dear Mr. Hellman,

We send you the Annual Report 2020 of our foundation IFUD of Human Rights on data DVD-rom, (pdf-file). In the Annual Report you can find the information about the donation to the USHMM Museum.

Adolf Hitler called the national anthem "Deutschland, Deutschland über alles" on 1 August 1937 "the song that was sung for us Germans on most sacred revelation". From 1940 the Horst Wessel-song was added to the Deutschland-song each time. Millions of people sang themselves, Germany and the "Ostmark" included in "Her Blood and her grave". It came as no surprise that in 1945 the Allies in Germany, both songs, like all National-socialist songs forbidden.

The coupling of the "Deutschlandlied" with the "Horst-Wessel-Lied" during the Nazi era seriously damaged (lyrics and melody) of Joseph Haydn and the lyrics of Heinrich Hoffmann von Fallersleben. The German national anthem reminds too much of the Nazis. I want them to stop. Legal: First under Dutch law with a notarial deed, and then by means of an European Enforcement Order, in the Member States of the EU as well as Germany. [the concept of 'uncontested claims' should cover all situations in which a creditor, given the verified absence of any dispute by the debtor as to the nature or extent of a pecuniary claim, has obtained either a court decision against that debtor] REGULATION (EC) No 805/2004 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims.

Human rights and the Holocaust is used selectively at times and places that suits/suited the Dutch state itself. Anything that does not fit directly in their stable is automatically refused. In this way, international treaties and laws are also set aside. Everything revolves around maintaining the status quo and international trade. They protect each other, "State corporate crime".

The financial possibilities of the foundation "IFUD of Human Rights" to take action against the powerful Dutch state is minimal. We -IFUD of Human Rights together with Audio-Rarities- call on the Dutch State to take serious measures to stop all undemocratic tendencies towards all possible means. This case concern deliberately undemocratic, discriminatory and under the rule of law unworthy acts and/or omissions by the State of the Netherlands. It cannot be attributed to the coincidental concurrence of circumstances. The fact that the Dutch government has allocated more than 8.5 million euros for the establishment of the Holocaust Museum in Amsterdam does not mean that it is the to tolerate (also) the photoshopped images of dignitaries from the Dutch government provided with swastikas, SS-signs and Hitler mustaches that appear online. IFUD of Human Rights has already written several times to change the government's mind about this, to stop this and actually start actions.

Everything runs according to the Dutch legal system, no German or American law necessary. The Dutch state has always been reluctant to contest it. A lawsuit against the Dutch State is necessary before the civil court in The Hague to obtain a "judgment in absentia". This must be done with a Dutch lawyer.

- the most recent information we sent to the dutch State dates from January 2- 2020, and can be found on page 591 of the annual report.
- The letters by Wim Kok concerning Hitler's Inferno and the German national anthem can be found on page 569 - 570 of the annual report.
- The donation to the USHMM can be read on pages 182 / 222 / 225 / 226 and 227 of the annual report.

The museum plays a key role in putting the Dutch State under pressure, more than IFUD of Human Rights and Audio-Rarities can do. The Dutch State is clearly abusing its dominant position as a state. Although the foundation has had everything excellently documented in a notarial deed.

The financial overview of the foundation and Audio-Rarities can be found on page 968.

What actions can the USHMM start:

- The USHMM can send a letter to the Prime Minister in The Hague about the abuse,
- The USHMM can help to get media attention for this case and publish it,
- The USHMM may be able to help arrange an attorney for the case.

Yours Sincerely
IFUD of Human Rights
Chairman
J.P. van den Wittenboer

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.P. van den Wittenboer', with a large, stylized initial 'J' and a long horizontal stroke extending to the right.

Data-DvD-rom (Annual report IFUD of Human Rights 2020)

Daklozen tussen wal en schip

“Daklozen zitten vaak in een vicieuze cirkel waarin ze continu van het kastje naar de muur worden gestuurd. Als je geen briefadres hebt ontvang je geen uitkering, geen ziektekostenverzekering, mag je niet stemmen, je niet inschrijven op Woningnet en ga zo maar door. Eigenlijk besta je niet. Voor een grote groep daklozen is het moeilijk of onmogelijk om een briefadres te krijgen. Daklozen worden vaak weggestuurd of verkeerd geïnformeerd. “Over de zogenaamde ‘zelfredzame daklozen’. Voor deze groep bestaan er nauwelijks voorzieningen. Een voorbeeld? Een man die net gescheiden is, die werk heeft en van adres naar adres zwervt. Hij heeft een briefadres nodig, maar bij het stadhuis krijgt hij geen gehoor. Voor een sociale huurwoning in Amsterdam bestaat er een wachttijd van vijftien jaar. En de daklozenopvang is bedoeld voor mensen die psychiatrisch ziek zijn of verslaafd; alleen waar moeten de mensen zonder thuis dan heen?” “De GGD bepaalt of iemand zelfredzaam is met behulp van een ‘Zelfredzaamheid-Matrix’. De Matrix brengt allerlei levensgebieden in kaart. In de praktijk wordt het instrument vooral ingezet om te bepalen of iemand wel of geen opvang krijgt.” “Je kunt je daarnaast afvragen of mensen met grote problemen zo makkelijk – met niet-artsen – hun medische gegevens delen. Je ziet mensen afglijden en vermageren, of verslaafd raken aan drugs of alcohol. Zo iemand is na een paar jaar niet meer zelfredzaam.

Er worden constant allerlei rechten geschonden: het recht op huisvesting, het recht op sociale en geneeskundige bijstand, het recht op opvang en het recht op een eerlijk proces.”

Machtsmisbruik

Zeer vele burgers worden in deze maatschappij gedupeerd doordat medewerkers van instanties zoals de rechterlijke macht, Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming, het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, medewerkers van b.v. woningcoöperaties, of andere ambtenaren of machthebbers waar je als burger mee in conflict kan komen, ongemotiveerd, inhoudelijk niet wensen in te gaan op brieven of verweerschriften van burgers die zich willen verdedigen tegen kwalijke maatregelen zoals het onterecht uit huis plaatsen van kinderen. De burger heeft geen enkel recht om zich te verdedigen tegen onterechte laster en maatregelen van dit soort instanties, dat wij hier in Nederland niet in een rechtsstaat leven. Deze machthebbers kunnen dus ongestraft lasteren, meened plegen, bewijzen negeren, tegenargumenten negeren, verweerschriften negeren, dreigen en intimideren etc. Zij kunnen op geen enkele wijze ter verantwoording worden geroepen en kunnen schaamteloos en ongestraft deze misdaden continueren. Burgers worden indien ze zich verweren tegen absurde beschuldigingen in rapporten van machthebbers ook massaal afgescheept. Willens en wetens worden de feiten verdraaid en feiten en bewijzen worden genegeerd. Honderdduizenden burgers er jaarlijks het slachtoffer van op duizenden verschillende manieren en honderden burgers plegen per jaar zelfmoord omdat ze door deze redeloze machthebbers zodanig zijn gedupeerd dat ze geen kant meer uit kunnen, en volledig failliet zijn gegaan. Dat al deze organisaties een welhaast onbeperkte macht hebben en al hun waanzinnige en absurde plannen via intimidatie, valsheid in geschrifte, leugens, bedrog, oplichting, meened, laster, bedreigingen, manipulatie e.d. bij de rechtbank kunnen afdwingen, en dat de burger volkomen machteloos staat tegenover deze overmacht van redeloos staatsgeweld. De rechtbank doet in de praktijk altijd wat dit soort organisaties voorstelt en wil, en ook al komt men als gedupeerde burger met stapels getuigenverklaringen en honderden ijzersterke argumenten die het tegendeel aantonen van de absurde onzin die dit soort organisaties op grond van louter vage vermoedens, laster, roddel en achterklap en allerlei misinterpretaties over de slachtoffers in hun krankzinnige rapporten opschrijft, de rechterlijke macht, even corrupt en misdadig als dit soort organisaties, leest dit maar nauwelijks en gaat er niet inhoudelijk op in. Ze kunnen straffeloos iedere misdaad plegen die ze willen. zoals de bovengenoemde intimidatie, valsheid in geschrifte, leugens, bedrog, oplichting, meened, laster, bedreigingen, manipulatie e.d. Zonder er ooit voor ter verantwoording te worden geroepen. Als je als burger namelijk klachten indient over hun misdaden kan je terecht bij een 'klachtencommissie', die niets tegen deze criminelen kan beginnen zodat ze rustig door kunnen gaan met hun wanpraktijken om zich ongelimiteerd met het privé-leven van burgers te bemoeien, onterecht kinderen uit huis te plaatsen en voor hun leven te beschadigen, en onschuldige burgers het leven zuur te maken.

Nederlandse overheid:

- dient de belangen van de farmaceutische industrie
- stimuleert belangenverstrengeling.
- laat mensonterende gezondheidskeuringen uitvoeren
- nagelt zieke mensen of mensen met een uitkering aan de schandpaal
- overheid houdt essentiële informatie achter
- burgers kunnen hun recht niet krijgen tegen de nederlandse overheid
- zet klokkenluiders in de kou

Burgers krijgen verder te maken

met:

- intimidatie
- chantage

- geheel of gedeeltelijk stopzetten of verlagen uitkering
- geraffineerde brieven en vertragsacties
- ontkenning
- opzettelijke manipulatie van medische onderzoeken en rapporten
- bagatelliserende opmerkingen.
- ambtelijke woordgoogelarij
- ingewikkelde procedures
- gewroet in patiëntendossiers en privé
- omgekochte klachtenbureaus
- slopende eenzijdige rechtsgang
- raken de meeste sociale contacten kwijt
- echtscheidingen, huisuitzettingen, familiedodingen of zelfdodingen
- machtsmisbruik door de overheid
- belangenverstrengeling
- intimidatie
- insinuaties
- frauduleus dossierbeheer
- tot querulant en zielig bestempelen
- in kwaad daglicht stellen
- suggereren van psychische problemen
- geen toegang tot de rechter tegen de overheid
- uitputten
- verliezen hun baan
- heimelijke manipulaties
- bannen en isoleren
- verdachtmaken en demoniseren
- elimineren

Dat geldt niet alleen maar voor de Jeugdbeschermingsorganisaties, maar voor de gehele elite van machthebbers, inclusief de rechterlijke macht, de politie, belastingdienst, UWV en alle andere overheidsinstellingen die als ketenpartners in één systeem samenwerken inclusief de diverse gemeentes en de Raad van State, zodat er honderdduizenden burgers ernstig worden gedupeerd en honderden mensen per jaar zelfmoord plegen omdat zij door de criminele praktijken van deze elite alles zijn kwijtgeraakt.

Nooit gelijk zullen krijgen van dit soort organisaties. Ze zullen altijd juridische trucks weten te vinden om deze burgers af te schepen, ten slotte totaal failliet zullen gaan, alles zullen kwijtraken en veelal uit wanhoop worden gedreven tot zelfmoord. In die zin leven wij dus absoluut niet in een rechtsstaat.

Rode lijn

De -slachtoffers- die door toeslagen vermorzeld zijn, of wellicht door het UWV, of wellicht door de uithuisplaatsingen, dan zie je een rode lijn: wij worden niet gezien. Nu gaat de politieke bestuurlijke elite met elkaar om tafel zitten. Maar diezelfde politieke bestuurlijke elite zag de hele tijd de belangen van de burgers niet. Het voelt voor mij dus niet zo lekker.

Tweede Kamer der Staten-Generaal, Vergaderjaar 2021–2022 ,29279 Nr. 711 Rechtsstaat en Rechtsorde, Mevrouw Leijten (SP).

Prof.dr. A.Q.C. Tak staats- en bestuursrecht

Tak beschuldigt kabinet van aantasting wetenschappelijke integriteit Naar aanleiding van beantwoording van Kamervragen

19 september 2002

Hoogleraar staats- en bestuursrecht prof.mr. A.Q.C. Tak, verbonden aan de Universiteit Maastricht (UM), is laaiend op premier Balkenende en de ministers Remkes (binnenlandse zaken) en Donner (justitie) naar aanleiding van de beantwoording van Kamervragen van SP-Tweede Kamerlid De Wit.

In een open brief aan het kabinet schrijft Tak vandaag dat hij zich ernstig aangetast acht in zijn integriteit als wetenschapper. In de beantwoording van de vragen van De Wit inzake de wijze waarop de Raad van State invulling geeft aan de zijn rechtsprekende functie, schrijven de bewindslieden onder meer: "Prof.dr. A. Tak geeft ook aan dat zijn oordeel is gebaseerd op impressies en niet is onderbouwd met sociaalwetenschappelijk en/of bestuurskundig empirisch onderzoek."

Daarover schrijft Tak in de open brief: "Ik acht dit antwoord aan een Kamerlid zonder meer onjuist en misleidend. 1200 pagina's wetenschappelijke bevindingen, met meer dan 4000 voetnoten (...) worden er door veronachtzaamd. Deze bewering loochent mijn studie en bewijst dat daar geen kennis van werd genomen alvorens te antwoorden." Volgens Tak is de bewuste passage overgenomen uit een artikel van zijn hand in het Nederlands Juristenblad van 1999, waarnaar hij in zijn studie heeft verwezen.

Tak publiceerde begin augustus een lijvig rapport naar het Nederlands bestuursprocesrecht. Hij concludeerde daarin onder meer dat het systeem van rechtsbescherming van de burger tegen de overheid alarmerende vormen aangenomen. De schuld hiervoor ligt vooral bij de Algemene wet bestuursrecht en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State als (mede) hoogste bestuursrechter.

Bron: sdn1.nl

Raad van State bood geen ruimte voor maatwerk

De bestuursrechtspraak heeft jarenlang een wezenlijke bijdrage geleverd aan het in stand houden van de niet dwingend uit de wet volgende, spijkerharde uitvoering van de regelgeving van de kinderopvangtoeslag. Daarmee heeft de bestuursrechtspraak zijn belangrijke functie van (rechts)bescherming van individuele burgers veronachtzaamd middels het wegedeneren van algemene beginselen van behoorlijk bestuur, die zouden moeten dienen als stootkussen en beschermende deken voor mensen in nood.”

“RAPPORT WERKGROEP REFLECTIE TOESLAGENAFFAIRE RECHTBANKEN”, RECHT VINDEN BIJ DE RECHTBANK, *Lessen uit kinderopvangtoeslagzaken*, in opdracht van het Landelijk Overleg Vakinhoud Bestuursrecht, Oktober 2021.

Bestuurlijke lus

De bestuursrechter bij de Raad van State kan het bestuursorgaan b.v. de Gemeente in de gelegenheid stellen een gebrek in het bestreden besluit te herstellen of te laten herstellen. Dit wordt toepassing van de bestuurlijke lus genoemd.

<https://archive.org/details/kst115522>

Bestuursrechtspraak

[Een brief van een onthutste burger]

Goede morgen,

Betreft bestuursrecht. U hebt daar niet een hoge pet van op.. Kunt u daar meer over zeggen? Ik heb gewonnen bij de Raad van State. Het is echter een pirrusoverwinning. Erger nog ik ben onthutst. Ik kan deze rechtsgang niet accepteren. Wat kan ik doen? Met vriendelijke groet, Hendrik K.

Antwoord: Mr. Frank Visser

In beginsel niets. Van Raad van State staat geen beroep meer open. Ik ken uw zaak niet, maar het bestuursrecht zoals dat door de Raad van State wordt vorm gegeven, is voor gewone mensen vaak onbegrijpelijk en leidt geregeld tot onrechtvaardigheid. Het gaat in de huidige praktijk van het bestuursrecht vrijwel alleen over gevolgde procedures, niet over de inhoudelijke juistheid van beslissingen van overheidsorganen. Zolang die geen procedurefout maken, verliest de burger altijd. De Raad van State verschuilt zich achter de wet, maar als hij morgen zou beslissen, dat overheidshandelen ook echt, inhoudelijk, moet worden getoetst op kennelijke onredelijkheid, dan zou dat voortaan geldend recht zijn. Dat kunnen ze en dat mogen ze. Bij de toeslagenaffaire deden ze dat uiteindelijk ook, nadat ze niet langer konden wegduiken. Daar hoeft de wet dus niet voor te worden veranderd. Ik kan me niet voorstellen dat de wetgevende macht, dat vervolgens weer zou terugdraaien. Dat durven ze niet, na de toeslagenaffaire echt niet! Maar de Raad van State gaat dat dus niet doen. Daarom vind ik, dat de hoogste bestuursrechtspraak bij de Raad van State moet worden weggehaald en daarna toevertrouwd aan de Hoge Raad der Nederlanden, met de duidelijke boodschap dat ook in het bestuursrecht recht moet worden gedaan aan de gerechtvaardigde belangen van de burger, Dat rechtspreken meer is, dan procedureregels toepassen. Bijkomend voordeel is, dat dan ook paal en perk kan worden gesteld aan chicaneus gedrag van burgers, die op hun beurt misbruik maken van procedureregeltjes om de overheid dwars te zitten. Kortom: procedureregels zijn belangrijk, maar rechtspreken is belangrijker.

Mr Frank Visser | maart 25, 2022 | blog

mr. Frank Visser in het praatprogramma Op1 2021

‘Het bestuursrecht is er in dit land niet om de burger te beschermen tegen de overheid, maar om de overheid te beschermen tegen de burger.’ ‘Nederland mag zich geen rechtsstaat meer noemen’. Visser verwees hierbij naar Twan Tak.

Meineed

De twee hoogste ambtenaren van de Belastingdienst en het ministerie van Financiën wisten van een explosief, geheimgehouden memo over de toelagenaffaire, maar ontkenden dit in hun verhoren onder ede voor de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag. Uit een reconstructie van RTL Nieuws en Trouw blijkt dat het memo op 4 juni 2019 al ter sprake kwam tijdens crisisbesprekingen op het ministerie, waar beide ambtenaren bij aanwezig waren. In dit memo dat dateert uit 2017 werd al geconcludeerd dat het stopzetten van toelagen onrechtmatig was en dat een groep van 300 ouders zou moeten worden gecompenseerd.

Bron: RTL nieuws, 11 juni 2021, Pieter Klein.

“elkaar de hand boven het hoofd houden”

Topambtenaren in toelagenaffaire niet vervolgd

Drie topambtenaren tegen wie aangifte was gedaan van meineed tijdens de verhoren door de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) worden niet vervolgd. Ze zouden hebben gelogen over hun kennis over een memo uit 2017. Maar volgens het Openbaar Ministerie hebben de drie daarover "niet opzettelijk onjuist verklaard".

Bron: NOS Donderdag 25 mei 2023.

Irak volkenrechtelijk mandaat

Een ander groot verhaal dat het tuurlijk speelt, is de Commissie Davids. Daar gaan we het nu over hebben. Premier Balkenende verweerde zich gisteren tegen een groot deel van het rapport van de Commissie is het oneens met een aantal conclusies, waaronder die over het ontbreken van het volkenrechtelijk mandaat, zoals dat heet. Volgens premier Balkenende wordt daar verschillend over gedacht, ook door juristen. Balkenende wees erop dat. Ook de Commissie het er onderling niet over eens was. Wij praten erover verder juist over dat volkenrechtelijk mandaat met Heikelen Verrijn Stuart, expert internationaal recht en lid ook van de Adviesraad internationale vraagstukken de juiste persoon dus mevrouw verstuurt goedemorgen goedemorgen. Is er inderdaad een discussie onder juristen die ruimte geeft, zoals Balkenende dat zegt voor militair ingrijpen Zonder VN mandaat? Nee, absoluut niet. Het is ook buitengewoon suggestief en verontrustend dat de premier nu nog in dit stadium en naar dit rapport met zo'n opmerking komt waar de waar de premier op wees of naar verwees. Is een geheel andere discussie die gaat over humanitaire interventie. Daar wordt wereldwijd over gepraat of in uiterste uiterste gevallen, een staat of een groep van State, niet Zonder VN toestemming een land mag binnenvallen, Maar dat gaat om iets wat totaal niet lijkt op Irak. Dat gaat erom dat een staat zijn eigen burgers zo zeer laat lijden en zo misbruik maakt van zijn eigen soevereiniteit. Zo op zo'n grote schaal, het misdrijven tegen de menselijkheid pleegt bijvoorbeeld dat Misschien een buurstaat of een betrokken staat denkt. We moeten de bevolking helpen tegen het regime. Dat heeft in Irak niet gespeeld. Bovendien moet erbij zeggen, die discussie wordt wel gegroeid, Maar de overgrote meerderheid In de wereld van de staat In de wereld vindt dat zo'n eigen enzo. Wanneer optreden van enkele Staten Zonder een mandaat helemaal niet mag, Het is dat kost ervoor gebeurd. Het is een Kosovo gebeurd. Is in Ruanda bijvoorbeeld niet gebeurd dat zijn aanleiding om erover te blijven praten, maar Er is helemaal geen meerderheid voor om te zeggen. En dat speelt bij Irak gewoon helemaal niet. Vernietigingswapens In de resoluties die die gingen daar ook over de resoluties die door de VN zijn besproken, dat maakt het. Nog te meer oneigenlijk Het is heel duidelijk dat het toentertijd helemaal niet ging om u weet om interventie en wat ook oneigenlijk was, is dat de premier verwees naar een opmerking van de oud diplomaat van Walsum in het rapport Davids van Walsem was een enige tijd. De voorzitter van de Sanctiecommissie en de Commissie die heeft gezorgd dat dat internationaal. Irak zo klem werd gezet dat er onder meer in die periode voor die inval, dat daar 1/2 miljoen kinderen zijn gestorven In de hoop dat ze Saddam zo onder druk zouden zetten, hè dat hij dacht hij zou aftreden, daar heeft het volk enorm onder geleden. De opmerking van Van walsum is in het rapport Davids op een aparte gekleurde bladzijden apart gezet is ook helemaal geen juridisch betoog, maar is eigenlijk een morele rechtvaardiging van zijn eigen standpunt voor die oorlog. Je kunt je heel goed voorstellen dat iemand die mee heeft gewerkt dat het zo allemaal druk zetten van de bevolking van Irak ook later nog daar een politieke rechtvaardiging voor zoekt. Dat is een politieke morele rechtvaardiging die helemaal op geen enkele manier te maken heeft met uitzonderingen op VN recht het verweer van Balkenende klopt dus niet, zegt u, zegt het rapport, zegt David dat Nederland het internationaal recht eigenlijk. Genegeerd heeft en wat opmerkelijk is in het rapport is dat dat de Commissie Davids verwijst naar de Atlantische reflex, hè, dat er heel snel weer gekozen werd voor het steunen van de Amerikanen en de Britten en dat toen het recht moest wijken voor de politiek en wat het het slechtste wat nu kan gebeuren, is dat er dan

wordt gedaan alsof er een juriste strijde In de wereld aan de gang is. Het gaat hierom. De allerhoogste afspraken die Staten met elkaar hebben gemaakt en de hoogste politieke afspraken In de wereld Staten hebben de afspraak gemaakt dat we niet zomaar op eigen houtje andere landen mogen binnenvallen, heeft dus niets te maken met meninkjes. David zegt, toen Nederland in had gekozen voor de Verenigde Staten en de politiek en de militaire optreden van de Verenigde Staten hebben zich daar aan gehouden en het recht deed er niet meer toe. Laten we het maar niet gaan hebben over de politieke implicaties van alles wat er gebeurd is, maar over dat het volkenrecht, want een van de voorstellen van het rapport is het instellen van een adviseur, een volkenrecht adviseur. Wat denkt u als die er in 2003 was geweest, was het een anders gelopen. Nou, dat zou ik niet durven te zeggen, Maar het is een feit dat op Buitenlandse Zaken de afdeling die adviezen geeft aan de minister. Over internationale volkenrechtelijke zaken internationaal strafrecht ook dat die veel te laag geplaatst is in die hiërarchie op het departement. Als deze Mensen verstandige memootje schrijven, dan is er gaat er nog zoveel kan er onderweg misgaan naar boven naar de top. Dat ja hè? Zo'n Irak meer moois in een late terechtgekomen Omdat het politiek niet opportuun was. Dat gebeurt niet Alleen is niet Alleen hierbij gebeurt, maar gebeurt regelmatig verstandige internationaalrechtelijke adviezen komen In de late recht. Daarom betwijfel ik overigens wel, Ik ben het ermee eens dat er een reorganisatie zou moeten komen op dit gebied, binnen departement van Buitenlandse Zaken. Maar u zegt tegelijkertijd dat zo'n volkenrecht adviseur Misschien niet zo heel veel uit zal maken. Kijk, als wij ook We zijn mooi is ingezet. Kijk als wij die Atlantische reflex houden als onze politieke leiders zo verliefd blijven op de Verenigde Staten en hun politiek, hè? Of straks Misschien wel een heel andere grootmacht, dan kunnen juristen zeggen wat ze willen. Maar dan blijft toch hè dat dit soort politieke welke banden de baas. En je ziet heel duidelijk dat Washington hier de beslissing heeft genomen. Niet ambtenaren, dank Heikelien Verrijn Stuart, Expert internationaal recht voor uw commentaar.

NOS journaal Ned 1 (12-01-2010)

Oud-premier Balkenende minister van Staat

Oud-premier Jan Peter Balkenende (CDA) is in 2022 benoemd tot minister van Staat. Dat is een eretitel die maar zelden gegeven wordt en op voordracht van het kabinet door de Koning wordt verleend.

NOS Nieuws•Vrijdag 14 oktober 2022

Jos Silvis

[Gerechterlijke dwaling in de zogeheten Schiedammer Parkmoord waarbij Jos Silvis was betrokken]

Tijdens zijn afscheid 30 augustus 2021 als procureur-generaal bij de Hoge Raad is Jos Silvis koninklijk onderscheiden tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau. Silvis ontving de hoge koninklijke onderscheiding uit handen van minister van Veiligheid en Justitie, Ferdinand Grapperhaus.

Uitbundig loven! *“een veer in de procureur-generaal z’n kont steken”*

Grapperhaus:

De functie van procureur-generaal bleek jou op het lijf geschreven. Jouw taak om bij te dragen aan rechtsbescherming en rechtsontwikkeling heb jij met verve volbracht.

Silvis werd bekend als rechter in de veroordeling van Cees B. in de zaak van de Schiedammer parkmoord, hetgeen later een gerechterlijke dwaling bleek te zijn. Deze dwaling leidde tot kritiek toen hij in Straatsburg werd benoemd.

(bron: wikipedia.org)

Vriendjespolitiek

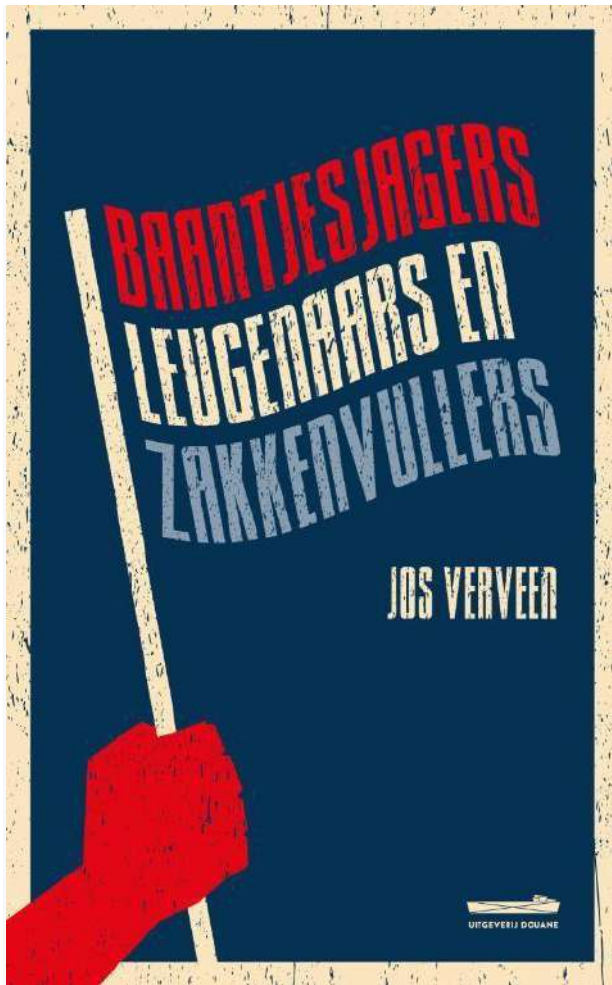
Silvis was de president van de strafkamer die de rechterlijke dwaling bij de Schiedammer parkmoord beging en die daarbij onvolledigheden in het dossier over het hoofd zag en zich liet voorliegen door een officier van justitie. Hij heeft daarna zijn carrière ongestoord voortgezet. Een rechter, die een zo gruwelijke rechterlijke dwaling op zijn geweten heeft als Silvis, zou niet voor een benoeming in het Straatsburger Hof in aanmerking mogen kunnen komen.

1 november 2014 door [akasdorp](#) in wordpress

Democratische belangenbehartiging Tweede Kamer

De macht in Den Haag ligt niet bij de volksvertegenwoordiging maar slechts bij een handjevol grote belangenorganisaties, een aantal topambtenaren, lobbyisten en journalisten die elkaar de bal toespelen. Publieke besluiten komen vooral tot stand door wheeling & dealing, achterkamertjespolitiek en een old boys network.

- Bron: Artikel “ Bestaat democratische belangenbehartiging richting de Tweede Kamer?” door Caelesta Braun | 25 juli 2016 | bestuurskunde.nl
- Boek: “Je hebt het niet van mij, maar...” Een maand aan het Binnenhof, Joris Luyendijk, Nederlands, Paperback, ISBN: 9789057594250, Podium, 01 november 2010, 111 pagina's.

Drs P.J. (Jos) Verveen

“Baantjesjagers, leugenaars en zakkenvullers”

Politieke partijen moeten, om dezelfde reden als sommige motorclubs, verboden worden omdat ze in georganiseerd verband de wet overtreden. Dat is de prikkelende conclusie van Jos Verveen nadat hij acht jaar lang zelf meedraaide als volksvertegenwoordiger. Van dichtbij heeft hij gezien hoe politici te werk gaan, liegen en zelfs frauduleus handelen. Hoe ze lucratieve baantjes proberen te bemachtigen. Op welke manier sluwe lobbyisten te werk gaan en waar de échte macht ligt.

ISBN: 9789493020115 Categorie: Politiek, Jos Verveen, Douane Stichting Uitgeverij, 27-11-2020.

Mensenrechtenbescherming

De Voorzitter van Voedselbanken Nederland luidde in 2023 de noodklok. Hij voorziet voor begin 2024 grote problemen. Want ingegeven door de inflatie en de koopkrachtdaling neemt het aantal Nederlanders dat afhankelijk is van de voedselbanken toe. Het Aantal groeit nu we als maatschappij geconfronteerd worden met een torenhoge inflatie, brandstofprijzen die hoog zijn én de gasproblematiek komt er een steeds grotere groep Nederlanders in de problemen. Werken of studeren, mentaal en fysiek in goede gezondheid verkeren, maar toch dakloos raken. Het overkomt steeds meer mensen in Nederland. “De toegankelijkheid van passende zorg voor ouderen in 2023 staat onder grote druk. Wachtlijsten voor verpleeghuiszorg stijgen. Mensen met een kwetsbare gezondheid kunnen in acute situaties nergens terecht en de druk op mantelzorgers wordt onevenredig hoog. De taak van de nederlandse staat, in het bijzonder in die van het kabinet voor de handhaving en bevordering van mensenrechtenbescherming “daadwerkelijk uitvoering geven in praktische zin” in eigen land ten gunste van het werk van nederlandse maatschappelijke organisaties in het oproepen van de nederlandse staat en het bedrijfsleven; verantwoordelijkheid te nemen in het naleven van internationale mensenrechtenstandaarden het verstevigen van het sociaal contact tussen burgers en de nederlandse overheid. Voor het kabinet heeft dit geen prioriteit, louter economisch gewin en handelsbelang van de staat prevaleren. Dat was duidelijk aan de orde bij de gaswinning Groningen. NGO’s die echt kritiek hebben op het beleid van de staat worden verbannen. Nederland zet de mensenrechten in als politiek instrument. Het kabinet heeft wel EUR 1.4 miljard (2021-2025; BHOS begroting) vrijgemaakt ten gunste van het werk van maatschappelijke organisaties in ontwikkelingslanden. Met steun van Nederland worden maatschappelijke organisaties gesterkt in het oproepen van overheden en bedrijfsleven om hun verantwoordelijkheid te nemen het naleven van internationale mensenrechtenstandaarden en het verstevigen van het sociaal contact tussen burgers en de overheid.

Ministerie van Buitenlandse Zaken 17 maart 2022 | Aan: de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal | Kazernestraat 52, Den Haag
Onderwerp: armoede en ongelijkheid | Referentie: BZDOC-2016322250-51
(BHOS: Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking)

Mondiale ongelijkheid

De mondiale ongelijkheid is opnieuw toegenomen, blijkt uit een ongelijkheidsrapport wat Oxfam Novib heeft gepubliceerd. Bijna tweederde van het nieuwe vermogen kwam de afgelopen twee in de zakken van de rijkste één procent terecht, terwijl wereldwijd ruim één op de tien mensen met honger leeft. De internationale non-profit publiceert het rapport, getiteld '*Survival of the Richest*', aan de vooravond van het World Economic Forum in Davos, waar door onder andere politici en bedrijven mondiale kwesties worden besproken.

Bron: Vakblad fondsenwerving, 2023

State corporate crime

Groningen en de Toeslagenaffaire is geen systeemfalen maar misdaad. Het zit als een patroon door geheel het apparaat van de overheid waar alle ketenpartners -van hoog tot laag- in samenwerken. Dus met systeemfalen heeft het totaal niets van doen, het heeft te maken met de houding van de overheid en met structurele kenmerken van het systeem. Met overheid de gevestigde orde van de macht. Het establishment die alle sleutelposities in handen heeft en die niet wil afstaan. Baantjes die ze elkaar altijd toeschuiven en de hand boven het hoofd houden. Politieke benoemingen, achterkamertjespolitiek en invloeden vanuit de top van het bedrijfsleven. De weerzinwekkende afscheeppraktijken om de tegenstanders uit te schakelen die meer overeenkomsten vertonen met een maffia-organisatie dan met een rechtsstaat. Politiek Den Haag samen met diverse linkse ngo's zijn verbonden met het internationaal netwerk van Soros. George Soros financiert voornamelijk radicaal linkse of linkse organisaties. Het zijn meestal subsidies aan kunst en cultuurprojecten, milieubescherming en allerlei projecten voor allochtonen anti-racisme en mensenrechten. Zelfs rechters van het Europees Hof voor de rechten van de Mens hadden banden met Soros Open Society Foundation of een aantal nog steeds. Ondertussen is wel duidelijk geworden wie er echt in Den Haag aan de touwtjes trekt. Dat zijn niet de volksvertegenwoordigers waar veel mensen op stemmen.

NEDERLAND BETROKKEN BIJ HELFT WERELDWIJDE WAPENHANDEL

GOUDEN TIJDEN VOOR DE WAPENINDUSTRIE

Nederland is een belangrijke speler in de internationale wapenhandel. En wel op twee manieren: door de export van wapens en wapenonderdelen en door grote internationale wapenbedrijven in staat te stellen om belasting te ontwijken. Nederland draagt hiermee mogelijk bij aan oorlogen en onderdrukking.

Uit cijfers van het gezaghebbende Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) blijkt dat Nederland gemiddeld op de elfde plaats van grootste wapenexporteurs ter wereld staat. In de periode 2011-2020 bedroeg de totale waarde van de Nederlandse wapenexport ruim 10 miljard euro.

Bron: SP, juli 2022

Nederland nog altijd paradijs voor witwassen

Witwassen en fiscale voordelen hebben met elkaar te maken. Ook oligarchen houden van belastingontduiking en dat maakte Nederland jarenlang ontzettend aantrekkelijk als locatie voor fout geld. Maar je moet de twee niet op één hoop gooien. Nederland is in de afgelopen jaren een minder paradijselijke locatie geworden als internationale draaischijf voor belastingontduiking en -ontwijking, maar is nog immer een paradijs voor witwassen. Dat zegt Prof. dr. Brigitte Unger.

Bron: (Utrecht University School of Economics) 25 april 2022

Rechtsstaatsrapporten

Net als de edities van het European Justice Scoreboard (EJS) niet-bindend karakter heeft, brengt de Venetië Commissie van de Raad van Europa jaarlijkse advies uit over rechtsstaatrapporten aan de lidstaten van de EU. De aanbevelingen door de commissie zijn niet juridisch bindend.

Vergaderjaar 2022–2023

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 2772

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN, VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID, VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES EN VOOR RECHTSBESCHERMING EN DE STAATSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 september 2023

Op 5 juli jl. presenteerde de Europese Commissie (de Commissie) haar Rechtsstaatsrapport 2023, waarin zij verslag doet van de rechtsstatelijke situatie in de Europese Unie (EU) als geheel en in de lidstaten afzonderlijk, aan de hand van vier pijlers; justitieel stelsel, corruptiebestrijding, pluriformiteit en vrijheid van de media en andere institutionele kwesties die verband houden met *checks and balances*.¹

De jaarlijkse rechtsstaatsdialoog, op basis van het horizontale deel van het rapport, staat geagendeerd op de Raad Algemene Zaken van 19 september a.s., gevolgd door de bespreking van de landenhoofdstukken van Duitsland, Ierland, Denemarken, Griekenland en Estland op 24 oktober a.s. Daarnaast komen bij de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken thematische onderwerpen uit het rapport aan de orde. De eerstvolgende agendering in de JBZ-Raad is op 20 oktober a.s. voorzien. De rechtsstaatsdialogen worden onder het Spaanse voorzitterschap geëvalueerd, de Nederlandse inzet voor de evaluatie staat beschreven in de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken van 10 juli jl.²

Het rechtsstaatsrapport 2023 is het resultaat van een intensieve dialoog van de Commissie met nationale autoriteiten en belanghebbenden. Ook heeft de Commissie bijdragen ontvangen van het EU-grondrechten-agentschap, de Raad van Europa, en de VN.³ Op 26 januari jl. ontvingen beide Kamers de input van de Nederlandse regering.⁴ De Commissie

¹ Kamerstukken 21 501-02 en 29 279, nr. 2426.

² Kamerstuk 21 501-02, nr. 2690.

³ De ontvangen bijdragen zijn te vinden op de website van de Commissie: 2023 Rule of law report – targeted stakeholder consultation (europa.eu).

⁴ Kamerstukken 21 501-02 en 29 279, nr. 2600.

beoordeelt de belangrijke ontwikkelingen sinds de publicatie van de drie voorgaande rechtsstaatsrapporten.

In deze schriftelijke appreciatie van het jaarlijkse rechtsstaatrapport zal het kabinet eerst ingaan op de bredere, horizontale ontwikkelingen op het terrein van rechtsstatelijkheid in de EU zoals die in het algemene deel van het rapport geschetst worden. Vervolgens zal het kabinet ingaan op het Nederlandse landenhoofdstuk langs de vier genoemde pijlers en daarbij ook de vier aanbevelingen adresseren, die grotendeels voortbouwen op de aanbevelingen ontvangen in 2022.

Aanbevelingen 2023:

- i. *Voortzetten van de inspanningen om het niveau van digitalisering van het rechtsbestel te verbeteren, met name wat betreft de publicatie van rechterlijke beslissingen.*
- ii. *Rond de herziening van de regels af inzake draaideurpraktijken, met inbegrip van een afkoelingsperiode van twee jaar en beperkingen op betaalde activiteiten.*
- iii. *Stel strengere transparantieregels vast voor lobbyen voor leden van de regering en het parlement.*
- iv. *Zet de inspanningen voor een volledige follow-up van de kinderopvangtoeslagaffaire voort, met betrokkenheid van alle relevante overheidsinstanties en met inachtneming van het werk van de staatscommissie rechtsstaat.*

Net als vorig jaar is ook de elfde editie van het *European Justice Scoreboard* (EJS) meegenomen in deze kabinetsreactie. Deze brief beperkt zich tot nieuwe ontwikkelingen. Voor een compleet beeld moet deze kabinetsreactie worden gezien in samenhang met de kabinetsreacties op de afgelopen rechtsstaatsrapporten.

Uw Kamer wordt via deze weg tevens geïnformeerd over de intentie van de Commissie om de Coöperatie- en Verificatiemechanisme (CVM)-beschikking op korte termijn in te trekken, als ook over de opvolging van de motie Van Wijngaarden van 6 juli jl.⁵

Intrekken CVM-beschikking

Toen Roemenië en Bulgarije in 2007 lid werden van de Europese Unie, is het CVM ingesteld om deze twee lidstaten bij te staan bij het aanpakken van de voor toetreding noodzakelijke hervormingen van de rechtsstaat, de bestrijding van corruptie en – in het geval van Bulgarije – de bestrijding van georganiseerde misdaad omdat er nog tekortkomingen bestonden op dat vlak. Op 6 juli jl. heeft de Commissie de Raad geïnformeerd over haar intentie de CVM-beschikkingen van Roemenië⁶ en Bulgarije⁷ op korte termijn in te trekken.⁸ De Commissie kan hiertoe zelfstandig besluiten, indien zij meent dat aan alle in het CVM opgenomen ijkpunten is voldaan. Op grond van de artikelen 37 en 38 van de Toetredingsakte voor Bulgarije en Roemenië dient zij hierbij naar behoren rekening te houden met de opmerkingen van de Raad.

In het CVM-rapport van oktober 2019 concludeerde de Commissie dat Bulgarije aan de CVM-verplichtingen had voldaan en is zij, ondanks aandringen van Nederland en gelijkgezinde lidstaten, gestopt met rapporteren. Het laatste CVM-rapport over Roemenië dateert uit

⁵ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2694.

⁶ Beschikking 2006/928/EG.

⁷ Beschikking 2006/929/EG.

⁸ Delegates portal 11532/23.

november 2022, met daarin de conclusie dat ook Roemenië de CVM-verplichtingen in toereikende mate is nagekomen. Door in beide gevallen niet meer te rapporteren wordt aan het CVM *de facto* geen invulling meer gegeven. Voor zowel Bulgarije als Roemenië was wel sprake van een aantal openstaande toezeggingen, waarvan de Commissie in haar voorstel om de CVM-beschikkingen in te trekken, constateert dat de nodige voorgang is geboekt in de implementatie.⁹ Zo is er onder andere in Bulgarije op 26 mei jl. wetgeving aangenomen waarmee de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de Procureur Generaal wordt bevorderd en stemde het Roemeense parlement op 28 juni jl. in met de herziening van het wetboek van strafrecht en het wetboek van strafverordering. Voorts is volgens de Commissie de bredere rechtsstatelijke infrastructuur van de EU sinds de oprichting van het CVM in 2006 wezenlijk veranderd. Door deze nieuwe context kan de samenwerking met Bulgarije en Roemenië en de monitoring van de rechtsstaathervormingen worden voortgezet in het kader van de rechtsstaatsrapporten en het overige rechtsstaatsinstrumentarium dat op alle lidstaten van toepassing is.¹⁰ Met het voorstel tot het intrekken van de CVM-beschikkingen wil de Commissie het CVM formeel beëindigen.

Het overgrote deel van de lidstaten is al langer van mening dat het CVM kan worden afgesloten, en wenst geen substantiële opmerkingen bij het Commissie voornemen te plaatsen. In zijn reactie nam de Raad kennis van de aankondiging van de Commissie, en erkende dat de samenwerking ten aanzien van het hervormingsproces binnen het reguliere rechtsstaatsinstrumentarium wordt voortgezet. Tevens verzoekt de Raad – mede op aandringen van Nederland – de intrekking van de CVM-beschikking uit te stellen ten behoeve van het parlementaire proces.¹¹

Reactie kabinet

Het blijft voor Nederland van het grootste belang dat Bulgarije en Roemenië de vereiste rechtsstaathervormingen duurzaam en onomkeerbaar implementeren. Een goed functionerende rechtsstaat met voldoende instrumenten om corruptie en, voor Bulgarije, georganiseerde misdaad aan te pakken, is immers fundamenteel voor het goed functioneren van de Unie als zodanig, de werking van de interne markt en goede onderlinge samenwerking tussen EU-lidstaten.

Het kabinet erkent dat Bulgarije en Roemenië sinds de laatste rapportages een aantal belangrijke stappen hebben gezet en dat de ontwikkelingen in beide landen over het geheel genomen in de juiste richting bewegen. Desalniettemin is een aantal van de hervormingen volgens het kabinet nog niet volledig uitgevoerd.¹² Het kabinet wijst hier voor Bulgarije met name op de hervorming om de samenstelling van de Raad voor de Rechtspraak in lijn te brengen met Europese standaarden (SJC), en het verbeteren van het functioneren van de Inspectie voor de Rechtspraak, hetgeen volgens Bulgarije een grondwetswijziging vereist. Bulgarije heeft 28 juli jl. een wetsvoorstel ingediend die deze grondwetswijziging in gang zet en dat kon rekenen op ruime steun van het parlement. Daarnaast is het van belang dat Bulgarije de wetgeving inzake de hervorming van de anti-corruptiecommissie volledig doorvoert, en laat zien dat corruptiezaken op hoog niveau serieus worden aangepakt. Zoals ook vermeld in de Kamerbrief van 2 december 2022 verwelkomt het kabinet de vele positieve

⁹ Delegates portal 11532/23.

¹⁰ Voortgangsrapportage Roemenië, documentnummer COM(2022)664.

¹¹ Delegates portal ST 12081 2023 INIT.

¹² Zie voor toelichting de laatste kabinetsreactie op de CVM-rapportages. Kamerstuk 23 987, nr. 390 en Kamerstuk 32 317, nr. 800.

stappen die Roemenië op het gebied van rechtsstaat en corruptiebestrijding heeft genomen, een van de redenen waarom het kabinet in kon stemmen met de toetreding van Roemenië tot het Schengengebied.¹³ Wel zijn er stappen te zetten in onder andere de verdere implementatie van de justitiewetten, waarbij de aanbevelingen van de Venetië Commissie adequaat dienen te worden meegenomen.¹⁴ Structurele monitoring blijft noodzakelijk om te zorgen dat de rechtsstaathervormingen in beide landen volledig, duurzaam en onomkeerbaar worden geïmplementeerd.

Het kabinet deelt de analyse van de Commissie dat het rechtsstaatsinstrumentarium de afgelopen jaren is geëvolueerd en versterkt. Naast het structurele monitoren van rechtsstatelijke ontwikkelingen is de Commissie beter in staat gesteld handhavend op te treden en financiële druk uit te oefenen om Bulgarije en Roemenië aan te zetten tot hervormingen.

De volgende instrumenten zijn daarbij relevant:

- De rechtsstaatscyclus, een instrument dat met een ander doel tot stand is gekomen, maar waarvan de reikwijdte op belangrijke punten overeen komt met het CVM en dat sinds 2022, naast een analyse van de justitie- en anti-corruptiehervormingen, ook concrete aanbevelingen bevat, waarvan een aantal specifiek toeziet op de toezeggingen gedaan in het kader van het CVM.¹⁵ Deze aanbevelingen zijn niet bindend, maar bieden wel een raamwerk waarbinnen de opvolging van onder meer de hierboven genoemde aandachtspunten ook in de toekomst nauwkeurig gemonitord wordt, zodat er, indien er bijvoorbeeld sprake is van achteruitgang, kan worden ingegrepen.
- De uitvoeringsbesluiten ter goedkeuring van de Bulgaarse en Roemeense herstelplannen bevatten CVM-gerelateerde mijlpalen (deels overlappend met de aanbevelingen in het rechtsstaatsrapport), waaraan voldaan moe(s)t worden voordat beide landen aanspraak kunnen maken op verschillende tranches uit het herstelfonds.¹⁶ Dat dit instrument aanzet tot actie, blijkt onder meer uit de bovengenoemde hervormingen aangaande de positie van de Procureur Generaal in Bulgarije¹⁷ en de recent aangenomen «justitiewetten» (wetten inzake de status van magistraten, rechterlijke organisatie, hoge raad voor de magistratuur) in Roemenië.¹⁸ Gedurende de looptijd (t/m 2026), vormt het herstelfonds een drukmiddel richting Bulgarije en Roemenië om de hervormingen te implementeren en in stand te houden.
- Bulgarije en Roemenië zijn aangesloten bij het Europees Openbaar Ministerie, operationeel sinds 1 juni 2021, hetgeen bijdraagt aan de versterking van de bestrijding van fraude en corruptie.
- Op het moment dat er in Bulgarije en Roemenië in de toekomst sprake zou zijn van achteruitgang en schendingen van de beginselen van de rechtsstaat met voldoende (potentiële) rechtstreekse gevolgen voor de bescherming van de financiële belangen van de Unie, dan heeft de

¹³ Kamerstuk 23 987, nr. 390.

¹⁴ Kamerstuk 32 317, nr. 800.

¹⁵ Zie Bulgaarse landenhoofdstuk rechtsstaatsrapport 2023; bevat CVM gerelateerde aanbevelingen over de samenstellingen en functioneren van de Inspectie voor de Rechtspraak, over de samenstelling van de Raad voor de Rechtspraak, over de integriteit van de publieke sector (politie en justitie) en over de opbouw van een track record van het berechten van corruptie op hoog niveau, en de hervorming van de anti-corruptie Commissie.

Zie Roemeense landenhoofdstuk rechtsstaatsrapport 2023; bevat CVM gerelateerde aanbevelingen over de justitiewetten, de vervolging van strafbare feiten in de rechterlijke macht, voldoende capaciteit binnen de rechterlijke macht, regelgeving voor parlementsleden over contact met lobbyisten en effectieve publieke consultaties voor aannahme van wetgeving.

¹⁶ Roemenië heeft op 16 december 2022 een uitbetalingsverzoek ingediend voor de tweede tranche, zie voor de voorlopige beoordeling van de Commissie en het verdere proces Kamerstuk 21 501-07, nr. 1961. Bulgarije heeft nog geen betalingsverzoek voor de tweede tranche ingediend.

¹⁷ CVM ijkpunt 3, RFF mijlpaal C10.R2.

¹⁸ CVM ijkpunt 1, aanbeveling 2018, RRF mijlpaal C14.R5.

Commissie de mogelijkheid EU-subsidies in te houden op grond van de MFK-rechtsstaatverordeningen en de *Common Provisions Regulation* (CPR).

Gelet op de positieve rechtsstatelijke ontwikkelingen in Bulgarije en Roemenië, in combinatie met het geëvolueerde rechtsstaatsinstrumentarium dat de afgelopen jaren aanzienlijk meer tanden heeft gekregen, heeft het kabinet kennis genomen van het voornemen van de Commissie om de CVM-beschikking in te trekken. Het kabinet blijft Bulgarije en Roemenië oproepen door te gaan op de ingeslagen weg, om ook de resterende aandachtspunten volledig te adresseren. Daarnaast blijft het kabinet er bij de Commissie op aandringen dat het beschikbare rechtsstaatsinstrumentarium zo volledig en adequaat mogelijk wordt benut om te waarborgen dat alle rechtsstaathervormingen duurzaam en onomkeerbaar worden geïmplementeerd.

Zoals uw Kamer bekend is actuele informatie waaruit blijkt dat significante voortgang is geboekt op het gebied van de rechtsstaat ook een belangrijk element voor het kabinet om een besluit te kunnen nemen over toetreding van Bulgarije tot het Schengengebied. De rechtsstaathervormingen worden onverminderd meegewogen in dit traject. Ook als de Commissie de CVM-beschikking intrekt. In dit kader is ook de motie Van Wijngaarden¹⁹ van belang, die het kabinet onder andere oproept bij de beoordeling of een lidstaat klaar is voor toetreding tot het Schengengebied strikt en fair te kijken naar het functioneren van de rechtsstaat en de afname van corruptie en georganiseerde misdaad.

Opvolging motie Van Wijngaarden c.s.

De motie Van Wijngaarden c.s. verzoekt het kabinet om in EU-verband te bepleiten gevolgen te verbinden aan de opnieuw geconstateerde Hongaarse rechtsstatelijke tekortkomingen voordat het Hongaarse voorzitterschap van start zal gaan.²⁰

In het Hongaarse landenhoofdstuk van het rechtsstaatsrapport 2023 constateert de Commissie dat Hongarije, binnen de context van de toepassing van het financiële- en rechtsstaatsinstrumentarium, stappen onderneemt om tegemoet te komen aan de zorgen op het terrein van corruptie en rechterlijke onafhankelijkheid. Het gaat onder meer om de voorbereiding van een nieuwe nationale anti-corruptiestrategie, de oprichting van de integriteitsautoriteit en een anti-corruptie taskforce, en de introductie van een rechterlijke toets van het besluit om een corruptiezaak niet te vervolgen. De Commissie concludeert dat Hongarije aan de twee aanbevelingen op het terrein van rechterlijke onafhankelijkheid uit het rechtsstaatsrapport 2022 heeft voldaan. Het betreft het versterken van de Hongaarse Raad voor de Rechtspraak en van de rechterlijke onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof (de Kúria), alsook het wegnemen van belemmeringen voor het stellen van prejudiciële vragen aan het EU-Hof van Justitie. De Commissie is binnen de context van de inzet van het financiële instrumentarium echter nog niet overgegaan tot een formele beoordeling van de bovengenoemde maatregelen. Voor de laatste stand van zaken hierover en de Nederlandse inzet wordt verwezen naar de Kamerbrief van 13 juni jl.²¹

Naast de beschreven voortgang op het terrein van corruptie en rechterlijke onafhankelijkheid biedt het rapport net als voorgaande jaren

¹⁹ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1849.

²⁰ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2694.

²¹ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1970.

aanleiding tot zorg. De Commissie wijst onder meer op het gebrek aan transparantie bij het toewijzen van zaken bij lagere rechtbanken, het gebrek aan een trackrecord op anti-corruptie-rechtszaken, gebrekkige lobby-regels en aanhoudende problematiek rondom nepotisme en belangenverstrengeling. Ook constateert de Commissie dat Hongarije geen maatregelen heeft getroffen om de grote zorgen omtrent persvrijheid, onafhankelijke media, het onder druk staan van het maatschappelijke middenveld en de continuerende geldende noodtoestand en ondemocratische gevolgen hiervan, te adresseren.

Het rapport is voor het kabinet een bevestiging dat de breedte en de ernst van de rechtsstaatsproblematiek in Hongarije blijven vragen om de effectieve inzet van het gehele rechtsstaatsinstrumentarium. Naast de drie financiële instrumenten, is de Commissie verschillende inbreukprocedures gestart tegen Hongarije op het terrein van de rechtsstaat, en besloot de Commissie om Hongarije voor het EU-Hof van Justitie te dagen wegens de anti-lhbtqi+ wetgeving. Nederland zal met een grote groep lidstaten aan de zijde van de Commissie deelnemen aan deze procedure bij het EU-Hof van Justitie. Ook dringt het kabinet bij de Commissie aan om naleving af te dwingen van arresten van het EU-Hof van Justitie die Hongarije niet nakomt, inclusief waar nodig het vorderen van een geldelijke sanctie. Daarnaast zet het kabinet in op de effectieve voortzetting van de Artikel 7 procedure. Het Spaanse voorzitterschap is voornemens dit najaar een hoorzitting over Hongarije te organiseren in het kader van de Artikel 7 procedure, wat gelegenheid biedt om Hongarije nog voor de aanvang van het Hongaarse voorzitterschap aan te spreken op problematiek die aan deze procedure ten grondslag ligt. Zoals ook aangegeven in de beantwoording van de Kamervragen van het lid Piri van 14 juni jl.,²² doet het aankomende Hongaarse voorzitterschap, niets af aan de inzet van het kabinet op een effectieve en duurzame aanpak van de rechtsstaat- en corruptieproblemen in Hongarije.

Reactie op de horizontale rechtsstatelijke ontwikkelingen in de Unie

Sinds het vorige rechtsstaatsrapport en in navolging van de daarin opgenomen aanbevelingen hebben de lidstaten diverse maatregelen genomen binnen de vier pijlers van het rapport. Het gaat onder andere om herzieningen van de benoemingsprocedures binnen de rechterlijke macht en de voorzetting van investeringen in personele middelen en digitalisering. Ook hebben verschillende lidstaten voortgang geboekt met het herzien van anti-corruptie strategieën, het wegnemen van procedurele obstakels bij het onderzoek naar – en vervolging van – corruptiezaken, en het aanscherpen van transparantie en integriteitskaders. Verder hebben meerdere lidstaten het afgelopen jaar stappen genomen om de kwaliteit van wetgevingsprocessen verder te verbeteren, en om de status van onafhankelijke instituten zoals de Ombudsman te versterken. Ten slotte werkt een aantal lidstaten aan het vergroten van de onafhankelijkheid van de publieke omroep en nemen diverse lidstaten maatregelen ter bevordering van de veiligheid van journalisten.

Bij verschillende lidstaten is sprake van aanhoudende rechtsstaatsproblematiek, onder andere gerelateerd aan disciplinaire regimes voor rechters, en aan benoemingsprocedures voor (hoge) justitiële functies. Capaciteitstekorten bij openbare ministeries zit effectieve corruptiebestrijding in een aantal lidstaten in de weg en klokkenluiders ervaren nog altijd belemmeringen bij het rapporteren van corruptiezaken. De Commissie constateert verder dat in sommige lidstaten het maatschappelijk middenveld in toenemende mate geconfronteerd wordt met een krimpende publieke

²² Aangangsel Handelingen II 2022/23, nr. 2908.

ruimte, en geeft een overzicht van de ontwikkelingen ten aanzien van het onrechtmatig gebruik van binnendringsoftware tegen journalisten, advocaten, politici en andere kwetsbare groepen.

De zorgen rondom de rechterlijke onafhankelijkheid in Polen zijn nog altijd ernstig, en worden hier, ook gezien de aandacht van uw Kamers, apart vermeld. De Commissie constateert dat de problematiek rondom de Poolse Raad voor de Rechtspraak (KRS) nog niet is geadresseerd en dat de wijzigingen van de wet op het Hooggerechtshof, die onder meer toezien op de ontmanteling van de Tuchtkamer en aanpassing van het tuchtrecht voor rechters, nog niet in behandeling zijn genomen door het Poolse Grondwettelijke Hof. Ook wijst de Commissie erop dat zij Polen voor het EU-Hof van Justitie heeft gedaagd vanwege de serieuze zorgen die bestaan over de onafhankelijkheid van het Poolse Grondwettelijke Hof. De bevindingen over Hongarije zijn al eerder in deze brief toegelicht onder opvolging motie Van Wijngaarden.

Reactie kabinet

Het rechtsstaatsrapport is een belangrijk preventief instrument om de staat van de Europese rechtsstaat structureel te monitoren en eventuele problemen in een vroeg stadium te signaleren, te bespreken en gezamenlijk naar oplossingen te zoeken. Het rapport laat zien dat alle 27 lidstaten in meer of mindere mate te maken hebben met uitdagingen op het terrein van de rechtsstaat. De technische ondersteuning van de Commissie en de onderlinge uitwisseling van ervaringen en *best practices* tussen lidstaten kunnen een belangrijke rol spelen bij het adequaat adresseren van deze uitdagingen. Het is positief dat 65% van de aanbevelingen uit het rechtsstaatsrapport 2022 is opgevolgd, dit laat zien dat deze praktijk bijdraagt aan de gerichte ondersteuning van de lidstaten bij het versterken van de rechtsstaat.

Het kabinet deelt de zorgen van de Commissie over de aanhoudende en ernstige rechtsstaatsproblematiek in met name Polen en Hongarije. Voor de algemene kabinetsinzet ten aanzien van de bescherming van de Europese rechtstaat wordt verwezen naar de Staat van de Unie 2023.²³ Het is voor het kabinet daarnaast van belang dat de verschillende rechtsstaatsinstrumenten elkaar zo goed mogelijk versterken. In dit licht is het bijvoorbeeld positief dat vier van de supermijlpalen over rechterlijke onafhankelijkheid opgenomen in het goedkeuringsbesluit van het Hongaarse herstelplan, voortbouwen op aanbevelingen uit het Hongaarse landenhoofdstuk in het rechtsstaatsrapport 2022. Dit illustreert hoe het structureel monitoren van de rechtsstaat kan bijdragen aan het effectief gebruik van de overige politieke, juridische en financiële instrumenten.²⁴

Daarnaast verwelkomt het kabinet de initiatieven die de Commissie het afgelopen jaar heeft gepresenteerd om de Europese rechtsstaat en democratie te versterken en weerbaarder te maken. Zo maakt het op 16 september 2022 gepubliceerde voorstel voor een Europese Mediavrijheidsverordening en de Aanbeveling redactionele onafhankelijkheid en transparantie mediaeigendom deel uit van de inspanningen van de EU om democratische participatie te bevorderen, desinformatie tegen te gaan en mediavrijheid en pluralisme te waarborgen, zoals uiteengezet in het

²³ Kamerstuk 36 259, B.

²⁴ Voor een toelichting bij de inzet op de verschillende instrumenten wordt o.a. verwezen naar recente Kamerbrieven: Kamerstuk 21 501-02, nr. 2661 (Artikel 7 jegens Polen en Hongarije), Kamerstuk 21 501-20, nr. 1970 (inzet financiële instrumentarium Hongarije) en Kamerstuk 35 982, H (herstelplan Polen).

actieplan voor de Europese democratie.²⁵ Het op 3 mei jl. gepubliceerde voorstel voor een richtlijn en een gezamenlijke mededeling ter bestrijding van corruptie binnen de EU, draagt bij aan een integrale EU-aanpak om corruptie te voorkomen en te bestrijden, en daarmee aan de bescherming van de rechtsstaat in de gehele Unie.²⁶ Voorts blijft het kabinet zich actief inzetten om de toetreding van de EU tot het EVRM te bewerkstelligen, een belangrijk instrument voor de bescherming van grondrechten.

Reactie op het landenhoofdstuk over Nederland

Pijler I – Justitieel stelsel

De Nederlandse rechtsstaat wordt in het rapport van de Commissie dit jaar positief beoordeeld met een hoge gepercipieerde rechterlijke onafhankelijkheid door burgers en bedrijfsleven, een efficiënt werkend rechtssysteem, en bijzondere aandacht voor het verbeteren van de kwaliteit van het rechtssysteem door innovatieve projecten.

Ook het Europees Justitieel Scorebord 2023 (EJS) bevat nuttige informatie over het functioneren van het Nederlandse rechtssysteem en biedt de gelegenheid de ontwikkelingen te volgen, zowel in de tijd als in vergelijking tot andere lidstaten. Samen met het EU Rechtsstaatrapport is het EJS daarom een waardevolle graadmeter van de efficiëntie, kwaliteit en onafhankelijkheid van het Nederlandse rechtssysteem. De elfde editie van het EJS biedt een aantal nieuwe indicatoren met nuttig vergelijkend materiaal, en een aantal indicatoren is geactualiseerd.²⁷ Bij de kabinetsreactie op pijler I worden, indien relevant, eveneens de bevindingen van het EJS betrokken.

Onafhankelijkheid

Op basis van het EJS 2023 merkt de Commissie op dat in Nederland wederom de onafhankelijkheid van rechters hoog wordt gewaardeerd. Het EJS (fig. 49) laat zien dat in 2023 70% van de respondenten heeft aangegeven de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht goed of zeer goed te beoordelen. Wel geeft ongeveer 15% van de respondenten ten opzichte van om en nabij 10% vorig jaar aan niet te weten hoe het met de rechterlijke onafhankelijkheid is gesteld (fig. 49), maar er is geen duidelijke trend te zien ten opzichte van voorgaande jaren. Het EJS (fig. 51) laat zien dat de perceptie van de rechterlijke onafhankelijkheid onder bedrijven vrijwel gelijk is gebleven aan 2022.

De mate van het vertrouwen van de samenleving in de rechtspraak is geen vanzelfsprekendheid en vergt voortdurend onderhoud. Het kabinet blijft inzetten op het waarborgen en verder versterken van de rechterlijke onafhankelijkheid. De Commissie identificeert een aantal ontwikkelingen in Nederland ter versterking van de rechterlijke onafhankelijkheid, onder meer met het wetsvoorstel ten behoeve van integere, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak van 7 november 2022²⁸ en de benoeming van een vijfde lid van de Raad voor de Rechtspraak in september 2022 waardoor nu meer dan de helft van de leden uit rechters bestaat. Het

²⁵ Zie voor het actieplan voor de Europese democratie documentnummer COM (2020)790. Zie voor het BNC-fiche Kamerstuk 22 112, nr. 3553.

²⁶ Zie voor het BNC-fiche Kamerstuk 22 112, nr. 3717.

²⁷ Nieuwe indicatoren gaan over de autoriteiten die betrokken zijn bij de benoeming van leden van de Hoge Raden en Procureurs-Generaal (fig. 56–57, 62), de (benoeming van) autoriteiten die betrokken zijn bij de preventie en repressie van corruptie (fig. 58–61), en over verschillende oplossingsrichtingen ter waarborging van de grondrechten in hoogste rechterlijke instantie en de bevoegde organen (fig. 63–64). De indicatoren in fig. 55 en 65 zijn geactualiseerd.

²⁸ Kamerstuk 36 243, nr. 2.

kabinet onderschrijft dat dit belangrijke positieve ontwikkelingen zijn die bijdragen aan de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.

De Commissie wijst op het besluit van het kabinet van februari jl. om af te zien van het voorstel voor wijziging van de benoemingsprocedure van leden van de Hoge Raad. Het kabinet nam dit besluit naar aanleiding van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State om het voorstel te heroverwegen.²⁹ Hierover is de Tweede Kamer op 6 februari jl. geïnformeerd.³⁰

Daarnaast zijn er, zoals de Commissie aangeeft, verbeteringen in voorbereiding ten aanzien van de kroongetuigenregeling, het programma getuigenbescherming en het stelsel bewaken en beveiligen. Over de voortgang hiervan is uw Kamer reeds in verschillende brieven geïnformeerd. In het najaar zal uw Kamer naar verwachting verdere toelichting ontvangen over zowel de verbetering van de kroongetuigenregeling als over bewaken en beveiligen.

Kwaliteit

Aanbeveling I: Voortzetten van de inspanningen om het niveau van digitalisering van het rechtsbestel te verbeteren, met name wat betreft de publicatie van rechterlijke beslissingen.

Het EJS laat zien dat Nederland ook dit jaar brede beschikbaarheid biedt van online-informatie over het rechtsbestel voor burgers (fig. 40). Dit betreft onder meer informatie over rechtsbijstand; gerechtskosten; contactgegevens over andere organisaties buiten het bestaande rechtsbijstandssysteem; duidelijk zichtbare en begrijpelijke informatie over de procedurele rechten van burgers; en informatie voor anderstaligen.

De Commissie stelt voorts dat – in navolging op dezelfde aanbeveling uit 2022 – er enige vooruitgang is geboekt bij het verder verbeteren van de digitalisering van het rechtsbestel, met name wat betreft de publicatie van rechterlijke beslissingen en digitale oplossingen voor gerechtelijke procedures. Daarop voortbouwend beveelt de Commissie aan de inspanningen voort te zetten om het niveau van digitalisering van het rechtsbestel te verbeteren, met name wat betreft de publicatie van rechterlijke beslissingen.

Het kabinet onderschrijft het belang van digitale toegankelijkheid van de Rechtspraak. Er lopen momenteel verschillende proefprojecten die het digitaliseringsniveau verder kunnen verbeteren. Zo worden, om het werkproces rond de digitale publicatie van rechterlijke uitspraken te versnellen met behoud van een hoge kwaliteit van pseudonimisering, digitale tools voor het pseudonimiseren getest.

De Commissie gaat ten aanzien van de kwaliteit van het justitieel stelsel ook in op uitingen van bezorgdheid van rechters en openbaar aanklagers over personeelstekorten en moeilijke werkomstandigheden als gevolg van een hoge werkdruk. Er worden maatregelen getroffen om het hele justitiële stelsel te versterken en de toegang tot het recht en de rechter te verbeteren, onder meer door meer financiering vrij te maken voor het strafrecht en het Openbaar Ministerie (OM). Bij het OM wordt onder andere geïnvesteerd in versterking van de organisatie (capaciteit), wat ook bedoeld is om de werkdruk te verminderen, en wordt er geïnvesteerd in de loopbaanontwikkeling van gerechtelijk personeel. De Rechtspraak investeert ook in de capaciteitsuitbreiding van gerechtelijk personeel en in

²⁹ Stcrt. 2023, nr. 3777.

³⁰ Kamerstuk 31 570, nr. 36.

communicatie en zichtbaarheid op de arbeidsmarkt. Zo is de jaarlijkse opleidingscapaciteit voor rechters en raadsheeren structureel verhoogd van 80 naar 130 en is er fors geïnvesteerd in ondersteunend personeel. Verder heeft de regering op 16 mei jl. een wetsvoorstel ingediend die het tijdelijk mogelijk maakt om rechters – die de wettelijke ontslagleeftijd van 70 jaar hebben bereikt – door te laten werken als plaatsvervanger tot 73 jaar. Uw Kamer is hierover geïnformeerd in de brief van 27 juni jl.³¹ Deze inspanningen worden in de komende periode voortgezet. Ook zet de Rechtspraak in op het verminderen van de werkdruk en verhogen van het werkplezier, de opzet van een traineeprogramma en activiteiten om inclusiviteit en diversiteit te bevorderen.³²

De Commissie maakt tot slot melding van de lopende initiatieven om de toegang tot het recht te verbeteren, onder andere door een vernieuwing van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit laatste verwijst naar het programma stelselvernieuwing rechtsbijstand, dat in overeenstemming met de opgave in het Regeerakkoord 2017–2021 het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand beoogt te vernieuwen langs de lijnen van de rapporten van de commissies Wolfsen en Van der Meer. In de negende voortgangsrapportage van juli 2023 zijn beide Kamers uitvoerig geïnformeerd over de voortgang van die stelselvernieuwing.³³ Uw Kamer is onlangs ook geïnformeerd over verschillende nieuwe maatregelen die worden getroffen, in aanvulling op bestaande initiatieven, om de toegang tot het recht in den brede te versterken.³⁴

Efficiëntie

De efficiëntie van het Nederlands rechtstelsel blijft volgens de Commissie hoog en achterstanden in de behandeling van strafzaken worden verder teruggebracht. Het terugdringen van de doorlooptijden en achterstanden in het civiele, bestuurs- en strafrecht blijft in de komende jaren een belangrijk aandachtspunt van de Rechtspraak. Mede om die reden is het programma Tijdige rechtspraak met twee jaar verlengd, tot eind 2025. De evaluatie van het programma en een tussenevaluatie van de inloopkamers starten dit jaar zodat de tot nu toe opgedane resultaten en ervaringen kunnen worden meegenomen in het vervolg.

Pijler II – anti-corruptiekader

Met een verwijzing naar een achtste plaats in de Transparency International Corruption Perceptions Index geeft de Commissie aan dat experts en bedrijven de perceptie hebben dat Nederland één van de minst corrupte landen ter wereld is. Uit voorgedane gevallen van corruptie blijkt echter dat Nederland niet immuun is voor corruptie. Dat is afgelopen jaar ook gebleken uit verschillende zaken die te maken hadden met de verkoop van gegevens en diensten door overheidsmedewerkers aan georganiseerde misdaadgroepen.

De Commissie geeft aan dat Nederland geen overkoepelende anti-corruptie strategie kent, maar onderkent tegelijkertijd dat de goede samenwerking tussen gespecialiseerde anti-corruptie en inlichtingenteams is voortgezet. Het kabinet onderschrijft dat. Corruptie kan echter beter worden voorkómen dan achteraf (met strafrecht) worden bestreden. Een gedegen integriteitsbeleid en de uitvoering daarvan op lokaal, regionaal en landelijk niveau is één van de belangrijkste preventieve

³¹ Kamerstuk 29 279, nr. 779.

³² Kamerstuk 29 279, nr. 771.

³³ Negende Voortgangsrapportage stelselvernieuwing rechtsbijstand, Kamerstuk 31 753, nr. 270.

³⁴ Kamerstuk 29 279, nr. 800.

instrumenten in de strijd tegen corruptie. Het kabinet beziet hoe het anti-corruptiebeleid goed kan worden aangesloten op bestaande en nieuwe initiatieven voor de bevordering van de integriteit van het openbaar bestuur om zo elkaar te versterken.³⁵ Het Ministerie van Justitie en Veiligheid verkent daarnaast hoe het repressieve anti-corruptiebeleid verder kan worden versterkt.³⁶ Daarbij is in het bijzonder aandacht voor corruptie in relatie tot georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Het kabinet beaamt dat het voorkomen van infiltratie door georganiseerde criminele groeperingen in het ambtenarenapparaat en de politie door middel van corruptie een strategische prioriteit blijft. Het kabinet acht het positief dat de Commissie in dat kader de Mainportaanpak uitlicht. Het is immers bekend dat vanuit de georganiseerde criminaliteit veel druk wordt uitgeoefend op de logistieke keten om criminelen te faciliteren. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid blijft zich daarom inzetten om de logistieke knooppunten weerbaarder te maken³⁷. Over de stand van zaken met betrekking tot de screening van risicovolle beroepen in de havens wordt uw Kamer op een later moment nader geïnformeerd.

Voorts geeft de Commissie aan dat, volgens een van de respondenten, de huidige maatregelen tegen corruptie soms onvoldoende rekening houden met de preventieve aspecten.³⁸ Het kabinet onderschrijft deze opmerking niet geheel. Om medewerkers en organisaties minder kwetsbaar te maken voor inmenging door criminelen zet het kabinet binnen de aanpak van georganiseerde criminaliteit juist sterk in op het voorkomen van corruptie. Dit gebeurt bijvoorbeeld door bewustwordingsprojecten op de logistieke knooppunten.³⁹ Het Ministerie van Justitie en Veiligheid monitort dit beleid en stelt dit indien nodig bij.

De Commissie erkent dat het onderzoek naar en de vervolging van met corruptie verband houdende misdrijven efficiënt is en er een nieuwe samenwerkingsstructuur, de Nationale Samenwerking Tegen ondermijnende Criminaliteit (NSOC), is opgezet die zich onder meer richt op corruptie in verband met georganiseerde misdaad. NSOC zal begin 2024 worden geëvalueerd.

Het kabinet deelt voorts de mening van de Commissie dat de opsporing en vervolging van complexe buitenlandse omkopingszaken met een aantal problemen kampt. Uiteraard worden de inspanningen op dit punt voortgezet. In oktober 2023 zal Nederland aan de OESO Anti-corruptiewerkgroep rapporteren over de voortgang van de opvolging van haar aanbevelingen op dit onderwerp. Uw Kamer wordt hierover separaat geïnformeerd.

De Commissie wijst ook op het ontbreken van een expliciete strafbaarstelling van ongeoorloofde beïnvloeding (*trading in influence*). De Commissie heeft in haar voorstel voor een richtlijn ter bestrijding van corruptie binnen de EU verschillende nieuwe strafbaarstellingen, waaronder ongeoorloofde beïnvloeding voorgesteld. Het kabinet steunt het voornemen van de Commissie om tot een meer effectieve bestrijding van corruptie te komen. Hierbij is het hanteren van heldere strafbaarstel-

---

³⁵ Kamerstuk 29 911, nr. 417.

³⁶ Kamerstuk 28 844, nr. 254.

³⁷ Kamerstuk 24 077, nr. 504.

³⁸ Transparency International – Nederland heeft deze informatie in het kader van het landenbezoek aan Nederland aan de Commissie verschaft.

³⁹ Kamerstuk 24 077, nr. 504.

lingen wel een belangrijk aandachtspunt, waarvoor het kabinet zich zal inspannen.⁴⁰

Integriteitsbeleid bewindspersonen

In 2022 heeft Nederland twee aanbevelingen ontvangen op het terrein van integriteitsbeleid voor bewindspersonen. Eén aanbeveling zag op het vaststellen van een gedragscode voor bewindspersonen met een werkend monitorings- en sanctiemechanisme. De Commissie stelt in het huidige rapport dat Nederland significante voortgang heeft geboekt door de gedragscode integriteit voor bewindspersonen vast te stellen, jaarlijks integriteitstrainingen aan bewindspersonen zullen worden gegeven en een vertrouwenspersoon voor bewindspersonen zal worden aangesteld. De Commissie stelt echter wel dat de aanbeveling maar deels is geïmplementeerd omdat niet is voorzien in een sanctioneringsmechanisme. Voor wat betreft de vraag in hoeverre het binnen de constitutionele grenzen van de ministeriële verantwoordelijkheid mogelijk is om een intern- of extern toezichts- en handhavingsmogelijkheid op te nemen voor integriteitsregels voor bewindspersonen,⁴¹ stelde de Raad van State in een voorlichting dat een extern sanctioneringsmechanisme indruist tegen de autonomie van het parlement om op basis van de vertrouwensregel zelfstandig een oordeel te vellen over een bewindspersoon. Uw Kamer is in december 2022 geïnformeerd dat het kabinet de voorlichting van de Raad van State opvolgt en geen extern sanctioneringsmechanisme instelt.⁴² Het kabinet onderschrijft de voorlichting van de Raad van State om meer in te zetten op preventieve maatregelen, omdat effectieve versterking van integriteit als morele waarde een veel bredere aanpak behoeft dan handhaving en sanctionering, waarbij regelmatige agendering, bespreking van dilemma's, leiderschap en voorbeeldgedrag centraal staan. De eerdergenoemde vertrouwenspersoon en integriteitstrainingen zijn voorbeelden van die aanpak.

Een andere aanbeveling zag op het afronden van het wetsvoorstel regels gewezen bewindspersonen. Deze aanbeveling heeft Nederland in 2023 opnieuw ontvangen en wordt hieronder toegelicht.

Aanbeveling II: Rond de herziening van de regels af inzake draaideurpraktijken, met inbegrip van een afkoelingsperiode van twee jaar en beperkingen op betaalde activiteiten

De Commissie constateert dat er enige voortgang is geboekt ten aanzien van de bovenstaande aanbeveling, gezien het wetsvoorstel regels gewezen bewindspersonen onlangs is gepubliceerd voor internetconsultatie. Dat wetsvoorstel bevat een verplichting voor gewezen bewindspersonen om advies te vragen over de toelaatbaarheid van een vervolgfunctie in de private en semipublieke sector, codificatie van het lobbyverbod en een draaideurverbod. De Commissie is kritisch op het wetsvoorstel, omdat het wetsvoorstel gebaseerd is op een eigen verantwoordelijkheid van gewezen bewindspersonen om advies aan te vragen en het advies over de vervolgfunctie een niet-bindend karakter heeft. De Commissie beoordeelt de opvolging van deze aanbeveling als deels geïmplementeerd, omdat het wetsvoorstel nog niet in werking is getreden. Het wetsvoorstel is voor de zomer voor advies aan de Raad van State voorgelegd.

⁴⁰ Kamerstuk 22 112, nr. 3717.

⁴¹ Kamerstuk 35 925 III, nr. 13.

⁴² Kamerstuk 28 844, nr. 251.

Aanbeveling III: Stel strengere transparantieregels vast voor lobbyen voor leden van de regering en het parlement.

Het kabinet heeft in 2022 een wetenschappelijk onderzoek laten uitvoeren naar de manier waarop een lobbyregister kan worden ingevoerd in Nederland en in mei 2023 de Kamer geïnformeerd over de vervolgstappen. Het kabinet heeft toegezegd dat zij de transparantie van agenda-afspraken van bewindspersonen wil verbeteren.⁴³ De Commissie is kritisch vanwege de eigen verantwoordelijkheid van bewindspersonen om hun agenda-afspraken in de openbare agenda's te publiceren en inbreng van derden in de lobbyparagraaf in de toelichting bij wet- en regelgeving te vermelden. Ook is de Commissie kritisch op het vrijwillige karakter van het lobbyregister van de Tweede Kamer. Het kabinet is van mening dat de verbetering van transparantie van agenda-afspraken van bewindspersonen en de lobbyparagraaf bij wet- en regelgeving tegemoetkomt aan de gedachte achter een lobbyregister. Met transparantie over agenda-afspraken wordt immers duidelijk gemaakt welke personen en organisaties toegang hebben gehad tot de bewindspersoon. Bovendien worden in openbare agenda's in beginsel alle inbreng en afspraken met derden opgenomen, in tegenstelling tot lobbyregisters in andere landen waar voorwaarden worden gesteld aan de verplichting tot inschrijving in een lobbyregister. Vervolgens vindt met de vermelding van de inbreng van externen in de lobbyparagraaf in de toelichting bij wet- en regelgeving verantwoording plaats over de vraag hoe de inhoud van die contacten al dan niet van invloed is geweest op keuzes bij het opstellen van wet- en regelgeving. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft onlangs aan de Tweede Kamer geschreven dat in 2024 zal worden geëvalueerd of de verbeteringen van de openbare agenda's en lobbyparagrafen voldoende effect sorteren. Wanneer dat niet het geval blijkt, dan zal het kabinet alsnog een ontwikkeltraject overwegen om te komen tot een lobbyregister⁴⁴. In de tussentijd zal het kabinet alvast wel inventariseren welke vormen en onderdelen van lobbyregisters in andere landen effectief en uitvoerbaar zijn. Mochten de uitkomsten van de evaluatie volgend jaar aanleiding geven tot een andere invulling van een lobbyregister, dan hoeft op dat moment niet pas te worden begonnen met ideeënvorming.

Voor zover de aanbeveling van de Commissie ziet op het parlement, geldt dat de Kamers zelf gaan over het opstellen van strengere transparantieregels voor lobbyen ten aanzien van Kamerleden. Het is niet aan het kabinet om hierover een standpunt in te nemen.

Integriteitsbeleid decentrale overheden

De Commissie schrijft dat de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal sinds 1 januari 2023 van kracht is.⁴⁵ Met dit wetsvoorstel zijn kandidaat-bestuurders verplicht om een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te overleggen alvorens zij benoemd kunnen worden en zijn bepalingen omtrent belangenverstrengeling verduidelijkt. Daarnaast is een nieuw wetsvoorstel in voorbereiding waarbij de risicoanalyse integriteit voor kandidaat-bestuurders van decentrale overheden verplicht wordt gesteld en tevens van de nodige waarborgen wordt voorzien. Dit vloeit voort uit de nota integriteit openbaar bestuur die op 25 april 2023 aan uw Kamer is aangeboden.⁴⁶

⁴³ Kamerstuk 36 101, nr. 16.

⁴⁴ Kamerstuk 28 844, nr. 269.

⁴⁵ Stb. 2022, nr. 444.

⁴⁶ Kamerstuk 28 844, nr. 254.

De Commissie merkt op dat de klokkenluiderswetgeving grondig herzien is, hoewel belanghebbenden nog steeds ruimte voor verbetering zien. De wet ter implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn is grotendeels op 18 februari 2023 in werking getreden.⁴⁷ De definitieve Wet bescherming klokkenluiders heeft een bredere scope dan het initiële wetsvoorstel. De Commissie merkt op dat de regering heeft aangegeven dat verdere wetgeving voor klokkenluiders, inclusief de oprichting van een fonds ter ondersteuning van klokkenluiders, in 2023 zal worden voorbereid. Bij brief van 6 juli 2023⁴⁸ heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uw Kamer geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot onder andere het voorstel voor een fonds ter ondersteuning van klokkenluiders op juridisch en psychosociaal gebied en de verdere regelgeving voor klokkenluiders.

Pijler III – mediapluriformiteit

Net als in het vorige rapport merkt de Commissie op dat grondwettelijke en wettelijke waarborgen een hoge mate van mediavrijheid in Nederland blijven ondersteunen, onder meer dankzij het functioneel onafhankelijke Commissariaat voor de Media (hierna: Commissariaat) en de grote bestuurlijke en financiële onafhankelijkheid van de publieke media. De Commissie merkt op dat het Commissariaat zelfstandig blijft werken met voldoende middelen. De onafhankelijkheid van het bestuur en de financiering van de publieke media worden volgens de Commissie gewaarborgd.

De nieuwsmediasector kenmerkt zich door een hoge mate van concentratie, merkt de Commissie op. Op dit moment rapporteert het Commissariaat jaarlijks over de ontwikkelingen in de Nederlandse mediamarkt, ook gericht op concentraties in de markt. Het Commissariaat is gevraagd een onderzoeksmodel voor de pluriformiteit in de media te ontwikkelen.⁴⁹ De Kamer zal over de uitkomsten worden geïnformeerd.

Wet open overheid

In het rapport wordt aangegeven dat er nog kritiek is op de uitvoering van de Wet open overheid (Woo), die in mei 2022 in werking is getreden en de toegang tot informatie moet verbeteren. Informatieverzoekers moeten vaak langer dan de wettelijke afhandelingstermijnen wachten en het hebben van een open houding van de overheid is benoemd als aandachtspunt.

Het kabinet erkent dat de uitvoering van deze nieuwe wet op onderdelen knelt. Het kabinet hecht aan openheid en afgelopen jaar zijn er belangrijke stappen gezet richting een opener overheid. Zo worden sinds 20 september 2022 alle beslisnota's bij Kamerstukken actief openbaar gemaakt,⁵⁰ zijn zowel digitale als fysieke internationale werkbezoeken afgelegd (onder andere aan Noorwegen en Denemarken)⁵¹ en worden verschillende maatregelen genomen rond het bewaren en beheren van chatberichten.⁵² Tevens wordt in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk vanaf dit jaar gerapporteerd over de afhandeling van Woo-verzoeken door

⁴⁷ Stb. 2023, nr. 52.

⁴⁸ Kamerstuk 35 851, nr. 55.

⁴⁹ Kamerstuk 31 777, nr. 32.

⁵⁰ Kamerstuk 28 362, nr. 59.

⁵¹ Kamerstuk 32 802, nr. 56; Kamerstuk 32 802, nr. 73.

⁵² Kamerstuk 32 802, nr. 67.

de Rijksoverheid ten behoeve van monitoring en sturing.⁵³ Daarnaast kunnen bestuursorganen sinds juni aansluiten op de Woo-index, waardoor actief openbaar gemaakte, online gepubliceerde informatie voor de burger vindbaar wordt op overheid.nl.⁵⁴

Er wordt momenteel Rijksbreed verder gewerkt aan verbetering en versnelling van het afhandelen van Woo-verzoeken, onder andere door het uitvoeren van Woo-pilots bij verschillende ministeries. Daarnaast wordt er gewerkt aan een Meerjarenplan Openbaarheid & Informatiehouding dat voor het nieuwe parlementaire jaar aan de Kamer is toegezegd.⁵⁵ Bovendien zal dit jaar een invoeringstoets op de Woo worden uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau⁵⁶, waarin een inventarisatiestudie wordt gedaan naar knelpunten en best practices die door gebruikers en uitvoerders van de Woo worden ervaren. Het rapport dat hierop volgt zal concrete aanbevelingen bevatten mede op basis van inzichten uit het internationaal rechtsvergelijkend onderzoek naar openbaarheidswetgeving.

Bescherming journalisten

De Commissie stelt dat bedreigingen en fysiek geweld tegen journalisten een punt van zorg blijven, ondanks de aanhoudende inspanningen van de Nederlandse regering om dit fenomeen tegen te gaan. De Commissie benoemt onder andere de inzet op bewustwording bij burgers van de rol van journalistiek en de aanpak van online intimidatie, het Nederlandse wetsvoorstel dat doxing strafbaar stelt en recent onderzoek «*Beelden van geweld, een mixed-methods onderzoek naar geweld en agressie tegen journalisten*» uitgevoerd in opdracht van de regering.⁵⁷

Het kabinet deelt de zorg van de Commissie over bedreigingen en fysiek geweld tegen journalisten. In een democratische rechtsstaat is het van cruciaal belang dat journalisten hun werk in vrijheid en veiligheid kunnen uitvoeren. Het kabinet zet zich daarom op verschillende manieren in om geweld en agressie tegen journalisten tegen te gaan. Het hiervoor genoemde onderzoek heeft meer inzicht gegeven in de contexten waarin journalisten te maken (kunnen) krijgen met geweld en bevat een aantal concrete aanbevelingen. Het rapport pleit onder meer voor de striktere naleving van het PersVeilig-protocol, waarin een belangrijk deel van het strafvorderlijk beleid is vastgelegd. Dit zal via het project PersVeilig door de betrokken organisaties worden opgepakt. Tevens wordt aanbevolen om online haatzaaiende publicaties sneller te verwijderen. Het kabinet verwacht dat de inwerkingtreding van de Digital Services Act (DSA), dat zeer grote online platforms onder meer verplicht om systeemrisico's te beoordelen en beperken, hier een positieve bijdrage aan zal leveren. Tot slot is PersVeilig voornemens een vervolg te geven aan een onderzoek naar online intimidatie van vrouwelijke journalisten. PersVeilig heeft recent een onderzoek uitgevoerd naar de veiligheid van vrouwelijke journalisten. Kort gezegd krijgen vrouwelijke journalisten vaker te maken met verbale agressie online. Die agressie is vaak terug te leiden naar de genderidentiteit van het slachtoffer. Lessen uit dit onderzoek zullen

⁵³ Kamerstuk 31 490, nr. 328.

⁵⁴ Brief «Actieve openbaarmaking overheidsinformatie: Woo-index», beschikbaar via <https://www.open-overheid.nl/instrumenten-en-diensten/publicaties/2023/6/brief-bestuursorganen-woo-index/brief-bestuursorganen-woo-index>.

⁵⁵ Toegezegd tijdens het Commissiedebat «Archivering van stukken door bewindspersonen onder de archiefwet en de Woo/Wob» van 24 mei 2023, (Kamerstuk 32 802, nr. 71) TZ202305-095.

⁵⁶ Kamerstuk 32 802, nr. 73.

⁵⁷ Kamerstuk 31 777, nr. 34.

worden opgenomen in de trainingen die PersVeilig aanbiedt aan journalisten om de weerbaarheid te vergroten.

Om ook in de toekomst journalisten die bedreigingen en agressie ervaren te kunnen blijven ondersteunen wordt, zoals ook aangekondigd in de voortgangsrapportage over persvrijheid en persveiligheid van 25 mei 2023, het project PersVeilig vanaf 1 januari 2025 als een structurele organisatie opgezet en waar mogelijk de personele capaciteit uitgebreid.⁵⁸ Voorafgaand hieraan wordt het project PersVeilig geëvalueerd.

Pijler IV – overige zaken m.b.t. checks and balances

Kinderopvangtoeslagenaffaire

Aanbeveling IV: Zet de inspanningen voor een volledige follow-up van de kinderopvangtoeslagenaffaire voort, met betrokkenheid van alle relevante overheidsinstanties en met inachtneming van het werk van de staatscommissie rechtsstaat.

Deze aanbeveling bouwt voort op de aanbeveling ontvangen in 2022. De Commissie schrijft dat er enige vooruitgang is geboekt bij het aanpakken van de structurele problemen als gevolg van de kinderopvangtoeslagenaffaire, waarbij alle drie de staatsmachten (wetgevende-, uitvoerende- en rechterlijke macht) betrokken zijn, terwijl de schadeloosstelling van de slachtoffers langzaam vordert. In het debat van 23 mei 2023 (Handelingen II 2022/23, nr. 83, item 26) is gesproken over de opvolging van het rapport «Ongekend Onrecht»⁵⁹ en de moties en toezeggingen uit het debat van 19 januari 2021.⁶⁰ In de brief van 26 juni 2023⁶¹ is aangegeven dat over de opvolging jaarlijks op een vast terugkerend moment zal worden gerapporteerd, te weten in de diverse departementaal jaarverslagen op Verantwoordingsdag. Daarbij wordt gerapporteerd aan de hand van een tabel, bijvoorbeeld zoals gebruikt bij de Kamerbrief over de stand van zaken van de maatregelen van 29 juni 2021.⁶²

Zoals aangegeven in de brief van de Minister-President van 31 maart 2023,⁶³ blijft het kabinet zich daarnaast inspannen om op korte termijn de aanpak van de problemen die zijn ontstaan door de kinderopvangtoeslag en het herstel van gedupeerden te verbeteren. De toetssteen hierbij is dat de maatregelen echte versnelling opleveren en uitvoerbaar zijn. Voornoemde brief schetst de stappen die het kabinet wil zetten. De uitwerkingen komen terug in de veertiende voortgangsrapportage hersteloperatie Toeslagen.⁶⁴ Hiermee geeft het kabinet ook gevolg aan de moties van de leden Inge van Dijk c.s.⁶⁵ en Paul c.s.,⁶⁶ waarin de Kamer het belang heeft benadrukt van het zoeken naar verdere versnelling, en het kabinet heeft gevraagd zich daarbij uit te laten dagen door professionals en onorthodox te werk te gaan.

Constitutionele toetsing

De Commissie haalt de hoofdlijnenbrief aan die op 1 juli 2022 aan het parlement is gestuurd inzake constitutionele toetsing.⁶⁷ Op 19 april 2023 is

⁵⁸ Kamerstuk 31 777, nr. 54.

⁵⁹ Kamerstuk 35 510, nr. 4.

⁶⁰ Handelingen II, 2020/21, nr. 45, item 4.

⁶¹ Kamerstuk 35 510, nr. 135.

⁶² Kamerstuk 35 510, nr. 60.

⁶³ Kamerstuk 35 510, nr. 135.

⁶⁴ Kamerstuk 31 066, nr. 1236.

⁶⁵ Kamerstuk 31 066, nr. 1188.

⁶⁶ Kamerstuk 31 066, nr. 1071.

⁶⁷ Kamerstuk 34 430, nr. AE.

met de Tweede Kamer gedebatteerd over deze hoofdlijnenbrief, waarbij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister voor Rechtsbescherming het voornemen hebben geuit om voor het einde van het kalenderjaar een wetsvoorstel voor de invoering van constitutionele toetsing in consultatie te brengen. Voorts is aan het parlement toegezegd rond de zomer een brief betreffende het toetsingskader voor constitutionele toetsing te sturen. Bovendien wordt een extern onderzoek verricht naar de grondwettelijke beperkingssystematiek. De resultaten hiervan worden, ter uitvoering van een door Kamerlid Omtzigt ingediende en door de Tweede Kamer aangenomen motie,⁶⁸ meegenomen in het wetsvoorstel.

Demonstratierecht

De Commissie karakteriseert de Nederlandse publieke ruimte als «open». Wel wijst de Commissie op een aantal gerapporteerde tekortkomingen op het gebied van het demonstratierecht, zoals in het Amnesty-rapport «Demonstratierecht onder druk».⁶⁹ Het kabinet neemt deze signalen serieus. Recent heeft het kabinet in een Kamerbrief uitgebreid gereflecteerd op het demonstratierecht, waarbij ook werd ingegaan op het rapport van Amnesty.⁷⁰ In de Kamerbrief is onder andere – op aanbevelen van Amnesty – toegezegd een online kennisbank op te richten om kennisuitwisseling over het demonstratierecht te faciliteren.

Wetsvoorstel wijziging Algemene wet bestuursrecht

De Europese Commissie refereert aan het wetsvoorstel om de Algemene wet bestuursrecht meer mensgericht te maken. Dit wetsvoorstel (Wet versterking waarborgfunctie Awb⁷¹) is in een zogeheten pre-consultatie gegeven, een voorontwerp fase voorafgaand aan de gebruikelijke (internet)consultatie, gericht op het vroegtijdig in beeld krijgen van de gevolgen voor de uitvoering en de rechtspraak. Er zijn in deze pre-consultatie schriftelijke reacties binnengekomen van uitvoeringsinstanties, decentrale overheden, de rechtspraak, de wetenschap en andere belanghebbenden, zoals de Nationale ombudsman. Daarnaast hebben KleinLef en het Netwerk van Publieke Dienstverleners gezamenlijke reacties gestuurd. Verder hebben acht expert sessies plaatsgevonden, een sessie met burgers en drie bijeenkomsten met de vier hoogste rechters in het bestuursrecht en een rechter namens de Raad voor de rechtspraak. De pre-consultatie reacties worden momenteel verwerkt ten behoeve van de (internet)consultatie die in het najaar van 2023 zal plaatsvinden. Hierbij wordt meegenomen de uitvoering van de motie Van Baarle⁷² en wordt

⁶⁸ Kamerstuk 36 200 VII, nr. 165.

⁶⁹ Zoals in: *Demonstratierecht onder druk* (Amnesty International), bijlage bij Kamerstuk 34 324, nr. 7.

⁷⁰ Kamerstuk 34 324, nr. 9.

⁷¹ Kamerstuk 29 279, nr. 763.

⁷² Kamerstuk 29 279, nr. 765.

bekeken of de uitkomsten van een Awb-onderzoeksagenda relevant zijn voor het wetsvoorstel. De onderzoeksrapporten zullen uw Kamer worden toegezonden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.G.J. Bruins Slot

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yesilgöz-Zegerius

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.M. de Jonge

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
G. Uslu

PROTESTACTIES

Men kan rapporten schrijven over misstanden in de politiek. Voor bepaalde groepen in de samenleving heeft het totaal geen zin. De initiatiefloze houding en ongeïnteresseerdheid van een deel van het volk zet weinig zoden aan de dijk voor politieke en sociale verandering. Hoewel er van tijd tot tijd demonstraties zijn door groepen burgers met als onderwerp afkeer van politiek en maatschappij door burgers die zich onrechtvaardig behandeld voelen door de overheid. Dergelijke demonstraties zijn vaak kortstondig van duur, en er is niet echt sprake van een vast strategisch plan. Het volk wil daarmee alleen maar hun frustraties uitten over een specifiek onderwerp dat te maken heeft met hun bedrijf of wat hun in de kern persoonlijk raakt.

Politieke verandering

Wij leven in een individualistische samenleving. In een gefragmenteerde samenleving leiden steeds meer mensen een onsaamhangend bestaan. Dat komt ook mede door de ongevoeligheid die door de dagelijkse sleur veroorzaakt wordt. Hoewel daar best veel mensen met een succesvolle opleiding tussen zitten, blijkt de groep die terughoudend is tegenover politieke veranderingen veel groter dan de groep initiatiefrijke burgers die het voortouw pakken die veel kleiner is. De politiek maakt misbruik van het politieke onbenul van de gemiddelde Nederlander. Over het algemeen zijn dat mensen met weinig fantasie en geen interesse in de politiek en samenleving maar die wel gaan stemmen. Het volk is hierdoor niet in staat de ballon door te prikken om de leugen te kunnen doorzien.

PLANNING

- feiten verzameling
- documenten analyse
- oriëntatie omtrent de problematiek
- verdere detaillering en lokalisering van de problematiek
- doel bepaling en het stellen van de diagnose
- formulering van realistische probleemstellingen
- operationele analyse
- operationele doelstellingen
- financiële analyse
- haalbaarheids analyse
- strategie bepaling
- het stimuleren van initiatiefvoorstellen
- opstellen van actie programma's
- tijdsplanning
- het overzien van het proces als geheel
- leiderschap en delegatie
- sterkte-zwakte-onderzoek
- tact, ijver, opleiding of ervaring
- verdelen van taken en rollen

SOCIALE TECHNIEKEN

- sociaal inzicht (kennis)
- sociale sensitiviteit (inlevingsvermogen)
- sociale techniek (strategisch denken)

ORGANISATIES

- kennis van netwerken en organisaties

Vrede

“Een toekomst van vrede zonder oorlogen” iedereen was er Heilig van overtuigd in 1945, zelfs generaals.

Tien jaar na de ondergang van Hitlers Derde Rijk en zes jaar na de oprichting van de NAVO vond men bij die organisatie dat in 1955 de tijd was aangebroken om voormalige Duitse Nazi-officiëren in dienst te nemen. In de meeste gevallen waren het officieren die vanwege hun (mis)dadens door Hitler onderscheiden waren met het Ridderkruis, maar zich aan het einde van de oorlog pas tegen hem keerden.

Bron: joods.nl Gerard de Boer / artikel 14 januari 2021

Hitler's Inferno

1945

back cover:

“Never before has this shocking material been heard in the United States. Most of these songs and speeches were taken from German radio stations after the war. Their joyous quality is frightening, when one thinks of the murder and destruction that followed. It must never happen again in the civilized world”.

https://archive.org/details/HitlersInfernoRecord_201806

HANDVEST VAN DE VERENIGDE NATIES

Op 26 juni 1945 ondertekenden 50 landen het Handvest (op papier geschreven afspraken) van de Verenigde Naties (VN). Zij wilden in de toekomst een oorlog als de (in die dagen nog niet beëindigde) Tweede Wereldoorlog voorkomen. Ook Nederland maakt deel uit van de VN.

Bron: Ministerie van defensie

inleiding

WIJ, DE VOLKEN VAN DE VERENIGDE NATIES, VASTBESLOTEN

komende geslachten te beveiligen tegen de oorlogsgesel, *die* tweemaal gedurende ons leven onuitsprekelijk leed over de mensheid heeft gebracht, en opnieuw het vertrouwen in de grondrechten van de mens, in de waardigheid en waarde van de menselijke persoon, in de gelijke rechten van mannen en vrouwen, alsmede van grote en kleine volken te bevestigen, en voorwaarden te scheppen, waaronder gerechtigheid en eerbied voor de verplichtingen, *die* uit verdragen en andere bronnen van internationaal recht voortvloeien, gehandhaafd kunnen worden, sociale vooruitgang en betere levensstandaarden en in grotere vrijheid te bevorderen, n te dien einde verdraagzaamheid te betrachten en te zamen in vrede met elkander als goede naburen te leven, en onze krachten te verenigen om internationale vrede en veiligheid te handhaven, en door de aanvaarding van beginselen en de instelling van methodes te verzekeren, dat wapengeweld niet zal worden gebruikt behalve

in het algemeen belang, en ter bevordering van de economische en sociale vooruitgang van alle volken een internationaal apparaat te gebruiken.

*HEBBEN BESLOTEN ONZE POGINGEN TE VERENIGEN OM DEZE
DOELEINDEN TE BEREIKEN*

Dienovereenkomstig hebben onze onder scheidene Regeringen, door middel van vertegenwoordigers, bijeen in de stad San Francisco, die hun in goede orde bevonden volmachten hebben overgelegd, ingestemd met dit Handvest van de Verenigde Naties, en zij richten hierbij een internationale Organisatie op, die de naam zal dragen van de Verenigde Naties.

Vrede geen vaststaand feit

NAVO-kopstuk aan vooravond van grote oefening:

Rob Bauer, de hoogste militair van de NAVO “vrede geen vaststaand feit” zei dat tijdens een persconferentie na afloop van een tweedaagse vergadering van het militaire comité van de NAVO op het hoofdkwartier in Brussel in de aanloop van NAVO-oefening “Steadfast Defender” 24 met 90.000 troepen.

Bron: rtlnieuws, 18 januari 2024.

Toespraak minister-president Rutte bij Nationale Holocaustherdenking

Toespraak | 28-01-2024

Toespraak van minister-president Mark Rutte tijdens de Nationale Holocaustherdenking, Amsterdam 28 januari 2024

In 1985, 40 jaar na de bevrijding, zei de toen hoogbejaarde Abel Herzberg in een aangrijpend televisie-interview, broos en breekbaar, zoekend naar woorden:

‘Je begrijpt het niet als je er niet bent geweest. En als je er wel geweest bent, begrijp je het ook niet. Je begrijpt het niet.’

Dus zelfs Abel Herzberg, die als holocaustoverlevende na de oorlog als geen ander woorden wist te geven aan de hel van de kampen, – zelfs hij moest in die laatste jaren van zijn veelbewogen leven concluderen: ik begrijp het niet.

De intense, ongeremde haat.

De rechteloosheid.

De ontmenselijking.

De gewelddadigheid en het pure sadisme.

De industriële schaal.

De nietsontziende moordzuchtige drang een heel volk te vernietigen – van de aardbodem weg te vagen.

Het is ook niet te begrijpen.

De intense, ongeremde haat. De rechteloosheid. De ontmenselijking. Het was er toen. En het is er nog steeds.

En toch...

Het was er toen.

En het is er nog steeds.

U weet waar ik op doel.

We kunnen bij deze Holocaustherdenking, 79 jaar na de bevrijding van Auschwitz, niet om 7 oktober heen.

De dag waarop de Joodse wereldgemeenschap voor de zoveelste keer in de geschiedenis werd geconfronteerd met een doelbewuste en geregisseerde moordpartij.

Met gijzeling, verkrachting en verminking als de meest smerige wapens om angst en terreur te zaaien.

En met kort daarna een golf van anti-Joodse reacties die er, ook in ons land, toe leidde dat scholen en synagogen beveiligd moeten worden.

Dat mensen zich onveilig voelen.

Weer die dreiging.

Weer het schurende gevoel van over je schouder moeten kijken.

Weer openlijk antisemitisme.

Alsof ‘nooit meer Auschwitz’ een holle frase is geworden.

Alles in ons schreeuwt: dit mag niet.

Dit kan niet.

Dit mogen we niet toestaan.

En we zullen het niet toestaan.

Hier – deze beladen plek en dit gedragen moment vragen om duidelijkheid.

Ik ga morgen en alle dagen daarna weer met iedereen in gesprek over de oorlog in Gaza.

Dat open en kritische gesprek moet worden gevoerd – ook over en met Israël.

Maar niet vandaag.

Niet op de dag dat we de 6 miljoen slachtoffers van de holocaust herdenken.

En niet hier, bij de kwetsbare gebrokenheid van het Spiegelmonument.

Vandaag staan we stil bij het afschuwelijke lot van meer dan 100.000 Joodse Nederlanders

en ruim 200 Nederlandse Roma en Sinti die werden vermoord om wie zij waren.

Vandaag eren wij hun nagedachtenis.

En dat kunnen we niet beter doen dan door ons uit te blijven spreken – tegen haat en

uitsluiting, tegen de dreiging van geweld, tegen antisemitisme.

Door alert te blijven.

Door in ons handelen de vrede, de menselijkheid, de verdraagzaamheid te dienen.

We herdenken om uiting te geven aan een eeuwigdurend verdriet, als eerbetoon, en als waarschuwing.

Dames en heren, in de Joodse cultuur is het doorgeven van tradities een kernpunt.

Le dor wa dor – van generatie op generatie.

Het belang daarvan, die plicht, geldt voor ieder van ons, Joods of niet-Joods, nu het moment nadert dat ook de allerlaatste overlevenden van de kampen niet meer onder ons zullen zijn.

We moeten blijven herdenken – vanwege het verleden én vanwege het heden.

En, voeg ik daar vanochtend aan toe: we moeten de kennis over de Holocaust blijven overdragen aan jonge mensen.

Van generatie op generatie.

We herdenken niet om het ooit te kunnen begrijpen – dat kan niet.

We herdenken om uiting te geven aan een eeuwigdurend verdriet, als eerbetoon, en als waarschuwing.

Dank u wel.

Zie ook

- › [Tweede Wereldoorlog](#)
Onderwerp

Verantwoordelijk

- › [Ministerie van Algemene Zaken](#)

De Rijksoverheid. Voor Nederland

Service

- › [Contact](#)
- › [Abonneren](#)
- › [RSS](#)
- › [Vacatures](#)
- › [Sitemap](#)
- › [Help](#)
- › [Archief](#)

Over deze site

- › [Over Rijksoverheid.nl](#)
- › [Wetten en regelingen](#)
- › [Copyright](#)
- › [Privacy](#)
- › [Cookies](#)
- › [Toegankelijkheid](#)
- › [Open data](#)
- › [Kwetsbaarheid melden](#)

Deze website in andere talen:

[Nederlands](#)

[English](#)

[Papiamentu](#)

[Papiamentu](#)

[Nederlandse Gebarentaal](#)

Geert-Jan Knoops

Advocaat hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht

Volgens de aanklacht van Zuid-Afrika zou Israël de Genocide Conventie hebben geschonden. Vanuit internationaal rechtsperspectief is daar volgens Knoops geen bewijs voor geleverd. 'Voor genocide moet er sprake zijn van een plan of een patroon om de Palestijnse bevolking geheel of ten dele te vernietigen.' In de verdediging heeft Israël 'overtuigend aangetoond dat het Israëlische leger instructies heeft om de burgerbevolking zoveel mogelijk te sparen'. Volgens de hoogleraar zijn er drie mogelijke oordelen die vandaag uitgesproken zouden kunnen worden door het Gerechtshof. Zo zou de Israëlische overheid opdracht kunnen worden gegeven om per direct of op termijn te stoppen met de militaire operaties. Een tweede optie is dat Israël meer humanitaire hulp moet toelaten. Onder de vijftien rechters van het Internationaal Gerechtshof is geen sprake van eensgezindheid, waarschuwt Knoops. Er zijn zes landen die naar alle waarschijnlijkheid in het voordeel van Israël zullen beslissen. Dat zijn de Verenigde Staten, Duitsland, Slowakije, Frankrijk, Japan en Australië. Daarnaast zullen zes andere landen in het nadeel van Israël beslissen, namelijk Libanon, Somalië, Marokko, Brazilië, China en Rusland. Van de drie overige landen (Oeganda, Jamaica en India) is vooralsnog niet duidelijk wat hun mening zal zijn. Daarmee is niet te zeggen wat het ICJ vandaag zal oordelen. Voor Knoops is duidelijk dat er nu geen bewijs is voor genocide. Het hoge aantal slachtoffers in de Gazastrook staat daar los van. 'Dat zou hooguit een discussie kunnen opleveren over de vraag of het handelen van het Israëlische leger proportioneel is. Maar dat is een aspect van het oorlogsrecht en dat ligt nu niet ter toetsing. Dat is mogelijk een onderwerp voor het Internationaal Strafhof op langere termijn.'

Bron:BNR 26 jan 2024

Tussenvonnis

Israël moet er alles aan doen om genocide te voorkomen in Gaza. Zo luidt het tussenvonnis van het Internationaal Gerechtshof in de zaak die Zuid-Afrika aanhangig heeft gemaakt over de oorlog in Gaza. Voorzitter Donoghue benadrukte dat het hof nog geen oordeel kan vellen of er daadwerkelijk genocide heeft plaatsgevonden. Daarvoor zal een proces nodig zijn dat nog jaren kan duren.

Bron: NOS 26 januari 2024

Israel

De Israëlische premier Benjamin Netanyahu zegt dat zijn land zal blijven strijden tegen Hamas en dat het zich "onverminderd" zal houden aan internationaal recht. Hij verwerpt in een eerste reactie op de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof (ICJ) wel beschuldigingen van genocide. Het hof heeft Israël opdracht gegeven om meer te doen om burgers in Gaza te beschermen en genocide te voorkomen. Toch heeft het ICJ geen opdracht gegeven om de oorlog tegen Hamas te staken. Dat zal het land dan ook niet doen, blijkt uit een eerste reactie van de premier. "Zoals ieder land heeft Israël het onvervreemdbare recht om zichzelf te verdedigen. De verachtelijke poging om Israël dit recht te ontfagen, is flagrante discriminatie tegen de Joodse staat en is terecht verworpen", zegt Netanyahu in een videoverklaring. "Israël zal zichzelf blijven verdedigen tegen Hamas, een genocidale terreurorganisatie." Ondanks de kritiek van het ICJ zegt Israël altijd zijn best gedaan te hebben om de inwoners van Gaza te beschermen en helpen. "We zullen doorgaan met het faciliteren van humanitaire hulpverlening en het uiterste doen om burgers lijden te besparen, ook al gebruikt Hamas burgers als menselijke schilden." Of het huidige beleid wordt aangepast, is vooralsnog onduidelijk.

Bron: IJmuider Courant 26 januari 2024

Rechtsgrondslag geweldgebruik

Het gebruik van geweld tussen staten, en de dreiging daarmee, is niet toegestaan. Dit is vastgelegd in artikel 2, lid 4 van het VN Handvest. Hier bestaan echter uitzonderingen op, waaronder het recht op zelfverdediging op grond van artikel 51 van het VN Handvest.

De basis regel van het internationaal recht met betrekking tot vrede en veiligheid (het zogenaamde *jus ad bellum*), is dat geweld tussen staten is verboden. Dit is opgenomen in artikel 2, lid 4 van het VN Handvest. Hier bestaan echter ook uitzonderingen op. Uitzonderingen zijn:

- toestemming voor geweldgebruik van het land waarin het geweld wordt gebruikt;
- autorisatie door de Veiligheidsraad van de VN op basis van hoofdstuk VII van het VN Handvest;
- het recht op individuele of collectieve zelfverdediging zoals vastgelegd in artikel 51 van het VN Handvest.

Het recht op zelfverdediging

Het recht op zelfverdediging tegen een gewapende aanval is een uitzondering op het verbod op het gebruik van geweld zoals vastgelegd in artikel 2(4) van het Handvest van de Verenigde Naties (VN Handvest). Het recht op zelfverdediging is vastgelegd in artikel 51 van het VN Handvest en kan individueel of collectief worden uitgeoefend.

De VN Veiligheidsraad heeft de bevoegdheid om de internationale vrede en veiligheid te handhaven. Staten zijn verplicht de uitoefening van hun recht op zelfverdediging te melden aan de VN Veiligheidsraad. Staten mogen geweld ter zelfverdediging gebruiken totdat de VN Veiligheidsraad noodzakelijke maatregelen heeft genomen om de internationale vrede en veiligheid te herstellen.

Geweld ter zelfverdediging dient te voldoen aan de eisen van noodzakelijkheid en proportionaliteit:

- De eis van noodzakelijkheid komt er, kort gezegd, op neer dat de uit te voeren acties noodzakelijk moeten zijn om de gewapende aanval te stoppen. Dit betekent niet dat een staat alleen maar de initiële aanval mag stoppen; ook mag de onmiddellijke dreiging voor een volgende gewapende aanval worden tegengegaan. Wel valt puur punitief gebruik van geweld buiten de grenzen van noodzakelijke, en dus toelaatbare, zelfverdediging.
- De eis van proportionaliteit bij het recht op zelfverdediging betekent dat de uit te voeren acties naar aard, omvang en intensiteit in verhouding dienen te staan tot de oorspronkelijke gewapende aanval. Daarbij gaat het om de keuze en de intensiteit van het gebruik van middelen waarmee in een zelfverdedigingsoperatie wordt gereageerd op een gewapende aanval. Daarbij wordt vooral gekeken naar de militaire (zelfverdedigings-)operatie als geheel (macro). Deze afweging is niet beperkt tot een vergelijking tussen het aantal aan beide zijden ontstane schade en gevallen (burger-)slachtoffers.

Ongeacht de rechtmatigheid van het gebruik van geweld, is op het moment dat er sprake is van een gewapend conflict het humanitair oorlogsrecht van toepassing voor beide partijen. Het is belangrijk om het humanitair oorlogsrecht (het *jus in bello*) te onderscheiden van het

internationaal recht over de rechtmatigheid van het gebruik van geweld door staten (het zogenaamde *jus ad bellum*), waartoe het recht op zelfverdediging behoort.

Bron: Ministerie van Buitenlandse Zaken centrum internationaal recht.

Artikel 51 VN-Handvest

recht op zelfverdediging

Israël beweert dat zijn aanvallen op Gaza gerechtvaardigd zijn onder het internationaal recht. Daarbij beroept zij zich op artikel 51 van het VN-Handvest, waarin het recht op zelfverdediging duidelijk wordt erkend als een ‘inherent’ recht van staten. Israël beriep zich op artikel 51 door te beweren dat:

“Tijdens zijn militaire operatie oefende Israël zijn inherente recht op zelfverdediging uit, vastgelegd in artikel 51 van het Handvest van de Verenigde Naties. Elke andere staat zou op dezelfde manier hebben gehandeld als hij met soortgelijke terroristische aanval of dreigingen werd geconfronteerd.” “Als reactie op de voortdurende terroristische aanvallen van Hamas heeft Israël gehandeld in overeenstemming met zijn inherente recht op zelfverdediging, vastgelegd in artikel 51 van het Handvest van de Verenigde Naties.”

Om de bewering van Israël te weerleggen stellen tegenstanders dat het recht op zelfverdediging – ook al is het een inherent recht van staten – onderworpen is aan de gebruikelijke regels van proportionaliteit en noodzaak. Zij merken op dat de grootschalige militaire operaties van Israël in Gaza niet aan deze twee voorwaarden voldoen (de militaire operaties zijn buitensporig gewelddadig in vergelijking met de vermeende aanvallen die deze hebben uitgelokt) en concluderen dat ze daarom illegaal zijn volgens het internationaal recht.

Reza Nasri is een internationale advocaat, verbonden aan het Graduate Institute of International and Development Studies in Genève. Naar Haar mening missen beide partijen een cruciaal punt.

Niet-toepasselijkheid van artikel 51 in bezette gebieden

Het recht op zelfverdediging – zoals erkend door artikel 51 van het Handvest – is een recht dat alleen aan “staten” kan worden toegeschreven in hun “internationale” betrekkingen. Een *staat* mag zijn toevlucht nemen tot zelfverdediging als hij het slachtoffer is van onrechtmatig gebruik van geweld door een andere *staat*. De situatie moet betrekking hebben op:

- a) Een *gewapende aanval* (van voldoende ernst);
- b) Uitgevoerd tussen staten (of vanuit één staatsgrondgebied) – als belangrijkste onderwerpen van het internationaal recht;
- c) *En een internationaal* karakter hebben.

Artikel 51 is niet van toepassing op situaties waarin een bezettende mogendheid (de staat Israël) binnen bezette gebieden onder eigen gezag en verantwoordelijkheid handelt. In juridische termen kan Israël zich niet beroepen op het recht op zelfverdediging op grond van artikel 51 om het gebruik van militair geweld te rechtvaardigen in gebieden waarover Israël zelf *effectieve controle* uitoefent, tenminste sinds 1967. (Hoewel Israël zijn troepen uit Gaza terugtrok onder de “terugtrekking” plan in 2005 betekent de verplaatsing van zijn troepen uit

het bezette land niet zijn status als "bezettingsmacht". Israël handhaafde voortdurend de controle over de grenzen van Gaza, de lucht- en zeeruimte, water, elektriciteit, riolering en telecommunicatiesystemen en vanwege dat Gaza een bezet gebied blijft zoals gedefinieerd in het internationaal recht. In Resolutie 1860 ([pdf](#)) van de VN-Veiligheidsraad, uitgegeven op 8 januari 2009, wordt duidelijk opgemerkt dat: "de Gazastrook een integraal onderdeel vormt van het in 1967 bezette gebied".)

Het zou voor de meesten van ons ondenkbaar zijn om zich voor te stellen dat enig ander land een stad of district zou barricaderen binnen een gebied dat onder zijn eigen toezicht staat , en vervolgens F-16 straaljagers, hightech Cobra-helikopters, grondtroepen, clusterbommen, witte fosfor- en verarmd uranium-munitie, waarbij duizenden inwoners omkwamen onder het voorwendsel van de bestrijding van bijvoorbeeld straatbendecriminaliteit. Het zou zelfs nog absurder zijn als dat land dat allemaal zou rechtvaardigen door een beroep te doen op een vreemd recht uit hoofde van het VN-Handvest. Toch is dit precies wat Israël in Gaza heeft gedaan.

Palestina (de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever) wordt nog niet als een onafhankelijke soevereine staat beschouwd – vooral niet door Israël. Het stuk land dat bekend staat als ‘Palestina’ (dat Gaza omvat) is een bewoond gebied dat sinds 1967 onder Israëlish mandaat en bezetting staat. Als Israël het recht krijgt zich te beroepen op Artikel 51 van het VN-Handvest (dat een multilateraal interstatelijk *verdrag* is) en profiteren van de relevante regels van zelfverdediging, moet Israël op zijn minst erkennen dat het te maken heeft met een andere ‘ *staat* ’ (of het nu een staat is die rechtstreeks gewapende aanvallen tegen Israël pleegt of een staat waarvan het grondgebied wordt gebruikt door een autonome vijandige groep). om aanvallen op Israël uit te voeren). Maar Israël kan aan de ene kant de Palestijnse staatsstatus niet voortdurend afwijzen en aan de andere kant Palestina als staat behandelen wanneer het het Handvest moet gebruiken om het gebruik van geweld daartegen te legitimeren.

Met andere woorden: het zelfverdedigingsargument van Israël houdt de voorwaarde in van de erkenning van de Palestijnse *staat* ; terwijl dit niet betekent dat de juridische uitvluchten van het Handvest terzijde worden geschoven en uitsluitend wordt voldaan aan de beperkingen van het humanitair recht (vooral de Conventies van Genève) met betrekking tot bezetting.

Jurisprudentie van het Internationaal Gerechtshof

In zijn advies van juli 2004 over de *juridische gevolgen van de bouw van een muur* had het Internationale Gerechtshof (ICJ) al vastgesteld dat “zelfverdediging” op grond van artikel 51 niet van toepassing is in de situatie tussen Israël en de bezette gebieden. (een belangrijk punt dat de meeste commentatoren lijken te zijn vergeten). Precies zoals het vandaag beweert, had Israël in de *Wall*- zaak betoogd dat de bouw van een muur rond de Westelijke Jordaanoever een daad van zelfverdediging was, in overeenstemming met artikel 51 van het Handvest. Volgens Israël ondersteunde Artikel 51 zijn recht om de muur te bouwen om zichzelf te beschermen tegen terroristische aanslagen vanuit de bezette gebieden.

Maar het Hof verwierp dit argument als volgt ([pdf](#)):

“Artikel 51 van het Handvest erkent dus het bestaan van een inherent recht op zelfverdediging in het geval van een gewapende aanval door de ene *staat* tegen een andere *staat* .

Israël beweert echter niet dat de aanvallen tegen Israël *aan een vreemde staat kunnen worden toegerekend*. Het Hof merkt ook op dat *Israël controle uitoefent in de bezette Palestijnse gebieden* en dat, zoals Israël zelf stelt, de dreiging die het beschouwt als rechtvaardiging voor de bouw van de muur, *zijn oorsprong vindt in, en niet buiten, dat gebied*. Het Hof concludeert dat artikel 51 van het Handvest in deze zaak geen relevantie heeft” (nadruk toegevoegd door de auteur).

A fortiori is het standpunt van het Hof ook geldig met betrekking tot de recente situatie in Gaza.

Er lijkt zelfs een groeiende consensus te bestaan onder vooraanstaande deskundigen op het gebied van internationaal recht over deze kwestie. In een document met de titel ‘The Chatham House Principles of International Law on the Use of Force in Self-Defense’ bevestigde het Royal Institute of International Affairs ook de niet-toepasselijkheid van artikel 51 door te benadrukken dat ‘tenzij een aanval wordt gericht *van buiten het grondgebied onder de controle van de verdedigende staat*, doet de kwestie van zelfverdediging in de zin van artikel 51 zich normaliter niet voor”.

De ontoelaatbare verwarring: *Jus ad bellum* versus *Jus in bello*

De wet van het gebruik van geweld bestaat uit twee verschillende takken:

- a) de wet die het gebruik van geweld regelt (*jus ad bellum*) en;
- b) het recht dat het voeren van vijandelijkheden regelt (*jus in bello*).

De eerste reeks wetten heeft betrekking op de redenen die staten kunnen aanvoeren om oorlog te rechtvaardigen, terwijl de tweede reeks wetten de middelen regelt die zij mogen gebruiken bij het uitvoeren van oorlog of de manier waarop zij moeten handelen in een naoorlogse situatie, zoals bezetting. De *jus ad bellum*-regels zijn grotendeels vastgelegd in het VN-Handvest (dat wil zeggen artikel 2(4) en artikel 51), terwijl de *jus in bello*-regels vooral te vinden zijn in de vier Conventies van Genève, de Haagse regelgeving en relevante gewoontenormen. *Zelfverdediging* behoort logischerwijs tot het domein van *het jus ad bellum*, terwijl de ‘bezetting’ uiteraard wordt beheerst door het *jus in bello*.

Zoals Georges Abi-Saab – emeritus hoogleraar aan het Graduate Institute of International Studies in Genève – uitlegde in zijn mondelinge pleidooi voor het Internationaal Gerechtshof in de muurzaak :

“[Zelfverdediging] behoort niet tot het internationaal humanitair recht of tot het *jus in bello*, maar tot het *jus ad bellum* [de tak van het recht die de legitieme redenen definieert waarom een staat oorlog mag voeren]. Israël veroorzaakt hier een ontoelaatbare verwarring, tussen de twee takken van het oorlogsrecht die radicaal gescheiden moeten worden gehouden.”

Net als in de muurzaak probeert Israël die verwarring nog steeds in stand te houden, en wel met goede reden.

Israël heeft zijn recht op zelfverdediging al uitgeput toen het in 1967 tijdens een internationaal conflict preventief de Westelijke Jordaanoever en Gaza veroverde op naburige oorlogvoerende staten. Sindsdien is de enige reeks wetten die de Israëlisch-Palestijnse situatie beheerst de gebruikelijke wetten, en op verdragen gebaseerde normen van het ‘humanitaire recht’ die de bezetting reguleren (*Jus in bello*). Volgens de toepasselijke wetgeving is het Israël niet alleen verboden de inwoners van deze gebieden schade toe te brengen, maar is het ook verplicht hun veiligheid en beveiliging te waarborgen (artikel 43 van de Haagse regelgeving). Israël heeft ook de plicht om bescherming te bieden aan hun privé-eigendommen (Art. 46 en 47 van de Vierde Conventie van Genève), en om hun “openbare gebouwen, onroerend goed, bossen en landbouwgronden” intact te houden (Art. 55 van de Vierde Conventie). Conventie van Genève).

De recente massale bombardementen van Israël en het gebruik van zware artillerie tegen Gaza kunnen niet met deze verplichtingen worden verzoend. In feite vormen de recente acties van Israël, op grond van artikel 147 van de Vierde Conventie, evenals artikel 85 van Protocol I en artikel 8 van het Statuut van Rome , ernstige schendingen van het internationaal recht die individuele strafrechtelijke aansprakelijkheid met zich meebrengen.

Door voortdurend te verwijzen naar de notie van zelfverdediging overeenkomstig artikel 51 en door de militaire operaties in Gaza uitsluitend in termen van noodzaak en proportionaliteit te kaderen, bevestigen zelfs de tegenstanders van Israël onbewust de ‘ontoelaatbare verwarring’ die Israël opzettelijk probeert te verspreiden.

Bron: Opendemocracy , Reza Nasri, 17 februari 2009

De staat Palestina is in november 2012 aanvaard als waarnemersstaat van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Op 2 juni 2023 hebben 139 van de 193 lidstaten van de Verenigde Naties (VN) de staat Palestina erkend. Palestina wordt officieel erkend als Staat door ruim 130 landen, waaronder enkele EU-lidstaten. Israel, maar ook Nederland en België, erkennen Palestina niet als zelfstandige Staat.

Bron: wikipedia.org

UN Special Rapporteur: Israel can't claim 'right of self-defence'

Photo Aljazeera / Francesca Albanese / 2023

Francesca Albanese, UN Special Rapporteur on the occupied Palestinian territories, has said that Israel cannot claim the right of 'self-defence' under international law because Gaza is a territory which it occupies. Her comments came in a speech to the National Press Club in Canberra, Australia.

<https://archive.org/details/right-to-self-defense-israel>

Source: Aljazeera, 15 Nov 2023

THE HAGUE - 11/01/2024, THE HAGUE -Palestinian sympathizers during demonstrations simultaneously at the hearing at the International Court of Justice (ICJ) on a genocide complaint by South Africa against Israel. Interested parties speak out in favor of the Palestinian or Israeli cause. ANP ROBIN UTRECHT netherlands out - belgium out
Captions are provided by our contributors.

Kastanje 28
Mierlo
5731NK
Netherlands
Ordered by: ifudofhumanrights@yahoo.com
Order reference: OY89368424

Image details
Alamy
Image ID: 2WBHW73
Image title THE HAGUE - 11/01/2024, THE HAGUE -Palestinian sympathizers during demonstrations simultaneously at the hearing at the International Court of Justice (ICJ) on a genocide complaint by South Africa against Israel. Interested parties speak out in favor of the Palestinian or Israeli cause. ANP ROBIN UTRECHT netherlands out - belgium out
Model release NO
Property release NO
Credit line ANP / Alamy Stock Photo
License details
Country Worldwide
Usage Presentation or newsletters
Start date 28 January 2024
Duration In perpetuity
Additional details Use in a presentation/talk (eg,Powerpoint and Keynote) or in an editorial newsletter.

<https://archive.org/details/icj-provisional-measures-complaint-south-africa-v-israel>

Staatscommissie Rechtsstaat

De ministerraad heeft ingestemd met de instelling van een Staatscommissie Rechtsstaat. De commissie staat onder voorzitterschap van rector en universiteitshoogleraar vergelijkend constitutioneel recht Henk Kummeling. De opdracht was om het functioneren van de rechtsstaat te analyseren en voorstellen te doen voor versterking ervan. Bij de opdracht zal de commissie nadrukkelijk aandacht hebben voor bescherming van burgers tegen onvoorziene en ongewenste gevolgen van overheidsmaatregelen.

Waaraan moet een representatief onderzoek voldoen?

Rondetafelgesprek commissie rechtsstaat Justitie en Veiligheid — en Binnenlandse Zaken, 26 september 2023 (Eerste Kamer) Voorzitter Boris Dittrich aan Kummeling: We zijn natuurlijk niet op de een of andere manier, Ja... als het ware... gebonden aan waar u mee komt.

IFUD of Human Rights

Er is dezerzijds bij IFUD of Human Rights geen enkele twijfel aan de onderzoeksvaardigheden van Prof.dr. Henk Kummeling. Maar toch... Kummeling had beter voor deze opdracht kunnen bedanken. De Nederlandse Staat is niet gebonden aan het onderzoek. De bedoeling bij de Nederlandse Staat is het optuigen van één grote “schoonwasoperatie” met hierbij Kummeling voor de staatskar spannen. Ik verwijs ook naar de diverse onderzoeken naar de rechtsstaat uit het verleden waar is gebleken ook niets van is geworden. Uitgangspunten van onderzoek is de rechtsstaat verbeteren daar waar het ernstig fout is gelopen. Een onderzoek moet onafhankelijk, betrouwbaar en eerlijk zijn. Wanneer een onderzoeker als Kummeling zichzelf op de kaart wil zetten als een soort schaduwonderzoeker van de Nederlandse Staat met gebruikmaking van diverse technieken zoals b.v. “Cherry Picking”, “research bias” etc, dan is zo’n onderzoek niet meer representatief, (verwijs ghostwriter).

Een ghostwriter, schaduwauteur of spookschrijver is een auteur die op verzoek iets schrijft voor een ander. Een ghostwriter kan volledig zelfstandig schrijven zonder als auteur vermeld te worden. De publicatie verschijnt dan alsof het van de opdrachtgevende auteur (ook wel ‘hoofdauteur’ genoemd) is. Ghostwriters zijn in te zetten voor het schrijven van een boek, maar ook voor een toespraak, voor websiteteksten, nieuwsbrieven of columns, (Bron: wikipedia.org).

Onderzoeksbias

Bron: via Bron: scribbr.nl <https://archive.org/details/Onderzoeksbias>

IFUD of Human Rights

De personen met de echte sleutelposities die achter de schermen aan de touwtjes trekken zullen deze verworven machtspositie niet uit handen geven.

Literatuurlijst

- “Onverschilligheid is geen optie” (de rechtsstaat maken we samen), Advies van de maatschappelijke commissie 'Uitdragen kernwaarden van de rechtsstaat' in opdracht van de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, 13 februari 2008, Voorzitter van de Commissie Prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Uitgave: Commissie ‘Uitdragen kernwaarden van de rechtsstaat’ februari 2008.
- De rechtsstaat waarborg voor Europese burgers en fundament van Europese samenwerking, No: 87, Januari 2014, ADVIESRAAD INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN.
- “Ongekend onrecht”, verslag-parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, 2020, Tweede Kamer der Staten-Generaal.
- Een sterkere rechtsstaat, (verbinden en beschermen in een pluriforme samenleving), de Raad voor het openbaar bestuur, maart 2020, ISBN 978 90 55911260.
- De Rechtspraak RAPPORT WERKGROEP REFLECTIE TOESLAGENAFFAIRE RECHTBANKEN, lessen uit kinderopvangtoeslagzaken. Dit rapport is, door de Werkgroep reflectie toeslagenaffaire rechtbanken, opgesteld in opdracht van het Landelijk Overleg Vakinhoud Bestuursrecht, Oktober 2021.
- Rechtstreeks 2021 nr 1, de Rechtspraak, Raad voor de rechtspraak, Crisis in de rechtsstaat? Crisis in de rechtsstaat?
- Raad van State, Lessen uit de kinder- opvangtoeslagzaken, Reflectierapport van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, November 2021.
- Klem tussen balie en beleid | Tweede Kamer der Staten-Generaal | 25-02-2021.
- Beginselen van de democratische rechtsstaat, inleiding tot de grondslagen van het Nederlandse Staats- en bestuursrecht, negende druk, 2022, Managementboek, prof.dr. H.R.B.M. Kummeling, prof.mr. J. Uzman, prof.mr.drs. B.P. Vermeulen, prof.mr. R.J.G.M. Widdershoven, ISBN 9789013169645, 480 blz.
- “De staat van de rechtsstaat” waar staan we, waar gaan we naartoe, The Hague Centre for Strategic Studies, Mei 2023.
- Democratie en vertrouwen, Notitie 5 van Sociale en Culturele Ontwikkelingen 2023, 26 blz, Sociaal en Cultureel Planbureau.

Art 2 TEU

The Union is founded on the values of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities. These values are common to the Member States in a society in which pluralism, non-discrimination, tolerance, justice, solidarity and equality between women and men prevail.

The Hague International City of Peace and Justice

<https://archive.org/details/den-haag-internationale-stad-van-vrede-en-recht>

NATO Summit 24-25 June 2025, The Hague Netherlands

Photo: ifud of human rights / under license Alamy. NATO Secretary General Mark Rutte billboard.

The Netherlands does everything to present itself to the rest of the world as The Hague, city of justice and peace, and as a country that is committed to human rights. That may well cost a bit. Nothing has been cut to make everything work and to keep it on track.

Pro-actief optreden van de Nederlandse Staat

Het feit dat Nederland 3 miljoen euro extra beschikbaar stelt voor het Internationaal Strafhof (ICC). Als extra bijdrage om de onafhankelijke en onbevooroordeelde werkzaamheden van het ICC te ondersteunen, waaronder het onderzoek en vervolging van oorlogsmisdadigers. Evenals dat de Nederlandse overheid meer dan 8,5 miljoen euro in het verleden heeft uitgetrokken voor de oprichting van het Holocaustmuseum in Amsterdam, en dat het Kabinet 4,5 miljoen euro voor nieuwe antisemitisme-aanpak heeft uitgetrokken door tevens een Taskforce Bestrijding Antisemitisme op te richten. Dat is nog geen vrijbrief voor de gefotoshopte beelden van gefotoshopte afbeeldingen op het internet van een oud voorzitter van het College van procureurs-generaal de Wijkerslooth, Donner en Mark Rutte -afgeschilderd als nazi's- om niet in actie te hoeven komen. Evenzo de genocide door Israël. Bewindspersonen hebben een belangrijke voorbeeldfunctie, (het blauwe boek Handleiding voor bewindspersonen). De Staat kan Haar verantwoordelijkheid in het bestrijden van online haat niet voor alle 100 procent afschuiven op de techbedrijven. Ook heeft de Staat verplichtingen tegenover Europese en internationale verdragen.

Immunititeit leden Europees Parlement en Europese Commissie

De leden van het Europees Parlement (EP) genieten twee categorieën van de immunititeit: non-aansprakelijkheid voor uitgebrachte stemmen en meningen die in de uitoefening van hun functie (absolute immunititeit), - en de bescherming tegen vervolging en beperkingen van hun persoonlijke vrijheid tijdens de sessies van het Europees Parlement (onschendbaarheid of relatieve immunititeit). Overwegende dat met deze bepaling wordt gewaarborgd dat de leden van het Europees Parlement in beginsel het recht op vrijheid van meningsuiting genieten, maar dat dit recht geen vrijbrief is voor smaad, beschimping, aanzetten tot haat, lasterlijke of andere beledigende uitlatingen, die in strijd zijn met artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie overwegende dat de bepalingen inzake parlementaire immunititeit uitgelegd moeten worden in het licht van de waarden, doelstellingen en beginselen van de Europese verdragen.

Voorwoord

De voorzitter van IFUD of Human Rights heeft in het verleden diverse onder ede verklaringen afgelegd in notariële aktes bij de notaris. De onder notariële onder ede verklaringen over het systeem en de rechtsstaat betreft uitdrukkelijk de daadwerkelijke uitvoering en werking van de Nederlandse rechtsstaat. Dat bij Wet de Nederlandse Staat een rechtsstaat en democratie is doet daar niet aan af. De Nederlandse regering heeft meegewerkt aan de totstandkoming van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, zoals in het jaar negentienhonderd acht en veertig door de United Nations Organization (U.N.O.) werd vastgelegd. In artikel 25 van die verklaring staat een aantal voorwaarden, aan welke voorwaarden de Nederlandse Staat beloofd heeft zich te zullen houden. De Nederlandse landspolitiek is op een enkeling na een stelletje ellendige paternalisten dat samen met het gilde van beroepskruiers de hand aan het eigen vaderland slaat en daarna aan het volk! Dit is dan het succes van een vrijbuitestroep die de begane roof kan rechtvaardigen. Onbegrijpelijk en wonderbaarlijk. Het lelijkste wat er in het leven der mensen kan blijven bestaan, is het juk der slavernij. In Nederland is dit de schijndemocratie en een rechtsstaat waarvan alle fundamenteën tot op de bodem zijn aangetast. De huidige maatschappelijke orde in Nederland wordt nogal gekenmerkt door fundamentele belangentegenstellingen. Daarin kan slechts wijziging worden gebracht door fundamentele herstructurering van het maatschappelijke systeem, waarvoor veelal een conflictstrategie in een planned change nodig blijkt te zijn om resultaat te boeken. De huidige machthebbers zullen immers alles in het werk stellen om de status quo te handhaven, aangezien dat hun eigen belangen het meest dient. Speciaal de machtige syndicale machtsmonopolies brengen het publiek grote schade toe. Zij zijn dus bij voorbaat verdacht, omdat zij gebrandmerkt zijn als de in schaapsvel gehulde handhavers van een gewraakte maatschappelijke orde en een gewraakt maatschappelijk systeem. In deze beslissingsstructuren van deze autoritaire samenwerkingsstrategen, waarin besluiten worden genomen over de hoofden heen van de mensen die erdoor geraakt worden, verzaken zij hun functie en taakstelling en plegen zij in feite zelfs roofofbouw in hun omgeving. In deze sinistere wereld wordt deugd niet beloond; hoge inkomens zijn een teken van geslaagd gedrog. Winst is een symptoom van uitbuiting, rente van een arbeidsloos en dus immoreel bestaan. De autoriteiten staan welwillend aan de voet democratiseringsoefeningen toe, opdat zij inmiddels rustig verder kunnen gaan met hun beslissingenspel. (gezien de aard en opstelling door de Nederlandse Staat (de goodwill-belangen), dat de Staat de status quo zal handhaven zo lang enigszins mogelijk is, en zich daarom om die reden van geen enkele Wet, Verdrag rekenschap en verantwoording zal geven, (IFUD of Human Rights)).

- haatmisdrijven
- discriminatie
- mensenrechtenschendingen
- verduistering en achterhouden belangrijke informatie
- selectief gebruik van wetten en verdragen
- exclusief netwerk vormen dat anderen uitsluit
- netwerkcorruptie, leden zijn zéér loyaal en solidair en laten geen kritiek toe
- schaduwsysteem, schijndemocratie
- financieel gemotiveerde witteboordencriminaliteit
- medeplichtigheid van de Nederlandse Staat politieke steun illegale oorlog Irak 2003
- economische-sociale euthanasie
- medeplichtigheid genocide Israël 2023- 2025
- schending Lanzarote Verdrag

Kamerleden

Leden Tweede-Kamer der Staten-Generaal en J&V 2025 onder kabinet Schoof 1

<https://archive.org/details/kamerleden-tweede-kamer-der-staten-generaal-2025>

Over duivelaanbiddende figuren en seksueel kindermisbruik

In Nederland en de rest van de wereld is sprake van seksueel kindermisbruik bekend o.a. van binnen de RK-kerk organisatie, Yehova's getuigen, daar zijn ook bewijzen van. Politieke elite, waaronder wijlen Prins Claus, Mark Rutte, Jan Peter Balkenende, kunnen worden geassocieerd aan duivelaanbiddende figuren in hogere regionen, daar is bewijs van. Nederlandse overheid zelf voedingsbodem desinformatie en complotmythen: Koningin Beatrix bracht in het verleden in 1985 een bezoek aan de werkkamer van prins Claus nadat Zij juist het nieuwe ministerie van Buitenlandse Zaken had geopend. Aan de wand van de werkkamer van Prins Claus te zien op foto's een ramskop wat bekend staat als Baphomet een occult symbool, dat de duivel ofwel Satan representeert. | Bron: Nationaal Archief, CCO [7 mei 1985 | In 2010 een reportage van de NOS, rondleiding video de werkkamer "torentje" van de kersverse Minister-President Mark Rutte. Aan de wand een ramskop waar Rutte zegt in de reportage persoonlijk trots op te zijn, omdat het nog een erfenis was van Jan Peter Balkenende dat daar nog is blijven hangen.

Betreft: (authentiek materiaal nationaal archief 1985 en NOS 2010.

Vrijmetselarij schijnt een occulte club te zijn.

De transnationale superloges staan onder supervisie van een elitaire globale elite die gevormd wordt door zeer exclusieve familie-dynastieën. Wie een carrière in de politiek ambieert en de top wil bereiken dient lid te worden van de superloges. Stijgen op de politieke ladder is onmogelijk zonder deel uit te maken van één of meerdere van deze superloges. Alle hoge politici uit de Verenigde Staten, Rusland, Israël, Iran, Saoedi-Arabië, China en Europa zijn lid van één of meerdere van de superloges. Niet alleen Vladimir Poetin, Angela Merkel, Emmanuel Macron, Tony Blair, George W. Bush, Hillary Clinton en Barack Obama, maar ook Jan Peter Balkenende, Mark Rutte en Jeroen Dijsselbloem zijn lid van de superloges. Er bestaat ook een nauwe verstrengeling van de vrijmetselarij met de Europese politieke leiders die verborgen blijft voor de ogen van de buitenwereld. Een van de machtigste Europese Super Loges is de Pan-Europa. Binnen de superloges vindt men namen zoals die van Mario Draghi. Hij is lid van vijf verschillende superloges. Christine Lagarde, Jean-Claude Juncker, Mark Rutte, Henk Kamp, Ben van Beurden, CEO bij Rothschild's 'Royal Dutch' en Klaas Knot zijn lid van de loge Pan-Europa. Bekende Nederlanders die tot andere Ur-Loges zijn toegetreden zijn Jan Peter Balkenende, Jeroen Dijsselbloem en Ben van Beurden. De groep waar Mark Rutte bij hoort is één van de meest enge. Het is ook één van de meest machtige en houdt zich bezig met de vervolmaking van de Nazi Superstaat en de vernietiging van de soevereiniteit en de identiteit van de Europese landen. De doelstelling die zegt dat de vrijmetselarij voortdurend streeft naar een ontwikkeling van geest en gemoed en het bouwen aan een betere wereld is slechts een dekmantel voor de werkelijke doelen die de Orde nastreeft. Ook deze club werkt zoals gezegd mee aan het tot stand komen van de Nieuwe Wereld Orde. In Amerika bekleden de vrijmetselaars topposities in alle grote ondernemingen. Ieder mens, die geen lid is van de club, wordt beschouwd als eng-denkend, ongelukkig en verblind. Die mensen leven volgens de vrijmetselarij 'in het duister'. De invloed van de vrijmetselarij valt in de Amerikaanse politiek niet meer weg te denken. Van George Washington t/m George W. Bush zijn er maar twee Amerikaanse presidenten geweest die niet tot dit genootschap behoorden. De meest invloedrijke vrijmetselaarsorganisatie in Amerika is de Scottish Rite (de Amerikaanse versie van de Europese vrijmetselarij).

Bron: Franklin ter Horst

Loge de troffel "vrijmetselarij":

Op internet kun je de meest bijzondere verhalen vinden over de Vrijmetselarij, met onderwerpen die uiteenlopen van satanisme tot Illuminati, dat we een dubbele agenda zouden hebben om de wereld over te nemen, dat Vrijmetselaren de hoogste functies bekleden, verzin het maar. Werkelijk overal

zou de Vrijmetselarij achter de knoppen zitten. In feite is er niets geheimzinnigs aan de Vrijmetselarij. We zijn gewoon een vereniging met statuten, een voorzitter, penningmeester en secretaris en houden 2x per jaar een algemene ledenvergadering zoals elke andere vereniging. Onze statuten, jaarrekening en ANBI informatie staan gewoon op onze website. Wat we wel 'geheim' houden zijn de 3 belangrijkste rituelen, namelijk die van inwijding tot Leerling, bevordering tot Gezel en verheffing tot Meester. En de enige reden dat we die geheim houden is omdat dit een cadeautje is voor het lid dat zijn stap maakt naar de volgende graad. Als jij een cadeau krijgt en de gever vertelt direct wat er in zit, dan is het een stuk minder leuk toch? En als je per se wilt weten hoe zo'n ritueel eruit ziet, zoek gewoon op internet, je kunt ze gewoon vinden.

Bron: de troffel, 8 augustus 2020

De volgende vraag is, of ook sprake is van een geheime organisatie van satanisme, en weer een volgende vraag?... of deze satanisten ritueel kinderen seksueel misbruiken. Daar moet uiteraard uitdrukkelijk bewijs voor worden geleverd, en niet louter verhalen uit boeken of wellicht uit complotverhalen die op sociale media verschijnen. In 1994 verscheen een Kritische analyse door een Belgische priester over de machtsstructuur van de Rooms-Katholieke Kerk en het onrecht dat mensen daardoor wordt aangedaan, woorden als seksueel misbruik kwamen hierin voor en Opus Dei, ISBN: 9789063035686, uitgeverij Kritak.

NOS Nieuws • woensdag 21 december 2022

Commissie Hendriks: geen harde bewijzen voor georganiseerd ritueel kindermisbruik in Nederland.

Er bestaat georganiseerd en zeer gewelddadig kindermisbruik in Nederland, maar er zijn geen harde bewijzen dat er netwerken actief zijn die kinderen op een rituele of satanische manier misbruiken. Dat schrijft een commissie die op verzoek van de politiek onderzoek heeft gedaan naar sadistisch misbruik van minderjarigen.

Aanleiding voor het onderzoek is onder meer een uitzending van het VPRO-radioprogramma *Argos* uit 2020, waarin verschillende slachtoffers hun verhaal deden. Zij spraken over ernstig seksueel misbruik, martelingen en zelfs het offeren van baby's. De Tweede Kamer drong vervolgens aan op een onderzoek naar de aard en omvang van het verschijnsel. Er was, en is, veel discussie of de meldingen wel volledig de waarheid zijn.

Sommige complottheorieën zijn gebaseerd op het idee dat regeringen wereldwijd in handen zijn van een machtige cabal naast hebzucht en geld met een pedofiele bloeddorst voor kinderen. Een Duivelse mondiale elite die duizenden gecompromitteerde, omgekochte en gechanteerde marionettenpolitici, bankiers, rechters, CEO's, militaire generaals, entertainers, spionnen op topniveau en politiechefs controleren.

Er bestaat in de maatschappij ook tegengeluid. Er is namelijk wél bewijs van een doofpotcultuur, als het gaat om seksueel kindermisbruik in Nederland. Een herkenbaar patroon van laakbaar handelen door overheid, politie en justitie, die aangiftes frustreren, de geloofwaardigheid van slachtoffers en onderzoekers aantasten. Dit aldus allemaal onder de vlag van de Nederlandse Staat. En ondertussen pretendeert diezelfde Staat met Haar rapporten aan de Verenigde Naties alsof het allemaal keurig functioneert. Volgens vermeende slachtoffers was Jan Hendriks ongeschikt bevonden om vertrouwen te verdienen en daarmee om een kundig onderzoek neer te zetten naar ritueel (satanisch) misbruik in Nederland. Citaten Hendriks uit het Parool artikel "Hoogleraar: stel gemanipuleerde kinderporno beschikbaar" Redactie 11 april 2015:

(citaat) 'Als pedofielen zouden beschikken over gemanipuleerde kinderporno, zou het aantal gevallen van kindermisbruik wel eens kunnen dalen. Dat stelt hoogleraar forensische psychiatrie en psychologie Jan Hendriks. Hij denkt dat de gevoelens van sommige pedofielen zo wellicht kunnen worden beteugeld. Het bezit van kinderporno is strafbaar in Nederland. De wet zou moeten worden aangepast om dit onderzoek mogelijk te maken,(einde citaat).

De Deep State-samenzweringstheorie: in de Verenigde Staten is een Amerikaanse politieke complottheorie die het bestaan van de Deep State veronderstelt, een geheim netwerk van hooggeplaatste financiële en industriële entiteiten van de federale overheid die macht uitoefenen naast of binnen de gekozen regering van de Verenigde Staten. De term bestaat al sinds minstens de jaren 50, en sommige trekken parallellen met het concept van het militair-industriële complex, dat een kliek van generaals en defensiecontractanten veronderstelt die zichzelf verrijken door het land in eindeloze oorlogen te drijven (Wikipedia).

Anti-institutioneel extremisme:

In Nederland onderzoekt de AIVD bedreigingen voor de democratische rechtsorde. Wanneer individuen of groepen doelbewust een narratief over een 'kwaadaardige elite' verspreiden, creëren ze een feitelijk onjuist wereldbeeld. Daarmee ondermijnen ze het vertrouwen in democratische instituties en processen, zoals de overheid, politie en media. We noemen dit anti-institutioneel extremisme.

De AIVD maakt onderscheid tussen vijandigheid vanuit een extremistische ideologie en reguliere kritiek op instellingen.

(AIVD) Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Wetenschappers, onderzoekers, journalisten, mensenrechtenverdedigers of gewone burgers die kritiek hebben op de regering zijn extremisten, maar dáár zijn twijfels over. Hoe zit het met de vrijheid van onderzoek, pers en meningsuiting?

Artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens voorziet in het recht op vrijheid van meningsuiting en persvrijheid. Dit recht is onderworpen aan beperkingen die "bij wet zijn vastgesteld" en "noodzakelijk zijn in een democratische samenleving". Het recht omvat ook de vrijheid om een mening te hebben en om informatie en ideeën te ontvangen en te delen.

_ (Jurisprudentie Artikel 10 EVRM: een inmenging moet noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Traditioneel heeft het Hof hieruit afgeleid dat de vrijheid van meningsuiting ook geldt voor informatie en ideeën die kwetsen, choqueren of verontrusten. Dit geldt ook voor zeer gevoelige onderwerpen. Een inmenging moet noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Traditioneel heeft het Hof hieruit afgeleid dat de vrijheid van meningsuiting ook geldt)

Nationale overheden, met de diverse politieke deep state-spelers die letterlijk hun ziel aan de duivel hebben verkocht aan de Luciferiaanse wereld van de globalistische misdaadcabale, het hart van de Amerikaanse oorlogsmachine, in ruil voor alle rijkdom, decadente luxe en seksuele verdorvenheid die groot geld en macht te koop zijn. Maar zoals bij elk georganiseerd misdaadssyndicaat is het, als je er eenmaal in zit, extreem moeilijk om er weer uit te komen. Hagopain legt in zijn boek de demonische barbaarsheid bloot van het zielloze beest dat de verborgen satanische sekte is die momenteel deze

wereld regeert. De pedofiele bloeddorst van de heersende elite naar kinderen: van de oudheid tot vandaag door Joachim Hagopian, (American Empire Exposed). Volgens Hagopain's mening zijn veel heersers op aarde bloeddorstige pedofielen, parasitaire monsters die zich letterlijk en roofzuchtig tegoed doen aan de 8 miljoen kinderen die jaarlijks wereldwijd verdwijnen. Wereldwijde kinderhandelnetwerken genereren enorme winsten, aangestuurd door de machtigste individuen ter wereld. Een rapport uit 2014 van de Internationale Arbeidsorganisatie schat dat twee derde van de jaarlijkse winst uit gedwongen arbeid voortkomt uit seks-slavernij, goed voor \$ 99 miljard per jaar. En van die \$ 99 miljard wordt het overgrote deel geproduceerd met bloed, zweet, tranen en vlees van hulpeloze minderjarige seks-slavinnen die gevangen zitten in wereldwijde smokkelnetwerken die worden gerund door dezelfde kwaadardige mondiale elite. Aan het hoofd van de heersende elite van deze planeet staan 13 families, waaronder de Rothschilds en de Rockefeller's, evenals de Europese koninklijke familie. Ze controleren duizenden gecompromitteerde, omgekochte en gechanteerde marionettenpolitici, bankiers, rechters, CEO's, militaire generaals, entertainers, topspionnen en politiechefs. Elk jaar raken velen verstrikt in netwerken van seks-slavenhandel. "Tony Blair"! en George W. Bush!" "Iranse regimes staan bekend om hun doofpotaffaires rond seksnetwerken met pedofielen. Jeffrey Epstein's Lolita Express en Sex Slave Island, een pedofiele chantageoperatie, betrof onder andere Clintons en mogelijk ook Trump!"! De Government RAG (opgericht in 2009 in de VS - een educatieve alternatieve nieuwsbron)

Joachim Hagopian is afgestudeerd aan West Point en voormalig legerofficier. Na zijn dienstitijd behaalde Joachim een masterdiploma in klinische psychologie en werkte hij meer dan een kwart eeuw als erkend therapeut in de geestelijke gezondheidszorg met mishandelde jongeren en adolescenten. In Los Angeles vocht hij tegen de grootste kinderbeschermingsdiensten van het land, binnen het volledig verbrokkelde en corrupte kinderbeschermingssysteem van Amerika. De ervaring in zowel het leger als het kinderbeschermingssysteem heeft hem goed voorbereid als onderzoeker en onafhankelijk journalist, die de kwalen van Big Pharma blootlegde en hoe het door Rockefeller gecontroleerde medische en psychiatrische systeem meer kwaad dan goed doet. Als onafhankelijk journalist heeft Joachim al meer dan 8 jaar honderden artikelen geschreven voor veel nieuwssites, zoals Global Research en lewrockwell.com. en momenteel <https://jameshagopian.org> Als gepubliceerde bestsellerauteur op Amazon van een serie van vijf boeken getiteld *Pedophilia & Empire: Satan, Sodomy & the Deep State*, zijn AZ-bronboekenserie onthult de wereldwijde pedofilie-plaag en is gratis verkrijgbaar op: <https://pedoempire.org/contents/>
The Government RAG (opgericht in de VS in 2009 - een educatieve alternatieve nieuwsbron)

(artikelen door Franklin ter Horst):

- "Skull&Bones Orde" de meest occulte tak van de vrijmetselarij, de club die Lucifer als god aanbidden.
- "Opus Dei" is een conservatieve roomse organisatie met de karaktertrekken van een sekte.
- "De Jezuïeten" noemen zich de "Sociëteit van Jezus" maar het gaat in werkelijkheid om een club satanisten. Dat ze de naam Jezus gebruiken is niets anders dan bedrog.

De Bilderberg Conferentie (audio)

<https://archive.org/details/BilderbergConferentie>

Regeren vanuit het duister : de ware macht van vrijmetselarij, de Priorij van

Sion, Illuminati, Skull and Bones Jim Marrs (auteur), 2006, Nederlands.

Book:

Pedophilia Empire Satan Sodomy

the Deep State By Joachim

Hagopain

Joachim Hagopian is a West Point graduate, former Army officer. After the military, Joachim earned a master's degree in Clinical Psychology and worked as a licensed therapist in the mental health field with abused youth and adolescents for more than a quarter century. In Los Angeles he found himself battling the largest county child protective services in the nation within America's thoroughly broken and corrupt child welfare system. The experience in both the military and child welfare system prepared him well as a researcher and independent journalist, exposing the evils of Big Pharma and how the Rockefeller controlled medical and psychiatric system inflict more harm than good.

As an independent journalist for over 8 years, Joachim has written hundreds of articles for many news sites, like Global

Research, lewrockwell.com and currently <https://jameshfetzer.org>. As a published bestselling author on Amazon of a 5-book volume series entitled *Pedophilia & Empire: Satan, Sodomy & the Deep State*, his A-Z sourcebook series exposes the global pedophilia scourge is available free at: <https://pedoempire.org/contents/>

The Government RAG (usa-established 2009- an educational althernative news source)

<https://archive.org/details/rituele-en-satanistische-netwerken-kindermisbruik>

AN EXHORTATION

TO THE NEW POPE

“WE THE CHILDREN OF THE CHURCH”

We, once the children of the Church, carry in our bodies and memories the invisible wounds of sexual violence—our own spiritual stigmata. Yet our collective voice, rising from what was once unspeakable, is an act of resurrection. It restores the humanity that was violently taken from us and by it we are able to begin a new life.

May 8, 2025

SURVIVORS NETWORK OF THOSE
ABUSED BY PRIESTS
PO Box 16376
Chicago, IL 60616, United States

His Holiness
Apostolic Palace
00120 Vatican City

Thursday, May 8, 2025

We are writing to you as the world's oldest and largest organization representing survivors of rape, sexual assault, and abuse by priests, religious, nuns, lay ministers, and volunteers in the Catholic Church. For over 35 years, we have supported more than 25,000 survivors worldwide. In the lead-up to the conclave that elected you, we launched a new global survivor initiative, Conclave Watch, a database detailing the records of how the cardinals that have elected you have facilitated and concealed cases of clergy abuse.

Once, we were the children of the church.

The sex offender always commits two crimes: first, they steal the body, and then, they steal the voice.

Many of the cardinals that elected you covered up the crimes committed against us, and the priests and others who assaulted us hold significantly greater social value and prestige than any of us, individually or collectively. The theatre and international acclaim that surrounded your election unmistakably demonstrates this. It is not natural at a time like this to want to know about the kind of sexual and spiritual affliction visited upon us as children. Such knowledge disrupts and threatens the ordinary functioning of the church. Who, when engaged in prayer and praise for your ascension, wants to know about this disavowed and obscene underside of your church? No one, that is, except those motivated by the only true reason to want to know it: justice.

While the priest and other offenders may have stolen our bodies, it is the cardinals and bishops of the church, along with three successive popes before you, who have stolen our voices. Imagine our heartbreaking disappointment and despair if we discover that this includes you.

Your first words must be to survivors and the children of the church

We anticipate that some may criticize us for raising this issue while the world celebrates your election. However, when is it ever the right time to discuss the alarming reality of rape and

sexual violence against children, which occurs every minute of every hour of every day in this troubled world?

Shortly before Pope Francis died, he held a World Leaders Summit on Children's Rights¹ and signed a declaration outlining eight principles for the protection and care of children's rights. Following the summit, he announced his intention to issue a special apostolic exhortation directly addressed to children, aimed at educating and empowering them about their rights.

He never lived to complete this exhortation. Now that task falls upon you. The first words you speak as pope should be to survivors and the children of the church.

Yet how will you proclaim a commitment to upholding the rights of children around the world and denouncing those who do not, when under the church's laws, the vulnerable do not have those rights? Moreover, how can you do this while many of your fellow bishops are currently violating these very principles?

Pope Francis was urged repeatedly by the United Nations, by state-sponsored commissions on abuse, and by survivors like us to enact a truly universal zero tolerance law for sexual abuse and cover-up. No such church law exists. Why are tens of thousands of clerics, known by you and your fellow bishops around the world to have raped and sexually assaulted children and the vulnerable, still in ministry today? Why can any bishop in the world, including you, cover up instances of rape and transfer offenders to new assignments where they are likely to abuse again?

Without a new universal zero tolerance law, it is legal for known abusers to practice and present themselves as priests in good standing in parishes and schools, and to families. Current church laws do not protect and uphold the rights of children. They protect and uphold the immunity of bishops and clerics who abuse children, obstruct civil justice, and cover up sex crimes.

What true universal zero tolerance must be under your papacy

We write to you with a spirit of prophetic anger, frustration, love, and a call for justice. Taking on the role of a prophet—urging the leader of the Catholic Church to adhere to his own words and commitments—is an unwelcome and thankless task. However, the priests, religious, nuns, lay ministers, and volunteers who have abused us, the bishops who have covered it up, and the popes ultimately responsible for these actions have forced us into this position. We are determined to remain faithful to the mission entrusted to us by the children of the church.

St. Francis of Assisi said, "Start by doing what is necessary, then do what is possible; and suddenly you are doing the impossible."

---

¹ "Speech of His Holiness Pope Francis to the World Leaders Participating in the Summit on Children's Rights." Dicastero per la Comunicazione, February 3, 2025.
[vatican.va/content/francesco/speeches/2025/february/documents/20250203-summit-diritti-bambini.html](https://www.vatican.va/content/francesco/speeches/2025/february/documents/20250203-summit-diritti-bambini.html).

We have carefully and meticulously drafted, word-by-word and line-by-line, the first truly universal zero-tolerance law that meets the requirements and standards of both canon law and international human rights law.² This law is necessary. It will make it possible to legally and swiftly remove known offender priests from ministry worldwide and start holding bishops accountable for their actions. By doing this, we can achieve what seems impossible: creating a church where no one who harms children and the vulnerable can serve as a priest and where no one who covers up for fellow clerics will ever again be a bishop or sit on the chair of St. Peter.

St. Francis also famously remarked, “Your actions are the only sermon people need to hear.” Signing zero tolerance into church law and enacting it as pope will be the only exhortation the children of the world will ever need to hear from you.

Transition to an abuse-free church

We are building a clear, pragmatic, and achievable process with the help of the international community to resolve this catastrophe, but it can only be achieved if you participate with us in a global, survivor-led transitional justice process to finally address the church’s legacy of sexual abuse and cover-up.

The model requires full Vatican participation, including truth-telling, restitution, and reform, but must not be controlled by the church. It offers a pathway to a post-abuse church grounded in transparency, justice, and healing.

This model must adhere to established core principles of justice internationally recognized by survivors, the United Nations, and international human rights bodies and organizations, especially in the context of addressing systematic and widespread human rights violations. It should be the responsibility of survivors to lead this process on the basis of their experience as victims of these violations. For genuine reconciliation to occur, church leaders must first demonstrate, accept, and proclaim the truth of their complicity in these crimes and violations. For this reason, the Holy See cannot control the process but must fully cooperate with an external body in good faith. Finally, the components of this model must be applied universally to the entire global church:

- A Global Truth Commission, independent and with full Vatican cooperation. It will hold regional hearings, document abuse and cover-up, and require full Vatican compliance, including opening of all archives of abuse records.
- A universal Zero Tolerance Law enacted into canon law, removing all abusers and complicit officials.
- Proactively partake in international agreements requiring church transparency and support for legal prosecutions. Concordats should include mandatory reporting obligations.

---

² “SNAP Zero Tolerance Recommendations.” Survivors Network of those Abused by Priests. natesmission.org/s/SNAP-ZT-LAW.pdf

- A Reparations Fund supported by church assets to provide just restitution to survivors. This includes psychological care, financial restitution, education, and housing. Public acts of restitution should include memorials and official church acknowledgments.
- Form a Global Survivors Council with authority to monitor implementation and compliance. This Council will require the cooperation and participation of the Holy See, bishops' conferences, and international legal bodies.

Unless you join us in taking these steps, all efforts to address the catastrophe of clergy abuse will result in the same repetition of failure, another generation of clerical predators, and the continuation of this global trauma.

Three popes, three betrayals: Will you be the fourth?

After the resurrection, Jesus told Peter: "When you were young, you dressed yourself and went where you wanted; but when you are old, you will stretch out your hands, and someone else will dress you and lead you where you do not want to go." (John 21:18)

Unlike you and Peter, many of us did not experience the freedom of youth. As children, we were not allowed to dress ourselves or go where we wished. Instead, we were led to places of total subjugation, destitution, and despair—a place where we felt the absence of God, much like what Christ experienced on the cross.

Now, you carry the weight of this burden. The abuse of children by certain priests and the subsequent cover-up of those crimes by bishops directly implicate you. This history forces you to confront the betrayal of innocence, leading you to a place you do not want to go.

As the Bishop of Rome, you are the direct successor of St. Peter, whom you believe was the first pope—chosen not by men, but by Christ himself. Yet, one of the great mysteries of faith is that Jesus did not choose Peter for his courage or honesty; he knew that Peter would betray him. Jesus was aware that Peter would deny his innocence and lie about it—not once, but three times. In other words, our first pope was a coward and a liar.

You will be the fourth successive pope since the public revelation of widespread and systematic abuse of children to Catholics and the world. Your three predecessors accepted the papal office, fully aware that they had betrayed the innocence of children in the dioceses entrusted to them. When they became pope, none declined the office out of shame or unworthiness for what had occurred—neither Karol Józef Wojtyła in Poland, nor Joseph Alois Ratzinger from Germany, nor your predecessor, Jorge Mario Bergoglio from Argentina. And none of them approached the papal chair and, like Peter, confessed his sins, wept bitterly, and vowed never to betray the innocent again. Like them, will you fail to fully recognize what you and your fellow bishops have done and what you are continuing to do?

Jesus reserved some of his strongest rebukes for Peter, saying, "Get behind me, Satan!" when Peter failed to grasp the true cost of discipleship. Yet, despite his shortcomings, Peter was still the one Christ entrusted with leading the church.

Betrayal of the innocent is not, in itself, a barrier to sitting on the Chair of St. Peter—as long as one follows Peter's example. Peter did not justify his actions. He did not excuse himself. He did not shield himself from the devastating realization of what he had done.

Will the children and the vulnerable of his church have to endure a fourth pope that will betray them and all the innocent entrusted to his care? Or will you be the first pope to end this scourge and heal the open wounds left by the Catholic Church's long history of sexual violence?

Sincerely,

The Survivors Network of Those Abused by Priests

(SNAP, the Survivors Network, has been providing support for victims of sexual abuse in institutional settings for more than 35 years. We have more than 25,000 survivors and supporters in our network. Our website is SNAPnetwork.org)

Tweede Kamer der Staten-Generaal 6 maart 2024, FvD opnieuw vragen in 2024 na commissie Hendriks 2022, over ritueel kindermisbruik in nederland

<https://archive.org/details/na-commissie-hendriks-2022-opnieuw-vragen-over-ritueel-kindermisbruik-in-nederland-2024>

Hoofdstuk 36: Nederland – De Pedofiel Koninkrijk en Sodom en Gomorra van de moderne wereld

Joachim Hagopian, 13 juli 2020

<https://archive.org/details/nederland-pedofiel-koninkrijk-en-sodom-en-gomorra-van-de-moderne-wereld>

De scriptie door J van Buuren, daarin “Demmink-complotconstructie” IFUD of Human Rights: duidelijk is niet over welke complotconstructie dat het betreft waar van Buuren over schrijft in de zaak Joris Demmink. Zou de auteur Joachim Hagopain bedoelen? Dan had hij het moeten vermelden. IFUD of Human Rights kan niet zo vlug beoordelen wat wel of niet waar is. Volgens Onderzoek commissie-Hendriks (2022), zou het verhaal door Joachim Hagopain niet de waarheid zijn. (een vonnis door 'n rechter, of een notariële akte door de notaris) zijn voor IFUD of Human Rights wel voor de waarheid geacht, zolang men niet kan slagen de onjuistheid te betwisten.

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Doelwit Den Haag? : complotconstructies en systeemhaat in Nederland
2000-2014**

Buuren, J. van

Citation

Buuren, J. van. (2016, November 2). *Doelwit Den Haag? : complotconstructies en systeemhaat in Nederland 2000-2014*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/43818>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/43818>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

(korte samenvatting)

Deze scriptie gaat over:

Demmink-complotconstructie, seksdossiers in doofpot rolodex-onderzoek. In juni 2016 besloot het Openbaar Ministerie om niet tot strafvervolgning over te gaan en vroeg het hof van Den Haag met de wens niet te vervolgen in te stemmen. Volgens het O.M. had het twee jaar durende onderzoek geen vermoedens van strafbare feiten opgeleverd. Complicerende factor bij het onderzoek was dat Turkije geen rechtshulp wilde verlenen. Verder over, Complotverhalen over landverraders- politici als marionet besturen, over 'duistere occulte's van vrijmetselaars/skulls-bones/illuminati', een 'satanisch spiritueel geestelijk afgeschermd duistere hogere hiërarchische context', over de 'luciferanen van de slangenorde die beschikken over het staatsapparaat' of over een schaduwregering bestaande uit 'mensen uit de politieke elite en corporaties. Over 'duistere occulte's van vrijmetselaars/skulls-bones/illuminati', een 'satanisch spiritueel geestelijk afgeschermd duistere hogere hiërarchische context', over de 'luciferanen van de slangenorde die beschikken over het staatsapparaat', of over een schaduwregering bestaande uit 'mensen uit de politieke elite en corporaties en sommige facties van het militair-industriële complex. Over geheime samenzwering op de Bilderberg conferenties door de top van politiek en de industrialisten. Over een Nieuwe wereldorde. Jezuiten van het Vaticaan die aan de touwtjes trekken op het wereldtoneel, en over duistere occulte's van vrijmetselaars / skulls-bones en illuminati. Complot over het bestaan van martelkamer van Salomonson (Demmink en prins Claus) zouden kinderen misbruiken. Het Koninklijke familie betrokken bij aanleveren van baby's en kleuters voor hooggeplaatsten om deze vervolgens te misbruiken. Dat Koningin Beatrix van Nederland opdracht gaf tot en betaalde voor "de moord, marteling, verkrachting en het doden van kinderen" in aanwezigheid van belangrijke Nederlandse politici en andere bekende wereldleiders. De monarchie zou diep bij pedofiele netwerken betrokken zijn. De elite voorgesteld als koudbloedige entiteiten die het werktuig van Satan zouden zijn. In ALLE gevallen zou de wortel van het kwaad "lucifer" satanisme zijn, en zou sprake zijn van een wereldwijd pedonetwerk waarin jaarlijks meer dan een miljoen kinderen verdwijnen voor misbruik. Individuen die aan de bel trekken of klokkenluiders over aanvaringen met hun werkgever, en gedwongen opname in inrichtingen. Totaal geestelijk kapot maken om hen op die manier uit te schakelen. De Staat der Nederlanden zou een criminele organisatie zijn en Nederland een schijn democratie. De samenleving -zelfs de wereld- was geworden tot een grote gevangenis die vrije burgers tot slaven wilden maken van het systeem. Individuen die levensverhalen publiceren uit wantrouwen, woede en frustratie. Dat konden aanvaringen zijn met bureau jeugdzorg, het UWV, de belastingdienst, de overheid en de boeren, Groningen of over bezuinigingen algemeen het levensonderhoud, de bejaardenzorg en vluchtelingen. Speciaal de Jeugdzorg zou jarenlang grof geld verdienen door zoveel mogelijk kinderen zolang mogelijk onder toezicht en uit huis te plaatsen, waarbij de kinderrechtshouders de meningen van jeugdzorg klakkeloos zouden volgen. De keuringen UWV waar men Gestapo methode zou toepassen, waar b.v. personen met kanker nog ter werk gesteld. Bij de vluchtelingenkwestie gingen sommigen in extreem-rechtse kringen nog 'n stapje verder door te stellen dat de overheid bezig was met vervanging eigen volk door vluchtelingen. Dit geheel verhaal in de context, dat de zogenaamde zelfbenoemde "wakkeren" het wél door hadden alles om hun heen maar de rest van de bevolking, in hun ogen de "schapen" niet opstonden tegen het vermeende kwaad.

Haat misdaden

Symbolen nationaal socialisme

Jurisprudentie: Hoge Raad der Nederlanden

HR:2009 / BJ6941

[Gebruik van symbolen]

Er is geen enkel symbool, zelfs niet het hakenkruis, dat op zichzelf strafbaar is op grond van een van de discriminatieartikelen. Uit de hierboven aangehaalde uitspraak van de Hoge Raad blijkt dat het hakenkruis beledigend is over een groep als daarmee het nationaal-socialistisch gedachtegoed wordt uitgedragen. Datzelfde geldt voor andere symbolen die aan het nazi-gedachtegoed kan worden gerelateerd, zoals bijvoorbeeld SS-teken. Bij het ene nazi-symbool zal echter eerder duidelijk zijn dat het nationaal-socialistisch gedachtegoed wordt uitgedragen dan het andere. Voor de symbolen die ontstaan zijn in de nazi-tijd, bijvoorbeeld het SS-teken, geldt, dat het nationaal-socialistisch gedachtegoed bijna per definitie wordt uitgedragen. Het opzettelijk tonen van dit teken is al voldoende voor het uitdragen van het nazistisch gedachtegoed. De SS stond immers voor de vernietiging en uitroeiing van de tegenstanders van het naziregime, met name joden, zigeuners en homoseksuelen. Het hakenkruis bestond echter al voor de nazi-tijd als een teken met een heel andere, agressieloze betekenis. Daarom is, in vergelijking met het SS-teken, meer nodig om te spreken van het uitdragen van een bepaald gedachtegoed.

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Minister van Justitie en Veiligheid
D. Yesilgöz-Zegerius
Postbus: 20301
2500EH, DEN HAAG

Mierlo, 6 september 2022
betreft: te uwer informatie

Zijne Excellentie Yesilgöz-Zegerius,

Het feit dat ambtenaren in opdracht van bewindspersonen kritische stukken achterhouden door de beleidsregels en richtlijnen onder de verantwoordelijkheid van de Minister. Het gaat om een **brief van dd, 11 januari 2022** die aan de Minister van Justitie en Veiligheid D. Yesilgöz-Zegerius was gericht met afzender IFUD of Human Rights en waarvan het niet duidelijk is of die ooit bij U als Minister op het bureau terecht is gekomen. Dit probleem is thans opgelost door de bewuste brief te laten betekenen door een deurwaarder samen met nog wat andere stukken. Ik mag veronderstellen dat U ondertussen de bewuste brief heeft ontvangen van collega S.A.M. Kaag MA, MPhil viceminister-president van de Staat der Nederlanden.

Op bladzijde 20 van de brief staat een link naar het Jaarverslag van IFUD of Human Rights (pdf-bestand) op internet. Op bladzijde 473 -ter berichtgeving en onderzoek- de gefotoshopte afbeelding van vorige Minister van Justitie en Veiligheid Fred Grapperhaus. Vanaf 2020 is die afbeelding online en staat er heden nog steeds op online. We zien Grapperhaus als nazi uitgedost met pet en jasje, en voorzien van de symbolen van de voormalige SS van het Derde Rijk.

Voorbeeldfunctie

Bewindspersonen hebben een belangrijke voorbeeldfunctie, (het blauwe boek Handleiding voor bewindspersonen) Bron: Dit handboek is te vinden op Rijksoverheid.nl., mr. Marianne Hordijk Secretaris ministerraad. U kunt daarom Uw verantwoordelijkheid niet voor 100 procent afschuiven op de techbedrijven.

Grondwet

De Grondwet wijst de minister aan als leidinggevende van het ministerie. Ook is de minister in formele zin de 'bestuurlijke baas' van de staatssecretaris op het departement, onverminderd het feit dat de laatste een eigen portefeuille heeft (zie verder het commentaar bij art. 46 Gw). Hieruit kan worden afgeleid dat de minister de leiding heeft over zijn ministerie en derhalve over alle ambtenaren. Hij is bevoegd bevelen en aanwijzingen te geven, alsmede richtlijnen en beleidsregels te geven bij de uitvoering van wettelijke en bestuurlijke taken. Vervolgens heeft de minister in dit kader ook rechtspositionele bevoegdheden ten aanzien van zijn ambtenaren, zoals benoeming en ontslag. Verder betekent de leidinggevende taak van de minister dat hij of zij verantwoordelijk is voor de ambtelijke structuur van zijn ministerie. De minister is tevens belast met het beheer van de begroting van zijn ministerie op basis van de Comptabiliteitswet

(zie art. 19). Dit alles bijeen genomen maakt hem tenslotte volledig en individueel verantwoordelijk voor zijn ambtenaren en zijn ministerie aan de Staten-Generaal (zie verder over de verhouding minister-ambtenaren art.42 Gw.) De ministeriële verantwoordelijkheid houdt in dat ministers, gezamenlijk en afzonderlijk, verantwoording aan het parlement afleggen voor hun beleidsdaden. Zij alleen zijn (politiek) verantwoordelijk voor wetgeving en beleid. De Koning, die tevens deel uitmaakt van de regering, is dat niet.

Art.44Sr, ambtsmisdrijf

Strafbare feiten begaan onder een van de verzwarende omstandigheden omschreven in artikel 44 van het Sr. Daarin wordt als verzwarende omstandigheid opgenomen: "gebruik maken van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken."

Artikel 361 Wetboek van Strafrecht

1. De ambtenaar of een ander met enige openbare dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon, die opzettelijk zaken bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers, welke hij in zijn bediening onder zich heeft verduistert, vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, of toelaat dat zij door een ander worden weggemaakt, vernield beschadigd of onbruikbaar gemaakt, of die ander daarbij als medeplichtige terzijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden of geldboete van de vijfde categorie.

Ministeriële Verantwoordelijkheid

De minister van Justitie en Veiligheid die op grond van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet daarover de leiding heeft is bevoegd aan alle bij die organisatie werkzame ambtenaren instructies te geven. Omdat de minister langs deze weg bevoegd is om volledig te bepalen wat er op zijn ministerie gebeurt, is hij voor alle handelingen binnen het ministerie volledig politiek verantwoordelijk. Alle ministers gezamenlijk zijn verantwoordelijk voor het algemene regeringsbeleid van de Nederlandse Staat, dat in de ministerraad wordt besproken.

Onder verwijzing

- Brief Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Kenmerk: 2022-0000123877 Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Datum:8 maart 2022, betreft:Hoofdpijnen beleid voor digitalisering De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Koninkrijksrelaties en Digitalisering.
- United Nations A/76/L.30 General Assembly, 13 January 2022 Seventy-sixth session Agenda item 16 Culture of peace.

In de bijlage(n) van deze brief

- Brief Ministerie van Justitie en Veiligheid aan Voorzitter Tweede Kamer der Staten-Generaal, 3 mei 2022, kenmerk: 3811068, Antwoorden Kamervragen over de uitwerking van de plannen inzake het toevoegen van 'hate speech' onder Artikel 83 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).
- Contribution ID: 345f50f3-eb4d-4e19-859c-6ed0292e8db7, Date: 12/04/2021 , Targeted consultation: European Commission's initiative to include hate speech and hate crime in the list of EU crimes provided for in Article 83(1) TFEU.
- Brief Ministerie van Ministerie Justitie en Veiligheid (Fred Grapperhaus) 13 april 2021, kenmerk: 3279371, Consultatie: EC's initiative to include hate speech and hate crime in the list of EU crimes provided for in Article 83(1) TFEU.
- Kopie deurwaardersexploot L4200928 en kopie deurwaardersexploot L4201030.

IFUD of Human Rights
de Voorzitter
J.P. van den Wittenboer

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

burgerbrieven@minjenv.nl

T 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Ons kenmerk
4196808

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 9 september 2022
Onderwerp Uw brief plus bijlagen van 6 september jl.

Geachte heer Van Den Wittenboer,

Uw bovengenoemde brief plus bijlagen, die u mij ter kennisgeving heeft gestuurd, heb ik in goede orde ontvangen. In antwoord deel ik u mee dat ik met belangstelling heb kennisgenomen van uw correspondentie, maar geen reden zie om inhoudelijk te reageren.

Ik vertrouw erop u met het vorenstaande voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,

C.A.M. Boekestein-Klößner
Plv. Hoofd Afdeling Benoemingen,
Burgercorrespondentie, Ondersteuning en
Parlementaire Zaken

**RAAD VAN DE
EUROPESE UNIE**

SECRETARIAAT-GENERAAL

Juridische Dienst

RUE DE LA LOI, 175

B - 1048 BRUSSEL

Tel: (32 2) 281 61 11

Telefax: (32 2) 281 73 81/281 73 97

SSS9/01932

Brussel, 11 februari 2009

IFUD of Human Rights
Po.box 324
NL- 5660AH Geldrop

Ter attentie van de heer J.P. van den Wittenboer, Voorzitter

Geachte heer,

Wij hebben uw brief van 27 januari 2009 en de bijlagen daarbij goed ontvangen.

U verwijst daarin naar artikel 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name het eerste lid daarvan. Die bepaling verleent evenwel geen recht van initiatief aan de Raad van de Europese Unie, die de erin neergelegde bevoegdheden slechts kan uitoefenen op voorstel van eenderde van de lidstaten, het Europees Parlement of de Commissie.

Wij sturen u dan ook uw documentatie terug, zodat u die desgewenst nog passend kunt gebruiken.

Hoogachtend,

Thérèse BLANCHET
Hoofd van de Eenheid Coördinatie
Juridische dienst

Schorsingsclausule (artikel 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie)

Artikel [7](#) van het Verdrag betreffende de Europese Unie voorziet in de mogelijkheid tot **schorsing van rechten die behoren bij het lidmaatschap van de Europese Unie (EU)** (zoals stemrecht in de Raad van de Europese Unie) indien een land de beginselen waarop de EU is gegrondvest ernstig en voortdurend schendt. Het gaat hier om de beginselen die zijn bepaald in artikel [2](#) van het Verdrag betreffende de Europese Unie (respect voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de grondrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren). De verplichtingen van dit land behouden echter hun bindend karakter.

Conform artikel 7 kan de Raad, op voorstel van een derde van de EU-lidstaten, of van de Europese Commissie of het Europees Parlement, met een meerderheid van de stemmen van vier vijfde van zijn leden en na instemming van het Parlement, constateren dat er een duidelijk risico van ernstige schending van de grondrechten door een lidstaat bestaat en deze passende aanbevelingen zenden.

Artikel [354](#) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) bevat bepalingen over de wijze van stemming in de grote EU-instellingen wanneer artikel 7 van het VEU op een lidstaat wordt toegepast. Het land in kwestie neemt niet deel aan de stemming. Het land telt niet mee bij de berekening van het derdedeel van de landen dat nodig is voor het voorstel of het viervijfdedeel dat nodig is voor de meerderheid. De toestemming van het Parlement vereist een tweederdemeerderheid.

Debat over antisemitisme en islamofobie

<https://archive.org/details/debat-over-antisemitisme-en-islamofobie>

European Parliament petition

<https://archive.org/details/european-petition-racism-and-xenophobia-2015>

https://archive.org/details/cecilia-wikstrom_202505

Europees Hof van Justitie

<https://archive.org/details/europees-hof-van-justitie>

https://archive.org/details/nothing-but-the-truth_202202

Europese Commissie

<https://archive.org/details/eu-misdrijven-atikel-81-lid-1-vweu>

EUROPESE COMMISSIE

Kabinet van Eerste Vicevoorzitter Frans Timmermans

Lid van het Kabinet

Brussel, 13.08.2015
BM/kr Ares (2015) 2715348

Geachte heer Van den Wittenboer,

De eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, de heer Frans Timmermans, belast met betere regelgeving, interinstitutionele betrekkingen, rechtsstatelijkheid en het handvest van de grondrechten, heeft mij gevraagd u te bedanken voor uw brief van 24 juni 2015 inzake de toepassing door Nederland van de Europese regelgeving inzake racisme.

In uw brief vraagt u de Commissie om tegen Nederland een inbreukprocedure in te leiden wegens niet-nakoming van zijn verplichtingen op grond van Kaderbesluit 2008/913/JBZ betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht. Tevens stelt u dat de Commissie niet aan haar verplichting heeft voldaan om onpartijdig, eerlijk en binnen een redelijke termijn klachten te behandelen en haar rol als hoedster van de verdragen niet vervult bij het waarborgen van de fundamentele waarden van de Unie en het bestrijden van criminaliteit, racisme en vreemdelingenhaat in de lidstaten, zoals het gebruik van nazisymbolen. U wijst ook op een brief die u in september 2014 hebt verstuurd aan het Nederlandse parlement over deze kwestie en een petitie die u op 24 juni 2015 hebt verstuurd aan het Europees Parlement overeenkomstig artikel 227 VWEU.

U hebt deze kwesties reeds aangekaart bij de Europese Commissie in een klacht die wij hebben ontvangen op 8 januari 2015 (referentienummer CHAP(2015)00917) en in een later schrijven van 21 april 2015. De bevoegde dienst heeft u, na een zorgvuldige analyse van uw op- en aanmerkingen, een uitvoerig antwoord gegeven bij brief van 21 april 2015. In deze brief zijn de lopende acties en initiatieven van de Commissie beschreven die de correcte en effectieve omzetting en uitvoering van het kaderbesluit betreffende racisme en vreemdelingenhaat door de lidstaten moeten garanderen.

J..

De heer J.P. VAN DEN WITTENBOER

Voorzitter

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

E-mail: ifudofhumanrights@yahoo.com

Commission européenne, B-1049 Bruxelles / Europese Commissie, B-1049 Brussel - Belgium.
Office: BERL 12/231. Phone: direct line (32-2) 2965058

E-mail: bernd.martenczuk@ec.europa.eu

Na deze brief, en omdat u geen nieuwe wezenlijke informatie heeft verstrekt, heeft de Commissie u bij brief van 15 juni 2015 op de hoogte gesteld van haar beslissing om het dossier betreffende uw klacht af te sluiten.

Zoals reeds werd aangegeven in de aangehaalde antwoorden, kunnen individuele personen aan de Commissie weliswaar feitelijke of juridische informatie overleggen over aan een lidstaat toe te rekenen maatregelen of praktijken die onverenigbaar met een bepaling of beginsel van het recht van de Unie worden geacht, maar heeft de Commissie discretionaire bevoegdheid om te beslissen of de instelling van een procedure tegen een lidstaat wegens niet-nakoming van zijn verplichtingen op grond van het recht van de Unie op zijn plaats is.

Sta mij niettemin toe u nogmaals te verzekeren dat de Commissie streng toezicht uitoefent op de omzetting en uitvoering van het kaderbesluit door Nederland, net zoals zij dat doet voor alle andere lidstaten. Nu de Commissie sinds 1 december 2014 de bevoegdheid heeft om onder controle van het Hof van Justitie toezicht te houden op de toepassing van kaderbesluiten, is zij begonnen bilaterale dialogen met de lidstaten te voeren, inclusief met Nederland, om de volledige en correcte omzetting en uitvoering van het kaderbesluit te verzekeren. De Commissie zal niet aarzelen om op die basis inbreukprocedures in te leiden indien nodig.

Met vriendelijke groet,

Bernd MARTENCZUK

The Chair
Committee on Petitions

Brussel,
JH/mb[IPOL-COM-PETI D (2016)14262]

D 306790 08.04.2016

De heer Joannes Petrus van den Wittenboer
Intermediary Foundation of the Universal
Declaration of Human Rights
Kastanje 28
5731 NK Mierlo
NEDERLAND

Betreft: Verzoekschrift nr 0794/2015

Geachte heer van den Wittenboer,

De Commissie verzoekschriften heeft uw verzoekschrift onderzocht en in overeenstemming met het Reglement van het Europees Parlement ontvankelijk verklaard, aangezien het onderwerp tot de werkterreinen van de Europese Unie behoort.

De Commissie verzoekschriften ziet geen redenen om het Europees Parlement voor te stellen een motie van wantrouwen tegen de Europese Commissie aan te nemen. De commissie is namelijk van opvatting dat de Europese Commissie, na de oorspronkelijke vertraging bij de registratie, uw klacht correct heeft behandeld. Voorts is de commissie het volledig eens met de opmerkingen van de Europese Ombudsman ten aanzien van een nader onderzoek in verband met uw klacht.

Hiermee is de behandeling van uw verzoekschrift door het Europees Parlement afgerond en is het dossier gesloten.

Hoogachtend,

Cecilia Wikström
Voorzitter van de
Commissie verzoekschriften

Prof. Twan Tak: gevestigde orde

<https://archive.org/details/prof-twan-tak-gevestigde-orde>

De edities van het European Justice Scoreboard (EJS) hebben een niet-bindend karakter, zo brengt de Venetië Commissie van de Raad van Europa jaarlijkse advies uit over rechtsstaatrapporten aan de lidstaten van de EU. De aanbevelingen door de commissie rechtsstaat zijn niet juridisch bindend.

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Minister van Justitie en Veiligheid
namens de Nederlandse Staat gemachtigd
D. Yesilgöz-Zegerius

Postbus: 20301
2500EH, DEN HAAG

Mierlo, 7 november 2022
betreft: ter uwer informatie

Zijne Excellentie Yesilgöz-Zegerius,

Het kabinet

Een beeld op van een goed functionerende nederlandse rechtsstaat, met hoge
gepercipieerde rechterlijke onafhankelijkheid, en dat de onafhankelijkheid van rechters
hoog gepercipieerd wordt door burgers en het bedrijfsleven. Het kabinet onderschrijft het
belang dat burgers en het bedrijfsleven kunnen vertrouwen op de onafhankelijkheid van
rechters en de rechtspraak. ⁸ European Justice Scoreboard 2021
(<https://ec.europa.eu/info/files/eu-justice-scoreboard-2021>).⁸

1 oktober 2021
BZDOC-870508676-26
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Kabinetsappreciatie Rechtsstaatrapport 2021 van de Europese Commissie

IFUD of Human Rights

Er is sprake van dwaling onjuiste voorstelling van zaken over de uitvoering en werking van de
Nederlandse rechtsstaat door European Justice Scoreboard 2021, het kabinet neemt deze
onjuiste voorstelling van zaken over.

Rechtspositie van de burger tegenover de Staat

Vaak zijn mensen zich van de kwetsbaarheid van hun positie niet bewust wanneer zijn
betrokken zijn in een juridisch conflict tegen de Staat met de diverse ketenpartners om hun
recht te behalen. Het establishment van de gevestigde orde van de overheid die samen met
hun de ketenpartners dit systeem willen beschermen en hierbij bewust in stand houden. De
rechtzoekenden maken bezwaar maar raken vrij snel verstrikt tussen klachteninstituten die

niet functioneren,rapporten en formulieren, een juridische uitputtingsstrijd,de zware bewijslast,de slopende eenzijdige rechtspraktijk tot juridisch touwtrekken tot aan de Hoge Raad toe. Zo worden deze arme slachtoffers op mensonwaardige wijze gemangeld en uitgekleeft waarbij ook vaak huisgenoten gefrustreerd raken,raken deze onervaren medeburgers vrij snel het zicht op de door hen te nemen stappen en op hun rechtspositie kwijt. Een slachtoffer van deze praktijk is vrijwel kansloos om erkenning en vervolgens enig recht te krijgen.Deze praktijk leidt tot een ziek(er) makende uitputting en tot traumatisering.

Heersende klasse

Het recht – ook het strafrecht- dient er vooral te zijn om onmachtige te beschermen. In Nederland is dit precies andersom.Het recht beschermt en bevoordeelt de politieke en economische heersende klasse binnen de Staat. Het recht is een monopolistisch machtsmiddel van het establishment met een eigen Staat van heersers binnen die Staat.

Slapp's

Zodra klokkenluiders er een vinger naar uitstrekken sluit het systeem zich hermetisch Iedere aanval op de Staat en het systeem wordt door het Openbaar Ministerie en de rechters onmiddellijk afgeblokt. Vaak zet de overheid politieke opposanten en mensenrechtenverdedigers buitenspel door een conflict met de overheid te medicaliseren.

Brussel, 27.4.2022 COM(2022) 177 final 2022/0117 (COD) Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures ("strategische rechtszaken tegen publieke participatie") {SWD(2022) NL 117 final} NL

Establishment van de macht

"het behouden van de status quo"

Het apparaat van het gevestigde establishment van machthebbers binnen de regering in Den Haag samen met de tentakels van het grote bedrijfsleven die ongelooflijke macht uitoefenen in de overheid, media, academische wereld, het leger en de banken, staan boven electorale belangen. Deze groep zal nooit toestaan dat er een situatie ontstaat waarin hún macht aan voordelen verliest aan die van de democratische.

Ontkenning

Brief 3 september 2002 minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede namens de minister-president, tevens minister van Algemene Zaken, en de minister van Justitie aan Prof. mr. A.Q.C. Tak: *"het is niet duidelijk wat bedoeld wordt met de "gevestigde orde"*, (bron: Nationale Ombudsman Rapport Datum: 24 augustus 2004 Rapportnummer: 2004/328).

In theorie en praktijk concludeerde Tak onder meer dat het systeem van rechtsbescherming van de burger tegen de overheid alarmerende vormen heeft aangenomen. Met name de Raad van State moet het daarbij ontgelden, (boek "De Maastrichtse School" 2002).

Onder establishment wordt over het algemeen verstaan: "de gevestigde orde", ofwel de groep van personen die het geheel van institutionele, politieke, culturele, juridische en economische hefbomen in handen heeft, en die deze macht uiteraard ook wenst te bestendigen. Ze hangt dus nauw samen met elites en kringen waarbinnen de leden ervan elkaar frequenteren (vrijmetselaarsloges, exclusieve clubs, allerlei lobby's), bron: wikipedia.org.

Het beginsel van "equality op arms" gaat ervan uit dat zowel de verdediging als het de eiser met hetzelfde dossier en met dezelfde middelen strijden.

Onder verwijzing naar de brieven die eerder verzonden zijn aan U:

-11 januari 2022

-6 september 2022

IFUD of Human Rights

De Voorzitter

J.P. van den Wittenboer

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

T.a.v. Zijne excellentie E.J. Kuipers Minister

van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Betreft: het gezondheidszorgstelsel

Mierlo, 28 juni 2023

Zijne excellentie,

Personeel van verpleeghuizen in Nederland vergeet frequent medicatie of geeft verkeerde dosis wanneer de familie daar iets over zegt, worden ze door het bestuur van het verpleeghuis vaak weggezet als querulant of doorverwezen naar een klachtenregel die nadien niet objectief blijkt te zijn. De oorzaak berust vaak op communicatie problemen, die voor een belangrijk deel ook te wijten zijn aan communicatievaardigheden bij het verzorgend personeel. Men heeft te maken met kwetsbaarheid van teams, door uitval van een medewerker heeft dit onmiddellijk grote gevolgen voor de andere medewerkers. De gaten vaak opgevuld door onervaren krachten. Het personeel heeft hierdoor te maken met frustratie in het werk. Ook kunnen de communicatie problemen zich voordoen bij gebrek aan onderling afstemming tussen de leidinggevende en de medewerkers. De zorg mag niet steeds de sluitpost zijn in hulp aan ouderen en zieken. Klagen bij het IGZ blijkt ook niet te werken. Het is traag en als eens de inspectie verpleeghuizen bezoekt, is het “de slager die zijn eigen vlees keurt”. Dit manco dient te lijf te worden gegaan middels training en personeel met ervaring en een gedragen cultuuromslag binnen de verpleeghuizen in combinatie met ander beleid door de politiek in Den Haag.

De basis voor de overheidstaak op het gebied van de volksgezondheid ligt in internationale verdragen en in het bijzonder in artikel 22 lid 1 van de Grondwet: “De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid”. In Nederland wordt gezondheidszorg niet door de overheid verstrekt (met uitzondering van de openbare gezondheidszorg) maar door private zorgaanbieders. De overheid is ‘systeemverantwoordelijk’, dat wil zeggen draagt de verantwoordelijkheid voor kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van zorg. De kwaliteit van de daadwerkelijk geleverde zorg is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de zorgaanbieder zelf; de overheid ziet erop toe dat deze aan bepaalde normen voldoet. Met dat toezicht is de IGZ belast. De IGZ maakt deel uit van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS).

Artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) dekt een breed scala aan rechten, waaronder rechten op voldoende voedsel, water, sanitaire voorzieningen, kleding, huisvesting en medische zorg, evenals sociale bescherming die situaties dekt waarover iemand geen controle heeft, zoals handicap, weduwschap, werkloosheid en ouderdom. Moeders en kinderen krijgen speciale zorg. In artikel 25 van die verklaring staat een aantal voorwaarden, aan welke

voorwaarden de Nederlandse Staat beloofd heeft zich te zullen houden. De huidige machthebbers zullen alles in het werk stellen om de status quo te handhaven, aangezien dat hun eigen belangen het meest dient. Speciaal de machtige syndicale machtsmonopolies brengen het publiek grote schade toe. Zij zijn dus bij voorbaat verdacht, omdat zij gebrandmerkt zijn als de in schaapsvel gehulde handhavers van een gewraakt maatschappelijk systeem. Het vraagstuk van en over de gezondheidszorg stond in 1994 “plan Simons” volop in de belangstelling, en dat is het in 2023 nog steeds.

De nationale en lokale gezondheidsvraagstukken blijven naast de algemene en partiële vraagstukken nog steeds onverminderd om een oplossing vragen. Aan dit laatste wordt jammerlijk genoeg niet altijd de hand gehouden. Er is een indrukwekkend bouwsel ontstaan waarvan de indeling uiterst ondoorzichtig is, “de lappendeken van de gezondheidszorg”. Deze ondoorzichtigheid is er in de loop der jaren niet minder om geworden, ondanks de vele pogingen daarin verheldering te brengen. Ook de sterk toegenomen kosten van de geneeskundige zorg en de gezondheidszorg met daarnaast de twijfel aan het feitelijk rendement ervan, zijn problemen van de eerste orde. De oplossing om te komen tot een betere afstemming van de onderlinge functies is soms een kwestie van beter management, soms van een ander beleid en bestuur en soms van een betere programmering en het stellen van duidelijke prioriteiten. Soms liggen deze problemen in de politieke sfeer of in financiële regelingen. De werkelijkheid is ook hier weer de pendante tegenstelling en laat ons zien dat oplossingen niet of niet tijdig worden uitgevoerd of soms niet aan de orde worden gesteld. In de redeneertrant van de visie van het volk wil dat zeggen dat de keuze van het in te zetten instrument voor de bevordering van de gezondheidszorg “onjuist” is.

ah-tk-20222023-2575 ISSN 0921 - 7398 's-Gravenhage 2023 Tweede Kamer der Staten-Generaal Vergaderjaar 2022-2023 Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden 2575 Aangangsel van de Handelingen Antwoord van Minister Kuipers (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 12 mei 2023).

Het medische systeem van A tot Z wordt gecontroleerd door financiële belangen van de farmaceutische industrie. Tal van patiëntenorganisaties, wetenschappelijke bladen, medische journaals, onderzoeken en opinieleiders worden gesponsord door de farmaceutische industrie om het voorschrijfgedrag te beïnvloeden. De schijn van bonafiditeit door de Nederlandse overheid met de diverse rapporten over de gezondheidszorg fungeren als dekmantel

Onderzoek “Op onze gezondheid” de noodzaak van een sterkere publieke gezondheidszorg, door Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, Publicatie 2023-03, ISBN: 978-90-5732-176-4.

voor roofzuchtige en door winstbejag gedreven misdadige praktijken. De gezondheidszorg gebaseerd op louter kosten baten analyse in een moderne maatschappij waar alleen consumptie en winstbejag telt, is het risico op economische euthanasie enorm. De sterke vergrijzing van de bevolking en een economische recessie in combinatie van crisis zouden deze tendens nog kunnen versterken.

(*) Kopie brief Hans J. Simons, 22 september 1993, kenmerk: BB-U-933723

IFUD of Human Rights
de Voorzitter
J.P. van den Wittenboer

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'J.P. van den Wittenboer', with a large, sweeping flourish at the end.

Farmaceutische industrie

De farmaceutische industrie de verregaande loyaliteit van de medische beroepsbeoefenaars, overheidsinstanties aan de farmaceutische bedrijven en de samenhangende conglomeraties van regelovertreders samengevat in "farmaceutische complex". Een machtsblok van actoren in het veld dat regelovertredingen faciliteert of gedooft. Daarbij gaat het om de gerichtheid op illegaal gewin (en) systematisch misdaden plegen met ernstige gevolgen voor de samenleving, en in staat zijn deze misdaden op betrekkelijk effectieve wijze af te schermen door collusie, cliëntelisme en canards in de media. Via de verfijnde reclamesystemen die bij de overheid voorlichtingssystemen heten, zal de burgerij niet ontdekken wanneer de overheid bedriegt en liegt. Op deze wijze camoufleert men de onderlinge verwevenheid. De agressieve marketingmethode van de farmaceutische industrie is maatschappelijk onaanvaardbaar en onethisch. De belangen zijn groot, en het gaat om miljarden euro's. Neem een voorbeeld als de Europese Unie. De Europese Unie geeft ieder jaar 2,4 biljoen euro uit -afkomstig van belastingen van de burgers van de lidstaten- om zichzelf te promoten. Het geld is nodig voor o.a. tv- reclame, folders, kranten, rapporten etc. Dat is meer dan Coca Cola uitgeeft ieder jaar aan reclame wereldwijd. Het volk is een machteloze speelbal geworden van de farmaceutische industrie. Veel mensen vertrouwen blindelings op artsen die deel uitmaken van een systeem dat ontworpen is om mensen ziek te maken, tot de dood er op volgt. Grotere achterdocht van artsen is daarom zeer noodzakelijk. De medische missers omvat namelijk niet alleen het letsel dat artsen veroorzaken met de bedoeling de patiënt te genezen, maar ook de andere soorten letsel die het gevolg zijn van pogingen van de arts zich te beschermen tegen mogelijk vervolging wegens slechte praktijkuitoefening. Er blijken slachtoffers wiens dossier werd gesjoemeld. Vrijwel zeker sterven in ons land méér mensen een niet-natuurlijke dood dan officieel uit de statistieken blijkt. Geneeskundige blunders blijven hierdoor onopgemerkt. En ook misdrijven komen zo nimmer aan het licht. 1,2 miljoen Britten belanden jaarlijks in een ziekenhuis als gevolg van een verkeerde medische behandeling. In de Verenigde Staten -waar jaarlijks 40.000 mensen worden doodgeschoten- is de kans niettemin driemaal groter dat je wordt "vermoord" door een arts dan door een pistool. In Nederland lopen 30.000 patiënten tijdens de medische behandeling schade op door een medische fout of complicatie. Uit onderzoek in 1997 door Lens en van der Wal bleek dat één op de twintig artsen van Noord-Hollandse ziekenhuizen slecht functioneerden. Dat zou ook voor de rest van ons land gelden. Ruim 40% van de slachtoffers van een medische fout is na drie jaar nog steeds in een letselschadezaak verwikkeld. De slechte praktijkuitoefening omvat niet alleen medische missers. Vrijwel dagelijks gaan er mensen dood als gevolg van medicijnvergiftiging. Officieel worden al deze gevallen weggemoffeld als "natuurlijke dood". Het hele medische bedrijf laat zich in het web van de farmaceutische industrie weven. De Nederlandse volksgezondheid wordt volledig gedomineerd door de farmaceutische industrie. De Nederlandse landelijke overheid heeft volop meegewerkt aan de farmaceutische overheersing van de volksgezondheidszorg. Zowel de landelijke overheid als de ziekteverzekerders dienen de belangen van de farmaceutische bedrijven en nadrukkelijk niet die van de burgerbevolking. De farmaceutische industrie verdient miljarden euro's over de rug van de burgers in Nederland. De farmaceutische industrie stopt een deel van de woekerwinsten in het belonen (omkopen) van alles en iedereen in Nederland die ervoor zorgt dat hun pillen in Nederland worden gekocht. De overheid, Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) hebben belang bij het instandhouden van door de farmacie gedomineerde volksgezondheid. De zorgverzekeraars in Nederland bezitten aandelen van farmaceutische bedrijven waarvan de geproduceerde producten worden vergoed door deze ziekteverzekerders. Naarmate de farmaceutische bedrijven meer winst maken, stijgt de waarde van de aandelen. Ook pensioenfondsen in Nederland hebben een groot deel van hun vermogen belegd in aandelen van de farmaceutische bedrijven. Dit alles betekent dat het gunstig is voor de financiën van Nederland dat het goed gaat met de farmaceutische industrie. De farmaceutische industrie wil zo veel mogelijk winst maken, en hoe meer mensen pillen nodig

volksgezondheidszorg. Zowel de landelijke overheid als de ziektezorgverzekeraars dienen de belangen van de farmaceutische bedrijven en nadrukkelijk niet die van de burgerbevolking. De farmaceutische industrie verdient miljarden euro's over de ruggen van de burgers in Nederland. De farmaceutische industrie stopt een deel van de woekerwinsten in het belonen (omkopen) van alles en iedereen in Nederland die ervoor zorgt dat hun pillen in Nederland worden gekocht. De overheid, Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) hebben belang bij het instandhouden van door de farmacie gedomineerde volksgezondheid. De zorgverzekeraars in Nederland bezitten aandelen van farmaceutische bedrijven waarvan de geproduceerde producten worden vergoed door deze ziektezorgverzekeraars. Naarmate de farmaceutische bedrijven meer winst maken, stijgt de waarde van de aandelen. Ook pensioenfondsen in Nederland hebben een groot deel van hun vermogen belegd in aandelen van de farmaceutische bedrijven. Dit alles betekent dat het gunstig is voor de financiën van Nederland dat het goed gaat met de farmaceutische industrie. De farmaceutische industrie wil zo veel mogelijk winst maken, en hoe meer mensen pillen nodig hebben, en ook hoe langer, des te beter is dit voor de omzet van de farmaceutische industrie. De invloed van de farmaceutische industrie op het voorschrijfgedrag van artsen, die zich massaal laten omkopen met geld en snoepreisjes en presentjes, is groot. Stuk voor stuk lopen ze aan de leiband van de farmaceutische industrie. Artsen schrijven steeds meer recepten uit (143 miljoen per jaar) in Nederland. Steeds meer patiënten raken verslaafd en kunnen niet zonder hun dagelijks portie pillen, antidepressiva en kalmeringsmiddelen zitten heel erg in de lift. Het verslavende gebruik blijkt uit de groeiende hoeveelheid herhalingsrecepten en de stijgende voorschrijfduur van recepten. Door de diagnostische criteria gebaseerd op het DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) zijn duizenden kinderen, tieners opgenomen met de verkeerde diagnose voor psychiatrische drugs hieraan ten grondslag liggen. De opvoeders van instellingen in jeugdhulpverlening en de kinder- en jeugdpsychiatrie kunnen het gedrag en / of de stoornis niet goed hanteren. Alles moet daarom –natuurlijk– een medisch etiket krijgen voor meer omzet van de farmaceutische industrie. Steeds meer kinderen krijgen de diagnose ADHD, zeer winstgevend voor de psychiatrische industrie. Ze maken kinderen tot slaaf, om deze onderdrukking te rechtvaardigen bedenken ze steeds nieuwe geestelijke stoornissen. De organisatie die de belangen behartigt van iedereen die geconfronteerd wordt met ADHD wordt voor concrete projecten gesponsord door de farmaceutische bedrijven die Ritaline en Concerta, de twee bekendste geneesmiddelen tegen ADHD, verdelen. Waarmee de sponsor zichzelf kan verrijken door zenuwstelsels te verwoesten met harddrugs. Niet alleen de jeugd, er blijken veel klachten in verpleeghuizen waar bejaarden worden mishandeld. Te denken valt aan: uitschelden, beledigen, dreigen, onterecht isoleren, ontzeggen verzorging, onthouden psychische zorg, slaan, knijpen, schoppen, hardhandig beetpakken of soms ook nog seksueel misbruik. De directeurs van verpleeghuizen hebben zelf een riant inkomen plus nog de extra bonussen door de farmaceutische industrie. Sommigen lopen met drie dubbele petten op hun hoofden om hun eigen belangen te bevorderen en die van de farmaceutische industrie. De verpleeghuisbewoners worden suf van

psychofarma en slaappillen. *[door medicijnen toedienen, vermindert het bewustzijn van de patiënt]*. Men moet de bewoners daarna noodgedwongen fixeren om valpartijen te voorkomen. Het fixeren is tevens onderdeel van bezuiniging in de gezondheidszorg omdat er minder tijd is door tekort aan personeel. De patiënt zal minder gaan eten door de medicijnen en het tot zich nemen van vocht wordt eveneens moeilijker. Het forceren daarna van de patiënt om te eten en te drinken brengt veel risico's met zich mee. Er bestaat dan een grote kans op aspiratiepneumonieën. Er wordt niet overgegaan op sondevoeding of infuusbehandeling. De overheid ziet dergelijke praktijk als –normaal- medisch handelen en aldus niet als economische en sociale euthanasie. Het medische systeem van A tot Z wordt gecontroleerd door financiële belangen van de farmaceutische industrie. Tal van patiëntenorganisaties, wetenschappelijke bladen, medische journaals, onderzoeken en opinieleiders worden gesponsord door de farmaceutische industrie om het voorschrijfgedrag te beïnvloeden. Patiëntenorganisaties worden soms tot 60 % betaald door de farmaceutische industrie. Klachtenbureaus, patiëntenbureaus en belangenorganisaties functioneren niet omdat ze worden gesponsord door de farmaceutische industrie, en daardoor niet de belangen van de burger dienen maar die van de multinational. Onnodige medische consumptie en medische misconsumptie kunnen blijven doorgaan en de kosten van de gezondheid sterk blijven groeien. In 1998 richtte de branche –onder druk van de overheid- een stichting op. Deze stichting moest regels opstellen voor de marketing van geneesmiddelen. Twee jaar later volgde de *“Gedragslijn Gunstbetoon”* die onder andere de waarde van cadeaus begrenste tot 50 euro. (Inmiddels heeft de farmaceutische industrie tal van trucs verzonnen om de regels te omzeilen). Men zorgt ervoor dat gezonde mensen zich patiënt gaan voelen en meer medicijnen gebruiken. In opdracht van het Nederlandse Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ontfermt het UWV zich over zieke mensen waarop de Wet Arbeidsongeschiktheid van toepassing is verklaard. Steeds meer reïntegratiebedrijven zijn onderdeel of eigendom van een uitzendbedrijf. De combinatie van reïntegratiebedrijf en uitzendbedrijf binnen één concern of holding o.a. maakt het mogelijk dat via deze constructies op twee manieren geld valt te verdienen. Er is vaak geen financiële verantwoording over besteding van publieke middelen en er zijn geen adequate cijfers over nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar. De vele miljarden door de overheid aan reïntegratiebedrijven worden vaak niet goed besteed en verdwijnen uit het zicht. Reïntegratiebedrijven functioneren amper, maar strijken wel het geld op. Ze bieden vaak een ondeskundige en mensenwaardige behandeling, intimideren cliënten, dreigen met korting op de uitkering, bieden overbodige cursussen en scholingen aan die bovendien niet aansluiten bij de opleiding van de cliënt. Vaak grijpt zo'n reïntegratiebedrijf dan naar intimidatie door te dreigen met een negatieve rapportage van de uitkerende instantie. Bij een negatieve rapportage kan de uitkering verlaagd of zelfs gestopt worden. Schrijnend is ook dat veel ouderen mensen (55-plus) in een reïntegratietraject geplaatst worden, terwijl de kans erg klein is dat werkgevers hen willen. Mensen die nuttig vrijwilligerswerk of mantelzorg doen, worden op straffe van inhouding van de uitkering gedwongen te stoppen. Zo worden minima en waaronder ook arbeidsongeschikten tot solliciteren opgejaagde werklozen aan de rand van de samenleving. Het zelfbeeld van deze mensen wordt in de media en door bejegening van de uitkeringsinstantie, uitvoeringsinstelling en het publiek stelselmatig beschadigd. Dit heeft niets te maken met mensen op een goede en respectvolle manier aan het werk helpen. Dit is puur winstbejag. Arbeidsongeschikten en mensen met een uitkering zijn profiteurs dus die moeten aan het werk worden gezet. Dat verkoopt steeds de overheid, maar dan wel in verzachtende woorden in de diverse folders. Hierbij het signaal aan het land dat de zwaksten in de samenleving de grote profiteurs zijn, waarvoor de rest moet opdraaien voor de crisis. *“Iedereen kan nog wel iets! Van cliënt wordt verwacht dat Hij of Zij die kansen grijpt! De Maatschappij vangt mensen op. Bijvoorbeeld met een uitkering. Om al die uitkeringen te kunnen betalen, is veel geld nodig. Dat geldt wordt door ons allemaal bijeen gebracht. Wanneer cliënt tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont wegens het niet nakomen of niet voldoende nakomen van de verplichtingen, neemt cliënt ten onrechte iets uit de gezamenlijke pot. Daar moet niemand aan mee willen werken”*. Hierdoor worden deze groep mensen en hun gezinnen door de Nederlandse overheid als het ware voorzien van een “davidster” en feitelijk publiekelijk aan de schandpaal genageld. Het échte profitaat moet echter in andere kringen worden gezocht in de gevestigde orde van overheid samen met multinationals. Zo worden deze arme slachtoffers op mensenwaardige wijze gemangeld en uitgekleeft waarbij ook vaak huisgenoten gefrustreerd raken. In een jungle van deskundigen en instanties die allemaal langs elkaar heen blijken te werken en waarvan sommigen achteraf ook dubieus blijken te opereren, raken deze

onervaren medeburgers vrij snel het zicht op de door hen te nemen stappen en op hun rechtspositie kwijt. Een slachtoffer van deze praktijk is vrijwel kansloos om erkenning en vervolgens enig recht te krijgen. Deze praktijk leidt tot een ziek(er) makende uitputting en tot traumatisering. Mensen die zieker worden en afhankelijker, met hun begeleiders leven onder een regiem waarbij de medische behandeling recht te tevens dient ter handhaving ter beheersing van conflicten, en de gevestigde belangen bij het bevorderen van de omzet om farmaceutische producten. De uitkeringsgerechtigde wordt zieker, glijdt af. Het aanbod heeft aldus -natuurlijk- hierop overwegend slechts één antwoord: het vertalen van de klachten in een therapie die voornamelijk farmaceutisch georiënteerd is. *Vaak zijn mensen zich van de kwetsbaarheid van hun positie niet bewust. Anderen maken bezwaar en raken verstrikt tussen klachteninstituten die niet functioneren, rapporten en formulieren, steeds meer strengere verplichtingen, een juridische uitputtingsstrijd, de zware bewijslast, de slopende eenzijdige rechtspraktijk tot juridisch touwtrekken tot de Hoge Raad toe.* Het recht – ook het strafrecht – dient er vooral te zijn om onmachtige te beschermen. In Nederland is dit precies andersom. Het recht beschermt en bevoordeelt de politieke en economische heersende klasse. Het recht is een monopolistisch machtsmiddel van de heersende klasse met een eigen staat van heersers in de staat. Zodra klokkenluiders er een vinger naar uitstrekken sluit het systeem zich hermetisch. Iedere aanval op de staat en het systeem wordt door het

Deze praktijk leidt tot een ziek(er) makende uitputting en tot traumatisering. Mensen die zieker worden en afhankelijker, met hun begeleiders leven onder een regiem waarbij de medische behandeling recht tevens dient ter handhaving ter beheersing van conflicten, en de gevestigde belangen bij het bevorderen van de omzet om farmaceutische producten. De uitkeringsgerechtigde wordt zieker, glijdt af. Het aanbod heeft aldus -natuurlijk- hierop overwegend slechts één antwoord: het vertalen van de klachten in een therapie die voornamelijk farmaceutisch georiënteerd is. *Vaak zijn mensen zich van de kwetsbaarheid van hun positie niet bewust. Anderen maken bezwaar en raken verstrikt tussen klachteninstituten die niet functioneren, rapporten en formulieren, steeds meer strengere verplichtingen, een juridische uitputtingsstrijd, de zware bewijslast, de slopende eenzijdige rechtspraktijk tot juridisch touwtrekken tot de Hoge Raad toe.* Het recht – ook het strafrecht – dient er vooral te zijn om onmachtige te beschermen. In Nederland is dit precies andersom. Het recht beschermt en bevoordeelt de politieke en economische heersende klasse. Het recht is een monopolistisch machtsmiddel van de heersende klasse met een eigen staat van heersers in de staat. Zodra klokkenluiders er een vinger naar uitstrekken sluit het systeem zich hermetisch. Iedere aanval op de staat en het systeem wordt door het O.M. en de rechters onmiddellijk afgeblokt ten detrimente van de sociale emancipatie en de ontplooiingsmogelijkheden van de zwakken of machtelozen. *[De overheid zet politieke opposanten en mensenrechtenverdedigers buitenspel door een conflict met diezelfde overheid of de gevestigde orde, te medicaliseren. Door gebruik te maken van criminele keurigsartsen die met hun medische verantwoordelijkheid geen probleem hebben de hand te lichten d.m.v. frauduleuze in psychiatrische rapportages vermelde conclusies].* De overheid verafschuwt en verbant moedwillig wetenschappers die twifelen aan de orthodoxe standpunten. Zeer vaak worden klokkenluiders die op tekortkomingen in de gangbare theorieën of interpretatie van de gevestigde belangen wijzen gelabeld als zonderlingen. Zodat hun denkbeelden daarna probleemloos genegeerd kunnen worden. Ook wordt hen systematisch belet om conferenties te bezoeken, zodat hun ideeën geen publiek kunnen vinden. Deze praktijken zijn weloverwogen belemmeringen om vrije wetenschappelijke gedachten tegen te houden, ze zijn extreem onwetenschappelijk en crimineel. *[de zaak van Defensie klokkenluider Spijkers was een overduidelijk geval van politiek misbruik van de psychiatrie volgens SS-model].* De schijn van bonafiditeit door de Nederlandse overheid die ze wekken met rapporten en toespraken over mensenrechten, gezondheidzorg fungeren als dekmantel voor roofzuchtige en door winstbejag gedreven misdadige praktijken. De geneeskunde gebaseerd op louter kosten baten analyse in een neo-darwinistische maatschappij waar alleen consumptie en winstbejag telt, is het risico op economische euthanasie enorm. De sterke vergrijzing van de bevolking en een economische recessie zouden deze tendens nog kunnen versterken.

Jeugdzorg

1. Zeer vele burgers worden in deze maatschappij gedupeerd doordat medewerkers van instanties zoals de rechterlijke macht, Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming, het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, medewerkers van bv. woningcoöperaties, of andere ambtenaren of machthebbers waar je als burger mee in conflict kan komen, ongemotiveerd, inhoudelijk niet wensen in te gaan op brieven of verweerschriften van burgers, die zich willen verdedigen tegen kwalijke maatregelen [zoals het onterecht uit huis plaatsen van kinderen.
2. De burger heeft geen enkel recht om zich te verdedigen tegen onterechte laster en maatregelen van dit soort instanties ,dat wij hier in Nederland niet langer meer in een rechtsstaat leven.
3. Deze machthebbers kunnen dus ongestraft lasteren, meened plegen, bewijzen negeren, tegenargumenten negeren, verweerschriften negeren, dreigen en intimideren etc. Zij kunnen op geen enkele wijze ter verantwoording worden geroepen en kunnen schaamteloos en ongestraft deze misdaden continueren. Burgers worden [indien ze zich verweren tegen absurde beschuldigingen in rapporten van machthebbers] ook massaal afgescheept. Willens en wetens de feiten worden verdraaid en feiten en bewijzen worden genegeerd.
4. Honderdduizenden burgers er jaarlijks het slachtoffer van op duizenden verschillende manieren en honderden burgers plegen per jaar zelfmoord omdat ze door deze redeloze machthebbers zodanig zijn gedupeerd dat ze geen kant meer uit kunnen, en volledig failliet zijn gegaan.

5. Dat al deze organisaties een welhaast onbeperkte macht hebben en al hun waanzinnige en absurde plannen via intimidatie, valsheid in geschrifte, leugens, bedrog, oplichting, meened, laster, bedreigingen, manipulatie ed. bij de rechtbank kunnen afdwingen, en dat de burger volkomen machteloos staat tegenover deze overmacht van redeloos staatsgeweld.

6. De rechtbank doet in de praktijk altijd wat dit soort organisaties voorstelt en wil, en ook al komt men als gedupeerde burger met stapels getuigenverklaringen en honderden ijzersterke argumenten die het tegendeel aantonen van de absurde onzin die dit soort organisaties op grond van louter vage vermoedens, laster, roddel en achterklap en allerlei misinterpretaties over jou in hun krankzinnige rapporten opschrijft, de rechterlijke macht, even corrupt en misdadig als dit soort organisaties, leest dit maar nauwelijks en gaat er niet inhoudelijk op in. Ze kunnen straffeloos iedere misdaad plegen die ze willen. zoals de bovengenoemde intimidatie, valsheid in geschrifte, leugens, bedrog, oplichting, meened, laster, bedreigingen, manipulatie ed. Zonder er ooit voor ter verantwoording te worden geroepen.

7. Als je als burger namelijk klachten indient over hun misdaden kan je terecht bij een 'klachtencommissie', die niets tegen deze criminelen kan beginnen zodat ze rustig door kunnen gaan met hun wanpraktijken om zich ongelimiteerd met het privé-leven van burgers te bemoeien, onterecht kinderen uit huis te plaatsen en voor hun leven te beschadigen, en onschuldige burgers het leven zuur te maken.

8. Dat geldt niet alleen maar voor de Jeugdbeschermingsorganisaties, maar voor de gehele elite van machthebbers, inclusief de rechterlijke macht, de politie, en andere overheidsinstellingen, zodat er honderdduizenden burgers ernstig worden gedupeerd en honderden mensen per jaar zelfmoord plegen omdat zij door de criminele praktijken van deze elite alles zijn kwijtgeraakt. Nooit gelijk zullen krijgen van dit soort organisaties. Ze zullen altijd juridische trucks weten te vinden om deze burgers af te schepen, ten slotte totaal failliet zullen gaan, alles zullen kwijtraken en veelal uit wanhoop worden gedreven tot zelfmoord.

9. In die zin leven wij dus absoluut niet in een rechtsstaat.

Resumerende:

NEDERLANDSE OVERHEID:

- nederlandse overheid dient de belangen van de farmaceutische industrie.
- nederlandse overheid stimuleert belangenverstrengeling.
- nederlandse overheid laat mensonterende gezondheidskeuringen uitvoeren.
- nederlandse overheid nagelt zieke mensen of mensen met een uitkering aan de schandpaal.
- nederlandse overheid houdt essentiële informatie achter.
- burgers kunnen hun recht niet krijgen tegen de nederlandse overheid.
- nederlandse overheid zet klokkenluiders in de kou.

BURGERS KRIJGEN TE MAKEN MET:

- door de overheid vooraf mooi voorspiegelen in folders en rapporten.
- intimidatie.
- chantage.
- geheel of gedeeltelijk stopzetten of verlagen uitkering.
- eenzijdige suggestieve mediaberichten.
- geraffineerde brieven en vertragingsacties.
- ontkenning.
- opzettelijke manipulatie van medische onderzoeken en rapporten.
- bagatelliserende opmerkingen.
- ambtelijke woordgoogelarij.
- ingewikkelde procedures.
- gewroet in patiëntendossiers en privé.
- omgekochte klachtenbureaus.
- slopende eenzijdige rechtsgang.
- stilzwijgen.
- raken de meeste sociale contacten kwijt.
- echtscheidingen, huisuitzettingen, familiedodingen of zelfdodingen.

KLOKKENLUIDERS KRIJGEN TE MAKEN MET:

- machtsmisbruik door de overheid.
- belangenverstrengeling.
- intimidatie.
- insinuaties.
- frauduleus dossierbeheer.
- tot querulant en zielig bestempelen.
- moeilijk leven.
- in kwaad daglicht stellen.
- suggereren van psychische problemen.

- intimidatie.
- chantage.
- geheel of gedeeltelijk stopzetten of verlagen uitkering.
- eenzijdige suggestieve mediaberichten.
- geraffineerde brieven en verdragingsacties.
- ontkenning.
- opzettelijke manipulatie van medische onderzoeken en rapporten.
- bagatelliserende opmerkingen.
- ambtelijke woordgoogelarij.
- ingewikkelde procedures.
- gewroet in patiëntendossiers en privé.
- omgekochte klachtenbureaus.
- slopende eenzijdige rechtsgang.
- stilzwijgen.
- raken de meeste sociale contacten kwijt.
- echtscheidingen, huisuitzettingen, familiedodingen of zelfdodingen.

KLOKKENLUIDERS KRIJGEN TE MAKEN MET:

- machtsmisbruik door de overheid.
- belangenverstrengeling.
- intimidatie.
- insinuaties.
- frauduleus dossierbeheer.
- tot querulant en zielig bestempelen.
- moeilijk leven.
- in kwaad daglicht stellen.
- suggereren van psychische problemen.
- geen toegang tot de rechter tegen de overheid.
- uitputten.

- verliezen hun baan.
- heimelijke manipulaties.
- bannen en isoleren.
- verdachtmaken en demoniseren.
- eliminieren.

Bezuiniging

Financiële tekorten met bezuiniging, rationalisering en rantsoenering worden onevenredig afgewenteld op zwakkeren. In het klimaat van strakker en onbuigzamer regels in onze samenleving dreigt de eenvoudige burger te verstikken. Velen zullen zich in hun welzijn tekort gedaan voelen. Sommigen gebruiken daardoor meer medicijnen en dreigen uiteindelijk zelfdoding of euthanasie als enige oplossing voor hun groeiend lijden te zien. De gevolgen van materiële, emotionele en psychische ontredde, al dan niet gekoppeld aan een toenemend aantal euthanasieverzoeken. Het aantal sterfgevallen daarbovenop, feitelijk versluierde zelfdodingen zijn, is niet bekend. Per jaar overlijden 17.000-20.000 Nederlanders door medische fouten en medicijngebruik, volgens forensisch arts Dr. S. Eikelenboom. Artsen verzwijgen veelal dit soort ernstige fouten aan de slachtoffers en hun nabestaanden en schrijven deze ook niet op in het medisch dossier. Niet-natuurlijke dood onvoldoende onderzocht. Euthanasie moet niet de norm worden om de problemen in het gezondheidsstelsel op te lossen. De kostenbesparende maatregelen in de ouderenzorg en verpleeghuizen in Nederland -in combinatie dat het sociale leven duurder wordt- brengt Nederland in de richting waar ouderen, zieken en zwakken in de rij staan om dood gemaakt te worden omdat ze het gevoel hebben dat zij de omgeving tot last zijn.

Brede maatschappelijke steun voor euthanasie

De steun voor zelfbeschikking over het eigen leven en de dood is groter dan ooit. 60% van de Nederlanders vindt dat iedereen dit recht moet hebben. Dit blijkt uit het vierde evaluatieonderzoek van de euthanasiewet, dat in 2023 gepresenteerd is. De evaluatie is uitgevoerd door Erasmus MC, Amsterdam UMC, UMC Utrecht en Erasmus Universiteit Rotterdam, met financiering van ZonMw. Bron: ZonMw, 30 mei 2023.

Waardig sterven

Een andere positieve kant van euthanasie is dat het ouderen de mogelijkheid tot waardig sterven verschaft. Wanneer iemand met een stervenswens geen andere optie ziet dan suicide, kan dit een onwaardige of zelfs gruwelijke dood tot gevolg hebben. Hier staat tegenover dat euthanasie een veel rustigere en 'schonere' manier van sterven is, wat iemand tevens een betere mogelijkheid kan geven tot het nemen van afscheid. Op die manier is het ook voor de nabestaanden een draaglijker alternatief; zij hoeven het sterfgeval niet op een mogelijk onverwachte of traumatische manier te ontdekken maar weten in veel gevallen ervan en kunnen rustig afscheid nemen. Bron: panacea.nl

Een politieke partij die duidelijk meer betrokken bleek bij degenen die het leven wilden beëindigen dan degenen voor wie het leven nog “de moeite waard” was, is D66 die zelfbeschikking hoog in het vaandel draagt. Maar toch heeft volgens de wet niemand recht op euthanasie. In het EVRM is het recht op leven vastgelegd in artikel 2 lid 1: “Het recht op leven wordt beschermd door de wet. Niemand mag opzettelijk van het leven worden beroofd, behoudens door de tenuitvoerlegging van een gerechtelijk vonnis wegens een misdrijf waarvoor de wet in de doodstraf voorziet”. Een einde maken aan het leven van iemand anders is strafbaar. Ook als de patiënt er zelf om vraagt bij de arts. Soms willen mensen niet meer leven. Bijvoorbeeld omdat ze ernstig ziek zijn, pijn lijden of moeite hebben met ademen. Soms mag een arts euthanasie of hulp bij zelfdoding verlenen. Bijvoorbeeld als iemand niet meer beter wordt. Of als niets meer aan het lijden te doen is. De arts is niet strafbaar als hij zich houdt aan de zorgvuldigheidseisen van de euthanasiewet. De arts moet overtuigd zijn dat de vraag van de patiënt om euthanasie vrijwillig is. En dat de patiënt er goed over heeft nagedacht (weloverwogen). De vraag moet dus echt van de patiënt zelf komen. Niemand mag de patiënt dwingen of onder druk zetten. Familie, vrienden, de samenleving en de overheid niet. De overheid dient de “stervenswens” euthanasie niet te faciliteren ten behoeve de minderheid die zich op hun zelfbeschikkingsrecht beroept. De overheid heeft de plicht om een afweging te maken van de gevolgen voor de gehele maatschappij. De overheid dient daarbij een euthanasie-klimaat te voorkomen. Sociale dimensie tot die invloeden uit de omgeving die op ieder mens inwerken, behoren ook de economische factoren die in de samenleving steeds sterker gelden. Wanneer alles -of steeds vaker- wordt gewaardeerd op economisch belang, op geld, op rendement, op economische productiviteit. Voldoe je daar niet meer aan, dan ben je plotseling veel minder of niet meer in tel en heb je veel minder te vertellen. Dat geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor mensen die om andere redenen in het economische proces niet meer of niet meer zo goed meekunnen: kinderen, gehandicapten, zieken. Waar het nu specifiek gaat om de ouderen, vaak zieken, speelt de kwaliteit van de samenleving een extra grote rol, zeker waar men hulpbehoevend is, waar men verzorging behoeft. Een situatie die zeer velen op het eind van hun leven meemaken. En voor gezondheidszorg, verzorging, ondersteuning, begeleiding etc. heb je je omgeving nodig, de samenleving. Het is daarom een vaststaand feit dat de kwaliteit van de samenleving, de kwaliteit van de zorg, de kwaliteit van je omgeving van invloed is, direct of indirect, op de behoefte aan euthanasie aan het einde van het leven. Wanneer euthanasie wordt ingegeven door een gebrek aan aandacht en zorg. Als gevolg van kaalslag in de zorg ontstaan in het laatste decennium van een zodanig ernstige aard dat juist daardoor in onze samenleving het klimaat is ontstaan, waarin sommigen zich overbodig voelen en een last voor anderen. Als er om euthanasie is gevraagd omdat er niets anders is, omdat het ziekenhuis de patiënt naar huis stuurt met de mededeling dat er niets meer gedaan kan worden en er vervolgens op korte termijn geen thuiszorg en geen bed in een verpleeghuis is. Dat er steeds meer euthanasiegevallen zijn waarbij om euthanasie wordt gevraagd, omdat de patiënt het gevoel heeft dat hij de omgeving tot last is.

Bron: politieke partij SP

Desinformatie op sociale media

Sociale media spelen in veel opzichten een steeds belangrijkere rol in het tot stand brengen van een euthanasie-klimaat. Ongefundeerde informatie tot romantiseren van euthanasie om op die manier samen met de Nederlandse Staat euthanasie “Salonfähig” toegankelijk en algemeen sociaal acceptabel te maken.

Versterven

Het is belangrijk om goede medische en verpleegkundige zorg te verlenen aan ouderen. Ouderen die bewust afzien van eten en drinken om het levenseinde te bespoedigen is versterven. Het bewust afzien van eten en drinken om het levenseinde te bespoedigen is een keuze die iedereen zelf kan en mag maken dus ook bejaarden. Bewust afzien van eten en drinken kan vergeleken worden met het weigeren van een behandeling waardoor het overlijden volgt. Als ouderen ophouden met eten en niet of nauwelijks meer drinken, treden al vrij snel toenemende verzwakking en bedlegerigheid op. Dat wordt niet als zelfdoding beschouwd, maar als gebruikmaking van de bejaarden zijn van het recht om zorg te weigeren. De overheid heeft echter de taak -zoals ook met euthanasie- om misbruik van dat recht te voorkomen. De overheid moet ervoor zorgen dat ouderen de keuze voor de dood niet maken onder ontoelaatbare druk van anderen, op een impulsieve manier of verwaarlozing door bezuiniging door de overheid op de zorg.

Tekort personeel in verpleeghuizen door bezuiniging overheid

“de zorg kampt met grote personeelstekorten in zowel de ouderen- en thuiszorg”

Door grote personeelstekorten kan de veiligheid van bewoners in verpleeghuizen niet altijd meer worden gewaarborgd. Dit blijkt uit een onderzoek onder zorgpersoneel, van RTL Nieuws in samenwerking met vakbond FNV. Valpartijen, infecties en verwaarlozing.
Bron: Deborah de Nies, RTLnieuws, 15 juni 2023.

Doordat verpleegkundigen en verzorgenden in het verpleeghuis onvoldoende middelen hebben, drogeren zij bewoners met Haldol en binden ze hen onnodig vast. Bovendien bestaat de kans op aspiratiepneumonie. Wanneer voedsel en vloeistoffen in de luchtwegen (en uiteindelijk in de longen) terechtkomen kan longontsteking door verslikking optreden. Polyfarmacie kan bij ouderen ook voor problemen zorgen. Medicijnen te laat, onjuiste dosering, verkeerde medicijnen door werkdruk door bezuinigingen. Hierdoor gaan ouderen ook van de kaart. Dan is er duidelijk onder de bejaarden geen sprake van bewust vrijwillig afzien van eten en drinken versterven om het levenseinde te bespoedigen.

De zorg: een ziekte creërende machine

Ivan Wolffers: Wat eigenlijk altijd als normaal werd beschouwd wordt steeds vaker een medisch probleem genoemd worden er meer mensen ziek genoemd dan echt het geval is? Krijgen te veel mensen behandelingen die ze niet nodig hebben? Ondergaan mensen te vaak een zwaardere behandeling dan strikt noodzakelijk? En betalen we daardoor misschien wel veel te veel voor onze zorg? Het idee daarachter is dat een systeem zoals de gezondheidszorg functioneert bij de gratie van het labelen van de klachten, waarmee mensen zich melden bij de zorg. In de moderne zorg heeft de arts daar het monopolie op, net als op de keuze van de geneesmiddelen en de risico's die de gebruiker daar bij loopt. En vaak ook nog enigszins op wat ervoor betaald moet worden. Kan elk onrustig kind het label ADHD opgeplakt krijgen, zodat het slikken van ritalin vanzelfsprekend lijkt?

Ivan Illich beschreef de zorg als een ziekte creërende machine. Medical Nemesis (1976) heette zijn baanbrekende boek. Medicalisering wordt dat ook genoemd. Wat eigenlijk altijd als normaal werd beschouwd wordt steeds vaker een medisch probleem genoemd.

Ivan Wolffers Emeritus hoogleraar Gezondheidszorg
bnnvara.nl/joop 16-07-2015

Medicalisering Jeugdzorg

De pillenmaffia

SLIK! De Wurggreep van de Farmaceutische Industrie

In deze tijden van bioterreur werpt de farmaceutische industrie zich op als redder in de nood. Tegelijkertijd stelt de grootste industrie op aarde zo haar miljardenbelangen veilig. De grote verliezers zijn de patiënten en de onafhankelijke medische wetenschappen.

René Zwaap

1 december 2001 – verschenen in nr. 48

Bron: De Groene Amsterdammer

Stijgende ADHD-medicatie onder de loep

13-06-2012

Bron: bnnvara.nl

Sterke groei pilgebruik bij kinderen

(Leerkracht ziet symptomen van ADHD het eerst)

Wilfred Simons

HD

5-11-2014

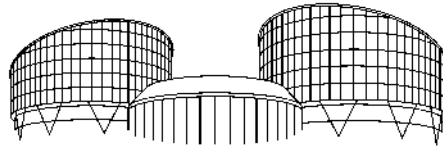

Erik de Vlieger over Demmink

<https://archive.org/details/ex-zakenman-erik-de-vlieger-klapt-uit-de-school-over-demmink>

ECHR

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Exchange of views with the Lanzarote Committee
“Relevant case law of the ECHR on the protection of children
against sexual violence”

Speech by Robert Spano

4 October 2021

Dear Chair, dear Committee Members
Distinguished guests,

It is a great pleasure for me to be here this afternoon for an exchange of views with you, members of the Lanzarote Committee.

From my point of view, exchanges of this type with Council of Europe standard-setting and monitoring bodies are absolutely fundamental. As President, I have attempted to maintain their momentum as far as possible during my mandate. Of course, the COVID-19 pandemic has not helped in promoting face-to-face discussions. That is why I am extremely pleased to take part today.

It is my strongly held belief that the Court must not be an ivory tower: it must remain constantly attentive to what is being done within the Council of Europe. Your Committee’s work enriches our jurisprudence. I hope that our case-law may also inspire your work.

It is a sad reality that complaints relating to the sexual exploitation and sexual abuse of children are not new. They have been lodged and dealt with by this Court since its early beginnings, where the Court found that children and other vulnerable individuals are entitled to effective protection by the State.

Over the years the Court has dealt with examples of sexual abuse in various settings such as within the family¹; in care homes²; at school³; or in churches⁴. It has also dealt with protecting children from being targeted by paedophiles on the internet⁵.

Most cases are examined under Articles 3 and 8 of the Convention. Both these Articles entail an obligation on the State to safeguard the physical and psychological integrity of a person.

---

¹ *D.P. and J.C. v. the United Kingdom*, no. 38719/97, 10 October 2002

² *X and Y v. the Netherlands*, 26 March 1985, Series A no. 91

³ *O’Keeffe v. Ireland* [GC], no. 35810/09, ECHR 2014 (extracts)

⁴ See the pending case of *J.C. and Others v. Belgium* (no. 11625/17).

⁵ *K.U. v. Finland*, no. 2872/02, ECHR 2008

In the context of Article 3, the Court has developed certain substantive and procedural positive obligations: Firstly, an obligation to put in place a legislative and regulatory framework of protection; secondly, in certain well-defined circumstances, an obligation to take operational measures to protect specific individuals against a risk of treatment contrary to that provision; and thirdly, an obligation to carry out an effective investigation into arguable claims of infliction of such treatment.⁶

It is worth remembering that the Court has held that an effective investigation should in principle be capable of leading to the establishment of the facts of the case and to the identification and, if appropriate, punishment of those responsible. This is not an obligation of result, but one of means.

The Court has stressed that the various procedural obligations under Article 3 of the European Convention on Human Rights should be interpreted in light of international law standards; more recently it has emphasised that these obligations should be understood in light of the Lanzarote Convention.

One point it is worth mentioning at the outset is that the Lanzarote Convention was drafted on the basis of the standards already established by the Court's case-law on violence against children, in particular as regards the procedural obligation to conduct an effective investigation I just mentioned.

For the purposes of my presentation today I would like to mention three judgments of the Court from 2021 where the Court has directly relied upon the Lanzarote Convention and/or specific declarations of your Committee to support its finding of a violation of the European Convention on Human Rights.

The first case is *N.Ç. v. Turkey*⁷ from February. It concerned the failure to protect the personal integrity of a vulnerable child in the course of excessively long criminal proceedings relating to sexual abuse. The facts of the case, like the facts of many of these cases, are disturbing. The applicant was forced to work as a prostitute by two women while she was only twelve years old. The following year she lodged a complaint against them, and against the men with whom she had had sexual relations. Regarding her complaint as to the failure to provide her with help during the proceedings, the Court relied on several international instruments including the Lanzarote Convention.

These provided guidance regarding the assistance that should be provided to child victims of sexual abuse and exploitation. In this case, for eighteen months after her complaint had been lodged the applicant was at no point supported by a welfare assistant, a psychologist or any kind of expert, either before the police or the prosecutor, or during the hearings before the assize court. This finding was sufficient to conclude that the applicant had not been cared for in an adequate manner during the proceedings in question.

The second case is the Grand Chamber judgment of *X and Others v Bulgaria*⁸ from March this year. Briefly the facts of the case were as follows: the applicants, three siblings born in Bulgaria, were adopted by an Italian couple. Shortly afterwards the children gave accounts to their adoptive parents of their sexual abuse whilst in an orphanage in Bulgaria. The parents lodged complaints with the Italian authorities who transmitted them to the Bulgarian authorities. They also contacted an Italian investigative journalist, who published an article alleging large-scale sexual abuse of children in the orphanage which received media attention in Bulgaria. Investigations opened in Bulgaria: all were discontinued for lack of evidence that a criminal offence had been committed. The Grand

---

⁶ *X and Others v. Bulgaria* [GC], no. 22457/16, § 178, 2 February 2021.

⁷ *N.Ç. v. Turkey*, no. 40591/11, 9 February 2021

⁸ *ibid*

Chamber of the Court found no violation of the substantive limb of Article 3 but a violation of its procedural (investigation) limb.

The judgment clarified the content of the positive obligations on a State in the context of the sexual abuse of minors in public care. It reiterated an important point: that the European Convention on Human Rights has to be applied in accordance with the principles of international law, in particular with those relating to the international protection of human rights. Accordingly, the Court found that Articles 18 – 24 of the Lanzarote Convention reinforced the Court’s case-law on the requirement to ensure efficient criminal law provisions to deal with serious acts as rape and the sexual abuse of children.

The Court specifically referred to numerous provisions of the Lanzarote Convention in assessing the effectiveness of the investigations undertaken by the Bulgarian authorities. The judgment refers to Article 30 § 5 (on the possibility of using investigative measures); Article 31 § 1 (a), (c) and (d) (the requirement to inform victims of their rights and the services at their disposal); Article 35 §§ 1 and 2 (on the need to conduct interviews with children in premises suitable for this purpose and to videotape their statements) and Article 38 (the possibility of recourse to international cooperation).

The third case, *R.B. v Estonia*⁹, is from June this year. The case concerned the criminal investigation into the allegations of sexual abuse of a four and a half year old child by her father. The failure of the investigator to advise the child of her duty to tell the truth and her right not to testify against her father led to the exclusion of her testimony and her father’s acquittal of sexual abuse by the decision of the Supreme Court.

In addressing the application of criminal law provisions in practice in Estonia in the particular case, the Court specifically notes that it will take into account,

“the criteria laid down in international instruments. In particular, it notes that the Lanzarote Convention, the Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice and the relevant EU directives lay down a number of requirements relating to the collection and preservation of evidence from children (....) Although the Lanzarote Convention entered into force in respect of Estonia subsequent to the facts of the present case, the other relevant instruments contain provisions similar to those of that Convention.”

The Court found that there had been significant flaws in the domestic authorities’ procedural response to the applicant’s allegation of rape and sexual abuse by her father, which had not sufficiently taken into account her particular vulnerability and corresponding needs as a young child so as to afford her effective protection as the alleged victim of sexual crimes. Accordingly, without expressing an opinion on the guilt of the accused, the Court concluded that the manner in which the criminal-law mechanisms as a whole had been implemented in the present case, resulting in the disposal of the case on procedural grounds, had been defective to the point of constituting a violation of the respondent State’s positive obligations under Articles 3 and 8.

I think that these three judgments from 2021 show very clearly the extent to which the Court is striving to interpret the European Convention on Human Rights in harmony with relevant international law standards and in particular the Council of Europe’s own Lanzarote Convention.

Our exchange of views today helps in reinforcing the dialogue between the Court and your Committee. We may try to think of ways of institutionalising that dialogue, for example by

---

⁹ *R.B. v. Estonia*, no. 22597/16, 22 June 2021

appointing a focal point within the Court who would be in touch with your Committee's Secretariat on a more regular basis. This would encourage a good information flow between us.

Before I conclude my intervention, I would like to mention briefly the many new issues which the Court will no doubt be called upon to tackle in the coming years. Some of these are being dealt with already in your Committee. Here I am thinking of the effect of the COVID-19 pandemic on child protection issues; how new technologies might increase the risk of sexual abuse and exploitation and to what extent the refugee crisis leaves children more vulnerable.

I will now end my short introduction, as I am very keen to have sufficient time for a true exchange. Thank you for your attention and I look forward to hearing your questions.

Gedachtewisseling met het Lanzarote Comité
“Relevante jurisprudentie van het EHRM over de bescherming van
kinderen tegen seksueel geweld”

Toespraak van Robert Spano

4 oktober 2021

Geachte voorzitter, geachte
commissieleden Geachte gasten,

Het is voor mij een groot genoegen om hier vanmiddag aanwezig te zijn om met u, leden van het Lanzarote Comité, van gedachten te wisselen.

Vanuit mijn standpunt zijn dit soort uitwisselingen met de normstellende en toezichthoudende instanties van de Raad van Europa absoluut fundamenteel. Als voorzitter heb ik geprobeerd hun zoveel mogelijk momentum tijdens mijn mandaat. Natuurlijk heeft de COVID-19-pandemie niet bijgedragen aan het bevorderen van face-to-face discussies. Daarom ben ik buitengewoon verheugd om vandaag deel te nemen.

Ik ben er vast van overtuigd dat het Hof geen ivoren toren mag zijn: het moet voortdurend alert blijven op wat er binnen de Raad van Europa gebeurt. Het werk van uw commissie verrijkt onze jurisprudentie. Ik hoop dat onze jurisprudentie ook uw werk mag inspireren.

Het is een trieste realiteit dat klachten over seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen niet nieuw zijn. Deze klachten worden al sinds de oprichting door dit Hof ingediend en behandeld, toen het Hof oordeelde dat kinderen en andere kwetsbare personen recht hebben op effectieve bescherming door de staat.

In de loop der jaren heeft het Hof zich beziggehouden met voorbeelden van seksueel misbruik in diverse settings, zoals binnen het gezin¹, in verzorgingshuizen², op school³ en in kerken⁴. Het Hof heeft zich ook uitgesproken over de bescherming van kinderen tegen pedofielen op internet⁵.

De meeste zaken worden onderzocht op grond van de artikelen 3 en 8 van het Verdrag. Beide artikelen bevatten een verplichting van de staat om de fysieke en psychische integriteit van een persoon te waarborgen.

---

¹ *DP en JC tegen het Verenigd Koninkrijk*, nr. 38719/97, 10 oktober 2002 2 X
en *Y tegen Nederland*, 26 maart 1985, Serie A nr. 91

³ *O’Keeffe tegen Ierland* [GC], nr. 35810/09, EHRM 2014 (uittreksels)

⁴ Zie de lopende zaak *JC en anderen tegen België* (nr. 11625/17).

⁵ *KU tegen Finland*, nee. 2872/02, EHRM 2008

In de context van artikel 3 heeft het Hof bepaalde materiële en procedurele positieve verplichtingen ontwikkeld: ten eerste de verplichting om een wetgevend en regelgevend kader voor bescherming in te stellen; ten tweede, in bepaalde welomschreven omstandigheden, de verplichting om operationele maatregelen te nemen om specifieke personen te beschermen tegen het risico van een behandeling die in strijd is met die bepaling; en ten derde, een verplichting om een effectief onderzoek uit te voeren naar aantoonbare beweringen over het opleggen van een dergelijke behandeling.⁶

Het is belangrijk te onthouden dat het Hof heeft geoordeeld dat een doeltreffend onderzoek in beginsel moet kunnen leiden tot het vaststellen van de feiten en tot de identificatie en, indien nodig, bestraffing van de verantwoordelijken. Dit is geen resultaatsverbintenis, maar een middelenverbintenis.

Het Hof heeft benadrukt dat de verschillende procedurele verplichtingen uit artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens moeten worden uitgelegd in het licht van de normen van het internationaal recht. Meer recent heeft het Hof benadrukt dat deze verplichtingen moeten worden begrepen in het licht van het Verdrag van Lanzarote.

Allereerst is het belangrijk om te vermelden dat het Verdrag van Lanzarote is opgesteld op basis van de normen die reeds waren vastgesteld door de jurisprudentie van het Hof inzake geweld tegen kinderen, met name wat betreft de procedurele verplichting om een doeltreffend onderzoek uit te voeren, waar ik het zojuist over had.

In het kader van mijn presentatie van vandaag wil ik graag drie uitspraken van het Hof uit 2021 noemen, waarin het Hof zich rechtstreeks baseerde op het Verdrag van Lanzarote en/of specifieke verklaringen van uw commissie ter ondersteuning van zijn bevinding dat er sprake is van een schending van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

De eerste zaak is *N.C. tegen Turkije* uit febru⁷ari. Deze zaak betrof het niet beschermen van de persoonlijke integriteit van een kwetsbaar kind tijdens een buitensporig lange strafprocedure met betrekking tot seksueel misbruik. De feiten in deze zaak, net als in veel van deze zaken, zijn verontrustend. De eiseres werd door twee vrouwen gedwongen om als prostituee te werken toen ze nog maar twaalf jaar oud was. Het jaar daarop diende ze een klacht in tegen hen en tegen de mannen met wie ze seksuele betrekkingen had gehad. Wat betreft haar klacht over het niet verlenen van hulp tijdens de procedure, baseerde het Hof zich op verschillende internationale instrumenten, waaronder het Verdrag van Lanzarote.

Deze boden richtlijnen met betrekking tot de hulp die geboden moest worden aan kinderen die slachtoffer waren van seksueel misbruik en uitbuiting. In dit geval werd de verzoekster gedurende achttien maanden na het indienen van haar klacht op geen enkel moment bijgestaan door een maatschappelijk werker, een psycholoog of een andere deskundige, noch bij de politie of het Openbaar Ministerie, noch tijdens de hoorzittingen voor het Hof van Assisen. Deze bevinding was voldoende om te concluderen dat de verzoekster tijdens de betreffende procedure niet adequaat was verzorgd.

De tweede zaak is het arrest van de Grote Kamer in de zaak *X en anderen tegen Bulgarije*⁸ van maart dit jaar.

De feiten in de zaak waren in het kort als volgt: de verzoekers, drie in Bulgarije geboren broers en zussen, werden geadopteerd door een Italiaans echtpaar. Kort daarna vertelden de kinderen aan hun adoptieouders over hun seksueel misbruik in een weeshuis in Bulgarije. De ouders dienden klachten in bij de Italiaanse autoriteiten, die deze doorstuurden naar de Bulgaarse autoriteiten. Ze namen ook contact op met een Italiaanse onderzoeksjournalist, die een artikel publiceerde over grootschalige seksuele mishandeling van kinderen in het weeshuis, wat in Bulgarije media-aandacht kreeg. Onderzoeken in Bulgarije werden geopend: alle onderzoeken werden gestaakt wegens gebrek aan bewijs dat er een strafbaar feit was gepleegd. De Grand

---

⁶ *X en anderen tegen Bulgarije* [GC], nr. 22457/16, § 178, 2 februari 2021.

⁷ *N.Ç. v. Turkije*, nr. 40591/11, 9 februari 2021 8 *ibid*

De Kamer van het Hof heeft geen schending van het materiële onderdeel van artikel 3 vastgesteld, maar wel een schending van het procedurele (onderzoeks)onderdeel.

Het arrest verduidelijkte de inhoud van de positieve verplichtingen van een staat in het kader van seksueel misbruik van minderjarigen in de publieke zorg. Het herhaalde een belangrijk punt: het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens moet worden toegepast in overeenstemming met de beginselen van het internationaal recht, in het bijzonder die welke betrekking hebben op de internationale bescherming van de mensenrechten. Het Hof oordeelde dan ook: dat de artikelen 18 tot en met 24 van het Verdrag van Lanzarote de jurisprudentie van het Hof bekrachtigen inzake de noodzaak om te zorgen voor doeltreffende strafrechtelijke bepalingen voor de behandeling van ernstige handelingen zoals verkrachting en seksueel misbruik van kinderen.

Het Hof verwees specifiek naar talrijke bepalingen van het Verdrag van Lanzarote bij de beoordeling van de doeltreffendheid van de onderzoeken die door de Bulgaarse autoriteiten zijn uitgevoerd. Het arrest verwijst naar artikel 30, lid 5 (over de mogelijkheid om onderzoeksmaatregelen te nemen); artikel 31, lid 1, onder a), c) en d) (de verplichting om slachtoffers te informeren over hun rechten en de diensten die hen ter beschikking staan); artikel 35, lid 1 en 2 (over de noodzaak om kinderen te verhoren in daarvoor geschikte ruimtes en hun verklaringen op video op te nemen) en artikel 38 (de mogelijkheid om een beroep te doen op internationale samenwerking).

De derde zaak, *RB tegen Estland*⁹, is van juni dit jaar. De zaak betrof het strafrechtelijk onderzoek naar de beschuldigingen van seksueel misbruik van een viereenhalfjarig kind door haar vader. Het feit dat de onderzoeker het kind niet had gewezen op haar plicht om de waarheid te vertellen en haar recht om niet tegen haar vader te getuigen, leidde ertoe dat haar getuigenis werd uitgesloten en haar vader door de uitspraak van het Hooggerechtshof werd vrijgesproken van seksueel misbruik.

Bij het behandelen van de toepassing van de bepalingen van het strafrecht in de praktijk in Estland in dit specifieke geval, merkt het Hof specifiek op dat het rekening zal houden met:

"de criteria die zijn vastgelegd in internationale instrumenten. In het bijzonder merkt het op dat het Verdrag van Lanzarote, de richtsnoeren van het Comité van Ministers van de Raad van Europa inzake kindvriendelijke justitie en de relevante EU-richtlijnen een aantal vereisten stellen met betrekking tot het verzamelen en bewaren van bewijsmateriaal van kinderen (...). Hoewel het Verdrag van Lanzarote ten aanzien van Estland in werking is getreden na de feiten in de onderhavige zaak, bevatten de andere relevante instrumenten bepalingen die vergelijkbaar zijn met die van dat Verdrag."

Het Hof oordeelde dat er aanzienlijke tekortkomingen waren in de procedurele reactie van de nationale autoriteiten op de bewering van verzoekster van verkrachting en seksueel misbruik door haar vader, waarbij onvoldoende rekening was gehouden met haar specifieke kwetsbaarheid en de daarmee gepaard gaande behoeften als jong kind om haar effectieve bescherming te bieden als vermeend slachtoffer van seksuele misdrijven. Derhalve concludeerde het Hof, zonder zich uit te spreken over de schuld van de verdachte, dat de wijze waarop de strafrechtelijke mechanismen in hun geheel in de onderhavige zaak waren geïmplementeerd, resulterend in de afdoening van de zaak op procedurele gronden, zodanig gebrekkig was dat deze een schending vormde van de positieve verplichtingen van de verwerende staat op grond van de artikelen 3 en 8.

Ik denk dat deze drie uitspraken uit 2021 heel duidelijk aantonen in hoeverre het Hof ernaar streeft het Europees Verdrag voor de rechten van de mens uit te leggen in overeenstemming met de relevante normen van internationaal recht, in het bijzonder het Verdrag van Lanzarote van de Raad van Europa.

Onze gedachtewisseling vandaag draagt bij aan het versterken van de dialoog tussen het Hof en uw commissie. We kunnen proberen manieren te bedenken om die dialoog te institutionaliseren, bijvoorbeeld door

---

⁹ *RB tegen Estland*, nr. 22597/16, 22 juni 2021

Het aanstellen van een contactpersoon binnen de Rekenkamer die regelmatig contact zou onderhouden met het secretariaat van uw commissie. Dit zou een goede informatiestroom tussen ons bevorderen.

Voordat ik mijn interventie afsluit, wil ik kort de vele nieuwe kwesties noemen die het Hof de komende jaren ongetwijfeld zal moeten behandelen. Sommige daarvan worden al in uw commissie behandeld. Ik denk hierbij aan de gevolgen van de COVID-19-pandemie voor de kinderrechten.

kwesties rond seksuele bescherming; hoe nieuwe technologieën het risico op seksueel misbruik en uitbuiting kunnen vergroten en in hoeverre de vluchtelingencrisis kinderen kwetsbaarder maakt.

Ik zal nu mijn korte introductie beëindigen, omdat ik er zeer op gebrand ben voldoende tijd te hebben voor een echte uitwisseling. Dank u voor uw aandacht en ik zie uw vragen graag tegemoet.

Home > Seksueel geweld tegen kinderen >

Zoeken

Wet- en regelgeving

Voor de verschillende vormen van seksueel geweld tegen kinderen bestaat nationale en internationale wet- en regelgeving. Daarin is vastgelegd welke seksuele gedragingen strafbaar zijn, wat de rechten zijn van slachtoffers en verdachten en welke straffen en maatregelen er zijn voor daders.

Wetboek van Strafrecht – misdrijven tegen de zeden

Titel XIV van het [Wetboek van Strafrecht](#) gaat over misdrijven tegen de zeden. Hieronder staan de relevante artikelen:

Artikel 239 (Schennis van de eerbaarheid)

Artikel 240 (Pornografie)

Artikel 240a (Bescherming van jeugdigen onder de 16 jaar)

Artikel 240b (Kinderpornografie)

Artikel 242 (Verkrachting)

Artikel 243 (Seksueel binnendringen van een bewusteloze, onmachtige of gestoorde)

Artikel 244 (Seksueel binnendringen van iemand beneden de twaalf jaar)

Artikel 245 (Seksueel binnendringen van iemand van twaalf tot zestien jaar)

Artikel 246 (Aanranding)

Artikel 247 (Ontucht met bewusteloze, onmachtige, gestoorde, of kind)

Artikel 248 (Strafverzwaring)

Artikel 248a (Verleiding van minderjarigen)

Artikel 248b (Jeugdprostitutie)

Artikel 248c (Aanwezigheid bij seksshows met minderjarigen)

Artikel 248d (Seksueel corrumperen)

Artikel 248e Sr (Grooming)

Artikel 248f (Bevorderen ontucht met een derde)

Artikel 249 (Ontucht met misbruik van gezag/vertrouwen)

Artikel 250 (Koppelarij)

Artikel 251 (Bijkomende straf)

Beleidsregels Openbaar Ministerie en Rechtspraak

Voor de aanpak van zedendelicten heeft het Openbaar Ministerie (OM) beleidsregels vastgesteld. Er zijn richtlijnen waarin het uitgangspunt voor de strafeis in zedenzaken is beschreven. Daarnaast is in Aanwijzingen beschreven hoe het Openbaar Ministerie het beste kan handelen in zedenzaken. De Rechtspraak heeft oriëntatiepunten opgesteld voor veelvoorkomende zaken. De rechter kan deze gebruiken bij het bepalen van de op te leggen straf.

Beleidsregels OM

- [➤ Aanwijzing zeden](#)
- [➤ Aanwijzing kinderpornografie](#)
- [➤ Richtlijn voor strafvordering seksueel misbruik van minderjarigen \(2015R047\)](#)
- [➤ Richtlijn voor strafvordering art. 248b Sr \(2015R054\)](#)
- [➤ Richtlijn voor strafvordering kinderpornografie \(2013R008\)](#)
- [➤ Richtlijn voor strafvordering verkrachting \(2012R012\)](#)
- [➤ Leidraad afdoening sextingzaken](#)

Oriëntatiepunten Rechtspraak

Binnen de rechtspraak zijn ‘oriëntatiepunten’ ontwikkeld voor een aantal veelvoorkomende misdrijven. Deze [➤ landelijke oriëntatiepunten](#) zijn bedoeld om rechtszekerheid en rechtseenheid te bevorderen. Rechters zijn evenwel onafhankelijk en kunnen daarom afwijken van deze landelijke oriëntatiepunten.

Voor meerderjarige plegers bestaan er oriëntatiepunten voor kinderpornografie, verkrachting en jeugdprostitutie. Ook zijn er oriëntatiepunten voor verkrachting, aanranding en ontucht gepleegd met kinderen onder de 16 jaar.

Internationale en Europese verdragen

Veel internationale en Europese verdragen gaan over thema's die rechtstreeks raken aan de bescherming van kinderen tegen seksueel geweld. In dit overzicht staan de meest relevante verdragen.

- [➤ Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind \(Verenigde Naties, 1989\)](#)
- [➤ Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het Verdrag inzake de rechten van het kind \(Verenigde Naties, 2000\)](#)
- [➤ Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden \(EVRM\)](#)
- [➤ Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik \(Verdrag van Lanzarote, 2007\)](#)
- [➤ Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en](#)

[huiselijk geweld \(Verdrag van Istanbul, 2011\)](#)

- [➤ Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie](#)
- [➤ Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor slachtoffers in het strafproces](#)

Service

- Contact
- Sitemap
- Vacatures

Over deze site

- Copyright
- Privacy
- Cookies
- Toegankelijkheid

Deze website in andere talen:

English

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

To: COUNCIL OF EUROPE

DG II, Directorate-General for the Division of Children's Rights,
secretariat of the Lanzarote Committee, executive secretary

Mrs Agnes von Maravić

F-67075, STRASBOURG

FRANCE.

Mierlo, 20-05-2025

Letter to the Lanzarote Committee

Dear Executive Secretary of the Lanzarote Committee.

Mrs Agnes von Maravić,

In reply to Written Question No. 621 to the Committee of Ministers of the Council of Europe, by Mr Luca Volonté (Italy, Group of the European People's Party):

Doc. 13144, 18 March 2013, Serious breach of the Lanzarote Convention by the Netherlands, Answer to Written Question No. 621 (Doc. 13065) Adopted at the 1165th meeting of the Ministerial Delegates (13 March 2013).

The Committee of Ministers strongly supports the Lanzarote Convention as an important instrument in the fight against sexual abuse and sexual exploitation of children. In answer to the written question by the Honourable Member Volonté, the Committee of Ministers notes that the question in question is part of the monitoring procedure provided for in the Lanzarote Convention. This is the mandate of the Committee of Parties ('Lanzarote Committee'), composed of representatives of the Parties to the Convention, including representatives of the Parties that can accede to the Convention under Articles 45 and 46 (Chapter X of the Convention), and in which the Parliamentary Assembly has a representative. The Committee of Ministers as such is therefore unable to answer questions about the effective implementation of the Convention.

On the internet I found a booklet about child sexual abuse. It concerns a case the Dutch State, in which people from the higher echelons of politics are involved. This case attracted international attention. The booklet was made by a lady who has been committed to monitoring child sexual abuse for years. The booklet was sent by her e-mail on 18-04-2025 for information and not as a complaint to the Lanzarote Committee. She has not received a response from the Lanzarote Committee. With the permission of that lady, I am sending you this letter and request that you send your message in writing to: IFUD of Human Rights (chairman mr. J.P. van den Wittenboer), address: Kastanje 28, 5731 NK, Mierlo, Netherlands.

When you express your thanks on behalf of and for the Lanzarote Committee, you show appreciation for what someone has done. This is not only polite, but can also give someone a sense of recognition for their actions and increase the likelihood that they will continue to do so in the future.

The ECHR has stressed that the various procedural obligations under Article 3 of the European Convention on Human Rights must be interpreted in light of the norms of international law. More recently, the Court has stressed that these obligations must be understood in light of the Lanzarote Convention.

Exchange of views with the Lanzarote Committee

"Relevant ECHR case law on the protection of children from sexual violence"

Speech by Robert Spano

4 October 2021

awaiting your reply, Yours sincerely,

IFUD of Human Rights

Chair

J.P. van den Wittenboer

booklet:

https://archive.org/details/lanzarote-committee-sexual-abuse-children-dutch-state_202504

attachment reference to:

research reports, science, media etc.

5TH WORLD CONGRESS ON JUSTICE WITH CHILDREN

“ADVANCING CHILD-CENTRED JUSTICE:
Preventing And Responding to Violence Affecting Children In Child Justice Systems”

TECHNICAL SUPPORT COMMITTEE

MS. AGNES VON MARAVIĆ

Agnes von Maravić

Executive Secretary to the Lanzarote Committee

Head of Sexual Violence against Children Unit

Children's Rights Division

Directorate General of Democracy and Human

Dignity

Council of Europe

As Head of the Council of Europe's Children's Rights Division, Agnes von Maravić oversees the implementation of the organisations' Strategy for the Rights of the Child 2024-2027, covering topics such as protection from violence, child-friendly justice, child participation, and children's rights in the digital environment. Agnes is also Executive Secretary of the Lanzarote Committee, which works on the Council of Europe's Convention on the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse.

Since she joined the Strasbourg-based Council of Europe in 2006, Agnes has worked for many years on children's rights, but also on judicial reform, family policies, national minorities, and on the organisation's programme and budget. She holds a degree in public policy and administration from Potsdam University (Germany) and studied at Science Po Lille (France).

[tekst vertaling Engels in Nederlands]

Aan: RAAD VAN EUROPA

DG II, Directoraat-generaal Afdeling Kinderrechten,

secretariaat van het Comité van Lanzarote, uitvoerend secretaris

Mevr. Agnes von Maravić

F-67075, STRAATSBURG

FRANKRIJK.

Mierlo, 20-05-2025

Brief aan het Comité van Lanzarote

Geachte uitvoerend secretaris van het Comité van Lanzarote.

Mevr. Agnes von Maravić,

In antwoord op schriftelijke vraag nr. 621 aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa, van de heer Luca Volonté (Italië, Fractie van de Europese Volkspartij):

Doc. 13144, 18 maart 2013, Ernstige schending van het Verdrag van Lanzarote door Nederland, Antwoord op schriftelijke vraag nr. 621 (Doc. 13065) Aangenomen tijdens de 1165e vergadering van de ministeriële afgevaardigden (13 maart 2013).

Het Comité van Ministers steunt het Verdrag van Lanzarote van harte als een belangrijk instrument in de strijd tegen seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen. In antwoord op de schriftelijke vraag van het geachte lid Volonté merkt het Comité van Ministers op dat de betreffende vraag deel uitmaakt van de monitoringprocedure waarin het Verdrag van Lanzarote voorziet. Dit is het mandaat van het Comité van Partijen ('Comité van Lanzarote'), bestaande uit vertegenwoordigers van de Partijen bij het Verdrag, met inbegrip van vertegenwoordigers van de Partijen die op grond van de artikelen 45 en 46 (hoofdstuk X van het Verdrag) tot het Verdrag kunnen toetreden, en waarin de Parlementaire Vergadering een vertegenwoordiger heeft. Het Comité van Ministers als zodanig is daarom niet in staat vragen te beantwoorden over de effectieve implementatie van het Verdrag.

Op internet vond ik een boekje over seksueel misbruik van kinderen. Het gaat over een zaak die de Nederlandse Staat aangaat, waarbij mensen uit de hogere regionen van de politiek betrokken zijn. Deze zaak trok internationale aandacht. Het boekje is gemaakt door een dame die zich al jaren inzet voor het monitoren van seksueel misbruik van kinderen. Het boekje is op 18-04-2025 via haar e-mail verzonden ter informatie en niet als klacht aan het Lanzarote Comité. Van het Lanzarote Comité heeft Zij tot op heden geen reactie ontvangen. Met toestemming van die dame stuur ik u deze brief en verzoek ik u uw bericht schriftelijk te sturen naar: IFUD of Human Rights (voorzitter dhr. J.P. van den Wittenboer), adres: Kastanje 28, 5731 NK, Mierlo, Nederland.

Wanneer u namens en voor het Lanzarote Comité uw dank uitspreekt, toont u waardering voor wat iemand heeft gedaan. Dit is niet alleen beleefd, maar kan iemand ook een gevoel van erkenning geven voor haar daden en de kans vergroten dat zij dit in de toekomst zal blijven doen.

Het Hof EHRM heeft benadrukt dat de verschillende procedurele verplichtingen uit artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens moeten worden geïnterpreteerd in het licht van de normen van het internationaal recht. Meer recent heeft het Hof benadrukt dat deze verplichtingen moeten worden begrepen in het licht van het Verdrag van Lanzarote.

Gedachtewisseling met het Lanzarote Comité

"Relevante jurisprudentie van het EVRM inzake de bescherming van kinderen tegen seksueel geweld"

Toespraak van Robert Spano

4 oktober 2021

In afwachting van uw antwoord, met de meeste hoogachting,

IFUD of Human Rights

Voorzitter

J.P. van den Wittenboer

Boekje:

https://archive.org/details/lanzarote-committee-sexual-abuse-children-dutch-state_202504

Bijlage met verwijzing naar:
onderzoeksrapporten, wetenschap, media etc.

NETHERLANDS

sexual abuse children Dutch State

Lanzarote Committee 2025

TO: COUNCIL of EUROPE Children's Rights Division
Lanzarote Committee F-67075 STRASBOURG Cedex , FRANCE

SEND BY EMAIL

e-mail:

lanzarote.committee@coe.int

LANZAROTE TREATY

Breda, 2025   18.04.2025

Dear Lanzarote Committee ,

Before you lies the report “Dutch State sexual abuse against children ” in the Dutch language and translation partly in English. The Dutch authorities speak **untruths** that the case has been properly investigated. There is a cover-up culture with each other's protection.

Ivo Willem Opstelten Minister of Security and Justice (Netherlands) resigned in 2015 because there were doubts about his integrity after the committee chairman in the what is known in the Netherlands as the “receipt affair” about a deal with a drug criminal, also spoke in his report that there was a cover-up. It is the same Minister of Justice and Security Ivo Opstelten who frustrated the investigation in the “Joris Demmink ” case.

[LANZAROTE CONVENTION] Article 12. Reporting of suspicions of sexual exploitation or sexual abuse.

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the confidentiality rules imposed by internal law on certain professionals who come into contact with children in the course of their work do not hinder the possibility for such professionals to report to services responsible for the protection of children any situation of a child in respect of whom they have reasonable grounds to believe that he or she is a victim of sexual exploitation or sexual abuse.

2. Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage any person who knows about or **suspects in good faith** that there has been sexual exploitation or sexual abuse of children to report such facts to the competent services.

Article 119 of the Constitution

The House of Representatives assesses the facts charged against the law, fairness, morality and the interest of the state. If the House of Representatives considers there to be sufficient grounds for prosecution, it instructs the Attorney General at the Supreme Court to institute the prosecution. The decision to that effect contains a precise indication of the fact charged. Within three days after the House of Representatives has taken the decision, this is sent to the Attorney General together with the indictment and the information collected. A copy of the decision is sent to the person concerned, to Our Minister of Justice and Security and to the Senate . What if the government or the House of Representatives decides not to prosecute? The government or the House of Representatives may decide not to prosecute; such a decision is made by majority. This procedure also makes it impossible for third parties to object to a decision by the government or the House of Representatives not to prosecute. No legal action is open against such a decision, unless new facts or circumstances emerge. The decision not to prosecute must be motivated . This applies to the assessment of the question of whether there are 'sufficient grounds for prosecution'. For this purpose the House of Representatives should not only test the facts alleged against the law, but also to fairness, 'morality and the state interest' (Article 18 Wmv).

Article 6 of the European Convention on Human Rights protects the right to a fair trial. This includes proper reasoning in the event of a rejection. Various European and international treaties specify what a right to a fair trial is (Article 6 ECHR, 14 BUPO Convention). In essence, it concerns a fair and public trial by an independent and impartial court established by law. This also entails the right to a reasoned decision.

Influence on freedom of statement by examining magistrate Huet in notarial deed. (Witness number 1) Huet

In 2014, the court cast doubt on Mr. Huet in order to declare differently than before the notary in 2013. Article 285a of the Dutch Criminal Code criminalizes intentionally expressing oneself verbally, by gestures, in writing or in images towards a person apparently in order to influence that person's freedom to make a statement truthfully or conscientiously before a judge or official. The judge summarily checks whether the document before him has the appearance of an authentic deed and as such, article 156 paragraph 2 of the Dutch Code of Civil Procedure applies, and only looks at whether it is signed at the end with the signature under oath of the notary. Separate special procedures apply to contesting authentic deeds. The judge himself will not conduct an in-depth investigation into the deed, and in such an unprofessional and illegal manner cast doubt on Huet .

Witness number 2 (Leendert de Koter) sworn statement before the examining magistrate.

In 1997, the police had indications that top official Joris Demmink and three chief public prosecutors were involved in the sexual abuse of underage boys. Former detective Leendert de Koter stated this on Wednesday before the examining magistrate in Utrecht. According to De Koter, the suspicions against Demmink were part of the so-called Rolodex investigation in 1997.

Video

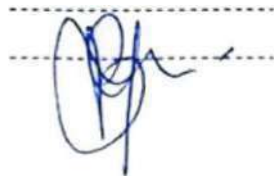
(courtroom Utrecht court leendert de koter under oath)

<https://archive.org/details/leendert-de-koter-onder-ede-utrecht-5-maart-2014>

Second Chamber questions from members **Bontes** and **Van Klaveren** (Bontes Group /Van Klaveren) to the Minister and State Secretary of Security and Justice and the Prime Minister about the *Demmink affair* (submitted 17 December 2014). Answer from Minister **Opstelten** (Security and Justice), ah-tk-20142015-1097.

YOURS FAITHFULLY,

Y. Brinkerink

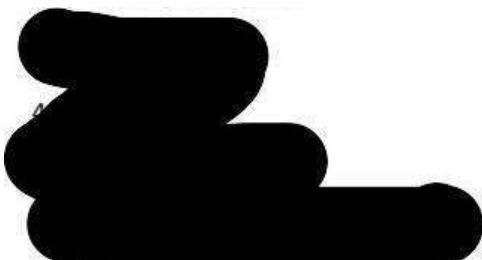
ATTACHMENT:

REPORT "Dutch State sexual abuse against children " pdf

(in the report the address has been blacked out for privacy and security reasons)

SENDER:

Mrs. Yvonne Brinkerink

Lanzarote Convention

Dutch State Sexual abuse against children

To:

Council of Europe

Children Rights Division

Lanzarote Committee

F-67075 STRASBOURG Cedex

FRANCE

image photo cover by Freepik

INDIENER /VERZOEKER

Mevr. Yvonne Brinkerink

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

INFORMATIESYSTEEM

Alle ingekomen stukken, waaronder de brieven van burgers en organisaties, worden opgenomen in een voor alle Kamerleden en hun medewerkers toegankelijk informatiesysteem. Wij gaan ervan uit dat u daar geen bezwaar tegen hebt, omdat u met uw brief de aandacht van het parlement hebt gevraagd. U mag ervan uitgaan dat de Kamerleden en medewerkers zorgvuldig met uw brief omgaan. Indien u echter bezwaar hebt tegen opname van uw brief, dan verzoeken wij u om ons dat per omgaande te laten weten onder vermelding van het bovenstaande kenmerk. Uw brief zal dan uit het informatiesysteem worden verwijderd. Dit betekent wel dat de Tweede Kamer uw brief niet verder zal behandelen.

Brieven van maatschappelijke organisaties *en* bedrijven worden tevens ter inzage gelegd voor de parlementaire pers. Indien u bezwaar hebt tegen inzage van uw brief door de parlementaire pers, kunt u onder vermelding van het bovenstaande kenmerk een email sturen naar de stafdienst Communicatie, persvoorlichting@tweedekamer.nl

Met vriendelijke groet,

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Griffie plenair/Bureau Wetgeving

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211

Deze ontvangstbevestiging is vervaardigd in een geautomatiseerd systeem en is daarom niet ondertekend.

Aan:
Tweede Kamer der Staten-Generaal Voorzitter
Martin Bosma
Postbus: 20018
2500EA, Den Haag

Breda/ datum: 4 APRIL 2025

Betreft:

- Verzoek om strafvervolgning (Art. 119 Gw)
- Ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen begaan door ministers, staatssecretarissen en leden van de Staten-Generaal.

Op grond van art. 119 Grondwet en art. 76 RO neemt de Hoge Raad, ook na hun aftreden, in eerste instantie en tevens in hoogste ressort kennis van ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen begaan door ministers, staatssecretarissen en leden van de Staten-Generaal. De procedure is geregeld in art. 483 Sv in verbinding met de art. 4 - 19 van de nog steeds geldende Wet van 22 april 1855, Stb. 33, houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der Ministeriële Departementen. Een vervolging van een minister ter zake van ambtsdelicten als bedoeld in art. 119 Grondwet en art. 76 RO is slechts mogelijk nadat daartoe last is gegeven bij Koninklijk Besluit of bij besluit van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De burgers in Nederland –individueel of in groepsverband- mogen hun volksvertegenwoordiging een brief sturen om last te geven tot vervolging Art. 119 GW. Dat kunnen ze doen wanneer zij vinden dat de leden van de Tweede Kamer deze last wel had moeten geven maar de Tweede Kamer niet op eigen initiatief -met minimaal 5 kamerleden- dergelijke last tot vervolging heeft ingezet. Danwel door hoofdelijke stemming.

Het plegen van strafbare feiten en medeplegen -handelen of nalaten- begaan door ministers, staatssecretarissen en leden van de Staten-Generaal, Artikel 44Sr.

*(aanhechting zwart-wit kopie notariële akte dd, 17 mei 2013, vastlegging verklaring, repertoriumnummer: 20.212, zaaknummer: 2130517/XS, verleden voor mr. Alexander Stuijt notaris te Haarlem.) indien nodig door de notaris een afschrift af te geven. [Artikel 151 Rv waar dwingend bewijs is geregeld. Bij dwingend bewijs is de rechter verplicht om de inhoud van de authentieke akte als waar aan te merken en verplicht is bewijskracht te erkennen.]

Deelname aan een of meer vermeende strafbare feiten onder de publieksrechtelijke rechtspersoon en onder regie van de Staat der Nederlanden. (1). Joris Demmink, beschuldigingen van kindermisbruik. (2). Ivo Opstelten schending Lanzarote Verdrag, artikel 30 lid 3. (het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (Lanzarote 25 oktober 2007). Kortweg het verdrag van Lanzarote genoemd. [Lanzarote Art.3, elke partij waarborgt dat de onderzoeken en strafrechtelijke procedures prioriteit krijgen en zonder onnodige vertraging worden uitgevoerd.]

Ik verzoek de voorzitter van de Tweede Kamer en middels de griffier uitdrukkelijk deze stukken te registreren volgens het protocol van de Kamer en tevens openbare ter inzage te leggen voor alle kamerleden.

Wij verzoeken u een exemplaar van deze brief te verstrekken aan **[REDACTED]**
[REDACTED]
[REDACTED]

HOOGGACHTEND,
Naam Verzoeker
Yvonne Brinkerink

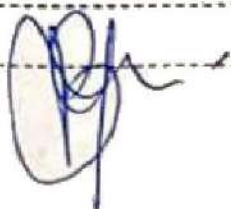
adres: **[REDACTED]**

Bijlage(n) producties

1. handtekening ondertekenaar,
2. lijst van deelnemers aan de vermeende strafbare feiten,
3. zwart-wit kopie notariële akte dd. 17 mei 2013.

Prod 1: ONDERTEKENAAR :

Y. Brinkerink

Prod 2: VERDACHTEN VERMEENDE STRAFBARE FEITEN:

1. Joris Demmink, oud-secretaris-generaal van Ministerie van Justitie (sinds 2010 Ministerie van Veiligheid en Justitie),
2. Ivo Opstelten. Oud-Minister van Veiligheid en Justitie.

Prod 3: Zwart-Wit kopie akte notarieel

VASTLEGGING VERKLARING

Repertoriumnummer: 20.212

(Zaaknummer: 2130517/XS)

Heden, zeventien mei tweeduizend dertien, -----
 verscheen voor mij meester **Alexander Stuijt**, notaris te Haarlem: -----
 de heer **Jacobus Franciscus van Huet**, geboren te 's-Gravenhage op zeventien mei --
 negentienhonderd zesenvierzig (Paspoort nummer: NM8R7RHR2, uitgegeven te ----
 Velsen op een maart tweeduizend twaalf), gehuwd, wonende te 2071 BP Santpoort--
 Noord, gemeente Velsen, Dinkgrevelaan 20.-----

Inleiding

De verschenen persoon heeft mij verzocht een door de verschenen persoon ten overstaan
 van mij, notaris, af te leggen verklaring vast te leggen in een notariële akte. -----

Verklaring

De verschenen persoon heeft de volgende verklaring aan mij afgelegd, waarna ik deze ---
 verklaring direct daaropvolgend heb vastgelegd in deze notariële akte: -----

*"In mei negentienhonderd twee en negentig heb ik vergezeld van meerdere collega's een --
 reis naar Londen gemaakt. -----*

*Aldaar logeerden we in de wijk Bayswater, aan de Leinster Square, Westminster Borough.
 Wij hebben daar in die week een aantal gevangenen bezocht (4) en een dag een bezoek -
 gebracht aan het H.Q. van H.M. Prison Service.-----*

*Op dat moment was ik regio-manager van het Gevangeniswezen, regio Noordwest en belast
 met de reorganisatie van de penitentiaire inrichtingen Amsterdam, bekend onder de naam
 Bijlmer Bajes. -----*

Uit mijn geheugen puttend waren bij deze dienstreis in ieder geval aanwezig: -----

Mevrouw Storm van 's-Gravenzande stafmedewerker DG Jeugd en Delinquentenzorg-----

Mevrouw R. Verdonk, adjunct-directeur GW,-----

De heer Molenkamp, directeur Breda, -----

De heer Bosma, directeur, -----

De heer Piek, directeur, -----

De heer Ab van Maanen, directeur,-----

De heer Vroom, directeur (overleden in tweeduizend twaalf) -----

De heer van den Brand, directeur, -----

De heer Tigges ? (regiomanager) -----

De heer K. Boeij? Directeur Noord Holland Noord, -----

De heer J.F. van Huet, regiomanager GW. -----

*Op één der avonden is na het eten aan de bar gesproken over het gedrag van de toenmalige
 DG Vreemdelingenzaken de heer J. Demmink. -----*

*Mevrouw A. Storm van 's-Gravenzande beklagde zich toen ten overstaan van meerdere --
 collega's over het feit dat zij soms, meestal tegen het weekend, de opdracht kreeg van de --*

heer Demmink om via de telefoon jonge jongens te regelen (waarschijnlijk bij Haagse ----
 pooiers). Het laat zich raden wat betrokkene daar mee uitspookte tegen betaling uiteraard
 Haar mededelingen aan ons waren een mixture van verontwaardiging en irritatie.-----
 Als ambtenaren was het het zoveelste verhaal over de heer Demmink zijn escapades en --
 bijzondere aandacht voor jonge jongens. Veel hogere ambtenaren moeten hiervan hebben
 geweten. Niemand durfde hierover openlijk naar buiten te treden. Dat stond gelijk aan ---
 ambtelijke zelfdoding plegen naar mening van ondergetekende."-----

Aflegging belofte-----

Op deze verklaring heeft de verschenen persoon de belofte afgelegd in handen van mij, -
 notaris. -----

Afschrift akte-----

De verschenen persoon heeft mij tot slot verzocht een of meerdere afschriften van deze
 akte uitsluitend en alleen op daartoe gedaan verzoek af te geven aan de verschenen ----
 persoon, dan wel aan diens erfgenamen. -----

Slot -----

Deze akte is verleden te Haarlem op de datum in het hoofd van deze akte vermeld. De --
 verschenen persoon is mij, notaris, bekend.-----

De inhoud van de akte is aan de verschenen persoon opgegeven en toegelicht. De -----
 verschenen persoon heeft verklaard op volledige voorlezing van de akte geen prijs te ---
 stellen, tijdig voor het verlijden van de inhoud van de akte te hebben kennis genomen en
 met de inhoud in te stemmen. Vervolgens is de akte beperkt voorgelezen en onmiddellijk
 daarna door de verschenen persoon en mij, notaris, ondertekend. -----

(Volgt ondertekening)

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT:

[translation for students black and white copy of a notarial deed]

RECORDING STATEMENT

Repertoire number: 20.212

(Case number: 2130517/XS)

Today, May 17, 2013,

appeared before me mr Alexander Stuijt , notary in Haarlem:

Mr. Jacobus Franciscus van Huet , born in The Hague on May 17
nineteen hundred and forty six (Passport number: NM8R7RHR2, issued in
Velsen on March 1, 2012), married, living at 2071 BP Santpoort
North, municipality of Velsen, Dinkgrevelaan 20.

Introduction

The person who appeared has requested me to make a statement by the person who
appeared before to make a statement by me, the notary, to be recorded in a notarial deed.

Declaration

The person who appeared made the following statement to me, after which I
statement immediately thereafter recorded in this notarial deed:

*"in may nineteen hundred and ninety-two I accompanied several colleges a
statement immediately thereafter recorded in this notarial deed:*

*in may nineteen hundred and ninetytwo i accompanied several college a
made a trip to London. There we stayed at the Bayswater neighborhood , on Leinster Square,
Westminster Borough . We visited a number of prisons there that week (4) and spent a day visiting
the HO of HM Prison Service. At that time I was regional manager of the Prison Service,
Northwest region and responsible for the reorganization of the Amsterdam penitentiary institutions,
known as Bijlmer Bajes.*

From my memory, the following were present on this business trip:

Mrs. Storm van 's-Gravenzande staff member DG Youth and Offender Care

Mrs. R. Verdonk, Deputy Director GW

Mr. Molenkamp, director Breda,

Mr. Bosma, Director,

Mr. Piek, Director,

Mr. Ab van Maanen, director,

Mr. Vroom, director (died in two thousand and twelve)

Mr. van den Brand, director,

Mr Tigges ? (regional manager)

Mr. K. Boeij ? Director North Holland North,

Mr J.F. van Huet , regional manager GW

*One evening, after dinner, the behavior of the then DG Immigration Mr. J. Demmink .Mrs. A.
Storm from 's-Gravenzande then complained to several college about the fact that she sometimes,
usually towards the weekend, received the order from the*

Mr. Demmink to recruit young boys by phone (probably from pimps in The Hague). It is easy to guess what the person involved did there in return for payment of course. Her communications to us were a mixture of indignation and irritation. As civil servants it was yet another story about Mr Demmink 's escapades and special attention to young boys. Many senior officials must have learned from this conscience. No one dared to speak openly about this. That is equal to commit official suicide in the opinion of the undersigned."

Taking the oath

On this statement the person who appeared has made the promise in my hands, notary.

Copy of deed

Finally, the person who appeared has asked me to provide one or more copies of this to issue the deed exclusively and solely upon request to the person appearing person, to we to aliens heirs.

Finally

This deed was executed in Haarlem on the date stated in the heading of this deed .

The person appearing is known to me, the notary.

The contents of the deed have been stated and explained to the person who appeared.

the person appearing declared that he did not accept any price after the deed was read out in full state that they have taken note of the contents of the deed in good time before it is executed and to agree with the contents. The deed was then read out in a limited manner and immediately subsequently signed by the person appearing and me, the notary

.(Signature)

ISSUED FOR COPY:

Door de rechter te verrichten verificaties notariële aktes

De rechter is niet bevoegd om onduidelijke of niet-evidente feitelijke elementen vast te stellen of zich uit te spreken over notariële aktes, (artikel 151 lid 1 Rv). Bij authentieke aktes geldt dat wordt uitgegaan van authenticiteit. Er wordt kortom vanuit gegaan dat de akte is opgemaakt door een bevoegd persoon en de ondertekening wordt behoudens tegenbewijs verondersteld echt te zijn, (artikel 157 lid 1 Rv). Authentieke akten leveren tegen eenieder dwingend bewijs op, ook tegenover derden. Dit geldt echter wel alleen voor dat wat de ambtenaar omtrent zijn eigen waarnemingen en verrichtingen verklaart. De verklaringen van de partij die in een authentieke of onderhandse akte zijn opgenomen, leveren alleen dwingend bewijs op voor zover dit betrekking heeft op door de ander partij te bewijzen stellingen. Zolang niet uitdrukkelijk betwist, geldt de notariële akte onder ambtseed van de notaris (of zijn plaatsvervanger) als het zwaarste bewijsmiddel dat het nederlandse recht kent.

Demmink-affaire Kro Brandpunt

In een reportage van Aart Zeeman liet actualiteitenrubriek Brandpunt (KRO) op 18 mei 2014 een ontluisterend overzicht zien van de vele onverkwikkelijkheden in de Demmink-affaire: "Hij wordt al jaren achtervolgd door beschuldigingen van seksueel misbruik: voormalig topambtenaar van Justitie Joris Demmink. <https://archive.org/details/demmink-affaire-kro-brandpunt>

Het Lanzarote committee mag -juridisch-gezien- niet interpreteren op de inhoud en de tekst in de authentieke akte door de notaris. Alleen letterlijk lezen van de notariële akte toegestaan.

Op 13 September 2014 zonden Zes oud-directeuren van justitiële inrichtingen een aangetekende brief aan de Tweede Kamer. De oud -directeuren willen dat de Kamerleden met een artikel 119 GW procedure via bij de procureur-generaal van de Hoge Raad aanstuurt op de vervolging van minister Ivo Opstelten. Zij verwijten Opstelten dat hij een strafrechtelijk onderzoek naar Joris Demmink belemmert, de van seksueel misbruik verdachte voormalig topambtenaar van Justitie.

Bron: Algemeen Dagblad

7-12-2014

Ivo Opstelten. Inzet Joris Demmink

Aangifte tegen minister Opstelten in zaak-Demmink

Zes voormalig gevangenisdirecteuren hebben aangifte gedaan tegen minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten. Ze vinden dat de minister zich schuldig heeft gemaakt aan een ambtsmisdrijf, door onderzoek naar aangiften tegen oud-topambtenaar Joris Demmink te vertragen in plaats van voortvarend aan te pakken.

Door: Koen Voskuil 13-09-14, 16:45

Twee Turkse mannen hebben in 2008 en 2010 aangifte gedaan tegen toenmalig Secretaris-Generaal van Justitie Joris Demmink. Ze zeggen midden jaren negentig als minderjarige jongens in Turkije door hem te zijn misbruikt.

Het Openbaar Ministerie doet momenteel strafrechtelijk onderzoek naar deze zaak, nadat deze mannen dat hebben afgedwongen bij het gerechtshof in Arnhem.

Terwijl dit strafrechtelijk onderzoek gaande is, heeft Justitieminister Opstelten zich enkele keren publiekelijk uitgelaten over de zaak-Demmink. Zo zei hij in april van dit jaar tegen de NOS: 'Het was niks, het is niks en het zal niks worden.'

De oud-gevangenisdirecteuren vinden dat Opstelten met dergelijke uitspraken onderzoek naar Demmink 'intentioneel frustreert.' Ze hebben vrijdagmiddag per aangetekende brief een tien kantjes tellende aangifte verstuurd aan het Landelijk Parket van het Openbaar Ministerie. Ook willen ze dat de Tweede Kamer de procureur-generaal van de Hoge Raad vraagt Opstelten strafrechtelijk te vervolgen.

In een reactie verwijst Opstelten naar antwoorden die minister-president Mark Rutte eerder deed over de uitspraak 'het was niks, het is niks en het wordt niks'. Rutte zei in mei dat Opstelten had gezegd dat deze uitgaat van de onschuld van Joris Demmink en geen reden had om daar op terug te komen. 'Ook heeft de Minister van Veiligheid en Justitie aangegeven dat het Openbaar Ministerie niet wordt gehinderd door deze uitspraak die ziet op het feit dat de heer Demmink tot op heden niet is veroordeeld.'

AANGIFTE TEGEN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Commissie voor de Verzoekschriften en Burgerinitiatieven van de Tweede Kamer van de Staten-Generaal en de Procureur-generaal bij de Hoge Raad

Ondergetekenden:

1. K. Boeij
2. K. de Graaff
3. J. van Huet
4. B. Molenkamp
5. J.A. Poelmann
6. P.A.W. Scheffelaar Klots

doen aangifte en geven daarom hierbij de Tweede Kamer in overweging op de voet van artikel 119 Grondwet, artikel 76 lid 1 jo. 111 RO en artikel 483 Sv de Procureur-generaal bij de Hoge Raad op te dragen een strafrechtelijke vervolging in te stellen tegen:

I. Ivo Willem Opstelten, minister van Veiligheid en Justitie

ter zake van:

het in de periode 2010 t/m 2014 plegen van het ambtsmisdrijf strafbaar gesteld in de artikelen 355 lid 4 en 356 Wetboek van Strafrecht, te weten het opzettelijk dan wel door grove schuld nalaten uitvoering te geven aan de bepalingen van de Grondwet, internationaal bindende Verdragen en andere wetten, waarvan de uitvoering tot zijn ministeriële departement behoort, door bij herhaling zowel publiekelijk als tegenover de Tweede kamer der Staten-Generaal uit te spreken dat de diverse beschuldigingen van kindermisbruik aan het adres van zijn (voormalig) secretaris-generaal Joris Demmink iedere grond ontberen.

II. N.N.

ter zake van:

het in de periode 2010 t/m 2014 uitlokken van en/of behulpzaam zijn bij of wel middelen verschaffen tot het plegen door de minister van Justitie & Veiligheid van het ambtsmisdrijf strafbaar gesteld in de artikelen 355 lid 4 en 356 Wetboek van Strafrecht, door de minister uit te lokken dan wel door

het verschaffen van middelen behulpzaam te zijn bij het doen van uitspraken in de media en in de Tweede kamer der Staten-Generaal als zouden de diverse beschuldigingen van kindermisbruik aan het adres van de (voormalig) secretaris-generaal Joris Demmink iedere grond ontberen.

“Quod licet Iovi non licet bovi”

Ondergetekenden zijn allen werkzaam geweest in een directiefunctie binnen het Gevangeniswezen. Vijf van ons waren directeur van één of meerdere penitentiaire inrichtingen aan wie het beheer van de betrokken inrichtingen, waaronder de bewaking en behandeling van wetsovertreders, was toevertrouwd.

Op grond van onze taak en functie dienden wij te allen tijde boven elke verdenking verheven te zijn; integriteit stond terecht hoog in het vaandel bij het ministerie van Justitie. Bij verdenking van een inbreuk op deze vereiste onkreukbaarheid, zo is onze ervaring, werd vanuit de top van Justitie gereageerd met een gedegen onderzoek en met het bestraffen van de schuldige. Wij hanteerden zelf binnen de inrichtingen een strikt integriteitsbeleid dat in een aanzienlijk aantal gevallen tot het ontslag van medewerkers heeft geleid.

Wij zijn van mening dat deze eis van onkreukbaarheid aan alle ambtenaren van het ministerie van Veiligheid & Justitie dient te worden gesteld, welke hun positie ook is. Wij wijzen in deze tevens op artikel 162 Wetboek van Strafvordering, dat de verplichting inhoudt van ieder openbaar college en iedere ambtenaar die in de uitoefening van haar of zijn bediening kennis krijgen van een misdrijf met de vervolging waarvan zij niet zijn belast, daarvan onverwijld aangifte te doen bij de bevoegde autoriteiten. Dit artikel geldt in onverkorte vorm voor het hoofd van het ministerie van Veiligheid en Justitie dat bij uitstek is belast met de uitvoering en handhaving de strafwetten. Ook hij dient daarin te handelen zonder aanzien des persoons.

Wij hebben dan ook met stijgende verbazing kennis genomen van de ontwikkelingen in de kwestie Demmink en de uitspraken die minister Opstelten over deze kwestie in de openbaarheid en tegenover de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gedaan. In plaats van het voortvarend opdracht geven tot een gedegen strafrechtelijk onderzoek, wekt de minister met zijn voorbarige uitspraken dat zijn (voormalige) secretaris-generaal boven alle verdenking verheven is, de indruk het openbaar ministerie te belemmeren in zijn taakuitoefening. Het kennelijk onvermogen van justitie om in deze zaak klaarheid te brengen in een groeiende reeks beschuldigingen van kindermisbruik tegen een hoge, thans gewezen justitieambtenaar en mogelijk andere justitieambtenaren vervult ons met plaatsvervangende schaamte voor het ministerie waarvoor dan wel waarmee wij ooit werkten.

Het optreden van de huidige minister van Veiligheid & Justitie in deze kwestie achten wij niet alleen in strijd met zijn ambtsplicht ex artikel 162 Sv, maar tevens in strijd met de strafwet die het intentioneel of door grove schuld nalaten door de minister uitvoering

te geven aan die wetten waarvoor zijn departement verantwoordelijkheid draagt, uitdrukkelijk strafbaar stelt. Het is de reden waarom wij de Tweede Kamer der Staten Generaal verzoeken de Procureur-generaal bij de Hoge Raad te gelasten over te gaan tot vervolging van minister Ivo Willem Opstelten, alsmede van diegenen die hem er toe brachten dit feit te plegen dan wel hem daarbij hielpen.

TOELICHTING:

Twee Turkse aanklachten

In september 2008 respectievelijk mei 2010 is door twee Turkse jonge mannen aangifte gedaan tegen de toenmalig secretaris-generaal Joris Demmink. Op basis van deze aangifte die ondersteund werd door vijf schriftelijke en op video vastgelegde getuigenverklaringen heeft geen gedegen strafrechtelijk onderzoek plaatsgevonden. Eerst in 2011 is door het openbaar ministerie waarvoor de minister van Veiligheid & Justitie politieke verantwoordelijkheid draagt, besloten tot een 'oriënterend' feitenonderzoek, waarin geen plaats was voor het horen van aangedragen getuigen. Nog voordat dit onderzoek op 2 februari 2012 leidde tot een definitieve beslissing van niet vervolging van de heer Demmink, liet de minister van Veiligheid & Justitie in september 2011 journalisten van het Algemeen Dagblad weten dat er *"geen aanleiding was te twifelen aan de integriteit van zijn secretaris-generaal"* reden waarom hij het 'oriënterend' onderzoek van het openbaar ministerie met vertrouwen tegemoet zag.¹

Op 2 februari 2012 richtte de minister zich met een brief tot de Tweede Kamer met de opmerking: *"Mijn conclusie is dat van enige grond voor de juistheid van de beschuldigingen tegen de ambtenaar niet is gebleken"*².

Na publicaties in het Algemeen Dagblad over contacten die Demmink zou hebben gehad met pooiers van minderjarige jongens liet minister Opstelten in zijn brieven van 3 en 8 oktober 2012 de Tweede Kamer per omgaande weten 'na raadpleging van de AIVD, de Rijksrecherche en het Openbaar Ministerie' zijn eerdere conclusie van februari 2012 nog steeds te onderschrijven, d.w.z. dat naar zijn mening van enige grond van de juistheid van de beschuldigingen jegens Demmink niet was gebleken. Hij voegde daaraan toe: *"Wat onderzocht moest worden, is onderzocht. De uitkomst daarvan is steeds geweest dat er geen begin van juistheid is gebleken ten aanzien van de geruchten en aantijgingen."*³

Op 7 november 2013 moest de minister op vragen van de leden van de Tweede Kamer Oskamp en Omtzigt toegeven, dat het openbaar ministerie in het 'oriënterende onderzoek' geen navraag had gedaan bij de Turkse autoriteiten of Demmink in de jaren 90

¹ productie 1: AD d.d. 7 september 2011

² productie 2: Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 000 VI, nr. 80

³ productie 3: Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33 400 VI, nr. 3 en 4

Turkije had bezocht, zoals door diverse getuigen was verklaard maar door Demmink zelf was ontkend.⁴ Desondanks had de minister zich in antwoord op vragen van dezelfde parlementsleden op 4 december 2012 en 26 februari 2013 zonder enig voorbehoud geschaard achter een brief van 17 augustus 2012 van de Nederlandse ambassadeur in Washington, Rudolf Bekink, waarin wordt vermeld dat *"The prosecution service—estanblished that Mr. Demmink was not in Turkey in the period in question."*⁵

Deze mededeling van Bekink, gericht aan leden van het Amerikaanse Congres en leden van de U.S. Helsinki Commission, die hun bezorgdheid hadden uitgesproken over het uitblijven van een gedegen Nederlands strafrechtelijk onderzoek naar de beschuldigingen tegen Joris Demmink, was bezijden de waarheid. Het onderzoek in Nederland had slechts geen bevestiging opgeleverd dat Demmink in de jaren 90 in Turkije was geweest terwijl in het onderzoek geen moeite was gedaan op dit punt navraag te doen bij de Turkse autoriteiten. Dat is iets heel anders dan wat de door Opstelten tegenover de Tweede Kamer onderschreven brief van de diplomaat Bekink suggereerde, te weten dat in het onderzoek was vastgesteld dat Demmink in die periode niet in Turkije was geweest.

Vanaf 14 juni 2013 beschikte de minister van Veiligheid & Justitie over een document van een Turkse officier van justitie, gedateerd 22 april 2013, waarin staat vermeld dat onderzoek in Turkije had uitgewezen dat Joris Demmink op 20 juli 1996 Turkije was binnen gereisd en dat de Turkse aangevers als pleegdatum juli 1996 hadden genoemd. In zijn beantwoording van de vragen van de parlementsleden Oskamp en Omtzigt op 7 november 2013 noemde de minister dit document van de Turkse officier van justitie authentiek. Desondanks weigerde de minister gevolg te geven aan het verzoek van de Kamerleden om aan de Nederlandse ambassadeur Bekink te vragen zijn foute informatievoorziening aan de Amerikaanse congresleden te corrigeren (zie hiervoor prod 4).

Op 20 januari 2014 oordeelde het Gerechtshof te Arnhem op een klacht van de Turkse aangevers dat uit het door aangevers gepresenteerde materiaal en de verrichte oriënterende feitenonderzoeken *"voldoende feiten en omstandigheden naar voren zijn gekomen waaruit een redelijk vermoeden van schuld voortvloeit dat beklaagde (Joris Demmink) zich schuldig heeft gemaakt aan de (---) gestelde strafbare feiten."* Het hof achtte een nader met voldoende waarborgen omkleed strafrechtelijk onderzoek noodzakelijk en beval de vervolging van Demmink.⁶ Het openbaar ministerie is dit onderzoek in februari 2014 gestart. Uit dit onderzoek zijn nog geen resultaten bekend, verwacht wordt dat het een jaar in beslag zal nemen.

⁴ productie 4: Brief d.d. 7 november 2013

⁵ productie 5: Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, Aangangsels van de Handelingen, nr. 691 en brief van 26 februari 2013, Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, Aangangsels van de Handelingen, nr. 1459

⁶ productie 6: Arrest d.d. 20 januari 2014 Hof Arnhem

Twee dagen na het arrest van het Gerechtshof te Arnhem liet de minister de Tweede Kamer weten dat hij de vergoeding van de kosten van Demminks strafadvocaat zou beëindigen, maar de kosten rechtsbijstand in de door Demmink tegen het Algemeen Dagblad wegens de publicaties van oktober 2012 aangespannen civielrechtelijke procedure, vanuit het ministerie zou blijven vergoeden.⁷

Het Rolodex onderzoek

Op 23 december 2013 informeerde mr. H.J. Bolhaar, voorzitter van het College van procureurs-generaal namens het ministerie van veiligheid & Justitie, de advocaat van een Nederlands slachtoffer van kindermisbruik, over het Rolodex onderzoek dat eind jaren 90 plaats vond in het arrondissement Amsterdam. Dit onderzoek naar vermeend seksueel misbruik van jongens beneden de leeftijd van 16 jaar door officieren van justitie en andere hoge justitieambtenaren dat plaats vond in 1998 en 1999, leverde volgens hem uiteindelijk geen bewijs op tegen de verdachte personen. De brief met samenvatting schrijft letterlijk: *“Zoals ook al eerder gemeld in antwoorden op Kamervragen van 15 juni 2007 is de oud-SG van het ministerie van Veiligheid en Justitie op geen enkele wijze naar voren gekomen, noch is er informatie aangetroffen waaruit blijkt dat hij enige bemoeienis heeft gehad met het onderzoek.”*⁸

Op 5 maart 2014 legde een indertijd bij het Rolodex onderzoek betrokken CIE-rechercheur een verklaring af die in directe tegenspraak is met deze informatie van het ministerie van Veiligheid & Justitie. Dit gebeurde tegenover de rechter-commissaris van de rechtbank te Utrecht, die deze getuige De Koter onder ede hoorde op verzoek van de Stichting De Roestige Spijker. De getuige verklaarde o.a.:

*“Bij aanvang van het tactisch (Rolodex) onderzoek zijn er door de Rijksrecherche een aantal namen bekend gemaakt van hooggeplaatsten, en daarop diende verder onderzoek plaats te vinden. Dat waren de heren Waabeke, Woldrik en Holthuijzen (die drie heren waren allen officier van justitie) en de heer Demmink die destijds werkzaam was bij het ministerie (---) Holthuijzen was CIE-officier bij de Rijksrecherche. (---) Als ik over Demmink spreek, bedoel ik de heer Joris Demmink. (onderstreeping van indieners dezes)”*⁹ Deze CIE-rechercheur verklaarde ook dat het onderzoek ‘stuk’ ging voordat daadwerkelijk tactisch onderzoek kon plaatsvinden.

Ook de tactisch leider van het Rolodex team, Jaap Hoek, liet op 5 maart 2014 tegenover de rechter-commissaris te Utrecht weten, dat het onderzoek uiteindelijk tot niets had

⁷ productie 6a: brief van 22 januari 2014 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Zie ook: <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/01/22/beantwoording-door-minister-opstellen-van-vragen-over-de-vergoeding-van-advocaatkosten-van-een-oud-ambtenaar/antwoorden-kamervragen-over-de-vergoeding-van-advocaatkosten-van-een-oud-ambtenaar.pdf>

⁸ productie 7: brief d.d. 23 december 2013 aan mr. M.J. de Witte

⁹ productie 8: proces-verbaal van voorlopig getuigenverhoor van L.G. de Koter d.d. 5 maart 2014, rechtbank Midden-Nederland, zaaknummer: C/16/347668/HA RK 13-200

geleid, omdat er overduidelijk was ‘gelekt’. Hoek kon zich de namen van de hooggeplaatste justitieambtenaren tegen wie het onderzoek liep, echter niet meer herinneren.¹⁰

Nog scherper werd de informatie van mr. Bolhaar tegengesproken door de getuige E.M. Broersma, die op 15 april 2014 door de rechter-commissaris te Utrecht op verzoek van de Stichting de Roestige Spijker onder ede werd gehoord. Broersma werkte eind jaren '90 als commandant van het observatieteam bij de afdeling Terrorisme en Bijzondere taken. Hij kreeg eind 1998 de bijzondere opdracht informatie te verzamelen over vier verdachten, waarnaar de Rijksrecherche op dat moment onderzoek deed. Hij verklaarde: *“Een van die verdachten was de heer Demmink. (---) De reden waarom dit onderzoek zo kort liep, was dat de zaak op enig moment stuk was. Ik bedoel daarmee dat er gelekt is naar een van de betrokken verdachten (---) dat betrof de heer Holthuis (---) hoofdofficier van het landelijk parket.”*¹¹

Hetgeen de direct betrokken rechercheurs over het Rolodex onderzoek verklaren is een bevestiging van wat de toenmalig CID-officier van justitie Fred Teeven in 2007 al aangaf over de zaak. De huidige staatssecretaris van Justitie Teeven verklaarde toen onder ede dat het onderzoek indertijd voortijdig door contra-acties kapot was gemaakt: *“Het ging om een onderzoek van de Rijksrecherche en de zedenpolitie (---) er is getapt, maar er is verder geen vervolging ingesteld. De hoofdofficier van justitie van Amsterdam was verantwoordelijk en heeft mij verzocht een onderzoek in te stellen. (---) Ik was als CIE-officier van justitie betrokken (---) er is getapt, maar er is verder geen vervolging ingesteld. (---) Op enig moment zijn er contra-acties gekomen (---) Voordat het onderzoek eindigde speelde dit al.”*¹²

De baas van Fred Teeven was indertijd hoofdofficier van justitie Hans Vrakking. Het Rolodex onderzoek was op zijn initiatief gestart. Ook hij beaamt dat de naam Demmink indertijd was gevallen in het Rolodex onderzoek. Hij vertelde in maart 2014 aan de NRC journalist Haenen dat indertijd bij de BVD belastende informatie binnen kwam over Demmink: *“De chauffeur van Demmink, Rob Mostert (---) had tegenover de BVD verteld ‘er niet meer tegen te kunnen’. Hij zat ermee dat Demmink in de dienstauto af en toe seks had met jongens. Uiteindelijk werd na overleg met Teeven besloten de informatie over Demmink niet verder te onderzoeken omdat dit buiten het bereik van de Rolodex zaak lag. (---) De naam van Demmink is dus wel degelijk langs gekomen, maar niet verder bekeken (---) En toen gebeurde er iets heel raars. (---) Harry Borghouts belde. Waar ben jij mee bezig, riep hij. Jij bent bezig een van mijn ambtenaren te onderzoeken (---) Demmink. Toen heb ik gezegd: we onderzoeken van alles, maar Demmink maakt geen deel uit van het onderzoek (---) De dag na dit telefoongesprek (---) bleek dat het onder-*

¹⁰ **productie 9:** proces-verbaal van voorlopig getuigenverhoor van J. Hoek d.d. 5 maart 2014, rechtbank Midden-Nederland, zaaknummer: C/16/347668/HA RK 13-200

¹¹ **productie 10:** proces-verbaal van voorlopig getuigenverhoor van E.M. Broersma d.d. 15 april 2014, rechtbank Midden-Nederland, zaaknummer: C/16/347668/HA RK 13-200

¹² **productie 11:** proces-verbaal van verhoor d.d. 12 april 2007 van Fred Teeven achter gesloten deuren, rechtbank Den Haag, parketnr. 09/754023-06

*zoek uitgelekt en dus kapot was. (---) Borghouts zegt dat hij van Demmink hoorde over het Rolodex onderzoek en Demmink zegt het van een of andere hoofdofficier van justitie te hebben gehoord."*¹³

De interventie door de toenmalig secretaris-generaal van Justitie Borghouts voor zijn ambtenaar Demmink, zoals geschetst door Vrakking, wordt beaamd door de toenmalig voorzitter van het College procureurs-generaal, René Ficq. Ficq leest uit zijn oude aantekeningen: *"Deze (Borghouts) was aangesproken door Demmink. Hij had vernomen dat hij voorwerp van onderzoek zou zijn in Amsterdam, alsmede een hoofdofficier van justitie."*¹⁴

Reactie minister van Veiligheid & Justitie Ivo Opstelten

Uit de verklaringen van de in 1998 bij het Rolodex onderzoek betrokken rechercheurs komt een alarmerend beeld naar voren van een strafrechtelijk onderzoek naar mogelijk kindermisbruik van hoge justitieambtenaren, dat voortijdig effectief wordt gefrustreerd door lekken naar en ingrijpen van hoge ambtenaren uit het justitieapparaat. Het gaat hier niet om één zegsman, maar om drie direct betrokken rechercheurs, de Koter, Hoek en Broersma, een betrokken CIE officier van justitie, thans staatssecretaris Veiligheid & Justitie en de verantwoordelijke hoofdofficier van justitie.

De minister van Veiligheid & Justitie, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de wetten, heeft op grond van deze verklaringen geen enkele actie genomen om in deze kwestie de volledige waarheid boven tafel te krijgen. Erger, minister Opstelten heeft op de afgelegde verklaringen niet dan in afwijzende termen publiekelijk gereageerd.

Na de verklaringen van De Koter, Hoek en Vrakking heeft de minister zich opnieuw tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend met het bericht dat het Rolodex onderzoeksdossier opnieuw was bestudeerd door het openbaar ministerie, maar dat opnieuw was vastgesteld dat de oud-secretaris-generaal op geen enkele wijze in dit onderzoek naar voren was gekomen. In de brief wordt met geen woord gerept over het 'leken' en van hogerhand effectief 'stuk' maken van het onderzoek zoals beschreven door De Koter, Hoek, Teeven en Vrakking en later ook Broersma.¹⁵

Na de verklaring van oud-rechercheur Broersma dat hij indertijd de opdracht kreeg vier verdachten te volgen waaronder Demmink, reageerde de minister op 15 april 2014 opnieuw in het openbaar. Tegenover diverse media gaf hij opnieuw aan overtuigd te zijn van de onschuld van de oud secretaris-generaal. Aan de NOS liet hij over de onderzoeken naar Demmink weten : *"Het was niks, het is niks en het zal niks worden."*¹⁶

¹³ productie 12: NRC 22 maart 2014

¹⁴ productie 13: Volkskrant 8 maart 2014

¹⁵ productie 14: Brief d.d. 27 maart 2014 aan de voorzitter van de Tweede Kamer

¹⁶ Zie: <http://www.radio1.nl/item/190683-Opstelten:%20zaak-Demmink%20is%20niks,%20wordt%20niks.html>

Frustratie van de wet: schending van artikel 355 lid 4 subsidiair 356 WvS

De minister van Veiligheid & Justitie is politiek verantwoordelijk voor het functioneren van het openbaar ministerie. De minister kan aanwijzingen geven betreffende de uitoefening van de taken en bevoegdheden van het openbaar ministerie. Deze aanwijzingen kunnen algemeen en bijzonder van aard zijn en ook individuele zaken betreffen (artikel 127 RO). De leden van het openbaar ministerie zijn verplicht de aanwijzingen van de minister op te volgen. Dit impliceert dat ook publieke uitspraken van de minister over individuele zaken, niet zijnde concrete aanwijzingen, invloed zullen hebben op de wijze waarop het openbaar ministerie in die zaken zijn werkzaamheden zal verrichten. Wanneer deze uitspraken gericht zijn op het frustreren van de tenuitvoerlegging van de wet of internationaal bindende verdragen, impliceert dit een strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de minister zoals bedoeld in artikel 355 lid 4 WvS.

Het openbaar ministerie is belast met de vervolging van strafbare feiten. Misbruik van jongeren beneden de 16 jaar is strafbaar gesteld in ons Wetboek van Strafrecht. Nederland heeft het Verdrag van Lanzarote (2007) ondertekend. Dit verdrag eist dat de strafrechtelijke onderzoeken en procedures betreffende seksueel kindermisbruik prioriteit krijgen en zonder onnodige vertraging worden uitgevoerd door de lidstaten (artikel 30). Het verplicht de lidstaten bovendien de vervolging van seksueel kindermisbruik niet afhankelijk te stellen van de aangifte of beschuldiging door het slachtoffer (artikel 32).

Nederland is ook lid van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (1950). Het Europees hof voor de Rechten van de Mens heeft in een aantal uitspraken duidelijk gemaakt dat seksueel misbruik van kinderen moet worden gekwalificeerd als een schending van de artikelen 3 en 8 van het EVRM: het recht om verschoond te blijven van onmenselijke behandeling en marteling en het recht op familie- en privéleven. De artikelen 3 en 8 impliceren aldus het Europese Hof een positieve verplichting van de Staat om kinderen te beschermen tegen o.a. seksueel misbruik. Hieronder valt een effectief en voortvarend strafrechtelijk onderzoek, onmiddellijk ingesteld na de eerste aangiften.¹⁷ De Hoge Raad erkent deze internationale verplichting expliciet.¹⁸

¹⁷ (EHRM 24 september 2004, M.C. tegen Bulgarije (application no. 39272/98), EHRM 20 maart 2012, C.A.S. en C.S. tegen Roemenië (application no. 26692/05), EHRM 15 augustus 2012, I.G. tegen Moldova (application no. 53519/07) en EHRM 28 Januari 2012, O’Keeffe tegen Ierland, (application no. 35810/09)

¹⁸ Hoge Raad 18 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:948 (OM/Vereniging Martijn), rov 3.11.3 jo. 3.9 in navolging van de A.G. L. Timmerman in zijn conclusie, ECLI:NL:PHR:2013:2379, rov 3.21-3.27: Daarin schrijft Timmermans o.a.: *“Onder art. 3 EVRM is een positieve verplichting aangenomen om preventieve en repressieve maatregelen te nemen ter bescherming van kinderen tegen lichamelijke mishandeling wanneer men, bijvoorbeeld naar aanleiding van herhaalde waarschuwingen of gewichtige aanwijzingen, weet of redelijkerwijs had behoren te weten dat het kind ter zake aan een risico werd blootgesteld. Deze rechtspraak is vervolgens toegepast in het kader van seksueel misbruik. In verband met art. 8 EVRM is een positieve verplichting aangenomen om (gepoogde) vergrijpen te criminaliseren en op effectieve wijze te onderzoeken en vervolgen, te meer wanneer het lichamelijke en morele welzijn van een kind bedreigd wordt”*

In de kwestie Demmink zijn naar de mening van het Gerechtshof te Arnhem aangiften uit 2008 en 2010 wegens kindermisbruik in Turkije onvoldoende onderzocht. Het hof heeft daarom op 20 januari 2014 het openbaar ministerie bevolen deze aangiften alsnog te onderzoeken. Internationale verdragen vereisen niet alleen een gedegen, maar ook een voortvarende afhandeling van dit soort aangiften. Voor de reeds opgelopen vertraging draagt de minister van Veiligheid & Justitie niet alleen politieke verantwoordelijkheid maar ook strafrechtelijke verantwoordelijkheid. Zijn directe bemoeienis met de kwestie was er vanaf september 2011 immers bij voortduring opgericht de aangiften tegen Demmink te bagatelliseren en de integriteit van zijn secretaris-generaal bij voorbaat boven alle twijfel te verheffen. Nog in oktober 2013 liet de minister de Tweede Kamer weten dat *“alles was onderzocht”* maar dat er nog *“geen begin van juistheid is gebleken ten aanzien van de geruchten en aantijgingen.”* Met dit handelen heeft de minister de uitvoering van de wet en internationale verplichtingen actief gefrustreerd.

De minister heeft het daarbij niet gelaten. Tijdens het nu lopende door het hof Arnhem bevolen onderzoek heeft hij zich opnieuw uitgelaten over de aanklachten wegens kindermisbruik aan het adres van zijn oud secretaris-generaal. In reactie op een oud-rechercheur die onder ede verklaarde in 1998 de opdracht te hebben gehad met zijn observatieteam Demmink te volgen als verdachte van kindermisbruik, antwoordde de minister van Veiligheid & Justitie publiekelijk: *“het was niks, het is niks en het wordt niks.”* Hij beïnvloedt daarmee opnieuw op ontoelaatbare wijze de leden van het openbaar ministerie die op dit moment bezig zijn het door de rechter opgedragen onderzoek uit te voeren en frustreert daarmee intentioneel de juiste uitvoering van de wet waarvoor zijn ministerie verantwoordelijk is.

Daarnaast draagt de minister de volle politieke verantwoordelijkheid voor het ambts-misbruik begaan door leden van het openbaar ministerie en het ministerie van Justitie, zoals recent omschreven in de verklaringen van drie oud-rechercheurs, en twee oud-officieren van justitie over de teloorgang van het Rolodex onderzoek. Het van bovenaf frustreren van strafrechtelijk onderzoek naar mogelijk eigen strafbaar handelen: misbruik van jongens jonger dan 16 jaar, moet worden gezien als zeer ernstig strafbaar handelen, dat de integriteit van onze gehele strafrechtspleging raakt. Dit behoort in een naar behoren functionerende rechtsstaat na bekend worden, per onmiddellijk en met alle middelen te worden onderzocht. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de minister van Veiligheid & Justitie. Wanneer de minister hierin geen verantwoordelijkheid neemt en erger, de boodschappers van het plaats gevonden kwaad en public laat weten dat er niets aan de hand *“was en is”* frustreert hij intentioneel de uitvoering van de wetten, die aan zijn ministerie is opgedragen. De minister schendt ook hiermee artikel 355 lid 4 WvS.

Ondergetekenden verzoeken uw commissie daarom de Tweede Kamer in overweging te geven de procureur-generaal bij de Hoge Raad op te dragen Ivo Opstelten, Minister van Veiligheid en Justitie strafrechtelijk te vervolgen terzake overtreding van artikel 355 lid 4 subsidiair artikel 356 Wetboek van Strafrecht en leggen dit verzoek ter kennisneming neer bij de Procureur-generaal bij de Hoge Raad.

K. Boeij

5 september 2014

K. de Graaff

i.o. psh

J. van Huet

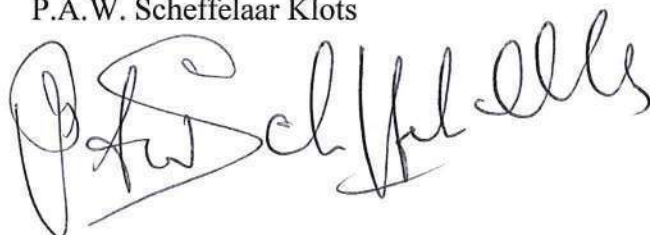
B. Molenkamp

J.A. Poelmann

P.A.W. Scheffelaar Klotz

Vergaderjaar 2008–2009

31 808 (R1872)

Goedkeuring van het op 25 oktober 2007 te Lanzarote tot stand gekomen Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (Trb. 2008, 58)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt (artikel 25 a, vijfde lid j° vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State).

Opgroeiende kinderen verdienen ons aller bescherming. Het is van het grootste belang dat kinderen in een veilige omgeving opgroeien en zich op gezonde en evenwichtige wijze kunnen ontwikkelen tot volwassenen. Mensen die in hun kindertijd het slachtoffer zijn van seksueel geweld of misbruik, dragen de tekenen van die traumatische gebeurtenissen veelal de rest van hun leven met zich mee. Familie, samenleving en overheid dienen dan ook elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid de allergrootste inspanning te leveren om kinderen te vrijwaren van schending van hun lichamelijke en geestelijke integriteit. Tot de bescherming die de overheid kan bieden, behoort ook strafrechtelijke bescherming tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik.

Seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen zijn een wereldwijd verschijnsel en behoeven zowel nationaal als internationaal een krachtige aanpak. Seksuele uitbuiting van kinderen gaat vaak gepaard met grensoverschrijdende zware en vaak georganiseerde criminaliteit. De ontwikkelingen in de techniek en op internet dragen er aan bij dat kinderpornografie zich eenvoudig over de landsgrenzen verspreidt en nieuwe vormen van misbruik zich openbaren. Gelet op deze internationale dimensie vereisen het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen intensieve en effectieve internationale samenwerking. Daartoe zijn internationaal al veel relevante rechtsinstrumenten totstandgekomen. Ontwikkelingen in de maatschappij, zoals bijvoorbeeld het toegenomen gebruik van internet door zowel kinderen als ouders, stellen overheden voor de uitdaging om beleid en wetgeving inzake het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik daarmee zoveel mogelijk gelijke tred te laten houden en waar nodig aan te passen of aan te scherpen. Het op 25 oktober 2007 te Lanzarote tot stand gekomen Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (*Trb.* 2008, 58; hierna: het Verdrag) vormt de weergave van de laatste internationale overeenstemming op dit terrein en dient om die reden te worden verwelkomd. Het kabinet beschouwt het Verdrag mede als een ondersteuning in de intensivering van de strijd tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik.

Het Verdrag beoogt een hecht fundament en een krachtige bijdrage te leveren aan de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. Het Verdrag is met grote voortvarendheid totstandgekomen, hetgeen het belang en de urgentie die de Raad van Europa terecht aan het onderwerp toekent – mede in het kader van het driejarig Raad van Europa-programma «Building a Europe for and with children» –, onderstreept. Op 25 oktober 2007 is het Verdrag te Lanzarote voor ondertekening opengesteld. Bij die gelegenheid is het Verdrag voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend. Momenteel (mei 2008) hebben 28 lidstaten van de Raad van Europa het Verdrag ondertekend. Het Verdrag is nog niet in werking getreden.

Het Verdrag is alomvattend en multidisciplinair van aard en beoogt volgens artikel 1 het volgende te bewerkstelligen: (1) voorkoming en bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen, (2) bescherming van de rechten van kinderen die het slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik en (3) het bevorderen van nationale en internationale samenwerking in de strijd tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen.

Het Verdrag ziet op de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik in brede zin en beslaat een groot aantal onderwerpen die raken aan die bescherming. Naast straf- en sanctiebepalingen gaat het om preventieve en beschermende maatregelen, procedurele bepalingen, interventie maatregelen, en maatregelen die betrekking hebben op nationale coördinatie en internationale samenwerking.

Het Verdrag bestaat uit dertien hoofdstukken: hoofdstuk I (doelstellingen, beginsel van non-discriminatie en begripsomschrijvingen), hoofdstuk II (preventieve maatregelen), hoofdstuk III (gespecialiseerde autoriteiten en coördinerende instanties), hoofdstuk IV (beschermende maatregelen en hulp aan slachtoffers), hoofdstuk V (interventieprogramma's of -maatregelen), hoofdstuk VI (materieel strafrecht), hoofdstuk VII (onderzoek, vervolging en procesrecht), hoofdstuk VIII (vastleggen en opslaan van gegevens), hoofdstuk IX (internationale samenwerking), hoofdstuk X (toezichtsmechanisme), hoofdstuk XI (verhouding tot andere internationale instrumenten), hoofdstuk XII (wijzigingen van het Verdrag), hoofdstuk XIII (slotbepalingen).

Het Verdrag is voor een deel geënt op de reeds bestaande internationale overeenkomsten op dit terrein. In het bijzonder kunnen worden vermeld het in het kader van de Verenigde Naties op 20 november 1989 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van het kind (*Trb.* 1990, 46 en 17) en het op 25 mei 2000 te New York tot stand gekomen Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het Verdrag inzake de rechten van het kind (*Trb.* 2001, 63 en 130), het op 15 november 2000 te New York tot stand gekomen Protocol inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (*Trb.* 2001, 69 en 2004, 35) en het in het kader van de Internationale Arbeidsorganisatie op 17 juni 1999 te Geneve tot stand gekomen Verdrag betreffende het verbod op en de onmiddellijke actie voor de uitbanning van de ergste vormen van kinderarbeid (*Trb.* 2001, 69 en 2004, 35). Op het niveau van de Europese Unie kunnen worden genoemd het kaderbesluit 2004/68/JHA van de Raad van de Europese Unie van 22 december 2003 ter bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie (*PbEU* L 13), het kaderbesluit 2001/220/JHA van de Raad van de Europese Unie van 15 maart 2001 inzake de positie van het slachtoffer in het strafproces (*PbEG* L 82) en het kaderbesluit 2002/629/JHA van de Raad van de Europese Unie van 19 juli 2002 inzake bestrijding van mensenhandel (*PbEG* L 203). De Raad van Europa

zelf heeft met het op 23 november 2001 te Boedapest tot stand gekomen Verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken (*Trb.* 2002, 18 en 2004, 290; de Cybercrime Convention) en het op 16 mei 2005 te Warschau tot stand gekomen Verdrag van de Raad van Europa inzake bestrijding van mensenhandel (*Trb.* 2006, 99) eerder voorzien in bindende instrumenten op aanverwante terreinen.

Het Verdrag bevat dublures met bovengenoemde overeenkomsten. Op een aantal punten gaat het Verdrag echter een stap verder. Daardoor heeft het duidelijk toegevoegde waarde. In het bijzonder geldt dat voor enkele nieuwe strafbepalingen, ruime rechtsmachtbepalingen ter bestrijding van sekstoerisme en bepalingen met betrekking tot dadergerichte interventieprogramma's en -maatregelen. Bij de strafbepalingen is in het bijzonder gekeken of de voortschrijdende ontwikkeling van de techniek, de verdere digitalisering van de maatschappij en het toenemend gebruik van de open communicatiemogelijkheden op het internet om een verdergaande strafrechtelijke bescherming van kinderen tegen misbruik vragen. Het nieuwe verdrag vormt derhalve de meest recente weergave van de internationale consensus over de strafrechtelijke bescherming van kinderen en past in het beleid van de regering op deze gebieden. Enkele van de in het Verdrag opgenomen strafbaarstellingsverplichtingen nopen tot uitvoeringswetgeving in Nederland. Deze wetgeving is opgenomen in het voorstel van wet tot uitvoering van het Verdrag.

Op grond van artikel 48 van het Verdrag kunnen geen voorbehouden bij het Verdrag worden gemaakt, met uitzondering van de bepalingen waarbij het Verdrag nadrukkelijk in die mogelijkheid voorziet. Nederland is voornemens om van die mogelijkheden geen gebruik te maken.

Wat betreft de relatie tussen het Verdrag en de Europese Unie wordt opgemerkt dat het Verdrag voorziet in de mogelijkheid van toetreding door de Europese Gemeenschap. Daarover heeft nog geen definitieve besluitvorming plaatsgevonden.

Bij het Verdrag is een zogenoemd «explanatory report», een toelichtend rapport, opgesteld. Dit rapport geeft een authentieke toelichting op en verantwoording van de artikelen in het Verdrag. Het is gepubliceerd op de website van de Raad van Europa (<http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/201.htm>).

Koninkrijkspositie

De Regering van de Nederlandse Antillen heeft aangegeven medegelding van het Verdrag voor haar land wenselijk te achten. De Nederlandse Antillen, alwaar de rechten van de mens hoog in aanzien staan, kunnen de seksuele exploitatie en seksueel misbruik van zowel kinderen als volwassenen, niet toestaan op haar grondgebied. Dergelijke handelingen zijn een aantasting van, en vormen een inbreuk op, de eer en menswaardigheid van een individu. Ook malafide personen, die met dergelijke handelingen een winstoogmerk hebben en zich willen verrijken aan het leed van anderen, dienen deze mogelijkheid te worden ontnomen. Voor wat betreft wetgeving, bevat Boek 2, titel XIV, van het huidige Wetboek van Strafrecht een aantal strafbepalingen die betrekking heeft op de seksuele exploitatie en het seksueel misbruik van kinderen. Deze bepalingen worden in Boek 2, titel XIII, van het nieuwe ontwerp-Wetboek van Strafrecht aangepast en uitgebreid. Wanneer dit gewijzigde Wetboek van Strafrecht in werking treedt, behoeft het Verdrag op het terrein van de strafbaarstelling geen nadere uitvoeringswetgeving. Naast de strafbaarstelling van de seksuele exploitatie en het seksueel misbruik van kinderen, zal de uitvoering van

het Verdrag aanvullend beleid vergen op beide terreinen die mogelijkere uitvoeringswetgeving behoeven.

De Regering van Aruba heeft eveneens aangegeven medegelding van het Verdrag voor haar land wenselijk te achten. Voor zover de materie nog niet wettelijk geregeld is, zal hierin worden voorzien in het nieuwe Arubaanse Wetboek van Strafrecht.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd. Het Verdrag zal voor de verschillende landen binnen het Koninkrijk worden bekrachtigd nadat in de benodigde uitvoeringswetgeving is voorzien. Overeenkomstig artikel 18 van het op 23 mei 1969 te Wenen tot stand gekomen Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht (Trb. 1972, 51) dienen de landen binnen het Koninkrijk zich overigens ook vóór de bekrachtiging te onthouden van handelingen die indruisen tegen voorwerp en doel van het Verdrag.

2. Artikelsgewijze toelichting

2.1 Hoofdstuk I (Doelstellingen, beginsel van non-discriminatie en begripsomschrijvingen)

Artikel 1 (Doelstellingen)

In de inleiding van deze toelichtende nota is reeds melding gemaakt van de brede doelstellingen van het Verdrag. Deze worden weergegeven in het eerste lid. Het Verdrag ziet niet alleen op het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik, maar ook op de bescherming van de rechten van kinderen die het slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. De reikwijdte van het Verdrag maakt dat niet alle onderdelen ervan primair op het terrein van Justitie liggen; de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het Verdrag wordt gedeeld door verschillende departementen.

Artikel 1 stelt voorts buiten twijfel dat zowel nationale als internationale samenwerking onontbeerlijk is voor een effectieve aanpak van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik.

In het tweede lid komt tot uitdrukking dat een specifiek monitoringsmechanisme een effectieve uitvoering van de verdragsverplichtingen moet verzekeren. Daartoe wordt een Comité van de Partijen in het leven geroepen (zie hierna de toelichting op hoofdstuk X).

Artikel 2 (Beginsel van non-discriminatie)

Deze bepaling scherpert in dat de implementatie en uitvoering van de bepalingen van het Verdrag gewaarborgd moeten zijn zonder enige discriminatie op welke grond dan ook. De klassieke discriminatiegronden, ontleend aan artikel 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en artikel 1 van het op 4 november 2000 te Rome tot stand gekomen Protocol nr. 12 bij het EVRM (Trb. 2001, 18), worden vermeld. In aanvulling daarop noemt het Verdrag verder nog de gronden «seksuele geaardheid», «gezondheid» en «handicap». De opsomming is evenwel niet limitatief.

Artikel 3 (Begripsomschrijvingen)

Het Verdrag definieert «kind» in onderdeel (a) als iedere persoon jonger dan achttien jaar. Daarmee sluit het aan bij de internationaal gebruikelijke definitie.

Voor hetgeen het Verdrag verstaat onder «seksuele uitbuiting en seksueel misbruik» wordt in onderdeel (b) verwezen naar de in de artikelen 18 tot en met 23 van het Verdrag omschreven strafbare gedragingen. Waar

andere internationale instrumenten zich voornamelijk richten op seksuele uitbuiting van kinderen, waarbij de nadruk ligt op een commerciële component (kinderprostitutie, kinderpornografie en kinderhandel), beslaat het onderhavige Verdrag naast uitbuiting ook seksueel misbruik als zodanig.

Tot slot bepaalt onderdeel (c) wat in het kader van het Verdrag onder het begrip «slachtoffer» moet worden verstaan: elk kind dat onderworpen is aan seksuele uitbuiting of seksueel misbruik.

2.2 Hoofdstuk II (Preventieve maatregelen)

Artikel 4 (Beginselen)

Deze bepaling geeft de belangrijkste doelstelling van het Verdrag weer: voorkomen dat seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen plaatsvinden. Partijen zijn verplicht tot het nemen van de noodzakelijke maatregelen om kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik te beschermen. Bij het nemen van maatregelen hebben partijen ruimte om eigen beleid en beleidsprogramma's te ontwikkelen.

Het kabinet staat een krachtige aanpak van kindermishandeling voor. Seksuele uitbuiting en seksueel misbruik zijn een ernstige vorm van kindermishandeling. De bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik maakt integraal onderdeel uit van de brede aanpak van kindermishandeling. Het pakket aan voorzieningen en maatregelen dat de komende tijd in Nederland op dit terrein wordt genomen, is neergelegd in het Actieplan aanpak kindermishandeling (Kamerstukken II 2006/07, 31 015, nr. 16). Vier kerndoelen zijn voor het Actieplan aanpak kindermishandeling leidend: voorkomen, signaleren, stoppen en beperken van de schadelijke gevolgen van kindermishandeling. Met deze kerndoelen sluit het Actieplan aan bij de brede opzet van het Verdrag, waarin zowel preventieve, beschermende en zorgverlenende, als strafrechtelijke bepalingen zijn opgenomen.

Artikel 5 (Werving, training en bewustmaking van personen die tijdens hun werk met kinderen in aanraking komen)

Het eerste en tweede lid van dit artikel gaan over het vergroten van kennis en bewustwording over seksuele uitbuiting en seksueel misbruik bij degenen die in de omgeving van kinderen werken. Het Actieplan aanpak kindermishandeling omvat een aantal maatregelen die gericht zijn op deskundigheidsbevordering bij personen die werken met kinderen. Een van deze maatregelen betreft invoering van de werkwijze van de Reflectie en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling (RAAK). Concreet aandachtspunt binnen deze werkwijze is deskundigheidsbevordering van professionals en vrijwilligers die met kinderen werken door de gehele keten.

Het derde lid verplicht partijen om ervoor te zorgen dat personen die zijn veroordeeld wegens seksueel misbruik van kinderen, geen toegang hebben tot beroepen waarbij sprake is van regelmatig contact met kinderen. Partijen hebben daarbij de nodige ruimte voor eigen beleid, bijvoorbeeld waar het toetsing aan proportionaliteit en de reïntegratie van veroordeelden in de maatschappij betreft. Het Verdrag sluit met deze bepaling nauw aan bij het Nederlandse systeem van de verklaring omtrent het gedrag (zie onder andere Kamerstukken II 2006/07, 30 800 VI, nr. 40). In Nederland is de verklaring omtrent gedrag wettelijk verplicht voor een aantal beroepen waarin men in de uitoefening van het beroep regelmatig met kinderen in aanraking komt en met name die beroepen waarin er sprake is van een afhankelijkheidsrelatie. Dit geldt voor het primair en voortgezet onderwijs en de kinderopvang. Voor veel andere sectoren geldt weliswaar geen wettelijke verplichting, maar zijn er

afspraken dat de verklaring omtrent gedrag wordt aangevraagd of doen organisaties dat uit eigen beweging.

Artikel 6 (Voorlichting voor kinderen)

Deze bepaling verplicht partijen om kinderen voorlichting te geven over de gevaren van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik en kinderen op die wijze weerbaar te maken en te beschermen. Het kabinetsbeleid omvat een groot aantal maatregelen op dit terrein. Onder andere kan worden gewezen op de maatregelen in het kader van het programma Alle Kansen voor Alle Kinderen van de Minister voor Jeugd en Gezin (Kamerstukken II, 2006/07, 31 001, nr. 5) en het in 2007 door de Staatssecretaris van VWS gestarte programma Seksuele gezondheid van de jeugd. Ook in de Emancipatienota van de minister van OCW (Kamerstukken II 2007/08, 30 420, nr. 50) wordt het belang van het vergroten van de weerbaarheid van meisjes en jongens tegen (seksueel) geweld onderkend.

Artikel 7 (Preventieve interventieprogramma's en -maatregelen)

Partijen zijn verplicht om te waarborgen dat personen die vrezen dat zij een van de in het Verdrag omschreven misdrijven zullen begaan, toegang hebben tot interventie maatregelen. In het kader van de reguliere geestelijke gezondheidszorg bestaan interventie- en behandelingsmogelijkheden.

Artikel 8 (Maatregelen gericht op het algemene publiek)

Deze bepaling verplicht partijen om publiekscampagnes te houden waarin informatie en voorlichting worden gegeven over seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen. De periodieke publiekscampagne in het kader van het Actieplan aanpak kindermishandeling heeft een algemeen bereik en richt zich zowel op kinderen als op mensen in de omgeving van kinderen. Doelstelling van de campagne is een bredere bewustwording van het publiek terzake van kindermishandeling en het stimuleren van alertheid ten opzichte van het verschijnsel en de verantwoordelijkheid voor het melden ervan.

De voorlichtingscampagne DigiBewust wijst specifiek op de gevaren die zich voor kinderen voordoen op het internet en bij gebruik van andere moderne communicatiemiddelen. Mede ter uitvoering van het Verdrag zal de komende tijd worden gezien op welke wijze voorlichting over veilig internetgebruik breder bij ouders en kinderen onder de aandacht kan worden gebracht.

Artikel 9 (Participatie van kinderen, de particuliere sector, de media en het maatschappelijk middenveld)

Deze bepaling roept partijen op om kinderen, de particuliere sector, het maatschappelijk middenveld en de media te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid ter bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen.

In Nederland is op dit terrein sprake van een brede samenwerking tussen publieke en private partijen. Een aantal voorbeelden daarvan kan worden genoemd. Hierboven werd al gewezen op de voorlichtingscampagne DigiBewust, een samenwerkingsverband tussen overheid en de particuliere sector dat onder andere strekt tot voorlichting over verantwoord gebruik door kinderen van moderne communicatiemiddelen. Voorts heeft het door het ministerie van Justitie gesubsidieerde particuliere Meldpunt Kinderporno een belangrijke rol bij het voorkomen en bestrijden van kinderpornografie. Dit meldpunt biedt een laagdrempelige mogelijkheid

om seksuele uitbuiting van kinderen te melden. Het meldpunt heeft goede relaties met enerzijds de Nederlandse politie en anderzijds met vergelijkbare meldpunten in het buitenland, die op hun beurt weer contacten met de politie in hun land hebben.

Voorts kan met betrekking tot de bestrijding van kinderpornografie worden gewezen op samenwerking met internetproviders met als doel het blokkeren van sites waarop kinderpornografie wordt aangeboden. Het gaat daarbij om een publiek-private samenwerkingsafpraak tussen de Nederlandse politie en internetproviders over het blokkeren van in het buitenland gehoste websites met kinderpornografie. In 2007 zijn daarover de eerste afspraken met internetproviders gemaakt.

Bij de bestrijding van aanbieders en afnemers van kinderpornografie op internet kan het betalingsverkeer dat plaatsvindt een aanknopingspunt vormen voor strafrechtelijk onderzoek.

Door financiële instellingen wordt in het algemeen onderkend dat ook zij een rol hebben bij de bestrijding van kinderpornografie op internet. Een aantal financiële instellingen heeft zich vanuit die gedachte verenigd in de Financial Coalition Against Childpornography. De komende tijd zal nader overleg met de financiële instellingen plaatsvinden over de invulling van hun rol.

In overleg met de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en voor Jeugd en Gezin is samen met de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) een aanpak uitgewerkt die moet voorkomen dat kinderen binnen vrijwilligersorganisaties het slachtoffer worden van seksueel misbruik. De basis daarvan is een landelijk uniforme set gedragsregels die, bij naleving ervan, de risico's doen verminderen. Naast de set gedragsregels komt er een protocol met afspraken waarin wordt beschreven hoe op te treden als de gedragsregels worden overtreden (zie Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VI, nr. 43).

2.3 Hoofdstuk III (Gespecialiseerde autoriteiten en coördinerende instanties)

Artikel 10 (Nationale maatregelen inzake coördinatie en samenwerking)

Op grond van het eerste lid zijn partijen verplicht om zorg te dragen voor coördinatie tussen de verschillende instellingen die verantwoordelijk zijn voor het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen.

Het krachtig bestrijden van alle vormen van kindermishandeling is een van de speerpunten van het kabinetsbeleid. De coördinatie van deze aanpak valt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. Een succesvolle aanpak van kindermishandeling vereist evenwel inspanningen van alle betrokken overheden, instanties en professionals en een nauwe onderlinge samenwerking. Het reeds genoemde Actieplan aanpak kindermishandeling schept de noodzakelijke randvoorwaarden voor deze integrale en gecoördineerde aanpak voor de komende tijd.

Het tweede lid verplicht partijen te voorzien in a) een of meer onafhankelijke organisaties voor de bevordering en bescherming van de rechten van het kind, en b) mechanismen voor onderzoek naar het verschijnsel seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen.

Het derde lid spoort partijen aan om samenwerking tussen publieke en private partijen op dit terrein te bevorderen.

Ten aanzien van het tweede en derde lid kan worden vermeld dat de Nederlandse overheid geld beschikbaar heeft gesteld voor de voorlichting

over kinderrechten in Nederland. Het Kinderrechtencollectief ontvangt jaarlijks een subsidie om informatiemateriaal te produceren, waaronder een website voor kinderrechten (www.kinderrechten.nl). De website biedt informatie over kinderrechten voor kinderen, ouders en professionals in de vorm van algemene informatie over kinderrechten en recente ontwikkelingen op dit gebied.

In zijn algemeenheid vormen kinderen en jeugd al een zwaartepunt in het onderzoek van de Nationale ombudsman. Thans wordt in overleg met de Nationale ombudsman gekeken naar de mogelijkheden om het toezicht op de naleving van de kinderrechten een eigen, herkenbare plaats te geven.

2.4 Hoofdstuk IV (Beschermdende maatregelen en hulp aan slachtoffers)

Artikel 11 (Beginselen)

Deze bepaling verplicht partijen om in een structuur te voorzien waarbinnen slachtoffers en hun familie de noodzakelijke ondersteuning wordt geboden. Indien de leeftijd van het slachtoffer niet direct kan worden vastgesteld, mag dit geen belemmering vormen voor het bieden van bescherming en zorg.

Artikel 12 (Melden van de verdenking van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik)

Er bestaan in Nederland geen wettelijke beperkingen om ingeval van een redelijk vermoeden van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik dit vermoeden te melden. Ook niet voor degenen die onder een beroepsgeheim vallen. In het kader van het Actieplan aanpak kindermishandeling wordt gewerkt aan het verbeteren van signalering en melding van (vermoedens van) kindermishandeling, waaronder ook seksuele uitbuiting en seksueel misbruik, door personen die met kinderen werken: professionals, beroepskrachten en vrijwilligers. Een aantal beroepsgroepen maakt reeds gebruik van de Meldcode Kindermishandeling, of heeft vergelijkbare meldcodes ontwikkeld. Zo maakt de standaard Kindermishandeling (de meldcode voor de jeugdgezondheidszorg) onderdeel uit van het toetsingskader van de inspectie voor de gezondheidszorg en vormt dit onderdeel van het basistakenpakket. Een van de maatregelen uit het Actieplan aanpak kindermishandeling is dat alle instellingen en beroepskrachten die met kinderen werken een eenduidige meldcode hanteren. Deze maatregel geldt ook voor de vrijwilligerssector. Voorts wordt ingezet op het bevorderen van de toepassing van de meldcode.

Artikel 13 (Hulplijnen)

Bij vermoedens van kindermishandeling kan in Nederland gebruik worden gemaakt van het landelijk dekkend netwerk van AMK's (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling). Indien het AMK een melding krijgt, zal een onderzoek worden gestart naar de situatie van het kind.

Speciaal voor hulp en informatie aan kinderen is er de kindertelefoon (www.kindertelefoon.nl), een onderdeel van Bureau Jeugdzorg. Zowel telefonisch als via internet kan in vertrouwen hulp, advies en informatie worden verkregen.

Artikel 14 (Hulp aan slachtoffers)

Het beperken van de schadelijke gevolgen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik is van uitermate groot belang. Nederland kent een omvangrijk pakket aan voorzieningen en maatregelen met betrekking tot bijstand aan slachtoffers van zedendelicten. Hulp en zorg zijn ook beschik-

baar voor personen in de directe omgeving van slachtoffers. Het ministerie van Justitie financiert jaarlijks de activiteiten van onder meer Slachtofferhulp Nederland en het Schadefonds Geweldsmisdrijven.

Het derde lid van deze bepaling richt zich specifiek op het nemen van maatregelen tegen de ouders of verzorgers van het kind op het moment dat deze personen betrokken zijn bij seksuele uitbuiting of seksueel misbruik. Partijen dienen te voorzien in de mogelijkheid om in die omstandigheden de vermeende dader uit de omgeving van het kind of het kind uit diens gezinssituatie te verwijderen. De Nederlandse wetgeving voorziet zowel in civielrechtelijke als strafrechtelijke mogelijkheden om een verdachte van seksueel misbruik uit de omgeving van het kind te verwijderen. Met het bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel tijdelijk huisverbod (Kamerstukken I 2007/08, 30 657) komt daar, indien dat wetsvoorstel tot wet wordt verheven, nog een bestuursrechtelijke mogelijkheid bij. Dat wetsvoorstel geeft de burgemeester de bevoegdheid om een tijdelijk huisverbod op te leggen bij een dreigend huiselijk geweld of (een ernstig vermoeden van) kindermishandeling. Civielrechtelijk bestaan er mogelijkheden om het kind in diens belang uit huis te plaatsen en het ouderlijk gezag te beëindigen.

2.5 Hoofdstuk V (Interventieprogramma's of -maatregelen)

Artikel 15 (Algemene beginselen)

Artikel 16 (Personen voor wie de interventieprogramma's en -maatregelen bedoeld zijn)

Een integrale aanpak van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen vereist ook aandacht voor daders van deze ernstige strafbare feiten. Het voorkomen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik en het reduceren van de risico's op herhaling daarvan staan immers voorop. Hoofdstuk V van het Verdrag omvat bepalingen die zich richten op daders en vormt daarmee een belangrijke toegevoegde waarde van het Verdrag ten opzichte van andere internationale instrumenten. Artikel 15 verplicht partijen te voorzien in effectieve behandelmogelijkheden en -methodieken bedoeld voor de in artikel 16 genoemde personen. Ingevolge artikel 16 dienen zowel verdachten als veroordeelden terzake de in het Verdrag omschreven strafbare feiten toegang te hebben tot behandelprogramma's. Daarbij geldt voor verdachten dat toegang tot maatregelen vrijwillig is en geen negatieve gevolgen mag hebben voor het recht op een eerlijk proces, in het bijzonder de onschuldpresumptie.

Het Verdrag laat ruimte aan partijen voor eigen invulling van programma's en maatregelen.

In Nederland gebeurt veel op dit terrein. Er bestaat een breed scala aan behandelprogramma's die tot doel hebben recidive te voorkomen. Buiten het justitiële traject bestaan behandelingsmogelijkheden in het kader van de reguliere geestelijke gezondheidszorg. Binnen het justitiële traject is er forensische zorg, dat wordt gekenmerkt door behandeling door medisch deskundigen en is gericht op vermindering van de kans op recidive. In de begeleiding van personen die forensische zorg ondergaan buiten de justitiële inrichting en personen die zich bevinden in een voorwaardelijk traject, speelt de reclassering een belangrijke rol.

Overigens zij benadrukt dat de bepalingen in het Verdrag niet beogen te interfereren met nationale regelingen met betrekking tot de behandeling van veroordeelden die leiden aan een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens. De verdragsbepalingen raken daarmee niet aan het Nederlandse systeem van terbeschikkingstelling.

Artikel 17 benadrukt dat degene aan wie een behandelprogramma wordt voorgesteld, daaromtrent volledig geïnformeerd dient te worden. De betrokkene dient op de hoogte te worden gesteld van de mogelijke gevolgen van het weigeren aan een behandelprogramma deel te nemen. In dit verband kan worden gewezen op de mogelijkheid in artikel 80 van het Wetboek van Strafvordering tot schorsing van de voorlopige hechtenis onder voorwaarden. Als voorwaarde zou kunnen worden gesteld dat betrokkene deelneemt aan een behandelprogramma.

2.6 Hoofdstuk VI (Materieel strafrecht)

Artikel 18 (Seksueel misbruik)

Dit artikel verplicht tot strafbaarstelling van seksueel misbruik van kinderen. Het artikel onderscheidt twee vormen van seksueel misbruik. In het eerste lid, onder a, wordt het plegen van seksuele handelingen met een seksueel minderjarig kind strafbaar gesteld. Het gaat daarbij om een kind dat naar het nationale recht de wettelijke leeftijd van seksuele meerderjarigheid nog niet heeft bereikt. Het tweede lid verplicht elke lidstaat voor de toepassing van het eerste lid, onder a, een leeftijd voor seksuele meerderjarigheid te bepalen. Omdat de wettelijke leeftijd voor seksuele meerderjarigheid in de verschillende lidstaten van de Raad van Europa sterk uiteenloopt (van 13 tot 17 jaar), laat het Verdrag de lidstaten vrij om deze leeftijd zelf te bepalen.

In het eerste lid, onder b, wordt het plegen van seksuele handelingen met een kind (iedere persoon jonger dan achttien jaar) strafbaar gesteld, indien dat gepaard gaat met (1) gebruik van dwang, geweld of bedreigingen, (2) misbruik wordt gemaakt van vertrouwen of overwicht (waaronder binnen de familie), of (3) misbruik wordt gemaakt van de bijzonder kwetsbare positie van het kind of een afhankelijkheidssituatie.

Het derde lid bevat een uitzondering voor situaties waarin sprake is van seksueel contact tussen jongeren die wederzijds instemmen: dit contact blijft buiten het bereik van het Verdrag. De intentie van het Verdrag is niet om normaal seksueel contact tussen jongeren van vergelijkbare leeftijd of gelijkwaardig niveau van persoonlijke ontwikkeling strafbaar te stellen. Ook niet wanneer het kinderen betreft die de wettelijke leeftijd voor seksuele meerderjarigheid nog niet hebben bereikt. Het Verdrag staat nadrukkelijk niet in de weg aan een gezonde seksuele en persoonlijke ontwikkeling van kinderen en de normale seksuele ervaringen die daarmee gepaard gaan. Het Verdrag behoudt het evenwicht tussen enerzijds strafrechtelijke bescherming van het kind tegen seksuele inbreuken op de integriteit en anderzijds bescherming van de persoonlijke levenssfeer van het opgroeiende kind. De in het Verdrag opgenomen strafbaarstelling van seksueel misbruik sluit daarmee aan bij de relevante bepalingen uit de zedenwetgeving in het Wetboek van Strafrecht, in het bijzonder de artikelen 242 tot en met 247 Sr. In de Nederlandse zedelijkheidswetgeving is een persoon vanaf 16 jaar seksueel meerderjarig. Het plegen van seksuele handelingen met een persoon vanaf die leeftijd is in de regel niet strafbaar. Het plegen van ontuchtige handelingen met een persoon tussen de 12 en 16 jaar is strafbaar. Onder het begrip «ontuchtige handelingen» wordt verstaan: handelingen met een seksuele strekking in strijd met de sociaal-ethische norm. Normale consensuele seksuele contacten tussen jonge leeftijdsgenoten zijn niet als zodanig aan te merken en vallen derhalve buiten de strafwetgeving.

Artikel 19 (Strafbare feiten met betrekking tot kinderprostitutie)

Deze bepaling verplicht tot het strafbaar stellen van een aantal opzettelijk

gepleegde gedragingen met betrekking tot kinderprostitutie. Het eerste lid stelt strafbaar (1) het werven van een kind voor prostitutie, (2) het uitbuiten van een kind in de prostitutie of daar voordeel uit trekken en (3) het gebruik maken van de diensten van een minderjarige prostituee. Het tweede lid omvat een definitie van kinderprostitutie. Het begrip wordt zo uitgelegd dat voor strafbaarheid de tegenprestatie voor seksuele handelingen kan bestaan uit betaling van geld, of een andere vorm van beloning of vergoeding of de belofte daartoe. Daaronder kan bijvoorbeeld ook vallen het verstrekken van verdovende middelen of het geven van onderdak of voedsel. Voor strafbaarheid wordt geen onderscheid gemaakt tussen een aan het kind zelf of een derde geleverde of beloofde tegenprestatie.

De onder (1) en (2) omschreven gedragingen zijn strafbaar gesteld in artikel 273f, eerste lid, onder 3°, 5°, 6° en 8° Sr. De onder (3) omschreven gedraging is strafbaar gesteld in de artikelen 247 en 248b Sr.

Artikel 20 (Strafbare feiten met betrekking tot kinderpornografie)

Deze bepaling verplicht tot het strafbaar stellen van allerlei opzettelijk gepleegde gedragingen terzake van kinderpornografie. De in het eerste lid, onder a tot en met e, genoemde gedragingen zijn geïnspireerd op artikel 9 van de Cybercrime Convention, met dien verstande dat de onder a tot en met e strafbaar gestelde gedragingen in het onderhavige Verdrag de tussenkomst van een computersysteem niet vereisen. Voorts worden deze gedragingen in min of meer dezelfde bewoordingen ook reeds genoemd in andere internationale instrumenten, zoals het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie ter bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie en het Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind. Strafbaar zijn (a) het vervaardigen, (b) het aanbieden, (c) het verspreiden, (d) het verwerven en (e) het in bezit hebben van kinderpornografie. Al deze gedragingen zijn strafbaar gesteld in artikel 240b Sr.

Het Verdrag voegt aan de strafbaarstelling van kinderpornografie evenwel een nieuwe gedraging toe. Onderdeel (f) stelt strafbaar degene die zich door middel van informatie- en communicatietechnologie welbewust toegang verschaft tot kinderpornografie. De achtergrond van deze strafbaarstelling is de volgende. Het Verdrag houdt nadrukkelijk rekening met de ontwikkelingen in de informatie- en communicatietechnologie en de nieuwe mogelijkheden tot misbruik die daardoor worden geboden. In dit verband hebben de verdragsopstellers op Nederlands initiatief de vraag bezien of de strafbaarstelling van «bezit» van kinderpornografie nog voldoende is toegesneden op de moderne methoden om op internet toegang te verkrijgen tot kinderpornografie zonder daarbij het materiaal op de eigen computer op te slaan. Het begrip «bezit» heeft immers van oudsher een fysieke connotatie. Het Verdrag voorziet om die reden in genoemde uitbreiding van de strafbaarstelling. Deze strafbaarstelling zou strafwaardige gedragingen terzake kinderpornografie kunnen omvatten die bij afwezigheid van gedownload materiaal op de computer mogelijk niet onder de strafbaarstelling van «bezit» zouden kunnen worden gebracht. In het bijzonder kan daarbij worden gedacht aan personen die zich tegen betaling toegang verschaffen tot kinderpornografie, maar de strafbare beelden uitsluitend «real time» bekijken. De in onderdeel (f) opgenomen uitbreiding is optioneel. Ingevolge het vierde lid kunnen lidstaten eventueel een voorbehoud bij deze bepaling maken. De regering is voornemens door een wijziging in artikel 240b Sr in

genoemde uitbreiding van de strafbaarstelling van kinderpornografie te voorzien en zal derhalve op dit punt geen voorbehoud bij het Verdrag maken.

Het tweede lid omvat een definitie van kinderpornografie. Deze definitie is vrijwel gelijklopend aan de definitie van kinderpornografie in het Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind. De definitie omvat nadrukkelijk ook zogenoemde virtuele kinderpornografie. Daarbij gaat het om materiaal dat is vervaardigd zonder de directe betrokkenheid van een echt kind. Bij gelegenheid van de partiële wijziging van de zedelijkheidswetgeving in 2002 is in artikel 240b Sr virtuele kinderpornografie strafbaar gesteld.

Het derde lid voorziet in twee excepties terzake van de strafbaarstelling van bezit (eerste lid, onderdeel a) en vervaardiging (eerste lid, onderdeel e) van kinderpornografie. De eerste mogelijkheid tot het maken van een voorbehoud heeft betrekking op kinderpornografische afbeeldingen die volledig virtueel zijn. Uitgangspunt bij de strafbaarstelling van virtuele kinderpornografie in artikel 240b Sr is een brede strafrechtelijke bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. Die brede beschermingsomvang is uitgangspunt bij de beoordeling of in het gegeven geval bij virtuele afbeeldingen sprake is van een strafbaar feit. Onder omstandigheden kunnen ook afbeeldingen die niet evident levensrecht zijn onder de reikwijdte van artikel 240b Sr vallen (vgl. rechtbank 's-Hertogenbosch, 4 februari 2008, LJN: BC3225). Nederland zal op dit punt dan ook geen voorbehoud maken.

De tweede mogelijkheid tot het maken van een voorbehoud heeft betrekking op beeldmateriaal waarbij seksueel meerderjarige personen beneden de leeftijd van 18 jaar zijn betrokken die met vervaardiging hebben ingestemd en het materiaal uitsluitend voor eigen gebruik in bezit hebben. Strikt genomen is in dat geval sprake van strafbare vervaardiging of strafbaar bezit van kinderpornografie. Nog daargelaten dat onder die omstandigheden niet eenvoudig een verdenking zal ontstaan, biedt het opportuniteitsbeginsel de mogelijkheid om van vervolging af te zien. Het maken van een voorbehoud is niet nodig.

Artikel 21 (Strafbare feiten met betrekking tot de deelname van een kind aan pornografische voorstellingen)

Deze bepaling verplicht tot het strafbaar stellen van een aantal opzettelijk gepleegde gedragingen terzake van het optreden van kinderen in pornografische voorstellingen. De bepaling richt zich zowel op degene die een kind voor een dergelijke voorstelling werft (eerste lid, onderdeel a) of dwingt tot deelname (eerste lid, onderdeel b), als degene die bewust bij dergelijke optredens aanwezig is (eerste lid, onderdeel c). Al deze gedragingen zijn strafbaar ingevolge de artikelen 248c Sr en 273f Sr. Van de in het tweede lid voorziene mogelijkheden tot het maken van voorbehouden zal door Nederland dan ook geen gebruik worden gemaakt.

Artikel 22 (Het corrumperen van kinderen)

Deze bepaling verplicht tot het strafbaar stellen van het opzettelijk een seksueel minderjarig kind laten aanschouwen van seksueel misbruik of seksuele handelingen voor seksuele doeleinden. Voor strafbaarheid is niet vereist dat het kind participeert in de seksuele handelingen. Deze strafbaarstelling is nieuw ten opzichte van de al bestaande internationale instrumenten en strekt tot bescherming van het kind tegen schadelijke invloeden op de persoonlijke en seksuele ontwikkeling. In het bijzonder gaat het om gedragingen die tot doel hebben een kind vatbaar te maken

voor seksuele uitbuiting of seksueel misbruik. Uitvoering van deze bepaling leidt tot een aanscherping van de zedelijkheidswetgeving. De wetgeving die daartoe strekt is opgenomen in het voorstel van wet tot uitvoering van het Verdrag.

Artikel 23 (Benaderen van kinderen voor seksuele doeleinden)

Artikel 23 verplicht tot strafbaarstelling van het fenomeen «grooming». Deze bepaling is nieuw in internationaal verband en vormt één van de belangrijkste elementen van toegevoegde waarde ten opzichte van de bestaande internationale instrumenten. Het is een antwoord op een nieuwe vorm van misbruik die door de nieuwe communicatiemogelijkheden wordt geboden.

Het Verdrag verstaat onder «grooming», kortgezegd, het door een volwassen persoon op internetsites of chatrooms benaderen en verleiden van een seksueel minderjarig kind met als uiteindelijk doel het plegen van seksueel misbruik met die minderjarige. Voor strafbaarheid is vereist dat het gedrag van de dader zich concretiseert tot een voorstel voor een ontmoeting met het kind gevolgd door een concrete handeling gericht op het realiseren van die ontmoeting. Deze handelingen tekenen de vastheid van het voornemen tot het plegen van seksueel misbruik. Het door een volwassen persoon uitsluitend op internet benaderen van en communiceren met een kind, ongeacht de intentie en de inhoud van de communicatie, valt buiten de reikwijdte van de strafbaarstelling.

Op grond van artikel 248a Sr kan in bepaalde gevallen strafrechtelijk worden opgetreden tegen «grooming». De reikwijdte van dat artikel is evenwel niet gelijk aan de in het Verdrag opgenomen strafbaarstelling. Ter uitvoering van het Verdrag en ten behoeve van een effectieve bescherming van kinderen tegen deze gedragingen, zal worden voorzien in een afzonderlijke strafbaarstelling in het Wetboek van Strafrecht. De wetgeving die daartoe strekt is opgenomen in het voorstel van wet tot uitvoering van het Verdrag.

Artikel 24 (Medeplichtigheid of uitlokking en poging)

Poging tot het plegen van misdrijven, medeplichtigheid daaraan en het uitlokken van een strafbaar feit zijn strafbaar in Nederland (artikelen 45, 46 en 48 Sr).

Artikel 25 (Rechtsmacht)

Het eerste lid verplicht tot vestiging van rechtsmacht, wanneer het feit op het eigen grondgebied of aan boord van een eigen schip of vliegtuig is gepleegd, of wanneer het feit is gepleegd door een eigen onderdaan of ingezetene (onderdelen a tot en met e).

De Nederlandse strafwetgeving kent een ruime rechtsmachtregeling met betrekking tot zedenmisdrijven gepleegd tegen minderjarigen. In de vestiging van rechtsmacht waartoe de onderdelen a tot en met c verplichten, is voorzien in de artikelen 2 en 3 Sr. De artikelen 5 en 5a Sr vestigen rechtsmacht voor door Nederlanders en Nederlandse ingezetenen buiten Nederland tegen minderjarigen gepleegde zedenmisdrijven. Het vereiste van dubbele strafbaarheid geldt niet voor deze misdrijven. Voor die misdrijven bestaat rechtsmacht, ook al zou het feit naar het recht van de plaats delict niet strafbaar zijn. Nederland voldoet hiermee aan de in het Verdrag opgenomen rechtsmachtbepalingen, die zich vooral richten op de bestrijding van sekstoerisme.

Het tweede lid geeft partijen in overweging om rechtsmacht te vestigen over feiten begaan in het buitenland tegen eigen onderdanen en ingezetenen. Het betreft een aansporing, geen verplichting. Nederland kent geen

algemene regeling voor extraterritoriale rechtsmacht voor strafbare feiten gepleegd tegen Nederlandse slachtoffers.

Het zesde lid is voor Nederland niet relevant omdat voor de in het Verdrag omschreven strafbare feiten het klachtvereiste niet geldt als voorwaarde voor opsporing en vervolging.

Het zevende lid, dat partijen verplicht rechtsmacht te vestigen voor het geval dat een dader zich op zijn grondgebied bevindt en uitlevering van hem wordt geweigerd op grond van het feit dat het een onderdaan van de aangezochte staat betreft, is voor Nederland niet relevant omdat in Nederland de omstandigheid dat het feit door een eigen onderdaan is gepleegd, uitlevering niet in de weg behoeft te staan. Bovendien kent het Nederlandse strafrecht, zoals hierboven aangegeven, reeds als uitgangspunt dat Nederlanders kunnen worden vervolgd indien zij in den vreemde een zedenmisdrijf jegens een minderjarige hebben gepleegd.

Het achtste lid houdt partijen voor met elkaar te overleggen, wanneer meer dan een partij aanspraak maakt op rechtsmacht.

Ingevolge het negende lid staat het partijen vrij om naast de verdragsverplichtingen met betrekking tot rechtsmacht nog andere vormen van rechtsmacht te vestigen.

Artikel 26 (Aansprakelijkheid van rechtspersonen)

Deze bepaling verplicht tot vestiging van de aansprakelijkheid van rechtspersonen voor strafbare feiten die gepleegd zijn door een leidinggevende binnen de rechtspersoon en die in het voordeel van de rechtspersoon zijn gepleegd.

Artikel 51 Sr voorziet in strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen.

Artikel 27 (Sancties en maatregelen)

Ingevolge het eerste lid moet worden voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende straffen voor natuurlijke personen, waarbij rekening wordt gehouden met de ernst van de feiten. Deze straffen dienen mede vrijheidstraffen die uitlevering mogelijk maken, te omvatten.

Ingevolge het tweede lid moet worden voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende straffen voor rechtspersonen, met inbegrip van strafrechtelijke of niet-strafrechtelijke boetes. In aanvulling daarop somt het artikel een aantal mogelijke maatregelen op.

Het derde lid verplicht partijen om te voorzien in een aantal maatregelen. Het gaat om inbeslagneming en confiscatie (onderdeel a) en om de mogelijkheid om panden die zijn gebruikt voor het plegen van strafbare feiten, tijdelijk of definitief te sluiten, of de dader tijdelijk of permanent te verbieden de activiteit uit te oefenen waarin hij het strafbare feit heeft begaan (onderdeel b).

De Nederlandse wetgeving voorziet in deze straffen, sancties en maatregelen. Artikel 28, eerste lid, onder 5°, Sr biedt de rechter in bij de wet bepaalde gevallen de mogelijkheid om als bijkomende straf de schuldige te ontzetten uit het recht bepaalde beroepen uit te oefenen. Bij veroordeling wegens een zedenmisdrijf kan de rechter de schuldige ontzetten uit het beroep waarin het misdrijf is begaan (artikel 251 Sr). Wat betreft de door het Verdrag genoemde maatregelen tegen rechtspersonen zij opgemerkt dat rechtspersonen waarvan de werkzaamheid of het doel in strijd is met de openbare orde op vordering van het openbaar ministerie door de rechter verboden kunnen worden verklaard en ontbonden (artikel 2:20 BW).

Ten aanzien van de strafmaten voor kinderpornografie kan worden vermeld dat het openbaar ministerie in 2007 met de richtlijn kinderpornografie (*Stcrt.* 2007, 79) het strafvorderingsbeleid heeft aangescherpt.

Artikel 28 (Strafverzwarende omstandigheden)

Dit artikel noemt een aantal strafverzwarende omstandigheden waarmee door de rechter rekening moet kunnen worden gehouden bij het bepalen van de op te leggen straf voor de in het Verdrag omschreven strafbare feiten. In het Nederlandse stelsel van wettelijke strafmaxima is de gedachte dat deze maxima de rechter ruimte bieden om rekening te houden met strafverzwarende omstandigheden. Voorts voorzien artikel 273f, derde tot en met zevende lid, artikel 248 en artikel 43 Sr expliciet in strafverzwaring voor een aantal van de in artikel 29 genoemde omstandigheden.

Artikel 29 (Eerdere veroordelingen)

Ingevolge deze bepaling dienen partijen in de mogelijkheid te voorzien dat bij het opleggen van straf rekening wordt gehouden met eventuele eerdere onherroepelijke veroordelingen terzake van overeenkomstige feiten opgelegd in een andere lidstaat.

Het staat de Nederlandse rechter vrij om rekening te houden met onherroepelijke veroordelingen, uitgesproken in een andere verdragspartij. Aantekening verdient dat in de Europese Unie politieke overeenstemming is bereikt over een kaderbesluit dat de lidstaten verplicht erin te voorzien dat aan een in een andere lidstaat uitgesproken onherroepelijke veroordeling gevolgen kunnen worden verbonden die gelijkwaardig zijn aan gevolgen die kunnen worden verbonden aan een eerdere veroordeling in het eigen land. Naar verwachting zal dit kaderbesluit op korte termijn formeel worden vastgesteld.

2.7 Hoofdstuk VII (Onderzoek, vervolging en procesrecht)

Artikel 30 (Beginselen)

Artikel 30 formuleert een aantal algemene uitgangspunten voor de bejegening van kinderen die het slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik. Partijen dienen maatregelen te nemen die waarborgen dat de rechten en belangen van kinderen die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik, tijdens het opsporingsonderzoek en het strafproces in acht worden genomen. Deze maatregelen hebben tot doel secundaire victimisatie te voorkomen. De verantwoordelijkheid van de overheid voor het handhaven van de rechtsorde verplicht de overheid ertoe rekening te houden met de slachtoffers van strafbare feiten, zowel in als buiten het strafproces. Dit geldt te meer waar het kwetsbare slachtoffers van zeer ernstige misdrijven betreft, zoals kinderen die het slachtoffer worden van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik.

In het vierde lid wordt uitdrukkelijk bepaald dat de maatregelen die worden genomen om de belangen van het slachtoffer te dienen, geen afbreuk mogen doen aan de vereisten van een eerlijk proces zoals neergelegd in artikel 6 EVRM.

Het vijfde lid verplicht partijen om de mogelijkheid tot effectief opsporingsonderzoek te waarborgen en waar nodig te voorzien in de mogelijkheid tot gebruik van bijzondere opsporingsmiddelen. Nederland kent een actief opsporings- en vervolgingsbeleid. De Aanwijzing kinderpornografie (Stcrt. 2007, 162) omvat een regeling voor de opsporing en vervolging van kinderpornografie, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de opsporing van kinderpornografie op internet. Een effectieve strafrechtelijke aanpak van bijvoorbeeld kinderpornografie op internet vraagt, gelet op de snelle veranderingen op internet en de nieuwe mogelijkheden tot misbruik van dat medium, om een regelmatige toets of de bestaande mogelijkheden tot

opsporing en vervolging van kinderpornografie naar de huidige tijd nog adequaat zijn. In dit verband kan worden gewezen op het op 12 maart 2008 bij de Tweede Kamer ingediende wetsvoorstel tot partiële wijziging Wetboek van Strafrecht, Wetboek van Strafvordering en enkele aanverwante wetten in verband met de strafbaarstelling van het deelnemen en meewerken aan training voor terrorisme, uitbreiding van de mogelijkheden tot ontzetting uit het beroep als bijkomende straf en enkele andere wijzigingen (Kamerstukken II 2007/08, 31 386, nr. 2), waarin onder andere een verruiming van de strafvorderlijke bevoegdheden tot opsporing en vervolging van kinderpornografie is opgenomen.

Voorts verplicht het vijfde lid partijen om in te zetten op de identificatie van slachtoffers van kinderpornografie. Het is van het grootste belang om slachtoffers die op kinderpornografisch materiaal te zien zijn, te achterhalen om voortdurende van het misbruik te voorkomen. Het identificeren van de slachtoffers en de verdachten die deze slachtoffers misbruiken, vormt de belangrijkste drijfveer voor onderzoeken naar kinderpornografie. Met de komst van internet verspreidt kinderpornografie zich makkelijker over de landsgrenzen. Het wereldwijde gebruik van het internet vereist dan ook een internationale aanpak en coördinatie van kinderpornografie en de identificatie van slachtoffers en daders. Het Korps landelijke politiediensten (KLPD) beheert de nationale database kinderpornografie. Interpol beheert de internationale database kinderpornografie, waarin alle beelden zijn opgenomen waarvan de slachtoffers en daders zijn geïdentificeerd. Tussen het KLPD en Interpol vindt informatie-uitwisseling plaats over slachtoffers en daders op inbeslaggenomen materiaal. Nederland zal de komende jaren voortgaan met het actief ondersteunen van de inspanningen van Interpol op dit gebied.

Artikel 31 (Algemene beschermende maatregelen)

Dit artikel verplicht partijen tot het nemen van een groot aantal maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, tijdens het opsporingsonderzoek en gedurende het strafproces.

In de Aanwijzing slachtofferzorg (*Stcrt.* 2004, 80) zijn de uitgangspunten voor politie en het openbaar ministerie inzake de bejegening van slachtoffers uitgebreid verwoord. Voorts bevat deze aanwijzing voorschriften met betrekking tot de informatieverstrekking aan het slachtoffer over het verloop van de strafprocedure. De door politie en het openbaar ministerie gehanteerde Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik (*Stcrt.* 2005, 17) bevat uitgebreide voorschriften met betrekking tot de opsporing en vervolging van seksueel misbruik in het algemeen én in afhankelijkheidsrelaties en bevat regels voor de bejegening van slachtoffers van zedendelicten.

Het Nederlandse strafprocesrecht bevat voorzieningen voor slachtoffers die ook dienst kunnen doen voor slachtoffers van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. Het bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel versterking positie slachtoffer in het strafproces (Kamerstukken I 2007/08, 30 143) beoogt de positie van het slachtoffer in het strafproces verder te verbeteren. Vooruitlopend op dit wetsvoorstel zijn in 2007 reeds een aantal aanvullende praktische maatregelen in gang gezet. Deze maatregelen zijn neergelegd in het plan «Slachtoffer centraal» (Kamerstukken II 2006/07, 31 101, nr. 1).

Getuigen genieten in Nederland strafrechtelijke bescherming op basis van artikel 285a Sr en strafvorderlijke bescherming in de artikelen 226a e.v. Sv inzake bedreigde getuigen. In Nederland is bij het KLPD een afdeling getuigenbescherming belast met het uitvoeren van maatregelen ter bescherming van getuigen en hun familie. De beslissing om bijzondere maatregelen ten behoeve van getuigen te nemen wordt genomen door het College van procureurs-generaal.

Opmerking verdient nog dat ingevolge artikel 167a Sv het openbaar ministerie het minderjarige slachtoffer van seksueel misbruik vanaf 12 jaar zo mogelijk in de gelegenheid stelt zijn of haar mening over het gepleegde feit kenbaar te maken.

Artikel 32 (Instelling van de procedure)

Ingevolge deze bepaling mogen partijen het instellen van een strafrechtelijk onderzoek of vervolging inzake een van de in het verdrag omschreven strafbare feiten niet afhankelijk stellen van een aangifte of klacht van het slachtoffer. Voor de in het Verdrag omschreven strafbare feiten geldt in Nederland geen klachtvereiste als voorwaarde voor opsporing en vervolging.

Artikel 33 (Verjaringstermijn)

Deze bepaling verplicht partijen om ten aanzien van de in de artikelen 18, 19, eerste lid, onderdelen a en b, en 21, eerste lid, onderdelen a en b, omschreven strafbare feiten te voorzien in een verjaringstermijn van zodanige duur dat het mogelijk is om ook nadat het slachtoffer meerderjarig is geworden nog een vervolging in te stellen.

Onderzoek laat zien dat slachtoffers van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik lange tijd nodig hebben om het in hun vroege jeugd opgelopen trauma te verwerken. Deze bepaling beoogt het slachtoffer voldoende tijd te geven om als volwassene na te denken over hetgeen hem of haar is aangedaan en zich bewust te worden van de mogelijkheid tot het doen van aangifte. In de Nederlandse strafwetgeving is bepaald dat ten aanzien van zedenmisdrijven gepleegd tegen kinderen geldt dat de verjaringstermijn aanvangt wanneer het slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt. De verjaringstermijn voor zedenmisdrijven gepleegd tegen minderjarigen bedraagt ten minste twaalf jaar.

Artikel 34 (Onderzoek)

Partijen dienen ingevolge deze bepaling te voorzien in gespecialiseerd personeel voor het opsporen en vervolgen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik.

Binnen het openbaar ministerie is op elk arrondissementsparket en ressortsparket een contactfunctionaris op het terrein van zedenzaken aangewezen. Deze officier van justitie of advocaat-generaal beschikt over relevante expertise en ervaring. De contactfunctionarissen zijn landelijk georganiseerd in het OM-platform zeden, waarin onder meer ontwikkelingen in jurisprudentie en beleid worden besproken. Aansturing vindt plaats door de procureur-generaal verantwoordelijk voor de portefeuille zeden. In het kader van de scholing van medewerkers binnen het openbaar ministerie is zeden aangemerkt als een specialisme, met bijbehorend opleidingstraject.

Opsporing van zedenmisdrijven vindt plaats door gespecialiseerde rechercheurs. Binnen de politieopleiding is voorzien in een certificeringstraject met speciale cursussen ter bevordering van deskundigheid op het terrein van zedenmisdrijven. Gecertificeerde rechercheurs maken in de politie-regio's deel uit van zedenafdelingen en ondersteunen, daar waar mogelijk, de medewerkers van de basis politiezorg.

Een centrale rol waar het betreft de coördinatie van de (inter)nationale opsporing is in Nederland belegd bij het Productteam Bestrijding Kinderporno bij het KLPD. Dit productteam is verder ook opgezet als een kennis- en expertisecentrum ten behoeve van de gehele Nederlandse politie. In de komende tijd zal een aanvullend pakket aan maatregelen worden geïmplementeerd om expertise en capaciteit met betrekking tot de bestrijding van cybercrime bij zowel politie als openbaar ministerie structureel te

versterken. Prioritaire aandacht zal hierbij uitgaan naar de bestrijding van kinderpornografie op internet. Langs twee lijnen wordt beoogd een verbetering van de aanpak van kinderpornografie te bewerkstelligen. In de eerste plaats zal het Bovenregionaal Rechercheteam Rotterdam (BRT) starten met onderzoek naar kinderpornografie. Thans wordt onderzoek naar kinderpornografie op landelijk of regionaal niveau opgepakt. Het BRT zal zich richten op zaken die op regionaal niveau te veel capaciteit vragen, maar zich tevens niet goed lenen voor het landelijk niveau. Bij het BRT kunnen binnen de politie in den brede aanwezige kennis en technologie worden samengebracht en kunnen vernieuwende inzichten worden uitgeprobeerd. Ervaringen van het BRT zullen worden gedeeld met de regiokorpsen en het KLPD. In de tweede plaats zal worden gestart met een breed landelijk verbetertraject onder actieve regie van een landelijk projectteam. In dit traject moet onder andere een monitorfunctie worden ontwikkeld. Voorts is er naast onderzoek naar aard, omvang en ontwikkelingen nadrukkelijk aandacht voor het identificeren en verder verspreiden van zogenoemde best practices (zie ook Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VI, nr. 146).

Artikel 35 (Het verhoor van kinderen)

Deze bepaling gaat over het verhoor van kinderen als getuige in het strafproces. Partijen zijn verplicht tot het nemen van een aantal maatregelen waarmee rekening wordt gehouden met de bijzonder kwetsbare positie van een kind als getuige in een strafzaak. De Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik (*Stcrt.* 2005, 17) bevat bijzondere voorschriften inzake het horen van slachtoffers van zedenmisdrijven. Ingevolge de aanwijzing wordt een slachtoffer of getuige van een zedenmisdrijf in de leeftijd van vier tot twaalf jaar of een ouder persoon met een achterstand in de ontwikkeling, gehoord volgens het als bijlage bij de aanwijzing gevoegde Protocol studioverhoren. In dat protocol staat uitvoerig beschreven waar, door wie en op welke wijze een dergelijk verhoor dient plaats te vinden.

Ingevolge het tweede lid zijn partijen verplicht om in de mogelijkheid te voorzien dat verhoren van minderjarige slachtoffers of van kinderen die als getuige optreden, op video worden vastgelegd. De video-opnamen moeten als bewijs in een strafzaak kunnen worden ingebracht. De Nederlandse wet- en regelgeving voorziet in deze mogelijkheid.

Artikel 36 (Strafproces)

Ingevolge het eerste lid van deze bepaling dienen partijen te voorzien in opleidingsmogelijkheden op het terrein van de rechten van het kind voor juridische professionals die bij het strafproces betrokken zijn. In Nederland zijn deze opleidingsmogelijkheden in voldoende mate beschikbaar. Zo maakt een basis- en verdiepingscursus zedelijkheidswetgeving deel uit van het cursus- en opleidingsaanbod van de SSR, het studiecentrum voor de rechterlijke organisatie.

Op grond van het tweede lid zijn partijen verplicht tot het nemen van twee specifieke maatregelen met betrekking tot het strafproces: a) de mogelijkheid tot het laten plaatsvinden van de zaak achter gesloten deuren en b) de mogelijkheid tot het horen van het slachtoffer in de rechtszaal zonder daarbij zelf aanwezig te zijn.

Het Nederlandse strafprocesrecht voorziet in de mogelijkheid tot behandeling van de zaak achter gesloten deuren (artikel 269 Sv) en verhoor van getuigen per videoconferentie (artikel 131a Sv).

2.8 Hoofdstuk VIII (Vastleggen en opslaan van gegevens)

Artikel 37 (Vastleggen en opslaan van nationale gegevens over veroordeelde zedendelinquenten)

Deze bepaling verplicht partijen om in het kader van het voorkomen en vervolgen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen het DNA-profiel van degenen die voor een van de in het verdrag omschreven strafbare feiten zijn veroordeeld, vast te leggen. Partijen dienen voorts te voorzien in de mogelijkheid om deze gegevens met elkaar te delen. Op grond van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden (*Stb.* 2004, 465) en het Besluit van 10 december 2007, houdende wijziging van de opsomming van de gewelds- en zedenmisdrijven waarop de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden van toepassing is (*Stb.* 2007, 513), wordt van een veroordeelde wegens een misdrijf als omschreven in de artikelen 240b, 242 tot en met 247, 248a, 248b en 273f *Sr* celmateriaal afgenomen ten behoeve van het bepalen van diens DNA-profiel en het verwerken daarvan in een DNA-databank. Ter uitvoering van het Verdrag zullen artikel 248c *Sr* en de in de uitvoeringswetgeving voorziene strafbaarstellingen ook onder deze regeling worden gebracht. Het uitwisselen van DNA-gegevens kan plaatsvinden in het kader van internationale rechtshulp.

2.9 Hoofdstuk IX (Internationale samenwerking)

Artikel 38 (Algemene beginselen en maatregelen ten aanzien van internationale samenwerking)

Het eerste lid van deze bepaling verplicht partijen om zo veel en zo breed mogelijk samen te werken in het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen, het beschermen van en verlenen van hulp aan slachtoffers, en het onderzoek naar en de procedures inzake de in het Verdrag omschreven strafbare feiten.

Het tweede lid verplicht partijen te voorzien in de mogelijkheid voor een slachtoffer om in eigen land aangifte te doen van een in het Verdrag omschreven strafbaar feit gepleegd op het grondgebied van een andere lidstaat. De Nederlandse wetgeving voorziet in die mogelijkheid.

Het derde lid bepaalt dat, indien een lidstaat het bestaan van een verdragsbasis als voorwaarde stelt voor het verlenen van wederzijdse rechtshulp of het inwilligen van een verzoek om uitlevering, het Verdrag daarvoor door partijen als grondslag kan worden beschouwd. Ter uitvoering van deze bepaling zal het Verdrag in artikel 51a van de Uitleveringswet worden opgenomen.

Het vierde lid bevat een aansporing aan partijen om zo mogelijk het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik te integreren in ontwikkelingssamenwerking met derde staten. Nederland gaat in het kader van ontwikkelingssamenwerking een project opzetten in Cambodja dat bijstand zal verlenen aan de autoriteiten ter voorkoming en bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (zie ook Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VI, nr. 146). Hierbij zal aansluiting worden gezocht bij het werk van non-gouvernementele organisaties.

2.10 Hoofdstuk X (Toezichtsmechanisme)

Artikel 39 (Comité van de Partijen)

Artikel 40 (Andere vertegenwoordigers)

Artikel 41 (Taken van het Comité van de Partijen)

Het is van belang dat een effectief monitoring mechanisme bestaat om toezicht uit te oefenen op een goede uitvoering van dit brede Verdrag. Om die reden voorziet het Verdrag in een Comité van de Partijen samengesteld uit vertegenwoordigers van de partijen bij het Verdrag. Het Comité van de Partijen komt voor het eerst bijeen op het moment dat tien staten het Verdrag hebben geratificeerd.

Naast vertegenwoordigers van de partijen bij het Verdrag zal ook een aantal vertegenwoordigers van relevante onderdelen van de Raad van Europa onderdeel uitmaken van het Comité van de Partijen. Voorts bestaat de mogelijkheid om vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld als waarnemer in het Comité van de Partijen te laten participeren.

Het Comité van de Partijen ziet toe op de uitvoering van het Verdrag en heeft een faciliterende rol waar het betreft het uitwisselen van informatie, het identificeren van «best practices», en het volgen van relevante juridische, beleidsmatige en technologische ontwikkelingen.

2.11 Hoofdstuk XI (Verhouding tot andere internationale instrumenten)

Artikel 42 (Verhouding tot het Verdrag inzake de rechten van het kind en het Facultatief Protocol daarbij inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie)

Dit artikel stelt nadrukkelijk de verhouding vast tot het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind en het bijbehorend Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie. Het Verdrag doet op geen enkele wijze afbreuk aan die instrumenten, maar beoogt de daarin geboden bescherming te verbeteren en de vastgestelde normen verder te ontwikkelen.

Artikel 43 (Verhouding tot andere internationale instrumenten)

Dit artikel regelt de verhouding met andere internationale instrumenten. Dit betreft een gebruikelijke bepaling, die ook is opgenomen in andere verdragen van de Raad van Europa, laatstelijk in het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel en het op 16 mei 2005 te Warschau tot stand gekomen Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme (*Trb.* 2006, 34).

Het derde lid bevat de zogenoemde disconnectie-clausule en is specifiek gericht op regeling van de relatie tussen de Raad van Europa en de Europese Unie en de Europese Gemeenschap. Partijen die tevens lid zijn van de Europese Unie, passen in hun wederzijdse betrekkingen regels van de Europese Gemeenschap en de Europese Unie toe voor zover op het desbetreffende specifieke terrein zulke regels van toepassing zijn, onverminderd het onderwerp en het doel van het Verdrag en onverminderd de volledige toepassing ervan ten opzichte van andere partijen.

2.12 Hoofdstuk XII (Wijzigingen van het Verdrag)

Artikel 44 (Wijzigingen)

Deze bepaling voorziet in een regeling voor de beoordeling en behandeling van voorstellen tot wijziging van het Verdrag.

2.13 Hoofdstuk XIII (Slotbepalingen)

Artikel 45 (Ondertekening en inwerkingtreding)

Artikel 46 (Toetreding tot het Verdrag)

Artikel 47 (Territoriale toepassing)

Artikel 48 (Voorbehouden)

Artikel 49 (Opzegging)

Artikel 50 (Kennisgeving)

Het Verdrag voorziet ook in ondertekening en bekrachtiging/aanvaarding/ goedkeuring door niet-leden van de Raad van Europa die hebben deelgenomen aan de opstelling ervan en door de Europese Gemeenschap.

Toetreding is onder voorwaarde van unanieme instemming door de partijen ook mogelijk voor niet-leden die niet hebben deelgenomen aan de opstelling van het Verdrag.

Het Verdrag treedt in werking drie maanden nadat vijf ondertekenaars waarvan ten minste drie lidstaten van de Raad van Europa, het Verdrag hebben bekrachtigd. Momenteel (mei 2008) hebben 28 lidstaten het Verdrag ondertekend en heeft nog geen staat het Verdrag bekrachtigd. Deze slotbepalingen zijn overigens gebruikelijk en behoeven geen verdere toelichting, met uitzondering van artikel 48 inzake voorbehouden. Ingevolge artikel 48 kunnen geen voorbehouden worden gemaakt, met uitzondering van de mogelijkheden tot het maken van een voorbehoud waarin het Verdrag expliciet voorziet. Nederland zal, zoals eerder in deze toelichting aangegeven, van deze mogelijkheden geen gebruik maken.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De minister voor Jeugd en Gezin,
A. Rouvoet

Doc. 13065

06 December 2012

Serious violation of the Lanzarote Convention by the Netherlands

Written question No. 621 to the Committee of Ministers

by Mr Luca VOLONTÈ, Italy, Group of the European People's Party

In 2008 and 2010, two young Turkish men pressed criminal charges against the recently retired Secretary General of the Ministry of Justice in the Netherlands, Mr J.D. The men claim that they and numerous other Turkish boys were raped and sexually abused by J.D. when they were only 12 and 14 years old. Despite an overwhelming number of available primary witnesses, the claims of these Turkish men never led to an official criminal investigation as defined in the Dutch Code of Criminal Procedure. Only a so-called “exploratory” investigation was conducted in the Netherlands, while J.D. remained in office and in the position to easily influence the prosecution and police.

Recently, the two men lodged an appeal to the High Court in the Hague, calling for the indictment of J.D. They claim that the refusal of the Dutch National Public Prosecution Service's to investigate their claim is in violation of the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (CETS No. 201, “Lanzarote Convention”). Since their first reports, the men have been repeatedly harassed and seriously mistreated in Turkey to make them drop the charges against J.D.

This was not the first time that complaints of child abuse against this senior civil servant were not properly investigated in the Netherlands and that the victims were intimidated.¹

The Netherlands has signed and ratified the Lanzarote Convention which stipulates that victims shall be protected from intimidation and their accusations treated as priority and investigated even if the victim withdraws his or her statement.

Mr Volontè,

To ask the Committee of Ministers

- Does it agree that the Netherlands has seriously violated its obligation to implement the Lanzarote Convention with the continuous refusal to initiate official inquiries into the numerous charges of child abuse against this senior Dutch official? Does it agree that this is scandalous, especially in view of the influential position of the accused person?
- Does it agree that an impartial investigation with international expertise must be conducted in this particular case?

---

1. In 1998, an Amsterdam police investigation was conducted into a paedophile network of influential Dutch customers of brothels with underage boys: the Rolodex case. The investigation targeted high-ranking Dutch officials and politicians suspected of abusing young boys in Amsterdam brothels. A Dutch victim was one of the key witnesses in that investigation. And one of the suspects in that investigation was Mr J.D. But according to leading investigators in that case, as soon as J.D. became a person of interest in the case, the investigation was closed. The key witness claims someone threatened to shoot him.

In 2003, another Dutch victim claimed to have been sexually abused as a minor by J.D. This victim withdrew his charges however after being interrogated by the Dutch police. He was subsequently convicted of making false declarations. To this day, however, also this victim insists that he was sexually abused by J.D.

- Is it willing to ask the Dutch authorities to launch an impartial investigation with independent investigators from different countries?

Doc. 13144

18 March 2013

Serious violation of the Lanzarote Convention by the Netherlands

Reply to Written question¹: Written question No. 621 (Doc. 13065)
Committee of Ministers

1. In reply to the Honourable Parliamentarian's Written Question, the Committee of Ministers observes that according to information received from the Dutch authorities, the Netherlands considers that it has properly investigated the case in question. The case is currently pending before the Hague Court of Appeal. The Dutch Government underlines that combating sexual exploitation of children is a priority and that it has ratified and is implementing the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse ("Lanzarote Convention", CETS No. 201).

2. The Committee of Ministers wishes to inform the Honourable Parliamentarian that it is not part of the monitoring procedure provided for by the Lanzarote Convention. This is the mandate of the Committee of the Parties ("Lanzarote Committee"), composed of representatives of the Parties to the Convention, including representatives of the Parties that may accede to the Convention under Articles 45 and 46 (Chapter X of the Convention), and in which the Parliamentary Assembly has a representative. Thus, the Committee of Ministers as such is not in a position to reply to questions concerning the effective implementation of the Convention.

3. Finally, the Committee of Ministers reiterates its strong support for the Lanzarote Convention as a major instrument to combat sexual abuse and sexual exploitation of children. The Committee of Ministers encourages all member States that have not yet done so to ratify the Convention as soon as possible.

---

1. Adopted at the 1165th meeting of the Ministers' Deputies (13 March 2013).

Lanzarote Convention

Dutch State Sexual abuse against children

To:

Council of Europe

Children's Rights Division

Lanzarote Committee

F-67075 STRASBOURG Cedex

FRANCE

image photo cover by Freepik

APPLICANT /REQUESTOR

Mrs. Yvonne Brinkerink

House of Representatives

STATES - GENERAL

INFORMATION SYSTEM

All incoming documents, including letters from citizens and organisations, are included in an information system accessible to all members of parliament and their staff. We assume that you have no objection to this, because you have drawn the attention of parliament with your letter. You may assume that the members of parliament and staff will handle your letter with care. However, if you object to the inclusion of your letter, we request that you inform us immediately, stating the above reference. Your letter will then be removed from the information system. This does mean that the House of Representatives will not process your letter any further.

Letters from social organizations *and* companies are also made available for inspection by the parliamentary press. If you object to inspection of your letter by the parliamentary press, you can send an email to the Communications Department, persvoorlichting@tweedekamer.nl, stating the above reference number.

Yours sincerely,

House of Representatives of the States General
Plenary Secretariat/Legislation Office

Aan:
Tweede Kamer der Staten-Generaal Voorzitter
Martin Bosma
Postbus: 20018
2500EA, Den Haag

Breda/ datum: 4 APRIL 2025

Betreft:

- Verzoek om strafvervolgning (Art. 119 Gw)
- Ambtsmisdriven en ambtsovertredingen begaan door ministers, staatssecretarissen en leden van de Staten-Generaal.

Op grond van art. 119 Grondwet en art. 76 RO neemt de Hoge Raad, ook na hun aftreden, in eerste instantie en tevens in hoogste ressort kennis van ambtsmisdriven en ambtsovertredingen begaan door ministers, staatssecretarissen en leden van de Staten-Generaal. De procedure is geregeld in art. 483 Sv in verbinding met de art. 4 - 19 van de nog steeds geldende Wet van 22 april 1855, Stb. 33, houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der Ministeriële Departementen. Een vervolging van een minister ter zake van ambtsdelicten als bedoeld in art. 119 Grondwet en art. 76 RO is slechts mogelijk nadat daartoe last is gegeven bij Koninklijk Besluit of bij besluit van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De burgers in Nederland -individueel of in groepsverband- mogen hun volksvertegenwoordiging een brief sturen om last te geven tot vervolging Art. 119 GW. Dat kunnen ze doen wanneer zij vinden dat de leden van de Tweede Kamer deze last wel had moeten geven maar de Tweede Kamer niet op eigen initiatief -met minimaal 5 kamerleden- dergelijke last tot vervolging heeft ingezet. Danwel door hoofdelijke stemming.

Het plegen van strafbare feiten en medeplegen -handelen of nalaten- begaan door ministers, staatssecretarissen en leden van de Staten-Generaal, Artikel 44Sr.

*(aanhechting zwart-wit kopie notariële akte dd, 17 mei 2013, vastlegging verklaring, repertoriumnummer: 20.212, zaaknummer: 2130517/XS, verleden voor mr. Alexander Stuijt notaris te Haarlem.) indien nodig door de notaris een afschrift af te geven. [Artikel 151 Rv waar dwingend bewijs is geregeld. Bij dwingend bewijs is de rechter verplicht om de inhoud van de authentieke akte als waar aan te merken en verplicht is bewijskracht te erkennen.]

Deelname aan een of meer vermeende strafbare feiten onder de publieksrechtelijke rechtspersoon en onder regie van de Staat der Nederlanden. (1). Joris Demmink, beschuldigingen van kindermisbruik. (2). Ivo Opstelten schending Lanzarote Verdrag, artikel 30 lid 3. (het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (Lanzarote 25 oktober 2007). Kortweg het verdrag van Lanzarote genoemd. [Lanzarote Art.3. elke partij waarborgt dat de onderzoeken en strafrechtelijke procedures prioriteit krijgen en zonder onnodige vertraging worden uitgevoerd.]

Ik verzoek de voorzitter van de Tweede Kamer en middels de griffier uitdrukkelijk deze stukken te registreren volgens het protocol van de Kamer en tevens openbare ter inzage te leggen voor alle kamerleden.

Wij verzoeken u een exemplaar van deze brief te verstrekken aan **[REDACTED]**
[REDACTED]
[REDACTED]

HOOGAUGHTEND,
Naam Verzoeker
Yvonne Brinkerink

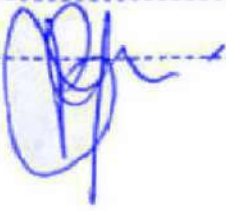
adres: **[REDACTED]**

Bijlage(n) producties

1. handtekening ondertekenaar,
2. lijst van deelnemers aan de vermeende strafbare feiten,
3. zwart-wit kopie notariële akte dd. 17 mei 2013.

Prod 1: ONDERTEKENAAR :

Y. Brinkerink

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'Y' followed by a series of loops and a horizontal line extending to the right.

Prod 2: SUSPECTS ALLEGED CRIMINAL OFFENCES:

1. Joris Demmink, former Secretary General of the Ministry of Justice (since 2010 Ministry of Security and Justice),
2. Ivo Opstelten, Former Minister of Security and Justice.

Prod 3: Black and white copy of notarial deed

VASTLEGGING VERKLARING

Repertoriumnummer: 20.212

(Zaaknummer: 2130517/XS)

Heden, zeventien mei tweeduizend dertien, -----
 verscheen voor mij meester Alexander Stuijt, notaris te Haarlem: -----
 de heer Jacobus Franciscus van Huet, geboren te 's-Gravenhage op zeventien mei --
 negentienhonderd zesenvierig (Paspoort nummer: NM8R7RHR2, uitgegeven te ----
 Velsen op een maart tweeduizend twaalf), gehuwd, wonende te 2071 BP Santpoort--
 Noord, gemeente Velsen, Dinkgrevelaan 20.-----

Inleiding-----

De verschenen persoon heeft mij verzocht een door de verschenen persoon ten overstaan
 van mij, notaris, af te leggen verklaring vast te leggen in een notariële akte. -----

Verklaring -----

De verschenen persoon heeft de volgende verklaring aan mij afgelegd, waarna ik deze ---
 verklaring direct daaropvolgend heb vastgelegd in deze notariële akte: -----

"In mei negentienhonderd twee en negentig heb ik vergezeld van meerdere collega's een --
 reis naar Londen gemaakt. -----

Aldaar logeerden we in de wijk Bayswater, aan de Leinster Square, Westminster Borough.
 Wij hebben daar in die week een aantal gevangenen bezocht (4) en een dag een bezoek -
 gebracht aan het H.Q. van H.M. Prison Service.-----

Op dat moment was ik regio-manager van het Gevangeniswezen, regio Noordwest en belast
 met de reorganisatie van de penitentiaire inrichtingen Amsterdam, bekend onder de naam
 Bijlmer Bajes. -----

Uit mijn geheugen puttend waren bij deze dienstreis in ieder geval aanwezig: -----

Mevrouw Storm van 's-Gravenzande stafmedewerker DG Jeugd en Delinquentenzorg-----

Mevrouw R. Verdonk, adjunct-directeur GW,-----

De heer Molenkamp, directeur Breda, -----

De heer Bosma, directeur, -----

De heer Piek, directeur, -----

De heer Ab van Maanen, directeur,-----

De heer Vroom, directeur (overleden in tweeduizend twaalf) -----

De heer van den Brand, directeur, -----

De heer Tigges ? (regiomanager) -----

De heer K. Boeij? Directeur Noord Holland Noord, -----

De heer J.F. van Huet, regiomanager GW. -----

Op één der avonden is na het eten aan de bar gesproken over het gedrag van de toenmalige
 DG Vreemdelingenzaken de heer J. Demmink. -----

Mevrouw A. Storm van 's-Gravenzande beklagde zich toen ten overstaan van meerdere --
 collega's over het feit dat zij soms, meestal tegen het weekend, de opdracht kreeg van de --

heer Demmink om via de telefoon jonge jongens te regelen (waarschijnlijk bij Haagse ----
pooiers). Het laat zich raden wat betrokkene daar mee uitspookte tegen betaling uiteraard
Haar mededelingen aan ons waren een mixture van verontwaardiging en irritatie.-----
Als ambtenaren was het het zoveelste verhaal over de heer Demmink zijn escapades en --
bijzondere aandacht voor jonge jongens. Veel hogere ambtenaren moeten hiervan hebben
geweten. Niemand durfde hierover openlijk naar buiten te treden. Dat stond gelijk aan ----
ambtelijke zelfdoding plegen naar mening van ondergetekende."-----

Aflegging belofte-----

Op deze verklaring heeft de verschenen persoon de belofte afgelegd in handen van mij, -
notaris. -----

Afschrift akte-----

De verschenen persoon heeft mij tot slot verzocht een of meerdere afschriften van deze
akte uitsluitend en alleen op daartoe gedaan verzoek af te geven aan de verschenen ----
persoon, dan wel aan diens erfgenamen. -----

Slot -----

Deze akte is verleden te Haarlem op de datum in het hoofd van deze akte vermeld. De --
verschenen persoon is mij, notaris, bekend.-----

De inhoud van de akte is aan de verschenen persoon opgegeven en toegelicht. De -----
verschenen persoon heeft verklaard op volledige voorlezing van de akte geen prijs te ---
stellen, tijdig voor het verlijden van de inhoud van de akte te hebben kennis genomen en
met de inhoud in te stemmen. Vervolgens is de akte beperkt voorgelezen en onmiddellijk
daarna door de verschenen persoon en mij, notaris, ondertekend. -----

(Volgt ondertekening)

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT:

English

Page 1

[translation for students black and white copy of a notarial deed]

RECORDING STATEMENT

Repertoire number: 20,212 (Case
number: 2130517/XS)

Today, May 17, 2013,

appeared before me mr Alexander Stuijt , notary in Haarlem:

Mr. Jacobus Franciscus van Huet nineteen , born in The Hague on May 17

hundred and forty six (Passport number: NM8R7RHR2, issued in Velsen on March 1, 2012),

married, living at 2071 BP Santpoort

North, municipality of Velsen, Dinkgrevelaan 20.

Introduction

The person who appeared has requested me to make a statement by the person who appeared before to make a statement by me, the notary, to be recorded in a notarial deed.

Declaration

The person who appeared made the following statement to me, after which I statement immediately thereafter recorded in this notarial deed:

in may nineteen hundred and ninety-two I accompanied several lectures a statement

immediately thereafter recorded in this notarial deed:

in may nineteen hundred and ninetytwo i accompanied several college a

made a trip to London. There we stayed at the Bayswater neighborhood , on Leinster Square, Westminster Borough . We visited a number of prisons there that week (4) and spent a day visiting the HO of HM Prison Service. At that time I was regional manager of the Prison Service, Northwest region and responsible for the reorganization of the Amsterdam penitentiary institutions, known as Bijlmer Bajes.

From my memory, the following were present on this business trip:

Mrs. Storm van 's-Gravenzande staff member DG Youth and Offender Care Mrs. R. Verdonk,
Deputy Director GW

Mr. Molenkamp, director Breda, Mr.

Bosma, Director,

Mr. Piek, Director,

Mr. Ab van Maanen, director,

Mr. Vroom, director (died in two thousand and twelve)

Mr. van den Brand, director,

Mr. Tigges? (regional manager)

Mr. K. Boeij ? Director North Holland North, Mr JF van

Huet, regional manager GW

One evening, after dinner, the behavior of the then DG Immigration Mr. J. Demmink .Mrs. A.

Storm from 's-Gravenzande then complained to several college about the fact that she sometimes, usually towards the weekend, received the order from the

Mr. Demmink to recruit young boys by phone (probably from pimps in The Hague). It's easy to guess what the person involved did there in return for payment of course. Her communications to us were a mixture of indignation and irritation. As civil servants it was yet another story about Mr Demmink 's escapades and special attention to young boys. Many senior officials must have learned from this conscience. No one dared to speak openly about this. That is equal to commit official suicide in the opinion of the undersigned."

Taking the oath

On this statement the person who appeared has made the promise in my hands, notary.

Copy of deed

Finally, the person who appeared has asked me to provide one or more copies of this to issue the did exclusively and solely upon request to the person appearing person, to we to aliens heirs.

Finally

This deed was executed in Haarlem on the date stated in the heading of this deed .

The person appearing is known to me, the notary.

The contents of the did have been stated and explained to the person who appeared.

the person appearing declared that he did not accept any price after the deed was read out in full state that they have taken note of the contents of the deed in good time before it is executed and to agree with the contents. The deed was then read out in a limited manner and immediately subsequently signed by the person appearing and me, the notary

(Signature)

ISSUED FOR COPY:

Verifications of notarial deeds to be carried out by the court

The court is not competent to determine unclear or non-evident factual elements or to pronounce on notarial deeds, (Article 151 paragraph 1 Rv). In the case of authentic deeds, authenticity is assumed. In short, it is assumed that the deed was drawn up by an authorized person and the signature is assumed to be genuine unless proven otherwise, (Article 157 paragraph 1 Rv). Authentic deeds provide against anyone, including third parties, compelling evidence. However, this only applies to what the official declares about his own observations and actions. The statements of the party that are included in an authentic or private deed only provide compelling evidence to the extent that this relates to statements that must be proven by the other party. As long as not expressly disputed, the notarial deed under oath of the notary (or his deputy) is considered the most powerful means of evidence known to Dutch law.

Demmink affair Kro Brandpunt

In a report by Aart Zeeman, the current affairs program Brandpunt (KRO) on May 18, 2014, showed a shocking overview of the many unpleasant aspects of the Demmink affair: "For years, he has been dogged by accusations of sexual abuse: former top Justice official Joris Demmink. <https://archive.org/details/demmink-affaire-kro-brandpunt>

The Lanzarote committee may not -legally- interpret the content and text in the authentic deed by the notary. Only literal reading of the notarial deed is allowed.

On September 13, 2014, six former directors of correctional institutions sent a registered letter to the House of Representatives. The former directors want the members of parliament to act with an article 119 GW procedure via the Attorney General of the Supreme Court is pushing for the prosecution of Minister Ivo Opstelten. They accuse Opstelten of obstructing a criminal investigation into Joris Demmink, the former top official of Justice suspected of sexual abuse.

Source: General Daily

7-12-2014

Ivo Opstelten. Joris Demmink's commitment

Complaint filed against Minister Opstelten in Demmink case

Six former prison directors have filed a complaint against Minister of Security and Justice Ivo Opstelten. They believe the minister has committed an official misconduct by delaying the investigation into complaints against former top official Joris Demmink instead of taking swift action.

By: Koen Voskuil 13-09-14, 16:45

Two Turkish men filed charges against then Secretary-General of Justice Joris Demmink in 2008 and 2010. They say they were abused by him as underage boys in Turkey in the mid-1990s.

The Public Prosecution Service is currently conducting a criminal investigation into this case, after these men forced it at the court in Arnhem.

While this criminal investigation is ongoing, Minister of Justice Opstelten has made several public statements about the Demmink case.

In April of this year he told NOS: 'It was nothing, it is nothing and it will be nothing.'

The former prison directors believe that Opstelten is 'intentionally frustrating' the investigation into Demmink with such statements. They sent a ten-page report by registered letter to the National Public Prosecution Service on Friday afternoon. They also want the Lower House to ask the Attorney General of the Supreme Court to prosecute Opstelten.

In a response, Opstelten refers to answers that Prime Minister Mark Rutte previously gave about the statement 'it was nothing, it is nothing and it will be nothing'. Rutte said in May that Opstelten had said that he assumed the innocence of Joris Demmink and had no reason to go back on that. 'The Minister of Security and Justice has also indicated that the Public Prosecution Service is not hindered by this statement that concerns the fact that Mr Demmink has not been convicted to date.'

AANGIFTE TEGEN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Commissie voor de Verzoekschriften en Burgerinitiatieven van de Tweede Kamer van de Staten-Generaal en de Procureur-generaal bij de Hoge Raad

Ondergetekenden:

1. K. Boeij
2. K. de Graaff
3. J. van Huet
4. B. Molenkamp
5. J.A. Poelmann
6. P.A.W. Scheffelaar Klots

doen aangifte en geven daarom hierbij de Tweede Kamer in overweging op de voet van artikel 119 Grondwet, artikel 76 lid 1 jo. 111 RO en artikel 483 Sv de Procureur-generaal bij de Hoge Raad op te dragen een strafrechtelijke vervolging in te stellen tegen:

I. Ivo Willem Opstelten, minister van Veiligheid en Justitie

ter zake van:

het in de periode 2010 t/m 2014 plegen van het ambtsmisdrijf strafbaar gesteld in de artikelen 355 lid 4 en 356 Wetboek van Strafrecht, te weten het opzettelijk dan wel door grove schuld nalaten uitvoering te geven aan de bepalingen van de Grondwet, internationaal bindende Verdragen en andere wetten, waarvan de uitvoering tot zijn ministeriële departement behoort, door bij herhaling zowel publiekelijk als tegenover de Tweede kamer der Staten-Generaal uit te spreken dat de diverse beschuldigingen van kindermisbruik aan het adres van zijn (voormalig) secretaris-generaal Joris Demmink iedere grond ontberen.

II. N.N.

ter zake van:

het in de periode 2010 t/m 2014 uitlokken van en/of behulpzaam zijn bij of wel middelen verschaffen tot het plegen door de minister van Justitie & Veiligheid van het ambtsmisdrijf strafbaar gesteld in de artikelen 355 lid 4 en 356 Wetboek van Strafrecht, door de minister uit te lokken dan wel door

het verschaffen van middelen behulpzaam te zijn bij het doen van uitspraken in de media en in de Tweede kamer der Staten-Generaal als zouden de diverse beschuldigingen van kindermisbruik aan het adres van de (voormalig) secretaris-generaal Joris Demmink iedere grond ontberen.

“Quod licet Iovi non licet bovi”

Ondergetekenden zijn allen werkzaam geweest in een directiefunctie binnen het Gevangeniswezen. Vijf van ons waren directeur van één of meerdere penitentiaire inrichtingen aan wie het beheer van de betrokken inrichtingen, waaronder de bewaking en behandeling van wetsovertreders, was toevertrouwd.

Op grond van onze taak en functie dienden wij te allen tijde boven elke verdenking verheven te zijn; integriteit stond terecht hoog in het vaandel bij het ministerie van Justitie. Bij verdenking van een inbreuk op deze vereiste onkreukbaarheid, zo is onze ervaring, werd vanuit de top van Justitie gereageerd met een gedegen onderzoek en met het bestraffen van de schuldige. Wij hanteerden zelf binnen de inrichtingen een strikt integriteitsbeleid dat in een aanzienlijk aantal gevallen tot het ontslag van medewerkers heeft geleid.

Wij zijn van mening dat deze eis van onkreukbaarheid aan alle ambtenaren van het ministerie van Veiligheid & Justitie dient te worden gesteld, welke hun positie ook is. Wij wijzen in deze tevens op artikel 162 Wetboek van Strafvordering, dat de verplichting inhoudt van ieder openbaar college en iedere ambtenaar die in de uitoefening van haar of zijn bediening kennis krijgen van een misdrijf met de vervolging waarvan zij niet zijn belast, daarvan onverwijld aangifte te doen bij de bevoegde autoriteiten. Dit artikel geldt in onverkorte vorm voor het hoofd van het ministerie van Veiligheid en Justitie dat bij uitstek is belast met de uitvoering en handhaving de strafwetten. Ook hij dient daarin te handelen zonder aanzien des persoons.

Wij hebben dan ook met stijgende verbazing kennis genomen van de ontwikkelingen in de kwestie Demmink en de uitspraken die minister Opstelten over deze kwestie in de openbaarheid en tegenover de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gedaan. In plaats van het voortvarend opdracht geven tot een gedegen strafrechtelijk onderzoek, wekt de minister met zijn voorbarige uitspraken dat zijn (voormalige) secretaris-generaal boven alle verdenking verheven is, de indruk het openbaar ministerie te belemmeren in zijn taakuitoefening. Het kennelijk onvermogen van justitie om in deze zaak klaarheid te brengen in een groeiende reeks beschuldigingen van kindermisbruik tegen een hoge, thans gewezen justitieambtenaar en mogelijk andere justitieambtenaren vervult ons met plaatsvervangende schaamte voor het ministerie waarvoor dan wel waarmee wij ooit werkten.

Het optreden van de huidige minister van Veiligheid & Justitie in deze kwestie achten wij niet alleen in strijd met zijn ambtsplicht ex artikel 162 Sv, maar tevens in strijd met de strafwet die het intentioneel of door grove schuld nalaten door de minister uitvoering

te geven aan die wetten waarvoor zijn departement verantwoordelijkheid draagt, uitdrukkelijk strafbaar stelt. Het is de reden waarom wij de Tweede Kamer der Staten Generaal verzoeken de Procureur-generaal bij de Hoge Raad te gelasten over te gaan tot vervolging van minister Ivo Willem Opstelten, alsmede van diegenen die hem er toe brachten dit feit te plegen dan wel hem daarbij hielpen.

TOELICHTING:

Twee Turkse aanklachten

In september 2008 respectievelijk mei 2010 is door twee Turkse jonge mannen aangifte gedaan tegen de toenmalig secretaris-generaal Joris Demmink. Op basis van deze aangifte die ondersteund werd door vijf schriftelijke en op video vastgelegde getuigenverklaringen heeft geen gedegen strafrechtelijk onderzoek plaatsgevonden. Eerst in 2011 is door het openbaar ministerie waarvoor de minister van Veiligheid & Justitie politieke verantwoordelijkheid draagt, besloten tot een 'oriënterend' feitenonderzoek, waarin geen plaats was voor het horen van aangedragen getuigen. Nog voordat dit onderzoek op 2 februari 2012 leidde tot een definitieve beslissing van niet vervolging van de heer Demmink, liet de minister van Veiligheid & Justitie in september 2011 journalisten van het Algemeen Dagblad weten dat er *"geen aanleiding was te twifelen aan de integriteit van zijn secretaris-generaal"* reden waarom hij het 'oriënterend' onderzoek van het openbaar ministerie met vertrouwen tegemoet zag.¹

Op 2 februari 2012 richtte de minister zich met een brief tot de Tweede Kamer met de opmerking: *"Mijn conclusie is dat van enige grond voor de juistheid van de beschuldigingen tegen de ambtenaar niet is gebleken"*.²

Na publicaties in het Algemeen Dagblad over contacten die Demmink zou hebben gehad met pooiers van minderjarige jongens liet minister Opstelten in zijn brieven van 3 en 8 oktober 2012 de Tweede Kamer per omgaande weten 'na raadpleging van de AIVD, de Rijksrecherche en het Openbaar Ministerie' zijn eerdere conclusie van februari 2012 nog steeds te onderschrijven, d.w.z. dat naar zijn mening van enige grond van de juistheid van de beschuldigingen jegens Demmink niet was gebleken. Hij voegde daaraan toe: *"Wat onderzocht moest worden, is onderzocht. De uitkomst daarvan is steeds geweest dat er geen begin van juistheid is gebleken ten aanzien van de geruchten en aantijgingen."*³

Op 7 november 2013 moest de minister op vragen van de leden van de Tweede Kamer Oskamp en Omtzigt toegeven, dat het openbaar ministerie in het 'oriënterende onderzoek' geen navraag had gedaan bij de Turkse autoriteiten of Demmink in de jaren 90

¹ productie 1: AD d.d. 7 september 2011

² productie 2: Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 000 VI, nr. 80

³ productie 3: Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33 400 VI, nr. 3 en 4

Turkije had bezocht, zoals door diverse getuigen was verklaard maar door Demmink zelf was ontkend.⁴ Desondanks had de minister zich in antwoord op vragen van dezelfde parlementsleden op 4 december 2012 en 26 februari 2013 zonder enig voorbehoud geschaard achter een brief van 17 augustus 2012 van de Nederlandse ambassadeur in Washington, Rudolf Bekink, waarin wordt vermeld dat *"The prosecution service—establishted that Mr. Demmink was not in Turkey in the period in question."*⁵

Deze mededeling van Bekink, gericht aan leden van het Amerikaanse Congres en leden van de U.S. Helsinki Commission, die hun bezorgdheid hadden uitgesproken over het uitblijven van een gedegen Nederlands strafrechtelijk onderzoek naar de beschuldigingen tegen Joris Demmink, was bezijden de waarheid. Het onderzoek in Nederland had slechts geen bevestiging opgeleverd dat Demmink in de jaren 90 in Turkije was geweest terwijl in het onderzoek geen moeite was gedaan op dit punt navraag te doen bij de Turkse autoriteiten. Dat is iets heel anders dan wat de door Opstelten tegenover de Tweede Kamer onderschreven brief van de diplomaat Bekink suggereerde, te weten dat in het onderzoek was vastgesteld dat Demmink in die periode niet in Turkije was geweest.

Vanaf 14 juni 2013 beschikte de minister van Veiligheid & Justitie over een document van een Turkse officier van justitie, gedateerd 22 april 2013, waarin staat vermeld dat onderzoek in Turkije had uitgewezen dat Joris Demmink op 20 juli 1996 Turkije was binnen gereisd en dat de Turkse aangevers als pleegdatum juli 1996 hadden genoemd. In zijn beantwoording van de vragen van de parlementsleden Oskamp en Omtzigt op 7 november 2013 noemde de minister dit document van de Turkse officier van justitie authentiek. Desondanks weigerde de minister gevolg te geven aan het verzoek van de Kamerleden om aan de Nederlandse ambassadeur Bekink te vragen zijn foute informatievoorziening aan de Amerikaanse congresleden te corrigeren (zie hiervoor prod 4).

Op 20 januari 2014 oordeelde het Gerechtshof te Arnhem op een klacht van de Turkse aangevers dat uit het door aangevers gepresenteerde materiaal en de verrichte oriënterende feitenonderzoeken *"voldoende feiten en omstandigheden naar voren zijn gekomen waaruit een redelijk vermoeden van schuld voortvloeit dat beklaagde (Joris Demmink) zich schuldig heeft gemaakt aan de (---) gestelde strafbare feiten."* Het hof achtte een nader met voldoende waarborgen omkleed strafrechtelijk onderzoek noodzakelijk en beval de vervolging van Demmink.⁶ Het openbaar ministerie is dit onderzoek in februari 2014 gestart. Uit dit onderzoek zijn nog geen resultaten bekend, verwacht wordt dat het een jaar in beslag zal nemen.

⁴ productie 4: Brief d.d. 7 november 2013

⁵ productie 5: Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, Aangangsels van de Handelingen, nr. 691 en brief van 26 februari 2013, Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, Aangangsels van de Handelingen, nr. 1459

⁶ productie 6: Arrest d.d. 20 januari 2014 Hof Arnhem

Twee dagen na het arrest van het Gerechtshof te Arnhem liet de minister de Tweede Kamer weten dat hij de vergoeding van de kosten van Demminks strafadvocaat zou beëindigen, maar de kosten rechtsbijstand in de door Demmink tegen het Algemeen Dagblad wegens de publicaties van oktober 2012 aangespannen civielrechtelijke procedure, vanuit het ministerie zou blijven vergoeden.⁷

Het Rolodex onderzoek

Op 23 december 2013 informeerde mr. H.J. Bolhaar, voorzitter van het College van procureurs-generaal namens het ministerie van veiligheid & Justitie, de advocaat van een Nederlands slachtoffer van kindermisbruik, over het Rolodex onderzoek dat eind jaren 90 plaats vond in het arrondissement Amsterdam. Dit onderzoek naar vermeend seksueel misbruik van jongens beneden de leeftijd van 16 jaar door officieren van justitie en andere hoge justitieambtenaren dat plaats vond in 1998 en 1999, leverde volgens hem uiteindelijk geen bewijs op tegen de verdachte personen. De brief met samenvatting schrijft letterlijk: *"Zoals ook al eerder gemeld in antwoorden op Kamervragen van 15 juni 2007 is de oud-SG van het ministerie van Veiligheid en Justitie op geen enkele wijze naar voren gekomen, noch is er informatie aangetroffen waaruit blijkt dat hij enige bemoeienis heeft gehad met het onderzoek."*⁸

Op 5 maart 2014 legde een indertijd bij het Rolodex onderzoek betrokken CIE-rechercheur een verklaring af die in directe tegenspraak is met deze informatie van het ministerie van Veiligheid & Justitie. Dit gebeurde tegenover de rechter-commissaris van de rechtbank te Utrecht, die deze getuige De Koter onder ede hoorde op verzoek van de Stichting De Roestige Spijker. De getuige verklaarde o.a.:

*"Bij aanvang van het tactisch (Rolodex) onderzoek zijn er door de Rijksrecherche een aantal namen bekend gemaakt van hooggeplaatsten, en daarop diende verder onderzoek plaats te vinden. Dat waren de heren Waabeke, Woldrik en Holthuijzen (die drie heren waren allen officier van justitie) en de heer Demmink die destijds werkzaam was bij het ministerie (---) Holthuijzen was CIE-officier bij de Rijksrecherche. (---) Als ik over Demmink spreek, bedoel ik de heer Joris Demmink. (onderstreeping van indieners dezes)"*⁹ Deze CIE-rechercheur verklaarde ook dat het onderzoek 'stuk' ging voordat daadwerkelijk tactisch onderzoek kon plaatsvinden.

Ook de tactisch leider van het Rolodex team, Jaap Hoek, liet op 5 maart 2014 tegenover de rechter-commissaris te Utrecht weten, dat het onderzoek uiteindelijk tot niets had

⁷ productie 6a: brief van 22 januari 2014 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Zie ook: <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/01/22/beantwoording-door-minister-opstellen-van-vragen-over-de-vergoeding-van-advocaatkosten-van-een-oud-ambtenaar/antwoorden-kamervragen-over-de-vergoeding-van-advocaatkosten-van-een-oud-ambtenaar.pdf>

⁸ productie 7: brief d.d. 23 december 2013 aan mr. M.J. de Witte

⁹ productie 8: proces-verbaal van voorlopig getuigenverhoor van L.G. de Koter d.d. 5 maart 2014, rechtbank Midden-Nederland, zaaknummer: C/16/347668/HA RK 13-200

geleid, omdat er overduidelijk was 'gelekt'. Hoek kon zich de namen van de hooggeplaatste justitieambtenaren tegen wie het onderzoek liep, echter niet meer herinneren.¹⁰

Nog scherper werd de informatie van mr. Bolhaar tegengesproken door de getuige E.M. Broersma, die op 15 april 2014 door de rechter-commissaris te Utrecht op verzoek van de Stichting de Roestige Spijker onder ede werd gehoord. Broersma werkte eind jaren '90 als commandant van het observatieteam bij de afdeling Terrorisme en Bijzondere taken. Hij kreeg eind 1998 de bijzondere opdracht informatie te verzamelen over vier verdachten, waarnaar de Rijksrecherche op dat moment onderzoek deed. Hij verklaarde: *"Een van die verdachten was de heer Demmink. (---) De reden waarom dit onderzoek zo kort liep, was dat de zaak op enig moment stuk was. Ik bedoel daarmee dat er gelekt is naar een van de betrokken verdachten (---) dat betrof de heer Holthuis (---) hoofdofficier van het landelijk parket."*¹¹

Hetgeen de direct betrokken rechercheurs over het Rolodex onderzoek verklaren is een bevestiging van wat de toenmalig CID-officier van justitie Fred Teeven in 2007 al aangaf over de zaak. De huidige staatssecretaris van Justitie Teeven verklaarde toen onder ede dat het onderzoek indertijd voortijdig door contra-acties kapot was gemaakt: *"Het ging om een onderzoek van de Rijksrecherche en de zedenpolitie (---) er is getapt, maar er is verder geen vervolging ingesteld. De hoofdofficier van justitie van Amsterdam was verantwoordelijk en heeft mij verzocht een onderzoek in te stellen. (---) Ik was als CIE-officier van justitie betrokken (---) er is getapt, maar er is verder geen vervolging ingesteld. (---) Op enig moment zijn er contra-acties gekomen (---) Voordat het onderzoek eindigde speelde dit al."*¹²

De baas van Fred Teeven was indertijd hoofdofficier van justitie Hans Vrakking. Het Rolodex onderzoek was op zijn initiatief gestart. Ook hij beaamt dat de naam Demmink indertijd was gevallen in het Rolodex onderzoek. Hij vertelde in maart 2014 aan de NRC journalist Haenen dat indertijd bij de BVD belastende informatie binnen kwam over Demmink: *"De chauffeur van Demmink, Rob Mostert (---) had tegenover de BVD verteld 'er niet meer tegen te kunnen'. Hij zat ermee dat Demmink in de dienstauto af en toe seks had met jongens. Uiteindelijk werd na overleg met Teeven besloten de informatie over Demmink niet verder te onderzoeken omdat dit buiten het bereik van de Rolodex zaak lag. (---) De naam van Demmink is dus wel degelijk langs gekomen, maar niet verder bekeken (---) En toen gebeurde er iets heel raars. (---) Harry Borghouts belde. Waar ben jij mee bezig, riep hij. Jij bent bezig een van mijn ambtenaren te onderzoeken (---) Demmink. Toen heb ik gezegd: we onderzoeken van alles, maar Demmink maakt geen deel uit van het onderzoek (---) De dag na dit telefoongesprek (---) bleek dat het onder-*

¹⁰ productie 9: proces-verbaal van voorlopig getuigenverhoor van J. Hoek d.d. 5 maart 2014, rechtbank Midden-Nederland, zaaknummer: C/16/347668/HA RK 13-200

¹¹ productie 10: proces-verbaal van voorlopig getuigenverhoor van E.M. Broersma d.d. 15 april 2014, rechtbank Midden-Nederland, zaaknummer: C/16/347668/HA RK 13-200

¹² productie 11: proces-verbaal van verhoor d.d. 12 april 2007 van Fred Teeven achter gesloten deuren, rechtbank Den Haag, parketnr. 09/754023-06

*zoek uitgelekt en dus kapot was. (---) Borghouts zegt dat hij van Demmink hoorde over het Rolodex onderzoek en Demmink zegt het van een of andere hoofdofficier van justitie te hebben gehoord."*¹³

De interventie door de toenmalig secretaris-generaal van Justitie Borghouts voor zijn ambtenaar Demmink, zoals geschetst door Vrakking, wordt beaamd door de toenmalig voorzitter van het College procureurs-generaal, René Ficq. Ficq leest uit zijn oude aantekeningen: *"Deze (Borghouts) was aangesproken door Demmink. Hij had vernomen dat hij voorwerp van onderzoek zou zijn in Amsterdam, alsmede een hoofdofficier van justitie."*¹⁴

Reactie minister van Veiligheid & Justitie Ivo Opstelten

Uit de verklaringen van de in 1998 bij het Rolodex onderzoek betrokken rechercheurs komt een alarmerend beeld naar voren van een strafrechtelijk onderzoek naar mogelijk kindermisbruik van hoge justitieambtenaren, dat voortijdig effectief wordt gefrustreerd door lekken naar en ingrijpen van hoge ambtenaren uit het justitieapparaat. Het gaat hier niet om één zegsman, maar om drie direct betrokken rechercheurs, de Koter, Hoek en Broersma, een betrokken CIE officier van justitie, thans staatssecretaris Veiligheid & Justitie en de verantwoordelijke hoofdofficier van justitie.

De minister van Veiligheid & Justitie, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de wetten, heeft op grond van deze verklaringen geen enkele actie genomen om in deze kwestie de volledige waarheid boven tafel te krijgen. Erger, minister Opstelten heeft op de afgelegde verklaringen niet dan in afwijzende termen publiekelijk gereageerd.

Na de verklaringen van De Koter, Hoek en Vrakking heeft de minister zich opnieuw tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend met het bericht dat het Rolodex onderzoeksdossier opnieuw was bestudeerd door het openbaar ministerie, maar dat opnieuw was vastgesteld dat de oud-secretaris-generaal op geen enkele wijze in dit onderzoek naar voren was gekomen. In de brief wordt met geen woord gerept over het 'leken' en van hogerhand effectief 'stuk' maken van het onderzoek zoals beschreven door De Koter, Hoek, Teeven en Vrakking en later ook Broersma.¹⁵

Na de verklaring van oud-rechercheur Broersma dat hij indertijd de opdracht kreeg vier verdachten te volgen waaronder Demmink, reageerde de minister op 15 april 2014 opnieuw in het openbaar. Tegenover diverse media gaf hij opnieuw aan overtuigd te zijn van de onschuld van de oud secretaris-generaal. Aan de NOS liet hij over de onderzoeken naar Demmink weten : *"Het was niks, het is niks en het zal niks worden."*¹⁶

¹³ productie 12: NRC 22 maart 2014

¹⁴ productie 13: Volkskrant 8 maart 2014

¹⁵ productie 14: Brief d.d. 27 maart 2014 aan de voorzitter van de Tweede Kamer

¹⁶ Zie: <http://www.radio1.nl/item/190683-Opstelten:%20zaak-Demmink%20is%20niks.%20wordt%20niks.html>

Frustratie van de wet: schending van artikel 355 lid 4 subsidiair 356 WvS

De minister van Veiligheid & Justitie is politiek verantwoordelijk voor het functioneren van het openbaar ministerie. De minister kan aanwijzingen geven betreffende de uitoefening van de taken en bevoegdheden van het openbaar ministerie. Deze aanwijzingen kunnen algemeen en bijzonder van aard zijn en ook individuele zaken betreffen (artikel 127 RO). De leden van het openbaar ministerie zijn verplicht de aanwijzingen van de minister op te volgen. Dit impliceert dat ook publieke uitspraken van de minister over individuele zaken, niet zijnde concrete aanwijzingen, invloed zullen hebben op de wijze waarop het openbaar ministerie in die zaken zijn werkzaamheden zal verrichten. Wanneer deze uitspraken gericht zijn op het frustreren van de tenuitvoerlegging van de wet of internationaal bindende verdragen, impliceert dit een strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de minister zoals bedoeld in artikel 355 lid 4 WvS.

Het openbaar ministerie is belast met de vervolging van strafbare feiten. Misbruik van jongeren beneden de 16 jaar is strafbaar gesteld in ons Wetboek van Strafrecht. Nederland heeft het Verdrag van Lanzarote (2007) ondertekend. Dit verdrag eist dat de strafrechtelijke onderzoeken en procedures betreffende seksueel kindermisbruik prioriteit krijgen en zonder onnodige vertraging worden uitgevoerd door de lidstaten (artikel 30). Het verplicht de lidstaten bovendien de vervolging van seksueel kindermisbruik niet afhankelijk te stellen van de aangifte of beschuldiging door het slachtoffer (artikel 32).

Nederland is ook lid van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (1950). Het Europees hof voor de Rechten van de Mens heeft in een aantal uitspraken duidelijk gemaakt dat seksueel misbruik van kinderen moet worden gekwalificeerd als een schending van de artikelen 3 en 8 van het EVRM: het recht om verschoond te blijven van onmenselijke behandeling en marteling en het recht op familie- en privéleven. De artikelen 3 en 8 impliceren aldus het Europese Hof een positieve verplichting van de Staat om kinderen te beschermen tegen o.a. seksueel misbruik. Hieronder valt een effectief en voortvarend strafrechtelijk onderzoek, onmiddellijk ingesteld na de eerste aangiften.¹⁷ De Hoge Raad erkent deze internationale verplichting expliciet.¹⁸

¹⁷ (EHRM 24 september 2004, M.C. tegen Bulgarije (application no. 39272/98), EHRM 20 maart 2012, C.A.S. en C.S. tegen Roemenië (application no. 26692/05), EHRM 15 augustus 2012, I.G. tegen Moldova (application no. 53519/07) en EHRM 28 Januari 2012, O'Keeffe tegen Ierland, (application no. 35810/09)

¹⁸ Hoge Raad 18 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:948 (OM/Vereniging Martijn), rov 3.11.3 jo. 3.9 in navolging van de A.G. L. Timmerman in zijn conclusie, ECLI:NL:PHR:2013:2379, rov 3.21-3.27: Daarin schrijft Timmermans o.a.: *"Onder art. 3 EVRM is een positieve verplichting aangenomen om preventieve en repressieve maatregelen te nemen ter bescherming van kinderen tegen lichamelijke mishandeling wanneer men, bijvoorbeeld naar aanleiding van herhaalde waarschuwingen of gewichtige aanwijzingen, weet of redelijkerwijs had behoren te weten dat het kind ter zake aan een risico werd blootgesteld. Deze rechtspraak is vervolgens toegepast in het kader van seksueel misbruik. In verband met art. 8 EVRM is een positieve verplichting aangenomen om (gepoogde) vergrijpen te criminaliseren en op effectieve wijze te onderzoeken en vervolgen, te meer wanneer het lichamelijke en morele welzijn van een kind bedreigd wordt"*

In de kwestie Demmink zijn naar de mening van het Gerechtshof te Arnhem aangiften uit 2008 en 2010 wegens kindermisbruik in Turkije onvoldoende onderzocht. Het hof heeft daarom op 20 januari 2014 het openbaar ministerie bevolen deze aangiften alsnog te onderzoeken. Internationale verdragen vereisen niet alleen een gedegen, maar ook een voortvarende afhandeling van dit soort aangiften. Voor de reeds opgelopen vertraging draagt de minister van Veiligheid & Justitie niet alleen politieke verantwoordelijkheid maar ook strafrechtelijke verantwoordelijkheid. Zijn directe bemoeienis met de kwestie was er vanaf september 2011 immers bij voortduring opgericht de aangiften tegen Demmink te bagatelliseren en de integriteit van zijn secretaris-generaal bij voorbaat boven alle twijfel te verheffen. Nog in oktober 2013 liet de minister de Tweede Kamer weten dat *"alles was onderzocht"* maar dat er nog *"geen begin van juistheid is gebleken ten aanzien van de geruchten en aantijgingen."* Met dit handelen heeft de minister de uitvoering van de wet en internationale verplichtingen actief gefrustreerd.

De minister heeft het daarbij niet gelaten. Tijdens het nu lopende door het hof Arnhem bevolen onderzoek heeft hij zich opnieuw uitgelaten over de aanklachten wegens kindermisbruik aan het adres van zijn oud secretaris-generaal. In reactie op een oud-rechercheur die onder ede verklaarde in 1998 de opdracht te hebben gehad met zijn observatieteam Demmink te volgen als verdachte van kindermisbruik, antwoordde de minister van Veiligheid & Justitie publiekelijk: *"het was niks, het is niks en het wordt niks."* Hij beïnvloedt daarmee opnieuw op ontoelaatbare wijze de leden van het openbaar ministerie die op dit moment bezig zijn het door de rechter opgedragen onderzoek uit te voeren en frustreert daarmee intentioneel de juiste uitvoering van de wet waarvoor zijn ministerie verantwoordelijk is.

Daarnaast draagt de minister de volle politieke verantwoordelijkheid voor het ambts-misbruik begaan door leden van het openbaar ministerie en het ministerie van Justitie, zoals recent omschreven in de verklaringen van drie oud-rechercheurs, en twee oud-officieren van justitie over de teloorgang van het Rolodex onderzoek. Het van bovenaf frustreren van strafrechtelijk onderzoek naar mogelijk eigen strafbaar handelen: misbruik van jongens jonger dan 16 jaar, moet worden gezien als zeer ernstig strafbaar handelen, dat de integriteit van onze gehele strafrechtspleging raakt. Dit behoort in een naar behoren functionerende rechtsstaat na bekend worden, per onmiddellijk en met alle middelen te worden onderzocht. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de minister van Veiligheid & Justitie. Wanneer de minister hierin geen verantwoordelijkheid neemt en erger, de boodschappers van het plaats gevonden kwaad en public laat weten dat er niets aan de hand *"was en is"* frustreert hij intentioneel de uitvoering van de wetten, die aan zijn ministerie is opgedragen. De minister schendt ook hiermee artikel 355 lid 4 WvS.

Ondergetekenden verzoeken uw commissie daarom de Tweede Kamer in overweging te geven de procureur-generaal bij de Hoge Raad op te dragen Ivo Opstelten, Minister van Veiligheid en Justitie strafrechtelijk te vervolgen terzake overtreding van artikel 355 lid 4 subsidiair artikel 356 Wetboek van Strafrecht en leggen dit verzoek ter kennisneming neer bij de Procureur-generaal bij de Hoge Raad.

K. Boeij

5 september 2014

K. de Graaff

i.o. psh

J. van Huet

B. Molenkamp

J.A. Poelmann

P.A.W. Scheffelaar Klots

House of Representatives of the States General 2

Meeting year 2008–2009

31 808 (R1872)

Approval of the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse, concluded in Lanzarote on 25 October 2007 (Trb. 2008, 58)

No. 3

EXPLANATORY MEMORANDUM

1. Introduction

The advice of the Council of State of the Kingdom is not made public, because it is clearly approving (Article 25 a, fifth paragraph in conjunction with fourth paragraph, under b, of the Council of State Act).

Growing children deserve all of our protection. It is of the utmost importance that children grow up in a safe environment and can develop into adults in a healthy and balanced way.

People who are victims of sexual violence or abuse in their childhood often carry the scars of these traumatic events with them for the rest of their lives. Family, society and government must therefore each make the greatest effort, based on their own responsibility, to protect children from violations of their physical and mental integrity. The protection that the government can offer also includes criminal protection against sexual exploitation and sexual abuse.

Sexual exploitation and sexual abuse of children are a global phenomenon and require a strong approach both nationally and internationally. Sexual exploitation of children is often accompanied by serious and often organised cross-border crime. Developments in technology and on the Internet contribute to child pornography easily spreading across national borders and new forms of abuse emerging. Given this international dimension, preventing and combating sexual exploitation and sexual abuse of children requires intensive and effective international cooperation. To this end, many relevant legal instruments have already been established internationally. Developments in society, such as the increased use of the Internet by both children and perpetrators, pose the challenge for governments to ensure that policy and legislation on preventing and combating sexual exploitation and sexual abuse keep pace with this as much as possible and to adjust or tighten them where necessary. The Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (2008, 58; hereinafter: the Convention), concluded in Lanzarote on 25 October 2007, represents the latest international agreement in this area and should therefore be welcomed. The Cabinet also considers the Convention to be a support for intensifying the fight against sexual exploitation and sexual abuse.

Trb.

The Treaty aims to provide a solid foundation and make a strong contribution to the protection of children from sexual exploitation and sexual abuse. The Convention was developed with great speed, reflecting the importance and urgency that the Council of Europe attaches to rightly attributes to the subject – also in the context of the three-year Council of Europe programme «Building a Europe for and with children» underlined. On 25 October 2007, the Convention was opened for signature in Lanzarote. On that occasion, the Convention was signed by the Kingdom of the Netherlands. Currently (May 2008), 28

Member States of the Council of Europe have signed the Convention. The Convention is not yet entered into force.

The Convention is comprehensive and multidisciplinary in nature and, as stated in Article 1, aims to achieve the following: (1) preventing and combating sexual exploitation and sexual abuse of children, (2) protection of the rights of children who are victims of sexual exploitation and sexual abuse and (3) promoting national and international cooperation in the fight against sexual exploitation and child sexual abuse.

The Convention concerns the protection of children against sexual exploitation and sexual abuse in a broad sense and covers a large number of subjects that relate to that protection. In addition to criminal and sanction provisions it concerns preventive and protective measures, procedural provisions, intervention measures, and measures relating have on national coordination and international cooperation.

The Treaty consists of thirteen Chapters: Chapter I (Objectives, principle of non-discrimination and definitions), Chapter II (preventive measures), Chapter III (specialised authorities and coordinating bodies), Chapter IV (protective measures and assistance to victims), Chapter V (intervention programmes or -measures), Chapter VI (substantive criminal law), Chapter VII (investigation, prosecution and procedural law), Chapter VIII (recording and storage of data), Chapter IX (international cooperation), Chapter X (supervisory mechanism), Chapter XI (relationship with other international instruments), Chapter XII (amendments to the Treaty), Chapter XIII (final provisions).

The Treaty is partly based on existing international agreements in this area. In particular, mention may be made of the United Nations on 20 November 1989 in New York Convention on the Rights of the Child (. 1990, 46 and 17) and the Optional Protocol, which was established in New York on 25 May 2000 Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography (. 2001, 63 and 130), which was established in New York on November 15, 2000 Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing of the United Nations Convention against Transboundary Trafficking organised crime (. 2001, 69 and 2004, 35) and the context of the International Labour Organization on 17 June 1999 in Geneva Convention on the Prohibition and Immediate Removal of action for the elimination of the worst forms of child labour (2001, 69 and 2004, 35). At the level of the European Union, are referred to as the Framework Decision 2004/68/JHA of the Council of the European Union of 22 December 2003 on combating sexual exploitation of children and child pornography (L 13), Framework Decision 2001/220/JHA of the Council of the European Union of 15 March 2001 on the position of the victim in criminal proceedings (Council L 82) and the framework of the European Union Decision 2002/629/JHA of 19 July 2002 on combating trafficking in human beings (L 203) of the Council of Europe

itself has previously provided for binding instruments in related areas with the Convention on Crime Connected with Electronic Networks, concluded in Budapest on 23 November 2001 (2002, 18 and 2004, 290; the Cybercrime Convention) and the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings, concluded in Warsaw on 16 May 2005 (. 2006, 99). Trb

The Convention contains duplications with the above-mentioned agreements. However, on a number of points the Convention goes a step further. As a result, it clearly has added value. This applies in particular to a number of new criminal provisions, broad jurisdiction provisions to combat sex tourism and provisions relating to intervention programmes and measures aimed at perpetrators. With regard to the criminal provisions, special attention was paid to whether the ongoing development of technology, the further digitalisation of society and the increasing use of open communication possibilities on the internet require further criminal protection of children against abuse. The new Convention therefore constitutes the most recent representation of the international consensus on the criminal protection of children and fits in with the government's policy in these areas. A number of the criminalisation obligations included in the Convention require implementing legislation in the Netherlands. This legislation is included in the bill to implement the Convention.

Under Article 48 of the Treaty, no reservations may be made to the Treaty, except for those provisions where the Treaty expressly provides for this possibility. The Netherlands intends not to make use of these possibilities.

As regards the relationship between the Treaty and the European Union, it should be noted that the Treaty provides for the possibility of accession by the European Community. No final decision has yet been taken on this matter.

The Convention is accompanied by an explanatory report. This report provides an authentic explanation and justification of the articles in the Convention. It is published on the Council of Europe website (<http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/201.htm>).

Kingdom position

The Government of the Netherlands Antilles has indicated that it considers it desirable to extend the Convention to its country. The Netherlands Antilles, where human rights are highly regarded, cannot permit the sexual exploitation and sexual abuse of both children and adults on its territory. Such acts are an attack on and constitute an infringement of the honour and human dignity of an individual. Dishonest persons who have a profit motive with such acts and wish to enrich themselves from the suffering of others should also be deprived of this possibility. As regards legislation, Book 2, Title XIV of the current Criminal Code contains a number of penal provisions relating to the sexual exploitation and sexual abuse of children. These provisions will be amended and expanded in Book 2, Title XIII of the new draft Criminal Code. When this amended Criminal Code enters into force, the Convention will not require any further implementing legislation in the area of criminalisation. In addition to the criminalization of the sexual exploitation and sexual abuse of children, the implementation of

the Treaty requires additional policies in both areas which may require implementing legislation.

The Government of Aruba has also indicated that it will be co-applicable to the Treaty to consider desirable for her country. As far as the matter is still is not legally regulated, this will be provided for in the new Aruban Criminal Code.

Approval is requested for the entire Kingdom. The Treaty will be ratified for the various countries within the Kingdom after the necessary implementing legislation has been provided. In accordance with Article 18 of the Vienna Convention of 23 May 1969

Vienna Convention on the Law of Treaties (Trb. 1972, 51) must countries within the Kingdom also expressed their support for ratification refrain from actions that conflict with the object and purpose of the Treaty.

2. Article-by-article explanation

2.1 Chapter I (Objectives, principle of non-discrimination and definitions)

Article 1 (Objectives)

In the introduction to this explanatory memorandum, mention has already been made of the broad objectives of the Treaty. These are reflected in the first paragraph. The Convention does not only concern the prevention and combating of sexual exploitation and sexual abuse, but also on the protection of the rights of children who are victims of sexual exploitation and sexual abuse. The scope of the Convention means that not all of its components are primarily within the domain of Justice; responsibility for the implementation of the Treaty is shared by various departments.

Article 1 further establishes beyond doubt that both national and international cooperation is essential for an effective approach to sexual exploitation and sexual abuse.

The second paragraph states that a specific monitoring mechanism must ensure effective implementation of the treaty obligations.

To this end, a Committee of the Parties shall be established called (see the explanation of Chapter X below).

Article 2 (Principle of non-discrimination)

This provision emphasises that the implementation and execution of the provisions of the Convention must be guaranteed without any discrimination on any grounds whatsoever. The classic grounds of discrimination, derived from Article 14 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR) and Article 1 of Protocol No. 12, concluded in Rome on 4 November 2000 to the ECHR (2000; 18), are mentioned. In addition, the Convention further includes the grounds of "sexual orientation", "health" and "disability". However, the list is not exhaustive.

Article 3 (Definitions)

The Convention defines "child" in subparagraph (a) as any person under the age of than eighteen years. This is in line with the internationally accepted definition.

As regards what the Convention understands by "sexual exploitation and sexual abuse" in part (b) refers to the provisions of Articles 18 to and criminal conduct defined in Article 23 of the Convention. Where

other international instruments focus primarily on sexual exploitation of children, with an emphasis on commercial component (child prostitution, child pornography and child trafficking). The present Convention also covers sexual abuse as well as exploitation such.

Finally, subparagraph (c) sets out what is covered by the Treaty. The term "victim" must be understood as meaning any child who is subjected to sexual exploitation or sexual abuse.

2.2 Chapter II (Preventive measures)

Article 4 (Principles)

This provision reflects the main objective of the Treaty: prevent sexual exploitation and sexual abuse of children take place. Parties are obliged to take the necessary measures to protect children from sexual exploitation and sexual abuse to protect. When taking measures, parties have room to develop its own policies and policy programs. The government is in favor of a strong approach to child abuse. Sexual exploitation and sexual abuse are a serious form of child abuse. The protection of children from sexual exploitation and sexual abuse is an integral part of the broad approach to child abuse. The package of provisions and measures that will be taken in the Netherlands in this area in the near future is laid down in the Action Plan to Combat Child Abuse (Parliamentary Papers II 2006/07, 31 015, no. 16). Four core objectives are for the Action Plan approach child abuse leading: prevention, detection, stopping and limiting of the harmful effects of child abuse. With these core objectives, the Action Plan ties in with the broad approach of the Convention, which both preventive, protective and care-providing, as well as criminal law provisions have been included.

Article 5 (Recruitment, training and awareness touch of persons that during their work with children in come)

The first and second paragraphs of this article are about increasing knowledge and awareness about sexual exploitation and sexual abuse in those who work in the environment of children. The Action Plan approach child abuse includes a number of measures aimed at professional development for people who work with children. A of these measures concerns the introduction of the Reflection working method and Action Group on Combating Child Abuse (RAAK). A specific point of attention within this method is the development of expertise of professionals and volunteers who work with children throughout the chain.

The third paragraph obliges parties to ensure that persons who are convicted of child sexual abuse, denied access have professions that involve regular contact with children. Parties have the necessary space for their own policy, for example, where the proportionality test and the reintegration of convicts in society. The Convention concludes with this provision closely follows the Dutch system of the declaration regarding the conduct (see, among others, Parliamentary Papers II 2006/07, 30 800 VI, No. 40). In the Netherlands, the declaration of conduct is required by law for a number of professions in which one is involved in the exercise of the profession regularly comes into contact with children and in particular those professions in which there is a relationship of dependency. This applies to the primary and secondary education and childcare. For many other sectors, although there is no legal obligation, there are

agreements that the certificate of conduct is requested or made
organizations that do so on their own initiative.

Article 6 (Information for children)

This provision obliges parties to inform children about
the dangers of sexual exploitation and sexual abuse and children on
to make it resilient and protect it in this way. The government policy includes
a large number of measures in this area. Among other things, it can be
pointed out the measures under the All Opportunities programme
for All Children from the Minister for Youth and Family (Parliamentary Papers II,
2006/07, 31 001, no. 5) and the 2007 report by the State Secretary for Health, Welfare and Sport
started program Sexual health of youth. Also in the
Emancipation Memorandum from the Minister of Education, Culture and Science (Parliamentary Papers II 2007/08,
30 420, no. 50) the importance of increasing resilience is emphasized
of girls and boys against (sexual) violence recognized.

Article 7 (Preventive intervention programs and -measures)

Parties are obliged to ensure that persons who fear that they
commit any of the crimes set forth in the Convention, access
have to intervention measures. Within the framework of regular mental health care, intervention
and treatment options exist.

Article 8 (Measures aimed at general public)

This provision obliges parties to conduct public campaigns in which
information and education are provided about sexual exploitation and
child sexual abuse. The periodic public campaign in the
The Action Plan to Combat Child Abuse has a general
reach and focuses on both children and people in the area around
children. The aim of the campaign is to create broader awareness
of the public regarding child abuse and the promotion of
alertness to the phenomenon and responsibility
for reporting it.

The DigiBewust information campaign specifically points out the dangers that
pretend to be children on the Internet and when using other
modern means of communication. In order to implement the Treaty,
In the coming period we will consider how information about safety will be provided
Internet use can be brought to the attention of parents and children more broadly
are brought.

Article 9 (Civil society of and children, the private sector, the media, the participation)

This provision calls on parties to protect children, the private sector, the
to involve civil society and the media in development
and implementation of policies to combat sexual exploitation and
child sexual abuse.

In the Netherlands there is broad cooperation in this area between
public and private parties. Some examples of this can be
mentioned. The information campaign was already mentioned above
DigiBewust, a partnership between government and the private sector that, among other things,
provides information about responsible
use of modern means of communication by children. Furthermore,
the private reporting center subsidized by the Ministry of Justice
Child pornography plays an important role in preventing and combating
child pornography. This reporting center offers an easily accessible option

to report sexual exploitation of children. The reporting centre has good relations with the Dutch police on the one hand and with similar reporting centres abroad on the other, which in turn have contacts with the police in their country.

Furthermore, with regard to combating child pornography, reference can be made to cooperation with internet providers with the aim of blocking sites offering child pornography. This concerns a public-private partnership agreement between the Dutch police and internet providers on blocking websites with child pornography hosted abroad. The first agreements on this subject were made with internet providers in 2007.

In the fight against suppliers and purchasers of child pornography on the Internet, payment transactions that take place can provide a starting point for criminal investigations.

Financial institutions generally recognise that they also have a role to play in combating child pornography on the Internet. A number of financial institutions have united in this spirit in the Financial Coalition Against Child Pornography. In the coming period, further consultations will take place with the financial institutions on the content of their role.

In consultation with the Ministers of Health, Welfare and Sport and for Youth and Family, an approach has been developed together with the Association of Dutch Volunteer Organisations (NOV) to prevent children within volunteer organisations from becoming victims of sexual abuse. The basis for this is a nationally uniform set of rules of conduct that, if complied with, will reduce the risks. In addition to the set of rules of conduct, there will be a protocol with agreements describing how to act if the rules of conduct are violated (see Parliamentary Papers II 2007/08, 31 200 VI, no. 43).

2.3 Chapter III (Specialised authorities and coordinating bodies)

Article 10 (National measures on coordination and cooperation)

Under the first paragraph, parties are obliged to ensure coordination between the various institutions responsible for preventing and combating sexual exploitation and sexual abuse of children.

The vigorous combating of all forms of child abuse is one of the spearheads of the government policy. The coordination of this approach falls under the responsibility of the Ministry of Justice and the program ministry for Youth and Family. A successful approach to child abuse, however, requires efforts from all involved governments, agencies and professionals and close mutual cooperation. The aforementioned Action Plan to tackle child abuse creates the necessary preconditions for this integral and coordinated approach for the coming period.

The second paragraph obliges parties to provide for (a) one or more independent organisations for the promotion and protection of the rights of the child, and (b) mechanisms for investigating the phenomenon of sexual exploitation and sexual abuse of children.

The third paragraph encourages parties to promote cooperation between public and private parties in this area.

With regard to the second and third paragraphs it can be stated that the Dutch government has made money available for information

about children's rights in the Netherlands. The Children's Rights Collective receives an annual subsidy to produce information material, including a website for children's rights (www.kinderrechten.nl). The website offers information on children's rights for children, parents and professionals in the form of general information on children's rights and recent developments in this area.

In general, children and youth are already a focal point in the investigation by the National Ombudsman. Currently, in consultation with the National Ombudsman looked at the possibilities for supervision of to give compliance with children's rights its own recognizable place.

2.4 Chapter IV (Protective measures and assistance to victims)

Article 11 (Principles)

This provision obliges parties to provide a structure within which victims and their families receive the necessary support. If the age of the victim cannot be determined immediately, established, this should not be an obstacle to providing protection and care.

Article 12 (Report by the suspicion by sexual exploitation or sexual abuse)

There are no legal restrictions in the Netherlands in the event of a reasonable suspicion of sexual exploitation or sexual abuse this suspicion. Not even for those who are subject to professional secrecy. In the context of the Action Plan to tackle child abuse work is being done to improve signaling and reporting of (suspicions of) child abuse, including sexual exploitation and sexual abuse, by people who work with children: professionals, professionals and volunteers. A number of professional groups make already uses the Child Abuse Reporting Code, or has developed similar reporting codes. For example, the Child Abuse Standard (the reporting code for youth health care) is part of the assessment framework of the health care inspectorate and forms this part of the basic task package. One of the measures from the Action Plan approach to child abuse is that all institutions and professionals who work with children use a clear reporting code. This measure also applies to the volunteer sector. Furthermore, efforts are being made to promote the application of the reporting code.

Article 13 (Guidelines)

In the Netherlands, child abuse can be suspected made from the nationwide network of AMKs (Child Abuse Advisory and Reporting Center). If the AMK receives a report, a an investigation will be started into the child's situation. The children's helpline is especially designed to provide help and information to children (www.kindertelefoon.nl), a part of the Youth Care Bureau. Both You can obtain confidential help, advice and information by telephone or via the internet are obtained.

Article 14 (Staff On victims)

Reducing the harmful effects of sexual exploitation and sexual abuse is of the utmost importance. The Netherlands has a extensive package of facilities and measures with regard to assistance to victims of sexual offences. Help and care are also available

bar for people in the direct environment of victims. The Ministry of Justice annually finances the activities of, among others, Victim Support Netherlands and the Violent Crime Compensation Fund.

The third paragraph of this provision specifically focuses on taking measures against the child's parents or guardians at the time that these persons are involved in sexual exploitation or sexual abuse. Parties should provide for the possibility in those circumstances to remove the alleged perpetrator from the child's environment or the child to remove from his family situation. Dutch law provides both civil and criminal possibilities to remove the suspect of sexual abuse from the child's environment. With the bill on a temporary residence ban pending in the Senate (Parliamentary Papers I 2007/08, 30 657), if that bill becomes law, another administrative law possibility will be added.

That bill gives the mayor the authority to temporarily impose a restraining order in the event of a threat of domestic violence or (a serious suspicion of) child abuse. There are civil law options to remove the child from the home in the child's best interests and to terminate authority.

2.5 Chapter V (Intervention programmes or measures)

Article 15 (General principles)

Article 16 (who persons for whom intervention programmes are intended for) and -measures

An integrated approach to sexual exploitation and sexual abuse of children also require attention for perpetrators of these serious criminal offences facts. Preventing sexual exploitation and sexual abuse and the reducing the risks of recurrence is, after all, the priority.

Chapter V of the Convention contains provisions targeting perpetrators and thus represents an important added value of the Treaty compared to other international instruments. Article 15 obliges to provide parties with effective treatment options and methods intended for the persons referred to in Article 16. In accordance with Article 16 both suspects and convicted persons must comply with the provisions of the Convention to have access to treatment programs for criminal offenses. In this respect, access to measures is voluntary for suspects and may not have any negative consequences for the right to a fair process, in particular the presumption of innocence.

The Treaty allows parties to define their own programmes and measures.

In the Netherlands, a lot is happening in this area. There is a wide range of treatment programs that aim to prevent recidivism. Outside the judicial process there are treatment options within the framework of regular mental health care. Within the judicial process there is forensic care, which is characterized by treatment by medical experts and is aimed at reducing the risk of recidivism. In the guidance of persons who are receiving forensic care outside the correctional facility and persons who are in a conditional trajectory, probation plays an important role.

It should be emphasised, however, that the provisions of the Treaty are not intended to interfere with national arrangements regarding the treatment of convicts suffering from a defective development or a pathological disorder of the mental faculties. The treaty provisions affect therefore not subject to the Dutch system of provision of services.

Article (Information 17 and permission)

Article 17 emphasises that the person to whom a treatment programme is provided proposed, should be fully informed about this. The person concerned must be informed of the possible consequences of refusing to participate in a treatment program. In this context, reference may be made to the possibility in Article 80 of the Code of Criminal Procedure for the suspension of pre-trial detention under conditions. A condition could be that the person concerned is participating in a treatment program.

2.6 Chapter VI (Substantive Criminal Law)

Article 18 (Sexual abuse)

This article requires the criminalization of sexual abuse of children. The article distinguishes two forms of sexual abuse. In the first paragraph, under a, commits sexual acts with a sexually minor child is punishable. This concerns a child who has not reached the legal age of sexual majority under national law. The second paragraph obliges each Member State for the application of the first paragraph, under a, an age for sexual to determine the age of majority. Because the legal age for sexual age of majority in the various member states of the Council of Europe varies widely (from 13 to 17 years), the Treaty leaves Member States free to determine this age yourself.

In the first paragraph, under b, the commission of sexual acts with a child (any person under the age of eighteen) is punishable, if this is accompanied by (1) the use of coercion, violence or threats, (2) abuse of trust or authority (including within the family), or (3) abuse of special

vulnerable position of the child or a situation of dependency.

The third paragraph contains an exception for situations where sexual contact between young people who mutually agree: this contact remains outside the scope of the Treaty. The intention of the Treaty is not to have normal sexual contact between young people of a similar age or to criminalize an equivalent level of personal development.

Not even when it concerns children who are of legal age for sexual intercourse have not yet reached the age of majority. The Convention expressly states does not hinder healthy sexual and personal development of children and the normal sexual experiences that come with them.

The Convention maintains the balance between criminal law on the one hand, protection of the child against sexual violations of integrity and on the other hand, protection of the personal privacy of the growing child. The criminalisation of child abuse included in the Convention sexual abuse is therefore in line with the relevant provisions of the morality legislation in the Criminal Code, in particular Articles 242 to 247 of the Dutch Criminal Code. In Dutch morality legislation,

a person of legal age from the age of 16. Committing sexual acts with a person from that age are generally not punishable. Committing indecent acts with a person between the ages of

12 and 16 years are punishable. The term "indecent acts"

is understood to mean: acts of a sexual nature that are contrary to the social-ethical norm. Normal consensual sexual contacts between

young peers cannot be classified as such and fall therefore outside the scope of criminal law.

Article 19 (Criminal offenses with (regarding child prostitution)

This provision requires the criminalization of a number of intentional acts

committed acts relating to child prostitution. The first paragraph criminalizes (1) the recruitment of a child for prostitution, (2) the exploiting a child in prostitution or profiting from it and (3) using the services of an underage prostitute.

The second paragraph contains a definition of child prostitution. The concept is interpreted to mean that the consideration for sexual intercourse is punishable actions may consist of payment of money, or some other form of reward or compensation or the promise thereof. This may include, for example, also includes the provision of narcotics or the giving of shelter or food. No distinction is made for criminal liability between a consideration provided or promised to the child itself or to a third party.

The conduct described under (1) and (2) is punishable under Article 273f, first paragraph, under 3°, 5°, 6° and 8° of the Criminal Code. The provisions described under (3) conduct is punishable under Articles 247 and 248b of the Dutch Criminal Code.

Article with (Criminal Offences 20 relating to child pornography)

This provision requires the criminalization of all kinds of intentional acts committed acts relating to child pornography. The acts in the first member, under a to e, the conduct mentioned is inspired by Article 9 of the Cybercrime Convention, provided that the a to e criminalised conduct in this Convention do not require the intervention of a computer system. Furthermore, these behaviors in more or less the same words already mentioned in other international instruments, such as the Framework Decision of the Council of the European Union on combating sexual exploitation of children and child pornography and the Optional Protocol on the sale of children, child prostitution and child pornography at the UN Convention on the Rights of the Child. Punishable are (a) the production, (b) the offering, (c) the distribution, (d) the acquisition and (e) the possession of child pornography. All of these behaviors are punishable

stated in article 240b of the Dutch Criminal Code.

However, the Convention adds to the criminalisation of child pornography a new act. Part (f) punishes anyone who consciously through information and communication technology provides access to child pornography. The background to this criminalisation is as follows. The Convention explicitly takes into account developments in information and communication technology and the new opportunities for abuse that are offered by this. In this In this connection, the treaty drafters, on the initiative of the Netherlands, asked the question consider whether the criminalization of "possession" of child pornography is still is sufficiently tailored to modern methods of internet use to gain access to child pornography without actually owning the material to store on your own computer. After all, the concept of "possession" has traditionally a physical connotation. For that reason the Convention provides for the aforementioned extension of the criminalization. This criminalization would criminal acts involving child pornography that can be intercepted in the absence of downloaded material on the computer may not be subject to the criminalization of "possession" are brought. In particular, this may include persons who obtain access to child pornography for a fee, but view the punishable images only in "real time". The extension included in subparagraph (f) is optional. In accordance with the fourth paragraph, Member States may, if necessary, make a reservation to this provision make. The government intends to amend Article 240b of the Criminal Code in

the aforementioned extension of the criminalization of child pornography and will therefore not make a reservation to the Treaty on this point to make.

The second paragraph contains a definition of child pornography. This definition is virtually identical to the definition of child pornography in the Optional Protocol to the UN Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography. The definition expressly includes so-called virtual child pornography. It concerns material that has been produced without direct involvement of a real child. On the occasion of the partial amendment of the In 2002, Article 240b of the Dutch Criminal Code made virtual child pornography punishable.

The third paragraph provides for two exceptions to criminalisation of possession (first paragraph, part a) and production (first paragraph, part e) of child pornography. The first opportunity to make a reservation concerns child pornographic images that be completely virtual. The starting point for the criminalization of virtual child pornography in article 240b of the Dutch Criminal Code is a broad criminal protection of children against sexual exploitation and sexual abuse. That broad scope of protection is the starting point for assessing whether in the in the case of virtual images, a criminal offence is involved. Under certain circumstances, images that are not clearly lifelike may also fall within the scope of Article 240b of the Dutch Criminal Code (cf. District Court 's-Hertogenbosch, 4 February 2008, LJN: BC3225). The Netherlands will respond to this then make no reservations. The second possibility for making a reservation concerns images in which sexually mature persons are below the age of 18 years are involved who have consented to the production and have the material in their possession exclusively for their own use. Strictly speaking, in that case there is a criminal production or criminal possession of child pornography. Apart from the fact that under those circumstances a suspicion will not easily arise, it offers expediency principle the possibility to refrain from prosecution. The making a reservation is not necessary.

Article 21 Facts relating to criminalization in pornographic performances)
On

child

This provision requires the criminalization of a number of intentional acts committed acts concerning the appearance of children in pornographic representations. The provision is aimed at both the person who recruits a child for such a performance (first paragraph, part a) or forces participation (first paragraph, part b), if the person who consciously participates such performances are present (first paragraph, part c). All these acts are punishable under Articles 248c and 273f of the Criminal Code. Of the the second paragraph provides for the possibility of making reservations will therefore not be used by the Netherlands.

Article 22 (The corruption of children)

This provision requires that the intentional act of allowing a sexually abused minor child to witness sexual abuse or sexual acts for sexual purposes. Not punishable requires the child to participate in the sexual acts. This criminalization is new compared to the existing international instruments and aims to protect the child from harmful influences on personal and sexual development. In particular it concerns behaviors that are aimed at making a child susceptible

for sexual exploitation or sexual abuse. Implementation of this provision will lead to a tightening of morality legislation. The legislation to that end is included in the bill implementing the Convention.

Article 23 (Approach by children for sexual purposes)

Article 23 requires the criminalisation of the phenomenon of "grooming". This provision is new in the international context and is one of the key elements of added value compared to the existing international instruments. It is a response to a new form of abuse offered by the new communication possibilities.

The Convention defines "grooming" in short as the act carried out by a person who approaches and seduces an adult person on internet sites or chat rooms of a sexually minor child with the ultimate goal of committing sexual abuse with that minor. For criminal liability it is required that the perpetrator's behavior materializes into a proposal for a meeting with the child followed by a concrete action aimed at realizing that meeting. These actions signify the stability of the intention to commit sexual abuse. The intention of a person approaching and communicating with a child exclusively via the Internet, regardless of the intention and content of the communication, falls outside the scope of the criminal offence.

Under Article 248a of the Dutch Criminal Code, criminal prosecution may be initiated in certain cases action is taken against "grooming". The scope of that article is however, not equal to the criminalisation included in the Convention. implementation of the Convention and for the purpose of effective protection of children against such conduct, provision shall be made for a separate criminalisation in the Criminal Code. The legislation to this end is included in the bill implementing the Convention.

Article 24 (Complicity or incitement and attempt)

Attempting to commit crimes, complicity therein and the provoking a criminal offense is punishable in the Netherlands (Articles 45, 46 and 48 Sr).

Article 25 (Jurisdiction)

The first paragraph requires the establishment of jurisdiction when the fact is committed on its own territory or on board its own ship or aircraft committed, or when the act was committed by one of its own subjects or resident (parts a to e).

Dutch criminal law has a broad jurisdictional regime with relating to sexual offences committed against minors. In the establishment of jurisdiction to which parts a to c require, provided for in Articles 2 and 3 of the Criminal Code. Articles 5 and 5a of the Criminal Code establish jurisdiction for sexual offences committed by Dutch nationals and Dutch residents outside the Netherlands against minors. The requirement of Double criminality does not apply to these crimes. For these crimes jurisdiction exists, even if the fact would be according to the law of the place of the crime are not punishable. The Netherlands thus complies with the jurisdiction provisions included in the Convention, which are primarily aimed at combating of sex tourism.

The second paragraph suggests that parties consider establishing jurisdiction about facts committed abroad against its own subjects and residents. It is an incentive, not an obligation. The Netherlands does not have

general regime for extraterritorial jurisdiction for criminal offences committed against Dutch victims.

The sixth paragraph is not relevant for the Netherlands because for the purposes of the Treaty criminal offences described the complaint requirement does not apply as a condition for detection and prosecution.

The seventh paragraph, which obliges parties to establish jurisdiction for the case where an offender is present on its territory and extradition of he is refused on the grounds that he is a national of the requested State is not relevant for the Netherlands because in the Netherlands the circumstance that the act was committed by one of its own nationals, extradition need not stand in the way. Moreover, Dutch criminal law, as indicated above, already has as a starting point that Dutch citizens can be prosecuted if they practice foreign having committed a sexual offense against a minor.

The eighth paragraph requires the parties to consult with each other when more than one party claims jurisdiction.

Under paragraph 9, the parties are free to establish other forms of jurisdiction in addition to the treaty obligations regarding jurisdiction. to establish jurisdiction.

Article 26 (Liability by legal entities)

This provision requires the establishment of liability of legal persons for criminal offences committed by a manager within the legal entity and which are to the benefit of the legal entity committed.

Article 51 of the Dutch Criminal Code provides for criminal liability of legal persons.

Article 27 (Sanctions and measures)

The first paragraph requires that effective, proportionate and dissuasive penalties be imposed on natural persons, whereby account is taken of the seriousness of the facts. These penalties should to include custodial sentences that allow extradition.

The second paragraph requires effective, proportionate and dissuasive penalties for legal persons, including criminal or non-criminal fines. In addition, the article lists a number of possible measures.

The third paragraph obliges parties to provide for a number of measures.

This concerns seizure and confiscation (part a) and the possibility of confiscating properties that have been used to commit criminal offences,

to close temporarily or permanently, or to temporarily or permanently detain the perpetrator prohibit the person from carrying out the activity in which he committed the criminal offence committed (part b).

Dutch law provides for these penalties, sanctions and measures. Article 28, first paragraph, under 5°, of the Dutch Criminal Code provides the judge with the right to in certain cases the possibility of punishing the guilty party as an additional punishment to deprive the offender of the right to practice certain professions. In the event of a conviction for a sexual offence, the judge may deprive the offender of the right to practice certain professions: the profession in which the crime was committed (Article 251 of the Criminal Code). As regards the measures against legal persons referred to in the Treaty, it should be noted that legal persons whose activity or purpose is contrary to is in conflict with public order at the request of the Public Prosecution Service may be declared prohibited and dissolved by the court (Article 2:20 BW).

With regard to the penalties for child pornography, mentions that in 2007 the Public Prosecution Service tightened up its criminal prosecution policy with the Child Pornography Directive (2007, 79).

Article 28 (Aggravating circumstances)

This article lists a number of aggravating circumstances that must be taken into account by the court when determining of the penalty to be imposed for the offences defined in the Convention facts. In the Dutch system of statutory maximum sentences, the idea that these maximums give the judge room to take into account taking into account aggravating circumstances. Furthermore, article 273f, third to seventh paragraph, Article 248 and Article 43 of the Criminal Code explicitly in increased penalties for a number of the circumstances mentioned in Article 29.

Article 29 (Previous convictions)

Under this provision, parties must provide for the possibility that when imposing a penalty, any possible consequences are taken into account previous irrevocable convictions in respect of similar facts imposed in another Member State.

The Dutch court is free to take into account final convictions pronounced in another contracting party.

It is worth noting that in the European Union political agreement a framework decision has been reached obliging Member States to provide for that a final conviction pronounced in another Member State may have consequences equivalent to those

consequences that may be associated with a previous conviction in the country itself. It is expected that this framework decision will be adopted shortly be formally established.

2.7 Chapter VII (Investigation, prosecution and procedural law)

Article 30 (Principles)

Article 30 sets out a number of general principles for the treatment of children who are victims of sexual exploitation or sexual abuse. Parties must take measures to ensure that the rights and interests of children who are victims of sexual exploitation or sexual abuse, during the investigation and the criminal proceedings are observed. These measures are aimed at to prevent secondary victimization. The responsibility of the government to maintain the law and order obliges the government to take into account the victims of crime, both in as outside the criminal process. This is especially true where vulnerable victims of very serious crimes are concerned, such as children who are victims become victims of sexual exploitation or sexual abuse.

The fourth paragraph expressly states that the measures that are taken to serve the interests of the victim, not may undermine the requirements of a fair trial as laid down in Article 6 ECHR.

The fifth paragraph obliges parties to guarantee the possibility of effective investigation and, where necessary, to provide for the possibility of using special investigative resources. The Netherlands has a active investigation and prosecution policy. The Child Pornography Directive (Stcrt. 2007, 162) includes a regulation for the investigation and prosecution of child pornography, with special attention to detection of child pornography on the internet. An effective criminal approach of, for example, child pornography on the Internet, given the rapid changes on the internet and the new possibilities for abuse of that medium, to regularly test whether the existing possibilities for

detection and prosecution of child pornography to the present day be adequate. In this connection, reference may be made to the 12 March 2008 bill for partial amendment submitted to the House of Representatives Criminal Code, Code of Criminal Procedure and some related laws in connection with the criminalization of participating and cooperate in training for terrorism, expand the possibilities for dismissal from the profession as an additional punishment and some other amendments (Parliamentary Papers II 2007/08, 31 386, no. 2), which include: an extension of the criminal law powers to investigate and prosecution of child pornography has been included.

Furthermore, the fifth paragraph obliges parties to focus on identification of victims of child pornography. It is of the utmost importance to identify victims who appear in child pornography material in order to prevent the abuse from continuing. Identifying of the victims and the suspects who abuse these victims, is the main driver for child pornography investigations. With the advent of the Internet, child pornography spreads more easily across national borders. The worldwide use of the Internet requires also an international approach and coordination of child pornography and the identification of victims and perpetrators. The National Police Agency (KLPD) manages the national child pornography database. Interpol manages the international database of child pornography, which contains all images are included, the victims and perpetrators of which have been identified. Information is exchanged between the KLPD and Interpol about victims and perpetrators on seized material. The Netherlands will continue to actively support Interpol's efforts in this area in the coming years.

Article 31 (General protective measures)

This article obliges parties to take a large number of measures to protect the rights of victims during the investigation and during the criminal proceedings.

The Victim Care Directive (. 2004, 80) sets out the principles for the police and the public prosecutor's office regarding the treatment of victims. Furthermore, this instruction contains regulations with regarding the provision of information to the victim about the course of the criminal proceedings. The police and the public prosecutor's office Instructions for the investigation and prosecution of sexual offences abuse (2005, Sept) contains extensive regulations regarding to the investigation and prosecution of sexual abuse in general and in dependent relationships and contains rules for the treatment of victims of sexual crimes.

Dutch criminal procedural law contains provisions for victims which can also be used for victims of sexual exploitation and sexual abuse. The bill pending in the Senate strengthening the position of victims in criminal proceedings (Parliamentary Papers I 2007/08, 30 143) aims to further strengthen the position of the victim in criminal proceedings. improve. In anticipation of this bill, a number of a number of additional practical measures have been initiated. These measures are set out in the plan "Victim-centric" (Parliamentary Papers II 2006/07, 31 101, no. 1).

In the Netherlands, witnesses enjoy criminal protection on the basis of Article 285a of the Criminal Code and criminal protection in Articles 226a et seq. of the Criminal Code regarding threatened witnesses. In the Netherlands, the KLPD has a department witness protection charged with carrying out measures to protection of witnesses and their families. The decision to provide special measures to be taken for the benefit of witnesses are taken by the College of Attorneys General.

It is also worth noting that, pursuant to Article 167a of the Code of Criminal Procedure, the public ministry the minor victim of sexual abuse from the age of 12 if possible, give the opportunity to express his or her opinion about the crime committed to make the fact known.

Article 32 (Setting of the procedure)

Under this provision, Parties may initiate criminal investigations or prosecutions in respect of any of the offences specified in the Treaty not make criminal offences dependent on a report or complaint from the victim. For the offences defined in the Convention, the following applies: The Netherlands does not require a complaint as a condition for investigation and prosecution.

Article 33 (Limitation period)

This provision obliges the parties to comply with the provisions of Articles 18, 19, first paragraph, parts a and b, and 21, first paragraph, parts a and b, to provide for a limitation period for the criminal offences described such a duration that it is possible to institute proceedings even after the victim has reached the age of majority. Research shows that victims of sexual exploitation or sexual abuse takes a long time to recover from in their early childhood to process trauma. This provision aims to give the victim sufficient time to give to think as an adult about what is his or her affected and become aware of the possibility of doing of notification. Dutch criminal law stipulates that with regard to For sexual offences committed against children, the limitation period begins when the victim reaches the age of eighteen. The statute of limitations for sexual offenses committed against minors is at least twelve years.

Article 34 (Research)

In accordance with this provision, parties must provide for specialized personnel for the detection and prosecution of sexual exploitation and sexual abuse. Within the Public Prosecution Service, each district court has a the public prosecutor's office has a contact officer in the field of morals matters designated. This public prosecutor or advocate general has relevant expertise and experience. The contact officers are nationally organized in the Public Prosecution Service platform morals, in which, among other things, developments in case law and policy are discussed. Management takes place place by the Attorney General responsible for the portfolio morals. In the context of the training of employees within the public prosecutor's office, morals has been designated as a specialism, with associated training course. Investigation of sexual offences is carried out by specialised detectives. A certification programme is provided within the police training with special courses to promote expertise in the field of sexual offences. Certified detectives are part of the morals departments in the police regions and support, where possible, the employees of basic police care. A central role in the coordination of (inter)national In the Netherlands, detection is assigned to the Product Team Combating Child Pornography at the KLPD. This product team has also been set up as a knowledge and expertise centre for the entire Dutch police force. In the An additional package of measures will be implemented in the near future to provide expertise and capacity to combat cybercrime at both the police and the public prosecutor's office is structurally

strengthen. Priority attention will be given to combating child pornography on the internet. The aim is to improve the approach to child pornography along two lines. In the First place will be the Rotterdam Regional Investigation Team (BRT) start research into child pornography. Research is currently underway child pornography at national or regional level. The BRT will focus on matters that require too much capacity at regional level, but also do not lend themselves well to the national level. At the BRT can benefit from the broad knowledge and technology available within the police are brought together and innovative insights can be tried out. Experiences of the BRT will be shared with the regional police forces and the KLPD. Secondly, a start will be made with a broad national improvement trajectory under the active management of a national project team. This process must include a monitoring function developed. Furthermore, in addition to research into the nature, scope and developments, there is explicit attention for identifying and further disseminating of so-called best practices (see also Parliamentary Papers II 2007/08, 31 200 VI, no. 146).

Article 35 (The interrogation of children)

This provision concerns the questioning of children as witnesses in criminal proceedings. Parties are obliged to take a number of measures taking into account the particularly vulnerable position of a child as a witness in a criminal case. The Instruction for the investigation and prosecution of sexual abuse (2005, 17) contains special regulations on the hearing of victims of sexual offences. According to the directive, a victim or witness of a sexual offence between the ages of four and twelve or an older person with a developmental delay, heard according to the appendix to the instruction attached Protocol studio interrogations. That protocol states described in detail where, by whom and in what way such a interrogation must take place.

In accordance with the second paragraph, parties are obliged to provide the opportunity provide for the questioning of minor victims or children who act as a witness, be recorded on video. The video recordings must be able to be introduced as evidence in a criminal case. Dutch legislation and regulations provide for this possibility.

Article 36 (Criminal proceedings)

In accordance with the first paragraph of this provision, parties must provide for training opportunities in the field of children's rights for legal professionals involved in criminal proceedings. In the Netherlands, these training opportunities are sufficiently available. For example, a basic and advanced course on morality legislation is part of it of the course and training offer of the SSR, the study center for the judicial organization.

Under the second paragraph, parties are obliged to take two specific measures relating to criminal proceedings: (a) the possibility of holding the case behind closed doors and (b) the possibility of hearing the victim in court without to be present there yourself. Dutch criminal procedural law provides for the possibility of hearing the case behind closed doors (Article 269 of the Code of Criminal Procedure) and questioning witnesses by video conference (Article 131a of the Code of Criminal Procedure).

2.8 Chapter VIII (Recording and storing data)

Article 37 (To establish and (storing by national data on convicted sex offenders)

This provision obliges parties to prevent and prosecute sexual exploitation and sexual abuse of children DNA profile of those who have been convicted for one of the crimes described in the treaty criminal offences have been convicted, to be recorded. The parties must also provide the ability to share this data with each other. Based on the DNA Testing of Convicted Persons Act (. 2004, 465) Stb and the Decree of 10 December 2007 amending the list of violent and sexual crimes to which the DNA Research Act applies applies to convicted persons (. 2007, 513), Stb convicted of an offence as described in Articles 240b, 242 to 247, 248a, 248b and 273f Sr cell material taken from for the purpose of determining his or her DNA profile and processing it in a DNA database. In order to implement the Treaty, Article 248c of the Criminal Code will and the criminal offences provided for in the implementing legislation also include this arrangement will be brought. The exchange of DNA data can take place in the context of international legal assistance.

2.9 Chapter IX (International cooperation)

Article 38 (General principles of and measures with regard to international cooperation)

The first paragraph of this provision obliges parties to act as much and as widely to work together as possible in preventing and combating sexual exploitation and sexual abuse of children, protecting and providing assistance to victims, and the investigation and proceedings into the offences defined in the Convention.

The second paragraph obliges parties to provide for the possibility of a victim to report a crime in his own country covered by the Convention specified criminal offence committed in the territory of another Member State. Dutch law provides for this possibility.

The third paragraph provides that, if a Member State acknowledges the existence of a treaty basis as a condition for granting mutual legal assistance or the granting of a request for extradition, the Convention may be regarded as a basis for this by the parties. In order to implement this provision, the Treaty will be amended in Article 51a of the Extradition Act to be included.

The fourth paragraph contains an encouragement to parties to integrate, where possible, the prevention and combating of sexual exploitation and sexual abuse in development cooperation with third countries. The Netherlands will set up a project in the context of development cooperation Cambodia which will provide assistance to the authorities to prevent and combating sexual exploitation and sexual abuse (see also Parliamentary Papers II 2007/08, 31 200 VI, no. 146). This will be done in conjunction with sought in the work of non-governmental organizations.

2.10 Chapter X (Supervision mechanism)

Article 39 (Committee of the Parties)
 Article 40 (Other representatives)
 Article 41 (Taken the Committee the Parties)

It is important that an effective monitoring mechanism exists to supervise the proper implementation of this comprehensive Treaty. In order to For this reason, the Convention provides for a Committee of the Parties composed of representatives of the Parties to the Convention. The Committee of the Parties shall meet for the first time when ten States have ratified the Treaty.

In addition to representatives of the Parties to the Treaty, a number of representatives of relevant parts of the Council of Europe to be part of the Committee of the Parties. Furthermore, is it possible to appoint representatives from society? to allow civil society to participate as observers in the Committee of the Parties.

The Committee of the Parties shall monitor the implementation of the Convention and has a facilitating role when it comes to exchanging information, identifying best practices and monitoring relevant legal, policy and technological developments.

2.11 Chapter XI (Relationship with other international instruments)

Article 42 (Ratio the Convention on the Rights of the Child to and It Optional Protocol thereto on the sale of child pornography) by children, child prostitution and

This article explicitly establishes the relationship with the UN Convention on the rights of the child and the accompanying Optional Protocol on the sale of children, child prostitution and child pornography. The Convention does not in any way detract from those instruments, but aims to to improve the protection provided therein and the standards established to develop further.

Article 43 (Ratio other international instruments)

This article regulates the relationship with other international instruments.

This is a common provision, which is also included in other treaties of the Council of Europe, most recently in the Council Treaty of Europe on combating trafficking in human beings and the 16 May Council of Europe Convention on the Elimination of Discrimination against Human Rights, concluded in Warsaw in 2005 prevention of terrorism (2006, 34). Trb.

The third paragraph contains the so-called disconnection clause and is specifically aimed at regulating the relationship between the Council of Europe and the European Union and the European Community. Parties that are also members of the European Union, apply in their mutual relations the rules of the European Community and the European Union to the extent that such rules shall apply in the specific area concerned, without prejudice to the object and purpose of the Treaty and without prejudice to the its full application in relation to other parties.

2.12 Chapter XII (Amendments to the Treaty)

Article 44 (Changes)

This provision provides for the assessment and consideration of proposals for amendments to the Treaty.

2.13 Chapter XIII (Final Provisions)

- Article 45 (Signing entry into force)
Article 46 (Accession the to Treaty)
Article 47 (Territorial application)
Article 48
(Reservations) Article
(Cancellation of reservation)

The Treaty also provides for signature and ratification/acceptance/ approval by non-members of the Council of Europe which have participated in its elaboration and by the European Community.

Accession is subject to unanimous consent by the parties also possible for non-members who have not participated in the drafting of the Treaty.

The Treaty will enter into force three months after five signatories of which at least three member states of the Council of Europe, the Convention have ratified. Currently (May 2008) 28 Member States have ratified Treaty signed and no state has yet ratified the Treaty.

These final provisions are customary and do not require further explanation. explanation, with the exception of Article 48 on reservations. According to Article 48, no reservations may be made, with the exception of the possibilities for making a reservation in which explicitly provided for in the Treaty. The Netherlands will, as indicated earlier in this explanatory memorandum, not make use of these possibilities.

The Minister of Justice,
EMH Hirsch Ballin

The Minister of Foreign Affairs,
MJM Verhagen

The Minister for Youth and Family,
A. Rouvoet

Doc. 13065 06

December 2012

Serious violation of the Lanzarote Convention by the Netherlands

Written question no. 621 to the Committee of Ministers by Mr Luca
VOLONTÈ, Italy, Group of the European People's Party

In 2008 and 2010, two young Turkish men pressed criminal charges against the recently retired Secretary General of the Ministry of Justice in the Netherlands, Mr JD. The men claim that they and numerous other Turkish boys were raped and sexually abused by JD when they were only 12 and 14 years old. Despite an overwhelming number of available primary witnesses, the claims of these Turkish men never led to an official criminal investigation as defined in the Dutch Code of Criminal Procedure. Only a so-called "exploratory" investigation was conducted in the Netherlands, while JD remained in office and in the position to easily influence the prosecution and police.

Recently, the two men lodged an appeal to the High Court in the Hague, calling for the indictment of JD. They claim that the refusal of the Dutch National Public Prosecution Service's to investigate their claim is in violation of the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (CETS No. 201, "Lanzarote Convention"). Since their first reports, the men have been repeatedly harassed and seriously mistreated in Turkey to make them drop the charges against JD.

This was not the first time that complaints of child abuse against this senior civil servant were not properly investigated in the Netherlands and that the victims were intimidated.¹

The Netherlands has signed and ratified the Lanzarote Convention which stipulates that victims shall be protected from intimidation and their accusations treated as priority and investigated even if the victim withdraws his or her statement.

Mr Volontè,

To ask the Committee of Ministers

- Does it agree that the Netherlands has seriously violated its obligation to implement the Lanzarote Convention with the continuous refusal to initiate official inquiries into the numerous charges of child abuse against this senior Dutch official? Does it agree that this is scandalous, especially in view of the influential position of the accused person?
- Does it agree that an impartial investigation with international expertise must be conducted in this particular case?

---

1. In 1998, an Amsterdam police investigation was conducted into a paedophile network of influential Dutch customers of brothels with underage boys: the Rolodex case. The investigation targeted high-ranking Dutch officials and politicians suspected of abusing young boys in Amsterdam brothels. A Dutch victim was one of the key witnesses in that investigation. And one of the suspects in that investigation was Mr JD. But according to leading investigators in that case, as soon as JD became a person of interest in the case, the investigation was closed. The key witness claims someone threatened to shoot him.

In 2003, another Dutch victim claimed to have been sexually abused as a minor by JD. This victim withdrew his charges however after being interrogated by the Dutch police. He was subsequently convicted of making false declarations. To this day, however, also this victim insists that he was sexually abused by JD.

Doc. 13065 Written question

- Is it willing to ask the Dutch authorities to launch an impartial investigation with independent investigators from different countries?

Doc. 13144
18 March 2013

Serious violation of the Lanzarote Convention by the Netherlands

Reply to Written question1: Written question No. 621 (Doc. 13065)
Committee of Ministers

1. In reply to the Honorable Parliamentarian's Written Question, the Committee of Ministers observes that according to information received from the Dutch authorities, the Netherlands considers that it has properly investigated the case in question. The case is currently pending before the Hague Court of Appeal. The Dutch Government underlines that combating sexual exploitation of children is a priority and that it has ratified and is implementing the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse ("Lanzarote Convention", CETS No. 201).
2. The Committee of Ministers wishes to inform the Honorable Parliamentarian that it is not part of the monitoring procedure provided for by the Lanzarote Convention. This is the mandate of the Committee of the Parties ("Lanzarote Committee"), composed of representatives of the Parties to the Convention, including representatives of the Parties that may accede to the Convention under Articles 45 and 46 (Chapter X of the Convention), and in which the Parliamentary Assembly has a representative. Thus, the Committee of Ministers as such is not in a position to answer to questions concerning the effective implementation of the Convention.
3. Finally, the Committee of Ministers reiterates its strong support for the Lanzarote Convention as a major instrument to combat sexual abuse and sexual exploitation of children. The Committee of Ministers encourages all member States that have not yet done so to ratify the Convention as soon as possible.

---

1. Adopted at the 1165th meeting of the Ministers' Deputies (13 March 2013).

Klokkenluiders

Enkele bekende namen: Willem Oltmans, Fred Spijkers, Paul van Buitenen, Roelie Post

Hier volgt het verhaal van Ivonne Brinkerink

Karaktermoord op een klokkenluider

KARAKTERMOORD OP EEN KLOKKENLUIDER

door: Ivonne Brinkerink

2018

HOOFDSTUK 1 – DANKWOORD

Dankwoord

Mijn kinderen Tom en Shirley dank ik voor hun onvoorwaardelijke liefde, hun loyaliteit, hun humor, hun post toen ik in detentie zat en hun bezoeken waarvoor ze soms uren onderweg waren. Maar vooral voor hun kracht. Deze twee helden waren 12 en 15 jaar toen ze alles wat ze lief hadden kwijt raakten. Van hun moeder tot hun huis, hun vrienden, hun basis. Wat zij hebben moeten doorstaan was verschrikkelijk en gun je geen enkel kind en zeker niet met hun achtergrond. Kanjers, ik ben trots op jullie en hoe heftig dit ook was het heeft jullie ook gevormd tot twee prachtige jong volwassenen die nu stevig in hun schoenen staan. Het kan nooit erger worden dan dat het was. Ik hou van jullie!

Alle kinderen die mee gingen met Vrienden van Tom en Onzichtbaar Ander bedank ik. Wat hebben we een lol gehad met jullie en wat hebben jullie ons ook veel geleerd. Dank voor jullie vertrouwen en openheid waardoor we andere kinderen beter begrepen en konden helpen want, om eerlijk te zijn, deden jullie het, met een beetje sturing, helemaal zelf. Ik ben trots op jullie en zal jullie nooit vergeten. Het ga jullie goed.

Mijn oud medewerkers bedank ik. Jullie raakten van het ene op het andere moment je baan kwijt maar erger nog ook de kinderen waar jullie soms al jaren voor zorgden. Dankzij jullie liefde, aandacht en toewijding hebben jullie ertoe bijgedragen dat deze kinderen een basis kregen.

Ik bedank Bram en Sharon voor hun eeuwige geduld, voor het brengen van eten toen we na mijn detentie werden uitgehongerd door de Gemeente Almere, voor hun humor waardoor ik lachte en lach door mijn tranen heen. Omdat ze er zijn. Altijd!

Ik dank mijn vriendin Bianca en haar man Jan. Voor het luisteren naar me als ik in paniek opbelde, voor het helpen corresponderen met instanties, voor hun huis wat altijd open staat en waar een bed voor me is als het nodig is.

Dankzij de hulp van mijn netwerk hebben we tot nu toe overleefd. Of dat nou gaat om eten, een vliegticket, medische kosten of een luisterend oor er is altijd wel iemand die bijspringt of met een oplossing komt. Er zijn een hoop mensen van wie ik geld heb moeten lenen. Tot op heden kan ik dat nog steeds niet terug betalen waarvoor mijn excuses. Ik probeer en zal blijven proberen hier een oplossing voor te zoeken en heb er vertrouwen in dat dat in orde gaat komen. Jullie geduld zal worden beloond.

Rest mij de andere klokkenluiders te bedanken. We peppen elkaar op, letten op elkaar en houden elkaar alert. Het leven dat wij nu leiden kun je geen leven noemen. Altijd alert, soms uitgehongerd, verstopt, opgejaagd en kapot gemaakt.

Velen van ons door de overheid of door de Gemeente waarin ze wonen of woonden. Hoop doet leven. Op een dag..... #StaySafe

Von

HOOFDSTUK 2 – NO KIDDING

OPGEJAAGD

DOOR DE OVERHEID

-NO KIDDING-

Halverwege 2009 werd ik erop geattendeerd dat er van No Kidding een artikel in de krant stond met als titel: Ritalin, Russische roulette <https://www.ouders.nl/artikelen/ouders-woest-over-anti-ritalin-actie-van-no-kidding>.

Het was een directe aanval op ouders die hun kind Ritalin gaven. No Kidding is een organisatie die zich bezig houdt met het bewust maken van mensen dat kindermishandeling bestaat

Concreet deden en doen ze niets anders dan bewust maken dus en daar kregen ze subsidie voor. Heel veel subsidie. Verder vragen ze mensen voor ze te collecteren en organiseren ze van alles om geld binnen te krijgen.

Het artikel triggerde me. Ik ben geen voorstander van medicijnen als Ritalin en zeker niet bij kinderen maar ik zag ook kinderen binnen Vrienden van Tom die echt niet zonder konden. Die gevaarlijk waren voor zichzelf en de omgeving zonder dat ze controle hadden over hun gedrag en er zelf ernstig onder leden. Deze kinderen hadden geen vriendjes, waren niet te handhaven in een sportteam en werden de hele dag gewaarschuwd door ouders, leerkrachten enzovoort voor gedrag waar ze niets aan konden doen laat staan dat ze zich konden concentreren op schoolwerk. Voor deze kinderen was Ritalin wel een uitkomst. Er was nog iemand die het niet eens was met dit artikel. Rebecca Albers.

Over haar meer in één van de volgende hoofdstukken. Samen gingen we de confrontatie aan tegen het artikel en waar we toen in terecht kwamen was een nachtmerrie, gesponsord door VWS.

In die tijd had ik regelmatig contact met Justine Pardoën van Ouders Online en ook zij kon zich niet vinden in dit artikel. Er kwam een hoop ophef. De media bemoeide zich ermee en we werden gevraagd voor interviews bij onder andere een radiostation.

Wie is No Kidding

Intussen spitten we door en zochten we uit wie nou de oprichters en het bestuur waren van No Kidding. We vielen van de ene in de andere verbazing. No Kidding was opgericht door voormalig fotomodel Anna Clowting. Anna was indertijd samen met Gerard Steenbrink oprichtster van Profit for the World's children. Beiden zaten ook in Paideia, een sekte afgeleid van de Scientology. Op het moment dat dit speelde stond de Scientology zelfs vermeld op hun website. In de jaren 90 zijn ze aangeklaagd voor kindermishandeling en is er een baby gestorven na een hardhandige massage binnen deze sekte. Het Openbaar Ministerie besloot echter niet te vervolgen. Jaap Jongbloed heeft er in 1999 nog een uitzending aan gewijd. Er kwam nog meer.

Bestuursleden van No Kidding bleken ook nog andere bedrijfjes te hebben in onder andere massage-oliën. Voor veel van deze bedrijfjes kregen ze ook subsidie.

Bedreigingen

De bedreigingen aan mijn adres begonnen. Telefoontjes als: 'je dochter is zo thuis, ze fietst net langs' tot midden in de nacht een steen door het raam in de kamer waar Tom sliep. Gelukkig lag hij in mijn bed te slapen op dat moment. Wierd Duk, indertijd werkzaam bij Elsevier, nam contact met me op en nam alles wat betreft No Kidding over van ons. Er kwam een artikel in de Elsevier en op 22 oktober 2010 werden er kamervragen gesteld door Willy Dille (8 augustus 2018 overleden) van de PVV. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kv-tk-2010Z15118.html>. Deze zijn ontvangen door het Ministerie VWS op 19 november 2010. VWS gaf aan niet binnen de gebruikelijke termijn te kunnen reageren. Hier het verlate het antwoord van staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten-Hyllner (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20102011-833.html>.

Op het moment dat Elsevier het over nam liet ik het los. Rebecca Albers was werkeloos in die periode en ik nam haar in dienst bij Vrienden van Tom. Eén van mijn grootste fouten ever maar daarover later meer.

Je vraagt je waarschijnlijk af nu wat dat met mijn arrestatie te maken heeft. Ik zal proberen het uit te leggen. Recent ontdekte ik dat No Kidding nog steeds erg actief is. Sterker nog ze integreren momenteel binnen de wijkteams.

Het is op zijn minst apart dat ze A nog bestaan na alles wat er over ze naar buiten is gekomen, B met hun verleden zich roeren binnen de wijkteams en C de hetze en het gelieg en gedraai over de cijfers van de kindermishandeling van de minister van VWS Hugo de Jonge sluit aan op de 'bewustmakingsacties' van No Kidding.

Zowel Anna Clowting als Gerard Steenbrink zijn in 2010 uit de organisatie van No Kidding gestapt om 'elke schijn van verbinding uit te sluiten *Bron: De Stentor 21-10-2010*

Verder is er niet veel veranderd. Op hun website staat dat ze geen subsidie krijgen en verwijzen ze naar hun jaarcijfers die vervolgens niet te vinden zijn. VWS speelt een grote rol in deze 'beweging'.

Net zoals VWS een grote rol speelt in mijn arrestatie.

Het bestuur zegt in een verklaring dat er geen enkel verband is tussen activiteiten van Paideia uit het verleden en het werk van No Kidding nu. "Wat wel klopt is dat Anna Clowting en Gerard Steenbrink destijds in Paideia zaten en daarna in het bestuur van No Kidding." Om alle schijn van verbinding weg te nemen hebben beiden besloten zich per direct uit het bestuur terug te trekken.

Het bestuur bestrijdt stellig de suggestie in het verhaal dat de stichting mensen geld uit de zak wil kloppen. "Al onze financiële jaarverslagen zijn op onze website te vinden en door een onafhankelijk accountantsbureau jaarlijks gecontroleerd." Al het geld dat binnenkomt, wordt volgens No Kidding volledig gebruikt voor onder meer publiekscampagnes, het netwerk van vrijwilligers inclusief opleidingen, huiskamerbijeenkomsten en (scholen)projecten, gecoördineerd door een klein projectbureau. "We zijn een onafhankelijke organisatie die niet verbonden is met enige politieke of religieuze stroming. We hebben geen winstoogmerk en we doen ons werk op basis van donaties en sponsoring, mede door de inzet van vele vrijwilligers."

Bron: De Stentor

HOOFDSTUK 3 – HET BEGIN

OPGEJAAGD

DOOR DE OVERHEID

-HET BEGIN-

Het begon allemaal hier.

De diagnose

Mijn zoon werd al vrij jong gediagnosticeerd. Zijn eerste diagnose bestond uit PDD-NOS, ADHD en ODD. Verder dacht de kinderpsycholoog aan een verstandelijke beperking, maar hij was te jong om te testen.

Veel later zou blijken dat hij niet zwak begaafd maar juist hoog begaafd was en zich aan kon passen aan wat er van hem verwacht werd.

Hoe dan ook, er moest een stempel op mijn zoon om de juiste hulp te krijgen. Eenmaal met stempel kregen we een uurtje in de week hulp maar vooral kregen we te maken met wachtlijsten. Toen al.

We schrijven het jaartal 2004. Omdat zijn gedrag zo agressief was werd hij ter overbrugging, tot er plek was op het Medisch Kleuter Dagverblijf (MKD), op een + peuterspeelzaal geplaatst. Het gaf even rust maar twee uurtjes per dag was gewoon niet genoeg.

Bureau Jeugdzorg

Tegen de tijd dat we er als gezin compleet doorheen zaten mocht hij na acht maanden wachtlijst naar het Medisch Kleuter Dagverblijf waar hij hele dagen terecht kon.

Bureau Jeugdzorg (BJZ) heeft nog even geprobeerd hem een hechtingsstoornis en Uithuisplaatsing (UHP) mee te geven in hun rapportage maar dat lukte niet. Simpelweg omdat hij die niet had en de kinderpsycholoog dat ook op papier verklaarde.

Uit logeren vanuit het PGB

Bureau Jeugdzorg stelde een Persoons Gebonden Budget (PGB) voor zodat hij één maal per maand kon logeren. Hulp vanuit BJZ was niet voorhanden en zo deed ook het logeren vanuit het PGB zijn intrede. Kinderen met gedragsproblemen logeerden dan het weekend in een groepje met een begeleider zodat het thuisfront even op adem kon komen. 1000 Euro kregen we voor hem per kwartaal. Het voelde als betaald worden omdat je kind ziek is en ik heb wat gehuild in die periode. Al vrij snel kwam ik erachter dat hij voor deze € 1000,00 maar twee maal per kwartaal van het logeerweekend gebruik kon maken via het zorgbedrijf wat daarvoor ingehuurd kon worden. Maar meer geld zat er niet in en ik besprak het met zijn kleuterjuffen. Inmiddels was hij geplaatst op een school voor speciaal onderwijs.

Center Parcs en 'Vrienden van Tom'

De kleuterjuffen gaven aan dat er meer ouders tegen dezelfde problemen aan liepen met hun kind. Eén en één is twee, dus besloten de kleuterjuffen en ik dat zij met een aantal kinderen een weekend naar Center Parcs gingen. Dat kon toen nog met vier kinderen voor de helft van wat ervoor gevraagd werd door zorginstanties.

Dat eerste weekend werd een daverend succes en het goede nieuws verspreidde zich als een lopend vuurtje door school, de wijk, Almere en na die eerste week kwam er zelfs al een telefoontje uit Amsterdam van een wanhopige ouder. De prijs voor zorg was hoog. Zeker als bekend was dat ouders een PGB hadden voor hun kind. Ik rekende uit wat de werkelijke kosten waren en richtte met behulp van de notaris de Stichting Vrienden van Tom op.

Binnen een jaar had ik 52 medewerkers in dienst, werkten we landelijk en sprongen direct in daar waar de knelpunten lagen. Vrienden van Tom werd erkend als stage en opleidingsplek. Leerkrachten van het Speciaal Onderwijs (SO) stapten over naar ons en alle kinderen werden direct geholpen. Hetzij bij het vinden van passend onderwijs, hetzij in het gezin, hetzij qua logeren zodat de rest van het gezin even rust had. PGB of niet, niemand lieten we wachten. Ik werd gevraagd voor interviews en naar aanleiding daarvan was het hek helemaal van de dam.

Crisisplaatsing

Ik kan me dat eerste telefoontje waarin om crisisplaatsing werd verzocht nog woord voor woord herinneren. Het ging over M, (we noemen hem hier Marcel). Hij had als diagnose klassiek autisme en zijn moeder was net overleden aan borstkanker.

Hij had, op zijn tante na, niemand die voor hem kon zorgen en geen familie in Nederland. Het was om 14:00 uur op vrijdagmiddag en was er geen plek gevonden om 16:00 uur dan zou Marcel worden overgebracht naar de Jeugdgevangenis. Marcel had op dat moment geen PGB of iets dergelijks. Mijn hersenen werkten razendsnel. Crisisopvang hadden we niet, hij zou mee kunnen naar Center Parcs het weekend wat me in ieder geval twee dagen de gelegenheid gaf om een goede plek voor hem te zoeken binnen ons immense netwerk intussen. Ik wist eenmaal in de gevangenis kwam je er niet binnen een jaar uit. Hij was kansloos. Ik hoorde mezelf zeggen aan de telefoon: "Breng hem maar, hij kan bij ons."

Een uur later werd hij gebracht. Met een tasje kleding en een foto van zijn moeder stond hij voor de deur. Degene die hem kwam brengen was zo weer weg. Nooit meer iets van gehoord. Marcel maakte geen oogcontact, zag er onverzorgd uit en mijn hart brak.

Ik besprak het met mijn groepsleiders. Wat was het beste voor hem nu? Direct door naar Center Parcs of juist rust? We wisten het niet. Mijn dochter hakte met haar 8 jaar onbewust de knoop door. "Mam, ik vind het zo zielig voor hem, zijn mama is dood, hij is net hier en nu moet hij weer weg en maandag weer naar een ander adres of naar de gevangenis. Gelukkig ben jij niet dood hè mam?" (mijn kinderen wisten en weten dat ik recidiverende kanker heb en meerdere malen ben geopereerd).

Ik besloot dat hij bij ons bleef dat weekend. Hij sprak niet, maakte geen oogcontact het enige wat hij deed was antwoorden met ja of nee. Berusting, gelatenheid, angst. Van alles sprak er uit zijn ogen. Hij sliep in mijn zoons kamer die nacht en de volgende dag ben ik met hem kleding gaan kopen.

Hij begon te huilen. Langzaam liet hij toe dat ik hem troostte. Anderhalf uur heeft hij gehuild voor er uiteindelijk twee vragen achter elkaar kwamen

Toen hij 's avonds in bed lag hoorde ik gesnik uit zijn kamer. Ik klopte aan en vroeg hem of hij het goed vond als ik even bij hem kwam zitten en zei hem dat hij alles mocht zeggen of vragen wat hem dwars zat. Hij begon te huilen. Langzaam liet hij toe dat ik hem troostte. Anderhalf uur heeft hij gehuild voor er uiteindelijk twee vragen achter elkaar kwamen.

De eerste was: Zie ik mijn moeder nu nooit meer? De tweede vraag was: Waarom moet ik naar de gevangenis, ik heb toch niets gedaan? Met een brok in mijn keel vertelde ik hem dat zijn moeder dood was maar altijd bij hem zou zijn, in zijn hart, direct gevolgd door: "nee, je hoeft niet naar de gevangenis, je mag als je dat wil

hier blijven”.
Dat wilde hij.

De eerste crisisplaatsing was een feit. Gewoon bij mij thuis.

Het was het begin van wat de crisisopvang zou worden, maar dat wist ik toen nog niet.

HOOFDSTUK 4 – SCHEEFSTANDEN IN DE JEUGDZORG

Crisisopvang

We schrijven 2009. Het huis raakte vol. Ik had inmiddels vier kinderen met een beperking in huis. Drie daarvan hadden extra veel zorg nodig en ik kon ze niet meer de aandacht geven die ze nodig hadden. Mijn dochter had ook zorg nodig, andere zorg dan de drie andere kinderen doordat ze eerder hersenvliesontsteking had gehad.

Los daarvan had mijn zoon een ernstige vorm van astma waardoor hij meerdere keren per dag elektronisch verneveld moest worden en door zijn stoornis en autisme 24 uur per dag aandacht vroeg. Meestal negatieve aandacht. Ik besloot mijn koophuis te verlaten met mijn eigen kinderen en een huis erbij te gaan huren waar ik met mijn kinderen kon gaan wonen.

Het koophuis zou dan volledig worden gebruikt als crisisopvang voor kinderen.

De creatieve boekhouder

Doordat mijn koophuis van de SNS bank geen crisisopvang mocht zijn en de hypotheekbetaling dus ook niet van de bedrijfsrekening mocht kwam de boekhouder met de volgende oplossing: Er zou geen vooraftek meer aangevraagd worden bij de Belastingdienst (ik woonde er immers niet meer) en

vanaf de zakelijke rekening zou elke maand de bruto hypotheek van 990 euro worden overgemaakt naar mijn privérekening die ik dan vanaf mijn privérekening over zou maken naar de SNS bank. Dat is op die manier 4 jaar lang gebeurt met medeweten van de Gemeente Almere, de voogden van Bureau Jeugdzorg, het Zorgkantoor en zelfs de SNS bank was op de hoogte. Na mijn arrestatie noemden ze dit WAO-fraude en Inkomstenbelasting fraude en daar ben ik dan ook voor veroordeeld. Uiteraard had ik vragen erover aan de boekhouder maar hij suste dat met de woorden: Geen probleem, ik zal dat later wel weer rechtekken. Ik had er geen verstand van. Daarom nam ik een boekhouder. Dat is me aan te rekenen.

Ik heb me nooit, op geen enkel moment, bemoeit met de boekhouding. Zowel mijn zakelijke boekhouding niet als privé niet want die deed hij ook.

‘Rechttrekken’

Ik heb er nooit meer iets over gehoord, nooit meer bij stilgestaan maar na mijn arrestatie, 5 jaar later, bleek na verhoor door de FIOD dat er nooit iets recht getrokken was. Deze overboekingen van € 1000,00 per maand naar mijn privérekening voor het betalen van de hypotheek voor de crisisopvang werden gezien als inkomsten, maar in mijn IB (inkomsten Belasting) aangiftes over 2009 en 2010 stond daar niets over.

Deze aangiftes zijn door mijn voormalig boekhouder gedaan en ik heb ze nooit gezien. Dat was ook wel duidelijk en bij mijn verhoren hierover gaven de verhoorders ook toe dat ze de IB's niet in mijn mailbox hadden terug gevonden, dat het vanaf de boekhouder zijn IP-adres verstuurd was en vanaf zijn boekhoudprogramma maar dat ik verantwoordelijk was want het waren mijn IB's en ik had de boekhouder dan maar moeten laten controleren. Er is in de betreffende jaren door de Belastingdienst voor zover ik weet ook nooit op gereageerd. Gelukkig heb ik vanaf dat mijn koophuis crisisopvang werd nooit vooraf trek gevraagd. Een beetje belastingfraudeur had dat op zijn minst wel gedaan.

Uitbehandeld

Bureau Jeugdzorg Zaandam vroeg om plaatsing van twee van hun pupillen. Een vierjarig jongetje en een jongen van 16. De 4-jarige had gezien hoe zijn vader zijn moeder had vermoord met een mes. Zowel zijn broertje als hij waren in een pleeggezin geplaatst maar aan deze plaatsing kwam voor hem een eind doordat hij agressief was. Het vermoeden was dat er, buiten zijn trauma, meer speelde en het pleeggezin gaf aan hem niet langer te kunnen opvangen. De 16-jarige had twee jaar op de Hoenderloo groep doorgebracht en was 'uitbehandeld'. Dat 'uitbehandeld zijn' hield in dat er andere kinderen op een plek binnen Hoenderloo Groep op een wachtlijst stonden waarvoor de instelling meer geld kreeg. Los daarvan ontvingen ze bij Hoenderloo Groep geld vanuit de Zorg In Natura (ZIN) waarvan de tarieven vele malen hoger liggen dan de tarieven vanuit het Persoons Gebonden Budget, de PGB.

Kosten

Beide jongens werden vrijwel tegelijk bij mij geplaatst. Voor de jongste was er al een PGB voorhanden, voor de oudste moest deze nog worden aangevraagd. Op dat moment liepen er nog twee aanvragen voor kinderen in de crisisopvang. Een PGB aanvraag duurde alles bij elkaar drie maanden. Iedereen die ooit met een telraam heeft gewerkt op de kleuterschool begrijpt dat je van twee PGB's (het PGB van Marcel en van de vierjarige) geen huur, elektra, kleding, salarissen van medewerkers, eten en verder alles wat de verzorging van vier kinderen nou eenmaal aan kosten met zich mee brengt kunt betalen.

Schipperen

Ik besprak dat met de voogden van de kinderen en de medewerkers van het Zorgkantoor. Realistisch gezien kregen we voor de 4-jarige € 500,00 per maand teveel.

Letterlijk is er gezegd door de voogden uit Zaandam: Gebruik die € 500,00 die je per maand teveel hebt van hem maar voor de ander door ons geplaatste jongen dan hebben jullie in ieder geval iets. Dat dat fraude is, geloof me, ik heb daar nooit één seconde over nagedacht of bij stil gestaan.

Intussen de aanvraag de deur uit voor de andere twee kinderen.

De uithuisplaatsing

Ongeveer een maand voor dit speelde werd ik gebeld vanuit de rechtbank. Daar speelde een hoger beroep in verband met de Uit Huis Plaatsing (UHP) van een 15-jarige behoorlijk intelligente jongen. Deze jongen had ODD en was agressief tegen zijn ouders en zusje, spijbelde en voldeed in alles aan het beeld van een kind met ODD. Ouders waren het niet eens geweest met de uit huis plaatsing en vochten het aan.

Intussen was de jongen al op Glenn Mills geplaatst. Een heropvoedingskamp voor ontspoorde jongeren gerund door justitie.

De Glenn Mills methode was omstreden en werd na meerdere incidenten in 2009 gestopt met deze Amerikaanse methode en ging onder de naam 'De Sprint' door.

De rechter had de zitting stop gezet om de advocaat te laten informeren bij me of er plek was in onze crisisopvang en om te informeren hoe dat bekostigd moest gaan worden.

Het werd een kort gesprek want de schorsing duurde maar 15 minuten. Uiteraard was ook hij welkom en nog dezelfde middag werd hij gebracht door zijn vader en zijn advocaat. Hij was boos op de hele wereld maar wel goed aanspreekbaar. Met hem ging ik wandelen nadat zijn vader en advocaat vertrokken waren. Ik vroeg hem te vertellen over Glenn Mills en hij vertelde vreselijke dingen. Zo was hij AJAX supporter en moest in de instelling tijdens de wedstrijd rechtop, met zijn

handen steunend op zijn knieën die elkaar moesten blijven raken, met zijn rug naar de televisie zitten. De hele wedstrijd. In de pauze moest hij de toiletten schoon maken.

Twee keer vijfenveertig minuten in die houding terwijl de rest van de groep en groepsleiders naar de wedstrijd keken.

Ik maakte afspraken met hem. We gingen indertijd regelmatig naar een wedstrijd of training van AJAX met de groepen en dat supporter zijn van AJAX kon ik goed gebruiken in de omgang met hem. Ik stelde voor dat hij terug ging naar school en dat ik elke dag even bij hem langs kwam in de crisisopvang om te horen hoe het ging. Bovendien mocht hij me 24 uur per dag bellen. Binnen één schooljaar heeft hij twee schooljaren doorlopen en zijn diploma gehaald.

Het was echter ook een jongen die grenzen opzocht. Belonen voor goed gedrag, hem serieus nemen, alles bespreekbaar maken maar ook grenzen aangeven en maatregelen nemen als hij er overheen ging. Een maand later zat hij wegens goed gedrag bij AJAX op de tribune. Binnen één schooljaar heeft hij twee schooljaren doorlopen en zijn diploma gehaald. Na anderhalf jaar konden we hem met één keer in de week begeleiding weer thuis laten wonen en uiteindelijk los laten. Natuurlijk is hij weleens over grenzen heen gegaan maar dat moest ook, anders leerde hij niets.

Op het bureau zaten ze met een 12-jarig autistisch jongetje wat naar een crisisplek moest. Het alternatief was de kerstdagen slapen in een politiecel.

Het tweede financiële wat speelde is de kosten voor de kinderen. Binnen korte tijd zat de crisisopvang vol. Woonden er vier kinderen permanent en was er verloop onder de andere plekken. Er werden kinderen aangemeld door hun ouders, door Bureau Jeugdzorg, BJZ, maar ook door de Raad voor de Kinderbescherming en zelfs de politie in Brabant heeft het gepresteerd op kerstavond een kind te komen brengen omdat het thuis niet meer ging en de crisisdienst van Jeugdzorg niet bereikbaar was. Zo werd ik destijds op kerstavond door de politie in Breda gebeld. Op het bureau zaten ze met een 12-jarig autistisch jongetje wat naar een crisisplek moest. Het alternatief was de kerstdagen slapen in een politiecel.

Altijd paraat

Soms kwam een kind een maand ter overbrugging voor de opname in een GGZ kliniek, soms drie maanden omdat ouder ziek was of geopereerd werd. Het waren echter altijd kinderen met autisme of gedragsproblemen. Ik plaatste altijd alle kinderen die aangemeld werden. Of ze nou naar de crisisopvang gingen, de logeerweekenden of vakanties mee gingen, thuis of op school hulp of begeleiding nodig hadden, mijn team en ik stonden altijd, vierentwintig uur per dag paraat. Er waren geen wachtlijsten.

Exorbitante vergoedingen Bureau Jeugdzorg

Tegenover die opvang stond een minimum aan inkomsten. Dit terwijl er wel degelijk Zorg in Natura (ZIN) of een Persoons Gebonden Budget (PGB) was aangevraagd of afgegeven voor deze kinderen. Dat geld werd ontvangen door de Bureaus Jeugdzorg. Ik kwam erachter dat Bureau Jeugdzorg soms wel 5 tot 12.000 euro per maand per kind ontving voor hun pupillen en er waren nog een aantal zaken waar ik mijn bedenkingen over had.

Klokkenluider

Tijd om aan de bel te trekken bij de betrokken ministeries dus.

Ik stelde vragen aan Donner en Rouvoet, de SP zette Rouvoet voor het blok tijdens de evaluatie van de wet op de Jeugdzorg en vroeg hem onder andere hoe het mogelijk was dat Vrienden van Tom in Almere deed met heel weinig geld wat hem met al zijn miljoenen niet lukte. Ook zaten er op dat moment circa 1300 kinderen in een gesloten setting terwijl ze niets strafrechtelijke hadden gedaan. Deze kinderen volgden geen onderwijs, deden niet aan sport, mochten als ze geluk hadden een uurtje per maand hun ouders zien buiten de poorten maar werden wel gevisiteerd als ze dan weer terug kwamen.

Ik heb kinderen meegemaakt die ervoor kozen hun ouders dan maar niet meer te zien omdat ze de visitatie als de ultieme vernedering zagen.

Door de acties van onder andere 'Misplaatst' en door een dreigende aanklacht wegens het schenden van de rechten van het kind werden Rouvoet en Donner gedwongen deze kinderen uit een gesloten setting te halen.

Hun oplossing was net zo briljant als walgelijk. Ze plaatsten andere naambordjes en het woord jeugd PI (penitentiare inrichting) werd vervangen door jeugdinstelling.

Er bleven na dit alles nog wat vragen over. Stukje bij beetje, mede door de loslippigheid van mensen intern bij betreffende ministeries VWS en Justitie of via andere kanalen waaronder het management van Bureau Jeugdzorg, werden mijn vragen en vermoedens bevestigd. Als een kind geboren wordt komt deze automatisch terecht in het systeem van het Ministerie VWS. Op het moment dat er een onder toezicht stelling (OTS) of uit huis plaatsing (UHP) wordt uitgesproken wordt betreffend kind automatisch overgeheveld van het systeem van VWS naar Justitie.

Tegelijk met het kind gaat er eenmalig een zak geld mee naar Justitie (een soort administratiekosten) en vanaf dat moment ontvangt Justitie elke maand een x bedrag voor dat kind afhankelijk van waar het kind geplaatst wordt, of er bijvoorbeeld gedragsproblemen spelen enzovoort. De bedragen liggen tussen de drie en vijftienduizend euro per kind per maand. In 2017 hebben er 48.000 kinderen een uit huis plaatsing gekregen en zijn er 32.000 kinderen onder toezicht gesteld.

Kinderen zijn dus niet meer of minder dan een verdienmodel. In het volgende hoofdstuk meer hierover.

Intussen mailde en belde ik me helemaal suf. Het aantal kinderen wat bij mij gebracht werd door Bureau Jeugdzorg, rechters en de Raad voor de Kinderbescherming steeg met de dag. Het aantal ouders wat bijgestaan werd door mijn medewerkers om maar te voorkomen dat hun kind(eren) een OTS of UHP kreeg nam zorgwekkende vormen aan.

Zoals het gebracht werd door No Kidding en het ministerie VWS was elke ouder een potentiële kindermishandelaar tot het tegendeel bewezen werd.

Ga er maar aanstaan als ouder en helemaal als ouder van een kind met een beperking. Helaas gebeurt nu, 10 jaar later, hetzelfde. De onterechte meldingen over kinderen die mishandeld zouden worden lopen de spuigaten uit. En een ieder, van de glazenwasser tot de postbode aan toe wordt ertoe bewogen vooral bij gezinnen binnen te kijken.

Zelfs kinderen worden gemotiveerd dat bij hun vriendjes en vriendinnetjes te doen.

Sommige Kamerleden waren not amused met mijn acties. De bedreigingen die er al waren, maar waren afgenomen nadat Elsevier No Kidding had overgenomen, namen weer toe.

Er kwamen overal meldingen. Bij BJZ dat ik mijn kinderen zou mishandelen, bij de Brandweer dat de veiligheid in de opvang niet in orde zou zijn, bij de verhuurder van mijn kantoor dat er kinderen op kantoor zouden slapen, bij het Zorgkantoor dat ik zou frauderen enzovoort.

Uiteraard kon ik alles aantonen en weerleggen maar ik was hele dagen bezig overal achteraan te lopen.

HOOFDSTUK 5 – KIND ALS VERDIENMODEL

OPGEJAAGD

DOOR DE OVERHEID

-KIND ALS VERDIENMODEL

2009 en 2010 waren tropenjaren voor zowel mijn medewerkers als mijzelf. Alle vakanties en weekenden vingen we de kinderen op en namen ze mee logeren. Vaak gebeurde het dat er vlak voor het weekend kinderen bij kwamen die mee moesten logeren. Regelmatig gebeurde het ook dat ik 's nachts gebeld werd omdat een kind ouder(s) tot wanhoop dreef.

Onmacht

Een keer heb ik 's nachts om 3 uur een ouder met kinderen opgehaald. Moeder was door de politie van de spoorbaan gehaald, haar kinderen met gedragsstoornis waren thuis. Zij sliepen en hadden geen idee van de radeloosheid waarin hun moeder zich bevond. De politie belde me want ze wisten niet wat ze met het gezin aan moesten. Ik ben ze op gaan halen midden in de nacht. De kinderen zijn dat weekend mee gegaan met de groepen naar Center Parcs, de moeder bleef bij mij. De onmacht, frustratie, wachtlijsten en niet serieus genomen worden als ouder werd veel ouders teveel in die tijd.

Het werd tijd om aan de bel te trekken, het liep de spuigaten uit in de Jeugdzorg.

Het was fantastisch dat we alle kinderen opvingen maar er kwam amper geld binnen om alle kosten te betalen

Ik mailde naar de verantwoordelijken achter drama's als deze, ik trok aan de bel waar ik kon, ik stapte BJZ kantoren binnen die achterstanden hadden met betalen, ik stapte eens op vrijdagmiddag om 16.00 uur een CIZ kantoor binnen en weigerde er weg te gaan tot er een oplossing was gevonden in verband met afgeven van zorg voor een kind waar ze al 16 weken mee bezig waren. Binnen een uur was het geregeld. Het was fantastisch dat we alle kinderen opvingen maar er kwam amper geld binnen om alle kosten te betalen. Ik kreeg een mail terug van politici en ook Mw. Rita Verdonk: "Wat fijn dat er mensen zoals u zijn die deze kinderen een veilige plek kunnen bieden. In de politiek doen we alles aan om....enzovoort.... In werkelijkheid maar dat weet ik nu pas, interesseerde het ze helemaal niets.

Kamervragen

Zoals al beschreven werd ik besproken tijdens de evaluatie van de Jeugdwet in 2009 waarin Agnes Kant (SP) aan de ministers Rouvoet en Donner van respectievelijk VWS en Justitie hoe het kon dat ik in Almere deed met een paar duizend euro wat hun niet lukte met al hun miljoenen. Ook website GeenStijl hierover. Het antwoord kwam nooit. Het kabinet viel begin 2010. Ik gaf interviews, deed mee aan programma's, werd genomineerd voor Helpende Hollander, hielp scholen met hun 'moeilijke' kinderen, hielp ouders thuis om het leefbaar te maken en te houden, zorgde voor mijn eigen kinderen en vocht alsof mijn leven er vanaf hing tegen al die instanties om te zorgen dat ik de kinderen kon blijven opvangen. Ook zorgde ik dat alle kinderen in de opvang naar school konden en te eten hadden en alles kon betalen. Ik moest de instanties echter ook te vriend houden zodat de kinderen naar ons verwezen werden in plaats van naar de jeugdgevangenis. Ik had een gouden team.

Dankzij hun flexibiliteit en met hun hart op de goede plek konden we alle kinderen altijd direct helpen.

Rouvoet en de rechten van het kind

Intussen vocht ik met Stichting Misplaatst (inmiddels opgeheven) al jaren mee om de 1300 kinderen die onterecht in de jeugdgevangenis zaten uit die gevangenis te krijgen. Deze kinderen moesten naar een AWBZ plek maar die was er niet dus werden deze kinderen opgesloten. (Een AWBZ plek is een behandelplek voor kinderen met autisme of psychiatrische problemen). Door het harde werk van Misplaatst moest minister Rouvoet (Christen Unie) de wet wijzigen i.v.m. het schenden van de rechten van het kind.

Kinderen onterecht in de gevangenis

Deze kinderen volgden dus een gevangenisregime. Actief deed ik, sinds ik Vrienden van Tom had opgericht, niets meer voor Stichting Misplaatst. Achter de schermen ving ik kinderen op die moesten onderduiken. Geholpen door sommige

media die, achter de schermen hun steentje bijdroegen voor zover ze konden, zorgden we ervoor dat de voogden van deze kinderen de Uithuisplaatsing (UHP) eraf haalde en de kinderen weer vrij waren. Soms was het zo heftig en onterecht dat we ouders moesten helpen over de grens een leven op te bouwen tot hun kinderen volwassen waren.

Onschuldige kinderen gebrandmerkt als crimineel

Ik spitte verder en kwam erachter dat kinderen met een OTS of UHP 'overgeheveld' werden van de computer van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport naar die van het ministerie van Justitie. Werd er nou echt bedoeld dat de kinderen die met een UHP bij mij zaten, de kinderen met een Onder Toezicht Stelling (OTS) of die 1300 kinderen die in de jeugdgevangenis aan het weg rotten waren zonder school, sport en hun familie dat die kinderen een verdienmodel waren en in de justitiecomputer rond doolden als criminelen?

Ja dus.

De confrontatie

Ik begon de voogden te confronteren. Vroeg ze of ze wisten dat er voor hun pupil duizenden euro's betaald werd. Al snel kreeg ik een telefoontje. De meeste kinderen bij mij in de crisisopvang vielen onder Zorgkantoor Amersfoort en Bureau Jeugdzorg wat een kantoor had in de Overschiestraat in Amsterdam. Ik hoefde de voogden niet meer te bellen, alles omtrent de kinderen door hun geplaatst ging nu via het management. Met dat management heb ik uitvoerig gesproken uiteraard en uitgelegd dat wij elk dubbeltje moesten omdraaien om de kinderen te kunnen geven wat ze nodig hadden en zij in vette kantoren met dure lease auto's nergens geen omkijken naar hadden. Ik werd afgescheept, ze speelden op mijn gemoed. Wisten dat ik nooit zou toestaan dat de kinderen bij ons alsnog naar de jeugdgevangenis zouden gaan.

Het was stikken of slikken.

HOOFDSTUK 6 – MIJN ARRESTATIE

OPGEJAAGD

DOOR DE OVERHEID

-MIJN ARRESTATIE-

2010 en 2011 waren rampjaren. Ik was op, moest geopereerd worden, zoon was inmiddels 11 en die kon je geen minuut alleen laten.

De crisisopvang zat vol en er bleven kinderen komen. Kortom, er moest iemand bij die samen met mij de Stichting kon runnen zodat ik lucht kreeg en de taken verdeeld konden worden.

De nieuwe collega...

Dat werd Saskia Moesbergen en samen begonnen we de VOF Onzichtbaar Anders. Het aanbod om samen te werken kreeg ik al eerder van Desiree van Doremalen en ook van mijn boekhouder Rob Assenberg die een 'constructie' had bedacht. Ik ben niet zo van de constructies en met Desiree wilde ik niet samenwerken (noem het intuïtie). Meer over Desiree verderop in dit boek.

En weg nieuwe collega...

Nog geen vijf maanden nadat Saskia begon nam ze ook weer huilend afscheid. De boekhouder was bij dat gesprek. De combinatie werk en gezin viel haar te zwaar. Saskia schreef zich uit bij de Kamer van Koophandel en ik stond er weer alleen voor.

Nieuwe collega met een dubbele agenda

Enkele maanden later bleek Saskia met haar zus voor zichzelf begonnen te zijn onder de naam `Zussen in zorg`. Ze benaderde mijn netwerk, medewerkers, zakenrelaties en mijn boekhouder bleek ook haar boekhouder te zijn. Nadat ze zich had uitgeschreven bij de Kamer van Koophandel, KvK, heeft ze een week na die uitschrijving zonder overleg nog € 5000,00 gepind van de zakelijke rekening, kreeg ik de bedrijfs laptop, bedrijfstelefoon en andere zaken niet terug en bleek ze de bedrijfsauto, een Ford KA, te hebben betaald en op haar naam te hebben gezet. Ook zonder overleg. De boekhouder was verbaasd over de geldopname. Achteraf bleek dat hij daarbij was. Ook eiste Saskia een vereffening.

Dus je stapt in een bedrijf dat al jaren bestaat, helpt er een paar maanden, ontslaat een medewerkster (Rebecca Albers) op staande voet, en wil daarna ook nog de helft van het bedrijf. Uiteraard ging ik daarmee niet akkoord.

Afscheid van de boekhouder

Na een gesprek met de boekhouder besloot ik hem eruit te gooien en nog dezelfde dag nam ik contact op met een accountant. Deze gaf direct aan dat de administratie niet klopte. Na veel heen en weer gebel, leugens over al dan niet, waar en aan wie de administratie zou zijn afgeleverd kon ik niet anders dan een advocaat in de arm nemen. Deze advocaat stelde de boekhouder aansprakelijk voor alle schade voortvloeiend uit het niet afgeven van zowel de zakelijke als mijn privé administratie.

Hoi UWV

Begin 2011 heb ik keurig gemeld bij het UWV dat ik inkomen ging krijgen vanuit de samenwerking met Saskia. Tot dat moment kreeg ik volledige WAO in verband met Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS), astma, COPD en recidiverende kanker.

Ik werkte grotendeels thuis en als ik naar buiten ging was dat nooit alleen in verband met PTSS. Het was altijd helemaal afgebakend, waar ik ook heen ging, voor de veiligheid en ook om mijn kinderen niet te belasten. Met het UWV werd afgesproken dat ik begin 2012 mijn inkomen over 2011 zou doorgeven. Echter begin 2012 had ik niet de beschikking over mijn administratie want die weigerde de boekhouder af te geven. Ook dat heb ik keurig gemeld. Ondanks die meldingen kostte me dat later mede een veroordeling voor UWV fraude.

Bedreigingen, valse meldingen en vernielingen

Na het vertrek van Saskia en de boekhouder werd ik telefonisch meerdere keren bedreigd, werd het slaapkamerraam van mijn zoon 's nachts ingegooid, zat mijn

auto onder de krassen. Uiteraard deed ik aangiftes hiervan. Allerlei treiterijen werden mijn deel.

Valse meldingen bij de Gemeente over de brandveiligheid in de crisisopvang. Ik vroeg direct, dezelfde dag, om inspectie van de Brandweer. Alles was in orde. Dan een melding bij mijn verhuurder van kantoor dat er kinderen op kantoor sliepen, dat was niet zo en dat kon ik ook bewijzen. Er werd een melding gedaan bij Bureau Jeugdzorg dat ik mijn kinderen mishandelde, maar met die mensen werkte ik samen al jaren die wisten wel beter. En toen weer werd een melding gedaan bij het Zorgkantoor dat ik fraudeerde. Daar waren ze van op de hoogte ik had immers toestemming om te schuiven met PGB's zodat ik alle kinderen kon helpen en opvangen en alle verantwoordingen werden, evenals de intensieve PGB controles, goed gekeurd. En ook nog een melding bij de Inspectie voor de Volksgezondheid, deze kwamen kijken en controleren maar alles was meer dan in orde. Pas veel later, toen ik al in detentie zat bleek dat in ieder geval de melding bij het Zorgkantoor van Saskia Moesbergen af kwam.

Zelf vroeg ik in overleg met de nieuwe accountant om een boekenonderzoek. (Daarvan werd later ontkend dat die aanvraag was gedaan).

Ik modderde maar door. Mijn team liep een tandje harder om mij te ontlasten. Ik was inmiddels mijn ex-vriend tegen gekomen en had een relatie. In plaats van energie gaf die relatie me nog meer stress. Verblind door liefde en amper oog hebbend voor de wereld om me heen zag ik niet wat er gebeurde. Ik overleefde, bleef maar door rennen. Viel van de ene in de andere ellende zowel met mijn kinderen als de kinderen binnen de Stichting. Ik bluste overal 'brandjes', ging op vakantie en probeerde een beetje energie op te laden, kwam terug en rende weer verder.

Gevoelsmatig deed ik wat ik kon maar het was niet genoeg

Mijn dochter viel om medische redenen uit op school en moest worden opgenomen in het revalidatiecentrum i.v.m. doorstane hersenvliesontsteking en de naweeën hiervan. Ook was ze op 8-jarige leeftijd aangerand en zwaar getraumatiseerd daardoor. Mijn zoon werd minimaal 3 keer per dag elektronisch verneveld in verband met zware astma, ik onderging een zware operatie, had om de haverklap longontsteking, de weekenden moesten ingedeeld voor de Stichting Vrienden van Tom, de crisisopvang draaide uiteraard gewoon door, mijn vriend bleek alcoholist te zijn en er vriendinnen op na te houden, de accountant bleef aan de bel trekken in verband met de onvolledige administratie en inmiddels was ook het contact met de PGGM (de zorgverzekeraar) en Belastingdienst een dagelijks terugkerend ritueel geworden. Gevoelsmatig deed ik wat ik kon het was echter niet genoeg.

Gaat u maar gewoon

Er kwamen telefoontjes binnen van ouders. Ze hadden een brief gekregen dat ze zich moesten melden voor verhoor. Na al die valse meldingen verbaasde het me niet eens en ik belde met de Sociale Recherche, de Politie, het ministerie van VWS en vroeg aan ze wat er aan de hand was. Ik deelde ze mee dat ik gehoord had van ouders dat ze voor verhoor moesten komen, dat ik naar Turkije zou vertrekken om te trouwen (mijn vriend had inmiddels in een afkickcentrum gezeten en dronk geen druppel meer), dat circa 100 kinderen en begeleiders me na zouden reizen en dat ik me graag wilde melden als er iets gaande was. Het antwoord was: “Nee hoor Mevrouw Brinkerink, gaat u maar gewoon. Als er iets is weten we u te vinden.”

Naar mijn afspraak

Op vrijdag 12 April 2013 stapte ik in de auto. Aan de overkant van de straat stonden 2 mannen waarvan 1 met een camera. Details waar je normaal niet op let maar de straat was altijd rustig dus het viel me op. Ik had een afspraak en had zakken met kleding die me te groot waren die ik meteen wilde afgeven bij het Leger des Heils. Ook had ik € 5000,00 contant geld bij me voor de groepen met kinderen en om de bungalows te betalen waarin ze verbleven het weekend.

Het huis stond inmiddels vol met mannen met kogelvrije vesten aan, de straat was afgezet, ze stonden in de tuin, op het dak... overal.

Nog voor ik weg reed werd ik klem gereden door 3 auto's. Mijn deur werd open getrokken en zowel mijn vriend als ik werden gearresteerd op verdenking van fraude met PGB's Mijn dochter, net uit revalidatie zat binnen. Ook wij werden mee naar binnen genomen. We moesten op de bank gaan zitten en onze telefoons afgeven. Mijn dochter ook. Ze huilde, was helemaal in paniek.

Het huis stond inmiddels vol met mannen met kogelvrije vesten aan, de straat was afgezet, ze stonden in de tuin, op het dak... overal. Er was een hulpofficier en een hulprechter en er werd me geweigerd mijn advocaat te laten bellen. Dat zou later wel komen. Ik bleef herhalen dat dat nu direct ging gebeuren, probeerde kalm te blijven en uiteindelijk werd ze gebeld. Ik mocht niet zelf met haar praten. Er werd doorgegeven dat ik gearresteerd was en naar Zwolle gebracht zou worden.

In twee aparte auto's werden we afgevoerd.

Naar Zwolle, waar ik nog dezelfde dag voor het eerst werd verhoord en 'bekende'.

HOOFDSTUK 7 – DETENTIE

OPGEJAAGD

DOOR DE OVERHEID

-DETENTIE-

Het grote ijzeren rolluik ging open en de auto waarin ik zat met de drie mannen met kogelvrije vesten aan en bewapend reden door een soort tunnel in. Voor ons was weer een deur. Op dat moment werd ik bang en is mijn geheugen een zwart gat tot in de cel waar ze me opsloten. Ik herinner me flarden van de eerste twee dagen. Zo schijn ik mijn advocaat gesproken te hebben maar dat weet ik niet meer. Er schijnt een arts gekomen te zijn omdat ik vreselijk in paniek was maar dat weet ik ook niet meer. De controle over de posttraumatische stressstoornis (PTSS) was in een keer weg en deze sloeg genadeloos toe.

Ik had bekend

Waar ik wel herinneringen aan heb is mijn eerste verhoor. Niet volledig maar wel het moment waarop de twee mensen die me verhoorden van de FIOD en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid bijna juichend aan me vroegen: "Voel je je niet opgelucht?" Waarop ik verbijsterd antwoordde: "Waarom?". Achteraf bleek dat ik bekend had.

Wat zij echter zagen als een bekentenis was voor mij iets waar het Zorgkantoor, de voogden van Bureau Jeugdzorg, de mensen waar ik contact mee had in de politiek, alle ouders, kortom iedereen, allang van op de hoogte waren. Ik schoof met toestemming met het Persoons Gebonden Budget tussen kinderen om alle kinderen te kunnen helpen en alle kosten te kunnen betalen. En dat...is fraude.

Penitentiaire Inrichting

Ik was al die tijd in de veronderstelling dat ik gewoon weer naar huis zou gaan. Het tegendeel was waar. Na het weekend werd ik overgebracht naar penitentiaire inrichting Nieuwersluis. De vrouwengevangenis. PI Nieuwersluis bestaat uit twee delen. Het huis van bewaring aan de ene kant van het complex en de gevangenis voor al gestraften aan de andere kant.

Vernederingen

Aangekomen in Nieuwersluis werd ik eerst gevisiteerd. Het was walgelijk en ik schaamde me heel erg. Ik moest terwijl de bewaakster toe keek in een potje plassen. De bezittingen die ik bij me had werden opgeschreven en er werd me mede gedeeld dat ik in alle beperkingen werd gehouden. Alle beperkingen houdt in: geen media (krant, radio, televisie), geen contact met medege-detineerden, geen bezoek en geen telefonisch contact met mijn kinderen.

Zo heb ik de eerste twee weken van mijn detentie doorgebracht. Een uur per dag werd ik door bewakers naar een soort kooi gebracht onder de grond met alleen een rooster waardoor je de lucht kon zien. Het werd dan ook luchten genoemd. Daar kon ik op een plastic poef even zitten en frisse lucht inademen. Totdat de rechter besloot dat de beperkingen opgeheven konden worden zat ik alleen zonder contact met de buitenwereld. Dat heeft twee weken geduurd.

Ik ging schrijven

Eind april van dat jaar zou ik gaan trouwen in Turkije. Ik heb tot de ochtend van de dag waarop dat zou gebeuren de hoop gehad dat dat alsnog door zou gaan. Ik leefde compleet in mijn eigen wereld. Ik at niet, ik sliep niet, ik sprak niet. Het enige waar mee ik ben begonnen op aanraden van de bewakers was schrijven. (zie hiervoor het hoofdstuk 'Detentie, het dagboek')

De verhoren

Ik werd vrijwel dagelijks verhoord. Ook toen ik in alle beperkingen zat. Een van de dingen die ik me herinner is of ze vroegen of ik mijn kinderen miste. Elke minuut van de dag had ik het gevoel dat mijn hart eruit gerukt werd. Het gemis was verschrikkelijk. Er kwam een soort voorstel. Als ik nou gewoon meewerkte dan mocht ik mijn dochter bellen. Ik had niets te verbergen dus ging akkoord. Ik mocht de telefoon niet zelf vast houden en mijn dochter mocht niet vragen aan me wanneer ik weer thuis kwam want dan zouden ze de verbinding verbreken.

Het enige waar ik nog aan kon denken was dat kind dat al dagenlang in onzekerheid zat over waar haar moeder was.

Ze belden en mijn dochter nam op. Ik hoorde haar stem en brak uiteraard maar hield me groot. Shirley echter begon direct te huilen en haar eerste vraag was: "Mam, waar ben je, wanneer kom je thuis?" Ik zei haar dat ik dat niet wist maar dat dat vast niet lang zou....tuut tuut tuut. De man met de telefoon in zijn hand had de verbinding verbroken. Het enige waar ik nog aan kon denken was mijn kind dat al dagenlang in onzekerheid zat over waar haar moeder was. Mijn dochter, het meisje, die haar moeder eindelijk aan de telefoon had en ook direct weer kwijt was. Hoe wreed kun je zijn? Achteraf gezien is het pure kindermishandeling. Het meisje (toen 15 jaar) kwam net uit een revalidatiecentrum, moest voor haar 12-jarige autistische broertje zorgen, had haar moeder afgevoerd zien worden naar God weet waar naartoe en was compleet overstuurd. Het waren walgelijke acties die de verhoorders uitvoerden.

De sensatiepers

Mijn advocaat kwam iedere week. Soms meerdere keren per week. Ze hield me op de hoogte van wat er buiten mijn justitiehôtel gebeurde, had de zorg voor de kinderen deels op haar genomen, sloot mijn Facebook hermetisch af en deed wat ze kon om me rustig te houden. De kranten stonden vol met de 'miljoenen fraude' die ik zogenaamd had gepleegd. Ze schreven over de huizen, auto's, buitenlandse bankrekeningen en boot die ik zou bezitten (er is nooit iets gevonden qua bezittingen of geld en dat kan ook niet want dat had ik niet) de media belden bij al mijn burens in de straat aan voor interviews, mijn zoon werd achtervolgd door de media tot aan school. Daar werd uiteindelijk ingegrepen door school en de politie. De Telegraaf publiceerde een foto van mijn vriend met allemaal geld op zijn buik wat hij op Facebook had geplaatst. Maar dat was Dominicaans geld, pesos dus, amper wat waard en nog een paar dollar. Het werd flink opgeblazen in de krant. Veel erger vond ik dat mijn dochter op de voorpagina van de zaterdageditie stond. Ik was des duivels.

Later heb ik die Telegraaf nog om opheldering gevraagd daarover. Het antwoord was: "Als dit het publiekelijk belang dient publiceren we ook minderjarige kinderen en wat is het probleem. Er zit toch een balkje over haar ogen?". Stel je voor, je bent 15 jaar en je wordt als crimineel afgebeeld in de grootste krant van Nederland. Op de voorpagina. Ik wordt er nog boos om.

Meer vernederingen

Er waren rechtbankzittingen. Mijn advocate diende schorsingsverzoeken in zodat ik bij de kinderen kon zijn. Ze werden afgewezen. Elke keer als ik naar zo'n zitting ging werd ik van mijn cel naar een wachtcel gebracht en gevisiteerd voor ik het pand uit ging. Ik werd dan in een minicel opgesloten in het busje dat me naar de rechtbank bracht. Bij de rechtbank werd ik opnieuw opgesloten tot ik naar de rechter werd gebracht. Na zo'n zitting gebeurde hetzelfde in omgekeerde volgorde. Terug bij de PI moest ik me dan opnieuw uitkleden om gevisiteerd te worden. Die visitaties gebeurde ook na elk bezoek wat er was geweest. Soms zat

je een hele dag in zo'n busje of wachtcel bij de rechtbank om twintig minuten bij de rechter te zijn.

Het regime

Paniek aanvallen door de PTSS waren er doorlopend. In detentie brak ik mijn voet, sneed mijn pols door, nam een overdosis en menig keer werd ik in de isolatiecel geplaatst ter bescherming van mezelf. Ook als ik 'op transport' moest naar de rechtbank raakte ik in paniek. Op zeker moment wisten ze dat en werd er ook rekening mee gehouden. Er werd wat soepeler om gegaan met de regels en de bewaarders lieten het luik in de deur open of soms zelfs de deur op een kier. Ik viel in detentie in totaal rond de 70 kilo af, dat was het enige positieve. Ik kan me hiervan ook heel veel niet meer herinneren.

De verhoren

Wat ik me wel herinner is dat ik bij ieder verhoor aangaf aangifte te willen doen tegen mijn oude boekhouder Assenberg en dat ik in ieder verhoor heb laten opnemen dat ik PTSS heb en onder de omstandigheden niet goed kon verklaren. Als je PTSS hebt houdt je je vast aan een (soms vals) gevoel van veiligheid om uit die paniek en overlevingsdrang te blijven. Ik krijg er ook een soort van tunnelvisie bij. Ik zie bijvoorbeeld mensen praten maar weet niet wat ze zeggen. Ik hoor het wel maar het dringt niet tot me door. Mijn verklaringen sloegen dan ook nergens op. Soms reageerde ik vanuit reflex. Zo weigerde ik te verklaren over de stoornissen en problemen in gezinnen waar die kinderen in opgroeiden. Dat viel wat mij betreft onder het Medisch beroepsgeheim. Niet dat ze daarmee zaten. Op mijn kantoor hebben ze gewoon alle dossiers in beslag genomen. Toen ik die veel later terug kreeg waren ze niet meer compleet. Halve dossiers ontbraken maar wat vooral opviel was dat ze maar iets aangerommeld hebben daarmee. Er zat geen logica in het rippen van die dossiers.

Getuigenverklaringen

Mijn advocate kwam met ordners. Er zaten getuigenverklaringen in, de aanklachten en kopieën van alles wat er tot dat moment gebeurd was. In dat dossier las ik dat mijn oude boekhouder de FIOD getipt had, dat Moesbergen, mijn ex venoot, me aangegeven had bij o.a. het Zorgkantoor en nog veel meer ellende. Er kwamen mails binnen bij mijn advocate van slachtoffers van dezelfde boekhouder. Er kwam een brief binnen bij het Openbaar Ministerie geschreven. Geschreven door Saskia Moesbergen maar ondertekend met een andere naam, een vriendin van Saskia. Beiden zijn verhoord. Saskia ontkende, de ander gaf aan dat Saskia haar had gevraagd of ze de brief uit haar naam mocht schrijven. Die ander, bleek later na verhoor, niet te weten dat de brief aan het Openbaar Ministerie uit haar naam alsnog was verstuurd.

Een ding vergeet ik nooit meer. Op 19 Juli 2013 was er een regiezitting. De media was ruim vertegenwoordigd op uitnodiging van het Openbaar Ministerie. Zoveel was wel al duidelijk. Op dezelfde dag werd de rechtszaak tegen Joep van den Nieuwenhuyzen behandeld. 's Avonds terug in mijn cel keek ik het journaal. Er werd niets gezegd over mijn zaak maar wel over die van Joep. Joep zelf was ook nog aan het woord na afloop van de zitting. Hij vertelde lachend dat hij in Hoger Beroep zou gaan, eventueel in cassatie en daarna nog naar het Europese hof. Je zag hem in zijn Bentley stappen en hij reed weg. Ik begreep op dat moment niets meer van het rechtssysteem.

De volgende dag, een dag na de zitting dus werd mijn zaak uitgezonden op TV.

Mijn kinderen

Het werd donker en het werd licht. De dagen kropen voorbij. Ik leefde van bezoek naar bezoek. Dan zag ik mijn kinderen weer. Nothing else matters. Inmiddels ging ik naar 'arbeid'. Voor 0,78 cent per uur schroefjes in elkaar draaien en ander geestdodend onnozel werk. Ik kreeg ruzie met de werkmeester. Ze behandelde ons als honden dus ik weigerde om daar nog naartoe te gaan en bracht hele dagen op mijn cel door. Ik at nog steeds niet en het ging steeds slechter met me. Mijn zoon ging redelijk maar mijn dochter hobbelde van adres naar adres. Ik had zo'n gruwelijke medelijden met de kinderen. Ze hielden zich zo goed tijdens de bezoeken maar voelden zich zo alleen.

Eten

Er kwam een moment dat overplaatsing naar het gevangenisziekenhuis in Scheveningen dreigde. De paniekaanvallen, het niet eten, het apathisch in mijn cel zitten eisten zijn tol. Mijn medegevangenen maar meer nog de bewakers hebben me van die overplaatsing 'gered'. Ik at namelijk niet omdat ik niet wilde eten maar opgesloten in die cel kwam ik tot niets. De bewakers maakten een afspraak met me. Ze lieten de deur open en als ik dan ging eten zouden zij ervoor zorgen dat ik een baantje kreeg op de afdeling als reinigster. Ze stuurden me met stenen in mijn zakken naar de Medische Dienst waar ik iedere dag gewogen werd en controleerden of ik ook echt at. Na een week ging 's morgens de deur open en kon ik beginnen. Van 's morgens tot 's middags half vijf die cel uit.

In vrijheidstelling

In oktober 2013 was er opnieuw een zitting. Tijdens die zitting werd ik geschorst in afwachting van de inhoudelijke behandeling van de rechtszaak. Ik mocht naar huis. Nog dezelfde dag kwamen de kinderen ook weer thuis en kregen we een telefoontje van vrienden uit Turkije dat onze tickets klaar lagen. Nog geen week na het verlaten van de gevangenis vloog ik met de kinderen naar Turkije voor een week waar we zoons verjaardag vierden. Hij werd 13 jaar.

Eenmaal thuis begon het dagelijkse leven weer. Ouders van kinderen aan wie ik zorg verleende namen contact op. Sommige kinderen hielp ik direct weer. Er waren ook ouders boos. Terecht of niet, ik begreep ze wel. Er waren regelmatig gesprekken met mijn advocaten. De zittingsdagen voor de inhoudelijke behandeling van mijn zaak werden vastgelegd op 1 en 4 april 2014. Iedereen was ervan overtuigd dat ik zou worden vrijgesproken. Immers er was zoveel fout gegaan.

De 'bewijzen'

Tapgesprekken in het strafdossier waren gemanipuleerd of niet juist weer gegeven, getuigen hadden onder ede gelogen (ik kon en kan dat nog steeds aantonen), administratie was niet volledig, de FIOD en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid hadden beiden een andere uitkomst qua administratieonderzoek en ik vond de volledige administratie van 2008 in de schuur (terwijl ik was aangeklaagd vanaf 1-1-2008), enzovoort.

Het hield niet op qua fouten in het strafdossier.

Het meest kwalijke in die periode was wel dat het Openbaar Ministerie mijn strafdossier had gelekt. Zo kregen ouders brieven van het Zorgkantoor met stukken geanonimiseerd uit mijn strafdossier binnen en schreven kranten inhoudelijk over wat er in het strafdossier stond. Mijn strafdossier lag dus op straat.

Daar neergelegd door het Openbaar Ministerie.

Tot vanmiddag kanjers

Op 1 en vier April 2014 waren de zittingsdagen. Op achttien April was de uitspraak en die dag toog ik opgelucht naar de rechtbank in Utrecht. Die dag zou er een einde komen aan alle ellende en zouden ze geen andere beslissing kunnen nemen dan me vrij spreken. De advocate had het hof gevraagd niet ontvankelijk te verklaren en eigenlijk konden ze ook niet anders. Thuis stelde ik de kinderen gerust en zei ik ze gedag. Met een: "Tot vanmiddag kanjers" liep ik de deur uit.

Vol goede moed en zingend reed ik naar de rechtbank. De zitting vloog voorbij. Ik luisterde amper naar de Officier van Justitie. Zoveel leugens als die uit haar mond toverde had ik zelfs bij Goede Tijden Slechte Tijden nog nooit gehoord. Uiteindelijk kwam de rechter met zijn vonnis. Twintig maanden waarvan zes voorwaardelijk met aftrek van voorarrest en geen vakverbod.

We schrokken ons kapot. Mijn eerste reactie nog in de rechtbank tegen de advocaat was: "Stel maar direct hoger beroep in!" We verlieten de rechtszaal en eenmaal door de deur werden we opgewacht door de media. Terwijl we stonden te praten werd ik aangesproken door de parketpolitie. "Mevrouw Brinkerink, het

spijt me maar u moet met me mee. U mag uw hoger beroep niet in vrijheid afwachten”.

De treiterijen

Binnen twee uur liep ik voor de tweede keer PI Nieuwersluis binnen om opgesloten te worden. Mijn tweede detentie was net als de eerste de hel in het kwadraat. Thuis waren de kinderen in elkaar geklapt hoorde ik en er was geen plek in de gevangenis dus ik ging opnieuw naar het huis van bewaring. Het getreiter van het Openbaar Ministerie begon. Ze maakten handig gebruik van mijn PTSS en paniekaanvallen.

Wat de bewakers ook deden om me te helpen, beslissingen van hogerhand moesten gewoon worden uitgevoerd. Zo hielden ze mijn fasering tegen, werd mijn zoon na drie uur reizen de toegang tot de PI ontzegd, werd mijn verlof ingetrokken in verband met nabestaanden. (die waren er uiteraard niet), werd ik gedwongen op straffe van geen bezoek meer onder andere (bedankt meneer Teeven!) om onderwijs te volgen. Toen ik eenmaal getest was weigerde Justitie mijn opleiding tot Officier van Justitie te betalen (!). Ook mocht ik mijn verlof niet op mijn eigen adres doorbrengen en nog veel meer van deze treiterijen.

Uitzichtloze situatie

Op de dag dat mijn dochter 18 jaar werd in augustus 2014 mocht ik voor het eerst op verlof. Er was zolang er geen datum was voor het Hoger Beroep geen kans op vrijlating of faseren (verlof en naar een open afdeling), ik had hartklachten, viel opnieuw heel veel af, de kinderen gingen slecht, ik was ervan overtuigd en ik niet alleen dat ik horizontaal naar buiten zou gaan in plaats van verticaal. Er kwam een aanbod van de Officier van Justitie. Als ik mijn Hoger Beroep in zou trekken zou zij dat ook doen. Mijn situatie was uitzichtloos op dat moment. Het Hoger Beroep kon nog wel een jaar duren en de kinderen en ik zouden eraan onderdoor gaan. Ik vroeg mijn advocate wat de mogelijkheden waren om toch door te kunnen gaan met mijn zaak als ik het Hoger Beroep inderdaad in zou trekken.

Novum

Ze vertelde dat dan herziening mogelijk was mits er een nieuw novum was. Een nieuw novum houdt in dat er dingen boven komen die de rechter op het moment van de uitspraak niet kon weten en had hij die wel geweten dan had er een andere beslissing gevolgd in zijn veroordeling. Aangezien ik geen eerlijk proces heb gehad besloot ik het Hoger Beroep inderdaad in te trekken en voor de herziening te gaan. Direct na het intrekken was er een datum bekend dat ik vervroegd vrij zou komen en ik mocht ook direct faseren naar een half open gevangenis. Na 7 maanden in de gevangenis liep ik op 11 november 2014 voor de laatste keer Nieuwersluis uit.

Mijn gevangenisstraf zat erop.

HOOFDSTUK 8 – DETENTIE, AN INSIGHT

Detentie, an insight

Om de zak met spullen die ik af moest geven ging een klein bruin kaartje waarop met grote letters mijn naam geschreven werd, mijn geboortedatum en het woord VIOD. Ik vroeg wat dat betekende dat VIOD en kreeg als antwoord dat dat een belastingafdeling was. Er werd dus FIOD bedoeld. Ook kreeg ik een nummer: 8645732 en werd me uitgelegd dat dat mijn detentienummer was. Bij de vraag of die ook op mijn arm getatoeëerd zou worden werd ik boos aan gekeken.

Verhoorders van het UWV

Ik was niet zo'n lekkertje de eerste weken. Had ik even geen paniekaanval dan ging ik in verzet. Ik zag iedereen als mijn vijand. Tijdens de verhoren stond ik mijn mannetje en menig keer heb ik de verhoorders kwaad gekregen. Een keer ben ik verhoord door medewerkers van het UWV. Mijn advocate was daarbij. Ik mocht tijdens het verhoor niet met haar praten maar wij spraken zonder woorden. Hels waren ze. De volgende dag kwam mijn advocate en zei: "Meid, respect! Je hebt ze alle hoeken laten zien". Zo vreselijk als die twee verhoorders waren heb ik ze nooit meer mee gemaakt.

Yvon, wij zien hier een heel andere vrouw voor ons dan in de kranten en media beschreven wordt

Nadat na een paar weken de beperkingen eraf gingen leerde ik de PIWI's (penetiteir inrichting werkers, bewakers dus) en andere gedetineerden een beetje kennen. Af en toe kwam er een PIWI naar me toe en vroeg hoe ik me voelde, stelden vragen over mijn kinderen over wie ik graag vertelde en over al die andere kinderen. Pure interesse van ze en ik waardeerde dat heel erg.

Op een zeker moment kwam een van de PIWI's naar me toe en zei: "Ik heb een kwartiertje over, ik haal je even je cel uit en dan hebben we de tijd om even te kletsen" Het eerste wat hij zei was: "Yvon, wij zien hier een heel andere vrouw voor ons dan in de kranten en media beschreven word" Ik probeerde zoveel mogelijk te vertellen over de Stichting, over dat er dingen gezegd werden over me maar dat dat nooit over mij kon gaan, over al die kinderen die ik zo miste, over hoe ik dan fraude gepleegd zou hebben maar vooral over hoe ik me genaaid voelde door de overheid wiens kinderen ik altijd had opgevangen voor een fooi en vaak voor niets terwijl zij pakken met geld lieten rouleren.

De PIWI en het bezwaarschrift

De PIWI's benaderden me anders dan anderen. Vriendelijker. Ze hielden zich aan de regels maar hadden altijd even tijd om te kletsen of maakten tijd. Eén van de PIWI's kwam op een gegeven moment naar me toe en vertelde over haar autistische zoontje en haar PGB aanvraag waar gedonder mee was. "Yvon ik ga alle regels te buiten maar wil je ernaar kijken" vroeg ze me. Razendsnel werkten mijn hersenen. Ik woog de voors en tegens tegen elkaar af ik zat hier immers op verdenking van PGB fraude. Aan de andere kant, ik werd verdacht, was niet veroordeeld. Ik zei haar de stukken mee te nemen en las ze. Dezelfde nacht schreef ik een bezwaarschrift voor haar en vertelde haar de volgende dag dat zo in te dienen bij Bureau Jeugdzorg. Een paar weken later liet ze me weten dat het bezwaar was toegekend.

Onwerkelijk

De telefoon ging. Ik zag dat het Shirley was op mijn scherm. Ik nam op en zei: "Hey liefste dochter van de wereld, hoe gaat het?" Direct begon ze te schreeuwen. "Jij bent mijn moeder niet meer, jij hebt geld gestolen van kinderen en je hebt je eigen kinderen alleen thuis achter gelaten. Ik hang nu op en wil nooit meer iets van je horen, ik hoop dat je weg rot in die cel" Ik schreeuwde haar naam maar ze was weg. Opgehangen. Ik belde terug. Helemaal in paniek. Schreeuwend. Ik zag haar voor me met haar broertje zittend aan tafel thuis. Niemand bij ze. Compleet overstuur werd ik wakker.

Ziekenhuis

In plaats van dat ik kalmeerde rende ik naar de intercom. Het was middag, ik was van pure uitputting overdag in slaap gevallen. Ik drukte op het knopje van de intercom en vroeg of ik alsjeblieft mijn dochter kon bellen. Het antwoord was: "Morgen tijdens recreatie kan dat" Daarna ging het licht uit. Ik ging compleet door het lint. Smeet alles door mijn cel, trapte tegen alles waar ik tegenaan kon trappen en brak mijn voet op twee plaatsen.

Pas uren later vlak voor het insluiten voor de nacht (dan gaat je deur of luik even open en zeggen ze 's middags om half vijf "Fijne avond en welterusten") vroeg de PIWI wat er aan de hand was. Ik begon te huilen en zei dat ik niet meer kon lopen. Hij kwam mijn cel in en keek. Maakte een grapje over niet weglopen ik ben zo terug en vertrok weer. Binnen vijf minuten kwam hij terug met nog vier man. "Yvon, niet schrikken maar we brengen je naar het ziekenhuis met een taxi want je voet ziet er niet zo goed uit" Ik hoefde geen boeien om en na een ritje ziekenhuis kwam ik weer terug. In het gips voor de komende weken.

Mam, in de Telegraaf staat dat je in de rechtbank twee verschillende schoenen aan had en je in de war was

Eén keer in de maand was het moeder/kinddag. In een aparte ruimte ingericht voor kinderen kon je dan buiten het reguliere bezoekuur anderhalf uur je kinderen zien. De PIWI's waren dan in burgerkleding aanwezig. Tom trok het niet tijdens de gewone bezoeken dus die kwam nog maar eens per maand anderhalf uur. Ik leefde naar die dagen toe. Anderhalf uur met mijn kinderen samen. We dronken en kletsten wat, we knutselden en er werd altijd een direct klaar foto gemaakt. Die werd dubbel afgedrukt. Eén voor de kinderen en één voor op mijn cel. Het weekend nadat ik mijn voet brak was het moeder/kinddag. Mijn dochter keek naar mijn voet en zei: "Mam, in de Telegraaf staat dat je in de rechtbank twee verschillende schoenen aan had en je in de war was" Ik vertelde haar rustig dat ik was gevallen en mijn voet had gebroken en dus geen schoen aan kon.

Ze waren jong en verdienden een leven zonder dit allemaal

Na dat bezoek ging ik opnieuw door het lint. Het was mijn week niet zeg maar. Op dat moment had ik mijn Hoger Beroep nog niet in getrokken en een of andere 'grapjas' vertelde me dat ik wel vijf jaar kon krijgen. Ik zag de gezichten van de kinderen voor me. Zag hoe ze huilen weg gingen na moeder/kinddag en mijn hersenen draaiden overuren. De verkeerde kant op. Ik vond niet dat ik het mijn kinderen aan kon doen nog zolang heen en weer te gaan en met mijn detentie geconfronteerd te worden. Ze waren jong en verdienden een leven zonder dit allemaal.

Ik ben zeker een kwartier bezig geweest daarmee tot het wel lukte. Het bloed spoot alle kanten op.

In een vlaag van verstandsverbijstering sneed ik mijn pols door. Ik stond inmiddels op de nachtcontrole (dat hield in dat ik elke twee uur gecontroleerd werd en een teken van leven moest geven) en kreeg drie keer per dag Diazepam maar het was achteraf duidelijk niet genoeg. Ik wachtte tot de nachtcontrole was geweest, schreef intussen mijn brief aan de kinderen en toen de PIWI langs was geweest voor zijn controle begon ik te snijden. Ik had een scheermesje uit elkaar gesloopt waarmee ik dat deed. Het lukte niet direct. Ik ben zeker een kwartier bezig geweest daarmee tot het wel lukte. Het bloed spoot alle kanten op. Ik lag op bed en vond het wel best. Ik had er vrede mee.

Ik werd wakker

Waar ik niet op had gerekend was de bewaarder die ik weliswaar keurig een fijne avond had gewenst maar die, zo hoorde ik later, niet met een goed gevoel mij achter liet en een half uurtje later voor het einde van zijn dienst besloot nog een keer langs te lopen. Hij is zich helemaal kapot geschrokken. Sloeg direct groot alarm en ik werd wakker van het gedoe aan mijn arm. Daar waren ambulancemedewerkers een drukverband aan het aanleggen.

De volgende ochtend stonden mijn kinderen te wachten voor de gevangenispoort. Maar mama kwam niet.

Ondertussen bleven de treiterijen doorgaan. Kleine dingen maar ook belangrijke zoals de aanvraag voor verlof om de verjaardag van mijn zoon bij te mogen wonen. Dat werd afgewezen in verband met 'nabestaanden'. Er waren geen 'nabestaanden' want ik zat in de gevangenis voor fraude. Die afwijzing gebeurde door middel van een briefje onder te deur van mijn cel door te schuiven. Ik kon mijn kinderen niet meer op tijd bellen omdat we al waren ingesloten voor de nacht zoals dat heet. De volgende ochtend stonden mijn kinderen te wachten voor de gevangenispoort. Maar mama kwam niet. Opnieuw ging mijn advocate in beroep. Dit keer tegen het getreiter in verband met het verlof en het niet op mijn eigen adres mogen verblijven tijdens dat verlof. Het bezwaar werd grondig verklaard maar een nieuwe verlofaanvraag duurde opnieuw twee maanden.

Als ik alles moet beschrijven is dat een boek op zich. Het was verschrikkelijk in detentie maar ik heb er ondanks alles ook enorm gelachen vaak en vrienden voor het leven aan over gehouden. Ik weet dat sommige PIWI's me volgen op social media en het is mede dankzij hun dat ik de gevangenis levend heb verlaten. Ook mijn advocate Marjolein Dikkerboom speelt hier een enorm grote rol in evenals enkele van mijn vrienden. Zij zijn altijd achter me blijven staan en staan dat nog.

HOOFDSTUK 9 – DETENTIE, HET DAGBOEK

Detentie, het dagboek (Longread)

Van 15 tot en met 22 April kan ik me niet zo heel veel meer herinneren en ook hield ik toen nog geen dagboek bij. Het enige wat ik weet is dat alle contact met de buitenwereld me verboden werd, ik ook geen contact mocht hebben met mede gedetineerden en ik constant compleet overstuur en in paniek was. De kinderen mocht ik af en toe bellen op de mobiele telefoon van degene die me verhoorden en waar ze bij waren. Dit dagboek is in detentie geschreven en toont ook wel aan hoever ik heen was. Ik was alle realiteit verloren.

Nieuwersluis 22 April 2013

8 Dagen voor ons geplande huwelijk, 10 dagen Ramon en de kinderen niet gezien, 13 dagen niet gegeten en 1 dag voor waar ik daar had kunnen zijn en waar ik met Ramon zou trouwen op 30 april 2013.

Het mocht niet zo zijn. Door een stelletje “veel te laat geboren” zitten zowel Ramon als ik vast en de kinderen met begeleiders thuis. Hoe ziek moet je zijn en hoe erg moet je iemand haten? En dan ook nog durven zeggen dat ze opkomen voor de belangen van kinderen. What goes around comes around. Dat is een belofte.

23 April 2013

Vandaag verhoord. Wat een hufter die Rob A. Opnieuw aangegeven aangifte tegen hem en Saskia M. te willen doen. Over 7 dagen trouwen we. Dat is het enige wat me op de been houdt, de rest is niet belangrijk meer. Morgenochtend gesprek met mijn advocate en donderdag misschien weer thuis, waar ik hoor. 14 dagen niet gegeten en "still standing". Af en toe wel duizelig en vanavond geprobeerd iets te eten maar het kwam er net als van de week direct weer uit.

24 April 2013

Vandaag over een week heb ik een andere achternaam. Dan liggen we nu nog lekker te slapen, worden samen wakker en genieten (of hebben een kater), zoeken de kinderen op en gaan lekker weg met de boot en anders de bergen in. Vanmorgen heb ik een gesprek gehad met Marjolein. Ze is ervan overtuigd dat ik morgen uiterlijk overmorgen vrij ben. Vandaag in totaal 14 dagen niet gegeten. Hoe lang hou je het vol zonder eten?

's Avonds 20.15 uur

En dan ineens knak je. Elke minuut van de dag denk ik aan de kinderen, Ramon, mijn bedrijf, begeleiders en vooral hoe dat dan moet met Turkije en ons trouwen. Marjolein kon niet vertellen of dat doorgaat of niet. Ze zou vanavond Glenn bellen. Met Mike en Peter heeft ze geen contact. Wat nou als ik morgen niet vrijkom? What if? Ik ben nu acht kilo afgevallen. Probeer te eten maar het lukt me niet. Als ik hier moet blijven moeten de kinderen dan op visite komen hier? Mijn God dat kan toch gewoon niet! En alles omdat ik een blind vertrouwen had in de boekhouder, zoveel is me wel duidelijk nu. B heeft zich ziek gemeld. Overspannen hoorde ik van Marjolein. Zouden ze me allemaal de rug toe keren omdat ik zo dom en naïef was? Zoveel mensen zijn de dupe van de manier zorg te willen verlenen. De intenties waren goed, de uitvoering fout. God, laat het 21.00 uur worden dan krijg ik mijn medicijnen en kan ik slapen. Morgen om deze tijd ben ik thuis of is mijn leven voorbij. Morgen moet ik naar de rechtbank.

25 April 2013

D-Day. Zal ik de kinderen en Ramon zien vandaag? Zo spannend dit. Hele nacht niet geslapen, niets te roken...Erger dan dit kan niet.

's Middags 17.45 uur.

Eindelijk terug in Nieuwersluis. 9 Uur onderweg geweest voor 10 minuten rechtbank. Geen eten (doe ik toch niet is niet erg), geen drinken en geen sigaret. Urenlang in een cel van 3 bij 3 gezeten en paniek op paniekaanval.

19.20 uur

Gelukkig heleboel te roken tegelijk gekregen. Ik hoor morgenochtend of ik naar huis mag of niet. De eis is 90 dagen. Voor Ramon geldt hetzelfde hoorde ik. Niets van de kinderen gehoord. In de cel bij de rechtbank wel advocaat even gezien. Ik zou Marjolein bellen als ik terug was in Nieuwersluis maar ik was te laat terug. Ik hoorde dat er meer belastende verklaringen tegen me zijn. Hoef niet te vragen uit welke hoek die komen! Als het zo is dat ik 920.000 euro?? Op mijn rekening heb bijgeschreven gekregen de laatste 5 jaar dan is daar zorg voor verleend ook! Als ik privé wordt aangeslagen voor die 920.000 euro dan is er nog iets te vereffenen met de staat.

26 April 2013

06.15 uur. Ogen open en denken: God, wat hou ik van ze! Dat je je kinderen zo kan missen weet ik maar dit is onmenselijk. Straks, geen idee hoe laat, hoor ik of ik naar huis mag of 90 dagen erbij krijg. Ik heb hooguit 2 uur geslapen met pillen en hele nacht aan Turkije liggen denken. Zouden de groepen vertrekken vandaag en zo ja, die van morgen dan ook en zo ja, trouwen we dinsdag? Het kan bijna niet, zoveel geluk op 1 dag.

You'll be here tomorrow but youre dreams may not! If I still be here tomorrow, my soul is not.

9.10 uur. Nog steeds geen nieuws. Als het nog lang duurt sterf ik aan een hartaanval in plaats van aan de PTSS.

10.10 uur. Ramon 30 dagen erbij, ik 90 dagen erbij. Dag trouwerij, dag alles.

's Middags werden de beperkingen opgeheven en hoefde ik niet meer met 2 man bewaking alleen in een kooi te luchten. Mocht ik met medegedetineerden praten en de kinderen bellen enz enz.

Zaterdag 27 April 2013

Slapen wordt steeds minder. Ik zit gewoon 's morgens om vijf uur sigaretten uit elkaar te trekken. Laatste beetje koffie gezet. Koffie op, suiker op, thee op, melk op, sigaretten op en een koelkast vol eten waar ik niets mee kan verder. Gisteren heb ik geprobeerd een broodje te eten en weer kwam het eruit. Gisteravond van pure uitputting in slaap gevallen. Om twee uur was ik wakker en heb ik me toch maar weer omgedraaid. Om vijf uur werd ik huilend en in paniek wakker. Mijn eerste gedachte was: Waar zijn de kinderen en Ramon tot ik me realiseerde dat ik niet thuis was en ze hier niet zijn. Ik ben zo verschrikkelijk moe. Douchen en aankleden duurt een half uur en daarna ben ik op. Geen energie meer. Gisteren gingen ineens alle beperkingen eraf. Mocht ik "gezellig" met de groep mee luchten in de stromende regen. Je kan kiezen of je een half uur of een uur gaat

luchten. Ik had er na vijf minuten genoeg van. Kwam de psychiater nog tegen, die wilde me spreken. Ik vroeg wat ik moest doen bij hem. Zegt ie: Uiting geven aan je verdriet waarop ik aangaf terug te willen naar cel. Het antwoord was: ik zoek je over 2 weken nog een keer op. Hij mag zich de moeite besparen! Enige voordeel is dat ik mag bellen nu de beperkingen eraf zijn. Wel jammer dat ik geen telefoonkaart heb, die komen woensdag weer binnen. De enigen die ik wil bellen zijn de kinderen. Ik mis de kinderen zo verschrikkelijk. Zoveel verdriet, zo intens.....ik kan en wil dit niet meer. Dit is zo oneerlijk en zo onmenselijk.

9.45 Uur. Paniekaanval en ontzettend verdrietig en kapot van binnen. Het ene moment denk ik: Von, sterk blijven het komt goed, het volgende moment denk ik: Ik maak er een eind aan. Het voelt of ik van binnen uit elkaar gerukt wordt. De gedachte aan de kinderen en Ramon maakt me gek. De verdrietige stem van Shirley en Tom aan de telefoon van de week heeft me zo'n verdriet gedaan. Het klinkt erg maar dan kun je ze beter niet spreken uit pure overleving voor mezelf. Ik kan er niet mee dealen gewoon.

Einde van de dag...Vandaag heb ik me over laten halen mee te gaan luchten. Het deed me wel even goed eigenlijk. Uiteraard hoop nieuwsgierigen en dikke tranen toen ik vertelde dat ik over drie dagen zou trouwen. Nog meer tranen toen ze vroegen of ik kinderen heb en waar Ramon nu was. Bij de kinderen? Om een lang verhaal kort te maken, het deed me wel goed om er even over te praten met anderen. Terug op cel kwam de klap. Echt de verschrikkelijkste paniekaanval die ik tot nu toe gehad heb. Tot blauwe ogen van het huilen aan toe, spugen en panisch van angst. Twee bewakers kwamen bij me op cel zitten om te praten. Na het gesprek hebben daarna mijn deur open gelaten en ik mocht uit die cel. De rest zat gewoon op cel. De bewakers zaten er duidelijk mee. Vroegen me of ze iets konden doen voor me om me te helpen. Ik heb ze gevraagd om mijn medicijnen om te slapen maar het was te vroeg. We hebben een tijdje zitten praten over de kinderen, de boekhouder, het trouwen en vooral over mijn angst door die PTSS. Kop koffie erbij later en brieven geschreven aan de kinderen, Glenn en Ramon. Is voor de eerste keer dat ik merk dat de bewakers met je begaan zijn in plaats van alleen hun werk te doen en te denken "zoek het uit" en het deed me goed. Tot 20.00 uur kwamen ze elk uur even kijken en vragen of ik iets nodig had. Zo lief gewoon. Een beetje medeleven deed me goed. Nu ik aan het schrijven ben staat de finale van next poptalent aan. Ik weet nu weer waarom ik nooit keek en zal kijken ook. Zo nog even roken, tanden poetsen, pilletje innemen en hopen dat ik langer dan drie uur slaap. Ik mis de kinderen zo erg. Dit mag nooit meergebeuren dat we zo uit elkaar gerukt worden. Waar zijn dan die rechten van het kind?

28 April 2013

5.15 Uur. Mooie tijd weer. Gelukkig is MTV op tv en die draaien tot een uur of half 12 best goede muziek. Verder heb ik jeuk en overal rode vlekken. Met name mijn nek en voorhoofd jeuken verschrikkelijk. Ik hoorde anderen er ook al over dus zal wel aan het water liggen. Mijn kleren was ik in de shampoo. Je hoort hier wel verhalen....1 Vrouw is gepakt met vierentwintig creditcards en een ander zit al zes

weken omdat ze een laptop heeft gejat bij de Mediamarkt. Beiden uit Roemenië. Verder veel Antilliaanse, twee Turkse vrouwen en nog paar Oostblokkers, junks en vage vrouwen. Af en toe komt 1 van de bewakers even bij de deur staan een praatje maken. Ze zijn best geïnteresseerd in mijn verhaal en 1 van de bewakers heeft zelf grote problemen gehad door zijn boekhouder. Er zijn er twee hier dat zijn echte hufters. Beiden zijn vrouw en hebben ook de uitstraling van een kampbewaakster en letten echt overal op. De ander heb ik vette discussie mee gehad. Die doet aan machtsvertoon maar lekker boeiend ook, ik wil naar de kinderen. Ik wil een stomme film kijken en ik wil veertig lege glazen en troep opruimen, stapels badlakens wassen en moppen op Shirley en Tom. Zo mee naar de kerk....ik heb iets te melden daar.

29 April 2013

Ik geef het op, ik wil niet meer. Het schorsingsverzoek wordt pas over twee weken behandeld en dan nog zegt dat niets over of ik vrij kom of niet. Mijn lichaam en ziel zijn op. Ik kan niet leven met deze pijn. Elke minuut zie ik de gezichten van Shirley en Tom voor me en elke minuut ga ik tien keer dood. De bewakers zeggen: Von, ga eten, wees sterk. Ze kennen mijn verhaal en weten dat we morgen zouden trouwen. Ze snappen niet dat ik nog steeds niet eet en dat het me ook niet lukt te eten. Komen met yoghurtjes en fruit maar als ik iets doorslik komt het er direct weer uit. Het is geen onwil. Slapen doe ik bijna helemaal niet meer en paniek op paniekaanval de hele dag. Te weinig medicijnen om te slapen en eigenlijk van alles te weinig.

30 April 2013

Het is zo stil in mij, ik heb nergens woorden voor. Vandaag zouden we trouwen om 13.00 uur.

2 Mei 2013

Gisteren het nieuwe proces verbaal binnen en wat was ik kwaad. Wat een misbaksels zijn die Saskia Moesbergen en Rob Assenberg met hun getuigenverklaringen. Gelukkig verklaard de nieuwe accountant Piet belastend naar Rob Assenberg. Die verklaring is van onschatbare waarde net als die van twee anderen. Van Ramon zijn verklaring schrok ik. De manier waarop hij reageerde over wat hij op televisie heeft gezien. Ik mag toch hopen dat hij dat niet gelooft (ik heb het zelf niet gezien maar het was niet zo gezellig allemaal). Zelfs Marjolein is op televisie geweest als advocaat van verdachte.

3 Mei 2013 03.30 uur.

Wat een puinzooi! Gewoon helemaal over mijn toeren wakker geworden weer. Hoorde mezelf schreeuwen om de kinderen. Huilen, spugen en klaar wakker. Gisteren hele dag "gewerkt" aan proces verbaal. Tegenstrijdige verklaringen,

leugens...die stikken straks in hun eigen leugens en het elkaar tegen spreken. Verder lijkt het veel maar wat ik niet begrijp is dat er nog niemand bedacht heeft om die boekhouding te doen. Volgende rechtszaak is er 1 tegen de staat. Alles wat we tekort hebben gekregen voor al die kinderen van Bureau Jeugdzorg die opgevangen zijn en waar amper voor betaald werd en alle kinderen met te weinig of geen PGB terug vorderen. Als we de AWBZ tarieven aanhouden vorder ik denk ik twee miljoen. Straks komt Marjolein weer. Morgen komen Glenn en Kevin met de kinderen op bezoek.

4 Mei 2013

Goed en slecht nieuws. Slechte nieuws is dat Ramon paginagroot op de voorpagina staat van de Telegraaf met een ziek verhaal erbij. Goede nieuws is dat er meer gedupeerden van Assenberg zich hebben gemeld. Zelfde praktijken. Huis kwijt, bedrijf failliet en drama in die gezinnen. Ook Piet B werkt mee. Superverklaring afgelegd en niets aan gelogen. De kinderen en Glenn komen straks op bezoek dus ik ben verschrikkelijk zenuwachtig. Ik heb een telefoonkaart gekregen hier dus ik kan zo nog even met de kinderen bellen en dat ga ik ook doen zo.

18.00 Uur. Vanmorgen Shirley, Tom en Glenn op bezoek. Heerlijk om ze te zien. Tom hilde een paar keer en vertelde dat zijn vader en een vriendin heel slecht over me spraken. Shirley hilde ook even maar is zo verschrikkelijk sterk. Ze zei: Mam, we pakken ze straks aan zoals ze met ons hebben gedaan. De kinderen worden geïndoctrineerd door de pers. Foto's van ze worden in kranten geplaatst, hun naam wordt genoemd en alle zenders werken eraan mee. Van de Telegraaf tot de Volkskrant en van het NOS journaal tot Boulevard. Allemaal hebben ze iets te melden en weer is duidelijk uit welke hoek het komt. In het interview in de Volkskrant staat gewoon Rebecca Albers haar naam terwijl die een spreekverbod heeft gekregen van de rechter. Ook die komt nog aan de beurt!

5 Mei 2012

Vandaag mocht ik niet mee naar de kerk. Werd me geweigerd omdat ik briefje niet op tijd had ingevuld! Alsof ik weet dat je een briefje moet invullen ervoor.

6 Mei 2013

Het bloedonderzoek heb ik geweigerd en ik ben van cel veranderd. Ik zit nu samen met iemand op cel. We hebben een glas laten vallen. Over twee dagen krijgen we een stofzuiger dan staat cel schoonmaken op het rooster. Nog twee dagen door het glas lopen dus.

7 Mei 2013

Treiteren, treiteren en treiteren. Gisteravond is mijn pols dubbel geklapt toen ik op het stapelbed klom. Hele nacht veel pijn gehad. 's Morgens om zeven uur op intercom gedrukt. Mocht het even uitzoeken nog er was nog niemand op de afdeling. Om 9.00 uur weer intercom op de intercom gedrukt. Werd er gevraagd: Blijf je zeuren? Je kan paracetamol krijgen en verder gewoon wachten tot je wordt opgeroepen door de medische dienst! Die paracetamol heb ik niet gekregen. Om tien uur werd ik naar medische dienst geroepen waar geen arts aanwezig was. Verbandje erom (geen mitella) en morgen maar naar de dokter. Ik heb me niet ziek gemeld maar toch een bordje op de deur wat inhoudt dat je geen recreatie hebt en niet programma meeloopt en ook mijn advocaat mocht ik niet bellen. 1 Uurtje luchten en dan weer drieëntwintig uur op cel.

10 Mei 2013

Moe, pijn, klaar gewoon! RTL nieuws over AWBZ fraude. Waar zouden ze die hebben opgesloten? Niet hier. Ik ben nog niemand tegen gekomen.

11 Mei 2013

Flauw gevallen. De pijn is te erg, ik kan er niet mee leven. Geen kinderen. Wat is er verder nog belangrijk? Niets meer!

12 Mei 2013 Moederdag

De kinderen komen zo op bezoek met Glenn en Kevin en dan pas 1 juni weer. Nog steeds niets van Ramon gehoord. Zou hij echt alles geloven wat er op televisie was en in de kranten stond? Zegt dat iets over zijn vertrouwen in mij of is hij net zo kapot als ik? Shirley heeft hem een brief en een kaart gestuurd en zei dat hij wel een telefoonkaart heeft. Gisteren ben ik flauw gevallen in mijn cel. Vandaag heb ik bijna een maand niet gegeten. Morgen zouden Ramon en ik twee jaar samen zijn. Shirley zegt steeds: Mam, wees sterk, je bent een goede moeder en de beste van de wereld maar intussen moeten de kinderen hun moeder in het huis van bewaring opzoeken. Lekker moeder! De gedachte dat ik hier misschien nog maanden zit trek ik niet. Dan zijn de kinderen beter af zonder moeder dan een moeder die ze in het Huis van Bewaring moeten opzoeken. Arme Tom en arme Shirley. Dit hebben we niet verdiend. De kinderen zijn opgegroeid met het idee dat alles wat je uit je hart doet goed is en dat je als het kan je altijd een ander moet helpen. Nu zien ze dat je gestraft wordt als je een ander helpt. De kinderen hebben al zoveel mee gemaakt en nu ook hun moeder weg. En om wat ook alweer? Had ik ze moeten leren egoïstisch te zijn dan?

13 Mei 2013

Vandaag zijn Ramon en ik twee jaar bij elkaar. Ik heb nog steeds niets van hem gehoord. Ik ga langzaam dood hier. Vette bonje met mijn Roemeense kamergenoot. Heeft alles van me wat ze bij elkaar kon stelen ook daadwerkelijk

bij elkaar gestolen. Van sigaretten tot parfum en als ik niet uitkijk jat ze mijn extentions ook nog uit mijn haar. Vet leuke brief met foto's van Shirley gekregen, echt superlief!

14 Mei 2013

Morgen rechtszaak of morgen bezoek? Spannend dagje vandaag. Vanmorgen om half zeven vette bonje met mijn kamergenoot. Heeft mijn sigaretten gejat en verstopt, pincet omgebogen (hoe kinderachtig kun je zijn) en de hele boel bij elkaar gelogen tegen de bewakers. Voor het eerst gebruik ik mijn kluisje. Niet dat het zin heeft want die maak je met een pasje van het werk zo open. Straks bewaker aanspreken en vragen of ik van cel kan wisselen. Of zij eruit of ik eruit anders wordt het vechten en daar heb ik geen zin in. Ik hoop op goed nieuws straks en dan morgen naar rechtbank en linea recta naar huis. Dat zou het mooiste scenario zijn. Zo werken tot 11.45 uur dan heb ik in ieder geval een beetje afleiding. Donderdag is Marjolein weer terug van vakantie dus kan me bijna niet voorstellen dat ik morgen al naar de rechtbank ga. Wonderen bestaan heb ik gehoord, ik ben er klaar voor om er 1 mee te maken. Ik probeer heel erg te overleven hier maar het lukt me niet zo geloof ik.

15 Mei 2013

Geen rechtbank dus. Kevin, Glenn en Shirley zijn op bezoek geweest vandaag. Rechtbank ging niet door omdat Marjolein nog niet terug is van vakantie. Morgen is ze er weer. Opnieuw van cel gewisseld. Ik zit weer alleen op cel nu, wat een verademing. Wel in een andere groep maar komt goed, deze groep is ook best gezellig. Mijn nieuwe adres: Pi Nieuwersluis, RA 51

16 Mei 2013

Net Marjolein gesproken. Ze gaf me de brief die Shirley aan de rechtbank heeft gestuurd (mijn god, wat een griet die Shirley), twee mails van mensen die ook belazerd zijn door Assenbergen een mail van Esther. Van Ramon niets gehoord. Het kan zijn dat hij vandaag voor de schorsing is geweest. Mijn hoger beroep voor de schorsing is op woensdag 22 Mei om 10.00 uur in Arnhem. Alleen op cel is nu wel even lekkerder al heb ik veel paniekaanvallen weer en huil ik veel. Nog een paar dagen en dan weet ik meer. Verder gaat het getreiter door sommige bewakers gewoon door, de rest doet normaal. Er zijn er drie heel bijdehand hier!

18 Mei 2013

Vanmorgen Shirley even gesproken door de telefoon. Ze vertelde me dat Glenn me een brief geschreven heeft en ook Merijn en Shirley zelf hebben me een brief gestuurd. Gisteren Bureau Jeugdzorg nog gesproken over Shirley en school. Verder niets te melden. Uurtje buiten geweest, brief gestuurd aan Ramon en Marjolein en huilen, huilen, huilen. Net de miltjes gelezen die Marjolein me gaf

over de andere gedupeerden van Assenberg maar ik zit hier nog steeds dus wat maakt het uit? Voor justitie schijnbaar niets. Het boeit op een paar mensen na niemand iets dat ons gezin uit elkaar ligt.

19 Mei 2013 1e Pinksterdag

Ik doe het niet meer. Als ik donderdag niet vrijkom ga ik in hongerstaking. Het is uitgesloten dat dit allemaal kan in Nederland. Zijn we dan toch een bananenrepubliek? Ik ben mijn gezin, bedrijf, alles kwijt. De kinderen teren weg en gaan kapot van verdriet. Voor mij staat vast dat ik ze kwijt ben en zelf trek ik het ook niet meer. Het is zo onrechtvaardig allemaal. Bezoekuren worden zomaar veranderd, de hele dag wordt ik als een beest opgesloten, een uur luchten per dag, anderen bepalen wanneer ik de kinderen kan bellen en zien. Dat ene uur luchten per dag pas ik me aan, de andere drieëntwintig uur ga ik veertig keer per uur dood. Wat en hoe moeten de kinderen zich niet voelen dan? Ik voel me zo eenzaam maar ben volwassen en kan relativeren maar zij kunnen dat niet. Ramon moet ik uit mijn hoofd zetten uit zelfbescherming. Ik ga kapot aan de onzekerheid over dat hij geen contact opneemt en verder aan niemand iets laat horen. Om eerlijk te zijn snap ik helemaal niets van Ramon en laat het ook maar, ik wil het niet eens meer weten, ken het antwoord al denk ik. Wel jammer dat hij de kids ook zo laat zitten, kunnen ze er nog wel bij hebben. Vanmiddag persbericht en een machtiging voor Marjolein geschreven. Ik geef alles aan haar mee overmorgen om te voorkomen dat er als ik in hongerstaking ben dingen gelezen worden die niemand hier iets aan aangaan. Ik heb niets te verbergen maar de dingen die ik heb geschreven hier zijn gewoon privé voor nu. Ik weet niet hoe erg het gaat worden en hoe ver het gaat dus beter als alles weg is. Dinsdag komen Shirley, Glenn en Merijn dus wordt "gezellig" dagje al vind ik het voor Shirley heel belastend en zwaar om me hier op te komen zoeken. Woensdag de rechtbank en donderdag naar huis of in protest. Het heeft lang genoeg geduurd nu. Als ik fraude heb gepleegd dan missen er een paar mensen in de cellen naast me en als mijn gezin en bedrijf bewust kapot wordt gemaakt dan is het mijn plicht als moeder ervoor te zorgen dat Nederland weet wat er gaande is en dat het zeker niet mijn "idee" was. Als mijn kids en ik gaan gaan ze mee, al is het het laatste wat ik doe!

22 Mei 2013

Naar het hoger beroep voor de schorsing geweest in Arnhem. Op de terugweg mensen "afgezet" in Nieuwegein waar Ramon zit. Lieve brieven gekregen van de kinderen.

23 mei 2013

Niet geslapen en vreet me op van de zenuwen. Nu nog wachten tot 14.00 uur. Het is al kwart voor zeven dus schiet lekker op. Brieven aan de kinderen geschreven en ik hoop oprecht dat ik ze zelf kan geven straks. 11.45 uur. Nog niets gehoord. Ik

zat net te bedenken hoe fantastisch het zou zijn als ik vanavond in mijn eigen bed kan slapen. Al die gebeden hier door iedereen moeten toch een keer verhoord (wat een klotewoord is het geworden) worden.

16.00 uur. Shirley aan de telefoon. Verzoek afgewezen. Shirley helemaal kapot aan de telefoon. Trieste zaak dat ik dit van mijn dochter moet horen.

24 Mei 2013

Hele dag gehuild. Om half vier kwam Marjolein met het nieuws dat Ramon vrij is. Toen kon ik alleen nog maar harder huilen.

25 Mei 2013

02.45 Uur. En ja hoor, wakker, klaarwakker! Ze komen zo paracetamol brengen. Mijn ogen zitten dicht en zijn blauw van het huilen. Doet nog zeer ook. Aan de cappuccino nu, muziek erbij en voor de veertigste keer brieven van de kids en Ramon (gisteren gekregen) aan het lezen. Ik ben iets rustiger maar wil nog steeds met gierende banden weg hier naar mijn gezin. Ik hoop dat Ramon morgen met de kids mee komt dan zijn we voor het eerst sinds twaalf april weer bij elkaar. Hier ligt straks v.a. ca 5.30 uur de hele dag de stroom eraf. Geen tv, radio, warm water en geen warm eten voor mijn mede gedetineerden.

05.50 uur. Pats, alles uit. Geen stroom meer en binnen vijf minuten ook bij mij het licht uit. Vette paniekaanval. Na paar minuten op intercom gedrukt. Ze weten het hier al van me en er loopt een goede in de nachtdienst dus die was er binnen vijf minuten met papier, enveloppen en koffie. Hij komt elk half uur kijken en als er iets is kan ik direct op de intercom drukken. Wordt zware dag vandaag. 1 Uur luchten en 1 uur recreatie, geen radio en tv, blijven er 22 uur over.

Straks even bij Daisy langs. Die miste me een paar dagen en vroeg of ze naar mijn cel mocht. Dat mocht en die stond mee te huilen gisteren en gaf me een knuffel. Is echt een superlieve meid met gewoon heel veel pech in haar leven. Staat er zelf beroerd in maar praat mij al dagen moed in. We delen ook alles en hebben niets tekort. Van de week heeft ze pannenkoeken voor me gebakken en zij gebruikt mijn Burberry als ze bezoek heeft of naar de rechtbank moet. Ze waren lekker die pannenkoeken. Het eten van hier weiger ik pertinent, ik hoef niets van justitie. Ik eet af en toe een broodje smeerkaas, that's it. Wat een kutzooi. Midden in een paniekaanval en dan flashbacks krijgen. Waar in mijn hoofd zijn de kinderen, Aruba en alle andere leuke dingen? Ik zie ze niet. Help me en haal me hieruit!

06.30 Uur. De dagdienst begint zo. Mijn ogen hebben niets meer te maken met de rest van mijn lichaam. Ik krijg ze amper open nog. Kon er maar iemand iets doen aan dat beeld denken ook. Het is leuk als er niets aan de hand is dan "zie" je de meest idiote hilarische dingen maar als je zover weg bent als ik nu is dat funest

voor jezelf en je functioneren. Het hoort deels bij de PTSS en daar kan ik redelijk mee omgaan op dat beeld denken en de flashbacks na dan. En dat zijn direct de grootste killers.

Het ligt er ook heel veel aan wie er dienst heeft op die paniekmomenten. Sommigen doen er alles aan je nog verder over de zeik te krijgen. Typisch dat dat juist de vrouwen zijn die hier werken, de mannen zijn eigenlijk allemaal wel super. Deze vrouwen zijn laag opgeleid en doen aan machtsvertoon. Niet alle vrouwen trouwens. Zijn er een paar die zijn super.

Ik hoop dat Tom ook naar huis kan nu Ramon thuis is. Tom is bij zijn vader. Gelukkig heeft Tom een sterke eigen mening en kan hij prima aangeven wat hij wel en niet wil. BJZ en zijn vader zullen er anders over denken. Zijn vader liep al te zeiken over de kinderbijslag. 6 Jaar lang betaald meneer 53 euro per maand. Nooit een paar schoenen of een broek of gewoon uit zichzelf iets. Hij is zelfs Tom zijn verjaardag vergeten afgelopen jaar en dan nu bang zijn dat Tom hem geld kost. Gelukkig heeft Tom meer dan genoeg kleren. Tom is gelukkig al twaalf en heeft inspraak in waar hij wil wonen. Ik denk dat hij ervoor kiest naar huis te gaan, zou ik ook wel willen! Pffff zeven uur nu....time flies when youre having fun! Morgen komen Ramon en de kids op bezoek.

De tattoo die Shirley ontworpen heeft komt er. Op mijn voet!

26 Mei 08.30 uur

Nog twee uur en dan zie ik de kinderen en Ramon. Ik sta nu al te trillen op mijn benen en heb de eerste huilbui achter de rug. Nog twee uurtjes, om kwart voor tien begint het bezoek. Ik bezwijk zo aan een hartaanval of zoiets.

12.00 uur. En ze zijn geweest. Ons gezin was een uur bij elkaar en ik heb niet eens gehuild, ik ga vooruit. De klap kwam toen ik terug was op cel. Daar heb ik de hele boel bij elkaar geschreeuwd van ellende. Ik wil zo graag met Ramon en de kinderen mee naar huis, zo graag gewoon. Tom was erg verdrietig. Houdt zich groot maar zijn gezicht spreekt boekdelen. Shirley is bang dat we straks geen huis en geen eten meer hebben. Grote zorgen voor zulke jonge kinderen nog. En ik zie het en kan helemaal niets voor ze doen. Het is verschrikkelijk om je gezin te zien vertrekken hier. Woensdag komen ze weer en daarna tien dagen niet.

Toen straks was er brand hier in een cel vijftig meter verderop door een ontplofte magnetron. Jammer dat het niet afgefikt is hier ook. Zo weer brieven op de bus gooien voor iedereen tijdens recreatie. Die duurt tot half vijf en dan die deur weer dicht tot morgenochtend 07.45 uur. Dan begint de nieuwe week hier joehoeeee. Woensdag komt Bram op bezoek.

27 Mei 2013

Zware avond en nacht gehad. Huilen, schreeuwen en woest was ik maar vooral kapot van verdriet. Zelfs die kutchpillen werken niet meer. Heb het twee uur zien worden en zat om zes uur aan de koffie en natuurlijk werd ik huilend wakker. Halve nacht liggen malen over Tom. Het mannetje is zo verdrietig. Het is half acht nu om kwart voor tien "mogen" we luchten. Another day in paradise! Soms geef ik de televisie antwoord. Al die reclames en vooral die van "je moet er hoognodig eens tussenuit". Zou fijn zijn inderdaad. Ik word er woest om. Dat die stoel hier nog heel is is een wonder. Ik kon naar TRA (terugdringen recidive activiteiten) maar die heb ik vriendelijk geweigerd. Er valt niets terug te dringen namelijk ik heb niets gedaan. De reclassering komt ook nog, geen idee waarom, zal wel standaardprocedure zijn.

28 Mei 12.25 uur.

Vandaag zal ik wel mijn eerste rapport krijgen. Na arbeid ging de deur open en konden Jermainy en ik doorlopen de trap op naar onze cellen. Net toen we de trap opliepen riep Ilse de werkmeester: Hey dus ik draai me om en vraag wie bedoel je met je HEY? Ik ben je hond niet. Jullie mogen pas doorlopen als ik het zeg was haar antwoord. Nee, die deur gaat vanzelf open Ilse, ik weet niet hoor maar die is in de meldkamer open gegaan aangezien we geen sleutel hebben! Ja maar ik ben hier de baas....pffff. Jullie roepen allemaal iets anders hier, misschien een communicatiecursus volgen! Daarna ben ik doorgelopen mijn cel in en heb de deur dicht getrokken. Ze zijn echt gek hier, zie ik eruit als een hond ofzo? Een ander incident eerder op de ochtend was dat dezelfde Ilse iets naar me toegooide. Gooien is ten strengste verboden en juist zij gaat gooien. Ik vroeg of dat normaal was en ik ook naar haar kon gooien. Uiteraard kreeg ik als antwoord dat het zo niet bedoeld was. Niemand gooit dingen naar me heb ik gezegd en wat je geeft krijg je terug. Als ik iets naar haar had gegooid had ik 3 dagen celstraf gekregen. Ik ben dat geziek en getreiter zo spuugzat. Volgens mij willen ze gewoon dat ik los ga maar die lol gun ik ze niet. En om de dag compleet te maken werd ik na vijf minuten luchten naar de spreekkamer geroepen. Helemaal blij omdat ik dacht dat het Marjolein zou zijn. Kom ik die kamer binnen zijn het het ministerie en de FIOD en werd ik de drie uur daarna verhoord.

29 Mei 2013

Geslapen van 23.00 uur tot een uur of zes vanmorgen. Om kwart voor acht luchten in de stromende regen. Ik wilde eigenlijk niet maar de volgende keer dat ik naar buiten kan is over vijfentwintig uur dus beter van wel even nu. Misschien doet een beetje frisse lucht me goed. Het is nu 09.45 uur. Over drie kwartier zijn Ramon en Shirley hier.

11.30 uur. Hopeloos dit. Dat afscheid nemen na het bezoek is hartverscheurend. Gelukkig mogen de kinderen zondag extra komen van half tien tot elf uur, dan zie ik Tom gelukkig ook weer. Dan is het moeder/kinddag. De eerste zondag van de maand is dat altijd. Hoe meer ik dit soort dingen opschrijf hoe verdrietiger ik word.

Misschien zit ik hier nog wel twee jaar of zo. Soms als ik “heel ver weg” ben denk ik weleens dat ik gewoon maar geen bezoek en contact meer moet hebben met de buitenwereld. Het doet zoveel pijn dat ik niet zelf voor de kinderen kan zorgen. 's Avonds bijna vechtpartij met 1 v/d andere gedetineerden hier om het bellen. Ze vond dat ik maar moest wachten. Ik was zo over de zeik dat er even in me omging haar maar gewoon naar beneden te gooien v.a de ring. Bewaker Tom kwam naar boven, heeft gezegd dat ze NU moest ophangen en met hem mee moest gaan. Naar huis gebeld en werd wat rustiger. Tom is een held. Zit vast in de naam.

30 Mei 2013

Vandaag heeft Ramon een gesprek met Bureau Jeugdzorg. Shirley wil graag terug naar huis. Ik ben benieuwd hoe het afloopt. Samen met Glenn en Kevin moet het gaan lukken. Vanavond brieven schrijven. Ik heb nog 1 postzegel maar de meiden hier hebben ook nog wel.

Toen ik bovenstaande schreef wist ik gelukkig de rest van de dag nog niet. 's Middags ben ik verhoord door het UWV. Gelukkig was Marjolein erbij. Niet dat ze iets mocht zeggen maar gevoelsmatig was het prettiger. Waren twee enorme hufters, ze maakten me zo verschrikkelijk boos. Ik weet nu al dat ik aanstaande woensdag weer verhoord wordt door het ministerie en de FIOD. Het is nu 21.15 uur en ik ben net bijna gestikt in mijn pillen. Jezus wat kun je het daar benauwd van krijgen. Natuurlijk mocht ik niet met Ramon bellen hoe het gesprek met Bureau Jeugdzorg was gegaan. Ik hoop dat Marjolein me dat morgen kan vertellen. Net een enorme huilbui gehad. Ze blijven doen alsof ik schathemeltjesrijk ben geworden door mijn werk. Hoe kun je nou rijk willen worden over de rug van zieke kinderen? Dan begin je toch een champignonkwekerij of zo! Als ik rijk had willen worden had ik wel in de evenementen gebleven. Is er dan niemand die nadenkt? Ik werd gearresteerd in een auto van dertien jaar oud en een negatief saldo op mijn rekening van €2000.00. Volgens mij werken ze een soort van checklist af, alles erop gericht dat je schuldig bent maar als je dat nou toevallig niet bent? Het woord alleen al, ze doen aan waarheidsvinding. Die waarheid hadden ze direct moeten vinden toen Assenberg en Moesbergen met hun “getuigenverklaringen” kwamen.

Misschien is het beter als ik helemaal mijn cel niet meer uitga. Hoe langer ik hier ben en hoe vaker ik andere gedetineerden spreek hoe depressiever ik word en hoe erger de geestelijke pijn is zonder mijn kids. Ik heb vandaag nog niets gegeten. Gewoon niet aan gedacht en geen hongergevoel nog steeds. Dat smerige brood met smeerkaas gaat me ook steeds meer tegenstaan. Maandag heeft Marjolein een gesprek met Ramon, Glenn, Kevin en Mike en weer ben ik er niet bij. Weer ben ik machteloos en kan ik niets betekenen. Vieren we dit jaar kerst als gezin? Zowel Ramon als de kids zijn nog jarig voor die tijd, hoe dan dat ik daar misschien niet eens bij ben. Misschien is het zelfs beter om niet meer te schrijven. Ik wil niet meer ik moet naar huis. Ik wil zo graag slapen en mijn hoofd even “uit” zetten. Ik kan in ieder geval foto's kijken en brieven lezen. Dat is beter dan geen foto's en geen brieven. Morgenochtend komt Marjolein al vroeg. Als zij

geweest is blijf ik in bed tot zondag de kinderen komen. Ik kom er alleen even uit om tijdens recreatie zes minuten met de kinderen en Ramon te bellen. Ik hoef die rotkoppen van de rest hier niet meer te zien. Beter dat mijn wereld hier zo beperkt mogelijk wordt anders draai ik helemaal door. Je moet hier niet zijn maar helemaal niet met PTSS. Ik krijg hartkloppingen als het luikje opengaat. De eerste keer is dat s morgens om half zeven. Ook 's avonds rond negen uur en 's nachts komen ze kijken en elke keer als ik al slaap wordt ik wakker en schiet in de stress of begin te huilen. Dan is degene die keek alweer weg. Vaak ben ik dan nog wel suf door de pillen maar niet suf genoeg om weer te slapen. Ach, ik hoef toch niets hier, who cares? Zolang ik hier zit ben ik afhankelijk van hoe de PTSS zich ontwikkelt en heb ik het zelf niet in de hand. Ik wil nog steeds elke avond de deur op slot doen bv. dat zegt genoeg. Douchen doe ik s nachts als het luikje open is geweest dan weet ik dat ze de komende uren niet komen kijken of ik niet onder de deur ben weggeglipt. Als ik bang ben val ik terug op 'veilig' gedrag. Thuis ook maar dan kan ik zelf afleiding zoeken en hier kan ik geen kant op. Het is beetje moeilijk hier de douchedeur op slot te doen, er is geen deur alleen een oud smerig gordijntje en die is nog te klein ook. Gisteravond trouwens weer brand hier. Had iemand wol in de magnetron gedaan. Ik ga maar in bed liggen nu, is beter. Ik heb de neiging een stoel door de tv te gooien hier. Morgen gaat het vast beter! Misschien mag ik dan wel naar huis.

31 Mei 2013

18.00 Uur. Om 9.30 uur was Marjolein hier. We hebben het verhoor van het UWV gisteren doorgenomen en ze vond dat ik het goed had gedaan. Wat een hufters waren dat zeg, erger heb ik ze nog niet meegemaakt. De rest van de dag was beroerd. Half uur luchten en verder in bed gelegen en geprobeerd te eten wat niet gelukt is. Ik vind dat ik Ramon en de kinderen veel te weinig zie. De band met mijn kinderen wordt geschaad. Met name Tom zie ik te weinig. Shirley kan elk bezoekuur mee maar Tom zie ik soms twee weken niet. Over circa twee weken is er weer een schorsingsverzoek. Het lijkt zo ver weg allemaal. Ik wil niet meer, ik wil naar mijn kinderen, God laat me gaan!

Zondag komen de kinderen bij de moeder/kinddag. Mogen ze van 9.30 uur tot 11.00 uur extra komen. Hoezo extra? Gaat echt nergens over. Ze zouden elke dag moeten mogen komen. Hoezo drie keer per week bellen? Ze halen hele gezinnen uit elkaar op deze manier. Je wordt al gestraft (waarom ook alweer) en dan wordt ook nog de band met je gezin tot minder dan het minimum beperkt. Soms zit ik vijftientwintig uur alleen opgesloten. Het zal vast nog veel beroerder kunnen maar buiten de rechten van mijn kinderen worden ook de rechten van de mens geschonden hier. Ik mag al 6 zes weken geen aangifte doen bijvoorbeeld. Bovendien laten ze ons hele weekenden alleen, krijgen we amper normaal te eten en worden we soms afgeblaft. Ik ben niet agressief maar moet me beheersen om er niet 1 op zijn smoel te timmeren hier. Morgen om 15.45 uur mag ik weer naar huis bellen.....hoera!!!! Fantastisch advies van 1 van de bewakers hier om de foto's in mijn cel weg te halen. Ze zei: misschien ben je minder verdrietig al je ze niet meer ziet de hele dag. Die foto's is alles wat ik heb hier. Hoezo weghalen? Dan

maar verdriet maar dan heb ik in ieder geval nog het gevoel dat ik leef. Marjolein zei dat er een heel team bezig was. Dat zal ook best maar daar merk ikzelf natuurlijk weinig van en ik voel me zo verdomd alleen hier. Al mag ik maar een half uur even thuis zijn. Even de kinderen om me heen, even zeggen hoeveel ik van ze hou en even samen zijn met mijn gezin. Kletsen, keten, in de tuin hangen....een half uurtje moet toch kunnen?

1 Juni 2013

10.25 Uur. Geld staat niet op mijn rekening dus direct in paniek. Niet bellen en niet roken een week lang. Daisy kwam om 8.00 uur vragen of ik mee ging sporten maar ik was al helemaal overstuurd door dat geld wat er niet was. Ze zei: Kom nou maar, dan ben je er even uit Von. Verteld dat mijn geld niet op de rekening stond. Haar antwoord: Geen probleem, wij bestellen wat je nodig hebt. Toen moest ik nog harder janken. Van Lale mag ik straks even in alle rust naar huis bellen als iedereen op cel zit. Gelukkig maar want het is net een kippenhok met dat bellen, iedereen zit in je nek te hijgen. Vechten om zes minuten met je gezin te bellen. Ramon net gesproken. Hij hilde, ik ook. Hij is bang dat ik twee tot vier jaar krijg. Bram wordt ook verhoord hoorde ik van Ramon. Shirley klonk gelukkig vrolijk aan de telefoon. Morgen komen Tom en Shirley.

2 Juni 2013 Moeder/kinddag

Zes uur. Tv aan en uit bed. Zet die tv aan in middenin: Het is zo stil in mij. Adem in, adem uit, de kids komen straks en daarna mag het licht weer uit tot volgende week zaterdag. Dan komen Ramon en de kids weer. Ik durfde het in eerste instantie niet op te schrijven maar ergens tussen wakker en slapen hoorde ik Ramon zeggen: Von ben je wakker? Ik heb hem antwoord gegeven. Zei: Ja lieverd, wat is er? Nog geen seconde later helemaal in paniek, Geen Ramon. Over de rest van de nacht wil ik het niet eens hebben. Ik heb constant druk op mijn borst en hartkloppingen. Alsof ik achterna gezeten word.

16.00 Uur. De kinderen zijn geweest en anderhalf uur geknuffeld en gekletst met ze. Wat ze allemaal te vertellen hadden was minder. Nadat ze weg waren ging het licht uit en goed ook. Ineens stonden ze er. Ze wilden even met me praten. Ik zei dat ik daar niet zo'n zin in had maar het moest. Ze moesten inschatten of ze me alleen konden laten of dat ik naar de iso gebracht zou worden. Er zijn afspraken gemaakt en ik ben even buiten geweest. Dat ging na tien minuten fout, ik heb er nog nooit zo doorheen gezeten. Ik ben naar binnen gebracht en heb ze gevraagd of ze me alsjeblieft alleen wilden laten. Om 15.00 uur mocht ik de kinderen en Marjolein even bellen als iedereen op cel was en dat heb ik ook gedaan. Ik weet nu hoe het is om dood te gaan, hoef alleen mijn ogen nog te sluiten.

5 Juni 2013

Paar dagen niet geschreven. Compleet van de wereld geweest. Enerzijds door dagenlang alleen in mijn cel, anderzijds door de verhalen van thuis en hoe het daar gaat.

Als je niet meer weet of het dag of nacht is, als je het gevoel hebt je gezin kwijt te raken, wat heeft het leven dan nog voor zin? En om wat? Dat is het ergste van alles. Had ik maar vijf miljoen gejat dan had ik een reden om hier te zitten. Dit is echt ziek gewoon.

Wennen hier lukt me niet. Gelukkig zit ik nu samen met Jemainy op een cel. Die is zo prettig gestoord als een deur dus sinds gisteren lach ik weer voorzichtig af en toe. Straks wordt ik weer verhoord. Ik ben zo moe van die drie dagen van de wereld dat ik me afvraag of ik dat verhoor ga redden. Morgen komt Marjolein en zaterdag Ramon en de kinderen gelukkig. In ieder geval een beetje afleiding tussendoor. Mijn favo bewaakster (not) is er weer. Hele dag op me letten en lopen zeiken. Ik stond met mijn tenen in de cel van Nada. Euh....Mw. Brinkerink, wilt u uw tenen uit die cel halen? Als ik die ooit buiten tegenkom....Gelukkig was ze er niet toen ik zo kapot was. Toen hadden de "goeden" dienst anders had ik echt de iso ingegaan. Met keiharde afspraken, doorlopende controles, celdeur open en de afspraak dat ik voor alles op de intercom zou drukken mocht ik op cel blijven met de waarschuwing erbij dat als ik me ook maar aan 1 afspraak niet zou houden ik direct de iso in zou gaan. Gisteren psych op cel net toen ik zat te huilen natuurlijk. Mw. Brinkerink het gaat niet goed met u hoorde ik.. Ja, en wat ga jij eraan doen dan denk je? Nou, praten met u! Daar heb ik geen behoefte aan, je zou 3 weken geleden al komen, houdt je niet aan de afspraken als psych dus ga gewoon weg! Dus omdat ik het druk heb en een "weekje" te laat ben wilt u niet met me praten? Ja dat klopt inderdaad. Je bent een vertrouwenspersoon die zijn afspraken niet nakomt en de moeite niet neemt dat door te geven dus....tot ziens! Oke Mw. Brinkerink eigen keus en BAM de deur sloeg dicht.

De meiden hier zijn geweldig. Ze hebben echt alles besteld wat ik nodig heb en kwamen zo gauw ze de kans kregen binnen in die 3 dagen dat ik van de wereld was. Ze kookten voor me en deden alles om me uit cel te halen.

16.00 Uur. Net verhoord, viel mee, ze waren schappelijk. Verhoor heeft van 13.00 uur tot 15.30 uur geduurd en het ging over van alles en nog wat. Daarna naar huis gebeld. Shirley klonk helemaal vrolijk aan de telefoon, dat geeft de burger weer moed. Ze hebben brieven naar me gestuurd dus ik heb weer iets te lezen als het binnenkomt. Hoe erg kun je verlangen naar post?

6 Juni 2013

In 1 keer het boek "Halve lucht" uitgelezen. Echt zo herkenbaar hoe de schrijfster schrijft over haar tijd in het Huis van Bewaring. Schijnbaar is het overal hetzelfde. Zij zat in Breda. Gisteravond een waarschuwing gekregen omdat we lachten en zongen. Ook dat mag hier niet. Toch doorgaan natuurlijk en toen kwam onze favo

bewaker Tom om nog een keer te zeggen dat we teveel lawaai maakten. Hij sloot af met: Hebben jullie me gehoord dames? Nee Tom, vertel nog eens? En lachend begon hij weer opnieuw. Tom onderscheid zich echt van de rest. Altijd vrolijk, nooit dreigen, altijd vriendelijk en zo gek als een deur. Waren ze allemaal maar zo.

Ramon wordt vanmiddag verhoord. Als advocaat heeft hij de collega van Marjolein. Klaas Arjan is een wereldvent en hij kwam bij mij op bezoek toen Marjolein op vakantie was zodat ik mijn cel uit kon en er iemand op bezoek kwam tussendoor. Volgens Ramon ben ik vierentwintig juni thuis. Nog achttien zinloze dagen dus. Ik hoop dat Marjolein zo komt. Het is nu 08.30 uur. Gisteravond hebben we de nieuwe nummer 1 voor het Openbaar Ministerie ingestudeerd: "They still haven't found what they are looking for" van U2. Het is dag zesenvijftig hier. Zesenvijftig dagen zijn uit ons leven weggevaagd. Zomaar, omdat het kan!

Vrijdag 7 Juni 2013

Marjolein is net geweest met post en een brief van Bram en Glenn. Bram was kort en zakelijk, twee regels (later is me uitgelegd waarom dat was). Glenn was lieve brief al snap ik niet waarom hij boos op me is. Daarna tegen de bewaker gezegd dat ik op de TRA lijst sta maar niet met advocaat ga bellen. De TRA lijst is bedoeld om je advocaat of andere instanties te bellen. Hij vroeg of ik Bureau Jeugdzorg ging bellen dan. Nee, die ook niet ik wil gewoon mijn dochter en zoon bellen. Op zijn lijst schreef hij Bureau Jeugdzorg, gaf me een knipoog en zei: Je kan nu boven bellen Von, daar is niemand. Het is even zoeken maar ze bestaan....tnx Evert! Shirley gebeld en nadat ik opgehangen had in huilen uitgebarsten weer. Ik wil niet steeds huilen maar als ik ze hoor ga ik helemaal stuk, ik kan het niet stoppen. Bij Ramon gaan ze voor vrijspraak. Bij mij is het afwachten maar elke dag die ik krijg is onredelijk. Ik blijf erbij dat ik niets verkeerd heb gedaan. Nu weer post van de belastingdienst over de VOF. Heeft die geweldige boekhouder dus ook niet gedaan. Hij maakte toch de vereffening! Op een dag loop ik hier de deur uit.. Dan zal ik mijn taak op deze wereld zeker afmaken maar of het nou over tien of twintig jaar is, er komt een dag..... Het verschil is dat ik dan in ieder geval weet waarom ik zit.

Jemainy is naar de rechtbank vandaag. Haar dertig dagen zijn morgen om en ik denk dat ze naar huis gaat. Ik gun het haar enorm maar zie erg op tegen het alleen zijn of een Roemeense celgenoot krijgen of zo. Lekker egoïstisch wordt je hier ook. Net op intercom gedrukt of het luik open mag. Niemand zit te wachten op een paniekaanval van me en binnen een minuut ging de cel open. Heerlijk dit. Dat 1 deur zo'n verschil kan maken. Straks luchten van 12.45 uur tot 13.45 uur. Prachtig weer nu maar we gaan vast niet BBQ-en. Ik wil zo zo zo graag naar huis. Ik mis mijn vriendje Tom en mijn wonder Shirley. Ik mis ze zo verschrikkelijk dat het niet in woorden uit te drukken is de pijn en het verdriet. Omdat het kan in Nederland.

Nog iets waar ik over na moet gaan denken. Het proces zelf. Hoorde van Marjolein dat de pers er zeker zal zijn. Ik ga deze week beginnen met mijn verhaal in mijn woorden. Als God bestaat laat hij me naar huis gaan voor het proces dan kan ik me in alle rust voorbereiden ipv me voor te bereiden terwijl ik opgesloten zit. Ik kan nu toch niet nadenken! Snappen ze dat nou niet? Snappen ze nou echt niet wat PTSS inhoudt? Dat je bij elke sleutel, bij elk geluid, bij elke keer dat je stemmen hoort hartkloppingen hebt, je continu het gevoel hebt achterna gezeten te worden en uit angst niet meer kunt relativiseren. Dat ik doorlopend aan het beeld denken ben en de meest verschrikkelijke dingen zie gebeuren. Nee, dat snappen ze hier idd niet. Zelfs de psych niet. En hoe leg je dat uit? Ze zien me hier denk ik als een instabiel wrak en ze zijn bevooroordeeld. Twee dagen moet ik mijn slaappillen om 21.00 uur innemen, de andere 5 dagen worden ze om 16.30 uur in mijn cel gebracht want dan is er geen avondrecreatie, is de afdeling om 17.00 uur leeg en is er geen bewaker meer. Vandaag mag het luik open blijven omdat Jemainy er niet is. Hoe dan voorbereiden? Ik overleef hier dat is prioriteit nummer 1. Voorkomen dat ik mezelf kwijt raak en helemaal doordraai. Ik weet van zoveel dingen sinds ik hier ben niets meer, het is 1 groot zwart gat soms. Pas als er rust in mijn hoofd komt kan ik iets.

Morgen bezoek van de kinderen en Ramon. Ramon heb ik tien dagen niet gezien door dat fantastische rooster hier en uiteraard zal er een waarschuwing komen omdat we bv hand in hand zitten. Na een uur terug naar cel en weer in elkaar donderen. En dan....is het weer maandag. Doelloos, nutteloos en kansloos ben je hier. Overgeleverd aan een chagrijnige piwi omdat zijn vrouw misschien al een week geen sex met hem wil of een kampbewaakster die er lol in heeft zoveel mogelijk te jennen en te dreigen. Ik snak naar zuurkool met worst. Ik snak naar iets warm en gezonds te eten. Tien April is de laatste keer geweest dat ik warm gegeten heb. Het enige koken wat ik hier doe is van woede.

Zondag 9 Juni 2013

Gisteren zijn Shirley, Tom en Ramon geweest. Tom is boos en verdrietig, Shirley zit erdoorheen en Ramon maakt een verslagen indruk. Ze krijgen allemaal teveel te verwerken en ik kan niets doen. Ik sta erbij en ik kijk ernaar.

Gisteravond best gezellig op cel met Jemainy tot ik verschrikkelijke pijn op mijn borst kreeg, geen lucht meer kreeg en zelfs praten deed verschrikkelijke pijn. Tintelingen in mijn arm en ik durfde niet meer te bewegen. Jemainy heeft op de intercom gedrukt en om hulp gevraagd. Kwam er eerst een piwi kijken en circa twintig minuten later was de dokter er. Al die tijd tot de dokter er was dacht ik: Nu ga ik dood. De dokter heeft me valium gegeven en hield het op stress (twee dagen later bleek dat Ramon zijn moeder overleden is op het moment dat ik die pijn had).

Net mentorgesprek gehad. We zijn tot vraag 1 gekomen. Het was te heftig voor me en misschien voor mijn mentor Sandra ook wel. Was het eerste normale

gesprek op niveau wat ik hier heb gevoerd. Ik voel me niet goed. Ik vraag me af wanneer die test hier voorbij is en ik “geslaagd” ben.

10 Juni 2013

07.00 uur Gisteren een uur lang geprobeerd naar huis te bellen. Niet gelukt. Heb voicemail Marjolein ingesproken over wat er gebeurd was. Zo direct horen we of Jemainy naar huis mag, dan ben ik weer alleen als dat zo is.

10.00 uur. Jemainy is vertrokken om 09.45 uur. Zojuist het bericht gekregen dat Ramons moeder is overleden.

13 Juni 2013

Voor de schorsing naar de rechtbank. Om 16.00 uur het bericht van de gevangenisdirecteur dat ik geen verlof kreeg voor de begrafenis van Ramons moeder. Tien minuten later bericht van de rechtbank dat ik een week geschorst wordt en naar huis kan tot twintig Juni. Tussendoor nog even nieuwe celgenoot...een junk! Naar huis gestuurd en mijn paspoort mee. Hoezo vluchtgevaarlijk? Zijn ze nou zo dom?

20 Juni 2013

Let's make it all, all for one and all for love.

Weer binnen! Terug in de hel. De week thuis ging snel en wat voor week? Al dat verdriet, de onmacht en de boosheid bij de kinderen en ons. Ramon opnieuw aan de drank en van het pad en het ging zo goed. Tom die alles “gelaten” ondergaat, Shirley boos, verdrietig en opstandig en ik geen ruimte voor mijn gevoel omdat er constant aan me getrokken werd, iedereen aandacht wilde en het ook opeiste en afdwong. Aan de andere kant ook heerlijk om ze te zien en om me heen te hebben. Beter zo dan niet en ik snap het ook wel. Medelijden, diep medelijden heb ik met ze. Ramon gek gemaakt door zijn omgeving en de hele dag roept dat hij een loser is, Shirley die er niets mee van begrijpt en Tom die alleen maar riep: Ik wil thuis blijven bij jou mam. Bureau Jeugdzorg eiste dat ik vrijdag direct zou komen, Glenn en Kevin die onredelijk doen en Ramon die wegliep en paar dagen wegbleef. Shirley die tegen me schreeuwde en ik onderging het allemaal gelaten. Ik probeerde redelijk te blijven maar ik kwam terug op mijn cel en ben direct in slaap gevallen de hele middag. Dood en doodmoe.

Gelukkig ook veel mooie momenten. Twee dagen met Shirley alleen doorgebracht, uit eten geweest en de confrontatie met de buitenwereld die best meeviel. Ruud en Petra gezien. Helaas lukte het eten deze week ook niet. Ik heb enorme blaren in mijn mond. Wel heb ik geslapen zonder pillen. Paniekaanvallen heb ik thuis niet zoveel gehad. Echt veel geslapen heb ik ook niet, hooguit drie uur per nacht op de laatste twee nachten na omdat ik medicijnen heb gehaald bij de

huisarts. Geen rammelende sleutelbossen de hele tijd, deuren die open en dicht gingen wanneer ik het wilde en zomaar een telefoon pakken en bellen langer dan zes minuten. Wel heb ik hele dagen in de tuin doorgebracht, bang om binnen te zijn. Gelukkig was het mooi weer. Jammer want het ging zo goed. Terug bij af qua PTSS en misschien nog wel verder. De angst regeert ook als ik thuis ben. Zoveel stress ook thuis. De media die zomaar voor de deur kan staan. Shirley nu naar haar vader waar ze niet wil zijn. Ik kan de kinderen niet beschermen dat is duidelijk en toch wil ik nu naar huis.

Vluchtgevaarlijk op dertien juni volgens de officier van justitie en dan voor een week naar huis gestuurd worden met je paspoort. Ik heb het bewezen, niet vluchtgevaarlijk dus. Hier is niets veranderd. Het voelt nog erger dan het al was. Het is wachten tot mijn hoofd snapt dat ik hier weer ben en dan zal ik wel knakken weer. Vanmorgen werd ik wakker gemaakt door Ramon, dronken we samen cappuccino, nam ik helemaal kapot afscheid van de kinderen en bracht Ramon me weg. Huilend gingen we uit elkaar. Hij terug naar Groningen en ik terug naar de hel. Ach, je schrijft het en dan knak je ook natuurlijk.

Dinsdag komt Marjolein. Ik hoop dat het volgende schorsingsverzoek snel behandeld word en ik naar huis mag. Het proces zelf, misschien ben ik te optimistisch maar uiteindelijk zullen ze toch wel snappen dat ik niets verkeerd gedaan heb?

Gelukkig heb ik mijn vrienden in Turkije ook nog gesproken. Als het aan hun ligt zijn we er morgen en als het aan mij ligt gisteren al. Ik had wel het idee dat de huistelefoon getapt werd maar dat is niet zo boeiend. Als ze hopen dat ik andere dingen zeg of meer te vertellen heb dan ik in de verhoren heb gedaan kunnen ze hun tijd en geld beter aan andere dingen verspillen. Er is niets anders nl, dat is een feit. Als je niet liegt hoeft je ook niet te onthouden wat je gezegd hebt. Toch goed van me dat dat 1 van de lessen aan mijn kinderen is geweest altijd. Al verhoren ze me dertig jaar de hele dag, iets anders zal er niet uit komen.

Ik heb alle brieven en foto's weer mee terug genomen naar hier, alles opgehangen en net of ik nooit ben weggeweest. Vanmorgen en afgelopen week voelt als een jaar geleden. Ik hoop dat ze het redden thuis. De enige van wie ik het zeker weet is Tom. Ramon en Shirley houden het niet zolang meer vol. Ach en verder, geen eten voor me hier, ze dachten dat ik morgen pas terug kwam. Nog steeds geen medicijnen om rustig te blijven en nog steeds geven ze me het gevoel alsof ik de minister president heb vermoord. Vandaag detentieverklaring aangevraagd.

21 Juni 2013

Vandaag is de zomer begonnen. Grauw, regen, koud en alleen. Gisterochtend werd ik thuis bij mijn kids wakker. Vanmorgen werd ik wakker in een stapelbed met een junk onder me. Geen koffie, geen suiker, geen eten, niet bellen enz enz. 1

Van de piwi's roept net: Goed van je dat je bent terug gekomen Von. Tja, waarom zou ik op de vlucht gaan? Ook omdat ik mensen geholpen heb? In het begin geloofde ik nog in het systeem (welke dat dan ook is) in Nederland. Nu denk ik ze klooiën maar wat aan allemaal. Zit er hier 1 al een maand voor het stelen van een tandenborstel bij de HEMA en er is er 1 weg na drie weken die had een juwelier overvallen. Ik vraag me weleens af wat je gedaan moet hebben om hier als bewaker te werken.....

Mijn celgenote wist te vertellen dat ik vannacht tekeer ben gegaan. Onrustig, schreeuwen, huilen en ik werd inderdaad ook gebroken wakker. Heb de neiging die deur eruit te trappen hier. Ik moet schrijven anders draai ik door. Ik ben zo verschrikkelijk boos. Ik hoop dat ze snel klaar zijn met hun onderzoek ook al is die eenzijdig en zijn ze erop gebrand me aan de hoogste boom te hangen. Ik denk er zo vaak aan. Als de tijd zou kunnen worden terug gedraaid zou ik dan hetzelfde doen? Ja, maar dan met een andere boekhouder.

22 Juni 2013 08.00 uur

Luchten, recreatie, andere dingen, het boeit me allemaal niet. Ik kom mijn cel uit om naar huis te bellen en verder lig ik op bed. Simpelweg omdat ik mijn cel niet meer uit durf. Thuis die week heb ik in de tuin doorgebracht zelfs in de regen. Daar wilde ik niet binnen zijn, hier wil ik niet buiten zijn. Eten doe ik niet, slapen met pillen wel. Mijn celgenoot ligt hele nachten wakker door me. Gisteren heb ik de directeur te spreken gevraagd en Marjolein gebeld. Medicijnen om rustig te blijven, geadviseerd door het ziekenhuis worden me nog steeds geweigerd. Om kwart voor negen mag ik bellen met thuis. Ik droom er de hele dag van bij de kinderen te zijn. Ramon...ik hou van hem maar het leven wat we hadden wil ik niet meer. De drank maakt alles kapot en het ging zo goed. Die medicijnen....de junk op mijn cel snuift Ritalin en ik krijg gewoon de medicijnen die ik nodig heb niet. Net naar medische dienst geweest, pijn op mijn borst.

23 Juni 2013

Shirley en Tom zijn net op bezoek geweest. Ramon schitterde door afwezigheid. Was wezen stappen, prioriteiten hé, ik snap het. Ik raak hem kwijt. Ik voel het en ik weet het. Dat "vrienden" opzoeken, stappen, lol hebben en er niet zijn voor mij en de kinderen zegt genoeg. Houden van is inderdaad niet genoeg. Hij roept heel hard dat hij direct terug komt als ik naar huis mag en dat hij direct stopt met drinken maar ik heb hier geleerd dat sprookjes niet bestaan. Soms voelt het als een straf om van hem te houden. Verder heb ik net de bonje met 1 van de piwi's uitgesproken en nu weer op cel. Het is nu 16.30 uur en het weekend zit erop. Morgen om 12.45 uur mag ik er weer even uit om eten te pakken. Ik moet naar huis. Ik heb doorlopend pijn op mijn borst, kaak, arm en aanval op aanval. Straks ga ik dood hier.

19.00 uur. Arts is net weg. Pijn op mijn borst en in mijn kaak is niet te harden en ik heb mijn longen uit mijn lijf gespuugd. Twee paracetamol gekregen en de boodschap dat ik uitgeput ben.

24 Juni 2013

Nada gevraagd of ze Marjolein wil bellen in verband met medische zorg die ik gewoon nodig heb. Marjolein PI gebeld en kwartier later werd ik opgeroepen door de medische dienst. Nog steeds ontzettende pijn op mijn borst, kaak enz en spugen, spugen, spugen. Woensdag laten ze iets weten. Ik hoop dat ik het haal!

Gisteravond vertelde Ramon aan de telefoon dat hij inderdaad was wezen stappen en daardoor niet op bezoek is gekomen. Hij kan niet thuis zijn om voor de kinderen te zorgen maar wel hele nachten stappen. Ook had hij op facebook gezet dat hij blij was weer in Groningen te wonen en bij zijn vrienden in de buurt te zijn. Nog geen vijf minuten later roept hij dat hij me zo mist en direct naar huis komt als ik vrij ben. Ik snap er niets meer van allemaal. Ik begrijp niets meer van de hele wereld. Hoe kun je nou feesten en stappen als je vriendin opgesloten zit, haar dochter alleen thuis zit en met welk geld in godsnaam? Soms emotioneel maar vaak gefrustreerd, bang en veel pijn. Het enige wat ik niet meer doe is huilen, misschien heb ik daarom zo'n pijn op mijn borst. God laat die schorsing snel komen ik red het echt niet hier. Ik ben nog steeds mijn cel niet uitgeweest en heb v.a. dat ik terug ben niet meer gegeten op twee broodjes na die ik uitgespuugd heb weer. Morgen komt Marjolein gelukkig .

's Avonds kreeg ik nog een brief van de medische dienst dat ik twee keer per dag Diazepam krijg om rustig te blijven.

25 Juni 2013

Van slaappillen met Diazepam in combinatie met niet eten wordt je misselijk en duizelig. Zal vast ook in de bijsluiters staan maar die krijg je er hier niet bij. Shirley. Zo verdrietig tijdens het bezoek, ze zag er zo uitgeblust uit. Waar is ze nu? Bij haar vader? Thuis? Ik heb geen idee en het vreet aan me. Tom's gezichtje. Gelaten. Het gaat goed met hem maar hij blijft doorlopend vragen wanneer ik naar huis mag. Kon ik hem maar antwoord geven. Gelukkig gaat hij bijna op vakantie. Ik hoop dat hij een beetje afleiding kan vinden en het leuk heeft. Ramon. Waar is hij en wat vreet hij uit? Is het echt weer net als vroeger? Liegen, afspraken niet nakomen of zit ik er helemaal naast. Ik hoop het maar mijn intuïtie zegt iets heel anders. Soms heb ik zin om alle foto's van de muur te rukken. Het doet zo'n pijn ernaar te kijken. Door brieven te blijven lezen en foto's te kijken blijf ik me bewust van het feit dat ik twee prachtige kinderen heb en ik vol moet houden.

26 Juni 2013

Vanmorgen om 09.30 naar medische dienst geroepen. Maandag bloed prikken om cholesterol en nierfunctie's te controleren. Vanaf morgen drie keer per dag Diazepam. Het is te weinig, de pijn blijft.

Om kwart over tien was Ramon er. Ik wilde niet huilen maar de wetenschap dat het tien dagen duurt voor ik hem weer zie maakt me gek. Tom zie ik waarschijnlijk helemaal niet mee voor hij op vakantie gaat met zijn vader. Vijf weken geen Tom, twee weken geen Shirley en tien dagen geen Ramon.

Prompt twee uur nadat Ramon weg was pijn op mijn borst, hartkloppingen en beroerd. Ze konden niets voor me doen behalve me verhuizen naar een 1 persoons cel welk aanbod ik ook direct heb aanvaard. Eindelijk van die Ritalin snuivende junk af. Dat alleen is al stuk rustiger. De andere kant is dat ik nu weer alleen ben dus waarschijnlijk vaker in paniek maar dan maar! Ik denk dat ik die verhuizing mede aan Marjolein te danken heb. Ik weet niet hoe ze het doet maar ze doet het. Vanavond Shirley en Tom bellen. Ik mis ze zo, het is niet fair wat er gebeurd. .

Om 18.00 uur Shirley gebeld. Ze klonk vrolijk en gaat morgen naar ons eigen huis in Almere. Ramon ook gesproken en die liep te zeuren over de ING code. Geen idee waarom hij die nodig heeft. Ik wil het niet voelen maar mijn intuïtie zegt dat het niet goed is met Ramon. Ook begint hij steeds over zijn sieraden, in elk gesprek komt hij daarop terug. Misschien denk ik te negatief maar hij is me ook net even TE graag in Groningen. Zijn verhaal is dat hij klaar is met Almere en daar zijn vrienden heeft . Ook spreekt hij af met vrouwen die ik niet ken, gaat hele nachten stappen en heeft het maar over verhuizen naar Groningen. Enige reden waarom ik zou verhuizen is dat heel Almere ons kent en ik geen zin heb de komende vijf jaar het alleen maar te hebben over wat er gebeurd is en me te verdedigen. Alles gaat ook alleen maar over hem. Ik voel me zo alleen hier. Misschien ben ik niet eerlijk en objectief nu tegenover hem maar ik voel me heel beroerd bij de verhalen die hij me verteld. Het voelt gewoon niet goed! En dan zijn strijd nog tegen de drank, laten we hopen dat hij snel stopt weer met drinken. Het is nog maar zo kort geleden dat hij weer begon met drinken, misschien is hij er nu snel weer vanaf en wordt het weer de oude Ramon.

Donderdag 27 Juni 2013

En we beginnen de dag met Diazepam en het liedje: "There is always tomorrow" op televisie. Goed om te weten! Tomorrows uitzicht is weer een doelloze, nutteloze, kansloze dag tussen de junks, Roemenen, moordenaars en debielen hier op een paar uitzonderingen na. En toch blijven sommige dingen vaag. De hele dag om na te denken en toch lukt het me niet om lang achter elkaar helder te denken. Soms begin ik de dag redelijk optimistisch maar het kan zomaar zijn dat ik een liedje op tv hoor of een zwaan buiten in de sloot zie zwemmen en volledig in elkaar donder. Ik ga maar even douchen, misschien helpt het. Ineens moet ik heel hard huilen. Ik wil die zwanen voeren. Ik wil met Shirley en Tom watergevechten in

de tuin houden. Misschien wil ik wel teveel en zijn die dingen voor mij niet meer weggelegd, is er teveel gebeurd en komt het nooit meer terug allemaal.

Om 14.00 uur was de reclassering er. Ze was verbijsterd. Vriendelijke vrouw. Volgende week donderdag komt ze weer. Verder de hele dag in bed gelegen. Om 16.00 uur Ramon gebeld. Hij vertelde dat dinsdag mijn kantoor ontruimd wordt. Zeven jaar werk wordt vernietigd en ik vraag me af waarom. In Godsnaam waarom??? Bloed, zweet en tranen...allemaal weg. Morgen met Marjolein bespreken. Ik hoop dat ze komt.

Vandaag ben ik alweer een week terug van de schorsing. Er is nog niemand hier die begrijpt waarom dat nou was. Wie je ook spreekt, ze hebben het nog nooit mee gemaakt. Ook die mevrouw van de reclassering niet. Zo snel als die week thuis ging zo langzaam gaat het hier. Ik mis de kinderen verschrikkelijk. Tom met zijn enorme humor, Shirley met haar ad rem antwoorden. Vanmiddag vertelde ik over de kids aan de reclassering. Hoe ik alles op alles heb gezet voor de kids en al die kinderen met een beperking. Ze doen het stuk voor stuk prima maar de prijs is hoog. Nooit ben ik zolang van de kinderen gescheiden geweest. Zelfs als ik geopereerd werd liep ik vaak dezelfde dag het ziekenhuis uit om maar bij de kinderen te zijn. Vandaag overdag ook uren liggen huilen. Helpt goed die Diazepam.....not! Maar wat verwacht je ook van twee mg per keer op achtentachtig kilo? Het is nu 18.15 uur en ik denk dat ik mijn slaappil in ga nemen en ga slapen. Meestal kan ik 's nachts beter nadenken. 's Middags en 's avonds lukt dat gewoon minder daarom werkte ik thuis ook vaak 's nachts. Morgen weer een dag. Another day in paradise. I am looking forward. Goh, hoor net over fraude bij de staatsloterij, ik vond het al gek dat ik nooit iets heb gewonnen in twintig jaar.

Vrijdag 28 Juni 2013

Gisteravond helemaal stuk gegaan. Gelukkig zit ik nu naast Nada op cel. Ze hoorde me huilen en riep me door het rooster in het raam. Vroeg wat er was. Ik heb haar eerlijk verteld dat ik nu liever dood ging ter plekke dan nog een half uur langer hier opgesloten te zitten. Ze had het vandaag over een dubbele cel ergens linksboven. Ze gaat proberen of het lukt om ons samen op cel te laten plaatsen vandaag. We shall see. Zo luchten. 07.45 uur, mooie tijd ook weer.

22.00 uur

Vanmorgen en vanmiddag half uur gelucht (op vrijdag is er twee keer luchten). Verder geslapen hele middag en Nada had gekookt. Marokkaanse kip. Ook heeft ze Ramon voor me gebeld. Nada is reinigster dus die mag de hele dag de cel uit. Bij het bellen tijdens TRA worden we gecontroleerd. Ze blijven er zelfs bij staan als je je advocaat belt ook al mogen ze dat niet. Marjolein nog gebeld en die mevrouw van de reclassering. Later zat ik op MTV Snooky te kijken met haar pasgeboren baby. Ik kan me nog zo herinneren dat mijn kinderen geboren

werden. Shirley na zevenentwintig uur, een heel klein licht meisje van vierenveertig centimeter en 2600 gram en Tom via een keizersnede drieënvijftig centimeter en zeven pond. Ik zat te kijken en ging helemaal stuk. Enige wat ik nog doe is op bed liggen, soms slapen en veel naar de muur kijken. De bewaker vroeg me of ik wilde opletten dat ik mijn dag en nacht ritme niet ging omdraaien. Nou en, lekker boeiend ook. De komende zesentwintig uur zit ik op cel dus: who cares? En waarom kijk ik in godsnaam MTV? Feels like i am losing my mind sometimes. Zit bijvoorbeeld tennis te kijken en vraag me dan na een kwartier af waarom. Ik haat tennis en ik ben boos. Niet gewoon boos maar woest! Ik heb zin om iemand aan te vliegen. Vreet me al weken op van binnen, slik hier alles in wat ik wil zeggen bang voor de ISO, bang voor drie dagen "celstraf", bang voor mezelf maar nu heb ik zin om te schreeuwen, te slaan en om de veroorzakers van dit alles heel Nederland door te trappen. Het enige wat ik hoop is dat ik me tot de schorsing in kan houden en bij het volgende verzoek naar huis mag. Achtenzeventig dagen van ons leven zijn weg, afgepakt en krijgen we nooit meer terug. In die achtenzeventig dagen zijn de kids hun moeder kwijt geraakt en moeten we nog zien hoe we hier allemaal uitkomen en onszelf weer bij elkaar kunnen rapen. In de laatste achtenzeventig dagen ben ik alles kwijt geraakt wat me lief is inclusief mijn bedrijven, kreeg ik het stempel vluchtgevaarlijk en fraudeur en is mijn gezin helemaal door het slijk gehaald in de media. Who wants to live forever? Ik kan me niet meer concentreren en in mijn hoofd gaat alles door elkaar. Wat ga ik doen als ik hieruit kom bijvoorbeeld? Ben ik dan nog in staat om voor de kids te zorgen? Is Tom niet beter af bij zijn vader tot ik weer normaal ben en niet meer overal bang voor ben. Wat is de definitie van normaal by the way? Hier is in ieder geval niemand normaal zelfs de psych niet. Of ben ik niet normaal? Sporen zij wel en ik niet?

Zaterdag 29 Juni 2013 07.00 uur

Huilend wakker geworden. De sombere gedachten overheersen alles. Er is niets positiefs meer. Pas over een week weer bezoek en meestal na het bezoek nog meer kapot van verdriet. Tom en Shirley al twee weken niet gezien. Shirley heb ik nog wel aan de telefoon gehad een minuut en daar moest ik nog voor vechten ook. De bewakers moesten ingrijpen tegen de Roemenen en toen dat voorbij was had ik nog een minuut om Shirley te bellen. Ik heb geen idee hoe het nu met ze gaat. Al zou ik echt gefraudeerd hebben dan nog is dit onmenselijk, ik ga eraan kapot van binnen. Om 10.30 uur heb ik zes minuten de tijd om de kinderen te bellen. Ik heb ze wel geschreven en ze schrijven mij ook maar voor hun brieven hier zijn gaan er minstens zes dagen overheen. Ik ben vet depressief, zie geen uitweg meer. Elke minuut hier is er 1 teveel. Beter dat ik mijn ogen voorgoed sluit, ik trek het gewoon echt niet meer hier.

10.30 uur Net Shirley gebeld en daarna Ramon. Ik moest zo hartverscheurend huilen, ging helemaal stuk aan de telefoon. Rest van de dag huilend in bed gelegen.

Vijf uur. Net toen de piwi's vertrokken Nada gesproken door het rooster. Ze vroeg waarom ik zo overstuur was en behalve voor het bellen mijn cel niet uitkwam. Uitgelegd (voor zover dat kan schreeuwend door een rooster) dat ik op ben. Uitgeput, bekaft, pijn en immens verdriet. Het laatste wat ze zei was: Ik trek je morgenochtend om negen uur die cel uit om te luchten, je gaat mee! Enige antwoord dat ik had was nog harder janken. Als er leven is na de dood pas ik bij deze!

Het ergste gevoel is het verscheurd worden. Het ene moment denk ik : Kom op Von, je bent er bijna (althans dat hoop ik) hou nog even vol, het volgende moment zou ik willen dat ik niet meer wakker wordt. Iedereen leeft naar negentien Juli maar volgens mij denkt niemand verder dan negentien Juli. Ik zie verschrikkelijk op tegen het leven na negentien Juli ervan uitgaande dat ik dan geschorst wordt. Ik werkte de hele week met mijn hele ziel en zaligheid. Was continu in gevecht voor alle kids tegen Bureau Jeugdzorg, Zorgkantoren en tegen die zwartmakerij die al twee jaar bezig is. Daarbij deed Ramon de laatste anderhalf jaar niets anders dan voor nog meer problemen zorgen door de drank. God, hoe heb ik het volgehouden ook en logisch dat ik helemaal doordraai hier. Wat ga ik doen als ik hieruit kom dan? Van driehonderd kilometer per uur naar stilstand. Ik vraag me zo vaak af hoe het met alle kids gaat. Met name de kids die door de thuissituatie enorm kwetsbaar zijn. Ik mis ze allemaal enorm.

I don't know who i was untill i loosed who i am. How can people look like angels but be the devils themselves?

Moeten we niet gewoon naar Turkije gaan als ik hieruit kom zodra het mag? Ik ben mezelf zo kwijt. Ik ben zo bang dat als ik naar huis ga dat het dan gaat zoals in de week schorsing. Ramon die zichzelf niet onder controle had, agressief was en dronken, de kinderen die weer midden in de ellende zaten door zijn gedrag en ikzelf die erbij stond en ernaar keek niet bij machte in te grijpen wetende dat ik een paar dagen later weer terug moest. Het is nu niet het moment om daarover te praten met Ramon maar 1 ding weet ik zeker, ik ga niet meer terug naar dat leven waarin Ramon zijn drankprobleem de dag bepaalde. Dan maar stuk van verdriet maar die Ramon hoeft ik nooit meer terug. Ik wil niet bang voor hem zijn als hij gedronken heeft, ik wil niet dat de kinderen dat meemaken ze hebben genoeg te verduren gehad. Of bestaan sprookjes wel en can we do the unthinkable? Morgen zouden we twee maanden getrouwd zijn.

Intussen ben ik mijn extentions uit mijn hoofd aan het trekken, doet nog zeer ook. Het is al 18.30 uur. Time flies when you're having fun. En dan op de muziekzender op tv Mariah Carey met: I want to know what love is. Is vast om het feest compleet te maken. Het is dat ik niet drink anders had ik nu een borrel genomen. Nog zo'n lekker nummer qua tekst: Naughty Boy met Lalala. De naam van de groep zegt iets heel anders dan de tekst van het nummer. Is Ramon zijn nieuwe nummer en ik weet even niet wat ik ervan denken moet. Ik weet wel dat ik er alles voor over heb om een dag met mijn vrienden in Turkije door te brengen. Hun visie op dingen is zo anders als die van ons. Mijn beste vrienden daar leerde ik allemaal

zo'n vijftien jaar geleden kennen. Toen ik die week geschorst was smeekten ze me bijna met de kinderen naar Turkije te komen. Turker heb ik verteld wat er in dat weekend dat ik thuis was gebeurd is met Ramon. Het enige wat hij zei was: That motherfucking basterd, how could he do that? En weer hoorde ik mezelf Ramon verdedigen. Turker vroeg wat er moest gebeuren voor ik er echt klaar mee was. Ook hij heeft zoveel mee gemaakt in het hotel met een stomdronken Ramon. Een Ramon die me sloeg en nog veel meer. Ze tolereren Ramon om mij en waren wel een soort trots op hem toen hij was gestopt met drinken. Ze geloofden, net als ik, weer in hem. Zij waren erbij toen Ramon me ten huwelijk vroeg in Turkije en zouden getuigen mits hij zou stoppen met drinken. Voorlopig zit Ramon nu in Groningen (waar hij nooit kwam) en zit Shirley overal en nergens en lijken voor Ramon andere dingen belangrijker dan zijn gezin. Ben ik te onredelijk? Jaloers? Vertrouwen kwijt? Weet ik veel en wat doet het er ook toen ik kan er toch niets aan veranderen nu.

Shine bright like a diamond. Right! Die Rihanna zouden ze moeten verbannen levenslang. Ik kan het nummer niet meer horen. Volgens mij staat dat eiland van Mandela nog leeg. Mooie plek voor sommige mensen. Arme Mandela trouwens. Als ik dan voor iemand respect heb is hij het wel. Zijn halve leven gevangen gezeten om zijn principes die hij niet wilde laten varen, zelfs niet voor zijn vrijheid. Leden van het ANC zingend voor het ziekenhuis. Repect!

Misschien moet ik gewoon blijven schrijven. Muziek keihard aan en blijven schrijven. Zo gauw ik stop met schrijven draaien mijn hersenen weer overuren en het gaat nergens over. Van de hak op de tak. Zo vroeg ik me vanmiddag ineens af hoe het met de olijfboom zou zijn in de tuin. Ben je dan gestoord of niet?

If the truth is been forbidden then we're breaking all the rules. Mooie tekst en de truth will come out tot Kamervragen aan toe. We will find our voices, i am not afraid, they can read all about it. Hoop weldat ik die voice snel vind. Voorlopig ben ik alleen maar lam geslagen. Vrij zijn en rustig kunnen nadenken dan komt de logica er vanzelf wel weer uit. Nu zijn het vlagen. Ik kan er niets mee.

Zondag 30 Juni 2013 07.00 uur

In plaats van een champagneontbijt en een leuke zondag met de kinderen omdat we twee maanden getrouwd zouden zijn vandaag een chagrijnige bewaker. Hij zou zelf eens een diazepammetje moeten nemen. Ik heb medelijden met zijn vrouw (als hij die heeft). Hij waarschijnlijk ook met mijn vriend en kinderen. Zo gezellig ben ik niet tegen ze namelijk. What goes around comes around al is het wel jammer dat ik afhankelijk van ze ben en dus nooit "win". Om negen uur mogen we een uur naar buiten en dan morgenochtend 10.15 uur weer de volgende lucht. Wie dat bedacht heeft zouden ze drie weken moeten opsluiten hier. Na drie weken heb je het rooster gehad en begin je weer bij week 1.

Schoot me net te binnen. Toen ik van de week Marjoleins kantoor belde en de telefoniste zei dat ze een terugbelverzoek ging doen antwoordde ik dat ze die niet doorgeven hier. Na dat gesprek werd ik door een bewaker gecorrigeerd en zei ze dat die altijd worden door gegeven. Dat is zeker niet zo. Waar het om gaat is dat de gesprekken met mijn advocaat dus gewoon worden afgeluisterd en ik ermee wordt geconfronteerd later. Sterker nog de bewaker bleef erbij staat toen ik de reclassering belde en Marjolein. Bovendien moeten we op de telefooncellen bellen die hier hangen wat betekend dat alle gesprekken met de advocaat worden opgenomen en/of meegeluisterd.

08.30 Uur Zo maar even naar buiten. Ik voel me slecht. Pijn op mijn borst, last van mijn nieren, spugen als ik gegeten heb en constant overstuur en in paniek. Net de brieven gelezen die ik gekregen heb van de kinderen en hun tekeningen bekeken. Zo lief en weer huilen natuurlijk. Het wordt een lange zware dag. Fuck die Diazepam ook, het helpt niets. Het zal me ook niets verbazen als ze placebo's uitdelen hier in verband met de bezuinigingen. Morgen komt gelukkig Marjolein weer. Even een uur extra die cel uit en een normaal iemand om mee te praten. Kon ik de kinderen maar even zien, kon ik maar even bij ze zijn.

Is suicide painless? Had ik het lef maar. Ik heb het gevoel dat ik alles kwijt ben. Materiaal heeft me nooit geboeid maar mijn gezin. Als ik thuis kom kan ik Tom nooit bieden wat hij bij zijn vader krijgt. Jarenlang heb ik het onmogelijke gedaan maar ik heb er de kracht niet voor nu. Ik weet niet eens of ik ooit nog naar buiten durf. Het is zo groot buiten. En Shirley verdient zoveel beter dan een moeder die niet eens meer voor zichzelf kan opkomen meer. Een moeder die de weg kwijt is. Ik wil gewoon niet meer. Hoe moeilijk kan doodgaan zijn? Als God bestaat en sprookjes ook dan ben ik misschien volgend weekend wel thuis.

1 Juli 2013 (dag 81)

Vanmorgen bij de MD geweest om bloed te prikken en voor urineonderzoek. De uitslag volgt nog. Direct erna kwam Marjolein. We hebben het over van alles gehad. Vrijdag komt ze weer. Ramon schijnt afgelopen woensdag niet bij zijn advocaat geweest te zijn. Tegen mij heeft hij gezegd dat hij er wel geweest is. Na het bezoek zou hij doorgaan. Weer liegen. En daar ga ik mee trouwen? Terug bij af! Liegen dat het gedrukt staat en te dom om met zijn bezopen harses te bedenken dat die leugens vroeg of laat uitkomen. Morgen de FIOD bellen dat ze de spullen die terug komen bij Marjolein op kantoor afleveren. Ramon gaat morgen ook naar Almere. Ik zeg niets als ik hem bel over dat hij niet bij de advocaat geweest is. Dat doe ik zaterdag wel tijdens het bezoekuur tenzij de kinderen erbij zijn dan wacht ik tot ik hem alleen spreek. Keihard liegen over zoiets belangrijks in je relatie is uit den boze wat mij betreft. Ik weet dat hij zonder drank heel veel confrontaties niet aandurft maar ik ga niet langer zijn moeder spelen. Laat hij er maar een keer voor mij zijn nu. Zijn laatste brief is van 3 juni, een maand geleden.

Shirley, waar ben je? Tom? Ik voel me zo alleen, echt zo alleen. Is er dan niemand meer behalve Marjolein die ik 1 of twee keer in de week zie? Ik zou eigenlijk een Yvonne tegen moeten komen die me van de treinbaan haalt nu, ik ben vet depressief. Vanaf morgen ook geen kantoor meer. Alles maar dan ook alles waar ik zeven jaar keihard voor gewerkt heb is weg. Alsof het nooit bestaan heeft. Tot de treitercampagne begon heb ik nooit ergens een cent schuld gehad. Nooit ergens geld geleend totdat de ellende met ze begon. Nadat ze twee jaar terug daarmee begonnen draaide ik in een jaar € 250.000,00 tot € 300.000,00 euro bruto minder. We zijn tweeëneenhalf jaar verder, tel uit het verlies! De inkomstenderving is meer dan genoeg om de PGGM en de belasting te betalen. Konden we ze maar aan de hoogste boom hangen. Wat Desiree bezielt weet ik ook niet. In een trip blijven hangen waarschijnlijk. Een andere verklaring heb ik er niet voor.

Ik kijk naar de foto's in mijn cel. De kids in Turkije, de kids in EK outfit, ik op Aruba. Tekeningen van Tom en Shirley waarop staat: Ik hou heel veel van jou. X Tom. Onze trouwkaart hangt erbij en een foto van Ramon en mij samen. Wat stelt het nog voor? Wat stelt überhaupt onze hele relatie nog voor?

Ik hoor niet anders dan dat Tom het zo goed doet bij zijn vader en daar ben ik zo blij om. Ook Shirley schreef dat het prima ging bij haar vader. Ik hoop oprecht dat de band met haar vader hersteld wordt en dat het verdriet om haar vader verleden tijd is. Dat ze eindelijk een vader krijgt. Wat heb ik ze nog te bieden als ik vrij ben? Liefde uiteraard en die is er in overvloed voor ze. Als ik onder de brug moet slapen dan zonder ze. Mij maakt het niet uit en die spiegel hang ik er ook maar waarom zou ik de kinderen weghalen daar waar ze het goed hebben? Normaal gesproken moet je er blind vanuit kunnen gaan dat je samen met je partner naar oplossingen zoekt maar...hij is er niet en nooit geweest ook behalve die drie weken dat hij niet dronk voor mijn arrestatie. Ik nam in alles het voortouw. De beslissingen die genomen moesten worden, de financiën enz enz. Als je elke dag twijfelt of je blijft leven of liever dood gaat hier hoe ga ik dan nog een leven leiden met de kinderen. Mocht ik hier dood gaan aan een hartaanval of zo dan zou dat alleen maar makkelijker zijn. Lekker egoïstisch ook dit. Ben ik echt zo geworden hier? De PTSS nekt me hier. Daar ga ik echt helemaal aan kapot. Geestelijk ben ik een wrak. Alles komt in vlagen. Uren lig ik te denken maar ik weet niet eens waaraan.

2 Juli 2013 (dag 82)

Vandaag Fiod en Marjolein bellen. Vanavond de kinderen bellen. In het ergste geval zit ik hier nog 17 dagen. Dan is de pro forma. Mijn ergste nachtmerrie is dat mijn voorarrest dan verlengd wordt met 90 dagen. Ik loop nu al op mijn tandvlees. Met 90 dagen verlenging houdt alles op. Ik hou me niet langer staande hier. Val met mijn kleren aan in slaap, wordt midden in de nacht hysterisch wakker, eet niet en weet soms niet eens welke dag het is. Van de week heb ik twee keer gegeten toen Nada had gekookt. Verder eet ik niets en spuug ik alleen maar. Waarom kan ik me niet afsluiten? Leven tussen hoop en vrees en geen kant op

kunnen. Shirley en Tom. Als ik alleen hun naam al opschrijf ga ik helemaal stuk. Ze hebben het goed bij hun vaders. Is het niet in hun belang dat ik afstand van ze neem? Hoe dan? Ik hou zoveel van ze. Als ik naar hun belang kijk hebben hun vaders zoveel meer te bieden dan ik voorlopig. Als ik kijk naar de liefde tussen de kids en mij zijn ze beter af bij mij. Shirley haar vader smeerde hem toen ze geboren was. Meneer kon de verantwoording niet aan. Toms vader is een goede vent maar autistisch. Hij ziet dingen niet, kan zich niet verplaatsen in een ander en dat was ook de reden van de scheiding uiteindelijk. En nu Ramon. Die is een combi van beide vaders. Hij drinkt en loopt weg voor alle verantwoording. Maakt niet uit wat. Vandaag zou hij naar Almere gaan. Waarom geloof ik dat niet? En waarom nu ineens wel? Er is pas zaterdag bezoek. Slecht van me om zo te denken maar ik denk dat hij zijn laatste spullen ophaalt en ergens anders intrekt (later bleek dat hij dat al gedaan had).

17.00 uur. En als je dan denkt alles gehad te hebben op zo'n dag komt er een brief van Shirley binnen die er niet om liegt. Helemaal overstuur en met mijn hoofd tegen de muur bonkend van ellende vond Lale (piwi) me. Ze kwam kijken wat er aan de hand was met me. Helemaal overstuur heb ik geprobeerd uit te leggen wat er allemaal gebeurd was die dag. Van Shirley's brief tot de ontruiming van kantoor vandaag. Uiteindelijk heeft ze de eerste drie pagina's gelezen en Shirley's brief en mij mee mijn cel uitgesleept met lijst met telefoonnummers, de uitnodiging voor de moeder/kind dag en het kaartje van Marjolein. Ik vertelde haar dat alleen Ramon de ING codes kende. In Shirley's brief stond dat Ramon haar op straat had gezet en al haar geld had overgeboekt. Lale zei: je gaat nu je advocaat bellen en die code's laten wijzigen en om door te geven wat Shirley allemaal heeft geschreven. Als je klaar bent met je advocaat roep je me en gaan we je dochter bellen. Ik heb Marjolein compleet over de zeik gebeld. Toen ik klaar was heb ik Lale geroepen. Ze is even bij me komen zitten en zei: Von, raap jezelf bij elkaar nu! Je gaat kapot en iedereen ziet het gebeuren. Als je straks hier naar buiten loopt zijn daar je kinderen en die hebben je nodig. Laat Ramon los nu. Voor je kinderen moet je er zijn, die hebben je nodig, hij niet! Om half acht haal ik je uit je cel. Nada gaat koken en jij gaat eten vanavond. Nu gaan we eerst je dochter bellen. Lale heeft Shirley gebeld en ik kreeg Shirley aan de telefoon. Ze komen zondag!!!! Anderhalf uur met de kinderen alleen. Fantastisch!!!! Met Shirley nog rustig kunnen praten gelukkig maar samen ook heel hard gehuild. We hebben het goed afgesloten en Marjolein komt donderdag al ipv vrijdagochtend.

Lale. Een vrouwelijke Turkse piwi die er was toen ik hier werd binnen gebracht. Binnen een uur spraken we Turks voor zover ik dat kan. Veel gesproken met haar en ze heeft me al meerdere keren van een rapport gered. Lale is eerlijk en oprecht en heeft het beste met iedereen hier voor. Ze weet dat ik een boek schrijf en ik heb haar mijn 1e boek beloofd op te sturen. Gesigneerd uiteraard J. We hebben veel over Turkije gesproken, over mijn arrestatie en waarom ik hier zit. Ze mag het eigenlijk niet zeggen maar zie het toch: Von, als ze in de politiek net zo dachten als jij was het in de zorg twintig keer beter geregeld nu. Anyway, het is inmiddels 18.30 uur. Om 19.30 uur begint onze groep met recreatie twee uur lang. Ik ben redelijk rustig nu. Die in het ergste geval zeventien dagen kom ik ook nog

wel door en daarna begint het leven met mijn kinderen. Als we maar samen zijn dan komt alles goed.

Wat ik niet begreep van Shirley uit het gesprek is dat ze zei dat Bureau Jeugdzorg heeft gezegd tegen haar dat ik 1 augustus vrij kom. Hebben ze een glazen bol daar? Vraag me af waar dat dan weer vandaan komt. Tijdens recreatie kan ik nog zes minuten bellen. Ik heb nog 1 euro beltegoed dus wordt kort gesprek. Lale zei nog: Als je Ramon gaat bellen houdt het gesprek dan luchtig. Zeg niets over de brief van Shirley of over de ING anders ga je helemaal over de zeik de nacht in. Zaterdag komt hij op bezoek en dan heb ik dienst, ik sleep je er wel doorheen. Ze bestaan dus wel! Bewakers met gevoel en een hoger IQ dan een pelpinda. Wat dat aangaat heb ik haar tekort gedaan maar relativeren is hier niet mijn beste kant. Hoe kan ik Marjolein en Lale ooit bedanken?

21.45 Uur. Superavond gehad met Nada, Daisy, Lale die erbij kwam zitten en Cock die zich aansloot als bewaker bij Lale. Cock is degene die 's avonds toen ik in beperking zat sigaretten kwam brengen of me mijn cel uithaalde om even te kletsen als ik in paniek was. Nada had Turkse Kofte gemaakt met sla, patat enz enz en met zijn allen hebben we heerlijk gegeten. Later kwam Cock naar me toe om te vragen of het een beetje ging en of hij nog iets kon doen voor me. Hij vertelde dat Lale hem alles had verteld. We hebben nog even zitten kletsen tot het tijd was terug te gaan naar mijn cel.

Om 21.30 uur kwam Lale met slaappillen en de mededeling dat ik ze in haar bijzijn moest innemen omdat het tijd werd dat ik ging slapen. Nog even gekletst en kwartiertje later mijn bed in. Lale sloot de deur met de mededeling dat ik morgen om 09.45 uur moest gaan luchten en dat zij er 's middags weer was. Ik heb haar bedankt voor alles. Zonder haar waren er ongelukken gebeurd vandaag. Pillen gaan werken, het is genoeg voor vandaag. Morgenavond recreatie van 17.30 tot 19.30 uur en zowel Lale als Cock zijn er. Nada kookt alvast overdag dus dat gaat de goede kant op. Morgen na het eten gaan Cock en ik tafeltennissen hebben we afgesproken. Daarna is het alweer donderdag en komt Marjolein en zondag komen de kinderen.

3 Juli 2013 dag 83

Ik werd wakker omdat iemand riep: Mevrouw, u gaat op transport. Ik schrok me helemaal kapot tot ik me realiseerde dat het niet tegen mij was. Ik keek op de wekker en zag dat het 07.45 uur was. Pff zolang heb ik nog nooit geslapen hier. Direct erna ging de deur open voor medicatie. De bewaker (ik ken hem niet) zei: Oh, je ligt nog lekker te slapen, het werd tijd ook dat je sliep. Ik leg je medicijnen neer en bel zo maar op de intercom als je klaar bent. Dan kom ik kijken of je je medicijnen inneemt en weg was hij weer. Koffie gezet, gedoucht en op intercom gedrukt. Bewaker kwam om te zien of ik mijn medicijnen innam en vertrok weer. Ik zat net na te denken over dat op transport gaan. Ging mijn oma ook. De trein waarin ze zat werd gebombardeerd, ze verloor een arm en was ernstig gewond.

De meeste mensen in die trein hebben het niet overleefd. Oma wel. Ze overleed toen ik eenentwintig was aan kanker. Die kunstart van haar heb ik altijd eng gevonden. Mijn oma was de beste. Ze beschermde me tegen mijn vader.

Goh Anouk heeft een nieuw nummer. Pretending as always heet het. Primeur was net op tv. Gelukkig heb ik net een pilletje geslikt. Nu op tv: Don't you worry child van Swedish House Maffia. Geweldige videoclip en tekst. Haha Jason Derulo met Take me to the other side. Tsja, ik zeg kom me maar halen dan Jason. Gaan we samen naar The other side. Kids halen en zwanen voeren!

09.00 Uur. Hebben ze het licht gezien hier? Of ik mee ga sporten? Zie het al voor me met die Diazepam achter mijn kiezen J. Bovendien werken die slaappillen nog door tot een uur of elf dus zo snel ben ik niet 's morgens. Thuis begon ik rond zes uur te werken tot ik Tom om half acht wakker maakte. Om half negen als hij naar school was ging ik dan weer verder. Hier gaat me dat niet lukken. Voor een uur of elf ben ik niet vooruit te trappen hier. Of ik dan niet mee wilde om gewoon even uit mijn cel te zijn? Heb gezegd dat ik nog wilde schrijven. Dat was okay en als er iets was kon ik intercom gebruiken. Ik donder bijna van mijn stoel hier. Het lijkt of ze me ineens bij de hand nemen en me bezig willen houden. Misschien door Lale en Cock in hun overdracht. Ik heb geen idee.

16.00 Uur. Hele middag geslapen en verschrikkelijk gedroomd. Ik droomde dat ik sliep en ineens ging mijn hele lichaam uit mijn lichaam. Ik heb om hulp geroepen maar er kwam geen geluid uit mijn keel. Ik zag wel mijn eigen mond bewegen. Ik wilde op de muren bonken maar mijn hoofd wilde dat wel maar mijn arm voerde het niet uit. Toen heb ik geprobeerd te zeggen en gedacht: God, nee ik wil naar mijn kinderen, laat me hier niet doodgaan. Het is goed afgelopen, ik ben er nog. Eerst maar een kop koffie en een sigaret nu.

Robbie Williams zingt: How do you rate the morningsun? Pff als ik daarover nadenk... Hier is de zon verdeeld in vakjes door de tralies en de hekken. Zal de opkomende zon ooit nog dezelfde betekenis hebben of zal ik altijd die vakjes blijven zien?

17.00 uur. Nog een half uurtje dan hebben we recreatie. Ik ga zo Tom bellen. Wilde het steeds niet, bang dat hij overstuur raakte of boos en gefrustreerd en het bij zijn vader thuis afreageert. Ze hebben bij zijn vader thuis waarschijnlijk geen notie hoe ze met hem om moeten gaan dus wilde ik hem niet bellen om hem uit de problemen te houden en te zorgen dat ze niet boos op hem zouden worden. Misschien ook beter als ik hem toch maar niet bel. Zondag zie ik hem anderhalf uur. Die muziek hé? Bestaat toeval? Ik schrijf over Tom en op tv begint R. Kelly met I believe i can fly. Toen Tom als baby op sterven lag had ik dit nummer gekozen als hij zou komen te overlijden. Maar Tom could fly. He flew back to life net als zijn zusje anderhalf jaar later toen ze bijna stierf aan hersenvliesontsteking. Die Lale en Cock hebben me een boost gegeven gisteren. Ik slaap of ik schrijf, meer doe ik niet.

Net opnieuw een brief van Shirley binnen. Ze trekt het niet meer. Arme arme Shirley. Ik moet naar huis, ik moet echt naar huis. Morgen de laatste twee brieven aan Marjolein laten lezen. En toch weer stuk nu. Beter als ik nu direct Cock intercom voor ik helemaal van het pad raak. Cock: we gaan tafeltennissen en daarna praten we. Cock won. Daarna hem de brief laten lezen van Shirley. Cock vroeg of ik kon doordringen tot Ramon en zei dat ik het moest proberen door hem te bellen. Ik heb hem gebeld en geconfronteerd met wat Shirley had geschreven. Hij had gedronken toen ik hem aan defoon had. Ik heb hem verteld dat hij verkeerd bezig is en wat Shirley schreef. Ach, zei hij, je fantastische dochter weer, die trap ik van Facebook nu. Je was zo trots op je gezin he Ramon? Je laat ons vallen als een baksteen nu. Daarna heb ik opgehangen en Cock gevraagd of ik naar cel terug mocht. En dat mocht niet. Nada stond te koken, ze was bijna klaar en Cock had zoiets van: Je gaat je bord en bestek uit je cel halen en we gaan tafeltennissen tot je gaat eten. Nada had een en ander mee gekregen en zei: Als ik Ramon zaterdag tijdens het bezoekuur zie zal ik hem vertellen wat ik van hem vind. Cock: Als hij zo doorgaat komt hij er zaterdag niet eens in, hij maakt Von kapot met die briljante akties van hem.

20.30 Uur. Cock haalt me net uit mijn cel. Hij zei: Kom Von, we gaan je zoon en dochter even bellen. Ik heb Tom gesproken!!! Hij was zo blij me te horen en zei steeds: Mam, ik hou zo van je. Cock luisterde mee, de tranen liepen over mijn gezicht. Toen ik had opgehangen zei Cock: Zo, nu mag je huilen Von. Je kinderen zijn het waard om voor te huilen. Terug naar cel voor een bak koffie. Margriet kwam daarna binnen en zei: Zag ik jou nou eten met de groep en tafeltennissen met Cock net en je hebt Tommie gesproken hé? Dus weer huilen en verteld dat dat inderdaad zo was en zondag de kinderen komen. Super, zei ze, dan ben ik er ook en ik ben reuze benieuwd naar je kinderen ik wil ze graag een keer zien ze zijn zo mooi op de foto's. Nah, ik weet niet wat er aan de hand is onder de bewakers maar zo heb ik ze nog niet eerder meegemaakt. Margriet zei nog: Blijf eten Von, je moet sterk zijn straks en vooral dat lachen van je willen we vaker horen hier. Morgen komen Marjolein en de mevrouw van de reclassering. Ik hoop dat ze 's morgens komen want dan kan ik met mijn eigen groep mee luchten. Waar je je al niet druk om maakt hier.

Och Rihanna's unfaitfull op de muzieksender. Op mijn blackberry staat een filmpje waarop Shirley en Tom dit nummer zingen op de Playstation. Ze kunnen allebei goed zingen En Tom zijn Engels was supergoed voor zijn tien jaar. Mooi filmpje om te zien. De kinderen die zingen, zo ontspannen, zo superlief. Ik heb honderdvijftig filmpjes op die Blackberry staan en bij zeker honderd filmpjes staat Ramon erop en zit er een verhaal achter. De filmpjes zijn leuk, het verhaal erachter doet alleen maar pijn nu.

Wat ben ik aan het doen eigenlijk? Is dit verwerken? Afscheid nemen? Ik heb mijn kinderen en mezelf zo tekort gedaan de laatste twee jaar. Alles draaide om Ramon en alles thuis was gerelateerd aan zijn alcoholprobleem en de buien die het met zich mee bracht. Er is teveel kapot. Shirley en hij haten elkaar intens en ik wil ook echt niet verder met hem. De drank heeft gewonnen. Alweer! Ik zoek ze

ook wel uit! Ik heb hem een tijd op afstand gehouden in het begin. Intuïtie? Wat is nog de toegevoegde waarde van onze relatie? Mijn zelfvertrouwen is een drama, de kinderen hebben teveel gezien en gehoord, hebben zelfs gezien dat ik geslagen werd door hem toen hij stomdronken was. Is dit wat ik nog jarenlang wil? Ik zou zo graag willen weten waarom de drank van ons gezin wint. Kreeg ik maar antwoord erop. Onze mooie momenten, het houden van...het is niet genoeg. Houden van is niet genoeg! Als ik dit wil overleven moet ik alle contact met hem verbreken.

Ik weet dat ik op een dag opsta. En als ik opsta is dat uit boosheid of om iets wat ik volledig onterecht vind. Opstaan terwijl je opgesloten zit kan niet. Maar dan komt er een soort oerkracht in me boven en dender ik over alles en iedereen heen die me in de weg staat. Zolang ik opgesloten zit lukt me dat gewoon niet. Ik kan nergens heen met die onmacht, boosheid en verdriet. Ik vreet me op van binnen, ga eraan kapot. Ik hoor alles aan, slik alles in ga op mijn bed zitten om te te verbijten meer kan ik niet. Zingen deden we vaak en maakte me vrolijk maar nu krijg ik al 83 dagen geen noot uit mijn keel (op het moment dat ik dit schrijf nog steeds niet trouwens).

Wat fijn is om te weten en ervaren is dat de meeste bewakers hier me geloven in mijn zaak. Ze mogen hun mening niet geven maar aan alles merk ik dat ze me geloven. Morgen 4th of July, independence day.

4 Juli 2013 08.30 uur dag 84.

Om 06.00 uur huilend wakker. Muziek aan en ik zap van MTV naar kanaal 57 en Caiway. Zo heb ik de hele dag de keus tussen nieuw en oldies. Blijf ik een beetje op de hoogte voor straks. Shirley en ik doen altijd "wedstrijd". Zij is meer van de Don Omar en ik van Usher en Nelly. Ik mis onze muziek samen. Om de beurt een nummer opzetten en lol trappen. Ik mis het voetballen met Tom. Ik heb zin om met ze naar Walibi te gaan of naar Disney.

In december 2010 kon dat nog niet. Tom moest toen nog in de groep en ik was mee om te werken dus ook Shirley ging in de groep. "s Avonds bij het vuurwerk stond ik alleen. Zag al die gezinnen met hun kinderen lachen en genieten, ik ging kapot van binnen. Dat wilde ik niet meer en dus is de VOF met Saskia Moesbergen opgericht zodat ik meer tijd zou krijgen voor mijn gezin. Ik had toen al een burn-out en was compleet overwerkt. Ik sliep amper nog en was bezig de wereld te redden en mezelf te verliezen. Toen Ramon in Mei 2011 bij ons kwam wonen was ik compleet overspannen en wist ik niet meer of ik van voren of van achteren leefde. Telefoons rinkelden onophoudelijk, iedereen had me de hele dag overal voor nodig en ik schoot tekort op alle fronten. Tegen de kinderen, mezelf, mijn werk en alles en iedereen en kreeg ook nog Ramon zijn problemen erbij. Als oplossing werd de VOF Onzichtbaar Anders opgericht. Ik zou meer rust krijgen, taken zouden worden verdeeld en de aanvraag voor de toelating tot de AWBZ zou eruit gaan. Alles liep anders. Ik ben verschrikkelijk genaaid simpelweg omdat

ik te ver heen was om te zien wat er gaande was en om alles goed te overzien. Ik stond erbij en keek ernaar. Niet meer in staat om in te grijpen. Lamgeslagen!

Wanneer vind ik de kracht om op te staan dan? Laat me hier gewoon uit zodat ik helder kan denken. Hoe kan ik hier nou mijn hersenen bij elkaar houden? Ik werk mee aan het onderzoek, ben terug gekomen van die week verlof, wordt al weken niet meer verhoord, slik drie keer per dag medicijnen en ben enorm afgevallen inmiddels. Ik moet mezelf elke dag onder controle houden wetende dat Shirley kapot gaat en alles onder mijn voeten verdwijnt. Hoe dan? Als ik zo lamgeslagen blijf ben ik kansloos tijdens het proces, dan klap ik helemaal dicht. De angst regeert. Angst voor alles. De televisie staat de hele dag op zijn hardst op de muziekgeluiden zodat ik de sleutels en deuren maar niet hoor. Angst voor de brieven van Shirley, angst om de kinderen en zelfs bang om ze te bellen. Van een grote stoere zelfredzame vrouw ben ik een niets geworden. Voor niemand belangrijk en degenen voor wie ik wel belangrijk ben, ben ik er niet. En mijn grootste angst is dat ik er voorlopig ook niet zal zijn. Ik zie ze hier allemaal lachend naar de rechtbank gaan en kapot terug komen. Ik ben zo bang dat ik te optimistisch ben. Dat ik hier ook nog moet blijven na negentien juli met alle gevolgen van dien.

De ergste gevolgen zijn de kinderen en dat ik dat echt niet red. Wat dat aangaat denk ik er nog hetzelfde over. Ik hou het vol omdat ik hoop op gerechtigheid maar als ik hier moet blijven stop ik ermee. Echt definitief. Vijf keer in de week wordt ik op de afdeling bij elkaar geraapt door Nada, Daisy en de bewakers. Nu kan het nog en luister ik ook met in mijn achterhoofd de gedachte dat ik negentien juli naar huis ga. Als ik moet blijven na de negentiende is het zo uitzichtloos allemaal. De kinderen zullen een onder toezichtstelling krijgen (Shirley kreeg hem ook dankzij een "anonieme melding van Desiree Doremalen. Tom kreeg hem niet), ik verlies ons huis en de kinderen moeten verder met het stempel dat hun moeder in de gevangenis zit. Echt niet dat ik dat ga doen. Never! Stabiliteit is ver te zoeken hier en in mijn hoofd is het er helemaal niet. Als ik veroordeeld wordt (waarom ook alweer?) en langer moet blijven neem ik afstand van alles en iedereen en ga ik dood zoals ik geboren ben. Alleen. In de wetenschap dat de kinderen het gaan redden zonder me. Ze zijn sterk genoeg en ik heb ze niets meer te bieden dan 1 uur liefde per week met veertig anderen en de bewakers erbij.

Het schrijven houdt hier op. Ik kan het niet aan het op papier te zetten. Door de PTSS beleef ik als ik schrijf alles weer opnieuw en dat kan voor mezelf een gevaarlijke situatie worden. Misschien ooit op een dag ben ik eraan toe het wel te schrijven. Het doet geen afbreuk aan dit boek door het niet te schrijven. Het voegt juist iets toe. Namelijk dat detentie meer kapot maakt dan je lief is. Of je nu wel of niet iets verkeerd hebt gedaan met uitzondering van alles erger dan fraude en met uitzondering van situaties waarbij (dodelijke) slachtoffers zijn gevallen.

Ik ben overigens nooit getrouwd met Ramon. Zodra hij vrij kwam trok hij bij een ander in.

HOOFDSTUK 10 – DE HOOFDROLSPELERS

De hoofdrolspelers

Ik ben door vier mensen opgehangen. Door samen te werken was dat een fluitje van een cent voor ze.

Zo had de boekhouder, Rob Assenberg, toegang tot mijn volledige administratie zowel privé als zakelijk. Had Saskia Moesbergen er belang bij dat ik zou verdwijnen in verband met het bedrijf wat ze met haar zus begonnen was. Was Rebecca Albert pisluk over haar ontslag en bleek achteraf dat Desiree Doremalen die daarvoor ook heel graag in Vrienden van Tom wilde stappen, zich naar binnen probeerde te wurmen bij de ministeries VWS, OCW en Justitie wat haar ook gelukt is. Deze laatste steekt ook niet onder stoelen of banken dat ze niet schroomt haar netwerk binnen de ministeries ook daadwerkelijk te mis/gebruiken. Over Desiree en de rest later meer. We beginnen met Rebecca Albers.

In de bus naar Euro Disney

Rebecca werkte in de crisisopvang van Vrienden van Tom en vond zichzelf geweldig. Rebecca nam de media voor haar rekening en nam contact op met o.a. 1-Vandaag. Ze presteerde het met droge ogen te vertellen hoe slecht ik wel niet

was en dat het PGB gebruikt moest worden voor zorg in plaats van Euro Disney. Naar Euro Disney gingen we één maal per jaar direct na kerst voor 2 dagen. We verbleven dan buiten Disney en iedereen mocht mee. Ook de kinderen in de crisisopvang, de kinderen van wie het budget op was (waar er 4 kunnen eten kunnen er 5 eten ook) en de kinderen onder voogdij. Iedereen wist hier al jaren vanaf. Van Zorgkantoor tot voogden tot bedenk het.... Mensen die roepen daar is het PGB niet voor bedoeld moeten zich dan nu, 5 jaar na mijn veroordeling, afvragen hoe het zit met wat recent door de politiek werd beslist namelijk dat het PGB binnen Europa mag worden uitgegeven! Los daarvan gaat onder andere Be Active uit Almere al jarenlang naar landen als Suriname en Cambodja met deze kinderen. Maar zelfs dat raakt me niet. Wat me wel raakt is serieus het gegeven dat mensen kinderen met een beperking geen 2 dagen Disney per jaar gunnen. Deze kinderen maken zoets nooit mee. Hoe triest ben je als je dat kinderen niet gunt!

Hoe dan ook, of ik nou slecht ben of niet, Rebecca zat als eerste gratis in de bus naar Disney met haar hele gezin. Zij als begeleidster en 2 van haar kinderen vielen onder de doelgroep. Deze hadden overigens geen PGB. Toen Saskia Moesbergen mijn vennoot werd kwam er onderling gezeur en Saskia (volledig vennoot van me op dat moment) ontsloeg Rebecca. Ik was het daarmee eens. Er kwam nog een rechtszaak in verband met haar ontslag wat ze aanvocht. Ik moest een paar maanden salaris doorbetalen en zij mocht geen enkele mededeling doen omtrent mijn privéleven of het bedrijf.

Rebecca begon na haar ontslag, zo vernam ik na mijn eerste detentie van haar zus, een kruistocht tegen me. Zoals ze jarenlang haar ouders en zus had geterroriseerd was ik nu aan de beurt. Er kwamen meldingen. Bij BJZ dat ik mijn kinderen sloeg, bij de verhuurder dat er kinderen op kantoor sliepen, bij haar ouders thuis vertelde ze lachend dat mijn langste tijd erop zat want, zo vertelde haar zus me letterlijk na mijn 1e detentie: "de boekhouder had stukken achter gehouden", ze "gingen me naaien met zijn allen" (dat dat ook echt gebeurt is bleek na mijn detentie) en nog veel meer ellende. Ik had er een dagtaak aan. Ook begonnen de telefonische bedreigingen (waarvan ook aangifte is gedaan). Aangezien vlak na het ontslag van Rebecca Saskia vertrok en er daarna, ondanks ontkennen van alle kanten, contact is geweest tussen Rebecca Albers, Saskia Moesbergen, boekhouder Rob Assenberg en Desiree Doremalen kunnen we inmiddels met zekerheid zeggen dat het afgesproken werk is geweest me kapot te maken. Inmiddels is dat ook bevestigd door zowel Rebecca haar zus, de manager van het Zorgkantoor indertijd, een oud medewerkster van me die naar Egypte geëmigreerd is en nog enkele andere bronnen.

Rebecca probeerde mensen over te halen zich bij ze aan te sluiten. Suggereerde dat een medewerkster bij mij thuis stukken had doorgesluisd. Ik sprak deze oud medewerkster recent. Het volgende had ze erover te zeggen: "Ik wist dat dit ging gebeuren vanaf het moment dat Rebecca vroeg of ik eventueel wilde getuigen, nog ver voor je arrestatie, en ik nee heb gezegd" en "Ik weet zeker dat ik hier niets mee te maken heb en ik dus ook geen documenten heb doorgesluisd." Maar, al

zou ze dat wel gedaan hebben dan was er nog niets aan de hand want er was niets te verbergen.

Na mijn detentie en de uitzending van 1-Vandaag kwam ik er overigens door toeval achter dat Rebecca voor ze bij mij in dienst kwam een UWV uitkering had. Deze heeft ze door laten lopen tot maanden nadat ze ook een salaris kreeg van mij. Uitkeringsfraude dus! Ik vind dat niet kunnen dus heb haar contract inclusief haar loonstroken na mijn detentie nog even nagestuurd aan het UWV.

Rebecca doet overigens nog steeds erg haar best in de Jeugdzorg. Zo is ze voor zichzelf begonnen en doet aan crowdfunding. Tegen Rebecca Albers is aangifte gedaan.

De Boekhouder

Rob Assenberg deed vanaf de eerste dag de boekhouding van Vrienden van Tom. Rob heeft zelf een kind met een vorm van autisme dus er was een “band”. Dat Rob nog slechter is dan de duivel zelf kwam ik pas later achter. Er waren wel signalen vanuit de medewerkers maar die werden door hem gesust en ik herhaal het nog maar een keer, ik had er echt nul verstand van daarom nam ik een boekhouder. Echter, ik was aansprakelijk voor wat hij deed.

In januari 2011 startte ik samen met een vennoot Saskia Moesbergen (zie het hoofdstuk Saskia Moesbergen) Onzichtbaar Anders. Ik trok het niet langer alleen. Onze boekhouder werd uiteraard Rob Assenberg.

In Mei 2011 gaf Saskia aan de combinatie gezin en werk niet te kunnen combineren en ze nam huilend afscheid. Voor die tijd ontsloeg ze wel nog even Rebecca Albers (zie hiervoor het hoofdstuk Rebecca Albers). Ze schreef zich uit bij de Kamer van Koophandel en ik stond er na vijf maanden weer alleen voor. Nu echter niet alleen met de Stichting Vrienden van Tom maar ook nog met Onzichtbaar Anders erbij.

Na haar uitschrijving nam Saskia nog 5000 euro op en eigende zich van alles toe (laptop, telefoon en bedrijfsauto (Ford KA).

Rob kwam met een verrekening. Dus iemand die 5 maanden aanwezig is geweest claimde de helft van een bedrijf dat al jaren bezig was. Uiteraard ging ik hier niet mee akkoord. De vakantie tijd brak aan en tijdens mijn vakantie werd ik gebeld. Von, weet je dat Saskia voor zichzelf is begonnen met haar zus en je hele netwerk benaderd? Mijn antwoord: ze doen maar. Zolang de zorg maar in orde is.

Twee dagen later werd ik opnieuw gebeld: Von, weet je dat Rob ook hun boekhouder is? Toen brak er iets. Eenmaal terug van vakantie ben ik het gesprek aangegaan met Rob (gesprek is opgenomen). Aan het eind van het gesprek hebben we afscheid genomen. Ik wilde niet meer met hem verder en zocht een

nieuwe accountant. Vanaf dat moment weigerde Rob mijn administratie terug te geven zowel zakelijk als privé. Ik nam een advocaat in de arm welke hem verantwoordelijk stelde voor alle schade voortvloeiend uit het niet afgeven van de administratie. Tot op de dag van mijn arrestatie gaf hij verschillende verklaringen. Aan de nieuwe accountant vertelde hij het in zijn brievenbus te hebben gedaan. Aan de civiele rechter vertelde hij dat hij het niet mocht afgeven van zijn cliënt Saskia Moesbergen.

Aan de strafrechter vertelde hij dat hij de administratie bij mij thuis had afgeleverd en zo vertelde hij wel meer verhalen over waar het was. Uiteraard deed ik aangifte. Deze aangiftes zijn ze kwijt bij het OM maar ik heb ze nog en heb het OM een kopietje gestuurd ervan.

Direct na mijn arrestatie kwamen er verschillende mails binnen bij mijn advocate van ex cliënten van dezelfde boekhouder. De boekhouder bleek later ook geen diploma's te hebben maar gaf zich uit o.a. bij de rechter als accountant!

In mijn strafdossier las ik later dat de boekhouder zich geroepen voelde de FIOD te raadplegen hoe "om te gaan met deze situaties". Precies op hetzelfde moment dat Saskia het Zorgkantoor voorverwarmde, Rebecca de media te lijf ging en Desiree haar contacten bij VWS even misbruikte. Allen kenden zij elkaar en hadden met elkaar samen gewerkt.

Uiteraard kwamen ze op het goede moment want van Rijn was net bezig met het uitmoorden van het PGB.

Het werd nog erger. Mijn IB 2009 en 2010 zijn, zonder dat ik ze gezien en getekend heb, verstuurd naar de belastingdienst. Tijdens mijn verhoren werd gezegd dat de aangiftes over die jaren weliswaar vanaf zijn IP adres waren verstuurd en vanaf zijn boekhoudprogramma maar hij had als verklaring gegeven dat hij ze me eerst gemaild heeft en toen hij na 2 weken geen antwoord kreeg ze maar verstuurd had. U begrijpt het denk ik al, mails heb ik nooit gekregen en deze werden ook niet terug gevonden in mijn laptop evenmin in de zijne dat hij ze verstuurd had naar me. Echter omdat het mijn IB betrof werd ik veroordeeld voor belastingfraude.

Uiteraard deed ik aangifte. Deze aangiftes zijn ze kwijt bij het OM maar ik heb ze nog en heb het OM een kopietje gestuurd ervan. Na mijn detentie heb ik opnieuw aangifte gedaan tegen Assenberg maar deze laatste aangifte kreeg ik niet mee. Na 6 uur in 2 dagen verklaringen opnemen door de recherche in Almere waren zij overtuigd van mijn gelijk en belden de Officier met hun bevindingen. Deze gaf echter aan Assenberg niet te willen vervolgen en mijn aangifte kreeg ik ook niet mee want die werd ineens gezien als getuigenverhoor voor als er ooit andere problemen zouden ontstaan met hem. De aangifte kon wel worden opgevraagd door mijn advocate. Uiteraard heeft zij dit gedaan maar het nooit ontvangen. Ik

begon een Artikel 12 procedure tegen hem en deze werd afgewezen ook weer door de betreffende Officier want: `ik had maar aangifte moeten doen`!

Deze Officier doet ook andere PGB fraudezaken en is recent op haar vingers getikt door de rechters in een enorm grote zaak die overeen komt met mijn zaak.. De mensen die werden vervolgt in deze zaak zijn vrijgesproken maar deze Officier is in hoger beroep gegaan.

Hieronder de brief waarin Assenberg al in oktober 2011 aansprakelijk werd gesteld voor het niet terug geven van de administratie en de schade daaruit voortvloeiend en erger nog, ondanks dat hij tijdens zijn getuigenverhoor ontkende op de zakelijke rekeningen en mijn privérekening te kunnen heeft hij de betaling zelf overgemaakt.

Tegen Rob Assenberg is meerdere keren aangifte gedaan.

Dubbelspel

Saskia Moesbergen is moeder van 2 kinderen waarvan 1 met gedragsproblemen. Haar zoon ging regelmatig mee met de logeerweekenden en uiteindelijk besloten we samen een VOF te beginnen. Ik liep na jaren alleen op mijn tandvlees en zij kwam integer en betrokken over. Onze boekhouder werd Rob Assenberg en hij zou administratief alles regelen.

Vijf maanden na de oprichting van Onzichtbaar Anders stapte Saskia er weer uit. De combinatie gezin en werk was te zwaar voor haar gaf ze als reden. Huilend nam ze afscheid in bijzijn van de boekhouder. Achteraf was het een toneelstukje waar Brad Pitt jaloers op geweest zou zijn.

Weer twee maanden later bleek Saskia voor zichzelf begonnen te zijn. Saskia benaderde mijn medewerkers, mijn netwerk en de ouders van de kinderen. In de tijd dat ze mijn vennoot was had ze de kans gehad mijn hele netwerk te kopiëren. Ze nam ook de boekhouder mee en nam nog even € 5000,00 op nadat ze zich al had uitgeschreven van de bedrijfsrekening en wat andere zaken.

Afgesproken werd dat zij het Zorgkantoor ging "tippen" over fraude. Er werden inderdaad facturen gemaakt bij ouders van kinderen met een overschot maar dat ging altijd in overleg met de voogden van de geplaatste kinderen en met het Zorgkantoor. Overigens kregen de medewerkers van het Zorgkantoor een spreekverbod en is het hoofd van de afdeling weggetreiterd na mijn veroordeling. Met hem heb ik goed contact nu en bij de herziening staat hij bovenaan het lijstje getuigen.

Terug naar Saskia. Na 5 maanden vond ze dat ze recht had op de helft van het bedrijf. Ik vond van niet dus stapte naar een advocaat. Achter mijn rug om was de trein echter al op gang gekomen en zat boekhouder Rob Assenberg al bij de

FIOD, benaderde Rebecca de media al en warmde Desiree Doremalen haar vriendjes bij VWS en Justitie op. Het werd een civiele zaak waarbij Rob zich opstelde als advocaat van Saskia. De rechter was er niet zo gecharmeerd van. Helaas verdween ik, doordat in die periode de strafzitting begon, weer achter de tralies dus kwamen ze er op dat moment mee weg.

Saskia is evenals Rob en Desiree als getuige gehoord. Vlak na mijn arrestatie kwam er een brief binnen bij het Openbaar Ministerie over me. Een brief waar de honden geen brood van lusten en ondertekend door Linda van 't Schip. Linda is/was een vriendin van Saskia en ook aan haar zoon werd zorg verleend door Vrienden van Tom. Zowel Saskia als Linda werden verhoord. Linda vertelde dat Saskia wel gevraagd had of de brief verstuurd mocht worden uit haar naam maar dat ze er geen toestemming voor had gegeven. Saskia deed het toch en ontkende de brief verstuurd te hebben tijdens haar getuigenverhoor. Meineed onder ede en de Officier deed niets!

Tegen Saskia is aangifte gedaan. Deze zijn ze ook `kwijt`. En ook van deze aangifte heb ik de kopie nog in mijn bezit.

De VWS connectie

Hoe slecht kan een mens zijn? Hoe doortrapt en gemeen en hoe kan iemand onder andere een secretaris generaal van het ministerie VWS zover krijgen dat hij naar haar pijpen danst? Daarvoor moet je een slang zijn, een serpent is in deze een betere benaming en voor de betreffende Secretaris Generaal heb ik helemaal geen woorden.

Desiree Doremalen leerde ik ergens aan het begin van Vrienden van Tom kennen. Er kwam op de 1 of andere manier contact tot stand in verband met haar dochter. Haar dochter werd opgegeven om mee te gaan naar Euro Disney. Het was de eerste keer dat we gingen en we hadden akkoord van alle betrokkenen. Van Zorgkantoor tot voogden tot ouders, iedereen was akkoord.

In de loop der jaren bleven we contact houden. De meeste contacten die we hadden ging over kinderen onterecht geplaatst in jeugdgevangenissen of kinderen/gezinnen in moeilijke situaties. Desiree profileerde zich indertijd als iemand die zich op juridisch niveau aan het bijscholen was daar waar ik voornamelijk in de praktijk werkte. Omdat ik merkte dat Desiree alles naar zich toe trok, ook van de dingen waar ze geen verstand van had hield ik de boot af en beperkte me tot de dossiers die speelden. Op zeker moment had ik Desiree overstuurd aan de telefoon. Haar zoon was opgepakt en had in de cel gezeten. Daarna was hij naar een vriend gegaan. Desiree vroeg me of het kwaad kon dat zij het PGB van haar zoon op haar naam bleef zetten ook al verleende ze geen zorg meer zolang hij niet thuis was want, zo vertelde ze, ze kon het geld niet missen. Los van die van haar zoon schreef ze ook het PGB van haar dochter weg op haar

naam. Overigens is Desiree buiten het onderzoek van het ministerie VWS en het Zorgkantoor gebleven. De reden waarom laat zich raden!

Toen het op een gegeven moment te zwaar werd voor mij om alleen de toko te runnen vroeg Desiree me of ik niet met haar wilde samen werken. We zouden een mooi team zijn en blablabla. Ik wilde dat niet. Wat ze deed deed ze goed maar samen werken 24/7 met haar samen werken zag ik niet zitten. Korte tijd daarna werd Saskia mijn vennoot. Desiree bleef wel bezwaren maken om mij te ondersteunen waaronder het bezwaar van mijn zoon. Zo maakte ze een week voor mijn arrestatie nog bezwaar en trok ze dat bezwaar zonder mijn medeweten een dag na mijn arrestatie in en deed terloops ook nog even een valse melding bij Bureau Jeugdzorg over de kinderen. Ik zat in alle beperkingen en wist dat uiteraard niet op dat moment. Toen de beperkingen werden opgeheven belde ik haar van uit de PI. Ik maakte me vreselijke zorgen om mijn kinderen die er alleen voor stonden en hoopte dat zij iets voor ze zou kunnen betekenen. Wat zat ik eraan. Verschrikkelijk. Had ik geweten dat ze die melding had gedaan had ik haar nooit gebeld. Ik verwachtte het ook niet. Juist zij zou beter moeten weten. Later hoorde ik ook nog dat ze hysterisch en als een gek heeft staan gillen in de telefoon tegen een medewerker van BJZ: "Haal nu die kinderen daar weg" enz. Toen ik haar belde kletste ze mee. Niets over een melding, niets over hoe ze over me dacht, niets over wat ze achter mijn rug om had gedaan en ook niets over de andere ouders die ze indoctrineerde en verkeerd informeerde. Inmiddels weet ik dat dat Desiree ten voeten uit is.

Desiree heeft zich gemeld. Althans in het getuigenverhoor spreekt ze zichzelf tegen. In het begin van het verhoor zegt ze dat ze benaderd is, aan het eind van het verhoor zegt ze dat ze zelf contact heeft gezocht. Ook geeft ze toe in dat verhoor dat ze een melding over mijn kinderen heeft gedaan. Kinderen die ze toch al 5 jaar volgde, soms zag en met wiens moeder ze af en toe samen knokte in verband met het welzijn van andere kinderen. Wat echter pas echt verontrustend is, is het feit dat ze in het verhoor verteld dat ze bij de Politie in Rotterdam heeft gewerkt bij de afdeling intake en nu komt het.... Ik bezit schermafbeeldingen van begin 2017 waarin ze tegen een kwetsbare ouder zegt dat ze bij het OM heeft gewerkt en als rechercheur.

Bleef het daar nou maar bij maar nee. Zo zegt ze tegen mensen online dat ze contacten heeft met mensen waarvan betreffende mensen dromen dat ze diegene hun schoenen mogen poetsen en wie daarmee bedoeld wordt zien we in de schermafbeelding van een whatsapp gesprek tussen Desiree en Eric Gerritsen, de Secretaris Generaal van het ministerie VWS. De inhoud behoeft geen uitleg. Intussen zijn we 5 jaar verder en waarschuwt ze (recent nog) nog steeds mensen via social media voor me en haalt ze me door het slijk. Ik word aangevallen door voor mij wild vreemde mensen. Niet iedereen gaat erin mee en regelmatig gebeurt het dat iemand contact met me zoekt om mijn kant van het verhaal te horen. Dat zijn dan de mensen die een eigen mening vormen en niet tot het theekransje van Desiree behoren.

HOOFDSTUK 11 – WEER THUIS

OPGEJAAGD

DOOR DE OVERHEID

-WEER THUIS-

Weer thuis

De kinderen zaten me al op te wachten toen ik de voordeur binnen stapten. We vlogen elkaar om de nek en huilden. Nu was het echt voorbij. Mama was weer thuis.

De volgende dag moesten er direct zaken geregeld worden. Er was geen inkomen en omdat ik vervroegd vrij kwam moest ik dagbesteding volgen bij de Kringloopwinkel in Almere tot de officiële dag dat ik vrij kwam. Justitie heeft een contract met de kringloopwinkels en plaatst er gedetineerden die gratis werken de hele dag. Voor het eerst van mijn leven moest ik ook een bijstandsuitkering aanvragen. Dus: je werk voor Justitie maar moet een uitkering aanvragen! Het was te verwachten, ik trok al die stress niet en klapte in elkaar. Mijn dochter vond me in de gang en belde de ambulance. Binnen een week nadat hun moeder thuis kwam zaten ze weer alleen thuis. Mama lag op de hartbewaking. Opnieuw niemand die de kinderen opving. Dochter kookte en zorgde voor haar broertje, ik werd gekatheteriseerd.

Meldplicht

De Gemeente Almere liet me fijntjes weten dat het wel drie maanden kon duren voor er geld kwam. Justitie overwoog intussen me opnieuw op te sluiten omdat ik niet naar de dagbesteding bij de Kringloop ging. Uiteindelijk kreeg ik vrijstelling

maar moest ik tot 6 januari thuis op de bank blijven zitten. Als ik de deur uit ging naar de dokter bijvoorbeeld moest ik dat melden bij Justitie.

Dreigende uitzetting

De redding kwam opnieuw uit Turkije en van mijn vrienden en netwerk. Het werd kerst en nog altijd had ik nul euro inkomen. Boodschappen werden naar binnen gedragen, kerstcadeautjes voor de kinderen waren er en we hadden de mooiste kerst van ons leven. We waren immers bij elkaar. Meer was niet nodig.

Er kwam een brief van de woningbouwvereniging. Ik zou mijn huis onderverhuren en om die reden moest ik het binnen tien dagen ontruimen. Van onderverhuur was echter geen sprake, ook niet geweest. Toen ik in detentie zat stond het huis leeg. De huur werd betaald door mijn broer. Mijn advocate greep in en ik mocht blijven. De huur was echter € 740,00 en met nul inkomen werd dat moeilijk en dus liep ik een huurachterstand op en opnieuw dreigde uitzetting. Uiteindelijk kreeg ik voor de eerste keer bijstand. Daar hield de Gemeente direct 10% op in want mijn dochter was achttien geworden. Dat dochter in een revalidatiecentrum had gezeten, een diagnose CVS had en hele dagen in bed lag met zware migraine aanvallen hadden ze geen boodschap aan. Dochter is weggestuurd bij het UWV en de Gemeente en had net als ik, nul inkomen.

Bijstand

Mijn bijstand was € 950,00. Daar ging € 740,00 huur af, twee keer ziektekosten (dochter en mij), elektra, water etc. Ik had een structureel tekort van driehonderd euro per maand qua rekeningen. Nog los van voedsel dus. Daar werd een oplossing voor gevonden. Ik kreeg een pasje van de Voedselbank en mocht voor zestig euro per maand bij de voedselbank inkopen doen. Vijftien euro per week dus, vijf euro per persoon per week.

Uw zoon krijgt geen zorg meer want u heeft gefraudeerd

Intussen ging mijn zoon slecht. Hij spijbelde, ging in verzet tegen alles en iedereen en ging om met verkeerde vrienden. Zowel school als ik gaven aan dat er opnieuw zorg ingezet moest gaan worden. Er kwam een groot overleg en tijdens dat overleg zei Veilig Thuis keihard: “uw zoon krijgt geen zorg meer want u heeft gefraudeerd”. BAM! Dus zoon werd gestraft voor wat moeder al dan niet gedaan had.

Laat je uitzetten en meldt je maar met de kinderen bij het Leger des Heils

De situatie werd met de dag hopelozender en uitzichtlozer. Iedere dag gebeurde er wel iets. De politie bijvoorbeeld belde rustig 's avonds om elf uur aan om me een brief te overhandigen dit terwijl ik twee kinderen thuis had die overstuur raakten als de voordeurbel ging of als ze politie door de straat zagen rijden. Ik kon

rekeningen niet meer betalen, werd geweigerd door de schuldhulpverlening, kreeg nog een rekening van ziektekosten uit detentie die ze weigerden aan te passen enzovoort. Toen ik uiteindelijk te horen kreeg dat er geen redden meer aan was en niemand me zou helpen met het advies er achteraan dat ik me maar beter eruit kon laten zetten, met de kinderen me moest melden daarna bij het Leger des Heils en dat direct een reden zou zijn mijn kinderen bij me weg te halen brak er iets. Ik vond alles best maar mijn kinderen hadden genoeg te lijden gehad.

Nadat hij door de deur bij douane was gegaan stortten mijn dochter en ik in. Het was alsof mijn hart eruit gerukt werd

Op het moment dat ik daarover nadacht en naar een oplossing zocht kwam er een telefoontje uit Turkije dat mijn vriendin slecht lag en misschien zou komen te overlijden. Dat was op vrijdagmiddag. Er zijn tickets geregeld en de volgende ochtend vertrokken we naar Turkije. Drie dagen later, in Turkije, werd ik zelf heel erg ziek en werd opgenomen in het ziekenhuis. Nog geen twee dagen later belde de gemeente Almere me dat mijn uitkering per direct zou worden stop gezet omdat ik op vakantie was zonder het te melden. Ik kon in bezwaar maar dat zou maanden duren. Hier hield het op. Er was geen weg terug meer. Ik besprak het met mijn vrienden en ook zij zeiden: “Von, je hebt gedaan en gevochten wat je kon, als je nu terug komt heb je geen huis meer en sta je op straat met de kinderen”. Er zat niets anders op dan niet meer terug te gaan. Al was het maar om mijn kinderen te redden. Na enkele maanden kreeg zoon heimwee en wilde terug. Wat ook logisch was. Na een gesprek met zijn school en zijn vader besloten we gezamenlijk dat hij terug ging naar Nederland. Mijn dochter en ik brachten hem naar het vliegveld. Opnieuw werden we uit elkaar gerukt. Nadat hij door de deur bij douane was gegaan stortten mijn dochter en ik in elkaar. Het was alsof mijn hart eruit gerukt werd. Nog steeds heb ik mijn zoon elke dag verdrietig aan de telefoon. We zien elkaar zoveel we kunnen maar hij is niet gelukkig en dat, doet meer pijn dan alle ellende in de hele wereld bij elkaar.

If you can't beat them, join them

Intussen kreeg ik bericht uit Nederland dat ik moest komen getuigen. Omdat ik niet wist of ik op de telex stond wilde ik een vrijgeleide. Dat was absoluut niet nodig volgens het Openbaar Ministerie. In januari 2016 vloog ik naar Nederland. Hotel en ticket werden betaald door de staat. Bij aankomst op Schiphol werd ik direct gearresteerd. Waarom weet ik nog steeds niet maar uiteindelijk kreeg mijn advocate me drie uur later vrij. Direct mailde ik het OM dat ik niet zou komen getuigen als er niet per direct een vrijgeleide werd af gegeven. Binnen een uur had ik die in mijn mailbox en kon ik gaan getuigen. Gelukkig kon ik mijn zoon ook weer even zien en in mijn armen sluiten en drie dagen later vertrok ik weer onderweg bedenkend waarheen en me realiserend dat ik niets maar dan ook niets had qua geld of bezittingen. Er restte me niets anders dan op het strand tussen de Syriërs te gaan slapen. Al had ik niets, één ding had ik wel en dat was de tijd om na te denken en ik besloot een politieke partij op te richten die zich bezig

hield met de belangen van kinderen met als achterliggende gedachte:” If you can’t beat them, join them!”

Met gratis wifi van omliggende hotels knutselde ik een website in elkaar en begon. Al vrij snel werd dat opgepikt en kwam er intensief contact met mensen ook in en met de politiek bezig waren. Afgesproken werd dat ze me naar Nederland haalden en ik schreef me in bij de Gemeente om van daaruit verder te gaan. Twee maanden later landde ik in Duitsland waar ik werd opgehaald en naar Nederland werd gebracht. Daar probeerde ik me in te schrijven bij het daklozenloket in Amsterdam wat...geweigerd werd!

De reden...ik wist niet onder welke brug ik zou gaan liggen en bij controle moest ik bij die brug aanwezig zijn.

We weken uit naar plan B. Ik zou in een vakantiepark gaan zitten en me in die gemeente inschrijven. Wonen op een vakantiepark mocht niet maar ze mogen je niet weigeren in te schrijven. Ik schreef me in en vroeg bijstand aan. Tijdens dat gesprek werd me verteld dat ik terug moest naar het UWV in verband met volledige arbeidsongeschiktheid. Uiteraard heb ik me na detentie daar gemeld maar ben weggestuurd want ik had in de gevangenis gezeten voor fraude. Nou ben ik verre van dom maar in die tijd was ik zo kapot, was aan mijn hart geholpen, dreigde dakloos te raken dat ik me ook gewoon als een sukkel heb weg laten sturen. Feitelijk hadden ze gelijk. Ik was veroordeeld, had 364 dagen in de gevangenis door gebracht dus het klonk aannemelijk. Intussen weet ik dat ze me nooit weg hadden mogen sturen en ik gewoon het traject WAO weer in had moeten.

Een ‘normaal’ leven leiden

Hoe dan ook, de gemeente stuurde me terug naar het UWV. Dat kon alleen schriftelijk dus ik stuurde ze een brief en...werd direct afgekeurd. Een oproep voor de keuring zou nog volgen. Opnieuw werd ik ziek en moest worden geopereerd aan de recidiverende kanker wat ook direct gebeurde in het Antonie van Leeuwenhoek ziekenhuis in Amsterdam. Een week later kwam de oproep voor de keuring bij het UWV. Strompelend ging ik erheen en het advies na herkeuring was volledig afgekeurd op grond van PTSS, COPD en recidiverende kanker. Kun je blij zijn na dat nieuws? Ik wel want ik realiseerde me dat ik daarmee weer een “normaal” leven kon gaan leiden en mijn zoon weer bij me kon hebben.

WAO

De blijdschap was van korte duur. De volgende dag werd ik gebeld door een kantoorklerk van het UWV met het empathische vermogen van een pelpinda die vond dat ik prima de hele dag kon schoonmaken (COPD) of schroefjes kon draaien. Ik moest maar vervoer via de WMO aanvragen dan i.v.m. de PTSS. Ik kon

in bezwaar en dat deed ik dan ook. Pas ruim een jaar later na twee hoorzittingen, een rechtszaak en een schikking ging ik volledig terug de WAO in.

Leefgeld

In dat jaar ertussen echter had ik nog steeds geen inkomen en de gemeente Ede besloot me te 'helpen'. Die hulp hield in dat ik samen met mijn zoon (die inmiddels weer bij mij was) in een 1-kamerflat ging zitten op acht hoog in Ede. We leefden, sliepen en aten samen in 1 kamer. Ik sliep er op de grond. Mijn zoon in een eenpersoons bed. Deze flat werd gerund door de Johanniter Stichting die daklozen opvingen. Mijn volledige uitkering ging naar die Stichting en ik kreeg negenenzeventig (later negenendertig euro) per week om van te leven. Nog steeds niet voldoende om bijvoorbeeld mijn ziektekostenverzekering te betalen maar daar zaten ze niet zo mee in Ede.

In mijn spiegel zag ik de motoragent al aankomen en ja hoor, het bordje 'volgen' ging aan

Een week voor ik naar die ene kamer verhuisde werd er in het vakantiepark keihard op de deur gebonkt. "Open doen, politie" en daar stonden ze. Twee politieagenten en een medewerker van de crisisdienst Veilig Thuis want, ze hadden een melding gehad. Godzijdank was mijn zoon daar niet bij. Het werd een lang verhaal maar de uitslag was dat zoon niets te kort kwam, niet mishandeld werd en hij "veilig" was bij mij. Drie dagen later moest ik me met zoon melden in Ede bij het stadhuis. Ik ben daar zo vreselijk schofterig behandeld en inofficieel zelfs verhoord dat ik pijnlijk ben weggelopen. Het kwam erop neer dat als ik bijvoorbeeld boodschappen kreeg van vrienden ik dat moest melden bij de Gemeente Ede tot een tros bananen aan toe want dan konden ze dat van mijn uitkering afhalen. Ook mocht ik niet meer in een geleende auto rijden van ze en nog veel meer onzin. Eenmaal buiten stapten we in die geleende auto en reden terug naar het vakantiepark. In mijn spiegel zag ik de motoragent al aankomen en ja hoor, het bordje "volgen" ging aan.

Gemeente Ede treitert door

Tien minuten later zat ik met zoon in een politieauto en was ik gearresteerd. Met mijn minderjarige autistische zoon erbij. De auto werd in beslag genomen. Het bleek dat de eigenaar een bedrag had open staan aan wegenbelasting van een andere auto. Weer een uur later stonden we weer op straat en liepen we naar de bus die ons terug kon brengen. Overigens heb ik nog een heel gevecht gehad met de gemeente Ede want ze wilden dat ik direct na het eerste contact in de Gemeente kwam wonen maar dan zonder mijn zoon. Ik zou dan worden opgevangen in een (ik heb de mails nog) vier sterren hotel op kosten van de gemeente maar mijn zoon was niet welkom. Ik weigerde uiteraard.

Na opnieuw een gesprek met de gemeente mocht zoon toch meekomen en kon weer naar school en er zou structurele hulp komen om mijn leven in Nederland weer op de rails te krijgen tot...bekend werd dat ik meedeed aan de verkiezingen met de Kinderbelangenpartij. Opnieuw moest ik me melden op het stadhuis van Ede. Daar werd me te verstaan gegeven dat ik de Partij ogenblikkelijk moest uitschrijven en ik beriep me ter plekke op mijn grondrecht. De toon was opnieuw gezet. Vanaf dat moment stond er vierentwintig uur per dag politie voor de deur, als ik weg ging reden ze achter me aan. Met vrienden nam ik de proef op de som. Zij dachten dat ik door mijn PTSS 'spoken' zag. Helaas moesten ze toegeven dat het echt zo was en na zes maanden Nederland waarin niets bereikt was slopen we 's avonds laat de flat uit richting vliegveld buiten Nederland.

Met de Kinderbelangenpartij heb ik als lijsttrekker samen met twee anderen meegedaan met de verkiezingen onder een parasolconstructie met drie andere partijen.

HOOFDSTUK 12

– VEROORDELINGEN

Veroordelingen

Voor er naar de veroordelingen gekeken kan worden eerst even een paar feiten. Die feiten zijn de reden waarom mijn advocate het Hof vroeg niet ontvankelijk te verklaren. Alles bij elkaar opgeteld is er geen sprake geweest van een eerlijk proces.

1. Voorafgaand aan mijn arrestatie heb ik me vijf keer gemeld. Bij het ministerie VWS, twee keer bij de politie, bij de recherche en bij het Zorgkantoor. Daarvan zijn tapgesprekken aanwezig. Toch heeft de officier volgehouden tot 6 maanden na mijn arrestatie dat ik vluchtgevaarlijk zou zijn.
2. Ik zou een week na mijn arrestatie gaan trouwen in Turkije. Ondanks dat de trouwkaart is overlegd, ik me dus gemeld had, en dat ook heb doorgegeven deed de officier het naar de media overkomen als zijnde ik zou vluchten en was dus vluchtgevaarlijk. De groepen van Vrienden van Tom gingen echter ook die week naar Turkije. Dus ik zou vluchten en dan 150 kinderen met een stoornis meenemen?
3. De media stond in de straat te wachten tot het arrestatieteam zou komen.
4. Over de dertig gewapende mannen met kogelvrije vesten, drie geblindeerde auto's, een hulpofficier en hulprechter kwamen eraan te pas om me voor de deur klem te rijden en te arresteren op verdenking van

...fraude. Mijn arrestatie was er 1 waar een maffiabaas of Holleeder jaloers op geweest zou zijn.

5. Mijn twee minderjarige kinderen bleven alleen achter. Zoon werd zelfs nog opgesloten in zijn kamer. Twaalf jaar oud en autistisch. Dochter net uit het revalidatiecentrum en vijftien jaar bleef kapot achter met haar broertje.
6. Tijdens mijn eerste verhoor "bekende" ik. De verhoorders waren hilarisch. Ik bekende echter niets. Ik vertelde eerlijk hoe het eraan toeging met medeweten van Zorgkantoor, VWS, voogden en alle betrokkenen.
7. Terwijl ik in alle beperkingen zat denderde de media door mijn huis en kantoor.
8. Ik heb in 2011/2012 zelf gevraagd om een boekenonderzoek nadat de nieuwe accountant aangaf dat er administratie ontbrak.
9. Ik heb een advocaat genomen en aangifte gedaan tegen de oude boekhouder in verband met het niet terug geven van de volledige administratie zowel privé als zakelijk.
10. Ik ben afgemaakt door de officier tijdens een zitting want ik maakte `snoepreises` met de kinderen. Nog nooit werd er zo hard gewerkt als juist in die weken buiten de reguliere weken en weekenden om. Die `snoepreises` mogen nu. Recent werd bekend gemaakt dat je nu 13 weken vanuit het PGB naar het buitenland mag. Of je nou naar Euro Disney gaat of naar Portugal. Los daarvan, ten tijde van mijn arrestatie (en nu nog) ging bijvoorbeeld Be Active uit Almere met kinderen naar Cambodja en Suriname. Dit mocht en mag blijikbaar nog steeds.
11. Tijdens al mijn verhoren gaf ik aan PTSS te hebben waardoor ik constant in paniek was en aangifte te willen doen. Dat werd me verboden.
12. Lijsten van kinderen aan wie ik zorg verleende ten tijde van mijn arrestatie namen zijn omgewisseld. Deze lijst is later gebruikt om de namen die erop staan aan te klagen.
13. Belangrijke getuigen voor mij mochten allemaal niet getuigen en kregen een spraakverbod.
14. De avond voor mijn 1e verlof werd er een briefje onder de deur door geschoven dat het verlof werd ingetrokken in verband met de nabestaanden. Die waren er niet. Ik zat er voor fraude.
15. Mijn zoon werd nadat hij me meermaals had bezocht de toegang tot de PI geweigerd omdat hij geen legitimatie bij zich had. Een kopie daarvan stond echter in het systeem van de PI en hij was twaalf. Volgens de toen geldende regels van de PI is bij veertien jaar een legitimatie verplicht. Dit mannetje van twaalf jaar oud had drie uur gereisd om zijn moeder te kunnen zien. Hij is daarna nooit meer op de reguliere bezoeken geweest maar kwam nog maar 1x in de maand anderhalf uur op moeder/kinddag.
16. Tapgesprekken zijn niet juist weer gegeven en gemanipuleerd. Mijn advocate kreeg niet genoeg uren vergoed om de tapgesprekken volledig af te luisteren. Zij heeft hierover geklaagd bij de rechter maar die schoof het terzijde.
17. Mijn strafdossier lag bij het Zorgkantoor nog voor ik veroordeeld was. Het Zorgkantoor gebruikte uit mijn strafdossier stukken geanonimiseerd in brieven naar ouders toe.

18. De Telegraaf zette mijn minderjarige dochter op de voorpagina van de zaterdageditie in verband met het “publiekelijk belang”.
19. Getuigen waaronder Desiree van Doremalen, Rob Assenberg en Saskia Moesbergen logen tijdens hun getuigenverhoor onder ede en plegen meened. De officier grijpt niet in. Hun verklaringen zijn tegenstrijdig.
20. Ik werd ervan beschuldigd huizen, boten, geld etc. in Turkije te hebben. Er is groot onderzoek naar gedaan en niets gevonden.
21. Bij Center Parcs wordt verzuimd opgave te vragen van contante betalingen. Na mijn detentie bleek ik er € 125.000,00 contant betaald te hebben. Geld wat ik volgens de officier had vergokt.
22. Twee jaar na mijn detentie komt er administratie terug van het Openbaar Ministerie. Als je het contant betaald bij Center Parcs erbij op telt kom je op een bedrag van € 672.000,00 euro. Ik ben voor € 684.000,00 euro veroordeeld. De bonnen ontbreken dus van € 12.000,00 in 7 jaar tijd met 52 werknemers. De ING bank kreeg een schikking voor minder.
23. Ik ben veroordeeld vanaf 1-1-2008. De administratie van geheel 2008 vond ik in de schuur. Die waren ze vergeten mee te nemen tijdens de huiszoeking.
24. De curator nam het zorggeld in beslag van zoon met toestemming van de rechter commissaris. Achteraf blijkt dat dat niet mag. Dit had moeten worden terug gestort naar het Zorgkantoor. Reactie curator: uw naam stond ook op die rekening. Dit klopt. Dat was indertijd een vereiste van het Zorgkantoor om een PGB te krijgen voor je minderjarige kind.
25. Na de uitspraak van de rechter werd ik buiten de zaal opnieuw gearresteerd. Ik moest mijn Hoger Beroep in detentie afwachten. Door de PTSS ging ik daar kapot. Ik verloor 60 kg aan gewicht, sneed door paniekaanvallen mijn pols door, brak er mijn voet en nam een overdosis medicijnen. Door de PTSS was ik detentieongeschikt. De officier had DE oplossing. Als ik mijn Hoger Beroep in zou trekken zou zij dat ook doen en zou er een einddatum komen. Omdat de verwachting was dat ik het niet zou overleven is dat gebeurt. Herziening is de logische stap die erop volgt maar dan in ieder geval in “vrijheid”.
26. De officier noemde me een “geslepen” fraudeur. Echter zo geslepen dat ik dan met zeven ton op de bank ging zitten wachten tot ik gearresteerd werd terwijl ik er met miljoenen vandoor had kunnen gaan, ik nooit subsidies heb aangevraagd en alles keurig via de rekeningen deed terwijl er tot begin 2011 ook contant betaald mocht worden.
27. 3 Onafhankelijke rechters hebben in zaken tegen vervolgte ouders gemeld dat er niets van de hele zaak klopt en deze overnieuw gedaan zou moeten worden.
28. De invorderingsmaatregel is met ruim twee ton verlaagd omdat niet vast is komen te staan dat ik PGB geld vergokt zou hebben volgens deze rechter.
29. Art 12 procedure werd afgewezen omdat ik geen aangifte gedaan zou hebben. Kopieën van een deel van de aangiftes staan inmiddels online en zijn ook naar het OM gestuurd.

PGB fraude/valsheid in geschrifte

Ja, ik schoof met PGB's. Tientallen kinderen met te weinig PGB of helemaal geen PGB werden bij me geplaatst door de overheid. Zowel door Bureau Jeugdzorg als enkele kinderen tijdens een rechtszaak door de kinderrechter als kinderen die naar een AWBZ instelling moesten maar niet direct terecht konden ter overbrugging. Voor deze kinderen was niet direct geld beschikbaar maar ze moesten wel 24/7 zorg, kost en inwoning, kleding, naar school en verder alles wat kinderen nodig hebben. Altijd vroeg ik toestemming aan de voogden en met het Zorgkantoor waar deze kinderen onder vielen of zouden gaan vallen wanneer de PGB aanvraag door de voogden was afgerond. Altijd was het antwoord: Geen probleem, gebruik wat je over hebt voor de 1 maar even voor de ander. Niemand van deze voogden of van het Zorgkantoor mocht echter getuigen tijdens mijn proces.

Ja ik heb ook overschotten gefactureerd! Altijd in overleg met het Zorgkantoor. Deze hadden dat kunnen verklaren tijdens het onderzoek maar in plaats van de waarheid op tafel kregen medewerkers een spreekverbod. Na mijn proces zijn ze weggetreiterd. Bij de herziening staan ze bovenaan de lijst van getuigen.

Ik heb voor € 2,1 miljoen aan zorg verleend wat nooit is gefactureerd. De gezinnen waar bleek dat er meer zorg was geleverd dan ze konden betalen zijn buiten het proces gehouden. Ik kan ze (nu nog) 1 voor 1 opnoemen en het was een kleine moeite geweest voor het OM om dat te controleren. Ze kozen ervoor dat niet te doen.

Ik heb valse facturen opgemaakt. Voorbeelden genoeg. Zo heeft 1 van de ouders € 6000,00 terug gestort naar het Zorgkantoor als overschot. Het Zorgkantoor boekte het terug (fysieke overschrijvingen aanwezig) met de mededeling: u koopt zorg in bij Vrienden van Tom, laat zij het maar factureren want ze hebben het keihard nodig. En zo geschiedde! Dit is bekend bij het Openbaar Ministerie. Ook hier mocht weer niet getuigt worden door betreffende partijen. *Overigens las ik recent ergens dat mijn secretaresse is veroordeeld en keihard heeft staan liegen. Mw maakte op kantoor zelf facturen voor haar neefje. Had ik geweten dat dit speelde dan had ik belastend tegen haar getuigt! Ook dit zal ik zeker met de herziening bespreken. Het toont ook het niveau van het onderzoeksteam wel aan.*

Ja ik heb gegokt. Niet voor 5 ton maar af en toe bij Holland Casino. Online is er ook gegokt bij Oranje Casino of Stargames. Bij Holland Casino nooit meer dan 100 tot 200 euro. Gokken deed ik van mijn eigen geld. Dat is overigens meteen de reden waarom de ontnemingsrechter de vordering met ruim 2 ton verlaagd heeft. Mijn ex gokte de hele dag door online maar die had ook niets anders te doen. Hij vertelde me dat hij dat van zijn eigen geld deed. Ik was in shock toen me verteld werd dat er 5 ton vergokt zou zijn. Achteraf blijkt dat bedrag ook bij lange na niet te kloppen maar het paste wel in het straatje van Staatssecretaris van Rijn en het ministerie VWS om iemand op te hangen. Ik had de zorg over een crisisopvang, kantoor, 150 kinderen en de contacten omtrent alle kinderen en had niet eens tijd om adem te halen laat staan 5 ton te vergokken. Zoals mijn advocate uitlegde, als je een betaling online doet komt dat terecht bij Buckaroo en nog een paar andere

tussen stations. De Officier van Justitie heeft voor het gemak alle pintransacties onder gokken gegoooid. Dus kleding voor de kinderen in de opvang bijvoorbeeld bij Wehkamp besteld was ineens vergokt? Het trieste is dat ik daar ook voor werd veroordeeld. Net als voor die € 125.000,00 cash die dus gewoon betaald was bij het vakantiepark.

Wat ik wel deed was af en toe bij Holland Casino geld opnemen voor de logeergroepen om de simpele reden dat ik bij het vakantiepark niet meer dan 2000 euro kon pinnen en bij Holland Casino wel. De bonnetjes daarvan deed ik keurig bij de spullen die naar de boekhouder gingen tezamen met de bonnen van de groepen waaraan het geld was uitgegeven. Na mijn detentie ben ik navraag gaan doen bij het betreffende park en heb ik opgevraagd wat er door mij in de loop der jaren contant was betaald. Ik kreeg een keurig overzicht waarin stond wanneer, hoeveel bungalows en hoe er betaald was. Dat was € 125.000,00 cash. Niet meegenomen in het onderzoek en fysiek in mijn bezit nu.

Begrijp me niet verkeerd, ook al had ik toestemming, ik heb het allemaal uitgevoerd! Dat is ook de reden dat ik alle verantwoording direct op me nam. Het was, in mijn ogen indertijd, een logische stap dat ook het Zorgkantoor en de voogden hun verantwoording zouden nemen. Dat deden ze echter niet. Het bleef doodstil.

Belastingfraude

De boekhouder deed mijn aangifte inkomstenbelasting. In 2009 en 2010 heeft hij deze ingediend zonder mijn goedkeuring, zonder dat ik een kopie kreeg. Bewezen is dat het vanaf zijn boekhoudprogramma en zijn IP-adres is verstuurd. Tijdens mijn verhoren door de FIOD werden deze aangiftes inkomstenbelasting onder mijn neus gelegd. Het was de eerste keer dat ik ze zag en er stond ook geen handtekening onder van me.

Zijn verklaring was dat hij het me gemaild heeft en dat de afspraak was dat hij als er binnen twee weken geen reactie kwam op de mail hij de aangifte inkomstenbelasting zou versturen naar de belastingdienst. Ik bewaarde al mijn mails. Deze mails zijn nooit gevonden, ook niet bij hem in zijn verstuurde mails naar mij. Hij kon ze ook niet overleggen. Kopieën werden niet aangetroffen bij de in beslagname door de FIOD van mijn restant administratie bij hem op kantoor na mijn arrestatie (die hij zogenaamd al meerdere keren had ingeleverd) kortom, ze zijn er niet!

Echter na mijn arrestatie kwamen er verontrustende mails binnen bij mijn advocate. Opnieuw werd dit terzijde geschoven door de Officier.

Zoals eerder beschreven boekte ik elke maand precies € 1000.00 over naar mijn privérekening en betaalde daarvan de hypotheek. Ik vroeg geen vooraftrek want daar was geen recht op omdat ik er niet woonde (goede fraudeur hè?!). Het huis

was volledig crisis en time-out opvang. Wat maakte de Officier ervan? Dat ik de belasting ontdoken had en op basis van de aanslag inkomstenbelasting die dus niet in orde was werd ik veroordeeld voor belastingfraude. Op basis van mijn veroordeling vind de belastingdienst dat ik dat als inkomen had gehad dus of ik even met terugwerkende kracht wil betalen. Klein detail. In 2013 en 2014 zat ik gedetineerd en ook over die jaren liggen er aanslagen van een ton. Tot op heden niet gecorrigeerd.

Witwassen

Doordat de zakelijke rekeningen geblokkeerd waren adviseerde de boekhouder de facturen even op mijn privérekening te laten storten. In totaal betreft dat rond de 2 ton. Van dat geld is vast komen te staan dat het ook weer is uitgegeven aan zorg. Toch ben ik veroordeeld voor witwassen.

Een beetje fraudeur krijgt hier de slappe lach van want waarom zou je als je kwaad wil dat geld op je privérekening laten storten? Helemaal als je in ogenschouw neemt dat er indertijd nog contant betaald mocht worden vanuit de PGB's. Een beetje fraudeur had iedereen lekker cash laten betalen en geen zorg geleverd maar was er met een paar miljoen vandoor gegaan.

UWV-fraude

In verband met recidiverende kanker en chronische PTSS zat ik in de WAO. Toen ik op 1-1-2011 een inkomen kreeg heb ik dat keurig gemeld bij het UWV. Dat door mij ingevulde formulier hadden ze ook bij zich tijdens verhoor. Begin 2012 had ik moeten doorgeven wat ik in 2011 als inkomsten had gekregen. Ik kon dat niet omdat ik halverwege 2011 de boekhouder eruit heb gegooid en ik vervolgens mijn administratie niet terug kreeg. Alles lag bij Rob Assenberg op zijn kantoor. Zowel zakelijk als privé. Uiteraard heb ik dat begin 2012 gemeld bij het UWV en de strijd was nog volop bezig toen ik gearresteerd werd. Voor het gemak ben ik maar even veroordeeld voor UWV fraude over de periode 1-1-2008 t/m 12-4-2013 en moet ik vierenzeventigduizend euro terug betalen.

HOOFDSTUK 13 – TROPENJAREN (2015)

Tropenjaren 2015

Na het opnieuw verwijderen van mijn dagelijkse update was ik er wel klaar mee. Dan maar een professionelere aanpak en web een site aanmaken op WordPress.

Na het oprichten van deze site lieten sommige mensen zich behoorlijk kennen. Van dreigementen op Facebook tot een heuse aangifte tegen mij bij de politie. Op Twitter werd melding gemaakt van de officier die de bewijslast voor smaad en laster overtuigend genoeg vond. Ik mag aannemen dat ze hun eigen smaad en lastercampagne besproken hebben daar (sommigen liggen al 4 jaar op het bureau bij het O.M.) want de naam van degene die het getweet heeft is nog niet gevallen. Opmerkingen als: "dat wordt weer 2 jaar zitten" tot "#TBS-geval" vliegen links en rechts over het scherm.

29 september 2015

Op een terras met uitzicht op de Middellandse Zee, met een super ICT'er, een kop cappuccino en een sigaret denk ik aan de mensen die hier de laatste weken op een bootje zijn gestapt richting EU. De meesten kwamen aan, sommigen spoelden aan waaronder kleine kinderen. Vergeleken bij hun mag ik niet klagen. Ironisch dat zij hun vrijheid zoeken in de EU en ik om die reden hier zit. Ik was wel vrij maar was niet vrij.

1 oktober 2015

Vannacht opnieuw PTSS ellende. Na 3 uur geslapen te hebben werd ik rechtop staand wakker in mijn slaapkamer. Mijn telefoon lag op de grond en ik was in mijn slaap bezig dat meisje wat zich opgehangen had in de PI los te maken van het stapelbed waaraan ze dat gedaan had. Ik werd wakker van mijn eigen geschreeuw..niemand hoorde me.

Inmiddels zit ik al een uurtje of 7 op een terras. Gelukkig is het mooi weer. Ik zie bootjes varen en vraag me af of het vissers zijn of vluchtelingen. Tijd genoeg om na te denken in ieder geval. En nadenken doe ik vooral over waar het fout ging. Dat het fout is gegaan heb ik nooit ontkent maar ik ben veroordeeld voor dingen die echt kant nog wal raken.

7 oktober 2015

Wat is er lekkerder dan met je dochter en een kop koffie op een terras zitten met uitzicht op de Middellandse zee en een temperatuur dan 26 graden? Op dezelfde plek zitten maar dan met je dochter en je zoon!

Het gaat niet zo denderend met me. Fysiek wel, ik ben niet meer zo graatmager en heb (hoe kan het ook anders) weer kleur. Mijn longen spelen een klein rolletje en laten van zich horen. Bij veel gepieker en stress heb ik zo nu en dan een astma-aanval. Gelukkig zijn mijn dochter en ik, net als de asielzoekers cq vluchtelingen, gewoon verzekerd ondanks dat ik niet betaal. Ik heb immers geen inkomen en moet ook nog voor mijn dochter betalen (wordt ook niet betaald en heeft ook geen inkomen). In NL hadden ze bedacht dat, omdat we niet konden betalen, er bij beiden 50 euro boete op de ziektekostenrekening kwam elke maand die we dus ook niet konden betalen en ons nog verder in de schulden heeft gebracht. Met dank namens de feestcommissie aan de Gemeente Almere die ons inkomen heeft stop gezet waardoor we vast zitten hier. Gelukkig hebben we een super netwerk hier, in Nederland hadden we nu onder de brug gelegen. Wat dat aangaat hebben de asielzoekers het beter voor elkaar in NL. Wat me wel nekt is de PTSS. Dat is zo heftig dat ik er niet eens over kan schrijven zonder in elkaar te storten dus die slaan we vandaag even over.

Verder hoop gemakker uit Nederland over deze site maar daar kan ik kort over zijn. NOU EN! Jullie hebben mijn gezin 4 jaar lang geterroriseerd, valse verklaringen afgelegd, gelogen onder ede, ons bedreigd (nog steeds), geïntimideerd en nog laten jullie ons niet met rust. Dit keer is er een verschil met de vorige keer. Dit keer ram ik terug, ik heb namelijk niets meer te verliezen!

8 oktober 2015

De hemel huilt met ons mee, het regent in Turkije. We missen zoon cq broer verschrikkelijk. Gelukkig gaat het goed met hem en wordt er goed voor hem

gezorgd. Over twaalf dagen wordt hij vijftien Voor het eerst ben ik gescheiden van 1 van mijn kinderen met hun verjaardag. Zelfs toen ik in de gevangenis zat heb ik hun verjaardagen niet gemist en waren we bij elkaar.

Gisteravond ging toch het licht uit. Op Facebook in een groep werd een tekst geplaatst voor me en ik knakte, ging helemaal naar de grond. Ik heb dik een uur mijn ogen uit mijn kop gejaakt maar het luchtte wel op. Gelukkig was ik niet alleen en na een potje tafeltennis (die ik zwaar verloor) ben ik uitgeput mijn bed ingerold. Hoe dan ook, ik realiseerde me weer even dat ik niet alleen was. Zoveel mensen vechten op de achtergrond. Mensen die ik niet eens ken die zich keihard maken voor ons.

Van het nieuws hier en in de rest van de wereld wordt ik ook niet vrolijk. Wat is er toch gevaren in iedereen? Haatcampagnes aan de orde van de dag, mensen die belaagd worden, gevechten in Italië, Frankrijk, Engeland en Duitsland, aanranders in Almere die weer op straat gezet worden in plaats van vast gehouden (en of ze nou asielzoeker, vluchteling, gelukszoeker of Nederlander zijn dat maakt niet uit, flikker ze of het land uit of zet ze vast!). Het is vijf voor twaalf overal maar iedereen is bezig met zijn eigen toko en anderen hun mening door hun strot te duwen. Ik lees over Rutte die zijn verantwoording niet neemt, over Russen die vervelend zijn, over de voor en tegenstanders van Wilders....overal ellende. Wat maken we er met zijn allen een puinzooi van, ongelofelijk!

Ik ga weer dobberende bootjes kijken en nadenken, veel nadenken. Omdat het kan!

9 oktober 2015

Vandaag is het drie weken geleden dat ik mijn zoon, en dochter haar broertje naar het vliegveld bracht. Op de terugweg is onze chauffeur gestopt voor een kop koffie. Ik dacht dat ik stikte in mijn verdriet, dat dacht de chauffeur blijkbaar ook. Hij sprak geen Engels. Er viel niets uit te leggen. Het enige waar ik aan dacht was mijn zoon die voor het eerst van zijn leven alleen vloog en het opnieuw niet compleet zijn als gezin. Weliswaar op een andere manier maar toch, het verdriet is er niet minder om. Met hem terug vliegen was geen optie. Er staan nog acht dagen open en om te voorkomen dat ik direct een enkeltje detentie zou krijgen en mijn dochter dan alleen hier zou zijn was dit de beste oplossing. Als de auto niet total los was geweest had ik hem gebracht. Anyway, zoon heeft het fantastisch gedaan, is dankzij drie Nederlandse vrouwen prima verzorgd onderweg en goed aangekomen.

Dochter gaat prima. Het begin was moeilijk maar het gaat inmiddels beter met haar dan in Nederland. Zoon gaat ook prima in Nederland. Hij is blij weer bij zijn vrienden te zijn en op zijn eigen school. Zijn laatste schooljaar op het voortgezet onderwijs.

11 oktober 2015

Diepe rouw in Turkije. Gisteren werden in Ankara tientallen mensen opgeblazen. De jongste was negen jaar. Ook zijn vader heeft het niet overleefd. Het trotse Turkse volk is aangeslagen. Vandaag hangen overal de vlaggen halfstok en je ziet alleen maar sombere gezichten. Het staat er niet zo lekker voor hier, op alle vlakken niet.

Het past wel bij me momenteel. Ik breng soms hele dagen aan het water door. Het wordt licht en het wordt donker. Soms slaap ik, meestal niet. Af en toe wordt ik "wakker geschud" door mijn vrienden in Nederland en hier. Gisteren en vanmorgen voelde ik even dat ik leefde. Samen met dochter en twee vrienden hebben we zo verschrikkelijk de slappe lach gehad dat we er buikpijn van hadden. Eigenlijk kreeg dochter de slappe lach en ging de rest plat door haar om, de Turkse Polka :-). Echt wat een onzin. Soort van polonaise maar dan in het Swazi met de dwarsfluit en triangel als muziekinstrument op de achtergrond. Anyway, dochter hield het niet meer en die lacht zo aanstekelijk dat we er een half uur in gebleven zijn. Vanmorgen begon lekker met mijn beste vriend in Nederland. Meneer had een selfie gefilmd en stuurde dat via de app. Ik verslikte me spontaan in mijn koffie schoot er spontaan van in de lach. Dan ben ik weer even mezelf... het duurt te kort. Direct erna "dwaal" ik weer af.

Ik probeer een beetje tot rust te komen. Zou toch moeten lukken zou je zeggen. Helaas is het tegendeel waar. Ik wil zo graag weer mezelf zijn. Vraag me af of dat ooit nog gaat lukken of dat ze echt mijn karakter hebben vermoord. Dat zouden ze strafbaar moeten maken! Dan wil ik graag de officier zijn, al is het maar voor 1 dag. Ik zou het wel weten.

12 oktober 2015

Gistermiddag had ik een gesprek met iemand hier. Ik ken hem al een aantal jaren. Hij was 1 van degenen die ik belde uit de gevangenis als ik niet meer wist hoe ik verder moest. Hij was ook 1 van degenen die ervoor hebben gezorgd dat de huur betaald werd toen ik net uit detentie kwam en zorgde dat er kerstcadeautjes onder de boom lagen voor de kids en we te eten hadden. Hij ving ons op in Turkije toen ik tussen detenties door met de kinderen helemaal over de zeik hier aankwam en nog als er iets nodig is is hij er.

Het gesprek begon over de kinderen over zoon en hoe het met hem gaat in Nederland. Daarna over wat mijn plannen zijn hier en hoe verder. Mogelijkheden genoeg hier, ze staan te springen om mijn expertise op het gebied van autisme, ik kan hier heel simpel de muziek in. Turkije ligt wat dat aangaat open. Dat wordt het allemaal niet. Ik kan het niet meer opbrengen gewoon. Heb het nog geprobeerd maar sta er heel anders in. Ik heb altijd vanuit mijn hart gewerkt en daar ben ik keihard publiekelijk voor afgemaakt. Ik zal nooit meer onbevangen kunnen werken in de zorg. Ik heb geen vak verbod maar de passie is weg.

Afijn, het gesprek ging verder over Nederland als democratie en over mijn detentietijd. Ik heb hem uitgelegd hoe de Nederlandse `democratie` werkt . Verteld over de PTSS en detentie en over hoe ik nu ik vrij ben last heb van nachtmerries en flashbacks. Hoe mijn kinderen gebruikt werden om me te verhoren, hoe verloven op het laatste moment werden ingetrokken door middel van een briefje onder de deur door, hoe er tijdens en na mijn detentie getreiterd werd om ons heen maar ook via de Telegraaf bijvoorbeeld maar ook over dat ik een brief kreeg dat ik op mijn eerste verlof niet naar huis mocht (in nabestaanden die er niet waren) maar wel naar vrienden mocht twee straten verderop en dat terwijl ik drie maanden later vrij zou komen. Ik legde uit dat ik mijn Hoger Beroep heb ingetrokken omdat handig werd ingespeeld op mijn PTSS, ik doorlopend in paniek was en het enige wat ik wilde was naar mijn kinderen gaan. Als ze me hadden gezegd dat ik als ik mijn benen af zou staan ik kon gaan, had ik dat gedaan. Zonder nadenken! En dat alles wisten ze en hebben ze handig misbruikt. Wat me ook nog steeds dwars zit is mijn detentienummer...8645732....ik wordt er kotsmisselijk van net als dat ze me kwamen halen om verhoord te worden op een andere plek. Dan wordt je "gelicht" . Ik heb het ooit geschreven op de vorige website. Ik heb zowel een Duitse als Joodse achtergrond. Dus "nummers" en "lichten" wordt ik sowieso al zenuwachtig van. Het doet me altijd denken aan mijn Duitse oma en Joodse opa en hun verhalen.

Intussen was ik in tranen maar ik sprak dapper door. Over die moeder van die kids die pijn op haar borst had en die afgedaan werd met stress. Ze viel dood neer in de gevangenis is nooit meer buiten gekomen. Over dat meisje wat zichzelf ophing, over de ISO en voor het eerst ging ik verder. Nooit heb ik erover geschreven en maar weinig over gesproken....

Over dat ik in paniek mijn voet bijna in tweeën trapte en ze me uren hebben laten liggen. Uiteindelijk liep ik zes weken in het gips. Over die keer dat ik mijn pols heb doorgesneden helemaal in paniek. Ik had bedacht dat ik beter dood kon zijn dan hadden mijn kinderen maar 1 keer verdriet en konden ze verder met hun leven, ik werd wakker in de ISO. Over dat ik tijdens mijn eerste weekendverlof een overdosis nam en wakker werd op de Intensive Care in het ziekenhuis (daarna direct voor straf terug de ISO in). Over dat ik vier maanden in afzondering in mijn cel heb doorgebracht omdat de werkmeester aan machtsvertoon deed. Over dat ik in twee detenties ruim zeventig kilo ben af gevallen. Over dat mijn zoon de toegang tot de gevangenis geweigerd werd omdat hij geen legitimatie bij zich had n dus zag ik hem bijna twee maanden niet. Ik mijn leven te danken heb aan de bewakers waarvan de meesten er geen woord van geloofden waarom ik daar zat. Ze zeiden het niet maar lieten het wel merken. Dankzij hun hebben mijn kinderen nog een moeder, alleen dankzij hun, mijn lieve vrienden buiten en natuurlijk mijn advocaten.

Dat alles heb ik hem verteld. Zijn opmerking/vraag: Nederland is toch een democratie? heeft hij antwoord op gehad, hij mag zijn eigen conclusies trekken en hij is slim genoeg om dat te doen. Na dat gesprek wat dik twee uur duurde heb ik me omgekleed, mijn verstand op nul en blik op oneindig gezet, een borrel

genomen en even net gedaan of er niets aan de hand was. Ging redelijk goed, wordt vanavond vervolgd :-).

In detail gaan kost me al mijn energie maar het begin is er. Ik moet er doorheen om ooit weer een stukje van mezelf te vinden. Voor vandaag is het genoeg.

21 oktober 2015

Vraag me niet hoe maar we hebben het gedaan. We zijn gisteren doorgekomen. De eerste verjaardag in ons gezin waarop we niet bij elkaar waren. Zelfs tijdens mijn detentie viel het toch altijd zo dat ik of net vrij was of ik op verlof was. De week voor de verjaardag van zoon waren een compleet drama. Zo erg dat alleen de “overleven” stand nog werkte en alleen ademen en de basis dingen (eten, douchen enz) al zoveel energie kostte dat ik volkomen uitgeput was. Spontane huilbuien, niet weten waar te beginnen, mezelf overvragen, nachtmerries, name it en het was er. De oplossing was simpel en de enige juiste anders waren er ongelukken gebeurd. Alles afsluiten, telefoon uit en er volledig tussenuit. En zo geschiedde. Voorafgaand aan zijn verjaardag ben ik met een vriend en dochter weg gegaan. In drie dagen hebben we zo’n beetje half Turkije doorkruist, zijn we op de meest prachtige plekken geweest en kwam ik weer een beetje tot mezelf. Er was ruimte om te huilen, te lachen, te praten en ik voelde me uiteindelijk ook een soort van bevrijd. Ik “voelde” weer dat ik leefde, weet even niet hoe ik dat anders moet omschrijven. Godzijdank is zoon zelf er prima doorheen gefietst en was hij superblij met zijn cadeautje.

Wat wel een soort van grappig was was het constateren dat juist ik, die jarenlang met kinderen heeft gewerkt en hamerde op structuur mijn eigen structuur niet kon bewaken en er anderen voor nodig had om mijn dagindeling zo in te richten dat er ook echt structuur bleef. Dingen als op tijd opstaan, ontbijten lukte me gewoon niet meer zelf. Zo zie je maar weer dat wat je zaait ook oogst. Jaren geleden ben ik begonnen ze die vaardigheden aan te leren hier en nu hielden ze mij op de been ermee. Anyway, we hebben het overleefd met zijn drieën, het is voorbij, time to move on!

Vanmorgen ben ik vroeg begonnen met het nieuws lezen van afgelopen week, mails door te nemen en mezelf te updaten op social media wat ook direct een lachbui veroorzaakte. Sommige mensen denken echt dat ik uit een ei gekropen ben. Vandaag een drukke dag. Ik heb er zin in. Het wordt een dag vol verrassingen maar ik ben er wel klaar voor in tegenstelling tot sommige andere mensen die me blijven lastig vallen en blijkbaar geen eigen leven hebben.

26 oktober 2015

En met een rotgang viel ik weer terug ook, dat gat wordt steeds dieper lijkt wel als ik terugval. Toeval bestaat niet en zo gebeurde het dat ik gisteren eerst met iemand op Twitter een soort van gesprek had en gisteravond een enorme schop

onder mijn reet kreeg van iemand hier. Die persoon op Twitter heeft een enorme humor, is recht voor zijn raap en verkoopt geen zoete broodjes. Het zette me aan het denken. Gisteravond enorme huilbui want ik wil wel maar ik kan niet. Ineens was daar 1 van de mensen met wie ik probeer samen te werken hier maar die door mij stagneert. Hij zei: What are you doing? Ik vroeg hem helemaal over de zeik of het grappig bedoel was want dan miste het zijn doel? Zijn antwoord was simpel. Ik kreeg even een lesje achterom kijken en dan voor je niets zien. Op mijn, ja maar, werd duidelijk en pittig gereageerd. Er is geen ja maar, het is genoeg geweest nu, je gaat eraan kapot. Moet je zelf weten maar ik ga niet meer toe staan kijken. Of je staat nu op en we gaan aan het werk of ik vertrek nu en je ziet me nooit meer. Duidelijke taal dus en om eerlijk te zijn maakte het me ook kwaad. Hoe dan ook, we hebben direct de draad opgepikt en zijn aan de gang gegaan met verbluffende resultaten nu al.

Vanmorgen werd ik wakker met hetzelfde rotgevoel in mijn lichaam. Ik wilde er niet aan toegeven dus heb een liter koffie gedronken, ben gaan douchen en verder gegaan waar we gisteravond mee begonnen waren. Heb contact gelegd met mensen uit mijn netwerk in Nederland, ze mijn plannen verteld en de 1 na de ander reageerde laaiend enthousiast. Het zijn niet de minste daar die ik gesproken heb en hun aandeel in de zorg voor onze kinderen is enorm zowel maatschappelijk als onder andere op politiek gebied. De komende dagen ga ik keihard aan het werk hier en langzaam proberen te ontwaken uit een diepe "coma". Gelukkig gaat het met dochter en zoon goed. Beiden doen het goed en ogen gelukkig. Nu ik nog maar ik ben onderweg. Al een tijdje maar er komt vast een moment dat ik niet meer zo hard terugval.

27 oktober 2015

Open brief aan de Telegraaf, het OM, ieder kind veilig (vmg BJZ) officier van justitie en Zorgkantoor.

Oké, dat ik heb geschoven met PGB's (met medeweten van Zorgkantoor en voogden BJZ) verdient geen schoonheidsprijs. Dat ik een sukkel van een boekhouder had is nog dommer van me. Ik heb hem inderdaad niet laten controleren en had er zelf de ballen verstand van. Dat ik zo naïef was en blind vertrouwd op hem is me ook duur komen te staan. Ik blijf tenslotte verantwoordelijk voor mijn eigen boekhouding. Die heb ik na een jaar detentie wel begrepen.

Dat zowel Zorgkantoor als Bureau Jeugdzorg hun handjes in onschuld konden wassen, mede mogelijk gemaakt door de officier van justitie die niet toestond dat deze partijen getuigden in mijn rechtszaak, kan ik ook nog begrijpen. Tenslotte zijn zij uitvoerende instanties en waar zouden al die afhankelijke mensen en zorgverleners zijn als deze partijen openlijk gekielhaald zouden worden?

Maar wat ik niet begrijp, en geloof me ik heb het geprobeerd, is dat na het uitzitten van mijn straf er gewoon door getreiterd wordt en ik zelfs indirect bedreigd wordt door onder andere het Openbaar Ministerie. Als ik delen uit mijn strafdossier online zet bega ik een strafbaar feit. Alleen de aankondiging al van die openbaarmaking resulteerde in een dringende brief van de officier aan mijn advocaat. De Telegraaf en het Zorgkantoor hadden mijn dossier echter al voor de rechtszaak begon en het Zorgkantoor gebruikt dit nog steeds (geanonimiseerd) om ouders onder druk te zetten. Zouden die ook zo'n brief gekregen hebben?

Wat ik ook niet begrijp is waarom mijn kinderen zo aangepakt worden. Zo krijgt mijn zoon al veertien maanden geen zorg. Onder druk van de Ombudsman is er gauw zorg af gegeven om een rechtszaak te voorkomen maar uiteraard sloot dat niet aan bij wat alle hulpverleners vroegen. De reden: moeder heeft in de gevangenis gezeten wegens fraude. Bij de Gemeente Almere werken allemaal rechters. De 1 weet het nog mooier te verkopen dan de ander. Dat ze daarmee de rechten van het kind schenden schuiven ze voor het gemak maar even van tafel en dat mijn kinderen (mijn dochter bijna zelfde verhaal maar dan bij het UWV) daar zwaar de dupe van zijn en belemmerd worden in hun ontwikkeling is ook niet zo boeiend.

En Telegraaf, nooit heb ik antwoord gekregen wat het nou precies toevoegde de foto van mijn minderjarige dochter op de zaterdag voorpagina te plaatsen met in de tekst dat ik voor miljoenen gefraudeerd zou hebben. Er is nog geen zeven ton van over gebleven waarvan van € 671.000.00 de fysieke bonnen aanwezig zijn. Die waren niet verwerkt door de boekhouder en dus is het "weg" voor het Openbaar Ministerie. Dat stukje miste ik in jullie flutkrant. Wel schreven jullie dat ik in de war was want ik kwam met twee verschillende schoenen aan in de rechtszaal. Nog maar een keer, ik zat in het gips! En voor die onzin vragen jullie geld aan jullie lezers. Jullie zouden je ogen uit je kop moeten schamen.

Bureau Jeugdzorg, mijn dochter een onder toezichtstelling voor zeven maanden (toen werd ze achttien) omdat jullie haar wel op school gingen krijgen. Elke maand kreeg ik een mailtje waarin jullie vroegen of ik al een school had gevonden voor mijn dochter. Mijn dochter had echter al een ontheffing en jullie wilden een onder toezichtstelling om die reden. Elke maand flink geld vangen voor niets. Wie fraudeert er hier nou?

Jullie hebben je zin uiteindelijk. Kapot gemaakt, gebroken en uit elkaar gerukt komen wij onze dagen door. Jullie vergeten iets. De grootste fraudeurs zijn jullie zelf. Zolang ik een stem heb en een pen of een toetsenbord zal ik niet rusten.

31 oktober 2015

In een opwaartse spiraal met af en toe een kort dipje maar dat mag geen naam hebben vergeleken bij hoe het was. Om me heen houden ze me redelijk in evenwicht, helemaal zelf lukt het nog niet. Ik vergeet nog steeds af en toe te eten

of als ik ergens mee bezig ben dwing ik mezelf het af te maken terwijl het best kan wachten. Wat me een enorme boost geeft is af en toe helemaal los gaan met muziek. Ik kan hier wat dat aangaat mijn hart ophalen. Alles staat tot mijn beschikking en zeg nou zelf, wat is er lekkerder dan een lege discotheek, compleet uitgerust met alles wat je nodig hebt en je eigen muziek? Even je verstand op nul, blik op oneindig, niemand om je heen, deur op slot en los!

Intussen hebben we zonder dat iemand, op betrokkenen na, weet keihard gewerkt met zijn allen en in twee dagen iets moois neergezet. Ook hierin heb ik nog veel sturing en af en toe een schop onder mijn kont nodig maar het werkt wel. Die schop onder mijn kont is niet omdat ik niet doorga maar de neiging heb terug te vallen of heel onzeker te zijn of ik het wel goed doe. Ik word minder bang om iets te ondernemen merk ik en probeer de gedachte los te laten dat ik misschien wel iets verkeerd doe zonder dat ik het weet en dan naar de gevangenis moet. Het bekende: Als je achterom kijkt zie je voor je niets is bij vlagen nog steeds van toepassing en zonder een beetje hulp kom ik er dan niet uit. Gelukkig gaat ook dat elke dag stukje beter en krijg ik weer wat zelfvertrouwen.

Verder lees ik nog steeds veel en is er eigenlijk niets veranderd met zo'n tien jaar terug. Het leerlingenvervoer is nog steeds een drama, de zorg weer net als toen onze kids de jeugdgevangenis in gegoooid werden omdat er geen AWBZ plekken zijn, ouders staan zwaar onder druk en er gebeuren elke dag ongelukken door ouders die gewoon compleet op zijn. We schreeuwen, twitteren, spreken er schande van, halen de kranten elke dag met de beroerde zorg in Nederland en daarna zetten we koffie en gaan we over tot de orde van de dag. Er veranderd niets, helemaal niets. Het wordt alleen maar slechter. Ik heb ze gewaarschuwd, ze wilden niet luisteren, ze gooiden me in de gevangenis. Opnieuw heb ik ze nu weer paar keer gewaarschuwd dat het gemeente INVIS systeem lekt. Ze willen weer niet luisteren. Het volgende schandaal in de zorg komt eraan. Kwestie van tijd voor iemand het door heeft. Ze doen maar, het is dweilen met de kraan open met dat zootje ongeregeld in Den Haag. Ik steek er geen energie meer in.

2 november 2015

Loek Hermans. De man die in opspraak gekomen vanwege zijn rol in het faillissement van zorgorganisatie Meavita met twintigduizend werknemers en honderdduizend cliënten. Eens goed voor een enorme winst en een goedlopend bedrijf, nu veertig miljoen schuld en failliet. De rechters hebben vandaag vastgesteld dat de top van het bedrijf zich schuldig heeft gemaakt aan wanbeleid en wat zegt meneer: Ik stap op!

Zo makkelijk gaat dat in Nederland als je je iets boven het klootjesvolk hebt uitgewerkt. Dan stap je gewoon even op. Laten we wel wezen, het is niet de eerste die opstapt maar wel 1 van degenen waar ik me vreselijk kwaad over maak al de hele dag. Teeven ook zo'n mooi voorbeeld met zijn bonnetje. Ik kan wel

janken ervan. Ik heb al mijn bonnetjes. Ruim € 671.000,00 aan bonnetjes ligt er gewoon maar was niet verwerkt en degene die daarvoor verantwoordelijk is weigeren ze te vervolgen. En met dat gegeven zit ik in Turkije met mijn dochter, zonder mijn zoon. In leven gehouden door vrienden en kennissen al vijf maanden. Ik heb geen tien nevenfuncties en dus ook geen rooie cent aan inkomen. Tegen mij zei de Gemeente Almere gewoon: Mevrouw u bent veroordeeld voor fraude en daarom krijgt uw zoon geen zorg meer en als u de huur niet kunt betalen kunt u best onder de brug slapen, dan krijgt u via het Leger des Heils wel weer een andere woning. Mijn zoon kreeg niet de zorg die hij nodig had en ging hard hollend achteruit. De huur konden we niet meer betalen net als de andere rekeningen laat staan dat we konden eten. Mijn kinderen hadden honger in Nederland. Mijn dochter een jaar lang aan het touwtje gebungeld bij het UWV vanaf haar achttiende. Na een jaar kreeg ze een voorschot van...jawel, tweehonderd euro. In dat jaar heb ik geprobeerd van de bijstand haar ziektekosten te betalen. Uiteindelijk lukte dat ook niet meer. Eind juni vertrokken we hals over kop naar Turkije waar ik in het ziekenhuis kwam te liggen. Aanleiding voor de Gemeente Almere om maar helemaal niet meer uit te betalen en dus zitten we nu vijf maanden zonder een cent in Turkije. Vanaf mijn veertiende heb ik me de pest gewerkt. Nog nooit heb ik een uitkering of wat dan ook gehad. Nu kon het niet anders al vond ik het verschrikkelijk. Hoe de situatie in Turkije is hoef ik verder niet over uit te wijden daar staan de kranten vol van. Maar daar waar mijn eigen land ons verschrikkelijk onderuit heeft gehaald en nog haalt wordt er in Turkije voor ons gezorgd.

Loek Hermans zit vanavond bij zijn gezin aan tafel, wij missen zoon en broertje al bijna twee maanden en we gaan eraan kapot hier, echt kapot. Het gemis is verschrikkelijk. Ik veeg mijn r**t af met de “democratie” het ‘rechtssysteem’ en de ‘gelijke rechten’ in Nederland. Opnieuw is mijn gezin uit elkaar gerukt. Omdat het kan.

Vanuit Turkije probeerde ik intussen door te starten. Nine Kooiman kwam met Kamervragen daarover.

Persbericht 9 november 2015

Betreft: Kamervragen op 16 november 2015 over Turkijezorg

Terwijl in Nederland de jeugdzorg tot een compleet drama is geëscaleerd presteert Nine Kooiman (SP) het vragen over Turkijezorg te gaan stellen op zestien november in de tweede kamer. In haar vragen benadrukt zij dat de zorg betaald zou worden door de belastingbetaler waarmee zij de kamer op een verkeerd been zet. Op de website: www.turkijezorg.wordpress.com wordt geadviseerd aan ouders hoe te handelen bij een aanvraag, meer niet. Echter de twaalf Kamervragen kosten € 3750,00 per vraag en worden wel betaald door de belastingbetaler en dit terwijl ik gewoon bereikbaar ben voor vragen.

De grondslag voor de Kamervragen ligt uiteraard bij het feit dat ik veroordeeld ben voor PGB fraude. Het is de Nederlandse regering jarenlang een doorn in het oog geweest dat ik wel de zorg kon leveren wat zij met al hun miljarden niet konden. Derhalve ben ik gearresteerd, heb ik geen eerlijk proces gehad en blijft de politiek me als zorgverlener dwars zitten. Op de financiële administratie na was de zorg die ik leverde toereikend en heb ik geen vakverbod gekregen.

SP jullie zijn van harte welkom met de vragen maar, als jullie zo open en transparant zijn, stel dan ook vragen over mijn onterechte veroordeling en heropen mijn zaak of begin een onafhankelijk onderzoek hiernaar. Al een jaar lang wordt er alles aan gedaan om die beerput gesloten te houden door zowel het ministerie VWS als de officier van justitie als de recherche.

Onderstaande de vragen zoals ze worden gesteld in de tweede kamer en mijn antwoord hierop.

2015Z20702

Vragen van het lid Kooiman (SP) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het bericht dat slachtoffers van loverboys op kosten van de belastingbetaler geholpen kunnen worden in Turkije (ingezonden vijf november 2015) met mijn antwoorden. (De staatssecretaris zelf gaf in 2016 antwoord. Zie hiervoor het hoofdstuk 2016).

1

Wat is uw oordeel over het bericht dat kinderen met (zware) psychische problematiek of die het slachtoffer zijn van loverboys, op kosten van de belastingbetaler, nu geholpen kunnen worden door een particuliere jeugdzorginstantie in Turkije?

Mijn reactie op deze vraag: Allereerst wordt het niet betaald door de belastingbetaler. Door dit te zeggen wekt u een compleet verkeerde indruk. De kosten die op de website staan zijn een indicatie. Ik heb jarenlang (met medeweten en in en toestemming van uw regering overigens) zorg verleend aan kinderen met dezelfde problematiek die geen geld hadden. Tevens heb ik Jeugdzorg kinderen met een OTS opgevangen die geen PGB hadden of waarvan het afgegeven PGB niet toereikend was. Daar zijn overigens nooit kamervragen over gesteld.

2

In hoeverre heeft de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) toezicht op deze particuliere jeugdzorginstantie? Wat zijn de uitkomsten van dit inspectietoezicht?

Aan mijn werkwijze is niets veranderd. Volgens de rechter en de IJZ was de zorg die ik leverde in orde. (zie inspectierapport en uitspraak rechter). Ik voldeed en voldoe aan alle eisen die gesteld worden ook in de Nederlandse zorg net als voorheen. De inspectie is welkom. Het laatste wat ik wil is me onttrekken aan de inspectie omdat ik van mening was, ben en blijf dat de zorg die geleverd wordt moet volden aan de eisen die daarvoor gesteld worden.

3

Wanneer de Inspectie Jeugdzorg geen toezicht houdt op deze particuliere jeugdzorginstantie in het buitenland, wie of wat houdt dan wel dat toezicht?

4

In hoeverre gelden de eerder gestelde kwaliteitsmaatstaven buitenlands zorgaanbod die opgesteld zijn naar aanleiding van de wens van de gehele Kamer om te komen tot kwaliteitseisen, en de toenmalige minister voor Jeugd en Gezin die hiertoe de opdracht heeft gegeven? 2)

Onze professionals in zowel Nederland als Turkije voldoen aan de eisen zoals gesteld in het kwaliteitsregister jeugdhulp. Zij zijn erkend door hun beroepsvereniging en ingeschreven in het BIG-register en in een register wat gelijk gesteld is aan het BIG register.

5

Zijn er gemeenten die een subsidierelatie hebben met deze organisatie of een indicatie hiervoor hebben afgegeven? Zo ja, welke gemeenten zijn dat en hoe vaak is dit gebeurd?

Nee.

6

Klopt hetgeen Turkijezorg stelt op haar website, dat de kosten voor deze zorg vergoed worden via de zorgverzekeraar of middels een indicatie afgegeven door een indicatiesteller? Hoe vaak is dit gebeurd?

Op de website geef ik aan welke kanalen er zijn en welke wegen er bewandeld moeten worden om zorg in zijn algemeen te ontvangen. Dat geldt niet specifiek voor Turkijezorg. Als ouder(s) cq verzorger(s) een aanvraag indienen voor zorg vanuit Turkijezorg en daarbij vermelden dat het gaat om zorg verleend in het buitenland en de zorgverzekeraar of indicatiesteller geeft die zorg af lijkt het me een open en transparant contact tussen de aanvrager en degene die de indicatie af geeft. Verder is mijn mening dat als je zorg verleent ouder(s) cq verzorger(s)

gewoon moet wijzen via de website of andere kanalen op de mogelijkheden waarop zij zorg kunnen aanvragen of dat nou is voor zorg afgenomen bij Turkijezorg of elders.

7

Hoeveel kinderen met een ondertoezichtstelling (OTS) of voogdijmaatregel zijn er al geholpen door Turkijezorg?

Geen maar ze zijn welkom.

8

Klopt het dat Turkijezorg niet staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel?
3)

Kunt u aangeven welke bestuursleden en leden van de raad voor toezicht er werkzaam zijn voor Turkijezorg?

Dat klopt tot op heden. Wij zijn net opgestart. Als blijkt dat dat nodig is is dat binnen een uur geregeld. Het laatste wat ik wil is me onttrekken aan de Nederlandse wet en regelgeving nl.

9

Deelt u de mening dat als kinderen jeugdzorg nodig hebben en er is een voorliggende voorziening in Nederland beschikbaar, zij ook het beste in Nederland geholpen kunnen worden? Zo nee, waarom niet?

Ik heb me even afgevraagd of ik deze vraag serieus moest beantwoorden maar ik ga het proberen al is het alleen maar om te laten zien hoe serieus ik dit zelf neem. Over voorliggende voorzieningen (een woord wat lekker in de mond ligt bij al die stuurlieders die aan wal staan) kan ik kort zijn. Die zijn er vrijwel niet en als ze er al zijn, zijn ze nauwelijks of niet toegankelijk. Miljarden gaan er om in de Jeugdzorg en toch vallen er doden, worden er kinderen mishandeld die een OTS hadden (zie recent de krantenberichten) en vallen er tientallen, misschien wel honderden kinderen per dag tussen wal en schip. Er wordt veel gesproken in Nederland over de zorg voor deze kinderen maar daar blijft het ook bij. Concreet is er niets veranderd, sterker nog, het is alleen maar slechter geworden. Zoals u weet en waar u wellicht op aanstuurt is dat ik voor PGB fraude in de gevangenis heb gezeten. Dat op zich is al triest genoeg. Ik heb geen vak verbod gekregen en wat mij betreft is daar het laatste woord nog lang niet over gesproken. De zorg die ik leverde was in orde. Wel heb ik een administratieverbod gekregen (en terecht) waar ik me ook aan houdt. Wat dat aangaat heb ik mijn lesje wel geleerd.

10

Zijn er nog meer van dit soort particuliere instellingen in Turkije of andere landen (anders dan Nederland) die via deze wijze opereren en kunt u hiervan een overzicht geven? Zo nee, waarom niet?

11

Kunt u deze vragen beantwoorden vóór het Wetgevingsoverleg Jeugdzorg op 16 november 2015?

12

Kunt u tevens alle vragen afzonderlijk beantwoorden?

Vaag maar al dat gezeur en die kamervragen over me geven me kracht. Ik kan wel stellen dat ik op mijn oude niveau zit en strijdvaardig ben. Goed, zwart/wit gezien heb ik gefraudeerd. Ik heb mijn straf uitgezeten, heb geen vak verbod, wel een administratie verbod en daar houdt ik me aan (ik heb nu echte boekhouders met echte diploma's). De zorg die ik leverde was goed, ik voldoe aan alle eisen die gesteld worden voor zowel de Nederlandse als de Turkse wet dus wat is het probleem? Ik denk dat ik daar zelf wel antwoord op kan geven maar laat de politiek het maar eerst doen nu!

15 December 2015

Zo ik ben er weer. Na een bijna dood ervaring en ruim zeven kilo lichter kan ik er weer even tegenaan. Intussen is Sinterklaas alweer vertrokken en is hij vergeten Rutte en zijn zwakbegaafde kabinet mee te nemen. Daar is het laatste woord nog niet over gesproken wat mij betreft. Als hij volgend jaar aankomt is hij voor mij.

Een antwoord op de kamer vragen is er nog niet maar dat kan ook niet voor bijna € 45.000,00. Voor dat geld mag je geen verwachtingen hebben.. Als ze echt hun werk hadden gedaan, ik wist dat allang maar ga niet hun werk doen, en ze hadden de boel goed gecheckt, hadden ze geweten dat alles goed geregeld is hier en we aan zowel de Nederlandse als de Turkse wet voldoen. Dat kunnen er niet veel zeggen. Mooi voorbeeld daarvan is "Ieder kind veilig" het voormalige Bureau Jeugdzorg. Zo veilig waren en zijn de kinderen bij hun niet. Toch gaan er miljarden in om, hebben ze hun kantoren in de duurste panden en rijden ze in vette leaseauto's en dan heb ik het nog niet over de bonussen in de zorg. En intussen kunnen degenen die zorg nodig hebben wegrotten.

24 december 2015 kerstavond

En dan is het “ineens” kerstavond. De avond waarop ik met de kinderen in Nederland vaak al de cadeautjes uitpakte omdat het te spannend werd om nog langer te wachten voor zoon. Vaak ook legde ik ze pas neer de dag voor kerst zodat hij niet zo lang hoefde te wachten tot hij ze mocht open maken. Kaarsjes aan, overal lichtjes, een prachtige boom maar vooral lekker eten en bij elkaar zijn. Uiteraard werd er gezongen op de Playstation en werden ook de nodige kerstfilms bekeken.

Kerst 2015. Mijn zoon in Nederland, dochter hier bij me. Geen kerstboom, geen cadeautjes, niet zingen, geen kerstfilms en niet bij elkaar. Ik weet niet wat de bedoeling was en is van de Nederlandse regering maar al zou ik zestig miljoen bij elkaar hebben gestolen dan heb ik toch mijn straf uit gezeten? Nu hebben ze bedacht dat ik moet verschijnen als getuige op vijf januari. Ook op twaalf januari moet ik in Nederland zijn maar dat staat daar los van. Voor wat betreft het getuigen heb ik gevraagd om een vrijgeleide om te voorkomen dat ik gearresteerd wordt met of 1 of ander vaag verhaal of omdat ik nog acht dagen moet uit zitten omdat ik mijn dochter niet naar school heb gebracht toen ik gedetineerd zat. Kan ook gewoon in Nederland. Veroordeeld worden terwijl je in de gevangenis zit omdat je je dochter niet naar school hebt gebracht tijdens je detentie. Het antwoordt op mijn vraag om een geleide was apart: Er staat niets van me open is er gemeld! Ik weet niet waar ze gekeken hebben maar ik heb wel degelijk een brief gehad dat die boete is omgezet in acht dagen detentie. Zal de fabeltjeskrant wel weer geweest zijn!

Los daarvan moet ik veel kosten maken om op vijf januari te verschijnen. Tel daarbij op dat ik al een half jaar geen inkomen heb en dat weet iedere boeren! I dat dat dus niet kan behalve bij justitie, die snappen het nog steeds niet. Net als bij de regering en hun Kamervragen over me. Het kan gewoon omdat het kan.

Op de achtergrond draait André Hazes – met kerst ben ik alleen. Ik ben niet alleen maar ook niet compleet zonder mijn zoon. Ik wens iedereen fijne feestdagen en een goed, gelukkig en gezond 2016. Ook aan jullie Martin Rijn en Mark Rutte. Jullie hebben het harder nodig dan ik. Wij zijn tijdelijk van elkaar gescheiden maar dat komt ooit goed! Jullie moeten leven, elke dag weer met alle ellende die jullie aanrichten en hebben aangericht. Slaap lekker vanavond!

HOOFDSTUK 14 – TROPENJAREN 2016

Tropenjaren 2016

11 januari 2016

Het moet niet gekker worden in Nederland bij justitie. Ze willen graag dat ik kom maar er staan nog acht dagen gevangenis open. Daar heeft mijn advocaat bericht van gehad. Die acht dagen staan er omdat ik boete niet betaald heb in verband met de leerplicht van mijn dochter. Ten tijde van de uitspraak had ze echter al een ontheffing maar dat vergat Bureau Jeugdzorg even te vermelden in de rechtbank..

Op mijn mail dat ik graag een vrijgeleide wil zodat ik zonder problemen Nederland in en uit kan kreeg ik als antwoord: Er is ons niets bekend van een openstaande gevangenisstraf. Toen ik uiteindelijk na heel veel heen en weer mailen het zaaknummer doorgaf was het antwoord: mailt u zelf het Openbaar Ministerie maar even! Ik weet niet van welke planeet ze afkomen daar maar ik ben niet van plan hun werk te gaan doen tenzij ik hun salaris ga krijgen maar dat gaat vast niet gebeuren.

Los daarvan spelen er nog twee andere dingen die voor het gemak maar even “vergeten” worden ondanks dat ik het in elke mail aan geef. Allereerst de reis en

verblijfkosten. Misschien moet ik nog wel vijf keer naar Nederland en aangezien ik geen inkomen heb en door anderen onderhouden wordt is dat wel een soort van probleempje. Als ik al voor mijn eigen inkomen wil zorgen komen er direct kamervragen. Lopen en zwemmen zijn geen optie voor me. Ik ben uit Nederland vertrokken omdat het leven daar de kinderen en mij onmogelijk werd gemaakt. Nu ik weg ben gaat dat dus gewoon door.

Het tweede probleem wat speelt is PTSS. Sinds de gevangenis ben ik nooit compleet van alles afgesloten geweest omdat ik dan in paniek raak. Een tijd lang heb ik dat kunnen voorkomen door altijd vooruit te denken en het in te dekken maar uiteindelijk is het toch gebeurd en zat ik op zeker moment zonder internet, zonder telefoon, zonder vervoer en ergens afgelegen met alleen maar zwerfhonden die voor het hek zaten te wachten tot ze me te grazen konden nemen. Wat er precies gebeurd is kan ik niet meer navertellen maar toen het mijn omgeving uiteindelijk duidelijk was (de taal werkt niet echt mee hier) wat er gebeurd was en waarom ik zo in paniek raakte (acht dagen later) was ik inmiddels zeven kilo afgefallen, doodziek en compleet de weg kwijt. Inmiddels ben ik weer op de been, is er altijd iemand bij me of is het ingedekt mocht ik een keer alleen zijn en moet ik zeggen dat ze, ondanks dat PTSS hier niet bekend is en ze nog nooit iemand zo in paniek hebben meegemaakt er super mee omgaan. Ik functioneer weer.

Intussen draaien mijn hersenen nog steeds overuren. Al die ellende in de zorg de laatste maanden. Megafraudes, mensen die verantwoordelijk zijn voor massa ontslagen en duizenden mensen zonder zorg laten zitten die een baan als burgemeester aangeboden krijgen enz enz enz hebben me behoorlijk aan het denken gezet weer. Toen ik op Twitter aan Renske Luijten (SP) vroeg hoe dat zat met Loek Hermans als burgemeester kreeg ik als antwoord: @Yvonbrinkerink ik begrijp er ook niets van. Dat is dus onze huidige politiek.

Wat ik van mijn advocaat begreep hebben ze bij het Zorgkantoor ook nog steeds koorts. Blijven maar hameren dat de verantwoording over bepaalde periode van zoon is afgekeurd op grond van wat ik heb ingediend maar ik heb over die periode helemaal niets ingediend. Steevast wordt er om de kopieën van de zogenaamde door mij ingediende verantwoordingen gevraagd die ik uiteraard niet krijg want ze bestaan ook niet. Gisteren kwam ik op internet een slogan tegen van een zorgverzekeraar. De slogan luidde: "1 van de weinige protocollen die in de zorg altijd gevolgd moeten worden is dat men eerst naar de mens kijkt en dan pas naar het protocol". Toen ik dat las heb ik spontaan mijn advocaten geappt en gezegd dat ze ze aan moest klagen wegens aanzetten tot fraude want als je die zielige protocollen van ze niet volgt (voor zover ze zelf weten wat die inhouden dan) eindig je in een justitieel hotel.

Rest me iedereen een goed, gelukkig en gezond 2016 te wensen. Ik gun iedereen wat hij/zij mij ook gunt. Misschien kom ik dit weekend al naar Nederland. Dat hangt af van onze klassenjustitie. Zo niet dan duurt het in ieder geval niet lang meer. Zo wel dan is dat omdat het kan!

20 januari 2016

Het werd toch nog gekker! Nadat me per mail meerdere keren verzekerd werd dat er echt niets openstond (waar ik dwars tegenin bleef gaan) besloot ik toch naar Nederland te vliegen. Alle mooie verhalen van het OM ten spijt werd ik op schiphol toch meegenomen want, zo vertelde de marechaussee me, er stonden nog acht dagen open vd leerplicht. Na alles te hebben uitgelegd en nadat er met mijn advocate en de dienstdoende officier van justitie was gesproken werd besloten me te laten gaan. Intussen zijn we bijna een week verder, heb ik nog steeds geen vrijgeleide en kan dus bij elke controle worden gearresteerd weer en voel ik me opgejaagd wild.

Los van deze ellende heb ik dan nog het probleem wat PTSS heet. Het is weer bevestigd. Nederland is inderdaad een bananenrepubliek. Bij justitie, het OM, in de zorg enz.

Gelukkig heb ik wel mijn zoon gezien!

Laatst werd me door iemand gezegd: Von, ga verder met waar je kracht ligt, laat het rusten. Ik heb daarop geantwoord dat ik het nooit zal laten rusten. Dat ben ik verplicht aan mijn en al die andere kinderen en gezinnen. Ik heb alle kinderen altijd geleerd nooit op te geven hoe moeilijk het ook was en hun mening nooit te stoelen op die van een ander. Zou triest zijn als ik er de brui aan zou geven. Dan ben ik tegenover hun niet geloofwaardig. Intussen ga ik weer lekker verder. Geen Kamervragen die me daarvan weerhouden...hoeveel moeite ze ook nog zullen doen om me tegen te houden, ik zal nooit opgeven. Gewoon, omdat dat niet in mijn woordenboek staat!

22 februari 2016

Ach, het zorgkantoor is nieuws vandaag. Op Twitter gaat iedereen los over de uitzending van Tros Radar vanavond. Voor mij is het oud nieuws. Niet de wurgcontracten die ze gedupeerden van PGB fraude laten tekenen maar wel de manier van handelen en met mensen omgaan maar ach...wat kun je verwachten van een ZORGkantoor? Ik denk dat juist dit soort dingen er bij mij voor gezorgd hebben dat alle vertrouwen weg is. Ooit had ik ze hoog zitten. Samen met het zorgkantoor zorgden we ervoor dat, ook al ging het niet helemaal volgens protocol, alle kinderen die dag nodig hadden zorg kregen. Niet alle kids hadden een PGB of een toereikend PGB maar dat maakte niet uit. Van het zorgkantoor mocht er "geschipperd" worden. Altijd overlegde ik alles met ze. Apart wel dat juist het Zorgkantoor niet mocht getuigen tijdens mijn proces want ik werd veroordeeld en het Zorgkantoor hun wanbeleid werd onder het kleed geschoven. Nu, bijna drie jaar later, terroriseren ze nog steeds ouders van kinderen aan wie wij zorg verleenden. Het zijn net strontvliegen op dat zorgkantoor!

Ik vul mijn dagen momenteel met het Openbaar Ministerie mailen. Ik moest en zou naar Nederland om te getuigen. Hoop ellende tot arrestatie op Schiphol aan toe. Vooral een hoop kosten maar dat maakte niet uit die zouden direct vergoed worden. Geld heb ik al bijna een jaar niet dus iedereen van alles bij elkaar geschraapt voor me met de belofte dat ze het direct terug kregen. Niet dus! Ik wacht nog steeds. Laatste mailtje vandaag van Openbaar Ministerie was: we zoeken het uit. Zochten ze maar eens wat uit daar!

28 februari 2016

Het houdt niet op, niet vanzelf. Ik weet niet waarom maar die zin houdt me al dagen bezig. Het houdt inderdaad niet op al is het hier een stuk rustiger dan in Nederland al is het alleen al omdat hier de postbode nooit komt. De rest gaat uiteraard gewoon door. Zo moet mijn ex morgen voorkomen voor mishandeling van mij in 2013 toen ik, jawel, twee weken mijn justitie onderkomen mocht verlaten om de administratie te doen die ze kwijt waren bij het Openbaar Ministerie. Begrijpen deed ik er indertijd niets van maar ik kon twee weken bij mijn kids zijn en mijn aanstaande dus wat boeide het. Dat mijn aanstaande er inmiddels meerdere vriendinnen op nahield en zelfs samenwoonde met een ander daar kwam ik de eerste avond achter toen hij laveloos in bed lag. Uiteraard heb ik hem eruit gezet en na de zoveelste keer klappen te hebben gehad was het genoeg. Dat was mijn eerste verlofdag en gelukkig waren de kinderen daar niet bij. Wat volgde waren twee superweken met de kinderen en vrienden. Ik genoot elke dag of het de laatste was. Twee weken later heb ik me keurig weer gemeld. De blauwe plekken waren weg, ik was weer single maar realiseerde me hoe gelukkig en "rijk" ik eigenlijk was ook al moest ik terug die verdorpe gevangenis in.

Nu, 2,5 jaar na dato moet hij verschijnen bij de politierechter.

1 maart 2016

Vierentwintig uur taakstraf en een boete van € 500,00 is de eis. Uiteraard is hij niet komen opdagen bij de zitting. Ik vraag me af of die rechters zich realiseren dat het heel lang duurt voor een slachtoffer van mishandeling aangifte doet. Vaak zijn dan alle grenzen overschreden en is het niet de eerste keer dat iemand mishandeld wordt. Ook bij mij was het niet de eerste keer. Een gebroken neus, gevlucht met de kinderen midden in de nacht, de rekeningen van mij en de kinderen geplunderd toen ik vast zat en ik was ook niet zijn enige slachtoffer weet ik inmiddels. Hoe dan ook, in Nederland mag je iemand gewoon mishandelen, de straffen zijn een lachertje. Ik zou er bijna zelf iemand voor op haar/zijn gezicht rammen.

Intussen wacht ik nog steeds op de betaling van het Openbaar Ministerie. In de mail van gistermiddag kondigden ze aan dat het uiterlijk eind deze week op mijn rekening zal staan. Dat mailden ze vijftien februari ook en toen gebeurde er niets. We wachten af al blijft het natuurlijk een lachertje dat hele circus. Ze hadden bij

justitie die tent van circus Renz moeten kopen hadden ze er hun shows weg kunnen geven.

2 maart 2016

Het NRC plaatste eergisteren een interview met 1 van de ouders. Zoals de meeste media ook bij het NRC geen wederhoor en waarheidsvinding. Beste journalist, van het geld wat gestort is op mijn privérekening is vast komen te staan dat dat ook weer is uitgegeven aan zorg. Een beetje journalist had dat even geverifieerd. Betreffende moeder haar drie kinderen gingen elk weekend mee omdat het te heftig was thuis en er was dan ook een chronisch PGB gebrek. Standaard altijd tekort en iedereen die een beetje kan rekenen en de indicatie er even had bij gepakt had dat kunnen zien. Inderdaad heb ik geld van het PGB gebruikt om haar huur te betalen omdat ze anders met drie kinderen op straat zou komen te staan. Aangezien ze indertijd behoorlijk over de zeik was, in scheiding lag en Onzichtbaar Anders een commercieel bedrijf was en het geld uit het bedrijf kwam kon ik dat doen. Ik zag dat als een goede daad en niet als een doodzonde en ik wilde niet 's avonds naar bed met een rekening waar geld op stond wetende dat zij onder de brug zou eindigen met drie kinderen. Als je bij de bakker een brood koopt hoeft hij daarna toch ook niet uit te leggen wat hij met zijn geld doet? Wat betreft Turkije en Disney, op dit moment zijn er nog steeds zorgverleners die met kinderen met een PGB naar Suriname, Cambodja, Disney gaan. Indertijd mocht dat en het zorgkantoor en de voogden van Bureau Jeugdzorg waren hiervan volledig op de hoogte maar die mochten niet getuigen. NRC wat ik me afvraag is: hebben jullie net als de Telegraaf instructies van het Openbaar Ministerie gekregen of is het gewoon slechte journalistiek?

Af en toe lees ik teksten terug van de oude website. Daar kom ik Spirit Jeugdhulp tegen die nog acht maanden de kinderen die onder voogdij stonden bij Bureau Jeugdzorg in mijn koophuis hebben opgevangen maar vergaten de hypotheek en andere rekeningen te betalen waardoor het huis geveild werd. Uiteraard ver onder de verkoopwaarde. De rest van de rekeningen was overigens ook niet betaald, het halve huis was leeggeroofd en er is een enorme ravage achter gelaten op straat. Dat kan uiteraard als je Bureau Jeugdzorg of Spirit heet, dan mag je dat! Zulke dingen mis ik altijd wel in de media en ik vond het ook niet terug in het NRC.

Verder is me gisteren medische behandeling geweigerd. Met een nierbekkenontsteking, blaasontsteking, niersteen en heel veel pijn werd me vanuit Nederland te kennen gegeven dat ik eerst een stempel moet halen en ik dan misschien de zorg krijg die ik nodig heb. Misschien ook niet. Ik heb gewoon een basisverzekering. Heb al negen maanden geen inkomen dus kon de aanvullende verzekering niet betalen. Het verhaal dat iedere Nederlander recht heeft op zorg gaat bij mij dus niet op. Ik ben blijkbaar of geen Nederlander of de grondwet geldt voor mij niet.

3 maart 2016

Gisteren kwam ik mezelf tegen en het was best gezellig. Memories opgehaald en in stilte gelachen. Foto's gekeken van de groepen en heerlijk om me de bijzondere humor en aparte dingen van de kinderen in de groepen te herinneren. Kinderen zonder budget die toch mee gingen. Kinderen onder voogdij van BJZ die al jaren bij ons woonden en waarvan sommigen volwassen zijn. Kinderen die in de jeugdgevangenis hadden gezeten en waarvan iedereen zei: het wordt niets meer met dat kind. Kinderen waarvan we wisten dat ze getreiterd werden om hun beperking. Wat was het prachtig om met ze te werken en wat gaf het iedereen voldoening die met ze werkten. Het chronische geldgebrek en soms te late salarisbetaling nam iedereen op de koop toe omdat ze wisten dat Bureau Jeugdzorg vaak duizenden euro's achter liep met betalen. De klap kwam toen Bureau Jeugdzorg in december 2012 besloot niet meer vooruit maar achteraf te betalen voor hun pupillen. En toen er ook in januari 2013 geen betaling van ze binnenkwam waren de rapen gaar. Ik heb ze gevraagd of ik de kinderen ook achteraf eten kon geven en met terugwerkende kracht naar school kon brengen. Het antwoord bleef uit.

Het blijft apart dat iedereen die zeer nauw betrokken was niet mocht getuigen tijdens mijn proces. Het blijft ook apart dat ik juist met al die betrokkenen nog steeds een goed contact heb. Nog steeds staan ze voor ons klaar omdat ze allemaal weten dat waar ik voor veroordeeld ben belachelijk is. Ik schoof. Met toestemming. Dat was mijn grootste fout.

Voor ons geen dure kantoren, vette leaseauto's of bonussen. Mijn medewerkers en ik waren blij met eten op tafel en lachende gezichtjes als we weer 1 van de kids een beetje zelfvertrouwen en liefde konden geven. Daar deden we het voor. Het gaat allang niet meer om kinderen in de zorg, het gaat om cijfers en statistieken.

11 maart 2016

Even niet geschreven, het was een soort van hectisch zeg maar. Gisteren overleed mijn vader. Over de doden niets dan goeds en zijn kleindochters hebben een goede opa verloren.

Inmiddels ben ik hier volop aan de gang en het is heerlijk om te kunnen doen waar mijn hart ligt en waar ik goed in ben. Geld verdienen doe ik er niet mee maar dat deed ik in Nederland ook amper. Ik denk dat ik me aan het eind van de dag beter voel dan al die "managers" met hun bonussen en vette leaseauto's. Aan het eind van de rit sterven ze met een vette bankrekening maar komen erachter dat ze heel eenzaam zijn.

Mijn eerste boek, nog steeds krijg ik berichten uit Holland van ouders en leerkrachten uit het speciaal onderwijs. Ouders lezen het in 1 keer uit en mailen me dan. Zo ook vanmorgen een reactie van een moeder. Veertien jaar van het

kastje naar de muur gestuurd werd ze. Veertien jaar gedacht dat ze dat het aan haar (moeder) lag en na het lezen van mijn boek viel het kwartje. Uiteraard ga ik ook met dit kind en ouders aan de gang.

16 maart 2016

Vanmorgen werd ik wakker van mijn telefoon. Mijn dochter stuurde een berichtje. Vandaag wordt haar opa, mijn vader gecremeerd en ze heeft het los van zijn overlijden al heel erg zwaar momenteel.

Ik voel me machteloos. Wil er zo graag voor haar zijn maar het kan alweer niet. Whats app en ingesproken berichten missen hun doel in deze en dus zit dochter in tranen in Nederland en ik in tranen in Turkije. Beiden worden we hierdoor ook getriggerd en qua gevoel en redenatie vallen we terug in de tijd dat ik in de gevangenis zat. Oergevoelens die zich niet laten wegdrücken door welke woorden dan ook. Ze is sterk maar dat neemt de pijn en het verdriet en het gevoel van machteloosheid niet weg.

Voor vandaag laat ik het hierbij. Morgen weer verder met mijn gevecht. Vandaag zijn mijn hart en hoofd bij mijn dochter, mijn altijd sterke dochter. Al 19 jaar sterk. Ohana Shirley!

22 maart 2016

Zojuist vond ik op Twitter eindelijk een goede naam voor de Nederlandse regering "kadaverkabinet"! En dat is wat mij betreft ook de enige goede benaming voor dat walgelijke zootje in Den Haag.

Ik las ook over de V&D medewerkers die als ze langer in dienst zijn dan 22 maanden buitenspel worden gezet bij de leegverkoop van de panden omdat er anders teveel ontslagvergoeding aan ze moet worden betaald. Ik las over de TSN medewerkers, over het vluchtelingenakkoord en nog veel meer waardoor "kadaverkabinet" inderdaad de spijker op zijn kop is. Nog los van mijn eigen situatie vind ik hier wel wat van. Dan heb ik het nog niet eens gehad over de armoede in Nederland, over van Rijn die verdomd stil is en over Jette die waarschijnlijk heel hard op haar hoofd gevallen is en daarom de mensen in de bijstand nog maar wat harder aanpakt en mijn hart gaat dan uit naar al die V&D en TSN medewerkers die daarmee te maken krijgen. Dat wat Nederland altijd zo stabiel maakte is weg. Er is geen fundering en stabiliteit meer.

Ook in mijn privé situatie houdt het niet op. Opnieuw naar de rechter, recherche die de boel stagneert, de politiek die wel reageert maar niet openlijk een standpunt in durft te nemen enz. .

Intussen zit ik nu negen maanden zonder inkomen, zit mijn dochter al bijna twee jaar zonder inkomen en zijn we uit de ziektekostenverzekering getrapt omdat we

die niet konden betalen. Wat me op de been houdt is de wetenschap dat het ergste leed geleden is en dat er ooit een eind aan komt. Linksom of rechtsom. Ik hoop oprecht dat er snel een eind gemaakt wordt aan dat kadaverkabinet.

25 maart 2016

Soms is Facebook zo gek nog niet met hun herinneringen. Zo kwam ik onderstaand persbericht tegen. Iedereen weet hoe die zittingen op 1 en vier april afliepen. Twee weken later, op goede vrijdag achttien April 2014 werd ik na de uitspraak en acht maanden thuis geweest te zijn, opnieuw gearresteerd. Mijn kinderen tegen wie ik had gezegd: mama komt zo weer terug mocht ik niet meer bellen. Ik kwam door de voordeur binnen en verdween in een politiecel in het complex wachtend op vervoer naar gevangenis Nieuwersluis. Mijn auto gewoon voor de deur, mijn kinderen thuis wachtend, de hond moest nog worden uitgelaten. Opnieuw was ik gereduceerd tot nummer: 8645732! Iedereen verbijsterd achter latend viel opnieuw de deur achter me in het slot.

Aangekomen in de gevangenis, na de gebruikelijke vernederende visitatie, was het nieuws me al vooruit gehold via onder andere SBS en hadden de bewakers al alles klaar gezet. Ik werd ontvangen met koffie en de avond en nachtcontrole. Uiteraard wisten ze van mijn paniekaanvallen en al die tijd zijn zij het geweest die me hebben behoed voor meer dan hartklachten, een gebroken voet, een gebroken pols en een overdosis. Dat is wat PTSS met je doet in panieksituaties. Je wil de pijn en de paniek niet meer voelen dus zoek je een manier om de geestelijke pijn de baas te worden. Natuurlijk wilde ik niet dood en verder spoor ik ook best wel maar in paniek ben ik gevaarlijk voor mezelf. En dat wisten de bewakers.

Verder begreep ik er niet veel van waarom ik daar weer zat. De grootste criminelen mochten naar huis in afwachting van hun hoger beroep en ik werd opgesloten. Ik was verbijsterd en volledig in shock en wist niet dat het getreiter van het Openbaar Ministerie toen pas goed begon. Nu, twee jaar later begrijp ik waarom ik perse moest worden opgesloten. Direct na mijn arrestatie ging het PGB op de schop onder het mom van te fraudegevoelig. Openbaar Ministerie, Zorgkantoor en ministerie VWS gefeliciteerd met het behaalde resultaat in zorgland! Jullie zijn een schande voor ons democratische en ontwikkelde land.

Hieronder het betreffende persbericht:

25 Maart 2014 Persbericht

De rechtszaak rond vermeende grootschalige PGB-fraude van Yvonne B. onzorgvuldig

Op 1 april zal de inhoudelijke zitting tegen Yvonne B plaats vinden in de rechtbank van Utrecht.

Samenspanning en nalatigheid van een ex-vennoot en boekhouder resulteerde in zes maanden detentie, verbod om contact te hebben met zelfs haar eigen kinderen en opheffen van een organisatie waarbij talloze kinderen van de ene op de andere dag zonder zorg kwamen te zitten. Verklaringen van de ex-vennoot en boekhouder tonen diverse tegenstrijdigheden aan waartegen Yvonne B. verdere acties verweegt.

Yvonne B. kon niets inbrengen tegen de valse beschuldigingen over vermeende woningen en bezittingen in het buitenland en moest toekijken, terwijl haar enige eigen woning geveild werd.

De aangiften van Yvonne B, alsmede haar eerder verzoek om een boekenonderzoek in te stellen werden genegeerd en in plaats daarvan werd zij gearresteerd en neergezet als vluchtgevaarlijk. Er zijn veel vraagtekens te plaatsen over de wijze waarop onderzoeken zijn gedaan; administratie waarmee een deel van de aanklacht kon vervallen werd ondanks een uitgebreide huiszoeking niet meegenomen in het onderzoek. Ook raakte een deel van de door de FIOD meegenomen administratie zoek.

Op 1 april zal tijdens de zitting duidelijk worden hoe de van PGB fraude verdachte Yvonne B er op een schandalige manier ingeluisd is en hoe het Openbaar Ministerie geblunderd heeft. Als een zware crimineel is Yvonne B, op 12 April 2013, ten overstaan van de gehele pers en haar kinderen gearresteerd. “Vrienden van Tom” werd opgericht door Yvonne B. om een veilige haven te bieden voor veel gezinnen met kinderen die anders uit huis geplaatst zouden worden. Yvonne B. was actief in het bieden van kansen aan kinderen die in veel gevallen als ‘opgegeven’ en ‘onmogelijk’ werden beschouwd. Daarbij behartigde ze de geest van de WMO om het netwerk te versterken en te betrekken bij de zorg van hun naasten. Zelf werkte zij 7 dagen per week en was zij dag en nacht bereikbaar voor haar cliënten, zonder beroep te doen op een salaris, overuren of enige compensatie. Zij vertrok uit haar eigen koopwoning en stelde die als een crisisopvang in voor kinderen die nergens anders opgevangen konden worden en kinderen die onder voogdij stonden bij Bureau Jeugdzorg.

De advocate van Yvonne B., Marjolein Dikkerboom van KHDS advocaten in Amsterdam zal na de zitting op 1 april bereikbaar zijn voor commentaar.

Ooit ben ik gevraagd voor de SP. Ik heb vriendelijk bedankt. Ik danste en dans nu niet naar de pijpen van een ander en wat ben ik blij dat ik, ondanks alles wat er gebeurd is, die beslissing toen heb genomen. Ik zou niemand meer aan durven kijken dan nu. Ik zou niemand kunnen uitleggen waarom ik nog in gesprek zou zijn met Martin van Rijn terwijl ik hem het liefst over tafel zou willen trekken om wat hij al deze gezinnen en kinderen aan doet. Ik zou weigeren nog met Per Saldo te communiceren en het SVB direct buiten spel zetten. Ik zou eruit gebonjourd worden met wachtgeld of een vette bonus mee krijgen. In de gevangenis kreeg ik twaalf euro per week voor twintig uur werk maar ik verdiende dat ook echt in tegenstelling tot al die praatjesmakers in de politiek.

1 april 2016

Doorstart

Persbericht Vrienden van Tom

Drie jaar geleden, op 12 april 2013, werd aan de stichting Vrienden van Tom het zwijgen opgelegd. Tientallen kinderen en ouders bleven achter zonder zorg.

Alle hervormingen in het zorgstelsel ten spijt, is de zorg voor kinderen en jongeren met ASS (Autisme Spectrum Stoornis) en/of een andere psychiatrische stoornis erop achteruit gegaan. Mede door deze veranderingen wordt nog vrijwel dagelijks gehandeld in strijd met het kinderrechtenverdrag (IVRK). We kennen helaas allemaal de verhalen van kinderen die niet naar school gaan (de thuiszitters), van ouders die in hun wanhoop hun kinderen iets aandoen en van kinderen die verdwalen in het zorgsysteem en niet de juiste of geen hulp krijgen.

Vrienden van Tom zal daarom, met een forse uitbreiding van het zorgaanbod, verder gaan waar het drie jaar geleden is geëindigd. Vrienden van Tom pakt op wat reguliere zorgaanbieders (wegens zorgzwaarte, plaatsingscapaciteit of financieringsproblematiek) laten liggen. Oprichtster Yvonne Brinkerink meent dat de zorg voor een kind nooit afhankelijk mag zijn van een al dan niet beschikbaar budget of de hoogte daarvan. Er wordt gewerkt vanuit het hart, waarbij de factor geld te allen tijde van ondergeschikt belang is.

Bij Vrienden van Tom zijn geen wachtlijsten en de Vrienden van Tom voldoet aan alle eisen zoals gesteld door de Inspectie Volksgezondheid.

(De doorstart kon niet worden gemaakt door het enorme online getreiter vanuit de hoek van Desiree. Haar netwerk spant ze voor het karretje, online haalt ze me door het slijk, ze waarschuwt mensen via privéberichten en ik word benaderd door wildvreemde mensen uit het Twitter theekransje waaronder ook zogenaamde ervaringsdeskundigen die denken de wijsheid in pacht te hebben omdat ze een kind met autisme hebben. Voor nu is het niet anders al blijft het ziek dat dit gebeurt).

8 April 2016

Na een paar dagen onafgebroken bezig te zijn geweest zijn we er helemaal uit. Los van het feit dat ik graag mijn werk doe met de kinderen had ik nog een andere inspiratiebron: Desiree. Nadat deze me opnieuw openlijk aan de schandpaal nagelde en haar netwerk blijft misbruiken vind ik het wel een keer genoeg. Ik denk dat ik tot nu toe best nestjes en redelijk ben gebleven maar nadat ze me twee dagen terug in een Twitterbericht neerzette als iemand die “wederom” de fout in ging en me open en bloot GGZ patiënt noemde was het klaar. Ja, ik heb

PTSS en ja dat heb ik al sinds mijn eenentwintigste en ja het is veel erger geworden in de gevangenis maar ik ken geen hulpverlener die daar op zo een smerige manier misbruik van maakt om dat tegen iemand te gebruiken in haar haatcampagne. Los daarvan ben ik niemands cliënt of patiënt, heeft het niets met mijn werk te maken maar alles met niet opgesloten kunnen zijn en wil ik mevrouw Doremalen wel spreken nadat ze door dezelfde hel is gegaan met haar kinderen. Dat wat ze heeft gezegd kun je als hulpverleenster en voorvechtster van kwetsbare kinderen gewoon niet maken. Heeft te maken met ethiek en andere moeilijke woorden die zij niet snapt maar het allermooiste van alles is dat Doremalen tot nu toe steeds haar eigen actieve rol in mijn strafzaak heeft verzwegen. Met de herziening zal dat ongetwijfeld uitkomen.

Intussen tweeten vijfduizend blinde en dove meelopers gezellig mee over hoe slecht ik wel niet ben wat wel iets zegt over hun intelligentie.

18 april 2016

Twaalf april was het drie jaar geleden dat ruim dertig bewapende en met kogelvrij vesten aan agenten met gevaar voor eigen leven mij kwamen arresteren op verdenking van fraude. Zes maanden detentie volgde. Daarna mocht ik zes maanden naar huis.

Vandaag twee jaar geleden mocht ik me melden bij de rechtbank en werd daar ter plekke weer gearresteerd om opnieuw naar mijn justitiehôtel gebracht te worden voor zes maanden.

In de loop der tijd is er veel duidelijk geworden en nog iedere dag wordt het duidelijker. Net nog lees ik over zorgleveranciers die in de problemen zitten of dreigen te komen doordat er te laat aan ze betaald wordt. Voor mij is het oud nieuws. Om die reden moest ik gaan schuiven. Bureau Jeugdzorg waste zijn handjes in onschuld en hadden uiteraard de politiek mee. Voor mij voegt het niets meer toe maar God sta die mensen bij die in dezelfde problemen zitten nu. En als ik dan lees of onzinnig debatje zoveel of Kamervragen naar de bekende weg moet ik er tegenwoordig alleen maar om lachen. Tegen zoveel domheid is geen kruid gewassen.

Het Oekraïne referendum, de kindbruidjes, het vluchtelingenakkoord, de Demminkzaak...

Toen ze mij opsloten wisten ze niet beter dat blijkt wel. Je kunt een zwakbegaafd kabinet met aan het hoofd een Tita VVD tovenaars nou eenmaal niets verwijten, je kunt er hooguit zorg voor aanvragen en ze goed begeleiden.

27 april 2016 Koningsdag

Het weer in Kusadasi. Prachtig, warm en windstil op een plaatselijke tornado in het centrum na dan. De Ebrutornado, naar aanleiding van de arrestatie van Ebru Omar, raast stevig door bij de ijssalon en in de Nederlandse politiek en media. Het verbaast me dat er nog geen ijsje naar haar vernoemd is.

Beetje dubbel wel ook dat er gemeld wordt dat ze de cartoon uit de Telegraaf niet durft te tweeten maar gisteren als olie op het vuur wel even fors uithaalt in de Metro. Beetje dubbel ook de aandacht die ze krijgt vanuit de politiek. Die hebben natuurlijk niets anders te doen. Dat het AD vermeldt dat er niet genoeg mensen en tijd zijn om bijvoorbeeld kindermishandeling aan te pakken is inderdaad minder belangrijk als Rutte die probeert Erdogan aan de lijn te krijgen. En dat ruim twee miljoen Nederlanders op of onder de armoedegrens leven is niet meer dan kwestie van cijfers daaromtrent af en toe eens bijstellen. Prioriteiten! Ik begrijp het.

Intussen in Kusadasi gaat het leven verder. Tien maanden zonder inkomen (jaja ijsjes zitten er niet in hier), Kamervragen als ik weer een hiaat in ons zorgvuldig opgestelde regel en wetgeving vind in de zorg (niet dat daar iets mee gebeurt overigens) of meld bij het ministerie dat er een fout zit in het Gemeente INVIS systeem (waar ook niets mee gebeurt uiteraard) en genietend van de warmte waarmee er door de Turkse bevolking en een enkele Nederlander met ons om gegaan wordt. Daar waar de Nederlandse regering mijn gezin en vele andere gezinnen om zeep heeft geholpen met hun zielige regeltjes en wetjes en vooral het nastreven ervan en iedereen die een kruisje verkeerd zet afmaakt, zijn het in mijn geval de Turken die zorgen dat we überhaupt nog leven. Misschien moet ik politiek asiel aan gaan vragen.

P.s. Meneer de president, mocht u besluiten alsnog iets van inkomen te gaan verstrekken voor mijn kinderen en mij over de laatste tien maanden stuur me dan even een berichtje. Misschien kan ik dan mijn kinderen weer eens zien en een ijsje met ze gaan eten. Fijne Koningsdag!

28 April 2016

Gisteren gedwongen een rustig dagje gehad. Een beetje gelezen en geschreven en natuurlijk het enige wat ik hier kan: online zijn tot, de elektra werd afgesloten en ik mijn telefoon niet meer kon opladen. Het magische bedrag van tweehonderdzeventien euro voor zes maanden elektra kan ik helaas niet betalen. Mijn eerste ingeving was: Fuck it, ik ga een ijsje halen en doe net of het niet zo is. Uiteindelijk is het een voorlopig opgelost dus dat ook maar terzijde dan..

In de avond had ik contact met mijn kinderen. Gevraagd wat ze gedaan hadden die dag. Beiden niets! Waar vroeger Koninginnedag spannend was en de nodige voorbereidingen getroffen moesten worden in verband met zoon zijn autisme hebben ze er nu beide voor gekozen om thuis te blijven. Het was ook niet echt mooi weer begreep ik.

Uiteraard heb ik ook de media een beetje gevolgd over Koningsdag. Niet veel schokkends op het kleine mannetje na wat is dood gereden. Ook de hysterie omtrent Ebru heb ik tussendoor gevolgd. Hysterisch werd er gekopt in de kranten: EBRU NOG ZEKER WEEK VAST IN TURKIJE! Nou en dacht ik toen. Lekker belangrijk. Blijkbaar zijn ze er nog niet achter wat het verschil is tussen echt vast zitten en in het Hilton overnachten en ijsjes vreten op een terras zitten in Kusadasi. Zo hadden ze mij ook wel een jaar vast mogen zetten.

Intussen wordt in NL dagelijks de persvrijheid en vrijheid van meningsuiting geschonden maar geen haan die ernaar kraait maar dat ook maar terzijde dan...

Ik er bij toeval achter dat ik niet de enige ben die overhoop ligt met Doremalen of liever gezegd zij met mij. Ons zelfbenoemd juridisch adviseurtje heeft nog meer "vrienden" gemaakt met haar ellebogenwerk. Ik schreef het al eerder, ik heb de tijd mee, uiteindelijk komt alles uit. Het enige wat ik moet doen is in leven blijven en straks proosten op de goede afloop.

9 mei 2016

Fraude. Laten we het daar eens over hebben. Door het nieuwe systeem kan er door iedere boerenlul met een laptop gefraudeerd worden tot hij/zij een ons weegt en geen hond die het controleert! Zoals een goed mens betaamt heb ik dat uiteraard een jaar geleden al gemeld. Zowel het ministerie van VWS als de Nederlandse Vereniging van Zorgverzekeraars als Per Saldo als het PGB fraudeteam heb ik benaderd. VWS was "niet thuis", de NVZ heeft er een melding van gemaakt en het fraudeteam moet nog terug bellen.

Via een kennis hoorde ik dat er een bedrijf in Utrecht bezig is dat onder andere ramen lapt vanuit de WMO en het PGB. Niets raars aan als iemand dat zelf niet kan ware het niet dat dit bedrijf torenhoge bedragen vraagt en mensen schijnt uit te melken. Zelf ken ik ze, even voor de duidelijkheid, niet. Ik beweeg me namelijk niet in het milieu van oplichters, fraudeurs enz. al wordt daar door sommigen anders over gedacht. Me afvragend hoe dat kan er is immers een contract voor nodig met Gemeentes en een enorme controle ben ik, toch zittend thuis op de bank, eens rond gaan googelen en mailen en verdomd, het is mogelijk om je als boerenlul met een laptop binnen een dag in driehonderdnegentig Gemeentes te registreren. Zonder controle, zonder persoonlijk contact maar gewoon via de mail. Simpel. Een kind kan de was doen. Eenmaal in het systeem kun je aanpassen wat je wil aanpassen. Je kunt alle logo's uploaden en je aanbieden als prostituee als je wil. Ook kun je er als je wilt de auto van de burens te koop zetten, iedereen onderuit halen, iedereen verrot schelden, je kunt gewoon je goddelijke gang gaan, niemand die het controleert. Lang leve het systeem!

Verder frauderen de PGB bureaus er, net als voor de veranderingen in de zorg, vrolijk op los. Gelukkig heb ik nooit bemiddelingskosten gevraagd. Misschien dom achteraf want het mocht gewoon maar als grootste PGB fraudeur van Nederland

had ik die niet bedacht, zo goed kan ik frauderen dus. Alleen daar had ik al honderdduizenden euro's mee achterover kunnen slaan. Het is te triest voor woorden anders zou ik er de slappe lach van krijgen. Hoe pakken de PGB bureau's het nu aan?

Nu de bureaus geen bemiddelingskosten meer mogen vragen en het PGB niet meer wordt beheerd door bureau's vragen de bureau's aan de zorgverleners een enorm percentage aan fee. Bij sommigen loopt dat op tot ruim dertig tot veertig procent. Makkelijker kunnen ze het niet maken! Er is niets wettelijk vastgelegd daarover dus mag het.

Wat eigenlijk nog triester is is dat ik ze tijdens mijn verhoren al gewaarschuwd heb hiervoor. Twee jaar geleden was mij al duidelijk dat fraude in de zorg alleen maar makkelijker gemaakt zou worden door het nieuwe systeem. Uiteraard heb ik de proef op de som genomen bij het SVB en het Zorgkantoor en verdomd...ze zitten op hun eigen eiland, spreiden een arrogantie ten toon waar je doodmoe van wordt en leven volledig langs elkaar heen. Zo wist het SVB me te vertellen dat mijn zoon nooit een PGB had gehad. Of ik wel wist wat een PGB was werd me gevraagd. Natuurlijk wist ik dat niet en heb ik het me, voor zover verstaanbaar dan want echt duidelijk Nederlands werd er niet gesproken, helemaal uit laten leggen. Volgens de mevrouw aan de telefoon was het PGB bedoeld om zorg in te kopen :-). Toen ik gerichte vragen ging stellen werd me te verstaan gegeven dat ze wel een folder op zou sturen,. Twee dagen later kreeg ik blanco contracten in de brievenbus. De logica alleen al. Contracten opsturen terwijl mijn zoon geen PGB heeft en volgens haar nooit een PGB heeft gehad.

Het Zorgkantoor maakt hem helemaal. Hun eigen medewerkers hebben ouders van kinderen met een beperking aangezet tot fraude (dat doen ze overigens nog steeds) maar tot aan de dag van vandaag blijft de deur dicht en weigeren ze elk commentaar. Verantwoording nemen hebben ze bij het Zorgkantoor nog nooit van gehoord maar ze zetten elke dag opnieuw mensen met hun rug tegen de muur. Zo moet je binnen zeven dagen reageren op de door hun verzonden brieven maar hebben ze zelf een termijn van zes weken om maar even een voorbeeld te noemen. Voorheen werkte het Zorgkantoor met Marokko. Alles wat aan verantwoordingen binnen kwam werd naar Marokko gestuurd en daar "gecontroleerd" door goedkope krachten. Dat daar de afgelopen jaren verschrikkelijke fouten zijn gemaakt daar betalen wij nu met zijn allen de prijs voor want uiteraard maakt het Zorgkantoor, het SVB en (voorheen) BJZ geen fouten en als ze het al doen gaat het in een hele grote doofpot. Ze zijn er met zijn allen op uit, en de pers doet daar vrolijk aan mee, ouders neer te zetten als fraudeurs maar hebben zelf de fouten gemaakt.

Ik zit weleens te denken....als nou het Zorgkantoor en BJZ o.a. ook veroordeeld waren had ik het dan kunnen laten rusten? Het antwoord is JA. Ook al heb ik geschoven met PGB's en wist ik dat dat niet mocht, het Zorgkantoor, BJZ en het ministerie wisten al jaren dat ik dat deed. Een andere manier om te overleven met al die kids was er namelijk niet. Dat zij allemaal in vette kantoren zitten zegt meer

over hun manier van geld verdienen dan over mij in mijn dertien jaar oude auto en mijn eigen huis als opvang voor kinderen die ze nergens meer kwijt konden. Het regent en regende klachten over de werkwijze van Bureau Jeugdzorg (Ieder kind veilig) en Zorgkantoren en dat terwijl er bij ons nooit 1 klacht is binnen gekomen.

Hoe langer ik schrijf erover, hoe gefrustreerder ik raak. Helemaal als je de situatie bij ons thuis in ogenschouw neemt en opnieuw gaan ze de fout in. Als ze me hadden gevraagd mee te denken en helpen fraude tegen te gaan had ik dat gedaan. Ik heb me altijd keihard gemaakt de fraude in de zorg tegen te gaan en zo ben ik gelukkig nog steeds. Voor de derde keer in mijn leven zou ik kunnen leven als God in Frankrijk op de Malediven en opnieuw doe ik mijn plicht. Ik meld een enorm lek in het systeem. Een miljoenenlek en op termijn een miljardenlek en niemand die er iets mee doet. Keihard als alles je ontnomen is, keihard als je weet dat er giga gefraudeerd wordt en niemand er iets mee doet maar wat overheerst is de teleurstelling. Teleurstelling omdat het land waarin ik ben geboren geregeerd wordt en werkt met mensen en een systeem die erop uit zijn gewone burgers kapot te maken, die de kinderrechten schenden en die willens en wetens alles verborgen houden omdat ze bang zijn hun fouten toe te geven.

Mocht er iemand zijn bij het ministerie, Zorgkantoor, SVB of het OM die dit leest weet dan dat ik (uiteraard zijn mijn advocaten hiervan op de hoogte), net als voor mijn arrestatie, zes keer gebeld heb met jullie om het lek te melden maar dat jullie de koffie belangrijker vonden.

Genoeg daarover. Er gebeuren mooie dingen momenteel. Er is een belangrijke procedure gestart en die is spannend genoeg om me daarop te focussen de komende periode. Er wordt nog steeds heel veel afgekakeld over me, zelfs over wanneer ik in Nederland was en wanneer niet alsof dat boeiend is ook maar ik zal jullie even helpen. Ik ben in juni 2015 uit Nederland vertrokken en was er van veertien tot en met achtentwintig januari dit jaar voor het eerst weer op uitnodiging van justitie en het Openbaar Ministerie die na drie jaar met drie verschillende rechters toch tot andere conclusies zijn gekomen.

23 juni 2016

Het (wan)beleid in de jeugdzorg van Almere.

De titel zegt het al. Toen ik begon met Vrienden van Tom dacht ik nog de wereld te kunnen verbeteren en met heel veel geduld, uitleg en wederzijds begrip de hulpverlening en ouder(s)/verzorger(s) dichter bij elkaar te brengen. Vol enthousiasme ging ik met een moeder mee naar een gesprek bij Bureau Jeugdzorg in Almere. Het betrof een alleenstaande moeder die de wanhoop nabij was. Ik had haar leren kennen op de kleuterschool voor kinderen met gedragsproblemen waar mijn eigen zoon zat. We troffen een wat oudere casemanager (later kwam ik deze casemanager nog vaak tegen in verband met een kind met OTS wat geplaatst was in onze opvang). Ze begon met vragen

stellen. Ik liet moeder spreken. Al snel werd het haar teveel en door emoties overmand en schaamte (ze was niet gewend hulp te vragen) klapte ze dicht. Wat de casemanager toen zei vergeet ik nooit meer. Ze keek me aan en zei: Het lijkt me duidelijk dat moeder niet capabel is. Ik ben niet snel stil, ben ad rem en gevat maar was verbijsterd en een paar seconden stil. Intussen draaiden mijn hersenen op volle toeren. Een huilende moeder aan de ene kant (gelukkig drong het niet tot haar door wat er zojuist gezegd was) en een casemanager aan de andere kant van me met een gezicht van: tjsa, duidelijke zaak toch, moeder kan het niet handelen. Er kwam een soort oerkracht in me naar boven. Ik heb gezegd dat ze twee dingen kon doen: Of ze gaf een indicatie af en ze hield het voor gezien, of ze mocht dat wat ze zojuist gezegd had op papier zetten en dan hing ik haar aan de hoogste boom. Twee dagen later rolde de voorlopige indicatie binnen bij moeder. Moeder heeft goede zorg voor haar zoon gevonden. Wat hij nodig had konden wij indertijd niet bieden. Een jaar later was de herindicatie geen enkel probleem.

Mijn eigen zoon. Een IQ van 137, MCDD, ADHD, ODD/CD en een disharmonisch profiel met een gat groter dan 23 kwam op zekere dag lachend thuis met de mededeling: Mam, na de vakantie ga ik naar het voortgezet onderwijs. Ik: Ja ventje maar niet na deze vakantie. Eerst moet je groep acht nog doen. Zo stellig als hij was liet ik het maar zo voor dat moment. De volgende ochtend op school ben even doorgelopen naar de directeur en ja hoor het was echt zo. Zoon blij. Ik woest (naar zoon toe deed ik trouwens blij). Vertelde hem dat ik trots op hem was, hij sloeg maar mooi een jaar over. Hij was tien jaar op dat moment. Het drama wat volgde is teveel om hier te beschrijven, dat ging over aantal leerjaren tot zich staande houden tot bedenk het maar, maar samen met het hoofd van de GGD in Almere (Harrie Hendriks. Helaas is deze inmiddels man overleden.) hebben we een plan de campagne gemaakt. Ik ging “schoppen”, hij ging het netjes doen bij de wethouder. Nou moet u weten dat de wethouder in Almere een machtspositie had en iedereen naar zijn pijpen danste. Zo heeft zijn dochter met behulp van vader een positie gekregen na haar afstuderen waar anderen minstens vijftien jaar over doen. De wethouder was niet te vermurwen en zo werd mijn zoon op het Aquarius geplaatst. De directrice was super, begreep mijn zorgen (ver onder zijn niveau en tussen allemaal veertien en vijftien jarigen in een klas) en was echt van goede wil. Zoon zelf wilde niet. Hij was bang voor al die grote jongens, en voelde zich niet veilig. Ik heb hem overtuigd toch te gaan en vertelde hem: Als het fout gaat ben ik de eerste die je ophaalt maar je moet het proberen. Na 1 dag kwam hij huilend thuis. Zijn AJAX pak was gestolen na het gymmen buiten en hij was in elkaar getrapt door drie kinderen tijdens potje voetbal. Hij at niet meer, hij sliep niet meer en hij sprak niet meer. Klaar! Hij had het geprobeerd. Vanaf dat moment was hij thuiszitter. Na veel gesprekken met betrokkenen in Almere, veel media, veel smijten met rechten van het kind koos Almere eieren voor zijn geld en werd hij geplaatst op een school waar het super met hem is gegaan de laatste jaren ondanks mijn detentie en afwezigheid en ondanks alles wat hij heeft meegemaakt is het een heerlijke gozer geworden.

Ik kan een boek schrijven over alleen al de jeugdhulpverlening in Almere. In acht jaar Vrienden van Tom heb ik supervoogden en casemanagers meegemaakt

maar helaas ook genoeg medewerkers die niet eens normaal een verslag konden schrijven, namen van jeugdigen door elkaar haalden, maanden niets van zich lieten horen, geen idee hadden waar een diagnose voor stond en hun sociale kaart als hun heiligste bezit beschouwden omdat ze zonder die kaart hun werk niet konden doen. Ik heb honderden gezinnen voorbij zien komen. Soms kwamen ze om raad, soms kwamen ze om hulp maar meestal voelden ze zich alleen en onbegrepen in de zorg om hun kind en degene die ze zouden moeten helpen gaven ze juist het idee dat ze “slechte” ouders waren. Ik beperk me bewust tot bovenstaande. In het eerste stuk gaat het om een moeder die nooit zorg heeft ingekocht bij Vrienden van Tom, in het tweede stuk om mijn eigen zoon. Moraal van het verhaal is dat, ook vandaag de dag, nog niets vanzelfsprekend is in Almere als het om kinderen gaat. Nog een klein voorbeeld: een gedragswetenschapper die, na zeven jaar een kind niet te hebben gezien vraagt: Wordt het niet eens tijd om hem uit huis te plaatsen? Vervolgens over de hoogte van de indicatie wil discussiëren alsof het om een tweedehands bankstel op Marktplaats gaat. Voor de zekerheid, was er in dat gesprek een advocaat mee en de behandelaar, ik voelde het al aankomen. We zijn met moeder weggelopen uit dat gesprek met de mededeling dat ze zodra ze zichzelf weer onder controle had we wel zouden horen. Dezelfde middag om vier uur kreeg ik de herindicatie per mail. Ze waren niet zo blij met me in Almere.

Er ontbreekt een stukje in mijn veroordeling. Dat is wel vastgesteld maar niet meegenomen. Gebleken is na onderzoek dat er door Vrienden van Tom en tweeënvijftig medewerkers voor ruim twee miljoen aan zorg is verleend wat nooit betaald is. Inmiddels is dat duidelijk en aangetoond.

Persbericht, 18 september 2016

Alles was staatssecretaris van Rijn eraan gelegen de PGB fraude aan te pakken. Tweeëntwintig Rechercheurs werden aangesteld om de fraude op te sporen terwijl, naar nu blijkt, deze fraude met PGB's minder dan 0,04% van de totale zorgfraude is.

Yvonne Brinkerink, zorgverleenster aan kinderen met een ASS stoornis en/of andere stoornissen met haar Stichting Vrienden van Tom werd als eerste gearresteerd. Onder veel media aandacht die gelijktijdig binnenvielen met de politie en aanwezig waren bij de huisdoorzoeking liet het Openbaar Ministerie iedereen geloven dat Brinkerink alles vergokt had. Aan de hoogste boom werd zij gehangen en veroordeeld tot twintig gevangenisstraf waarvan zes voorwaardelijk. Honderdachtenveertig gezinnen kwamen zonder zorg te zitten, tweeënvijftig medewerkers raakten hun baan kwijt en Brinkerink verloor alles wat haar lief was.

Drie jaar na dato duiken er vanuit een donker hoekje bij het Openbaar Ministerie ineens dozen met onverwerkte administratie op. In totaal voor € 672.000,00, bijna het gehele bedrag waarvoor Brinkerink veroordeeld is.

Brinkerink heeft zich nooit neergelegd bij haar veroordeling. Naar nu blijkt terecht!

Misdaadverslaggever Henk Jan Korterink schreef erover op zijn website. <https://www.misdaadjournalist.nl/2016/09/bonnetjes-bij-de-vrienden-van-tom-drie-jaar-in-een-hoekje-bij-het-om/>

30 september 2016

Ik heb het altijd geweten. Ja ik heb gegokt, Ja ik ben in het casino geweest. Holland casino wel te verstaan waarvan de Nederlandse staat eigendom is maar niet met zorggeld en geen vijf, zes of zeven ton. Ik ben er geweest (volgens mij geen probleem het is een openbare gelegenheid) en geloof het of niet maar meestal at ik daar een sateetje met vrienden, we speelden voor maximaal € 100,00 (eigen geld) en dan vertrokken we weer om gezellig in Amsterdam rond te lopen. Een prettige bijkomstigheid was dat je in Holland Casino veel tegelijk kon pinnen (bonnen aanwezig) en bij inchecken in bijvoorbeeld Center Parcs voor de groepen niet meer dan maximaal € 2500 euro,00. Aangezien de groepen contant budget nodig hadden pinde ik dat dus soms bij Holland Casino. Daarvan zijn alle bonnen aanwezig in de administratie.

In januari is bij de uitspraak van de ontnemingsvordering door de rechter het vorderingsbedrag al verminderd met ruim twee ton omdat, zo stelde hij, niet bewezen was dat ik vijf, zes of zeven ton vergokt zou hebben. Ik heb een verrassing, dat heb ik ook niet.

Er gebeurt veel tegelijk maar dit keer in positieve zin. Gisterochtend is vastgesteld dat er inderdaad voor bijna zeven ton aan onverwerkte administratie ligt. Waarschijnlijk is de reden ervoor dat niet alle administratie in 1 keer in beslag is genomen maar een gedeelte pas na mijn arrestatie bij de boekhouder. Deze administratie is pas recent terug gekomen. Wat de reden ook is (ik heb er mijn gedachtes wel over) is voor nu niet van belang. Feit is dat is vastgesteld dat het niet is verwerkt.

Online wordt ik “afgerekend” op onder andere geluidsfragmenten uit de rechtszaal. Direct bij mijn arrestatie heb ik aangegeven een ernstige vorm van PTSS te hebben. Als ik ben opgesloten functioneer ik niet. Dat was bekend. Ik heb het bij ieder verhoor aangegeven. Gebleken is ook dat ik verklaard heb over bepaalde dingen waarnaar onderzoek is gedaan door een politierechter. Uit dat onderzoek bleek dat er lijsten met namen aan wie zorg werd verleend ten tijde van mijn arrestatie gebruikt zijn door het Openbaar Ministerie om ouders/verzorgers aan te klagen. Deze lijsten zijn op 1 of andere duistere manier ook bij het Zorgkantoor terecht gekomen nog voor ik veroordeeld was.

Ik heb nog steeds last van bashen. Altijd door dezelfde groep mensen en altijd direct in verband te brengen met Doremalen. Ook op het stuk wat Henk Jan

Korterink recent heeft geschreven is er weer gereageerd door dezelfde groep. Het zullen hun laatste stuiptrekkingen zijn. Degenen die daar nu nog aan meedoen kunnen een brief van de advocaat verwachten. Verder zijn er in de loop der tijd meer dan zeventig schermabeeldingen gemaakt. Te zijner tijd gaat daar ook echt iets mee gebeuren. Iemand online in groepsverband bashen is zo 1993 en zo verschrikkelijk kinderachtig. En dat noemt zich dan volwassen en pretendeert (ik schreef het al eerder) de belangen van kwetsbare kinderen te beschermen. Ga jezelf schamen!

De laatste paar dagen zijn opnieuw een achtbaan van emoties geweest. Zo heftig dat toen er hardop werd gezegd dat het inderdaad niet verwerkt is, ook niet door de FIOD en VWS, ik spontaan over mijn nek ging. Ik werd ter plekke letterlijk en figuurlijk ziek. Als een film trok alles voorbij. Mijn arrestatie, een jaar hechtenis, mijn huilende kinderen die mama kwamen opzoeken in de gevangenis, dat ik wakker werd na een overdosis op de Intensive Care, de vreselijke hetze die daarna gevoerd is tegen me online, het oordelen en veroordelen door familie, de burens, medewerkers van Gemeente Almere en noem maar op. We hebben op een groep mensen na die me geloofden en in leven hebben gehouden de laatste vijftien maanden, ruim zeventien miljoen rechters in Nederland. Over dat in leven houden dat gebeurt nu nog.

Ik heb enorm last van flashbacks, slaap momenteel vier uur per nacht (PTSS) en er gaat van alles door mijn hoofd de hele dag door. Ik snak bijna naar Diazepam of zoiets om rust en overzicht te krijgen in mijn hoofd. Veel positieve reacties ook. Toch ben ik ondanks dat het eind nu snel in zicht is gebroken. Ik barst op de vreemdste momenten in huilen uit. Als mijn zoon zegt: "Mam, ik hou van je" breek ik. Hij was twaalf toen ik gearresteerd werd. Werd in zijn kamertje opgesloten door met kogelvrije vesten aan en gewapende mannen. De enige stabiele factor in het leven van zoon en dochter werd afgevoerd in een geblindeerde auto en daags erna kopten de kranten en de journaals met hun "miljoenenfraude".

Mijn kinderen werden vanaf dat moment opgevangen opgevoed door vrienden en mijn familie waar ik al vijftien jaar geen contact mee had en ik vernam het van mijn advocate die op bezoek kwam. Mijn zoons rapporten miste ik, mijn dochter haalde haar rijbewijs, er overleed een goede vriend, mijn vader overleed en ik was er niet. Nooit kan er goed gemaakt worden wat ons en anderen is afgenomen. Met geen geld ter wereld kan de tijd worden terug gedraaid en kunnen mijn kinderen, alle betrokkenen en ik weer onbezorgd van het leven genieten. De angst zal altijd aanwezig zijn. De angst dat zomaar ineens je vrijheid wordt afgepakt, de angst dat je moeder ineens wordt meegenomen, de angst dat elk moment van de dag jouw wereld ophoudt te bestaan..

15 november 2016

Het duurde even maar nu kon het. Eindelijk kon ik kenbaar maken dat ik de oprichtster ben van de Partij voor de Kinderbelangen (politieke partij) en ik had er

niet over nagedacht maar gisteravond werd ik erop gewezen dat ik de eerste op de wereld ben die een politieke partij voor kinderen heb opgericht wat overigens heel veel zegt over de rest van de partijen. De website van de Partij is te vinden via: www.kinderbelangenpartij.nl Om eerlijk te zijn verwachtte ik wel het een en ander aan negatieve reacties maar die zijn tot nu toe uitgebleven. De reacties zijn echt super tot nu toe.

Er werd me laatst gevraagd mijn blog bij te werken en ik zie dat het al een tijd geleden is dat ik dat heb gedaan. Ik zal de laatste tijd proberen kort weer te geven.

De administratie die boven water is gekomen vertegenwoordigt een waarde van € 671.716,40. Uiteindelijk zijn mijn kinderen en ik dus ons leven kwijt geraakt voor het belachelijke bedrag van nog geen € 12.000,00 in acht jaar met tweeënvijftig medewerkers en bijna honderdvijftig zorggezinnen. Ieder ander zou daar een boete voor hebben gekregen (behalve als je in de Rotterdamse haven werkt of als ambtenaar in Amsterdam miljoenen achterover kunt drukken met je collega's uiteraard) maar omdat onze "econoom" en staatssecretaris Martin van Rijn een zondebok nodig had is besloten mij (en iedereen om me heen) te slachtofferen en te criminaliseren. Iedereen maakt fouten dus ook van Rijn. Dat dat ten koste gaat van de zorg in Nederland en dat daardoor momenteel mensen overlijden of zelfmoord plegen komt hem wel goed uit. Dat scheelt weer op de begroting!

Het is nog een hele klus om een herzieningsadvocaat te vinden. Ook best apart. Als je opgepakt wordt door tweeëndertig zwaar bewapende mannen in kogelvrije vesten op verdenking van fraude, dan moet worden ondergebracht in een justitiehôtel, dagelijks drie uur verhoord wordt door twee man, de complete media uitrukt, de rechtbank crew uit minstens zes man bestaat, de officier van justitie er bijna een dagtaak en persoonlijke vete van maakt je te veroordelen en je een advocaat krijgt betaald door de staat worden kosten nog moeite gespaard maar als je vervolgens met bewijzen komt dat het grootste gedeelte is opgezet om iemand te laten hangen en dat (PGB fraude) als reden gebruikt mensen met een PGB te laten creperen gaan ineens alle deuren dicht en moet je tussen de tien en € 50.000,00 meebrengen om dat voor de rechter te krijgen. Hoe bedoel je "democratie"?

Ik ben best wel nieuwsgierig hoe ze bij een herzieningsproces proces met een paar "dingetjes" omgaan. Om even een paar voorbeelden te noemen:

- Het manipuleren en niet juist weergeven van de tapgesprekken
- Het inlichten van de media nog voor mijn arrestatie
- Me neerzetten als vluchtgevaarlijk terwijl ik me vier keer gemeld heb
- Het strafdossier op Zorgkantoor hun bureau nog voor ik veroordeeld was
- Zorgkantoor die stukken uit strafdossier gebruiken tegen ouders ook nog voor ik veroordeeld was
- Het weigeren van getuigen als het Zorgkantoor en de voogden van BJZ

- Weten dat de lafbekken in mijn zaak (Doremalen, Moesbergen en Assenberg) logen tijdens hun tegenstrijdige verklaringen
- Me opnieuw arresteren na de uitspraak terwijl echte miljoenenfraudeurs (o.a. eigen collega's Openbaar Ministerie, politiek, ambtenaren) hun hoger beroep in vrijheid mogen afwachten of sterker nog, je van deze zaken nooit meer iets hoort.

Met drie nieuwe nova maak ik een redelijke kans op herziening in ieder geval. Het is allemaal al eerder gezegd en geschreven. Nine Kooiman had haast met Kamervragen over me. De antwoorden daarop hebben ongetwijfeld gezorgd voor een hoop frustratie op het rode pluche. Ik wacht nog steeds op iemand in die groep die het lef heeft kamer vragen te stellen over wat er nou echt gebeurd is maar de verkiezingen komen eraan dus dat gaat vast niet gebeuren.

HOOFDSTUK 15 – TROPENJAREN 2017

Tropenjaren 2017

4 Augustus 2017

Waar ga ik beginnen? Ik vervolg maar gewoon op november 2016, de laatste keer dat ik schreef.

De verkiezingen hebben we gehaald met de Partij voor de Kinderbelangen. Onder een “parasol” met drie andere partijen maar we hebben mee gedaan. Ik als lijsttrekker en natuurlijk haalden we geen zetel maar dat was de verwachting ook niet. In Nederland heeft de politiek wanneer het ze uit komt de mond vol van “belangen van kinderen” maar verder als mond vol (behalve Demmink dan) komt het ook niet. Geld voor een campagne was er niet, naar debatten kon ik niet maar het doel was politiek wakker schudden. Dat is trouwens ook niet gelukt. De kinderrechten worden nog steeds op alle fronten geschonden.

Op het moment dat dat gebeurde “woonde” ik met zoon in een huisje dat betaald werd door vrienden. Ik stond ingeschreven in de Gemeente Ede. Ede wilde een gesprek met me met zoon erbij. Daar aangekomen zat er het hoofd van het Interventieteam, Timo Otten, Ineke (hoofd sociale dienst) en nog een vage man wiens naam ik niet onthouden heb. Zoon was hartstikke beroerd maar moest erbij

zijn. Al direct begon er een soort kruisverhoor. Ik werd neergezet als een zware crimineel en er werden vragen aan me gesteld waar de honden geen brood van lusten. Uiteraard heb ik gevraagd of ik verhoord werd want dan wilde ik mijn advocaat bellen maar zo werd me verzekerd, daar was geen sprake van. Na bijna twee uur waren ze klaar en mocht ik gaan. Wel werd me nog even medegedeeld dat ik niet meer in een geleende auto mocht rijden, dat mijn onderdak niet meer betaald mocht worden door anderen want dat was inkomen en werd ik verplicht mijn medische gegevens af te geven in verband met het woningaanbod met zoon in Ede. Zou ik dat niet afgeven dan kreeg ik ook geen inkomen. Mijn zoon was overigens niet welkom in eerste instantie. Ik mocht op kosten van de Gemeente Ede in een vier sterren hotel tot er plek was maar zonder zoon. Geen optie uiteraard en ik heb het geweigerd. Na afloop van het gesprek bleek de vage man een rechercheur te zijn.

Dit gesprek vond plaats een dag nadat bekend werd dat ik mee deed aan de verkiezingen. Direct na dat gesprek werd ik staande gehouden en gearresteerd. Gewoon in de file door een motoragent van de snelweg geplukt en met minderjarige zoon de politieauto in. Twee uur later stond ik weer buiten. Met dank aan mijn advocaat.

De volgende ochtend werd ik ruw gewekt door de politie die op de deur van mijn onderkomen stonden te rammen. Zoon was gelukkig de avond ervoor gaan logeren bij een vriend. Toen ik opendeed stonden daar twee agenten en een man van de crisisdienst Jeugdzorg Overijssel want, zo vertelde hij, hij had een crisismelding gehad van de Gemeente Ede, Timo Otten. Zoon zou geen dak boven zijn hoofd hebben, niet te eten hebben, niet naar school gaan en ik was suïcidaal volgens de melding. Na een goed gesprek, ook met zoon die werd opgehaald, inclusief alles overleggen qua mailverkeer over en weer (waarbij gefronste wenkbrauwen in verband met het vier sterren hotel en mijn zoon die niet welkom was in Ede) werd de boel veilig verklaard en vertrokken ze weer.

Overigens komt dat stukje suïcidaal uit de medische gegevens van mijn detentie. Paniek in verband met PTSS zien ze bij justitie als suïcidaal maar dat kan ook niet anders bij die hoog opgeleide mensen met het IQ van een pelpinda die pedofiellenetwerken runnen. Timo Otten heeft daar zwaar misbruik van gemaakt en me bij de Raad voor de Kinderbescherming neergezet als een labiele moeder die suïcidaal is. Een moeder die jarenlang de kinderen met een UHP opving en er amper voor betaald werd terwijl Bureau Jeugdzorg (onderdeel van datzelfde justitie en VWS) minstens vijf tot € 8000,00 per maand in hun stak staken. Ede had groot nieuws voor me nog geen week later.

Ik mocht met zoon in een 1 kamer appartement op acht hoog (daar zet je inderdaad mensen neer die volgens jou suïcidaal zijn) en zo verhuisde ik met zoon naar dat hok (mijn cel was groter) en sliep er op de grond. Zoon in een eenpersoonsbed wat in dezelfde kamer stond als waarin we leefden. Dat hok was ondergebracht bij de Johanniter Stichting. Mijn volledige inkomen werd door de Gemeente Ede overgemaakt naar die stichting en ik kreeg in het begin € 79,00

per week om van te leven met zoon, later werd dat € 39,00. Geld om de ziektekostenverzekering te betalen was er niet. Zoon moest daar naar school maar eerst was de directrice ziek, toen werd de gemeentemedewerkster die erbij moest zijn aangereden en de derde keer lag in zelf in het ziekenhuis. Vervanging voor die medewerkster was er natuurlijk niet, bij de Gemeente kan dat en zo werden 1 voor 1 alle afspraken gecancelled. Het was mijn netwerk die ons in leven hield, die medicijnen betaalden, die zorgden dat zoon en ik niets tekort kwamen. Nou kon ik dat niet hardop zeggen want een tros bananen krijgen zien ze in Ede als inkomen en dus zou ik worden gekort.

Het getreiter begon opnieuw met dat verschil dat ze nu wisten waar ik was en me dus elk moment op konden pakken gewoon omdat ze dat kunnen en leuk vinden. Er werd een MDO (multidisciplinair overleg) gepland. Per ongeluk kwam ik daarachter maar ik mocht er niet bij zijn van het hoofd interventie Timo Otten. Een MDO is er om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen. Mijn neus blijkbaar niet terwijl zoon bij mij was. Later bleek waarom ik er niet bij mocht zijn. De Raad voor de Kinderbescherming was uitgenodigd. En niet zomaar de lokale raad, Maar het hoog risico team uit Den Haag. Deze worden ingezet als er verhoogd risico is op ontvoering of bij publieke personen (zo werd me aan de telefoon verteld, gesprek is opgenomen). Ontvoering viel al af want zoon is zestien, 1,92 meter lang en heeft een IQ van 137, die neem je dus niet zomaar onder je arm mee. Nog geen week later (verslag MDO moet ik nog krijgen trouwens) belde de Raad. Ze kwamen langs en wel donderdag om 1 uur. Ik heb even uitgelegd dat ik ook een agenda had en niet danste naar de pijpen van een stel idioten die zich laten sturen door een interventiemedewerker die nog niet fatsoenlijk Nederlands kon schrijven en het achter zijn ellebogen heeft. De afspraak werd verzet. Uiteindelijk heb ik ze nooit gezien maar kreeg ik een mail dat zoon overgedragen was aan het hoog risico team in Den Haag. Het risico op ontvoering, verwaarlozing enzovoort was te hoog dus het werd een spoedmelding. Drie MAANDEN na de SPOEDMELDING belde de Raad. Twee dagen voor de verkiezingen waar ik dus aan mee deed. Om een lang verhaal kort te maken. Zoon kreeg een OTS. De rapportage die geschreven is staat uiteraard vol met fouten. Ook heb ik meerdere psychische stoornissen volgens de rapportage. Niet onderbouwd. 1 Stoornis is me bekend dat is de PTSS. De rest van de stoornissen ben ik misschien vergeten in verband met het labiel zijn volgens Ede en de Raad. Ik ben er niet tegenin gegaan. Kost heel veel geld en tijd en tegen de tijd dat dat uitgevochten is voor de rechtbank is zoon tweeëndertig. Over een jaar wordt hij achttien, ik vind het best zo.

Zoon zelf haalde nog wel een stunt uit met zijn OTS. Hij pakte zijn paspoort, ging naar Düsseldorf en nam een vliegtuig. In zijn eentje, met OTS. (Nine Kooiman jij bent van de Kamervragen, ik zou zeggen, stel ze!). Mer andere woorden, je geeft een kind een OTS om "zijn veiligheid" te waarborgen en die loopt vervolgens zo de grens over en stapt in een vliegtuig. Prima geregeld in Nederland allemaal, kan gewoon! Nog geen drie dagen later de voogd aan de telefoon. Zoon moest direct terug anders werd ik aangeklaagd voor ontvoering. Ik heb haar even uitgelegd dat ze op mij geen indruk maakte en haar veel succes gewenst. Niets meer van

haar gehoord. Overigens ook geen behandelplan gekregen. Dat moet bij een OTS binnen zes weken op tafel liggen. Dat dat er niet is is genoeg om de OTS ongeldig te laten verklaren maar dat komt waarschijnlijk ook niet voor voor zijn achttiende. Tot die tijd gun ik ze het geld wat ze over zijn hoofd krijgen.

Intussen speelde er nog iets anders. Het UWV. In Augustus werd ik volledig afgekeurd door de UWV arts. Nog geen dag later belde er een verward persoon van het UWV uit Groningen dat ik volledig werd goed gekeurd. Ik zal jullie de details besparen maar na twee hoorzittingen en een hoop gedoe werd ik toch weer volledig afgekeurd. Mijn WAO werd met terugwerkende kracht en bruto gestort naar de Gemeente Ede. Dezelfde Gemeente die me € 39,00 per week betaalde en me met zoon liet creperen in een 1 kamer hok. Over fraude en oplichting gesproken.

Ede was geen optie meer. Ik voelde me onveilig, werd benaderd en behandeld als opgejaagd wild en ook zoon lag onder vuur. Zoon ging terug naar vader tot ik de boel onder controle zou hebben. Hij wilde niet en ik ook niet uiteraard maar qua stabiliteit, school en structuur was het voor dat moment beter. Opnieuw werden we grof uit elkaar gerukt. Er zat niets anders op dan weer te vertrekken. Onder de brug was geen optie. Ik lag in het ziekenhuis met longontsteking en later met uitval in beide benen. Ik vertrok. Met niets. Intussen had ik gelukkig wel de hoorzittingen gewonnen dus inkomen, dacht ik. Niet dus want dat werd gewoon in beslag genomen.

Het Zilveren Kruis heeft zichzelf intussen ook een geintje beloofd. Ik moest mijn inkomen door geven. Dat heb ik niet, ik kreeg immers niets dus hebben ze me maar helemaal uitgeschreven. Momenteel heb ik ook geen basisverzekering meer. Iedere Nederlander heeft recht op een basisverzekering. Ik niet. Misschien moet ik mijn Nederlandse paspoort maar inruilen en politiek asiel aanvragen hier. Dat zet "democratisch" Nederland weer even op de kaart.

6 september 2017

Het gevecht gaat door. Nu om WAO met terugwerkende kracht. Het wordt tijd dat er begrip komt voor mensen met PTSS met name vanuit de psychiatrie, het UWV en andere uitvoerende instanties zoals bijvoorbeeld de Gemeentes.

Geachte rechter,

Ooit liep ik PTSS op na een aantal gruwelijke dingen te hebben meegemaakt. Reden voor het UWV me indertijd volledig af te keuren. Ook na herkeuring werd ik afgekeurd. Ik ben meerdere keren in behandeling geweest. Van individuele tot groepstherapie tot EMDR tot bedenk het en ik ging ervoor. Ik heb zelfs overvaltrainingen gevolgd in de hoop dat ik in ieder geval dat stukje trauma onder controle zou krijgen. Even zovele keren was de klap des te harder als het niet lukte. Wetende dat je flashbacks, je nachtmerries, je concentratie maar vooral je

angst nooit zullen verdwijnen, het gevoel te hebben dat je niet “normaal” bent, altijd alert te zijn en de deur/uitgangen in de gaten te houden, zo te schrikken als er een hard geluid is dat je direct in de overleef stand gaat, je nooit alleen ergens heen kunt en ‘s avonds niet alleen thuis kan zijn omdat je dan compleet in paniek raakt, je je gevoel uitschakelt en tunnelvisie krijgt enzovoort maken het leven vermoeiend. Het zuigt je leeg. Energie om het einde van de dag te halen heb je niet, het gevoel dat je niet echt deelneemt aan het leven maar ergens zweeft. Soms zeg ik weleens als ik probeer uit te leggen wat PTSS het hardste maakt om mee om te gaan is: dat je er wel maar ook weer niet bent. Je registreert alles (bij ernstige schrikreacties of angst hoor ik trouwens niets meer, ik registreer alleen nog visueel) maar het voelt of je er geen onderdeel van uitmaakt. Precies hetzelfde wat er overigens in mijn nachtmerries gebeurt. Ik zal u de details besparen want die zijn te gruwelijk voor woorden maar ook in mijn nachtmerries registreer ik alles en ben ik er niet “echt” bij. Psychologen/psychiaters verklaren het als machteloosheid en dat is denk ik ook het enige goede woord ervoor. Je staat erbij en kijkt ernaar, zowel in mijn dromen als overdag en ik wakker ben.

Ik kreeg twee kinderen. Mijn zoon werd toen hij negen weken was zo ernstig ziek dat we afscheid moesten nemen. Ik stond machteloos. Een jaar later kreeg mijn dochter hersenvliesontsteking en ook van haar moesten we afscheid nemen, ze was vijf jaar. Weer was ik machteloos. Beiden overleefden gelukkig. Beiden met beperkingen maar ach, wie heeft die niet, we maakten er het beste van. Ik paste mijn leven zo aan dat er naast de angsten te leven viel. Mijn dochter werd vervolgens aangerand, ze was acht jaar, weer stond ik machteloos, ik voelde me falen als moeder want ik heb het niet kunnen voorkomen. Het leven ging door...

In 2013 werd ik gearresteerd. Lang verhaal, ik zal daar inhoudelijk hier niet op ingaan.

Ze sloten me op, in alle beperkingen in het begin en daarna 23/7 twee keer zes maanden lang alleen op cel. Opgesloten lukte het me niet om te eten. In totaal viel ik tussen de zestig en zeventig kilo af in twee keer een half jaar detentie. Ik wilde wel eten maar het lukte niet. Mijn kinderen kwamen (inmiddels twaalf en zestien jaar) op bezoek uiteraard. Na het bezoek ging ik regelmatig, kapot van verdriet, naar de iso om te voorkomen dat ik mezelf iets aan deed. Niet omdat ik dood wilde zoals in het detentierapport staat (suïcidaal) maar omdat ik mezelf pijn ging doen toen ik opgesloten zat om de geestelijke pijn en machteloosheid niet meer te voelen. Zo had ik op zeker moment bedacht en was ik er rotsvast van overtuigd dat als ik dood zou zijn mijn kinderen heel veel verdriet zouden hebben maar in ieder geval door konden gaan met hun leven. Nu werden ze steeds geconfronteerd met een moeder in de gevangenis, werden ze achtervolgt door de media (minderjarige dochter stond onder andere op de voorpagina van de Telegraaf zaterdageditie en mijn zoon werd door een cameraploeg tot aan schooldeur toe achterna gezeten en ik kon niets voor ze doen om ze te helpen behalve dood gaan zodat ze rust zouden krijgen. Het beste voor je kinderen willen in de moeilijkste omstandigheden hoe krom het ook klinkt. Wat ik hier schrijf dekt de lading bij lange na niet. De eenzaamheid, het opgesloten zijn, mijn pols door

snijden en een overdosis nemen waren pure paniek en angst en hadden niets te maken zoals gesuggereerd werd indertijd tussen schuldig of niet. Je kunt je hoofd en gedachtes niet uitzetten, je kunt niet meer relativiseren. Verstand en hart werken niet meer samen.

In detentie werd ook de WAO stop gezet. Toen ik na mijn detentie me meldde bij de Gemeente werd me verteld dat ik niet meer terug kon de WAO in. Ik ben veroordeeld voor sociale delicten oa WAO fraude. Dat daar het laatste woord nog niet over gesproken is moge de herziening duidelijk maken. Overigens heb ik mijn hoger beroep ingetrokken ook door de PTSS op aanraden van mijn advocaat omdat voor mijn leven gevreesd werd. Ik moest mijn hoger beroep afwachten in de gevangenis en er kwam een punt dat ze me over wilden brengen naar het gevangenisziekenhuis in Scheveningen omdat ik zoveel gewicht kwijt was, niet meer uit de paniek kwam en mezelf dus pijn ging doen dat de bewaarders (die uiteindelijk mijn leven gered hebben) niet meer voor mijn welzijn en veiligheid konden instaan.

Kapot, met hartklachten, twee zieke kinderen thuis, geen inkomen en volledig in paniek en gedesoriënteerd kwam ik uit detentie. Ik stond er alleen voor. Mijn zoon kreeg geen zorg meer want moeder had gefraudeerd met alle gevolgen van dien. Voor het eerst van mijn leven vroeg ik bijstand aan. Ik ben direct aangemeld voor behandeling PTSS maar het was te heftig, na elke sessie kwam ik volledig kapot thuis en dat bleef zo tot de volgende afspraak. 's Nachts werd ik overstuurd wakker van de "telefoongesprekken" die ik in mijn slaap voerde vanuit de gevangenis met de kinderen. Ik was thuis, hiep hiep hoera maar vraag niet hoe. Binnen een maand zakte ik in elkaar en belden de kinderen 112. Hartproblemen. Ik werd gekatheteriseerd maar weer waren mijn kinderen alleen thuis, weer kon ik ze niet helpen en hun moeder zijn. De kinderen schreeuwden om hulp maar niemand hielp ze en ik kon het niet. Ik gaf alles wat ik had maar het was niet genoeg voor wat kinderen van die leeftijd onder andere qua zorg nodig hebben. Onze vrienden zorgden voor eten, rekeningen kon ik niet meer betalen en uithuiszetting dreigde. Ik leefde niet, ik overleefde in mijn "tunnel". Ik overzag niets, was lamgeslagen en kapot maar moest links of rechtsom voor mijn kinderen zorgen. Dat en dat alleen hield me nog een beetje overeind

In Augustus 2016 (1,7 jaar na einde detentie) vertelde een gemeenteambtenaar me dat ik terug zou moeten de WAO in. Ik schreef een brief naar het UWV en werd uitgenodigd. Tussen de brief en de uitnodiging in werd de WAO weer opgestart, echter een maand later na herkeuring weer stop gezet. De man van het UWV die me dat vertelde zei dat ik speciaal werk kon gaan doen, als voorbeeld noemde hij schroefjes inpakken en schoonmaken (astma en COPD) en wel met speciaal vervoer vanuit de WMO gehaald en gebracht kon worden. Voorwaarden op de werkplek waren wel dat ik weg kon lopen van die plek wanneer de paniek toesloeg. Ik ging in bezwaar en er kwam een hoorzitting. Deze won ik en de WAO ging in, met terugwerkende kracht, vanaf het moment dat ik de brief heb gestuurd naar het UWV. De bijstand (die ik overigens niet gekregen heb) moest ik bruto terug betalen aan de Gemeente. In Nederland kon ik echter met € 884,00 ,

dakloos en ziek (recidiverende kanker, COPD en CPTSS) niet onder een brug liggen en ik ben naar Turkije vertrokken. Overigens niet in verband met emigratie zoals onder andere de ziektekostenverzekeraar wil doen laten geloven maar puur omdat ik daar wel een dak boven mijn hoofd en te eten heb. Reden voor het UWV om mijn inkomen stop te zetten (ook al heb en had ik een postadres in Nederland) en na veel mailen en gezeur weer op te starten. Opnieuw heel veel extra stress en nog ziek ook. Net in die periode werd ik opgenomen in het ziekenhuis in Turkije. Geen ziektekostenverzekeraar en geen inkomen.

Geachte rechter, ik heb opnieuw afscheid moeten nemen van mijn kinderen simpelweg omdat ik niet voor ze kan zorgen, ik heb door geen inkomen tussen de Syriërs op het strand gelegen, onder een brug geslapen, honger geleden, van vrienden geld geleend om te overleven en al die tijd bleek dat ik wel degelijk recht had om terug te gaan de WAO in. Noem me verward, noem me suïcidaal, noem me wat je wil en inderdaad alles wat er gezegd wordt over die periode klopt tenzij je weet wat PTSS inhoudt, je weet wat het met mensen doet, je de ernst ervan inziet en je je realiseert dat ik er nu al bijna dertig jaar mee rond loop. Dat niets in het leven “normaal” is en gaat, dat je altijd alert bent, zelfs in je slaap, dat je in een restaurant bij de deur gaat zitten en niet onbevangen kan kletsen met familie of vrienden omdat je iedereen “screent” die binnen komt, dat je regelmatig afdwaalt terwijl gesprekken om je heen gewoon doorgaan, dat je beelddenker bent geworden en dat dat soms hilarisch is maar meestal verschrikkelijk beangstigend, dat je geen film kan kijken of boek kan lezen zonder flashbacks te krijgen en programma’s als Opsporing Verzocht niet eens kijkt omdat je weet dat je daarna een week amper slaapt, dat je dingen niet onderneemt simpelweg omdat je geen controle hebt over situaties buitenshuis, dat je tegen je kinderen zegt: leuk lieverd ga er maar naartoe en het binnen in je schreeuw: Ga niet! Dat je geen hap door je keel krijgt zonder dat je weet dat je elk moment naar buiten kunt, dat je niet meer vanuit je hart of verstand reageert maar puur vanuit overlevingsdrang (ook al is er niets aan de hand op dat moment), dat je je niet langer dan vijf minuten kunt concentreren en dat je tussen twee en vier uur ’s middags zo uitgeput bent van het denken dat je geen controle meer hebt over je lichaam en compleet leeg bent.

Doordat het UWV weigert me vanaf einde detentie WAO toe te kennen voelt dat als een mes in mijn rug. Alsof PTSS (nog los van de astma/COPD en recidiverende kanker) even ruim een jaartje afwezig is geweest, alsof ik op “vakantie” en vrijwillig tussen de Syriërs ben gaan liggen, alsof ik perziken van de bomen stal omdat ik ze lekker vond in plaats van honger had, alsof ik geld leende van vrienden voor extra dingen in plaats van kosten voor medicijnen, ziekenhuisopnames, een dak boven mijn hoofd en eten, alsof ik mijn kinderen heb ondergebracht bij familie en vader omdat ik genoeg van ze had. Nee geachte rechter en medewerkers van het UWV zo is het niet. Elk moment van de dag wordt mijn hart uit mijn lijf gerukt, als mijn zoon of dochter me een bericht sturen, hoe leuk ook, lopen de tranen over mijn wangen, raak ik soms zelfs in paniek en moet ik iemand bellen om eruit te komen. Ga ik in mijn hoofd terug in de tijd, heb flashbacks en voel weer die machteloosheid. Als ik na mijn detentie en de zes maanden dat ik thuis was tussen detenties in gewoon WAO had gekregen had ik

nl gewoon mijn kinderen bij me kunnen hebben, ze te eten kunnen geven, mijn huurhuis aan kunnen houden, geen eten hoeven stelen enz.

Ik ben nu in Turkije. Niet op vakantie overigens. Of ik ooit terug kan of kom weet ik niet. In Nederland kom ik de komende twintig jaar niet in aanmerking voor een woning, los daarvan ben ik bang in Nederland. Hier zit ik hele dagen op mijn balkon. Ik eet zelfs in de stromende regen buiten. Behandeling is hier niet, in Nederland genoeg maar daar konden ze me bijna dertig jaar lang ook niet helpen en ik wil geen proefkonijn meer zijn voor allerlei nieuwe “behandelingen”. Voor mezelf vind ik elke dag opnieuw een manier om te overleven, ik heb de ruimte om situaties uit de weg te gaan en zodoende uit de paniek te blijven, heb mezelf al die jaren gedwongen stappen te nemen die anderen van me verwachtten. Ik kan het niet meer, ik ben op. Moe van het proberen, moe van het gevecht tegen de PTSS, moe van allerlei praatgroepen, individuele sessies, EMDR, tekenen. Bedenk het en ik heb het gedaan. Soms moeten ook instanties zich erbij neerleggen dat mensen gewoon niet meer kunnen en ophouden te forceren. Door dat te doen kun je ook mensen juist de dood in jagen namelijk. Als ik nu moet kiezen voor WAO en dwingende behandeling of weer op het strand liggen, perziken stelen enz dan kies ik voor het laatste. Ik heb geaccepteerd dat het is zoals het is, het wordt tijd dat het UWV dat ook doet!

11 december 2017

Klokkenluider

Het waren opnieuw een paar roerige maanden. Ziekte, de verjaardag van mijn zoon, de lange strijd naar gerechtigheid en niets wat soepel verloopt. Herziening duurt lang en na het kijken van: Onschuldig op RTL4 zakte de moed me in mijn schoenen. Ik werd er bijna depressief van toen ik zag hoe lang herziening bij sommigen duurde. Uiteraard speelt ook de PTSS een grote rol hierin.

Bij vlagen wordt degenen die met mijn herziening bezig zijn duidelijk wat er zich precies heeft afgespeeld de voorgaande jaren. Zo doken er mails op uit de archieven van onder andere tweede Kamerleden uit 2009 en 2010. Mails die er niet om logen. Mails waarin ik meldde dat ik vocht voor kinderen die onterecht in de gevangenis zaten in plaats van in een AWBZ instelling, mails aan voogden van kinderen bij mij geplaatst in de crisisopvang waar ik de regering voor aansprakelijk stelde en verder waren er ook mijn acties. Ik haalde kinderen weg uit de gevangenis, zette voogden onder druk, viel regelmatig binnen bij een Bureau Jeugdzorg kantoor of CIZ kantoor en weigerde er weg te gaan voor er een oplossing was voor de pupil onder hun verantwoordelijkheid. Kortom, ik was “vervelend”. Rouvoet en Donner kregen te maken met me bij de evaluatie wet op de Jeugdzorg, mijn boek: ‘Moeilijk voor zichzelf en de omgeving’ kwam uit (daar kwamen ze ook niet te best in weg in de Jeugdzorg) en ik deed met weinig wat hun met al hun miljoenen niet lukte. Tegenwoordig is er een naam voor mensen zoals ik: **Klokkenluider**.

Ik ben gearresteerd in opdracht van onder andere het ministerie VWS. VWS werkt qua kinderen samen met justitie. Kinderen die een OTS of UHP krijgen worden van VWS overgeheveld naar Justitie die dan weer geld voor ze krijgt. Deze kinderen moeten echter ook voorzien worden van van alles, er zijn casemanagers en voogden voor aan het werk, kantoren moeten gehuurd worden, leaseauto's betaald en dat kost allemaal geld en dus circuleert het geld van de kinderen met OTS en UHP tussen de ministeries VWS en Justitie. We hebben het hier niet over een paar miljoen maar over miljarden euro's per jaar. Het was dus in hun belang dat mijn kop eraf ging. Waarschijnlijk lag daarom al de pers voor de deur voor het arrestatieteam aankwam, raakten ze daarom administratie kwijt en verzuimden ze bij Center Parcs de contante betalingen op te vragen, mocht ik mijn hoger beroep niet in vrijheid afwachten en was ik al veroordeeld voor ik überhaupt gearresteerd werd. Ik was kansloos!

Het getreiter gaat intussen door. Al meerdere keren ben ik gearresteerd om niets en ook weer vrij gelaten, mijn zoon kreeg een OTS in verband met ontvoeringsgevaar, ik werd bijna gedwongen onder een brug in Nederland te bivakkeren enzovoort. Met behulp nu ruim drie jaar lang van een super netwerk leef ik nog steeds. Ik maak nog maar een keer van de gelegenheid gebruik om ze te bedanken.

Verder wens ik iedereen een goed, gezellig maar vooral gezond (op paar mensen na waarvan ik hoop dat ze langzaam stikken in hun kerstontbijt) 2018.

HOOFDSTUK 16 – PLEIDOOI ADVOCaat

Pleidooi advocaat

30 juni 2016

Uiteindelijk, 3 jaar later is alles compleet en mag en kan iedereen lezen wat er nou precies gebeurd is. Dat ik de politiek een doorn in het oog was werd al duidelijk bij de evaluatie v/d wet op de Jeugdzorg in 2010. Uitgebreid is er toen aan Rouvoet gevraagd hoe het kon dat ik met weinig middelen wel kon wat de politiek met al hun miljoenen niet kon. Ik ben veroordeeld, gekielhaald door de media, publiekelijk afgeslacht en neer gezet als iemand die over de rug van kinderen geld verdiende. In de pleitnota valt uitgebreid te lezen dat dat dus helemaal niet gebeurd is.

RECHTBANK PLEITAANTEKENINGEN

te Utrecht mw. mr. M.K.J. D Dikkerboom

20 november 2013 regiezitting;

7 oktober 2013 tweede pro forma zitting; (schorsing tot aan 20 november jl)

22 augustus 2013 Raadkamer;

8 augustus 2013 Raadkamer; (12 augustus tot en met 26 augustus 2013)

19 juli 2013 eerste pro forma zitting;

13 juni 2013 Raadkamer; (13 juni tot en met 20 juni geschorst ivm begrafenis moeder Ramon)

22 mei 2013 Raadkamer Hof Arnhem;

25 april 2013 Raadkamer.

Inhoudelijk:

1 en 4 april 2014 inzake: Y. Brinkerink 16/993500-13

1.

Cliënte heeft nooit hulp aan ouders of kinderen geweigerd. “Alles wat ik heb gedaan heb ik gedaan vanuit mijn hart, ik heb altijd alle kinderen geholpen, met of zonder PGB”.^[1] Het was keihard werken, met veel stress. Er waren altijd financiële zorgen. Cliënte werkte 24/7 en raakte overspannen. Ze heeft nooit “nee” verkocht. Ze heeft wanhopige ouders van treinrails geplukt, fungeerde als crisisdienst en was dag en nacht beschikbaar (bijlage 1).^[2] Als ervaringsdeskundige, als moeder van *** en **** wist ze hoe zwaar het was voor overbelaste families. “Als het een champignonkwekerij was geweest” dan was ik ermee gestopt, maar kinderen laat je niet over aan hun lot. BJZ wist cliënte altijd te vinden, voor de kinderen “waar niemand plek voor had”. Er zaten BJZ kinderen zonder budget, dat was dan goodwill.^[3] Het huis van cliënte is gedurende het proces verkocht, middels executieverkoop. Dit terwijl de opvang vanaf haar aanhouding in de woning is gebleven. Spirit was daar ingetrokken, met toestemming van het OM. Vreemd genoeg is voor het gebruik van die woning nooit hypotheek betaald, terwijl gas, water en licht wel werd voldaan.

Cliënte is weggezet als een vluchtgevaarlijke PGB-fraudeur die met tonnen aan maatschappijgelden zichzelf heeft verrijkt. Cliënte zou onroerend goed hebben in het buitenland, een exorbitant luxe leventje leiden en buitensporige uitgaven doen, waaronder vele snoepreisjes naar Turkije. Op reis met 50-100 kinderen met een beperking of een stoornis in je kielzog, is alles behalve een snoepreisje. ***** verklaart dat er per dag 18 uur werden gedraaid. Waarom de reisjes naar het buitenland gingen, omdat concurrerende organisaties dit ook deden en je mee moet om je klanten te behouden. Feitelijk huurt cliënte een rijtjeshuis en reed ze rond in een 13 jaar oude Jeep. De Turkse autoriteiten hebben inmiddels bevestigd, dat cliënte daar geen onroerend goed heeft, geen registraties van boten of jachten en geen Turkse bankrekening.^[4]

Cliënte was “blij” met het boekenonderzoek (bijlage 2)[5], waarvan ze tot op de dag van vandaag in de veronderstelling is, dit zelf te hebben aangevraagd. Het boekenonderzoek werd omarmd, sterker nog als een keerpunt gezien.[6] Alle afspraken werden keurig genoteerd in de agenda's. Geldstromen liepen via de zakelijke- en privérekeningen. Pas sinds 1 januari 2012 is het verplicht voor budgethouders om gebruik te maken van een aparte PGB-rekening. Sinds diezelfde datum is het verboden om de zorg verlenende instanties of zorgverleners, contant te betalen. Als cliënte grootschalig had willen frauderen dan had ze dit anders, veel handiger aangepakt.[7]

In de zorg is structureel tekort. Ook bij Stichting Vrienden van Tom en Onzichtbaar Anders. VVT en OA zijn niet in het leven geroepen om als oplichtingspraktijken dienst te doen. Feit is dat ze van financiën geen kaas had gegeten. Haar ambities en interesse lagen daar ook niet. Cliënte wind daar ook geen doekjes om. Ze kende hierin haar valkuilen en juist om financiële puinhopen te voorkomen had cliënte een boekhouder in de arm genomen. Ondanks de bijstand van de boekhouder was de administratie was een puinhoop. Er kwamen tekorten. De financiële nood werd enorm, het water stond haar aan de lippen. Ondertussen werden de gaten gedicht door het tekort aan PGB van het ene kind aan te zuiveren met het overschot aan PGB van een ander. Cliënte kwam aan het geld door een 50/50 deal te sluiten met de ouders. Dat dit niet mag en dat dit hartstikke strafbaar is, dat weet cliënte nu. Destijds begreep ze van zowel de zorgkantoren als BJZ dat deze handelswijze werd gedoogd, nu dit een ondoorzichtig grijs gebied was[8].

De Officier van Justitie is fel van leer getrokken. Cliënte is een beroepsfraudeur die door haar geraffineerde handelswijze – een perverse mix van verleiding en misleiding – zo veel mogelijk PGB geld probeerde los te peuteren.[9] Voordat we aan de behandeling komen van de feiten waarvoor cliënte vandaag terecht staat, vraag ik uw aandacht voor het volgende. De verdediging heeft moeite met het dossier en de totstandkoming ervan. Daar moet ik wat mee en ik ga u vragen daar ook wat mee te doen. Ik ga u verzoeken om aan de handelswijze van het OM consequenties te verbinden.

- Aanleiding onderzoek.

(1717) Aanleiding was het gegeven dat er bij de Belastingdienst van twee verschillende personen, waaronder een ex-boekhouder, informatie was binnengekomen dat er misbruik zou worden gemaakt van PGB-gelden. Dit resulteerde in een boekencontrole door de Belastingdienst.[10]

- Assenberg en Moesbergen.

Wat de verdediging betreft dient zeer kritisch te worden gekeken naar de door deze getuigen afgelegde verklaringen. Er zijn kanttekeningen te plaatsen bij de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid. Was van deze personen enkel het motief om als klokkenluiders te fungeren of speelden er ook andere belangen?

(2373)1 november 2011 heeft de heer Assenberg telefonisch contact opgenomen met de Belastingdienst in Almere met de mededeling dat hij informatie had over Svvt – hij was toen de boekhouder van Moesbergen -.

Op 10 november 2011 neemt de heer Assenberg opnieuw telefonisch contact op. Hij deelt mede dat cliënte de administratie terug wil. Door de Belastingdienst is er beslag gelegd, ivm achterstanden van de loonheffingsbelasting, in de maand oktober 2011 stond er een verkoop ingepland. De verkoop is uitgesteld tot 14 dec 2011. De heer Assenberg is van mening dat de Belastingdienst snel moet handelen omdat op de FB pagina van Shirley zou staan dat cliënte in het weekend van 13 nov 2011 in Turkije een huis zou kopen voor zo'n € 200.000,00

(2361)16 november 2011 gespreksverslag met Assenberg, Moesbergen en de Belastingdienst.

Op 23 juni 2011 verliet Moesbergen VOF OA. Op 27 juni 2011 haalde ze zonder overleg € 5000,00 van de bankrekening en nam ze de leaseauto, de telefoon en de laptop mee. M.b.t. tot de afwikkeling en vereffening loopt nog een civiele procedure. Assenberg had zich gesteld als vereffenaar zonder toestemming van cliënte. Tevens voert hij namens Moesbergen die civiele procedure(bijlage 3).[11]Het dossier geeft aanleiding om te twijfelen aan Assenberg als bonafide boekhouder. [12] Cliënte stelt dat ze hem blindelings vertrouwdde en daarvan de dupe is geworden.[13] Moesbergen is er met het concept van cliënte vandoor gegaan en is aansluitend aan haar opzegging ZiZ begonnen.[14] Hierbij heeft ze niet geschroomd de klanten van cliënte te benaderen.[15] Ze heeft zelfs gedreigd cliënte kapot te maken. Maar ze verklaart met droge ogen dat ze niet de intentie heeft gehad om cliënte aan te pakken.[16] Cliënte heeft destijds getracht aangifte te doen van deze wanstanden. Ze is weggestuurd onder de noemer, civiele aangelegenheid (bijlage 4).[17]Moesbergen legt in dit dossier een verklaring uit naam van een ander (Linda van het Schip) over en het doet het voorkomen als de verklaring van Linda zelf. Linda zelf kent die verklaring echter niet, over valsheid in geschrift gesproken.[18]

(294)**** bevestigt de hetze van Moesbergen jegens cliënte. Yvonne wordt bedreigd door ex compagnon Saskia Moesbergen. In de afgelopen twee jaar is er van alles op Yvonne afgestuurd, BJZ, de brandveiligheid inspecties (...) Ergens in de afgelopen weken zijn er dreigtelefoontjes binnen gekomen Yvonne en ik hebben gehoord dat er gezegd werd door een mannenstem, we maken je kapot.(...) Saskia is al bijna 2 jaar aan het zieken.

Bij de inbeslaggenomen goederen zat een agenda 2013. Daarin staat precies de dagen waarop de bedreigingen hebben plaatsgevonden en de afspraak bij de politie wat resulteerde in een aangifte (bijlage 5).

Het heeft er alle schijn van dat er een belang is bij zowel Assenberg als Moesbergen om cliënte in een kwaad daglicht te plaatsen. Dit wil niet zeggen dat

ze liegen, maar het maakt wat de verdediging betreft wel dat we niet blind kunnen varen op de door hun verstrekte informatie. Toch vormden de verklaringen de start van het onderzoek en is, zo blijkt uit de verdere verbalen de informatie ook als waarheid aangenomen. (2374) De lijst van Moesbergen werd zelfs als leidraad voor het onderzoek gebruikt.

Aan de posts op FB wordt sterke bewijswaarde toegedicht. Zo worden rechtshulpverzoeken onderbouwd met foto's van het Facebookprofiel van ****. [19] Dat gedurende het gehele proces Facebook in de gaten wordt gehouden blijkt wel (bijlage 6). [20] Zo ook uit het requisitoir. Cliënte heeft er ook op staan dat ze een Hummer heeft. Het mag toch een feit van algemene bekendheid zijn dat Social Media bij uitstek podium biedt om eens flink op te scheppen, of te "pochen", om met de woorden van **** te spreken. Daarnaast als cliënte echt iets te verbergen had ligt het juist veel minder voor de hand om hier online ruchtbaarheid aan te geven.

- Tapgesprekken 1e

Voorafgaand aan de aanhouding hebben er verscheidene taps gelopen. In totaal zijn er 489 gesprekken gevoerd met de telefoon van cliënte, de overige telefoonnummers daargelaten. Dit gedurende een periode van 8 tot 12 april 11 uur (1762). In nog geen 4,5 dagen worden 489 gesprekken/smsen gevoerd. Dit komt neer op meer dan 100 gesprekken en smsen per dag! Nergens wordt dit gerelateerd. Een kort uitstapje. Als advocaten onderling corresponderen en dit in willen brengen in een procedure wordt onderling overleg gepleegd en toestemming gevraagd, gebeurt dit niet dan handelt de desbetreffende advocaat klachtwaardig. De Officier heeft zonder overleg en zonder toestemming "confraternele" correspondentie ingebracht. Uw rechtbank is er hierdoor dus van op de hoogte dat enkel en alleen het openen van een gesprek 30 seconden in beslag nam. In 3 uur tijd heb ik slechts 30 gesprekken kunnen screenen op het Fiodkantoor in Zwolle. Tevens weet u dat de OvJ niet is overgegaan tot verstrekking van de overige gesprekken.

- 2e Het belang van uitluisteren.

Nog geen 4,5% van alle gesprekken was relevant genoeg om in te brengen. En van de inhoud van de 22 van de 489 gesprekken is ook weer een selectie gemaakt. Het is de taak van de opsporing om de relevante gedeelten van de tapgesprekken te selecteren en weer te geven in het dossier. "het klopt dat deze gesprekken niet altijd letterlijk zijn weergegeven, omdat enerzijds het dossier dan heel erg dik zou worden en anderzijds dit de leesbaarheid van het dossier niet ten goede zou komen". [21] U voorzitter heeft al terecht cliënte voorgehouden dat de gesprekken in ieder geval ook te interpreteren zijn als – in eigen bewoordingen – belastend van aard. In dat geval is het toch juist uitermate van belang om de gehele context van het gesprek in kaart te brengen.

- 2 voorbeelden sessie 10 en 12.

(2560) Sessie 10. Gesprek 489. Wordt gesproken over “zelf melden” en dat de “politie van niets wist”. Wordt gesproken over “****” en dat er € 10.000,00 te kort was”, “chronisch geld te kort, smeken bij BJZ of ze aub willen betalen”. “het is altijd ten goede en gunste gekomen van de kinderen, heleboel zorg aan kinds die geen facturen krijgen, komt weer uit de hoek van ZiZ, telefonisch bedreigingen en aangifte gedaan”.

(2562) Sessie 12. Gesprek 359 totale duur 24.08 min, wat u aantreft is een uiterst summiere weergave: “Rob heeft me ook geadviseerd om op privé te storten”. Ook hiervoor geldt dan toch dat cliënte niets wist van de lopende tap?

Twee voorbeelden die het verhaal van cliënte ondersteunen en derhalve het selecteren en relateren meer dan waard.

- Aanhouding en vluchtgevaar.

Sterker nog. Op basis van de lopende taps (22): “Het vermoeden bestaat dat de verdachten Brinkerink en ***** naar Turkije zullen vertrekken. Over de telefoontap zijn gesprekken afgeluisterd waarin door verdachte Brinkerink werd aangegeven dat zij weg wilden en bij de doorzoeking werden gepakte koffers aangetroffen. Ook werd door ***** verklaard dat zij op het punt stonden met de auto naar Turkije te gaan”. De verdediging kan zich er niet aan onttrekken dat hiermee gesuggereerd wordt dat cliënte wil vluchten.

Wat blijkt echter uit het tapproces verbaal van 3 april (!!) voor het lopen van de tap: “In de week van 8 tot en met 12 april worden in het kader van het onderzoek een aantal budgethouders gehoord. Het onderzoeksteam wil graag weten of de gehoorde budgethouders telefonisch contact opnemen met de verdachte. De inhoud van de gevoerde gesprekken is voor het onderzoeksteam van essentieel belang. Het zou een beter beeld kunnen geven over de handelwijze van de verdachte Y. Brinkerink en de betrokken budgethouders. Het vermoeden bestaat dat de verdachte Y. Brinkerink en de betrokken budgethouders afspraken hebben gemaakt met betrekking tot de verdeling van het restant van het PGB budget en dat het moeilijk zal zijn om tijdens de reguliere verhoren hierover uitsluitsel te krijgen”. En verder.

“Uit het onderzoek komt naar voren dat de verdachten Brinkerink en ***** voornemens zijn om op 23 april 2013 in Turkije te trouwen. Daar het OT voornemens is de verdachten op 16 april buiten heterdaad te gaan aanhouden is het van belang om te weten of de verdachten op dat moment nog in NL verblijven”.[\[22\]](#)

Op 19 juli stelt de verdediging dat cliënte niet op de vlucht was: “er stond een huwelijk gepland dat en niets meer of minder is de reden dat cliënte naar Turkije wilde afreizen. Dat laatste wil er maar niet in bij justitie. Er is door de verdediging een trouwuitnodiging overgelegd”. Nu blijkt dat dit wel degelijk bekend bij de

instanties en het OM. Toch deed de OvJ op 19 juli nog altijd dat ze niets afwist van het geplande huwelijk, was er sprake van vluchtgevaar en bleef die grond t/m 7 oktober jl. van toepassing.

- In dat kader de 3e opmerkelijke selectie.

Er zijn maar liefst 5 gesprekken waar cliënte probeert zichzelf te melden, niet alleen bij de politie ook bij de ISZW en de sociale recherche. Deze tapgesprekken zitten niet in het dossier. Maar met het zelfmelden heeft cliënte iedere keer geschermd als er een beroep op vluchtgevaar werd gedaan. Daarnaast een gesprek met ** waarin over het onderzoek en over de bedreigingen en de valse aangifte van M wordt gesproken.

366: 10 april 2013 vanaf 21.07.38

Cliënte belt politiebureau Almere. Ze krijgt te horen dat ze moet afwachten

358: 10 april 2013 18.25.15

Cliënte belt politiebureau Almere. Vanmorgen had cliënte al gebeld. Er zou een onderzoek naar cliënte zijn opgestart. Cliënte vraagt of ze zich ergens kan melden. Het is alleen handig als ze zich meldt als ze wordt opgeroepen, anders niet. Meldt dat ze op 30 april in het buitenland wil trouwen. Er wordt afgesloten met dat cliënte niet geholpen kan worden.

56: 10 april 2013 18.11.59

Cliënte belt met **. Wordt gesproken over nog een keer de politie bellen, ernaar toe rijden. Waar komt het vandaag. Wie doet onderzoek. 2 maanden geleden heeft M een valse aangifte gedaan. Wordt gesproken over de aangifte van de telefonische bedreigingen.

97: 10 april 2013 13.27.26

Cliënte belt de ISZW. Wat cliënte wil weten? Of er een onderzoek naar haar loopt en dat ze zich beschikbaar wil stellen voor de medewerking. Haar naam en telnr wordt genoteerd en de desbetreffende afdeling zal contact met haar opnemen. Er wordt gesproken over haar ex venoot die haar al 2 jaren het leven zuur probeert te maken. Meldingen bij o.a. de brandweer etc. Er worden ouders opgeroepen ivm PGB-fraude. Er wordt gevraagd wat de bedoeling is van het telefoontje van cliënte. Cliënte geeft aan dat ze zich wil melden, beschikbaar wil stellen en overal aan mee wil werken.

267 10 april 2013 11.33.07

Clïente belt gemeente Almere (afdeling sociale recherche). Er wordt gesproken dat cliënte haar advocaat heeft gesproken n.a.v. de oproepen van ouders en dat advocaat had geadviseerd om te gaan melden. Politiebureau gebeld. Er zijn 3 cliënten benaderd in Zwolle, Amsterdam en Nieuwegein. Er wordt overleg gepleegd en cliënte krijgt te horen dat ze gaan kijken en informeren wat ze ermee kunnen en dat ze wordt teruggebeld.

262 10 april 2013

Clïente belt met de politie. Er wordt gevraagd of ze verdachte is. Of dat het ook ergens ander om kan gaan. N.a.v. NAW gegevens “we slaan er niet op aan op dit moment”. Kan zijn dat een andere regio de zaak draait. Misschien de sociale recherche, daar is geen zicht op. Cliënte zegt: “weet je wat het is, ik wil me ergens melden, ik ga trouwen”. Cliënte wordt doorverwezen naar de sociale recherche.

Ook **** bevestigt dat cliënte zichzelf wilde melden.

“Was Yvonne bang dat zijzelf verhoord zou worden? Naar mijn mening niet omdat ze zichzelf wilde melden. Ze heeft 's ochtends naar de politie gebeld en volgens mij heeft ze s'middags ook nog een keer gebeld maar dat kan ik niet met zekerheid zeggen. Ik geloof dat dit woensdag is geweest. Maar de politie kon hier verder niets mee”.^[23]

Clïente zat in beperkingen vanaf de aanhouding tot en met 25 april, het Openbaar Ministerie had toestemming gegeven in de periode van 10.50 uur tot 11.50 uur aan een cameraploeg van de NOS in het pand aanwezig te zijn voor het maken van opnames. In diezelfde periode was ook een journalist van de Volkskrant aanwezig eveneens met toestemming van de Officier van Justitie. Daarnaast was in die periode ook de persvoorlichter van het FP aanwezig (2191). Yvonne haar kinderen en de overige familie en vrienden, alle betrokkenen bij SVVT en OA en de budgethouders vernamen de niet mis te verstane verdenkingen in het nieuws. Terwijl cliënte niets mocht zeggen en nergens op kon reageren,

- Aangifte en toevoegen van eigen verklaring aan proces verbaal van verhoor.

Clïente heeft gedurende de procedure (zie verhoor, 6, 8, 10 en 11) herhaaldelijk aangegeven aangifte te willen doen tegen Moesbergen en Assenberg dit werd haar niet toegestaan. (162) “Dat ik van het recht om aangifte te doen geen gebruik heb kunnen maken, daar ben ik boos over”. (224) “Tot op heden wordt mij nog steeds geweigerd aangifte te doen tegen S. Moesbergen en R. Assenberg en dat ik elke keer te horen krijg dat het onderzoek dient ten behoeve van waarheidsvinding. Echter zitten er in de getuigenverklaring van Assenberg tegenstrijdigheden. Hierbij hebben ze gezegd dat ze mij twee jaar geleden al kapot wilden maken”.

Ook staat in het 6e verhoor dat de 4 vellen van haar eigen handgeschreven verklaring worden toegevoegd.[24] Cliënte refereert nog tweemaal[25] aan deze aanvulling en krijgt ten slotte het verzoek om ze nog een keer beschikbaar te stellen. Ze waren kwijtgeraakt.[26] Van het origineel had cliënte geen kopie. Die lieten ze haar in PI Nieuwersluis niet maken.

- Opmerkingen over het dossier.
- Het dossier is ogenschijnlijk eenvoudig en behapbaar. Overzichtelijk ook, het beslaat slechts 5 ordners. De OvJ maakt hierover nog de opmerking op de Rk van 22 augustus: “ door de raadsvrouw wordt aangevoerd dat cliënte vooral nodig is om de ‘grote berg administratie’ van de stichtingen door te nemen, omdat daarin ontlastend bewijsmateriaal zou kunnen worden gevonden en de raadsvrouw daar zonder haar cliënte geen wijs uit kon. En die administratie zou niet in het geheel kunnen worden meegenomen naar de PI waar mw Brinkerink is gedetineerd . Het einddossier van de ISZW beslaat 5 ordners zodat de beperking die kennelijk geldt voor de administratie van Brinkerink niet van toepassing kan worden geacht op het dossier van ISZW”. Voorzitter, achter de 5 ordners ligt een inbeslaggenomen schaduw dossier, van circa 30 dozen[27]. Uit in totaal 10 tallen, zo niet ruim 150 ordners aan administratie en dossiers is een einddossier van 5 ordners voortgevloeid. Om over de niet inbeslaggenomen administratie waarvan ik u de foto’s hebt getoond op 19 juli 2013 nog maar te zwijgen. Hoeveel personen hebben er tijdens het OM gewerkt aan deze zaak? Hoeveel man- en vrouwen heeft het OM ter beschikking gehad? Cliënte en ik waren vanaf 7 oktober met zijn tweeën. Om “equality of arms” maar eens letterlijk te vertalen.

Bij cliënte zijn er 29 dozen administratie teruggekomen. Sommige ordners zijn genummerd en verwerkt andere niet. De verdediging meent dat er onzorgvuldig is omgegaan met de inbeslaggenomen administratie. Cliënte heeft tot op de dag van vandaag nog niet de gehele administratie geretourneerd gekregen. Uit de briefwisseling blijkt dat de mappen Center Parcs, Turkije, Disney, de Crisisopvang, de VOF AO administratie en de drie ordners met uitdraaien van de privé rekening niet terug zijn gekomen.[28] In reactie hierop schrijft de OvJ, dat er bij een nieuwe zoekslag 2 mappen zijn gevonden. Waar de andere mappen zijn gebleven is een raadsel. De twee die wel boven tafel zijn gekomen, zijn ook nog niet terug.[29]

- Ook uit de mappen van de budgethouders ontbreken nog stukken. Dit is van belang, nu cliënte verantwoordelijk is voor de bewaring van de dossiers, gedurende de wettelijk voorgeschreven periode (bijlage 7).
- Bij cliënte is een intensieve controle aangekondigd door het Zorgkantoor over het 1e halfjaar van 2013. Ze heeft de zorgovereenkomsten en de facturen nodig, maar die zijn niet teruggekomen.

- Mappen van SvvT administratie 2008 zijn nooit in het bezit geweest van Justitie (bijlage 8). Valt binnen t.l.l. periode, maar zijn niet onderzocht omdat ze nooit in beslag zijn genomen. Deze mappen vond cliënte in de schuur achter de kerstspullen. Per brief d.d. 13 december 2008, overgelegd door de OvJ maak ik hier melding van. Ik heb er nooit een reactie op vernomen. Ook het OM kan alleen tot een gedegen onderzoek komen indien ze beschikking heeft over alle relevante onderliggende stukken.
- Een deel van het dossier wordt door het OM aan het Zorgkantoor verstrekt en zonder dat het wordt geanonimiseerd verstuurd aan de budgethouders, over privacy gesproken (bijlage 9). Ook hier heeft het Openbaar Ministerie een taak om zorgvuldig met de stukken uit het zaaksdossier om te gaan, alvorens die aan derden te verstrekken.
- Waar zijn de privécontracten? . Maar waar zijn die van cliënte met de kinderen van der B (3), Van G (2), De W (2), O (2) en U (2). Dit zijn kinderen waarvoor cliënte in privé zorg verleende en waar ze op haar privé rekening de vergoeding voor ontving. Dit betreft 10.000den euro's aan zorg.
- Kasboek

Op 20 november zegt de OvJ: “contante betalingen en verrekeningen tussen VVT en OA en Brinkerink zijn niet te onderzoeken, o.a. vanwege het ontbreken van een deugdelijke kasadministratie”.[\[30\]](#)

(2308) Maar ook het zaaksdossier bouwt hier op voort. “Op de privérekening van verdachte werd een totaalbedrag van € 193.933 contant opgenomen. Tijdens het onderzoek werd op geen enkele wijze onderbouwing aangetroffen die de omvang en besteding van deze contante opnamen weergeven”.

(2308) en verder: “Ook op de bedrijfsrekeningen van de VVT en OA komen contante geldopnamen naar voren. In totaal gaat dit om een bedrag van € 490.421. Binnen de bedrijfsadministratie werd op geen enkele wijze een kasadministratie gevoerd en werden geen onderliggende bescheiden aangetroffen die eventuele contante betalingen onderbouwden. De contante geldstromen van in totaal € 684.354 op zowel de privérekeningen van verdachte als de bedrijfsrekeningen kunnen op geen enkele wijze worden toebedeeld aan verdachte omdat onderliggende stukken ontbreken”.

Dit is zowel ten aanzien van de privérekening als de zakelijke rekening pertinent onjuist. Cliënte heeft van meet af aan het belang van haar “bonnen” onder de aandacht gebracht. Hier is in het geheel niets mee gedaan. Terwijl die voor de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van cliënte van belang zijn, omdat ze haar kant van het verhaal ondersteunen. Terwijl die aantonen dat de pinopnames wel degelijk terug te voeren zijn op kosten in het kader van de bedrijfsvoering. Cliënte kan ruim € 680.000 aan contante opnames aan de hand van haar bonnen

verantwoorden. En wat wil nu het toeval als we de bedragen € 193.933 + € 490.421 bij elkaar optellen? Dan is de contante geldstrooming totaal € 684.354.

De oudste rechter heeft het totaaloverzicht van cliënte's vermeende uitgaven (879) op 1 april voorgehouden en daar staan de contante opnames vermeldt voor het bedrag van € 193.933. Dit maakt het overzicht voor wat de verdediging betreft ondeugdelijk en het achterliggende onderzoek onzorgvuldig.

“Een pak bonnen is naar de mening van de OvJ als zodanig niet geschikt om toe te voegen aan een strafdossier. Een pak bonnen is ook geen administratie, aangezien het niet gaat om een gestructureerd gegevensbestand waarin direct rechten en verplichtingen zichtbaar zijn. Ik denk ook niet dat Uw Rechtbank zit te wachten op een pak bonnen zonder de spreekwoordelijke kop- en staart, zeker nu de bewijswaarde van de bonnen op dit moment niet duidelijk is”. ^[31] Maar nu blijkt dat de bonnen de waarde van de contante geldstromen in zijn totaliteit onderbouwen, is dit standpunt niet te handhaven.

Het OM heeft strafrechtelijke consequenties verbonden aan de contante geldstromen. Het OM had alle bonnen onder zich. Uit de verwerking van de ordners is de verdediging gebleken dat alle administratie geboekt en verwerkt is, behalve de bonnen waar contant voldaan op staat. Het heeft er alle schijn van, dat het OM deze bonnen doelbewust uit het einddossier heeft gehouden. Terwijl de administratiemappen minutieus zijn doorgeploegd is het de keuze geweest van het OM de contante geldstromen niet in kaart te brengen. Niet inzichtelijk te maken. Bij cliënte leeft het gevoel dat ze op dit punt haar eigen onschuld moet bewijzen. Hoe leg je aan de Raad voor Rechtsbijstand uit dat je meer uren wilt in een zaak die 5 ordners bestrijkt. Om nog maar eens de term equality of arms te gebruiken. Als de verdediging niet de 29 dozen had doorgeploeterd en de bonnenadministratie niet bij elkaar opgeteld en ik kan u vertellen dat dat monnikenwerk is geweest, dan was hetgeen de OvJ stelt op het overzicht p. 879 voor lief genomen en waren daar strafrechtelijke consequenties, sancties aan verbonden.

- Center Parcs.

Onderzoekresultaten aanvraag vordering verstrekking historische gegevens Center Parcs de Eemhof. ^[32] Waarom zitten die bevindingen niet in het dossier? De verdediging heeft deze stukken opgevraagd en gekregen (bijlage 10). Wat blijkt, voor een bedrag van € 121.499,40 is “at arrival” betaald. Dit kan zowel contant als per pin zijn voldaan bij aankomst.^[33] Cliënte stelt ook steeds tijdens haar verhoren dat ze CP vaak bij aankomst aanzienlijke bedragen contant betaalde en als het een pintransacties was dan ging dat standaard de privérekening. Bijgevoegd zijn een vijftal nota's (2008-2009) waarop staat dat er contant is betaald (bijlage 10).

- Gokken

In hetzelfde overzicht (879) staat een bedrag van ruim € 570.000 dat is overgemaakt aan goksites. Als cliënte hier tijdens het 6e verhoor mee wordt geconfronteerd zegt ze: Ja ik heb gegokt. Bij benadering nooit ingezien hoeveel, meer kan ik er niet over vertellen. Als u zegt een bedrag van € 500.000 dan schrik ik mij helemaal de pleuris”. [\[34\]](#)

1.(961) Het UWV komt tot de constatering dat er voor € 535.556,00 vanaf de *privérekening* is ingezet op goksites.

(2607) gokken vanaf privérekening € 570.086. De bedragen komen niet overeen en het verschil is onverklaarbaar, maar er is meer.

- Staat het bedrag waarmee is gegokt nu onomstotelijk vast?

(1750) Betalingen via Ideal, zowel Aydin (twee bankrekeningnummers) Buckaroo, Docdata etc. Er is grotendeels niet rechtstreeks geboekt naar goksites, maar via een “tussenstation”. Redenen te meer geweest voor justitie om secuur te werk te gaan.

Aan Docdata 395247799 is een bedrag overgemaakt van in totaal € 143.829. Docdata wordt niet omschreven in AMB 006.01 (1749 ev) gokdossier.[\[35\]](#) Meer dan 1/5 deel van het zogenaamde gokgeld is gegaan naar Docdata. Docdata is gelinkt aan o.a. Bol.com, HP, Europcar en de Bijenkorf (bijlage 11). Docdata is per definitie niet gelinkt aan online goksites.[\[36\]](#)

(2607) De verdediging is dit op het spoor gekomen door het overzicht gokken eens nauw onder de loep te nemen. Wat direct opvalt zijn de vreemde bedragen: € 147,25 etc. Waarom zou je een dergelijk bedrag vergokken. Gokken gaat meestal om ronde bedragen. Als de verdediging dit al zo eenvoudig ontdekt, waarom heeft het OM, dan nader onderzoek achterwege gelaten. Juist nu het verwijt zo verderfelijk is. Gemeenschapsgeld aanwenden om een gokverslaving te financieren.

Buckaroo 116537353 ook niet nader omschreven (1749 e.v.). Op de site valt te lezen dat ze in ruim 8 jaar 4.500 webshops en bedrijven bedienen.[\[37\]](#)

Waaronder sites voor online gokken, maar ook vele ander sites ons kantoor heeft bijvoorbeeld kantoormeubilair betaald via Buckaroo (bijlage 12). Ook voor Buckaroo zien we onverklaarbare bedragen die kunnen zien op online aankopen € 59,50, € 294,00, € 91,00, € 196,00 etc.

Ayden 132394782 en 565668625. In totaal € 304.485. De bevindingen (1750) zijn incorrect. Juist op bankrekening 515211796 Envoys Int zijn de doorstortingen tbv Oranjecasino “ORJ”. Niet van 132394782 zoals gesteld wordt. Dat er via Ayden 565668625 wordt gestort naar Stargames valt niet te controleren a.d.h.v.

een code. Ook hier speelt weer een rol dat Ayden niet enkel voor online goksites werkt. De bediening van goksites is juist maar een fractie.

Het onderzoek met betrekking tot het vermeende gokken rammelt aan alle kanten. Het bedrag 570 dan wel 535 kan geen stand houden. Het onderzoek waar de Officier van Justitie eindverantwoordelijke voor is, is onzorgvuldig. Vast had moeten komen te staan welke boekingen daadwerkelijk online gokken betrof en welke online betalingen en/of aankopen. Daarnaast ontbreken de onderliggende bankafschriften (kwijtgeraakt bij OM) zodat een en ander door de verdediging niet kon worden gecheckt. Gelet hierop moeten *alle* boekingen opnieuw worden bekeken.[38] Voordat we kunnen komen tot een bedrag waarvoor is gegokt. Voordat een en ander wordt gefulmineerd ter zitting en in de pers, dat laatste leed is al geschied en is niet meer terug te draaien. Cliënte kon zelf niet meer bij bankgegevens.[39] De mappen met de uitdraaien van de privérekening die in beslag waren genomen zijn nooit retour gekomen. Weer kan de verdediging niet anders dan tot de slotsom komen dat het OM hier het een en ander heeft laten liggen. Een belangrijk punt, wat de verdediging betreft een waar consequenties aan worden verbonden.

- Dan nog de vraag of het vaststaat dat het cliënte is geweest die heeft gegokt. (Vgl.) Dat er bij een misdrijf gebruik is gemaakt van een mobiele telefoon wil nog niet zeggen dat de eigenaar hiervan de dader is. Het zaaksdossier geeft alle aanleiding om hier kanttekeningen bij te plaatsen.

(2632) totaaloverzicht gebruikte e-mailadressen t.b.v. vermeend gokken bij Ayden. Behoren niet aan cliënte toe, toch zijn er met deze accounts voor aanzienlijke bedragen vergokt. Dit is aangegeven door cliënte tijdens het verhoor maar hier is door het OM geen aanleiding in gezien nader onderzoek te doen.[40]

- Onderzoek naar ontlastend materiaal
- 1. OM heeft geen onderzoek gedaan naar de Zorgkantoren en BJZ om het verhaal van cliënte te verifiëren.[41] T** ***** is als getuige gevraagd evenals de BJZ voogden, maar door uw Rechtbank afgewezen.

2.(163) Ik wil nog iets opmerken. Ik heb een email BJZ van dit jaar waarin BJZ zegt dat als ik bij een budgethouder geld te weinig heb, dat ik bij een budgethouder waar ik PGB over had mocht schuiven. Naar deze email hoewel de laptop van cliënte in beslag is genomen, is geen onderzoek gedaan.

- “Waarom zou een klant voor zakelijk verleende zorg betalen op de privérekening van een functionaris van dat bedrijf”[42] Omdat cliënte dit heeft verzocht. Op advies van Assenberg. Omdat er beslag lag op de zakelijke rekening. OM heeft geen onderzoek gedaan of er daadwerkelijk beslag is gelegd op de zakelijke rekeningen van cliënte. Terwijl ook Assenberg hier melding van maakt bij de Belastingdienst.

- Waarom is de emailcorrespondentie met Assenberg niet beter in kaart gebracht. Nu juist zijn rol in het geheel van belang is bij feit 2 en 3.

1. Verweer niet ontvankelijkheid OM

Het strafdossier “is the spinal cord of the entire proceedings”. Het is juist daarom verklaarbaar en voorspelbaar dat procespartijen en meer in het bijzonder de verdediging vindt dat het alle informatie moet bevatten die noodzakelijk is om de verdediging adequaat te kunnen voorbereiden en te voeren.

Elke bulletpoint aan sich raakt de kern van de rechten van cliënte als verdachte in een strafproces niet zo zeer en van geen enkel op zichzelf staande bulletpoint is het nu zo overduidelijk dat dit tot niet ontvankelijkheid van OM zou moeten leiden. Dat is ook de reden dat er geen preliminair verweer is gevoerd. Maar, maar al deze bulletpoints in onderling verband en samenhang gezien kan de verdediging er niet aan ontkomen dat er uit de veelheid van in beslag genomen stukken alleen belastende zijn geselecteerd en dat er geen dan wel onvoldoende acht is geslagen op ander relevant en mogelijk ontlastend materiaal. Verder is nagelaten bij de betrokken maatschappijen Zorgkantoren en BJZ's informatie op te vragen, die een ander licht op de feiten had kunnen werpen, gelet op de verweren die cliënte al tijdens de verhoren naar voren heeft gebracht, of om door te rechercheren naar andere door cliënte aangedragen ontlastende aanknopingspunten (vgl. uitspraak rb Limburg 28 februari jl.) [\[43\]](#)

Het Openbaar Ministerie heeft haar taak verzuimd een compleet dossier aan te leveren. Alles bij elkaar kan gesteld worden dat het onderzoek eenzijdig is ingestoken. Uw rechtbank is vrij in de selectie en de waardering van het bewijsmateriaal, maar dan moet er wel redelijkerwijs wat te kiezen vallen. We moeten tot de pijnlijke conclusie komen dat een gedegen, zorgvuldig en deugdelijk opgesteld einddossier niet voorhanden is, nu aannemelijk is gemaakt dat enkele resultaten uit de verschillende deelonderzoeken onjuist zijn.

Dat er steeds is uitgegaan van een minimumpositie en dat mutaties waarover enigszins twijfel bestond buiten beschouwing zijn gelaten, staat haaks op de zojuist aangevoerde bevindingen.

Een einddossier moet alles bevatten wat redelijkerwijs van belang is voor de beoordeling van de feiten, belastend of ontlastend.[\[44\]](#) Dan begint het ermee dat uw Rechtbank niet mag worden misleid terzake de juistheid van de gepresenteerde feiten. Met name nu het OM in het requisitoir doet voorkomen alsof de verwijten en de totale geldsom slechts het topje van de ijsberg zijn, moeten we erop kunnen vertrouwen, dat aan wat er daadwerkelijk in het dossier zit niet te tornen valt. Dat daar geen speld tussen is te krijgen. Dat de gegevens uit de individuele onderzoeken naar de PGB fraude, de Belastingfraude, de uitkeringsfraude en het witwassen kloppen. Te meer nu het feitencomplex zo verweven is met elkaar dat de onderzoeksresultaten op elkaar voortborduren. Het resultaat is nu geweest dat cliënte gedwongen is haar onschuld aan te tonen

terzake de hoogte van de bedragen van de frauduleuze handelingen, hetgeen in strijd is met de eisen die het EVRM stelt aan een behoorlijk strafproces. Alles bij elkaar genomen en gewogen, de omissies bij elkaar opgeteld, hebben die een structureel karakter gekregen. Er kan niet meer gesproken worden van een eerlijk proces. Nu er sprake is van een opeenstapeling van vormverzuimen en onzorgvuldig handelen door het OM, het doel de waarheidsvinding uit het oog is gelopen, is de verdediging telkens in ernstige mate in haar belangen is geschaad.[45] Er is inbreuk gemaakt op de beginselen van een behoorlijke procesorde, waardoor uiteindelijk gesteld kan worden dat met grove veronachtzaming van de belangen van cliënte's recht op een eerlijke behandeling van haar zaak tekort is gedaan. De gemeenschap in het algemeen maar cliënte in het bijzonder heeft belang bij open, objectief en volledig onderzoek en het juist en volledig informeren van de rechter.

Uw rechtbank dient een afweging te maken tussen het belang van de maatschappij bij vervolging van strafbare feiten enerzijds en het belang van zowel de individuele verdachte als de samenleving in zijn geheel op een eerlijk proces anderzijds. In die weging wordt gekeken naar de aard en ernst van de feiten waarvoor cliënte terecht staat. In het geval van een verdenking van moord zal zo'n belangenafweging mogelijk anders uitvallen dan in het geval van een verdenking van een strafbaar feit zonder direct aanwijsbare slachtoffers.[46] Ik verzoek u in dit geval de weging in het voordeel van cliënte te laten uitvallen en het OM niet ontvankelijk te verklaren.

- Feit 1: Valsheid in geschrifte meermalen gepleegd in de periode van 1-09-08 t/m 28-02-13.

In dit kader is juist de inleiding van het requisitoir is zo opvallend. Bij wie lijkt hier het initiatief te liggen tot het delen? Bij de budgethouder. Wat goed is te benadrukken dat cliënte niemand het mes op de keel heeft gezet om mee te werken, dit is telkens op vrijwillige basis gebeurd. Zo blijkt ook uit de verhoren. Was de constructie niet een situatie, waar de ouders ook beter van werden? Dat zou dan zo maar het motief kunnen zijn geweest.

De PGB budgethouder is de normadressaat als het gaat om de verantwoordingsformulieren. Die moet het verantwoordingsformulier zelf ondertekenen. Cliënte hoeft haar handtekening niet onder de verantwoordingsformulieren te plaatsen.

Voor het aannemen van medeplegen is een bewuste en nauwe samenwerking vereist. Daarnaast dient sprake te zijn van een gezamenlijke uitvoering van een bepaald strafbaar feit, zij het dat niet alle tenlastegelegde bestanddelen door alle medeplegers behoeven te worden vervuld.

Feit 1 onder punt 1 tot en met 9, refereert. Hoewel cliënte graag opgemerkt wil zien dat kinderen die nog niet zijn gediagnosticeerd omdat dit proces soms 6-12 maanden in beslag neemt, niet automatisch vallen onder de noemer: "kinderen die niets mankeren".

Feit 10 ***** DOC 007 07: het formulier is door cliënte zelf ingevuld en die zorg is ook daadwerkelijk verleend, de overeenkomst met ***** is getekend en er is uitbetaald op de rekening ***** , dat hij zich dat om welke reden dan ook niet meer kan herinneren doet hier niet aan af. Zodat de verdediging onder 10 vrijspraak vraagt.

- Feit 2 en feit 3

Dat in de jaren 2008 en 2009 een onjuiste of onvolledige aangifte is gedaan wordt door de verdediging niet betwist.

Ook betwist de verdediging niet dat er in de jaren 2010 en 2011 in het geheel geen aangifte is gedaan. De vraag hier is, of dit opzettelijk – al dan niet in voorwaardelijke zin – is gebeurd.

De boekhouder was voor de beeldvorming al direct vanaf maart 2008 betrokken bij Svvt. Juist met het oog om de onkunde van cliënte op dit punt te ondervangen. Vanaf de eerste bon deed hij de administratie (bijlage 13). Cliënte had toen net 1 of 2 weekenden gedraaid. De boekhouder adverteert met breng desnoods je la met bonnen, dat is exact wat cliënte heeft gedaan (bijlage 14).

Cliënte verklaart hier het volgende over:

Ter zitting 1 april: “U gaat nogal losjes om met administratie? Nee, ik ging helemaal niet om met administratie”, “We liepen continu achter de feiten aan, het was dweilen met de kraan open”.

(84) De post is op een gegeven moment ook rechtstreeks naar Assenberg gegaan.

(74)Ik had van administratie eigenlijk geen verstand. Ik gooide de bonnen van de onkosten van die weekenden in een lade en heb via via een boekhouder gevonden. Zijn naam is Rob Assenberg en hij heeft die la meegenomen. Ik heb op advies van de boekhouder de stichting in oktober 2008 opgericht.

(115) Boekhouder opdracht gegeven aangifte te doen. Bij hem de spullen ingeleverd

Herinneringen en aanmaningen aangifte ib 2010-11. Toen kreeg ik brieven van de belastingdienst dat er geen aangifte binnen was. Ik heb toen contact gehad met de boekhouder. Ik heb nooit wat terug gehoord van mijn boekhouder en ik dacht daarom dat het in orde was.

De relatie tussen Assenberg en cliënte was een bijzondere te noemen. Ze vertrouwde hem blind. De professionele afstand tussen beide was totaal uit het

oog verloren. Zo is hij tweemaal mee geweest naar Hochsauerland en heeft ze hem op zijn verzoek € 16.000 geleend. Cliënte stelt dat hij wel degelijk bij alle bankgegevens kon en zelf ook betalingen kon verrichten met de Tancode lijst. Een indicatie hiervoor is een mail waarin staat “ik neem aan dat je inmiddels de inlogcode voor de bank hebt gewijzigd. Wil je deze even aan mij doorgeven anders kan ik die niet meer raadplegen”. [47] Opmerkelijk genoeg werden al zijn nota’s altijd wel voldaan terwijl het financieel slecht ging met de ondernemingen. Wat het verhaal van cliënte verder aannemelijk maakt is de data waarop steeds uitstel werd gevraagd voor de aangifte. Dit is telkens 30 april geweest.[48] Cliënte was dan niet in NL. En verder een opmerkelijke mail. Op 28 april 2011 wordt cliënte gerustgesteld dat ze zich geen zorgen hoeft te maken over de brief die ze kreeg betreffende de persoonlijke aangifte over 2009. Assenberg mailt hierover “Ik heb het nagekeken, maar de aangifte is reeds in januari jl. verstuurd. Krijg veel berichten met onterecht verstuurde herinneringen”. [49] Hieruit blijkt wel degelijk dat cliënte overleg voerde met Assenberg over de aangifte en niet geheel haar kop in het zand stak. Opmerkelijk dat uit het zaaksdossier blijkt dat Assenberg pas op 24 juni 2011 is overgegaan tot het indienen van de aangifte over 2009.[50]

Het enkele feit dat een belastingaangifte onjuist of onvolledig is dan wel dat er in het geheel geen aangifte is gedaan, brengt nog niet mee dat cliënte daarop van meet af aan opzet heeft gehad (zie ook HR 4 september 2007, LJN BA5810). Dit betekent dat concreet bewijs voor opzet moet worden geleverd. Vastgesteld kan worden dat cliënte boekhouder Assenberg in de arm had genomen.[51] Nu zij zelf van administratie geen verstand had (75/136) mag dit ook van haar worden verlangd. “Ze heeft hier om met de woorden van de OvJ te spreken, de in het zakeilijk verkeer gebruikelijke maatregel getroffen”. Cliënte heeft volledig vertrouwd op de juistheid van de door Assenberg opgestelde aangiftes (944). Cliënte mocht daar ook op vertrouwen gezien de kundigheid die van een dergelijk boekhouder op fiscaal gebied verwacht mag worden, temeer nu haar eigen kennis op boekhoudkundig- en/of fiscaal gebied in het geheel niet aanwezig is.[52] Het handelen van cliënte is wellicht onoplettend geweest, maar daarin ligt geen opzet op de strafbare gedraging besloten, óók niet in voorwaardelijke zin. In dit licht is van belang de uitspraak van de Hoge Raad op 13 februari 2009.[53] Daarin overwoog de Hoge Raad dat indien een belastingplichtige zich bij laat staan door een adviseur die hij voor voldoende deskundig mocht houden en aan wiens zorgvuldige taakvervulling hij niet behoefde te twijfelen, er geen aanleiding is tot het stellen van de algemene eis dat de belastingplichtige zich ter voorkoming van fouten ook zelf in de inhoudelijke aspecten van op hem toepasselijke belastingregelingen verdiept. Dit wordt niet anders door het enkele feit dat hij – al dan niet op grote schaal – gebruik maakt van de desbetreffende regeling. Reeds hierom kan een belastingplichtige in zo’n geval geen grove schuld – *laat staan opzet* – ter zake van het niet-betalen van belasting worden verweten op de enkele grond dat hij aan hem toegezonden stukken die op de desbetreffende belasting betrekking hebben, doorzendt naar zijn deskundige adviseur zonder daarvan zelf kennis te nemen.[54] De overeenkomsten met de zaak van vandaag zijn treffend. Ook cliënte liet zich

bijstaan door een boekhouder die zij voor voldoende deskundig mocht houden en aan wiens zorgvuldige taakvervulling zij niet behoefde te twijfelen. Ook voor cliënte gold nu zij een professional in de arm had niet dat zij zich ter voorkoming van fouten ook zelf in de inhoudelijke aspecten van de op haar toepasselijke belastingregelingen had moeten verdiepen. Het enkele feit dat zij de brieven van de belastingdienst direct naar haar boekhouder doorstuurde zonder daar zelf kennis van te nemen, leidt niet tot grove schuld bij cliënte, laat staan van opzet.

Met betrekking tot het in zijn geheel niet doen van aangifte verklaart cliënte:

(137) De admin die in het bezit was van Assenberg is door hem bij mij thuis gebracht. Het zat in dozen en tassen. Het was een hele berg. Ik heb deze administratie toen naar P*** ***** gebracht. Naar zijn kantoor. P*** ***** zou de admin overnemen van Assenberg. Hij zou de boekhouding eerst bekijken. Hij gaf vrijwel meteen aan dat de boekhouding een bende was.

(377) Medeverdachte ***** verklaart: De oude boekhouder Assenberg had de kasadministratie nooit goed bijgewerkt. Dat kwam aan het licht tijdens de boekencontrole van de belastingdienst omstreeks mei 2012.

Met betrekking tot de aangiften 2010/2011 wordt opgemerkt dat ook de nieuwe boekhouder ***** hiertoe feitelijk niet in staat was. [55] Een extra bijlage gisteren binnengekregen waarin ***** nog eens de gang van zaken benadrukt. Sluit ook aan bij zijn verhoor bij de FIOD. Daar een deel van de boekhouding nog bij Assenberg in het bezit was en hij die niet wilde afgeven (215). Zie ook Assenberg bij de RC 20 december 2013 (5).” De administratie van OA heb ik niet afgegeven. Dat laatste niet omdat die administratie tevens toebehoorde aan mevrouw Moesbergen. Mevrouw Moesbergen heeft mij verboden die administratie aan mevrouw Brinkerink te overhandigen”. Ook al zou cliënte willen, ze kon geen aangifte doen. Dit is derhalve een overmachtssituatie. [56] Uit een email van mr. v.d. Emden blijkt ook dat het om veel meer administratie ging dan Assenberg doet blijken (bijlage 15). Cliënte tracht wel degelijk om alles nu in goede banen te leiden. Zie ook de brief van de Belastingdienst dat alle bezwaarschriften ook al is de termijn verlopen in behandeling worden genomen d.d. 17 maart jl. (bijlage 16).

De verdediging verzoekt u dan ook om voor feit 2 te veroordelen voor de schuldvariant en feit 3 te ontslaan van rechtsvervolging.

- Feit 4 Nalaten gegevens te verstrekken 1 jan 2008 t/m 12 april 2013

Immers heeft zij opzettelijk nagelaten aan het UWV te melden en/of op te geven dat zij enige andere inkomsten uit arbeid heeft ontvangen.

Zoals reeds gezegd, ontbreekt de basis voor de bedragen € 570.086 en wat mij betreft ook voor € 535.556,00. Ook kan niet volstaan worden met van dit bedrag het Docdata € 143.829 bedrag af te trekken, omdat het niet onaannemelijk is dat

de “vergissingen” in het gokdossier veel groter zijn.[57] De volgende vraag is of het resterende gokbedrag – want dat er is gegokt staat ook voor de verdediging wel vast –, kan worden aangemerkt als inkomen uit arbeid. Zij had namelijk geen andere inkomsten dan haar WAO-uitkering en PGB-gelden (961). De verdediging meent dat deze stelling te kort door de bocht is.

Al eerder is aangevoerd dat de foutieve onderzoeksresultaten doorwerken in andere verdenkingen. Dat tast de zuiverheid van die verdenkingen aan. Voortbordurend op het foutief vastgesteld bedrag van € 535.556,00 wordt vastgesteld dat dit voldoende aanleiding zal zijn om de uitkering met terugwerkende kracht grotendeels te beëindigen c.q. terug te vorderen. Het bedrag terugvordering is op basis van € 535.556,00 vastgesteld op € 71.530,61[58]

Het bedrag aan geld dat is vergokt is inkomen uit arbeid. Er was een regulier inkomen van ruim € 700.000. Daarnaast een bedrag x als gevolg van het strafrechtelijk handelen, immers de PGB-fraude (€ 696.668 naar het standpunt van justitie). Als dit vervolgens wordt witgewassen als door het te vergokken, kan dit niet tevens de stempel arbeid uit inkomen hebben. Anders zou hetzelfde geld, twee petten op hebben en wordt cliënte daar dubbel voor gestraft.

Het Openbaar Ministerie kan niet voor twee ankers gaan liggen. Je bent “heler” of “steler”. Aan een veroordeling van dit artikel staat artikel 6 EVRM in de weg. Het geldt op de privé-rekening van cliënte de “inkomsten” zijn gelet op feit 5 van criminele oorsprong. Als we deze tenlastelegging volgen dan zou het UWV verlangen dat cliënte zichzelf zou incrimineren. Dit is in strijd met het nemo tenetur-beginsel, door de Hoge Raad omschreven als het beginsel dat een verdachte niet mag worden verplicht actief mee te werken aan hetgeen tot zijn veroordeling kan leiden.[59]

Primair: Nu niet is vast komen te staan dat het niet anders kan dan dat het “inkomen uit arbeid” is, verzoek ik u om cliënte van feit 4 vrij te spreken. Subsidiair: Cliënte hoeft zichzelf niet te incrimineren. Van het geld dat ze had verduisterd en vervolgens witgewassen, kan ze niet worden verplicht opgaaf te doen van de criminele herkomst, dus OVAR. Meer subsidiair: Voor wat betreft de V.O.F. periode heeft cliënte wel de wijzingen doorgegeven (1027 e.v.). Voor die periode verzoekt de verdediging u dan ook cliënte vrij te spreken.

- Feit 5 Witwassen 420bis lid 1 sub a en b: “de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding en of verplaatsing, verborgen/verhuld/ en/of verborgen/verhuld wie de rechthebbende is”. “omzetten/overdragen/voorhanden hebben/verwerven”. Voor een bedrag van € 696.668

Volgens het standpunt van de verdediging kunt u niet komen tot zowel een veroordeling van feit 4 als 5. Indien u feit 4 wettig en overtuigend

bewezenverklaard, dus inkomen uit arbeid, verzoek ik u cliënte vrij te spreken terzake het witwassen. Het geld had in dat geval een legale herkomst te weten uit arbeid.

Hoe is het bedrag € 696.668 tot stand gekomen? Zaaksdossier 3.1. PGB fraude . Dit zou bestaan uit de op de privé rekening 7310140 ontvangen gelden van de budgethouders.

(2575) e.v. optelsom een bedrag van € 696.668 2008 t/m 2012

(2636) optelsom ontvangen over de jaren 2008 t/m 2011 € 530.068,66.

(2437) optelsom ontvangen over de jaren 2008 t/m 2011 € 518.249,00.

Hoe valt het verschil van ruim € 10.000 tussen de onderste twee te verklaren? Hoe weten we dat het bedrag van € 696.668 correct is? Ook hier ontbreken de onderliggende bankafschriften, terwijl nu juist gebleken is dat er in meer berekeningen fouten zitten. Bij fraude draait alles om de cijfertjes al is het alleen in het licht van de strafmaat.

Het proces van witwassen valt onder te verdelen in 3 (of 4) te onderscheiden fases: placement (plaatsing in het financiële circuit), layering (verhullen herkomst, werkelijke eigendom/bestemming) integration (het in het (handelsverkeer) brengen van het goed met een ogenschijnlijk 'legale' herkomst). Witwassen is aldus het proces waarbij een schijnbaar legale herkomst aan een voorwerp wordt gegeven dat in werkelijkheid rechtstreeks of indirect uit misdrijf afkomstig is.

Niet het gehele bedrag dat door de PGBbudgethouders op cliënte's privérekening is gestort is wederrechtelijk geschiedt. De vermelding op de overboekingen "verleende zorg" sluit daar bij aan. Cliënte heeft aangevoerd dat voor het merendeel van de gestorte gelden wel degelijk zorg tegenover heeft gestaan.[60]De privécontracten die dit bevestigen zijn spoorloos verdwenen. Een andere reden dat de gelden privé zijn gestort was omdat er beslag op de zakelijke rekening(en) lagen. Zowel Saskia Moesbergen als *****, PGGM en de Belastingdienst hebben over verschillende tijdstippen binnen de t.l.l. periode beslag gelegd op de zakelijke rekening van cliënte. Enkel het deel wat door cliënte onrechtmatig is vergaard – te weten het overgebleven PGB, het deel waarvoor geen zorg is verleend, maar wat wel is verantwoord middels fake-formulieren – komt eventueel voor de kwalificatie witwassen in aanmerking. Enkel voor dat deel is door het handelen van cliënte de integriteit van het financiële- en economische verkeer in gevaar gebracht.

Daarbij zij opgemerkt dat nu het gaat om geld, dat afkomstig is uit een door een door cliënte's zelf begaan misdrijf en haar ook het 'voorhanden hebben' daarvan wordt verweten, rijst de vraag of een dergelijk enkel voorhanden hebben voldoende is om als witwassen te worden aangemerkt, m.a.w. het voorhanden

hebben wat automatisch het gevolg is van het begaan van het gronddelict (kwalificatieuitsluitingsgrond). Van cliënte wordt er op basis van de huidige jurisprudentie in beginsel daadwerkelijk een handeling geleverd die erop is gericht om haar criminele opbrengsten veilig te stellen (HR 26 oktober 2010, BM4440). Sinds dit arrest kan het enkel voorhanden hebben niet langer als witwassen worden gekwalificeerd. Er moet in dat geval dus sprake zijn van een gedraging die meer omvat dan het enkel voorhanden hebben en die een daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van dat door eigen misdrijf verkregen voorwerp gericht karakter heeft. [61]

Ter zake het overdragen, omzetten of gebruikmaken het volgende.

Illustratief de casus van het arrest van 26 oktober 2010, de hypotheekfraude en de daarop volgende verkrijging en bewoning van het thuis. Dit hangt zo nauw samen dat wezenlijk van niet meer sprake is dan het voorhanden hebben van het voorwerp en dus niet van overdragen, omzetten of gebruik maken. [62] Overdragen, omzetten of gebruik maken kan zodanig dicht bij het voorhanden hebben liggen dat de strafwaardigheid van die gedragingen niet onder alle omstandigheden helder is. “De fietsendief heeft de fiets voorhanden”, kan een beroep doen op de kwalificatieuitsluitingsgrond, maar als hij vervolgens gebruik van de fiets maakt door erop te rijden zou naar het standpunt van de verdediging niet in een wezenlijk nadeliger positie moeten komen te verkeren.

Als vertegenwoordiger van Svvt en OA stelt cliënte valse verantwoordingsformulieren op waardoor ze “overgebleven” PGBgeld op haar privérekening ontvangt. Dit geld vloeit weer in Svvt en OA. Is er dan i.c. nog wel sprake van overdragen, omzetten of gebruik maken, er is immers geen handeling verricht om de criminele opbrengsten veilig te stellen, dan wel voor justitie te verbergen. Dat deel van het geld gebruikte cliënte ook niet ten eigen nutte. Het (onbekende) deel wat cliënte heeft vergokt kan worden gezien als witwassen.

In het witwasfeitlicht speelt het verweer van cliënte – te goeder trouw te zijn geweest bij het vervalsen van de verantwoordingsformulieren en het valselijk opmaken van de facturen – een prominente rol. Cliënte had aangegeven bij BJZ en het zorgkantoor voor veel kinderen consequent geld te kort te komen. (116) “U vraagt mij of ik wel eens valse facturen heb opgemaakt, ja dat heb ik. Ik heb dit op advies van het zorgkantoor gedaan. U vraagt mij wie deze persoon is bij het zorgkantoor. Het zijn drie personen en ik geef u geen antwoord op de vraag hoe deze personen heten. U vraagt mij of ik wel een eens valse facturen uit eigen beweging of in overleg met budgethouders heb gemaakt. Nooit uit eigen beweging, maar wel in overleg met budgethouders en BJZ. Ik wil ook geen namen geven over wie deze personen zijn bij BJZ. Ik heb te maken met voogden. Die vinden dat jij budget van het ene kind naar het andere kind kan schuiven”.

Zie ook overige verklaringen:

(163) Ik wil nog iets opmerken. Ik heb een email BJZ van dit jaar waarin BJZ zegt dat als ik bij een budgethouder geld te weinig heb, dat ik bij een budgethouder waar ik PGB over had mocht schuiven. Naar deze email hoewel de laptop van cliënte in beslag is genomen, is geen onderzoek gedaan. Getuigen van de zorgkantoren of BJZ zijn niet verhoord door het OM.

Overige aanknopingspunten:

(1443) *****: mevrouw Brinkerink heeft een keer telefonisch contact gezocht met iemand van het zorgkantoor en sprak met “*****”. Dit was haar vaste contact bij het zorgkantoor. Dit gesprek werd op de speaker gezet en vervolgens deelde deze man ons mede, dat het goed was om mee te gaan met wat mevrouw Brinkerink voorstelde om het gehele budget te verantwoorden bij het zorgkantoor. Ik durf niet te zeggen of dit een vooropgezet plan was. Het zou kunnen dat iemand zich voordeed als “*****” van het zorgkantoor. Het zou ook kunnen dat er iemand op het zorgkantoor in het complot zit.

(1557) *****: Dit was ook het advies van het zorgkantoor volgens Yvonne. Yvonne heeft ook wel eens met iemand van het zorgkantoor gebeld, terwijl mijn man en ik bij haar waren. Deze persoon adviseerde ons ook het budget volledig te verantwoorden en mee te gaan in het plan van mevrouw Brinkerink. Als iemand van het zorgkantoor dit al zegt dan moet het wel goed zijn. Het kan zijn dat dit een vooropgezet plan is geweest van Yvonne Brinkerink.

***** bij politie (3): Toen belde ze het zorgkantoor en toen legde mevrouw Brinkerink uit dat ik het PGB wilde stopzetten. Toen kreeg ik vervolgens die meneer van het zorgkantoor zelf aan de lijn en toen heb ik die mijnheer zelf uitgelegd waarom ik het PGB wilde stopzetten. Toen raadde die meneer van het zorgkantoor mij aan het geld dat nog over was van het PGB toch op te maken want als het toch weer slechter mocht gaan met mijn zoon dan kon ik alsnog zorg inkopen van dat geld.

(4) De mijnheer van het zorgkantoor raadde mij aan het geld dat over was van het PGB te reserveren. Mevrouw Brinkerink zou voor het PGB dat over was rekeningen uitschrijven die wij vervolgens zouden betalen en waarvan wij vervolgens dan weer de helft zouden terugkrijgen. Van die helft die wij zouden terugkrijgen konden wij dan weer zorg inkopen voor onze zonen. Zo heb ik dat toen besproken met de mijnheer van het zorgkantoor.

De verdediging doet hier geen beroep op AVAS noch zal uw Rechtbank verzoeken om cliënte te ontslaan van rechtsvervolging, maar dit is wel het frame waarbinnen de feiten gezien moeten worden.

Vast staat dat bij het zorgkantoor voor € 215.000 meer was verantwoord dan was gefactureerd aan budgethouders. Op basis van de verklaring van ad interim directeur ***** blijkt dat de zakelijke nota's kloppen. Als we hier vanuit gaan en dit

bedrag door twee delen raakt dit bijna het bedrag van het totaal aan terugbetalingen per bank aan de budgethouders € 103.691 tellen we hierbij op dat ook een aantal malen contant is terugbetaald dan lijkt dit bedrag aan fraude en witwassen niet onredelijk.[63] Het ging immers om het delen van het PGB dat “over” was. Het is zeer onwaarschijnlijk dat het deel wat over was vaak groter was dan het deel dat werkelijk werd besteed aan zorg. Er zijn in totaal 148 budgethouders, die zijn goed voor een totaalbedrag aan PGB € 3.430.772[64] 1/3 daarvan, 48 budgethouders zouden geld hebben overgemaakt op de privérekening. Grofweg staan die 48 budgethouders dan garant voor 1/3 van het totaalbudget dat is ruim 1 miljoen. Het is niet logisch en niet aannemelijk dat dan met het grootste gedeelte namelijk bijna 7 ton gefraudeerd wordt. Immers hadden die kinderen wel degelijk zorg nodig. Het bedrag van € 215.000 aan fraude (1/4 aan overschot PGB) is waarschijnlijker en gelet op het vorenstaande ook aannemelijker dan de € 696.668 (2/3 overschot aan PGB).

- Strafmaat & persoonlijke omstandigheden.

Clïente heeft op 1 april jl. aangegeven dat de OvJ volkomen gelijk heeft. Er zijn fouten gemaakt. Ze heeft met PGB's geschoven dat het een lieve lust was en ze weet nu, achteraf dat dit niet de bedoeling is. Ze heeft hiermee op oneigenlijke wijze beschikt over gemeenschapsgelden en er is fraude gepleegd. De donkere wolk heeft voor cliënte een zilveren rand. Ze hoopt dat door deze zaak het debat opnieuw op gang komt. 1 lijn in de zorg, met gelijke tarieven.

Er moet een straf volgen, maar de eis van het OM hoewel conform de richtlijn is hoog te noemen.[65]

(Vgl.) Rechtbank Den Haag 1 april jl.[66] Een echtpaar is veroordeeld tot een gs van 1,5 jaar onvw. Dit is conform eis. Er was minstens voor € 600.000,00 gefraudeerd met PGB's in een periode van 3 jaar. Het geld een bedrag van € 708.679,35 werd witgewassen door aanschaf van vastgoed op Curaçao en het betalen van salarissen.

Voor cliënte is er ook nog een leven na dit proces en na de straf. Dit graag wel met de juiste feiten op haar kerfstok, en belangrijker daaraan gekoppeld de juiste fraude- en witwasbedragen.

De eis die nu voorligt doet weinig recht aan de persoonlijke omstandigheden van cliënte. Zeker niet nu de bedragen van de vermeende fraude en het witwassen nog niet *beyond reasonable doubt* vaststaan. Er wordt daarnaast een beroep gedaan op de volgende strafverlagende omstandigheden.

1. Voortgezette handeling.

De verdediging betoogt indien u cliënte veroordeeld voor zowel feit 1 en feit 5, dat er telkens sprake is geweest van voortgezette handeling, nu de samenhang

tussen beide verboden gedragingen zo nauw is dat ze telkenmale moet worden beschouwd als uitingen van een ongeoorloofd wilsbesluit. Te meer nu er nauwelijks sprake is geweest van tijdsverloop tussen het voorhanden krijgen van het geld en het vervolgens opnemen en besteden voor zakelijke- en privédoeleinden, dan wel het storneren aan de budgethouders. Dit maakt dat het feitencomplex in zijn geheel gezien moet worden en gekwalificeerd als voortgezette handeling.

- Strafvermindering vormverzuim ex 3559a SV.

Indien en voorzover het aangevoerde onder punt 1 niet leidt tot niet ontvankelijkheid van het OM dient het strafvermindering tot gevolg te hebben. Er zijn vormen verzuimd en dit dient rechtsgevolgen te hebben nu cliënte hiervan onherstelbaar nadeel heeft ondervonden. [67]

- Persoonlijke omstandigheden.

Cliënte is first offender en heeft alles verloren door deze zaak.

SvvT failliet.

OA faillissement aangevraagd (bijlage 17).

Woning executieverkoop. Er is 9 gratis gebruik van gemaakt.

***** OTS en bijna uithuisgeplaatst.

Aan de schandpaal genageld door de landelijke media.

Torenhoge (belasting) schulden (bijlage 18).

Ontnemingszaak

- Beslag

Vordering machtiging conservatoir beslag d.d. 12 april 2013 (2249-2250) niet volgens de regelen der kunst, beslag is onrechtmatig daar er geen hokjes zijn aangekruist. Verzoek u alles te retourneren naar cliënte.

HOOFDSTUK 17 – NAWOORD

Nawoord

Het is nog niet klaar. Nog steeds niet. Ondanks dat in de laatste grote PGB fraude zaak door middel van een WOB-verzoek is vast komen te staan dat het Openbaar Ministerie dingen heeft verzwegen en de Zorgautoriteiten gedoogden geeft de officier het niet op en is in hoger beroep gegaan in deze zaak. Dit betreft dezelfde officier als in mijn zaak met hetzelfde onderzoeksteam en voor een deel ook dezelfde aanklachten. Deze mensen zijn vrijgesproken maar worden nog steeds door het slijk gehaald in sommige media. Ook bij hun zijn de gevolgen ondanks vrijspraak niet te overzien.

Meerdere zorgleveranciers die zogenaamd PGB-fraude hebben gepleegd hebben van de Gemeente gewonnen maar ook in deze zaken is de staat een slechte verliezer en gaan de Gemeentes in beroep.

Het slechtste wat ik ooit heb kunnen doen was mijn hoger beroep intrekken. Ik vertrouwde er blind op dat ik dan een herziening zou kunnen starten maar dat bleek nog niet zo makkelijk en gaat nog wel even duren. Op mijn knieën gaan en die herziening maar laten zitten is echter geen optie voor me.

Het getreiter blijft vanuit de overheid. Of het nou zoon is die spontaan een OTS kreeg van het hoog risicoteam van de Raad van de Kinderbescherming in verband met ontvoeringsgevaar of het is mijn inkomen wat ze weer in beslag

nemen. Ze blijven aan de gang. Hele dagen breng ik vechtend, mailend en bellend met instanties door. Als ik geen hulp had gehad was ik al tien keer dood en begraven geweest. Soms vraag ik me af of dat niet een betere oplossing zou zijn maar dan zie ik de gezichten van mijn kinderen op de foto en dan weet ik dat ik dat niet kan maken.

Mijn ergste nachtmerrie, gescheiden worden van mijn kinderen werd bewaarheid. We leven nu verspreid over de wereld en ondanks dat het maar een paar uur vliegen is zijn daar vaak de financiën niet voor en moeten we het doen met Whatsapp gesprekken. Mijn dochter haalde haar rijbewijs, ik was er niet bij. Mijn zoon kreeg afgelopen jaar een ongeluk en moest geopereerd worden, ik was er niet bij. Mijn vader overleed en ik was niet op zijn begrafenis. Zowel de kinderen als ik proberen te kijken naar wat we wel hebben. Het is gelukt om op beiden hun verjaardag te zijn toen ze achttien werden. Het lukt ons nog om te lachen de keren dat we samen zijn als we herinneringen van vroeger ophalen. We tellen onze zegeningen want, het kan altijd erger. We hebben elkaar nog ook al zijn we gescheiden.

Er zijn momenten geweest waarop ik heb gedacht dat als ik dood ben de kinderen heel veel verdriet zouden hebben maar dan wel verder konden met hun leven. Om die gedachtes en het handelen ernaar belandde ik meerdere keren in de iso toen ik in detentie zat of erger nog op de intensive care. Uiteraard voor een aantal mensen in mijn zaak reden om me neer te zetten als psychisch niet in orde. Het kwam ze wel uit. Ik ben blij voor ze dat ze nog zoveel genoeg en blijdschap kunnen beleven aan de ellende die ze hebben aangericht.

Aangezien de hoofdpersonen in dit boek maar ook de media nooit enige rekening hebben gehouden met mijn of zelfs mijn kinderen hun privacy en iedereen al vanaf het einde van mijn detentie dingen roept over transparant zijn wilde ik dat ook en zijn alle namen juist weergegeven.

Zodra de herziening van start gaat is dat te volgen op deze website.

Ik draag dit boek op aan mijn sterke helden. Mijn kinderen Tom en Shirley.

- Yvonne Brinkerink
- Uitgever:

Pumbo.nl

- ISBN:

9789463455114

- Bindwijze:

Paperback

- Afmetingen:

14,5 x 20,8 x 2,3 cm

- Gewicht:

526 gram

- Druk:

1

- Publicatiedatum:

December 2018

- Rubriek:

Waargebeurd

BRINKERINK

ZWIJGEN IS IMMOREEL ALS DAARDOOR ONRECHT BLIJFT BESTAAN

Yvonne Brinkerink, geboren in Amsterdam op 27-03-1967

Moeder van een dochter (15-08-1996) en een zoon (20-10-2000)

Auteur van: Moelijk voor zichzelf en de omgeving (2010)

Oprichtster van: Stichting vrienden van Tom en Onzichtbaar Anders

Oprichtster en lijsttrekker: Partij voor de Kinderbelangen

Gearresteerd op: 12-04-2013 op verdenking van o.a. PGB fraude

Veroordeeld op 18-04-2014 tot 20 maanden hechtenis

waarvan 6 maanden voorwaardelijk

Vervroegd vrij gekomen op: 11-11-2014

Geheel vrij op: 06-01-2015

Veroordeeld voor: PGB fraude, Belastingfraude-fraude, UWV-fraude, valtheid in geschrifte en witwassen.

Besproken tijdens de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg onder kabinet Rouvoet/
Gonner

Genomineerd voor: De Helpende Hollander

Meegedaan aan: Blootgewoon

We boden crisisopvang en time-out, aan ca. 150 kinderen per maand met gedragsproblemen of een vorm van autisme.

De zorg werd verleend met een team van 52 medewerkers.

Vakantie en logeeropvang werd geboden evenals begeleiding en al wat nodig was om de kinderen en gezinnen goed te laten functioneren.

ISBN 978-94-6345-511-8

9

789463

455114

Nakad klokkenluider jeugdzorg

<https://archive.org/details/nakad-united-nation-the-netherlands>

<https://archive.org/details/nakad-rechtsstaat>

Europese Unie

Volgens diverse Bijbeldeskundigen heeft het Romeinse rijk zoals door Daniël beschreven, betrekking op Europese Unie. De droom van een herenigd Europa is al eeuwen aan de gang. Het was dezelfde visie die Napoleon en Hitler in het verleden inspireerde- en vandaag de Europese Unie inspireert. Al de volken die thans deel uitmaken van de Europese smeltkroes wortelen in de oude Romeinse cultuur. Europa ademt de sfeer van het Romeinse rijk en tevens het oude Babylon. Daar doen ze in Brussel trouwens ook niet geheimzinnig over.

Zo is onder meer de toren van Babel terug te zien op een poster door de Europese Unie uitgegeven om de Europese eenheid bij het volk te promoten. De Europese eenheid blijkt niets anders dan een satanisch gedrocht. De hoogmoed van "Lucifer" zich boven God te stellen is vandaag terug te zien in de Europese Unie. Satans symbolen, sterren met twee punten omhoog, bekend als de horens van Lucifer, zweven rond de Europese "Toren van Babel" met daarop de tekst: vele tongen (talen), één stem. Deze poster is afgeleid van Pieter Bruegels's schilderij de Toren van Babel. Bij de torenbouw van Babel zei God: "Dit is het begin van hun streven; nu zal niets van wat zij denken te doen voor hen onuitvoerbaar zijn: (Gen.11:6). Op weg naar één wereldregering zullen techniek en wetenschap de heerschappij voeren.

Het Europese Parlement bezit sinds 1999 een gebouw waarbij de ontwerpers zich eveneens hebben laten inspireren door Bruegel's schilderij. Het is volkomen duidelijk dat Europa een poging aan het doen is om dát te herstellen wat de [Bijbelse God heeft vernietigd](#), namelijk het oude Babel van Nimrod. De buitenkant van het gebouw in Straatsburg symboliseert de Toren van Babel en de binnenkant het Coloseum. Babylon en Rome dus als een eenheid terug te zien in de Europese Unie.,(Franklin ter Horst).

Rechters EHRM Straatsburg

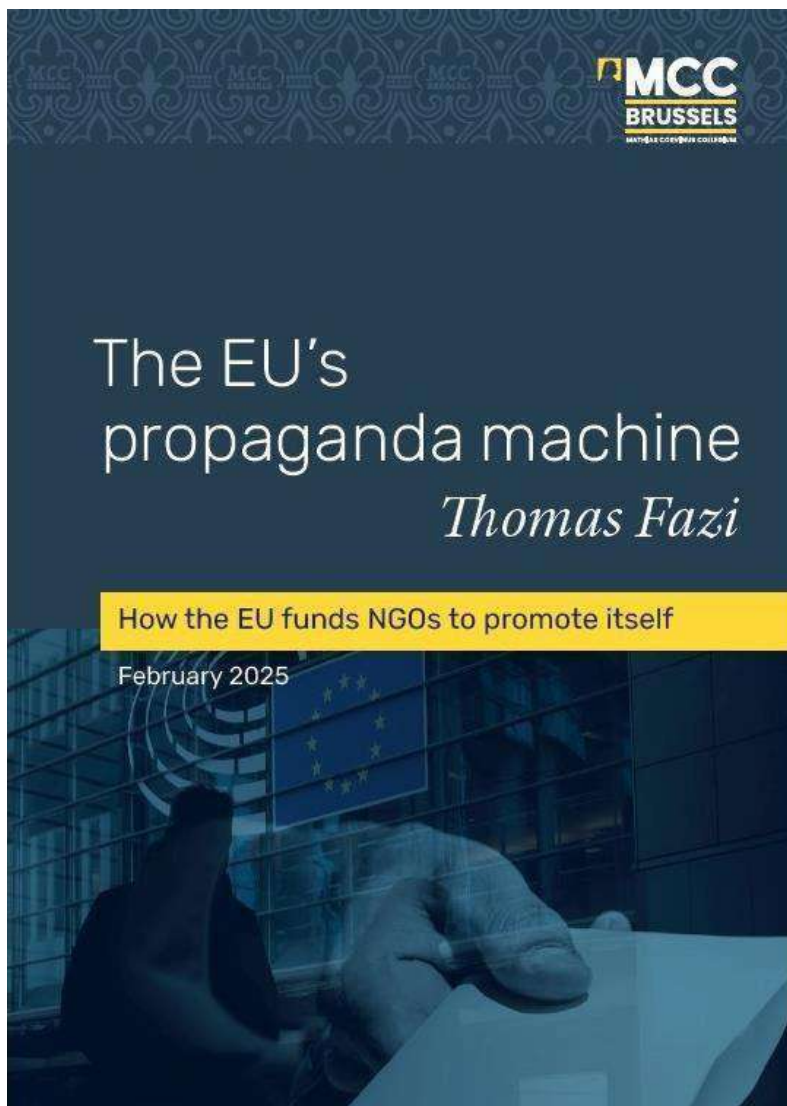

Interieur van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg. Foto: AFP

In 2020 hadden 22 rechters van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg banden met (linkse) ngo's als Open Society, het Helsinki-comité en Amnesty International, (EW Magazine, Jette Wiersma).

Lees verder ECLJ.ORG

<https://archive.org/details/soros-greep-op-europees-hof-echr>

<https://archive.org/details/the-eus-propaganda-machine>

De Europese Unie staat voor hun politieke agenda te promoten onder het mom van het bevorderen van 'EU-waarden'. De diverse organisaties voor mensenrechten, anti-racisme door de EU zelf ingesteld zijn financieel afhankelijk van EU-financiering, fungeren hierdoor als kanalen voor de promotie van de agenda van de Europese Commissie. Volledig afhankelijk van hun financiering. Ze worden effectief omgevormd tot voertuigen voor institutionele propaganda. Onder het voorwendsel desinformatie te bestrijden, heeft de EU steeds meer initiatieven gesteund die de censuur van afwijkende meningen bevorderen, de diversiteit van het publieke debat beperken en de rechtsstaat consolideren. Aldus ingezet om afwijkende meningen het zwijgen op te leggen en de autoriteit van de EU te versterken, wat tot ernstige zorgen leidt over de problematische democratische situatie. Zelfs scholen worden als vroeg gehersenspoeld met pro-EU-propaganda. (The EU's propaganda machine, Thomas Fazi, 2025. How the EU funds NGO's to promote itself).

THE EU DOUBLE STANDARDS ON

HUMAN RIGHTS

ISRAEL VS RUSSIA

The utmost care has been taken in compiling this summary from various sources of various reports from media, politics and case law by IFUD of Human Rights according to the principle of thematic approach. Thematic approach is a method that emphasizes the selection of one specific theme in which the various subtopics are strategically linked and integrated within one research theme by the researcher. Intended for science, politics and schools for non-commercial use.

IFUD of Human Rights condemns the Hamas terrorist attack. Hamas carried out a terrorist attack in Israel on October 7, 2023, killing approximately 1,200 people. Israel has a right to self-defence under international law even where Palestine is not a State. Israel's right of self-defence is limited by principles of necessity and proportionality.

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

Latest / Media Center

PRESS RELEASES | SPECIAL PROCEDURES

States and companies must end arms transfers to Israel immediately or risk responsibility for human rights violations: UN experts

20 June 2024

Share

GENEVA (20 June 2024) – The transfer of weapons and ammunition to Israel may constitute serious violations of human rights and international humanitarian laws and risk State complicity in international crimes, possibly including genocide, UN experts said today, reiterating their demand to stop transfers immediately.

In line with recent calls from the Human Rights Council and the independent UN experts to States to cease the sale, transfer and diversion

of arms, munitions and other military equipment to Israel, arms manufacturers supplying Israel – including BAE Systems, Boeing, Caterpillar, General Dynamics, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Oshkosh, Rheinmetall AG, Rolls-Royce Power Systems, RTX, and ThyssenKrupp – should also end transfers, even if they are executed under existing export licenses.

“These companies, by sending weapons, parts, components, and ammunition to Israeli forces, risk being complicit in serious violations of international human rights and international humanitarian laws,” the experts said. This risk is heightened by the recent decision from the International Court of Justice ordering Israel to immediately halt its military offensive in Rafah, having recognised genocide as a plausible risk, as well as the request filed by the Prosecutor of the International Criminal Court seeking arrest warrants for Israeli leaders on allegations of war crimes and crimes against humanity. “In this context, continuing arms transfers to Israel may be seen as knowingly providing assistance for operations that contravene international human rights and international humanitarian laws and may result in profit from such assistance.”

An end to transfers must include indirect transfers through intermediary countries that could ultimately be used by Israeli forces, particularly in the ongoing attacks on Gaza. The UN experts said that arms companies must systematically and periodically conduct enhanced human rights due diligence to ensure that their products are not used in ways that violate international human rights and international humanitarian laws.

Financial institutions investing in these arms companies are also called to account. Investors such as Alfried Krupp von Bohlen und Halbach- Stiftung, Amundi Asset Management, Bank of America, BlackRock, Capital Group, Causeway Capital Management, Citigroup, Fidelity Management & Research, INVESCO Ltd, JP Morgan Chase, Harris Associates, Morgan Stanley, Norges Bank Investment Management, Newport Group, Raven'swing Asset Management, State Farm Mutual Automobile Insurance, State Street Corporation, Union Investment Privatfonds, The Vanguard Group, Wellington and Wells Fargo & Company, are urged to take action. Failure to prevent or mitigate their business relationships with these arms manufacturers transferring arms to Israel could move from

being directly linked to human rights abuses to contributing to them, with repercussions for complicity in potential atrocity crimes, the experts said.

“Arms initiate, sustain, exacerbate, and prolong armed conflicts, as well as other forms of oppression, hence the availability of arms is an essential precondition for the commission of war crimes and violations of human rights, including by private armament companies,” said the experts.

They said the ongoing Israeli military assault is characterised by indiscriminate and disproportionate attacks on the civilian population and infrastructure, including through extensive use of explosive and incendiary weapons in densely populated areas, as well as in the destruction and damage of essential and life-sustaining essential civilian infrastructure, including housing and shelters, health, education, water and sanitation facilities. These attacks have resulted in more than 37,000 deaths in Gaza and 84,000 injured. Of these deaths and injuries, an estimated 70 per cent are women and children. Today, children in Gaza are the largest group of amputee children in the world due to grave injuries sustained in the war. These operations have also resulted in severe environmental and climate damages.

“The imperative for an arms embargo on Israel and for investors to take decisive action is more urgent than ever, particularly in light of states' obligations and companies' responsibilities under the Geneva Conventions, the Genocide Convention, the international human rights treaties, and the UN Guiding Principles on Business and Human Rights,” the UN experts said.

The experts paid tribute to the sustained work of journalists who have been documenting and reporting on the devastating impact of these weapons systems on civilians in Gaza, and human rights defenders and lawyers, among other stakeholders, who are dedicated to holding States and companies accountable for the transfer of weapons to Israel.

They have also engaged with States, as well as the involved businesses and investors on these issues.

The experts: Robert McCorquodale (Chair), Fernanda Hopenhaym (Vice-Chair), Pichamon Yeophantong, Damilola Olawuyi, Elzbieta Karska, Working Group on business and human rights; George Katrougalos, Independent Expert on the promotion of a democratic and equitable international order; Pedro Arrojo- Agudo, Special Rapporteur on the human rights to safe drinking water and sanitation; Reem Alsalem, Special Rapporteur on violence against women and girls, its causes and consequences; Paula Gaviria Betancur, Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons; Tlaleng Mofokeng, Special Rapporteur on the right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health; Michael Fakhri, Special Rapporteur on the right to food; Morris Tidball-Binz, Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions; Mary Lawlor, Special Rapporteur on the situation of human rights defenders; Cecilia M Bailliet, Independent Expert on human rights and international solidarity; Ms. Margaret Satterthwaite, Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers; Farida Shaheed, Special Rapporteur on the right to education; Carlos Salazar Couto (Chair- Rapporteur), Michelle Small, Ravindran Daniel, Jovana Jezdimirovic Ranito, SORCHA MacLeod, Working Group on the use of mercenaries; Francesca Albanese, Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967; Ben Saul, Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights while countering terrorism; Dorothy Estrada Tanek (Chair), Laura Nyirinkindi (Vice-Chair), Claudia Flores, Ivana Krstić, and Haina Lu, Working group on discrimination against women and girls; Astrid Puentes, Special Rapporteur on the human right to a clean, healthy and sustainable environment; Attiya Waris, Independent Expert on the effects of foreign debt; Marcos A. Orellana, Special Rapporteur on the implications for human rights of the environmentally sound management and disposal of

**hazardous substances and wastes; Balakrishnan Rajagopal,
Special Rapporteur on the right to adequate housing**

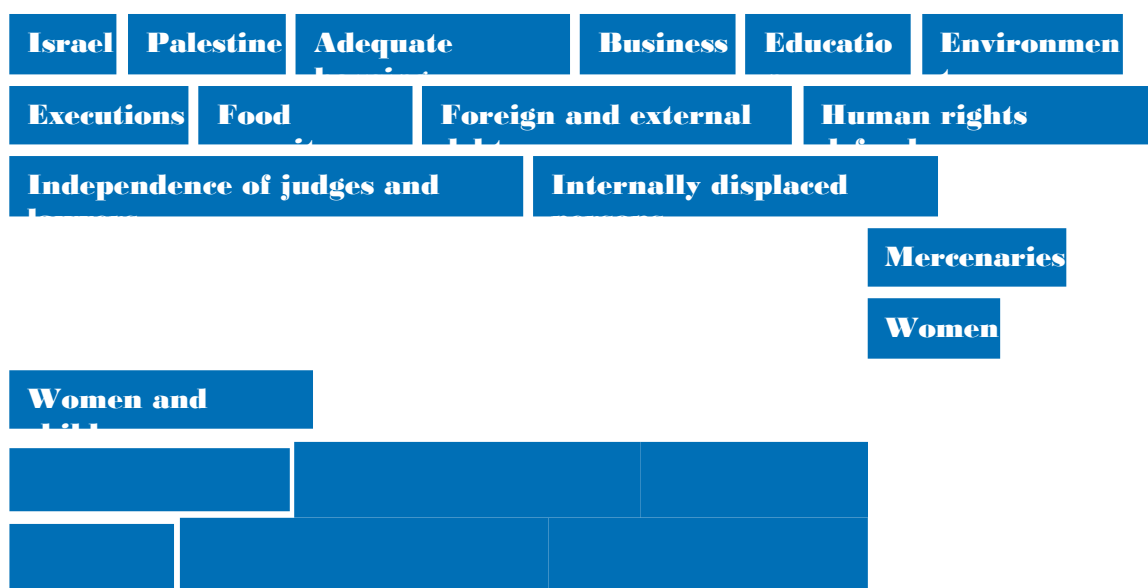
The Special Rapporteurs, Independent Experts and Working Groups are part of what is known as the **Special Procedures** of the Human Rights Council. Special Procedures, the largest body of independent experts in the UN Human Rights system, is the general name of the Council's independent fact-finding and monitoring mechanisms that address either specific country situations or thematic issues in all parts of the world. Special Procedures' experts work on a voluntary basis; they are not UN staff and do not receive a salary for their work. They are independent from any government or organisation and serve in their individual capacity.

For inquiries and media requests, please contact Alexia Ghyoot (alexia.ghyoot@un.org).

For **media inquiries** related to other UN independent experts please contact Dharisha Indraguptha (dharitha.indraguptha@un.org) or John Newland (john.newland@un.org)

Follow news related to the UN's independent human rights experts on X: [@UN_SPExperts](https://twitter.com/UN_SPExperts).

Tags

Related

PRESS RELEASES

[Georgia: Targeted and sustained repression of human rights defenders must stop, says Special Rapporteur](#)

PRESS RELEASES

[Special Rapporteur decries Australia's Federal Court ruling further eroding rights to female-only spaces](#)

PRESS RELEASES

[Iran: UN experts alarmed by surge in executions, demand moratorium on death penalty](#)

VIEW THIS PAGE IN:

[中文](#) [Français](#)

Global Social Channels

Latest

Resources

Human rights are universal, and when the EU and its member states selectively apply human rights and international treaties, there is a huge problem. From that moment on, human rights are only a political instrument and their content is empty phrases.

HUMAN RIGHTS

The European Union is committed to supporting democracy and human rights in its external relations, in accordance with its founding principles of liberty, democracy and respect for human rights, fundamental freedoms and the rule of law. The EU seeks to mainstream human rights concerns into all its policies and programmes, and has different human rights policy instruments for specific actions — including financing specific projects through its financing instruments.

LEGAL BASIS

- Article 2 of the Treaty on European Union (TEU): EU values. The EU's founding values are 'human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities';
- Article 3 TEU: EU objectives. In 'its relations with the wider world', the EU contributes to the 'eradication of poverty and the protection of human rights, in particular the rights of the child, as well as to the strict observance and the development of international law, including respect for the principles of the United Nations Charter';
- Article 6 TEU: the Charter of Fundamental Rights and the European Convention on Human Rights. Although the Charter of Fundamental Rights of the European Union (Article 6(1)) only explicitly refers to the implementation of Union law, the EU's institutions and bodies and its Member States must also respect the Charter in the EU's external relations. Countries joining the EU must also comply with the Charter. Article 6(2) requires the EU to accede to the European Convention on Human Rights ([4.1.2](#));
- Article 21 TEU: principles inspiring the Union's external action. These principles are democracy, the rule of law, the universality and indivisibility of human rights and fundamental freedoms, respect for human dignity, equality and solidarity, and respect for the principles of the United Nations Charter of 1945 and international law. In Article 21, the EU endorses the principle of the 'indivisibility of human rights and fundamental freedoms', committing itself to considering economic and social rights to be as important as civil and political rights;
- Article 205 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU): general provisions on the Union's external action. This article determines that the EU's international actions are to be guided by the principles laid down in Article 21 TEU.

EU HUMAN RIGHTS POLICY

In 2012, the Council adopted a [Strategic Framework on Human Rights and Democracy](#), accompanied by an action plan to implement the framework. The framework defines the principles, objectives and priorities for improving the effectiveness and consistency of EU policy over the next 10 years. These principles

include mainstreaming human rights into all EU policies (as a 'silver thread'), including when internal and external policies overlap, and adopting a more tailored approach. Following a proposal from the Commission and the Vice-President of the Commission / High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy (VP/HR), in November 2020 the Council adopted the third [EU Action Plan on Human Rights and Democracy](#). It sets out the EU's ambitions and priorities for the 2020-2024 period, and has been extended to 2027 to align with the time frame of the multiannual financial framework. It is structured around five main areas of action:

- Protecting and empowering individuals;
- Building resilient, inclusive and democratic societies;
- Promoting a global system for human rights and democracy;
- New technologies: harnessing opportunities and addressing challenges;
- Delivering by working together.

The Council has adopted a series of thematic [guidelines on human rights](#). They provide practical instructions for EU representations around the world on:

- Action against the death penalty;
- Dialogues on human rights;
- The rights of the child;
- Action against torture and other cruel treatment;
- Protecting children in armed conflicts;
- Protecting human rights defenders;
- Complying with international humanitarian law;
- Combating violence against women and girls;
- Promoting freedom of religion and belief;
- Protecting the rights of LGBTI people;
- Promoting freedom of expression both online and offline;
- Non-discrimination in external action;
- Safe drinking water and sanitation.

The EU's human rights and democracy country strategies follow a bottom-up approach aimed at integrating EU human rights guidelines and priorities into a single, coherent policy document. They are adapted to each country and establish goals for a period of three years.

The EU regularly includes human rights in political dialogues with non-EU countries or regional organisations. It also holds dialogues and consultations specifically dedicated to human rights with some 60 countries.

Bilateral trade agreements and the various association and cooperation agreements between the EU and non-EU countries or regional organisations include a human rights clause defining respect for human rights as an 'essential element'. This clause

serves as an access point for engagement and dialogue, but also as a basis for imposing appropriate measures, such as reducing or suspending cooperation, in the event of grave violations of human rights and democratic principles. Incentives for ratifying and implementing human rights and labour rights conventions are provided for in the preferential EU trade schemes for developing countries ([5.2.3](#)).

A strong conditionality mechanism has been established for enlargement countries ([5.5.1](#)). Before joining the EU, these countries have to develop stable institutions guaranteeing democracy, the rule of law, human rights and respect for and the protection of minorities, a process actively supported by the EU. The European Neighbourhood Policy ([5.5.5](#)) is also based on common values of democracy, the rule of law and respect for human rights. The EU supports partner countries in implementing reforms and applies a 'more-for-more' approach (more integration and money to reward progress).

EU election observation missions also aim to improve human rights by discouraging intimidation and violence during elections and strengthening democratic institutions.

The EU promotes human rights through its participation in multilateral forums such as the UN General Assembly's Third Committee, the UN Human Rights Council, the Organization for Security and Co-operation in Europe and the Council of Europe. The EU also actively promotes international justice, for example through the International Criminal Court.

With a budget of EUR 1.511 billion allocated for the 2021–2027 period, the thematic programme on human rights and democracy under the [Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument – Global Europe](#) mainly supports and protects civil society actors that promote human rights and democracy. An important feature of this instrument is that the consent of the government of the partner country is not necessary. In addition, the EU has committed to progressively integrating a rights-based approach into all of its development programmes, based on a toolbox developed by the Commission in 2014, and [updated in 2021](#).

In December 2020, the Council adopted a [regulation establishing a global human rights sanction regime](#). It allows the EU to target individuals, entities and bodies – including state and non-state actors – responsible for, involved in or associated with serious human rights violations and abuses worldwide. On 22 March 2024, in the light of the ongoing Russian war of aggression against Ukraine and the death of Alexei Navalny, the Council imposed [restrictive measures against an additional 33 individuals and 2 entities](#). As of April 2024, the Council has imposed [restrictive measures \(asset freezes and, where relevant, travel bans\) on a total of 116 individuals and 33 entities](#).

In the light of increasing evidence and awareness of human rights violations occurring in global value chains, since February 2022 the EU co-legislators have been working on a [directive on corporate sustainability due diligence](#). This directive will legally require companies to identify and, where necessary, prevent, end or mitigate adverse impacts of their activities on human rights and the environment. The directive was adopted by Parliament and the Council and entered into force in July 2024.

A complementary [regulation prohibiting products made with forced labour on the EU market](#) entered into force in December 2024.

An [annual report on human rights and democracy in the world](#), prepared by the VP/HR and adopted by the Council, provides an overview of the human rights situation in the world, as well as of the EU's actions during the year.

ACTORS

The European Council defines the EU's strategic interests and the general guidelines of the common foreign and security policy (CFSP) ([5.1.1](#)).

The Foreign Affairs Council generally deals with human rights issues related to the CFSP or the EU's trade or development policies. The Council's Human Rights Working Party, which carries out preparatory work for high-level discussions and decisions on human rights issues, is composed of human rights experts from the Member States and representatives from the European External Action Service (EEAS) and the Commission.

Every EU delegation has a human rights 'focal point'. The EU delegations have a key role in developing and implementing the human rights and democracy strategies for each country, preparing human rights dialogues, engaging with human rights defenders and civil society, and identifying priorities for EU financial assistance.

The Commission negotiates international agreements, oversees the enlargement process and neighbourhood policy, and manages development programmes and financing instruments (in close cooperation with the EEAS).

The role of the EU Special Representative for Human Rights is to enhance the effectiveness and visibility of EU human rights policy. The special representative has a broad, flexible mandate and works closely with the EEAS.

Parliament contributes to the development of the EU's policies and monitors the work of the other EU institutions.

Under Articles 207 and 218 TFEU, most international agreements need Parliament's consent to enter into force. For example, in 2011, Parliament blocked the textile protocol to the Partnership and Cooperation Agreement between the EU and Uzbekistan, mainly on the grounds of child labour issues. It only gave its consent in 2016 following significant improvements in the use of child and forced labour.

Article 36 TEU obliges the VP/HR to consult Parliament on the main aspects and basic choices of the CFSP, and to inform it on the evolution of those policies. Parliament may ask questions or make recommendations to the Council or the VP/HR.

Parliament's resolutions aim to raise awareness of human rights abuses, support human rights defenders and shape the EU's human rights policy through concrete policy proposals. Resolutions may be a part of the legislative process, an outcome of parliamentary committees' own-initiative reports, or the result of the [urgency debates](#) that usually take place on the Wednesday of each Strasbourg plenary session to highlight flagrant violations of human rights across the world. Parliament's annual resolution on [human rights and democracy in the world and the European Union's policy on the matter](#) analyses the achievements of the EU's policy and the challenges facing it.

Parliament's [Subcommittee on Human Rights \(DROI\)](#), attached to the Committee on Foreign Affairs (AFET), is responsible for issues concerning democracy, the rule of law, human rights – including the rights of minorities – in non-EU countries and the principles of international law, and for ensuring coherence between all the EU's external policies and its human rights policy. The subcommittee also handles the day-to-day management of human rights dossiers, while its delegations regularly visit relevant countries and institutions. The subcommittee monitors the follow-up to Parliament's urgency resolutions and holds frequent exchanges with the EEAS about the EU's human rights dialogues.

Human rights issues in the EU's external relations are also dealt with by the following committees: the Committee on Foreign Affairs (AFET), the Committee on International Trade (INTA), the Committee on Development (DEVE) and the Committee on Women's Rights and Gender Equality (FEMM). Human rights are equally an essential element of the work of Parliament's standing delegations, which interact with non-EU parliaments bilaterally and in the context of parliamentary assemblies.

Thanks to its budgetary powers (under Article 14 TEU and Article 310(1) TFEU), Parliament has a say in the allocation of funds to Global Europe and other financing instruments used for the promotion of human rights. Furthermore, Parliament is co-legislator for the external financing instruments.

Every year, Parliament awards the [Sakharov Prize for Freedom of Thought](#) to human rights activists around the world. On 17 October 2024 María Corina Machado and President-elect Edmundo González Urrutia won the Sakharov Prize, in recognition of their leadership of the Venezuelan opposition. Due to threats to her life, Ms Machado addressed MEPs remotely during the ceremony in Strasbourg on 17 December 2024, while her daughter and Mr González received the prize in person. The 2023 Sakharov Prize was awarded to Jina Mahsa Amini and the Woman, Life, Freedom Movement in Iran. The 2022 laureates were the brave people of Ukraine, represented by their president, elected leaders and civil society. In 2021, the Sakharov Prize was awarded to Alexei Navalny, Russia's most prominent opposition figure, known for his fight against corruption and human rights abuses. Previous laureates include Nelson Mandela, Malala Yousafzai, Raif Badawi and the democratic opposition in Belarus. Parliament has created the Sakharov Prize Network to support Sakharov laureates, develop contacts between them and encourage joint activities.

Parliament promotes human rights as part of its broader activities to support democracy, which include election observation, pre- and post-election actions, parliamentary capacity building, mediation and dialogue on promoting democracy ([5.4.2](#)).

The President of Parliament actively supports human rights through statements and letters and by discussing human rights issues when meeting important actors.

Maciej JASTRZEBIEC-PYSZYNSKI
04/2025

Alvaro Oleart

Juan Roch

February 6th, 2025

The EU's double standards on Palestine and Ukraine

0 comments | 17 shares

Estimated reading time: 6 minutes

Alvaro Oleart and Juan Roch argue the EU's “othering” of Palestine demonstrates clear double standards when compared to Europe's treatment of Ukraine.

Ursula von der Leyen promised a “geopolitical” European Commission 2019. She did not disappoint. Beyond the impact of COVID-19, von der Leyen's time in office has been marked by two acute crises: the Russian invasion of Ukraine in February 2022 and Israel's large-scale military offensive on Palestine following the deadly attacks perpetrated by

Hamas on October 7, 2023.

Although these are not entirely symmetrical conflicts and have their own political and historical particularities, there are strong similarities between them. They both feature a militarily powerful country (Russia and Israel) attacking a neighboring nation (Ukraine and Palestine) with which it has historically unequal relations (which may even be conceived of as colonial).

However, despite these similarities, the EU's foreign policy response has been very different, as we detail in a [new study](#). To fully understand the EU's positioning and role in this conflict, and in the face of the massacre perpetrated by Israel, it is essential to look beyond the latest ceasefire agreement and analysis its precarious situation in the new global re-equilibrium.

The garden and the jungle

The asymmetric response to both conflicts highlights the contradictions of an EU whose foreign policy remains marked by the logic of “[the garden and the jungle](#)”, a racist metaphor used by Josep Borrell, High Representative for Foreign Affairs of the European Union between 2019 and 2024.

Ukraine is part of the “garden”: a predominantly white and Christian community with a status close to NATO and the EU. It is part of the “European family”, in von der Leyen's own words. Supported by this idea, the EU provided political support, financial assistance and even helped develop Ukraine's defense capabilities. Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy was invited to the European Parliament several times and EU leaders (including von der Leyen and Borrell) as well as many political leaders from EU member states visited Ukraine several times as a gesture of support for the country's fight against the Russian

government.

Moreover, the EU not only supported the welcoming of millions of Ukrainian refugees but also imposed harsh sanctions against the Russian government as well as Russian companies and individuals connected to President Vladimir Putin. The latter has been singled out as responsible for “war crimes” due to attacks on hospitals and other civilian infrastructure. Indeed, in March 2023, the International Criminal Court (ICC) **issued an arrest warrant against Putin for war crimes.**

The ICC also issued a request for **an arrest warrant for war crimes and crimes against humanity against Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu** on November 21, 2024. However, in this case, the EU sided with Israel. Only Israeli leaders have been invited to speak in the European Parliament, and von der Leyen, together with President of the European Parliament Roberta Metsola, just visited Israel and held a joint press conference with Israeli President Isaac Herzog on October 13 2023.

Despite the large number of Palestinians killed by Israeli attacks in Gaza (and also in Lebanon and the West Bank, where settlers continue to expand), there has been little change in European foreign policy towards Israel. In March 2024, almost 200 civil society organizations **called for the suspension of the EU-Israel Association Agreement**, as human rights and democratic principles are an essential component of the agreement. Despite these requests, the EU continues to maintain this agreement intact.

Moreover, while the narrative on Ukraine has a broad historical perspective around Soviet imperialism, in the case of Palestine, the chronology begins on 7 October 2023. It is as if nothing had happened before the Hamas attacks. Indeed, the “othering” is evident as there is a constant denial of Palestine as a political community (often speaking

only of “Gaza”, as if it were not part of a larger nation). Terms such as “Nakba”, “genocide”, “occupation”, “colonialism” or “apartheid” do not appear in the EU narrative. In line with this, Palestinian deaths appear as the consequence of a “tragedy”, a natural disaster with no apparent human causes.

Contradictions and paralysis

While this general narrative dominates in the EU, there have been some institutional counterweights at the European level. Josep Borrell – despite the unfortunate metaphor mentioned above – has rejected von der Leyen's position on the issue. He has **publicly criticized the Commission President**, arguing in relation to her visit to Israel October 2023 that “von der Leyen's trip, with such a completely pro-Israeli position, without representing anyone but herself in a matter of international politics, has had a high geopolitical cost for Europe”.

He has also denounced the double standards of European foreign policy, which have led the EU to oppose the violation of human rights in some places and justify them in others. EU foreign policy must be agreed on by all member states, but Borrell, as High Representative for Foreign Affairs, played a key role in coordinating and seeking consensus. Spain, Belgium and Ireland are the states that have most positioned themselves on Borrell's side.

In December 2024, Estonian Kaja Kallas replaced Borrell in the second von der Leyen Commission, which clearly shifted further to the right. Kallas has emerged as a strong defender of Ukraine in its resistance against Russia, but she has not had the same attitude towards Palestine. The EU now appears paralyzed and unable to champion human rights coherently. It is a victim of its internal contradictions and its subordination to a global logic that it cannot or does not know how

to read - especially its relationship of dependence on the United States.

If a ceasefire is respected, the EU will probably be able to say that human rights and democracy are making headway in the face of bombs and thousands of dead civilians. The truth, beyond these proclamations, is that the EU's arguments about human rights increasingly lack credibility because they are so often used incoherently and with racist discretion. This allows those who do not really believe in human rights and democracy to use these terms to continue a massacre in the face of general confusion.

In contrast, a democratic European foreign policy would properly confront its own colonial past and present, moving beyond the logic of “the garden and the jungle”, hypocrisy and double standards. It is instructive that it was South Africa, and not the EU or any European country, that took Israel to the International Court of Justice on the grounds that it was committing genocide against Palestine.

The defense of human rights cannot be limited to certain communities. If it is, the EU will further erode international law and continue to reproduce the existing hierarchy between the global North and South. Rather than counterproductively pitting the struggles of Ukrainians and Palestinians against each other, European foreign policy should find ways to articulate bonds of solidarity across all anticolonial struggles.

For more information, see the authors' accompanying article in the [Journal of Common Market Studies](#).

Note: The authors, the of EUROPP – European Politics and Policy or the London School of Economics. Featured image credit:

About the author

Alvaro Oleart

Alvaro Oleart is an FNRS Postdoctoral Researcher in the Department of Political Science and the Institute for European Studies of the Université Libre de Bruxelles (ULB). He is the author of the books “Framing TTIP in the European Public Spheres: Towards an Empowering Dissensus for EU Integration” (Palgrave, 2021) and “Democracy Without Politics in EU Citizen Participation: From European Demoi to Decolonial Multitude” (Palgrave, 2023).

Juan Roch

Juan Roch is an Assistant Professor in the Department of Politics Science and Public Administration at UNED, Madrid. He is the author of the books “The Populism-Euroscepticism Nexus: A Discursive Comparative Analysis of Germany and Spain” (Routledge, 2023) and “¿Polarizados o paralizados? Surgimiento y transformaciones del movimiento democrático” (Tecnos, 2025).

Posted In: EU Foreign Affairs | Politics

Leave a Reply

Related Posts

Aleks Szczerbiak

Brexit

How will Poland's Law and Justice party govern?

NOVEMBER 30TH, 2015

Why we must all now be with Rees-Mogg: The case against a sudden reversal of Brexit

SEPTEMBER 15TH, 2018

3

Latest Research

EU Politics

Politics and expertise: How to use science in a democratic society

MARCH 30TH, 2022

Increasing the transparency of the ECB could do more harm than good

MAY 18TH, 2015

THE LONDON SCHOOL
OF ECONOMICS AND
POLITICAL SCIENCE ■

© LSE 2025

Members of the European Parliament criticize EU double standards on arrest warrants

from the ICC for Israeli Prime Minister

'Now more than ever, we must support the multilateral order and continue to insist on respect for the ICC's decisions,' says EU Commissioner

Melike Pala | 26.11.2024 - Update: 27.11.2024

ANKARA

In a heated session on Tuesday in the European Parliament (EP), the President of the European Commission, Ursula von der Leyen, sharply criticized for her alleged silence on the arrest warrants of the International Criminal Court (ICC) for Israeli officials.

The ICC issued arrest warrants for Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu and his former Defense chief Yoav Gallant for war crimes and crimes against humanity in the Gaza Strip.

Israel is also being charged with genocide at the International Court of Justice for its brutal war on Gaza.

MEPs also accused the EU of applying "double standards" in its handling of international law and human rights violations.

During the meeting, which was titled "The Escalating Tensions in the Middle East, the Humanitarian Crisis in Gaza and the West Bank, the role of UNRWA in the region, the need for the release of all prisoners and the ICC arrest warrants for Israeli officials", the role of the EU in the face of the humanitarian crisis in Gaza and the occupied West Bank discussed.

On behalf of the Council of the EU, Hungarian Minister for European Affairs Janos Boka called on all parties in the Gaza Strip to maximum restraint and compliance with international humanitarian law.

Boka expressed his deep sorrow over the "unacceptably high number of civilian casualties, especially women and children", and stressed the EU's demand for an immediate ceasefire, the unconditional release of prisoners in Gaza and expanding access to humanitarian aid.

"The humanitarian situation in the Middle East is serious and the Council of the EU remains committed to addressing it as a top priority," Boka said.

On behalf of the EU High Representative Josep Borrell, Elisa Ferreira, EU Commissioner for Cohesion and Reforms, a bleak picture of the crisis in Gaza. She pointed to the unprecedented number of civilian casualties, the large displacement and the looming threat of famine.

Ferreira reaffirmed the EU's commitment to supporting international law, including support for UNRWA (the UN's Palestinian refugee agency). All this at a time when there are growing concerns about the possible its dissolution following a bill recently passed in the Israeli parliament.

"The Israeli attacks on the UN must stop," said Ferreira, who stressed the importance of defending a rules-based world order.

She reiterated the EU's support for the ICC and urged Member States to work together to enforce the ICC's decisions.

"Now, more than ever, we must support the multilateral order and continue to call for respect for and implementation of the decisions of the ICC," she added.

Criticism of the EU's approach was a major part of the debate. Liberal and left-wing MPs groups accused the EU of not applying international law consistently.

Irish Left MEP Lynn Boylan condemned von der Leyen's silence on the The ICC executed arrest warrants and said: "The EU's credibility has been destroyed – not only in Palestine and the South, but even within its own member states. The lack of sanctions is complicity."

Greek MEP Konstantinos Arvanitis joined in, urging the EU to abide by the ICC to be applied in the same way in all cases.

“Please implement the ICC arrest warrants as you have done with previous decisions. Stop applying double standards,” he said.

Slovenian MEP Matjaž Nemec criticised the “double standards” in the EU’s treatment of Israel compared to other countries, including Russia.

“Silence is complicity,” Nemec said, drawing a contrast between the arrest warrants for Russian President Vladimir Putin and Netanyahu.

Not all lawmakers agreed with the call to action.

Far-right MEPs criticised the arrest warrants, arguing that they were politically motivated.

However, they were outnumbered by the voices calling for accountability and compliance with international law.

-System (HAS) receive, and in a summarized form. [Contact us for subscription options.](#)

[Related Topics](#)

--	--	--	--

This article has been translated by Artificial Intelligence (AI). The news agency is not responsible for the content of the translated article. The original was published by AMNA.

Establishment of a special court for Russia's crimes in Ukraine

by AI | 12.May 2025 |

EU High Representative for Foreign Affairs Kaja Kallas said that during their meeting in Lviv, Ukraine and its European partners approved the creation of a special tribunal that will try war crimes committed by Russia in Ukraine. At the same time, 1 billion euros were approved for Ukraine's defense industry.

ŷ ŷŷŷŷ ŷŷŷŷ during her visit to Ukraine, during a meeting with European foreign ministers.
Source: European Commission

EU High Representative for Foreign Affairs Kaja Kallas said that Ukraine and its European partners at their meeting in Lviv approved the creation of a special tribunal that will try war crimes committed by Russia in Ukraine. At the same time, 1 billion euros were approved for Ukraine's defense industry.

"No one will go unpunished for the crimes that have been committed," Kaja Kallas said from Lviv. "The message is important. There are many countries that are already part of the Core Group, but all countries that support the values and principles enshrined in the Charter of the United Nations should also join us and support this special Tribunal," she added in a video message posted on "X."

The agreement on the establishment of a special tribunal for the crimes of Russia was signed by the EU High Representative, Kaja Kallas, and the Commissioner for Democracy, Justice and the Rule of Law, Michael McGrath. In attendance were Ukrainian Foreign Minister Andrii Sibihah and the country's Prime Minister Denys Shmyhal, as well as EU foreign ministers who travelled to Lviv after the informal summit they held yesterday, Thursday, in

Warsaw had. Among them the foreign ministers of France, Poland, Spain, the Netherlands, and their British colleague, David Lammy. Canada also supports the creation of the special tribunal.

The core group that adopted today the Declaration for the Establishment of the Special Court is composed of member states of the Council of Europe. The meeting of the Ministerial Commission of the Council of Europe in Luxembourg on 13-14 May 2025 will be the next step towards the official establishment of the Special Court.

The special tribunal for “crimes of aggression” will cooperate with the International Criminal Court (ICC), which has already issued international arrest warrants for several Russian leaders, including Vladimir Putin.

As for the release of one billion euros for the Ukrainian defence industry, these funds will be financed from interest generated by Russian assets of the Russian Central Bank frozen in the EU.

The West has frozen Russian assets worth around €235 billion since the war began in 2022, most of which are in Europe. A few months ago, the EU decided to freeze the interest earned on these assets

**Joint Statement of the Meeting of Foreign Ministers on the Conclusion of the Work of
the core group for the establishment of a special tribunal for the crime of
Aggression against Ukraine**

(“Lviv Declaration”)

(May 9, 2025, Lviv, Ukraine)

We, the Ministers of Foreign Affairs and other representatives of the States participating in the Core Group for the Establishment of a Special Tribunal for the Crime of Aggression against Ukraine (the Core Group), are today, May 9, 2025, gathered in Lviv, a city that has played an important role in the formation of international legal scholars who laid the foundations for modern international criminal law,

Recalling United Nations General Assembly resolution A/RES/ES-11/1 of 2 March 2022, entitled "Aggression against Ukraine", which in the strongest terms describes the aggression of the Russian Federation against Ukraine is regretted, in violation of Article 2(4) of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, United Nations,

Recalling United Nations General Assembly resolution A/RES/ES-11/6 of 23 February 2023, entitled "Principles of the Charter of the United Nations which underlie a comprehensive, just and lasting peace in Ukraine",

Expressing their appreciation for the work done by the legal experts within the core group with regarding the draft legislative instruments necessary for the establishment of a special tribunal for the Crime of aggression against Ukraine since January 2023,

Taking into account the Vienna-Riga Declaration of the Core Group of 22 November 2024,

Guided by the shared objective of ensuring accountability for the crime of aggression committed against Ukraine,

We hereby declare the following:

1. We welcome the completion of the technical work on the draft legal instruments necessary to establish, within the framework of the Council of Europe, a Special Tribunal for the Crime of Aggression against Ukraine.
2. We stress the crucial importance of the Special Tribunal in delivering justice by holding to account those who bear the greatest responsibility for this very serious international crime committed against Ukraine.
3. We emphasise that the Special Tribunal, once established, will, in accordance with its Statute, conduct its proceedings with full respect for international law and human rights, with the aim of ensuring accountability for the crime of aggression and strengthening the international legal order.
4. We express our gratitude to all those who actively contributed to the preparatory work for the draft legislative instruments necessary for the establishment of the Special Court, in particular the legal advisors who participate in the Core Group.

5. We underline the central role played by the Council of Europe in the establishment of the Special Court and acknowledge the important contribution of the European Commission and the European External Action Service, including their work on the draft Agreement between Ukraine and the Council of Europe on the Establishment of the Special Court, the draft Statute of the Special Court and the draft Extended Partial Agreement setting out the modalities of support for the Special Court, including its financing and other administrative aspects.

6. We reaffirm our continued commitment to the process of establishing the Special Court within the framework of the Council of Europe, to the early commencement of its work and to supporting its effective functioning.

7. To increase international support for the Special Tribunal, we call on other states and international organizations to join our efforts and support the activities of the Special Tribunal. To actively support the tribunal.

8. Those of us representing the member states of the Council of Europe look forward to it the meeting of the Committee of Ministers of the Council of Europe in Luxembourg on 13-14 May 2025, which will be the next step in formalizing the establishment of the Special Tribunal within the framework of the Council of Europe.

*

This statement was made in the presence of Kaja Kallas, High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy and Vice-President of the European Commission, and Michael McGrath, Commissioner for Democracy, Justice, the Rule of Law and Consumer Protection.

Article 19 TEU provides that the Court of Justice of the EU has the task of ensuring that in the interpretation and application of the Treaties the law is observed. Member States must ensure that they have the necessary legal protection in the areas covered by Union law. An important precedent was set in ASJP (C-64/16), where the Court of Justice held that the second subparagraph of Article 19(1) TEU gives concrete legal effects to the principle of the rule of law in Article 2 TEU. This enabled the Court to hold Member States responsible for upholding the **independence of the judiciary, arguing that mutual trust between courts is essential for the effective administration of justice.**

The protection of the values of Article 2 TEU in the EU

The protection of the values of Article 2 TEU in the EU

- [Load factsheet in PDF format](#)

The European Union is founded on the values of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities, as enshrined in Article 2 of the Treaty on European Union (TEU). In order to ensure that these values are respected, Article 7 TEU provides for an EU mechanism to determine the existence of, and potentially sanction, serious and persistent breaches of EU values by a Member State. The EU is also bound by the Charter of Fundamental Rights and has committed to acceding to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

From legal protection of fundamental rights to codification in the Treaties

The European Communities (EC) (now the European Union) were originally established as an international organisation with an essentially economic sphere of action. There was therefore no need for explicit rules concerning respect for fundamental rights, which for a long time were not mentioned in the Treaties and were in any case considered to be guaranteed by the 1950 European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR), to which the Member States had signed.

However, after the Court of Justice of the European Union (CJEU) confirmed the principles of direct effect and primacy of European law, but refused to examine the compatibility of decisions with the national and constitutional law of the Member States (*Stork*, [Case 1/58](#) ; *Ruhrkohlen-Verkaufsgesellschaft*, [Joined Cases 36, 37, 38-59 and 40-59](#)), certain national courts began to express concerns about the effects that such case law could have on the protection of constitutional values such as fundamental rights. If European law were to prevail even over national constitutional law, it would become possible that it violated fundamental rights. To address this theoretical risk, the German and Italian constitutional courts each adopted a judgment in 1974 confirming their jurisdiction to interpret European law

to ensure their compatibility with constitutional rights (Solange I; Frontini). This led the CJEU to confirm, through its case-law, the principle of respect for fundamental rights, stating that fundamental rights are enshrined in the general principles of Community law protected by the Court (Stauder, [Case 29-69](#)). These are inspired by the constitutional traditions common to the Member States (Internationale Handelsgesellschaft, [Case 11-70](#)) and by international treaties for the protection of human rights to which the Member States are parties (Nold, [Case 4-73](#)), including the ECHR (Rutili, [case 36-75](#)).

With the gradual extension of the EU's powers to policies that have a direct impact on fundamental rights - such as justice and home affairs, which subsequently developed into a fully-fledged area of freedom, security and justice - , the Treaties were amended to firmly anchor the EU in the protection of fundamental rights. The Maastricht Treaty included references to the ECHR and the constitutional traditions common to the Member States as general principles of EU law, while the Treaty of Amsterdam reaffirmed the European 'principles' on which the EU is founded (in the Treaty of Lisbon, 'values' as listed in Article 2 TEU) and established a procedure to suspend the rights provided for in the Treaties in the event of serious and persistent breaches of fundamental rights by a Member State. The drafting of the Charter of Fundamental Rights and its entry into force, together with the Treaty of Lisbon, are the latest developments in this codification process aimed at ensuring the protection of fundamental rights in the EU.

The EU's accession to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Since the ECHR is the main instrument for the protection of fundamental rights in Europe, to which all Member States have acceded, the accession of the EC to the ECHR seemed a logical solution to the need to link the EC to fundamental rights obligations. The Commission repeatedly proposed (in 1979, 1990 and 1993) the accession of the EC to the ECHR. The CJEU, asked for an opinion on this issue, ruled in 1996 in its [Opinion 2/94](#) that the Treaty did not confer on the EC any competence to regulate human rights or to conclude international treaties in this area, making accession legally impossible. The Treaty of Lisbon remedied this situation by introducing Article 6(2), which made EU accession to the ECHR mandatory. This meant that the EU (as was already the case for its Member States) would be subject to supervision of respect for fundamental rights by a judicial body external to itself, namely the European Court of Human Rights (ECtHR). After accession, EU citizens, but also nationals of non-EU countries present on EU territory, would be able to challenge legal acts adopted by the EU directly before the ECtHR on the basis of the provisions of the ECHR, in the same way as they can challenge legal acts adopted by EU Member States.

In 2010, immediately after the entry into force of the Lisbon Treaty, the EU opened negotiations with the Council of Europe on a draft accession agreement, which were finalised in April 2013. In July 2013, the Commission asked the CJEU to rule on the compatibility of this agreement with the Treaties. On 18

In December 2014, the CJEU issued a negative opinion, stating that the draft agreement was liable to undermine the specific characteristics and autonomy of EU law ([Opinion 2/13](#)). After a period of reflection and discussions on how to resolve the issues raised by the CJEU, the EU and the Council of Europe resumed negotiations in 2019, which are still ongoing.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

In parallel with the 'external' supervisory mechanism that the EC's accession to the ECHR provided for in order to ensure the conformity of legislation and policies with fundamental rights, an 'internal' supervisory mechanism was needed at EC level to

allow for a prior and autonomous judicial review by the CJEU. For this purpose, a specific Bill of Rights for the EU was necessary, and the Cologne European Council of 1999 decided to convene a Convention to draw up a Charter of Fundamental Rights.

The Charter was solemnly proclaimed in Nice in 2000 by Parliament, the Council and the Commission. After being amended, it was proclaimed again in 2007. It was only with the adoption of the Treaty of Lisbon on 1 December 2009 that the [Charter](#) acquired direct effect, as provided for in Article 6(1) TEU, and thus became a binding source of primary law.

Although the Charter is based on the ECHR and other European and international instruments, it was innovative in several ways. In particular, it includes disability, age and sexual orientation as prohibited grounds of discrimination, and includes access to documents, data protection and good governance among the fundamental rights that the Charter affirms.

The scope of the Charter is, on the one hand, potentially very broad, since most of the rights it recognises are granted to 'everyone', regardless of nationality or status. On the other hand, Article 51 limits its application to the EU institutions and bodies and, when they are implementing EU law, to the Member States.

Article 7 TEU, the Commission's rule of law framework and mechanism

The Treaty of Amsterdam introduced a new sanctions mechanism to ensure that fundamental rights, as well as other European principles and values such as democracy, the rule of law, equality and the protection of minorities, are respected by Member States outside the legal limits of EU competences.

This meant that the EU was given the power to intervene in areas that would otherwise be left to the Member States, in situations of 'serious and persistent breach' of these values. A similar mechanism had first been proposed by Parliament in its [1984 draft text of the EU Treaty](#). The Treaty of Nice added a preventive phase, in cases of 'clear risk of a serious breach' of EU values in a Member State. This procedure was aimed at ensuring that the protection of fundamental rights, as well as of democracy, the rule of law and minority rights, as set out in the Copenhagen criteria for accession of new Member States, would continue to apply after accession, and in the same way for all Member States.

Article 7(1) TEU provides for a 'preventive phase', empowering one third of the Member States, Parliament and the Commission to initiate a procedure whereby the Council, acting by a four-fifths majority, may determine that there is a 'clear risk of a serious breach' in a Member State of the EU values proclaimed in Article 2 TEU, including respect for human rights, human dignity, freedom and equality, and the rights of persons belonging to minorities. Before making such a determination, the Member State concerned must be heard and recommendations may be made, while Parliament must give its consent by a two-thirds majority of the votes cast and an absolute majority of its component Members (Article 354(4) TFEU). This preventive procedure was first activated on 20 December 2017 by the Commission in relation to Poland and on 12 September 2018 by Parliament in relation to Hungary, but remains blocked in the Council, where a number of hearings took place but no recommendations – let alone findings – were adopted. Furthermore, Parliament was denied the right to express its views during the Council hearings, including on Hungary, despite its role as initiator of the procedure. The Commission proposed on 6 May 2024 to close the Article 7(1) procedure against Poland.

Articles 7(2) and 7(3) TEU provide, in the event of the 'existence of a serious and persistent breach' of EU values, for a 'sanctions mechanism' that can be triggered by the Commission or by one third of the Member States (other than Parliament), after inviting the Member State concerned to submit its observations. The European Council determines the existence of the breach by unanimity, after obtaining the consent of Parliament by the same majority as for the preventive mechanism. The Council may decide to suspend certain membership rights of the Member State concerned, including its right to vote in the Council, this time by a qualified majority. The Council may decide to amend or repeal the sanctions, also by a qualified majority. The Member State concerned does not take part in the votes in the Council or the European Council. The adoption and adoption of sanctions remains difficult to achieve due to the unanimity requirement, as demonstrated by the fact that the governments of Hungary and Poland announced that they would veto such decisions in relation to the other Member State.

To bridge the gap between the politically difficult activation of Article 7 TEU procedures (used to address situations outside the scope of EU law) and limited-effect infringement procedures (used in specific situations falling within the scope of EU law), the Commission launched in 2014 an [EU Framework for strengthening](#)

~~This framework was intended to seek to ensure effective and~~

coherent protection of the rule of law as a precondition for ensuring respect for fundamental rights and democracy in situations of systemic threat to them. It is intended to precede and complement Article 7 TEU and provides for three stages: assessment by the Commission, i.e. a structured dialogue between the Commission and the Member State, followed, if necessary, by an opinion on the rule of law; a Commission recommendation on the rule of law; and follow-up by the Member State of the recommendation. This rule of law framework was applied to Poland in 2016 and, due to lack of success, was followed up with the [from the Commission to initiate an Article 7 procedure on 20 December 2017](#).

In July 2019, the Commission took a further step in its Communication entitled '[the rule of law within the Union: A blueprint for action](#)' and launched a

rule of law mechanism, consisting of an annual evaluation cycle based on a rule of law report monitoring the situation in the Member States, which forms the basis for the interinstitutional dialogue. The first [report](#) was published in September 2020, accompanied by 27 country chapters, [covering the justice system](#) (and in particular its independence, quality and efficiency), the anti-corruption framework (legal and institutional set-up, prevention, repressive measures), media pluralism (regulatory bodies, transparency of ownership and government intervention, protection of journalists) and other institutional issues related to checks and balances (legislative process, independent authorities, accessibility, judicial review, civil society). The report significantly strengthens EU oversight by covering not only civil but also criminal and administrative justice, compared to the EU Justice Scoreboard and other monitoring and reporting instruments, paying attention to judicial independence, corruption, media pluralism, separation of powers and civil society space. A network of national contact points was set up to collect information and ensure dialogue with Member States, and dialogue was promoted with stakeholders, including bodies of the Council of Europe, the Organisation for Security and Co-operation in Europe, the Organisation for Economic Co-operation and Development, judicial networks and non-governmental organisations. The [Third Annual Report](#), published in July 2022, also included a set of recommendations to each Member State, the follow-up of which is to be examined in subsequent annual rule of law reports.

The [fourth annual report](#), published in July 2023, evaluated the implementation of the previous year's recommendations and made further recommendations.

Other instruments for the protection of EU values

The EU has other instruments to protect EU values.

When the Commission proposes a new legislative initiative, it assesses its compatibility with fundamental rights by means of an impact assessment. This aspect is then also assessed by the Council and Parliament.

The Commission also publishes an [annual report on the application of the Charter of Fundamental Rights](#), which is examined and discussed by the Council, which adopts conclusions on it, and by Parliament, in the context of its annual report on the situation of fundamental rights in the EU. In December 2020, the Commission launched a new [strategy to strengthen the implementation of the Charter in the EU](#) also with regard to EU funds through the Charter-specific 'enabling condition' introduced in the [2021 Common Provisions Regulation](#). Initially, cohesion funds for Poland and Hungary were not disbursed on this basis. On 13 December 2023, the Commission found that Hungary had fulfilled the horizontal enabling condition, allowing it to claim up to EUR 10.2 billion in funds previously blocked. In February 2024, the Commission also found that Poland had fulfilled its obligations, allowing it to request the release of up to EUR 76.5 billion in cohesion funds for 2021-2027.

Since 2014, the Council has also organised an annual dialogue between all Member States to promote and protect the rule of law, focusing on a different topic each year

As of the second semester of 2020, the Council has decided to focus each semester on examining the situation of the rule of law in five Member States, on the basis of the Commission's Rule of Law Report.

In addition, issues related to EU values are monitored under the European Semester and may be the subject of country-specific recommendations. The areas concerned include justice systems (based on the Justice Scoreboard), as well as disability, social rights and citizens' rights (regarding protection against organised crime and corruption).

Bulgaria and Romania were also covered by the Cooperation and Verification Mechanism, which closed on 15 September 2023 and was replaced by the Rule of Law Mechanism.

Infringement proceedings are an important tool to sanction breaches of EU values in the Union, and the CJEU is developing its case law on this subject. Infringement proceedings can be initiated in the event of non-compliance of a national law with EU law and values in individual and specific cases (while Article 7 also applies to situations outside the scope of EU law where breaches of fundamental rights are systematic and persistent) and the CJEU can impose financial sanctions for non-compliance with orders or judgments.

The [European Union Agency for Fundamental Rights \(FRA\)](#), established in 2007 in Vienna, plays an important role in monitoring the situation of fundamental rights in the EU. The FRA is responsible for collecting, analysing, disseminating and evaluating information and data on fundamental rights. It also conducts research and scientific surveys and publishes annual and thematic reports on fundamental rights.

The Commission is also strengthening equality and the protection of minorities - two of the pillars of Article 2 TEU – through specific strategies, proposals and measures to promote gender equality and combat violence against women and domestic violence, racism, hate speech, hate crime and anti-Semitism, and to protect the rights of LGBTIQ people, Roma, persons with disabilities and children, under the overarching concept of 'A Union of Equality'. The Commission, supported by the Parliament and 15 Member States, referred Hungary to the CJEU over its [anti-LGBTIQ law](#) for violation of, among other things, Article 2 TEU. She also proposed guidelines for [equality bodies](#) to be strengthened by means of common standards, which have recently been [adopted](#).

After a blockade caused by the vetoes of the governments of Hungary and Poland, the European Council of 10-11 December 2020 finally reached an agreement on a [regulation on a general regime of conditionality for the protection of the Union budget](#). The regulation allows for the protection of the EU budget where breaches of the rule of law in a Member State are found to affect, or seriously risk affecting, the sound financial management of the EU budget or the protection of the EU's financial interests in a sufficiently direct manner. An action brought by the Hungarian and Polish governments against the regulation was [dismissed by the CJEU](#), clearing the way for the Commission and the Council to trigger the mechanism against [Hungary](#), leading to the suspension of €6.3 billion of cohesion policy programmes.

The Commission is currently discussing the implementation of the Recovery and Resilience Facility national plans with a number of Member States and monitoring whether they meet the agreed milestones and targets, which are a condition for the disbursement of the funds. These aim to address the challenges identified in the [European Semester country-specific recommendations](#) adopted by the Council, and in the [Commission's rule of law reports and related recommendations, as well as](#) in the Article 7 procedures against Poland and Hungary. On 13 December 2023, the Commission found that Hungary had failed to address the breaches it had committed with regard to the principles of the rule of law, by not fully implementing [the related 27 super milestones, in particular the one on the independence of the judiciary, while €21 billion in funds for Hungary remained blocked](#) . On 6 May 2024, she also proposed [closing the procedure under Article 7\(1\) TEU against Poland](#)

Role of the European Parliament

Parliament has always been committed to strengthening respect for and protection of fundamental rights in the EU. As early as 1977, it adopted, together with the Council and the Commission, a [Joint Declaration on Fundamental Rights](#) in which the three institutions undertook to ensure respect for fundamental rights in the exercise of their powers. In 1979, Parliament adopted a resolution calling for the European Community to accede to the ECHR.

The [draft Treaty establishing the European Union of 1984](#) Parliament, provided that the _____, that by the Union must protect the dignity of the individual and recognise for all persons within its jurisdiction the fundamental rights and freedoms resulting from the principles common to national constitutions and the ECHR. It also provided for the Union's accession to the ECHR. In its [resolution of 12 April 1989](#) Parliament announced its adoption of the Declaration of Fundamental Rights and Freedoms.

Since 1993, Parliament has held an annual debate and adopted a resolution on the situation of fundamental rights in the EU, based on a report by the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs. In addition, it has adopted a growing number of resolutions on specific issues relating to the protection of the values of Article 2 TEU in the Member States.

Parliament has always supported the EU in drawing up its own Bill of Rights and has advocated that the Charter of Fundamental Rights should be binding. This was finally achieved in 2009 with the Treaty of Lisbon.

More recently, Parliament has repeatedly expressed its serious concerns about the gradual erosion of the standards of Article 2 TEU in some Member States. To address this problem, Parliament has made a number of suggestions to strengthen the protection in the EU not only of fundamental rights, but also of democracy and the rule of law, and more generally of all EU values covered by Article 2 TEU, by proposing new mechanisms and procedures to fill the existing gaps. In several resolutions since 2012, Parliament has called for the establishment of a 'Copenhagen Commission', a European policy cycle for fundamental rights, a mechanism

for early warning, a freezing procedure and the strengthening of the Fundamental Rights Agency (FRA).

In a groundbreaking 2016 resolution on this topic, Parliament consolidated its previous proposals and called on the Commission to submit an interinstitutional agreement establishing an [EU mechanism on democracy, the rule of law and fundamental rights](#), which would be based on a Union Pact with the Commission and the Council. This would include an annual policy cycle, based on a report on compliance with EU values within the Union, drawn up by the Commission and a panel of experts, followed by a parliamentary debate and accompanied by arrangements to address risks or breaches.

The Commission took on board many of Parliament's suggestions in its 2019 Communication (establishing an interinstitutional cycle, with an annual report, monitoring Member States' compliance with the rule of law and related issues), making specific recommendations to Member States, but not those covering the entirety of Article 2 TEU (not only the rule of law, but also democracy, fundamental rights, equality and minorities), setting up a committee of independent experts and an interinstitutional agreement on the cycle, and resuming the publication of anti-corruption reports. Parliament also called for a new draft agreement for the EU's accession to the ECHR and for Treaty changes such as deleting Article 51 of the Charter of Fundamental Rights, transforming it into a Bill of Rights of the Union and removing the unanimity requirement for equality and non-discrimination. In a [2020 resolution](#), Parliament proposed the text of an interinstitutional agreement on strengthening EU values, elaborating on previous proposals and adding the possibility for urgent reports and the creation of an interinstitutional working group. In a [2021 resolution](#), Parliament also called on the Commission to expand its annual rule of law report to cover all the values of Article 2 TEU and to issue country-specific recommendations

---

to take.

In 2018, Parliament adopted a resolution welcoming the Commission's decision to activate Article 7(1) TEU with regard to [Poland](#) resolution on the initiation of the Article 7(1) TEU procedure with regard to [Hungary](#), as well as a by submitting a reasoned proposal to the Council requesting it to determine whether there is a clear risk of a serious breach of the values referred to in Article 2 TEU and to address appropriate recommendations to Hungary in this regard [1] .

— In 2020

and 2022, Parliament also adopted resolutions on [Poland](#) respectively and [Hungary](#), which extended the scope of concerns to be examined in Article 7(1) TEU procedures. It ~~called~~ the Commission also calls on the Commission to use all available instruments, including the Rule of Law Conditionality Regulation, to address breaches of the values of Article 2 TEU by Hungary and Poland. On 29 February 2024, the Commission instructed [Poland](#) access to up to €137 billion in EU funding, following the launch of an action plan to restore the rule of law with reforms to strengthen the independence of the judiciary. On 14 March 2024, Parliament decided to take legal action against the Commission over its decision to release €10.2 billion in frozen assets to Hungary in exchange for lifting its veto on Ukraine. It adopted a resolution on [Hungary's hearings in the Council under Article 7\(1\) TEU to strengthen the rule of law and their budgetary implications](#) .

Following the murder of journalists Daphne Caruana Galizia in Malta and Ján Kuciak and his fiancée in Slovakia, and in order to strengthen Parliament's oversight and action on the values

---

[group is tasked with addressing threats to EU values that occur across the Union and submitting proposals for action to the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs.](#)

[For more information on Parliament's activities in the field of fundamental rights during the previous term, see '](#)

[the EU: achievements of the European Parliament during the 2014-2019 term and challenges for the future '.](#)

Ottavio Marzocchi

European Parliament

04-2024

Language of the document

: Bulgarian Spanish Czech Danish German Estonian Greek English French Italian Latvian Lithuanian Hungarian Maltese Dutch Polish Portuguese Romanian Slovak Slovenian Finnish Swedish Croatian ECLI:EU:C:2017:395

OPINION OF THE ADVOCATE GENERAL

H. SAUGMANDSGAARD ØE

from May 18, 2017 [\(1\)](#)

NLCase C-64/16

Associação Sindical dos Juizes Portugueses

in return for

Tribunal de Contas

[request for a preliminary ruling from the Supremo Tribunal Administrativo (Supreme Administrative Court, Portugal)]

“Reference for a preliminary ruling - Second subparagraph of Article 19(1) TEU - Effective judicial protection - Charter of Fundamental Rights of the European Union - Article 47 - Independence of the judiciary
- National scheme providing for reduction of salaries in the public sector -
“Austerity measures”

I. Introduction

1. The request for a preliminary ruling from the Supremo Tribunal Administrativo (Supreme Administrative Court, Portugal) has been made in proceedings between the Associação Sindical dos Juizes Portugueses (Trade Union of Portuguese Judges; ‘ASJP’) and the Tribunal de Contas (Court of Auditors, Portugal) concerning the reduction in the salaries of the members of that court, which was the result of a law temporarily reducing salaries in the public sector in order to mitigate the effects of the economic crisis in Portugal.

2. The referring court asks whether such a national provision is compatible with the principle of judicial independence, as it follows, in its view, from both the second subparagraph of Article 19(1) TEU(2) as Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union (hereinafter: ‘the Charter’)(3), and from the case-law of the Court of Justice.

3. Before setting out the substantive reasons why I consider that the preliminary question
If the answer to the question is in the negative, I will examine the complaints raised in this case concerning the inadmissibility of the reference for a preliminary ruling and the manifest lack of jurisdiction of this Court.

II. Applicable provisions

A. Union law

4. The main acts of EU law referred to in this case which aimed to reduce the excessive deficit of the Portuguese Republic and to grant it financial assistance are the following:

- Council Decision 2010/288/EU of 2 December 2009 concerning the existence of a excessive deficit in Portugal(4);
- Council Regulation (EU) No 407/2010 of 11 May 2010 establishing a European financial stabilisation mechanism(5);
- Agreement on an economic and financial adjustment programme, better known as the “Memorandum of Understanding”, signed on 17 May 2011 by the
the Portuguese Government, the European Commission, the International Monetary Fund (hereinafter: ‘IMF’) and the European Central Bank (hereinafter: ‘ECB’)(6);
- Council Implementing Decision 2011/344/EU of 30 May 2011 on granting Union financial assistance to Portugal(7), as amended – in particular – by Council Implementing Decision 2012/409/EU of 10 July 2012(8), and by Council Implementing Decision 2014/234/EU of 23 April 2014(9); and
- the Council Recommendation of 18 June 2013 aimed at ending excessive government deficit in Portugal(10).

B. Portuguese law

1. Law No. 75/2014

5. Law No 75/2014, establishing the temporary salary reduction mechanism and the conditions for its reversal (Law No 75/2014 establishing the temporary salary reduction scheme and the conditions for its repeal) of 12 September 2014(11) (hereinafter ‘Law No 75/2014’) aims, according to Article 1(1) thereof, to determine the temporary application of the salary reduction mechanism in the public sector and to establish the principles to be observed in the event of its repeal.

6. Article 2 of that Act, entitled “Salary reduction”, reads as follows:

“1 – The total gross monthly salary of the persons referred to in paragraph 9, if it exceeds EUR 1 500, regardless of whether such persons are performing their duties on that date or, for whatever reason, take up their duties after that date, reduced by:

- a) 3.5% of the total amount of salaries exceeding EUR 1,500 and less than EUR 2,000 amounts;
- (b) 3.5 % of the amount of EUR 2 000, increased by 16 % of the value of the total salary above EUR 2 000, so that the overall reduction is between 3.5 % and 10 % for salaries equal to or above EUR 2 000 and equal to or below EUR 4 165;
- c) 10 % of the total value for salaries exceeding EUR 4 165.

[...]

9 – This Act applies to the officials and persons listed below:

- a) the President of the Republic;
- (b) the President of the Assembleia da República [Parliament of the Republic];
- c) the Prime Minister;
- d) the members of the Assembleia da República;
- e) the members of the government;
- f) the judges of the Tribunal Constitucional [Constitutional Court], the Tribunal de Contas [Court of Auditors] and the Attorney General of the Republic, sitting and standing magistrates of courts, judges and magistrates of administrative courts, tax courts and cantonal courts;
- (g) the representatives of the Republic to the autonomous regions;
- (h) the members of the assembleias legislativas das regiões autónomas [parliaments of the autonomous regions];
- (i) the members of the regional governments;
- j) the local elected representatives;
- (k) members of other constitutional bodies not mentioned in the preceding paragraphs and members of governing bodies of autonomous administrative authorities, in particular those exercising their functions in conjunction with the Assembleia da República;
- l) the members and employees of cabinets, administrative bodies and support services of the officials and bodies referred to in the preceding paragraphs, of the President and Vice-President of the Superior Council of the Judiciary, of the President and Vice-President of the Superior Council of the Administrative and Fiscal Courts, of the President of the Supremo Tribunal de Justiça [Supreme Court], of the President and the Magistrates of the Tribunal Constitucional [Constitutional Court], of the President of the Supremo Tribunal Administrativo, of the President of the Tribunal de Contas [Court of Auditors], of the Provedor de Justiça [Ombudsman] and of the Attorney General of the Republic;
- (m) the military personnel of the Forças Armadas e da Guarda Nacional Republicana (GNR) [Armed Forces and National Republican Guard], including military judges and advisers to the Public Prosecutor's Office, as well as other military forces;
- n) the management staff of the departments of the staff of the President and of the Assembleia da República, of other support services of constitutional bodies, of other departments and bodies of the central, regional or local public administration, and staff performing similar functions for remuneration;
- (o) managers in public service or persons treated as such, members of executive, deliberative, advisory or supervisory bodies or other statutory bodies of public institutions subject to general or special regulations, of public law legal persons whose independence derives from the fact that they are active in the field of regulation, supervision or control, of public undertakings whose share capital is wholly or mainly owned by the public authorities, of public undertakings whose operation has been awarded to a third party, of

institutions from the regional and municipal business sector, from public foundations and from other public institutions;

- (p) employees holding public office in the staff of the President and of the Assembleia da República or in other constitutional bodies, as well as those holding public office in any public law employment relationship, including employees whose legal status is being reclassified or who are on extraordinary leave;
- q) employees of public institutions subject to special arrangements and of public law legal persons whose independence derives from their activities in the field of regulation, supervision or control, including [the employees] of independent regulatory authorities;
- (r) employees of public undertakings whose share capital is wholly or mainly owned by the government, of public undertakings and institutions of the regional and local business sector;
- s) employees and managers of public and private law public foundations and of public institutions not covered by the preceding paragraphs;
- t) reserve personnel, early-retirement personnel or personnel at the disposal of the Member States who are not on active duty and who are eligible for financial benefits linked to the salary of personnel on active duty.

[...]

15 – The provisions of this Article shall be binding and shall prevail over any provisions to the contrary, even if they are special or exceptional provisions, and over instruments of collective labour regulations and employment contracts, which may not override or amend these provisions.

[...].”

2. Act No. 159-A/ 2015

7. Lei n° 159-A/2015, Extinção da redução remuneratória na Administração Pública (Law No. 159-A/2015 repealing the salary reduction in the public sector) of 30 December 2015(12) (hereinafter: ‘Law No 159-A/2015’) has gradually repealed the discount measures of Law No 75/2014 with effect from 1 January 2016.

8. Article 2 of that law provides that “[t]he salary reduction of Law No. 75[2014] [...] shall be withdrawn in phases in three-monthly steps during 2016 as follows:

- a) withdrawal of 40% for salaries paid from 1 January 2016;
- b) withdrawal of 60% for salaries paid from 1 April 2016;
- c) withdrawal of 80% for salaries paid from 1 July 2016;
- d) complete withdrawal of the reduction in salaries paid from 1 October 2016.”

III. Main proceedings, preliminary question and procedure before the Court

9. The ASJP, on behalf of some of its members, judges of the Tribunal de Contas (Court of Auditors), a special administrative appeal is lodged seeking annulment of the

administrative decisions taken on the basis of Article 2 of Law No 75/2014, which introduced a temporary reduction in salary for the persons listed in that article who work in the Portuguese public sector, including magistrates(13). The judges represented by that association also request reimbursement of the amounts deducted from their salaries with effect from October 2014, plus statutory default interest, and a declaration that they are entitled to payment of their salaries without that reduction.

10. In support of this action, the ASJP submits that the contested salary reduction measures infringe the 'principle of judicial independence', which is laid down in Article 203 of the Portuguese Constitution(14) and enshrined in both Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter.

11. The Supremo Tribunal Administrativo states in its order for reference that, since the expenditure control measures, embodied in the salary reduction at issue in the main proceedings, were taken in the context of reducing the excessive deficit in Portugal – regulated and supervised by the institutions of the European Union – followed by financial assistance – granted and governed by legal acts of the Union, there can be little doubt that such measures were taken within the framework of Union law or are at least of European origin.

12. He goes on to point out that the discretionary power which the Portuguese State enjoys, in consultation with the institutions of the Union, in giving concrete form to its budgetary policy intentions does not, however, exempt it from the obligation imposed on it under Article 51(1) of the Charter to comply with the general principles of EU law, including that of judicial independence.

13. In this regard, he notes that the effective protection of the Union's legal order the rights arising under the second subparagraph of Article 19(1) TEU are guaranteed in the first instance by the national courts and that citizens of the Union have the right, under Article 47 of the Charter, to the independence and impartiality of those courts. According to the referring court, everything indicates that the independence of the courts and tribunals is also guaranteed by guarantees as to the legal status of their members, in particular as regards working conditions, which is why the unilateral and continuous reduction in the salaries of the clients of the applicant in the main proceedings is contested.

14. Consequently, by decision of 7 January 2016, received at the Court on 5 February 2016, the Supremo Tribunal Administrativo decided to stay the proceedings and to refer the following question for a preliminary ruling:

'In view of the imperative requirement to eliminate the excessive budget deficit and the financial assistance provided for in provisions [of EU law], must the principle of judicial independence – as it follows from the second subparagraph of Article 19(1) TEU, Article 47 of the [Charter] and the case-law of the Court of Justice – be interpreted as precluding the salary reduction measures to which magistrates in Portugal are subject, on the ground that they have been imposed unilaterally and continuously by other public authorities/bodies, as is apparent from Article 2 of Law No 75/2014]?'

15. Written observations were submitted by the ASJP, the Portuguese Government and the European Commission. Representatives of the Portuguese Government and the European Commission were present at the hearing on 13 February 2017.

IV. Analysis

16. Before examining the merits of the reference for a preliminary ruling, I would like to draw attention to the fact that two objections have been raised in this case: one objection that the reference is inadmissible and one objection that the Court lacks jurisdiction. As regards the order in which the two objections should be dealt with,

I note that the jurisdiction of the Court should, in principle, be examined first. Nevertheless, it seems to me appropriate in this Opinion to deal first with the admissibility of the reference for a preliminary ruling, since in the present case it raises less complex questions than the examination of the jurisdiction of the Court, and since that examination is more closely linked to the provisions whose interpretation is sought, that is to say to the substantive analysis, which follows immediately thereafter.

A. Admissibility of the request for a preliminary ruling

17. The Portuguese Government and the Commission have raised two types of complaint which are capable of affecting the admissibility of this reference for a preliminary ruling. The first concerns the imprecise reasoning of the order for reference, the second the fact that the national measures contested in the main proceedings had already been withdrawn at the time the case was brought before the Court.

1. Gaps in the referral decision

18. In its written and oral observations, the Commission first argues that the order for reference is defective, in particular since it neither clearly indicates which case-law of the Court is relevant for the interpretation of the provisions of EU law referred to in the question referred for a preliminary ruling nor the reasons why it selected those provisions⁽¹⁵⁾, and that it follows that the Court must declare that it has no jurisdiction to answer that question.

19. However, I am of the opinion that the complaints thus raised against the content of the order for reference may affect the admissibility of the reference for a preliminary ruling rather than the jurisdiction of the Court.⁽¹⁶⁾

20. It is indeed essential, as the Commission points out, that the referring court formulates its request clearly and precisely, since that document constitutes the sole basis for the proceedings before the Court, both for the Court itself and for the participants in the proceedings.⁽¹⁷⁾ The substantive requirements which the request for a preliminary ruling must satisfy are explicitly set out in Article 94 of the Rules of Procedure of the Court of Justice, of which the referring court is expected, in the context of the cooperation established by Article 267 TFEU, to be aware and which it must scrupulously observe. It is particularly necessary for the national courts to set out, in the order for reference itself, the legal context of the main proceedings and to make clear not only the reasons for choosing the provisions of EU law whose interpretation is sought but also the relationship between those provisions and the national legislation applicable to the dispute.⁽¹⁸⁾

21. In the present case, the reasoning of the decision to refer is particularly short, particularly from two important perspectives, so that one may wonder whether the request for a preliminary ruling it contains is admissible.

22. First, as regards the relationship between the contested national measures and the provisions whose interpretation is sought in the question referred for a preliminary ruling – namely the second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter – the referring court is not very clear, since it merely indicates that, in its view, those provisions give rise to a general principle of judicial independence which the measures in question may have infringed,⁽¹⁹⁾ without providing further details.

23. Secondly, the question referred for a preliminary ruling refers to the ‘case-law of the Court of Justice’ from which this principle of judicial independence is also said to derive, but the grounds for the order for reference do not cite any decision of that Court to that effect. The referring court merely relies on the existence of ‘numerous [...] judgments’ of the Court concerning the concept of ‘court or tribunal’ within the meaning of Article 267 TFEU in which the independence of the body which had requested a preliminary ruling was taken into account, without however also

but to mention one of those - according to him relevant - judgments. In the absence of adequate information, I do not think it is necessary to rule on this aspect of the question submitted to the Court.

24. Notwithstanding the gaps in the order for reference noted above, it seems to me, in the light of all the information obtained in that order and during the exchange of views, that the Court is nevertheless sufficiently informed to be able to rule on the possible interpretation of Article 19 TEU and Article 47 of the Charter and, therefore, to be able to give a useful answer to the question referred.(20)

2. Withdrawal of the contested measure before the Court

25. In its written observations, the Portuguese Government argued that the request for a preliminary ruling was inadmissible because, at the time it was brought before the Court, it had become devoid of purpose owing to changes in Portuguese national legislation which, in the course of 2016, led in stages to the full restoration of the salary rights at issue in the main proceedings. That Government concluded from this that the Court no longer needed to answer the question referred to it, since it had become hypothetical.(21)

26. At the hearing, the Government confirmed that the salary reduction in the public sector resulting from Law No 75/2014 was phased in by Law No 159-A/2015 between 1 January and 1 October 2016(22) in its entirety – but without retroactive effect. It follows that the loss which the persons represented by the applicant in the main proceedings claim to have suffered as a result of the salary reduction with effect from October 2014 continued into the past and until 1 October 2016, on which date the salaries of all persons employed in the public sector to whom that reduction had applied were restored to their previous level.

27. The Portuguese Government, however, argued that the question referred for a preliminary ruling concerned the alleged infringement of judicial independence caused by Law No 75/2014, a potential problem that had already been resolved at the time of the referral to the Court on 5 February 2016 by the repeal of the effects of that law by Law No 159-A/2015, adopted on 30 December 2015 and entering into force on 1 January 2016. It added that the effects of Law No 75/2014 prior to its repeal, as relied on by the ASJP, were exclusively of a property-law nature and that, in its view, that problem did not form part of the subject-matter of the request for a preliminary ruling.

28. In this regard, I would like to point out that there is a presumption of relevance to the questions concerning the interpretation of EU law given by the national court within the factual and legal context which it is its own responsibility to establish, the correctness of which is not for the Court to verify. The Court may reject a request from a national court only where it is clear that the interpretation of EU law sought bears no relation to the actual facts of the main action or its purpose, where the problem is hypothetical and where the Court does not have before it the factual or legal material necessary to give a useful answer to the questions submitted to it. (23)

29. According to settled case-law, it is clear from both the wording and the scheme of Article 267 TFEU that the preliminary ruling procedure presupposes that a dispute is actually pending before the national court, in the context of which it must give a ruling taking into account the preliminary ruling. (24) Consequently, where the main proceedings had already ceased to have a purpose at the time when the referring court referred the case to the Court, the Court declared the request for a preliminary ruling inadmissible, (25) whereas a declaration that there is no need to adjudicate is in principle reserved for cases in which the relevant incident or event occurred in the course of the proceedings before the Court. (26)

30. In particular, the Court shall not rule on a request for a preliminary ruling if the national provisions initially applicable to the main proceedings have been repealed or not

longer apply because of their unconstitutionality.(27) However, the Court has held that the fact that an amendment to the national legislation concerned was imminent does not affect the admissibility of the request for a preliminary ruling if it is apparent from the information contained in the request that an answer from the Court to the questions referred will determine the outcome of the main proceedings.(28)

31. In the present case, I consider that it is not clear from the information submitted to the Court that the interpretation of EU law sought is unrelated to the subject matter of the main proceedings or that the issue raised is hypothetical in nature.

32. Contrary to what the Portuguese Government argues, the dispute before the referring court does not concern judicial independence as such, since the principle of judicial independence was invoked solely as a plea in support of the application for annulment of the allegedly unlawful administrative decisions reducing the salaries of the persons represented by ASJP and for reimbursement of the amounts wrongly withheld from their salaries under Law No 75/2014.

33. Furthermore, since Law No 159-A/2015, which amended Law No 75/2014, had not, at the date on which the request for a preliminary ruling was lodged, (29) reversed the contested salary reductions either in the past or immediately, in their entirety, it appears that, as at that date, there was still an obligation on the referring court – which considered it possible that the national legislation at issue infringed EU law – to rule on the subject-matter of the action and, consequently, a need for the Court to answer the question referred for a preliminary ruling.

34. In view of the foregoing, I consider that this request for a preliminary ruling is admissible.

B. Jurisdiction of the Court

35. In support of its action in the main proceedings, the applicant in the main proceedings alleges that the contested administrative decisions are unlawful, on the ground that the national legislation implementing them, namely Law No 75/2014, is not consistent with EU law, since it infringes the ‘principle of judicial independence’ as it follows, according to that party, from both the second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter. The referring court adopts this common approach to both provisions not only in the wording of the question referred for a preliminary ruling but also in the grounds for that question.

36. In order to rule on the objections of lack of jurisdiction raised by the Portuguese Government and the Commission, I consider that an independent analysis of the second subparagraph of Article 19(1) TEU is necessary, separate from that of Article 47 of the Charter, since the criteria for the applicability of those provisions and, therefore, for the question whether the Court has jurisdiction to interpret them, are, in my view, different.

1. Article 19, paragraph 1, second subparagraph, TEU

37. In their written and oral observations, the Portuguese Government and the Commission have not explicitly stated the reasons why, in their view, the Court would not have jurisdiction to rule on the separate interpretation of Article 19 TEU. In fact, they argued at length that the national legislation at issue in the main proceedings does not constitute a measure implementing Union law within the meaning of Article 51 of the Charter, from which, in their view, it follows that there is no need to interpret Article 47 of the Charter, and it seems to me that they have proposed similar reasoning in relation to Article 19 TEU.(30)

38. However, I consider that an extensive interpretation – or even an interpretation by analogy – is not possible in this regard, given the specific wording of Article 19 TEU, which differs from that of Article 51(1) of the Charter, to which provision I shall return later(31), but which I have already referred to

point out that it limits the scope of the Charter to measures of the Member States implementing provisions of Union law.

39. Without prejudging the substantive analysis, which will examine the content and scope of Article 19 TEU(32) will be determined in more detail, it must now be determined whether the Court has jurisdiction in the present case to interpret that article by reason of the possible applicability – in a context such as that in the main proceedings – of its provisions and, in particular, of the second subparagraph of paragraph 1 thereof, to which the question referred for a preliminary ruling refers.

40. Under that second paragraph, 'Member States shall provide remedies sufficient to *ensure effective legal protection in the fields covered by Union law*'.(33) That last phrase, which is characteristic of that provision, is, in my view, decisive for assessing whether the Court has jurisdiction to interpret it in the present case.

41. In my view, the effective judicial protection with access to adequate remedies to which individuals must be able to rely under this paragraph is required of the Member States when national courts exercise their judicial activity in areas covered by EU law, that is to say, as European courts. I consider that this may be the case for courts dealing with the system at issue in the main proceedings, since they may be required to decide disputes to which EU law applies and for which the possibility of having recourse to such remedies must be guaranteed.

42. That finding is, in my view, sufficient to hold that the Court has jurisdiction in the present case to interpret the second subparagraph of Article 19(1) TEU. That jurisdiction must now be demonstrated for the interpretation of Article 47 of the Charter, as requested, since the criteria for the application of that plea are not formulated in the same way as those for the application of Article 19 TEU, even if those different criteria may lead to the same result.

2. Article 47 of the Charter

43. According to settled case-law, the fundamental rights guaranteed within the EU legal order, including the 'right to an effective remedy and to a fair trial', enshrined in Article 47 of the Charter, are applicable in all situations governed by EU law, but not outside them. (34) Thus, Article 51(1) of the Charter provides that the provisions of the Charter are addressed to the Member States only 'when they are implementing Union law', in accordance with the Court's case-law on that concept. (35) Article 6(1) TEU, which confers binding force on the Charter, provides, like Article 51(2) of the Charter, that the provisions of the Charter shall in no way extend the competences of the Union as defined in the Treaties. Consequently, where a legal situation does not fall within the scope of EU law, the Court has no jurisdiction to hear it and any provisions of the Charter which may be relied upon cannot in themselves constitute a basis for such jurisdiction.(36)

44. In the present case, both the Portuguese Government and the Commission argue that the requirements are not met the conditions under which it could be concluded that the adoption and implementation by the Portuguese Republic of the measures pursuant to Article 2 of Law No 75/2014 implements EU law within the meaning of Article 51 of the Charter and that, therefore, the Court manifestly lacks jurisdiction to interpret Article 47 of the Charter.

45. I recall that the Court apparently declared itself incompetent to answer the substantive question to previous requests for a preliminary ruling, also submitted by Portuguese courts, on the ground that the order for reference did not contain any specific information allowing it to be assumed that the national measures at issue in those cases, which are comparable to those at issue in the main proceedings(37), were intended to implement EU law within the meaning of the aforementioned Article 51(38).

Unlike in those cases, however, in this case there does not appear to be any *obvious* lack of jurisdiction, since

the referring court has provided more explicit indications, albeit brief ones, which suggest that the present case involves the implementation of EU law.

46. The referring court explains that the salary reduction measures referred to in Article 2 of Law No 75/2014 are justified by compelling reasons of budgetary consolidation; it then lists a series of measures of EU law concerning the excessive public deficit of the Portuguese State and the financial assistance granted to that Member State. (39) Nevertheless, it is not easy to identify the reasons why that court considers that there is a direct link between the measures at issue in the main proceedings and one or other provision of EU law, since it does not elaborate on this point. (40)

47. Thus, the referring court does not specify the legal framework - as regards the provisions of EU law applicable at the time - within which the contested national measures were adopted. In particular, it does not draw a clear distinction, as the Portuguese Government emphasised at the hearing, between, on the one hand, the stage at which the Portuguese State was bound by EU law rules relating to the reduction of an excessive deficit and, on the other hand, the stage at which the scheme containing the obligations arising from the granting of financial assistance by the Union became applicable. was.

48. As Advocate General Bot pointed out in another case concerning austerity measures taken by a Member State in the context of obligations entered into with the European Community, in order to determine whether the provisions of the Charter are applicable from the perspective of Article 51 thereof(41) – not only the wording of the national provisions in question but also the content of the EU law instruments in which those obligations are laid down. In that regard, he has also rightly pointed out that it is of little relevance that those instruments give the Member State concerned scope for manoeuvre as regards the measures best suited to ensuring compliance with those obligations, since the relevant provisions concern objectives which – unlike mere recommendations addressed by the Council on the basis of Article 126 TFEU to Member States whose government deficit is deemed to be excessive – are sufficiently detailed and precise to constitute specific EU law provisions in that regard.(42)

49. In the present case, the referring court does not rely on the wording of Law No 75/2014 to characterise the relationship between that law and EU law. Indeed, that law does not refer anywhere to an act of EU law, unlike the explanatory memorandum to the draft law which led to its adoption, which demonstrates the relationship with budgetary obligations arising from EU law.(43)

50. By contrast, the referring court, like the ASJP, relies in particular on the agreement on an economic and financial adjustment programme concluded by the Portuguese State in May 2011(44) and, lastly, on Council Implementing Decision 2012/409 of 10 July 2012 granting Union financial assistance to Portugal, as well as on the Council Recommendation of 18 June 2013 with a view to putting an end to the excessive government deficit in Portugal.

51. In that regard, I would point out that, by their very nature, recommendations of the EU institutions – unlike decisions – are not binding acts. (45) Furthermore, I agree with the Portuguese Government (46) and the Commission that the abovementioned recommendation, which is based in particular on Article 126(7) TFEU, does not contain sufficiently specific and precise objectives to allow the Portuguese State to be considered to have implemented requirements of EU law within the meaning of Article 51 of the Charter by virtue of that recommendation.

52. As regards Implementing Decision 2012/409, mentioned by the referring court, I would point out that it was replaced by Council Implementing Decision 2014/234 of 23 April 2014, which was therefore applicable *ratione temporis* at the time when the contested measures were adopted pursuant to Law No 75/2014, adopted on 12 September 2014. Article 1 of the latter decision amended Implementing Decision 2011/344, which initially laid down the conditions for the grant of financial assistance

assistance to the Portuguese Republic by the Union in line with Regulation No 407/2010. (47) It is apparent from paragraph 2 of that article that the Portuguese State was required to take specific measures in the course of 2014, 'in line with the provisions of the Memorandum of Understanding', and not merely general ones, (48) which, in the context of 'the 2015 consolidation strategy', included in particular 'the Government developing in 2014 a single salary scale, to be introduced in 2015, aimed at rationalising and ensuring consistency in remuneration policies for all careers in the public sector'. (49) The discretion which that Member State certainly enjoyed in the exercise of its budgetary powers to determine which precise economic corrective measures it considered most appropriate for achieving the objectives thus prescribed does not affect that analysis. (50)

53. Although serious doubts may arise from the fact that the order for reference is not very clear on this issue, I am nevertheless inclined to take the view that the adoption of measures to reduce salaries in the public sector under Article 2 of Law No 75/2014, which is at issue in the main proceedings, implements provisions of EU law within the meaning of Article 51 of the Charter and that, consequently, the Court has jurisdiction to answer the request for a preliminary ruling also in so far as it concerns Article 47 of the Charter.

C. On the merits

1. Subject of the preliminary question

54. In support of its claims, the ASJP argues that the legal position of sitting magistrates should not be confused with the legal position of government officials in general, who find themselves in a more uncertain situation. Relying on, *inter alia*, (51) the European Charter on the Statute for Judges⁽⁵²⁾ adopted under the auspices of the Council of Europe, it states that the stability of the remuneration of serving judges and its setting at a level which is resistant to attempts from outside to influence their decisions makes it possible to comply, in particular, with the principles of independence and impartiality, which are safeguards for judicial activity. It argues that the principle of judicial independence, in particular in financial terms, which derives from Article 19 TEU and Article 47 of the Charter, precludes decisions to reduce salaries, such as those at issue in the main proceedings, which are taken unilaterally by the executive and legislative authorities of a Member State.

55. In the same vein, the Court is essentially asked in the order for reference to determine whether there is a general principle of EU law requiring the authorities of the Member States to respect the independence of national courts and, as regards the circumstances of the main proceedings, more specifically to leave their salaries intact at a level sufficient to enable them to perform their duties freely.

56. The referring court considers that such a principle and such consequences flow from both the second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter, (53) which provisions the Court will, in my view, have to interpret separately (54) if it considers that it has jurisdiction to interpret them. (55) Like the Portuguese Government and the Commission, I do not share the referring court's substantive position for the reasons set out below.

2. Interpretation of the second subparagraph of Article 19(1) TEU

57. In support of their argument that the second subparagraph of Article 19(1) TEU expresses a general principle of EU law which affirms judicial independence and which precludes the national measures at issue in the main proceedings, the referring court and the ASJP argue that, from a functional point of view, the courts sitting in the Member States are also European courts, since, in particular by virtue of that provision, they primarily ensure the effective protection of the rights arising from the EU legal order.

58. Although the second subparagraph of Article 19(1) TEU provides that 'Member States shall provide remedies sufficient to ensure *effective judicial protection* in the fields covered by Union law', (56) and the magistrates of the national courts responsible for that purpose contribute to such judicial protection, the fact remains that the interpretation of the wording of that provision requires that it be examined in its context.

59. In that context, I would point out that Article 19 TEU is included in Title III of that Treaty, entitled 'Provisions governing the institutions', which lays down a number of general rules concerning the framework conditions within which the various institutions of the European Union –
and in particular the Court of Justice of the European Union referred to in the aforementioned Article 19 – exercise the powers conferred on them.

60. Furthermore, in the light of the provisions of paragraphs 1 to 3 of Article 19 TEU, it seems to me that the aforementioned concept of 'effective judicial protection' was developed in close connection with the exercise of the functions of the Court of Justice of the European Union:

the first three paragraphs are devoted to its composition and powers. In particular, the first subparagraph of paragraph 1 confers on that institution, which consists of both the Court of Justice and the General Court, the task of ensuring that in the interpretation and application of the Treaties the law is observed, (57) it being noted that there are exceptions to the 'rule of general jurisdiction' laid down in that paragraph. (58)

61. It follows from case law that the second paragraph of the aforementioned paragraph 1 once again sets out the obligation of the Member States to confirm that they must 'provide a system of remedies and procedures capable of ensuring respect for the fundamental right to effective judicial protection'. (59) This second paragraph is therefore not directly aimed at national courts, but is intended to ensure that remedies exist in the Member States so that every individual can enjoy such protection in all areas where EU law applies. This requirement is linked to the fact that judicial review of compliance with the legal order of the European Union is ensured not only by its own courts but also, by virtue of the two subparagraphs of the aforementioned paragraph, in cooperation with national courts. (60)

62. The Court has emphasised that that obligation also follows from Article 47 of the Charter with regard to measures taken by the Member States for the implementation of EU law within the meaning of Article 51(1) of the Charter. (61) The first paragraph of Article 47 expressly grants everyone whose rights and freedoms guaranteed by EU law are violated the right to an effective remedy before a tribunal, in compliance with the conditions laid down in that article.

Without prejudging the interpretation of that article and its possible consequences with regard to the facts of the main proceedings, (62) I would point out at this stage that the purpose and content of Article 47 are different from those of Article 19 TEU.

63. As regards Article 19 TEU, the Court has held that it is a matter for the domestic law of each Member State to designate, in compliance with the requirements laid down in particular in the second subparagraph of paragraph 1 thereof, the courts or tribunals having jurisdiction and to lay down the detailed rules of procedure for actions for the protection of the rights which individuals derive from EU law. (63) It seems to me that the purpose of that subparagraph, which requires Member States to provide the remedies necessary to protect those rights effectively, is primarily procedural.

64. In the light of the foregoing, I agree with the Portuguese Government (64) that the concept of 'effective judicial protection' within the meaning of the second subparagraph of Article 19(1) TEU should not be confused with the 'principle of judicial independence' referred to in the question referred and which is said to flow from that provision. (65)

65. Furthermore, it seems to me that the difference between, on the one hand, the right to effective judicial protection, which must be guaranteed to the individuals of the Member States by means of adequate legal remedies, and, on the other hand, the right to a trial by judges who exercise justice in a completely independent manner, which is also recognised in the interests of those individuals, is clear, having regard to both the title and the wording of Article 47 of the Charter, which distinguishes between the two rights. (66) The distinction is made

This is also made clear in the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms⁽⁶⁷⁾, since the 'right to an effective remedy' before a national authority is provided for in Article 13 thereof, while the '[r]ight to a fair trial', including in particular the right of everyone 'to have his case heard by an independent tribunal', is set out in Article 6 thereof⁽⁶⁸⁾, even though the two articles are clearly materially linked⁽⁶⁹⁾. I will return to this when interpreting Article 47 of the Charter.⁽⁷⁰⁾

66. In my view, the obligation imposed on Member States by the second subparagraph of Article 19(1) TEU to provide for a system of 'remedies' is linked only to the right to 'effective judicial protection', as is clear from the wording of that provision, and not to the right to a fair trial before an independent tribunal, which has a substantially different content.

67. Consequently, I consider that the second paragraph must be interpreted as not establishing a general principle of EU law requiring the independence of the judges of all courts of the Member States to be guaranteed.

68. If the Court were to hold that the principle of judicial independence flows directly from the requirement of effective judicial protection laid down in the second subparagraph of Article 19(1) TEU, as the referring court considers, I would consider, in the alternative, in any event that neither that provision nor that principle⁽⁷¹⁾ can be understood as precluding national measures reducing salaries such as those contested by the applicant in the main proceedings, since they are in no way specifically aimed at judges but, on the contrary, are of general application⁽⁷²⁾ since they apply to a large group of persons employed within the public sector.⁽⁷³⁾

3. Interpretation of Article 47 of the Charter

69. Like the ASJP, the referring court submits that, under Article 47 of the Charter, the courts of the Member States must provide effective judicial protection of the rights conferred on citizens by the EU legal order in an independent and impartial manner and that the unilateral salary reduction at issue in the main proceedings may have undermined the independence of the judges concerned.

70. In this regard, I would recall – as Advocate General Wathelet recently explained⁽⁷⁴⁾ – that the Charter, as is apparent from its title⁽⁷⁵⁾ and the wording of Article 47 thereof, recognises, on the one hand, the right to an effective remedy, which is also enshrined in Article 13 of the ECHR, and, on the other hand, the right to a fair trial, including the right of access to an independent and impartial tribunal, which is enshrined in Article 6(1) of the ECHR.

71. Since the content of the aforementioned Article 47 is directly inspired by those provisions of the ECHR,⁽⁷⁶⁾ Article 52(3) of the Charter requires it to be interpreted not only in the light of the explanations to the Charter but also in the light of the case-law of the European Court of Human Rights ('the ECtHR')⁽⁷⁷⁾, so that the rights guaranteed by Article 47 have in principle the same meaning and scope as those granted by the ECHR, although that rule does not prevent EU law from providing more extensive protection. It has been pointed out from the outset⁽⁷⁸⁾ that the protection afforded by Article 47 of the Charter provides protection whose substantive scope is broader than that of the corresponding articles of the ECHR.⁽⁷⁹⁾

72. In the light of the case-law relating to the ECHR and the Protocols annexed thereto,⁽⁸⁰⁾ it seems to me that the 'principle of judicial independence' referred to in this request for a preliminary ruling falls within the right of '[e]very person to have his case heard by an independent and impartial tribunal' under the second paragraph of Article 47 of the Charter,⁽⁸¹⁾ rather than within the 'right to an effective remedy' provided for in the first paragraph of that article.⁽⁸²⁾

73. Both the referring court and the ASJP submit that the principle of judicial independence 'may preclude the salary reduction measures to which magistrates in Portugal are subject, on the grounds that they have been imposed unilaterally and continuously by other public authorities/bodies'.⁽⁸³⁾

74. The ECtHR has repeatedly held that the guarantee of an "independent tribunal" within the meaning of Article 6(1) of the ECHR⁽⁸⁴⁾ not only requires that judges be independent in their legal position⁽⁸⁵⁾ but also in the exercise of their functions. The latter has an internal dimension within the judiciary ⁽⁸⁶⁾, which is not at issue in this case, as well as an external dimension beyond it, which implies that judges must be able to do their work without being influenced by the parties to the proceedings⁽⁸⁷⁾ or by the other powers within the State,⁽⁸⁸⁾ which, in my view, is the only approach advanced by the ASJP. I would stress that the Court has adopted a similar approach when establishing the criteria for assessing whether a national court is independent.⁽⁸⁹⁾

75. As regards, more specifically, the independence of members of a judicial body from the point of view of their remuneration, the ECtHR has accepted the interdependence between the two by holding that 'the failure to pay judges their remuneration in a timely manner is incompatible with the need to ensure that they are able to exercise their judicial functions independently and impartially, resistant to external pressures aimed at influencing their decisions and conduct', emphasising in this regard that 'judicial independence is a sensitive issue'.⁽⁹⁰⁾

76. This analysis is based on several Council of Europe legal instruments which mention such concerns. Article 6 of the European Charter on the Statute for Judges, which has no binding effect, states that the remuneration of judges must be set at a level which ensures that they are not exposed to any pressure which could undermine their independence, even though the level of such remuneration may vary from one judge to another on the basis of objective criteria, such as the importance of the duties assigned to them.⁽⁹¹⁾ Furthermore, recommendations of the Committee of Ministers⁽⁹²⁾ have urged that '[t]he remuneration of judges should be proportionate to their role and responsibilities and at a level which enables them to withstand any external pressure which may influence their decisions' and that '[s]pecific legal provisions should be adopted to make it impossible to make reductions in the salary of judges specifically targeted'.⁽⁹³⁾

77. In the light of the foregoing, I consider that the right of everyone to have his case heard by an independent tribunal, within the meaning of Article 47 of the Charter, requires that the independence of the members of that tribunal be guaranteed by providing them, having regard to the responsibilities they bear, with a remuneration that is sufficiently high and stable to protect them from any risk of external interference or pressure prejudicial to the neutrality of the judicial decisions which they are called upon to take.

78. While the level of remuneration of judges must be consistent with the importance of the public function which they perform, that amount must not be disproportionate to economic and social reality and, in particular, to the average standard of living in the State in which the persons concerned perform their duties.⁽⁹⁴⁾ Furthermore, reasonable stability of their income means, in my view, that it must not vary over time to such an extent as to jeopardise the independence of their judgment, but not that any change is ruled out.

79. More specifically, in a period of serious economic crisis such as that which prevailed in the period preceding the adoption of the measures at issue in the main proceedings, ⁽⁹⁵⁾ the principle of judicial independence cannot be understood as precluding a reduction in the remuneration of judges, even though such a reduction must of course remain within reasonable proportions in order to avoid making them susceptible to any pressure that may be brought to bear on them. A fair balance must be struck, as the Portuguese Government submits, between the general interest of the Community and the particular interest of the judges, who are responsible for ensuring that the rights conferred on individuals are respected.

80. Moreover, the contested discount measures – as I(96) as the Portuguese Government(97) and the Commission have already emphasised – does not concern only sitting magistrates but a large number of people working in the public sector. Since the measures were by no means aimed exclusively or even specifically at judges, it cannot be assumed that the ‘other public authorities/bodies’ mentioned in the question referred would have attempted to unbalance members of the judiciary, especially since members of both the legislature and the executive were affected by exactly the same austerity measures under Article 2 of Law No 75/2014.

81. Consequently, I consider that Article 47 of the Charter should be interpreted as meaning that does not oppose the adoption of national measures such as those contested in the main proceedings, since they do not infringe the principle of judicial independence laid down in that article.

82. A contrary interpretation would in practice have the consequence, in my view regrettable, that in the event of a serious economic crisis the Member States would be deprived of the possibility of a necessary – not exclusively concerning judges and not disproportionate – intervention in the salaries of persons who are part of the public sector in the broad sense.

V. Conclusion

83. In the light of the foregoing, I propose that the Court answer the question referred for a preliminary ruling by the Supremo Tribunal Administrativo as follows:

“The second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union must be interpreted as not precluding general measures to reduce salaries in the public sector to which judges are subject under national legislation such as that at issue in the main proceedings.”

Original language: French.

Article 19 TEU reads as follows: ‘1.

The Court of Justice of the European Union shall comprise the Court of Justice, the General Court and specialised courts. It shall ensure that in the interpretation and application of the Treaties the law is observed.

Member States shall provide remedies sufficient to ensure effective legal protection in the fields covered by Union law.

The Court of Justice shall consist of one judge from each Member State. It shall be assisted by Advocates-General. [...]

The Court of Justice of the European Union shall give judgment in accordance with the Treaties [...].”

---

3 Article 47 of the Charter, entitled ‘Right to an effective remedy and to a fair trial’, provides in its first and second paragraphs: ‘Everyone whose rights and freedoms guaranteed by the law of the Union are violated has the right to an effective remedy before a tribunal in compliance with the conditions laid down in this Article.

Everyone has the right to a fair and public hearing within a reasonable time,

by an independent and impartial tribunal previously established by law. Everyone shall have the possibility of being advised, defended and represented.”

---

4 OJ 2010, L 125, p. 44 and corrigendum OJ 2014, L 106, p. 46.

---

5 OJ 2010, L 118, p. 1.

---

6 The original English document can be found at the following web address: <https://www.imf.org/external/np/loi/2011/prt/051711.pdf>.

---

7 OJ 2011, L 159, p. 88.

---

8 OJ 2012, L 192, p. 12.

---

9 OJ 2014, L 125, p. 75.

---

10 Original English document: Council recommendation with a view to bringing an end to the situation of an excessive government deficit in Portugal, June 18, 2013, 10562/13.

---

11 *Diário da República*, 1st series, No. 176 of 12 September 2014, p. 4896. Draft Law No. 239/XII, approved by the Council of Ministers on 3 July 2014 and which led to Law No. 75/2014, can be consulted at the following address: <https://www.parlamento.pt/ActividadeParlamentar/Paginas/DetailheDiplomaAprovado.aspx?BID=18267>.

---

12 *Diário da República*, 1st series, no. 254 of December 30, 2015, p. 10006-(4). The text of Law No. 159-A/2015 can also be consulted at the following web address: <http://www.parlamento.pt/ActividadeParlamentar/Paginas/DetailheDiplomaAprovado.aspx?BID=19068>.

---

13 As regards that category, see the list in the aforementioned Article 2, paragraph 9, point (f).

---

14 According to Article 203, “the courts shall be independent and subject only to the law”.

---

15 The Commission also argues that the referring court does not explain the reasons why the magistrates were affected in particular by a national measure which concerns a large number of office-holders. Since, in my view, this argument concerns substantive EU law rather than procedural rules, I prefer to deal with it in that context (see points 54 et seq. of this Opinion).

---

16 Where the order for reference does not contain sufficient information on the legal and factual context of the main proceedings or on the reasons justifying the need for an answer to the questions referred for a preliminary ruling in order to resolve the dispute, the Court will generally declare the request for a preliminary ruling inadmissible, in whole or in part (see, in particular, judgments of 18 July 2013, *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, paragraphs 44 to 46, and of 4 May 2016, *Philip Morris Brands and Others*, C-547/14, EU:C:2016:325, paragraphs 47 to 53, and order of 8 September 2016, *Google Ireland and Google Italy*, C-322/15, EU:C:2016:672, paragraph 15 et seq.).

---

17 The order for reference must provide sufficient information, firstly to the Court, to enable it to give a useful answer to the question referred for a preliminary ruling and, secondly, to all the interested parties designated in Article 23 of the Statute of the Court of Justice of the European Union – and in particular the 28 Member States – to whom the order for reference is served after translation, so that they can submit any observations.

---

18 The Court has repeatedly recalled these rules in its case-law (see, in particular, the passages in the judgments referred to in footnote 16 of this Opinion and the case-law cited therein) and in its ‘Recommendations to national courts and tribunals on the initiation of preliminary ruling proceedings’, updated in 2016 (OJ 2016 C 439, pp. 1 to 8, and in particular paragraphs 14 to 18 and the summary annex ‘Essential elements of a request for a preliminary ruling’). See also Gaudissart, MA, ‘Les recommandations de la Cour de justice aux juridictions nationales, relatives à l’introduction de procédures préjudicielles’, *Journal de droit européen*, 2017 No 2, p. 42 et seq.

---

19 With regard to the reasoning of the referral decision, see points 11 et seq. of this Opinion.

---

20 See, by analogy, judgments of 12 February 2015, *Surgicare* (C-662/13, EU:C:2015:89, paragraphs 16 to 23), and of 11 June 2015, *Lisboagás GDL* (C-256/14, EU:C:2015:387, paragraphs 24 to 27).

---

21 The Portuguese Government has put forward these arguments in the alternative, in the event that the Court were to declare itself competent to rule on the request for a preliminary ruling.

---

²² See points 7 and 8 of this Opinion.

---

²³ See, in particular, judgments of 8 December 2016, *Eurosaneamientos and Others* (C-532/15 and C-538/15, EU:C:2016:932, paragraph 28), and of 21 December 2016, *Associazione Italia Nostra Onlus* (C-444/15, EU:C:2016:978, paragraph 36).

---

²⁴ See, in particular, judgment of 26 February 2015, *Matei* (C-143/13, EU:C:2015:127, paragraph 38), and order of 3 March 2016, *Euro Bank* (C-537/15, not published, EU:C:2016:143, paragraph 32).

---

²⁵ See, in particular, order of the Court of 10 February 2015, *Liivimaa Lihaveis* (C-175/13, not published, EU:C:2015:80, paragraphs 17 to 21).

---

²⁶ See, in particular, judgments of 24 October 2013, *Stoilov i Ko* (C-180/12, EU:C:2013:693, paragraphs 44 to 48), and of 3 July 2014, *Da Silva* (C-189/13, not published, EU:C:2014:2043, paragraphs 34 to 37).

---

²⁷ See, in particular, judgments of 9 December 2010, *Fluxys* (C-241/09, EU:C:2010:753, paragraphs 32 to 34), of 27 June 2013, *Di Donna* (C-492/11, EU:C:2013:428, paragraphs 27 to 32), and order of 3 March 2016, *Euro Bank* (C-537/15, not published, EU:C:2016:143, paragraphs 34 to 36).

---

²⁸ See judgment of 12 January 2010, *Petersen* (C-341/08, EU:C:2010:4, paragraphs 28 and 29).

---

²⁹ I would point out once again that the request for a preliminary ruling was registered on 5 February 2016 and that, although Law No 159-A/2015 entered into force on 1 January 2016, it did not have retroactive effect and was initially only partially implemented (the reduction was 40% for salaries from 1 January 2016, 60% for salaries from 1 April 2016 and 80% for salaries from 1 July 2016), and was only fully implemented with effect from 1 October 2016 (see points 7 and 8 and 26 and 27 of this Opinion). The loss of income claimed by the persons represented by the applicant in the main proceedings had therefore not been fully compensated at the date of the referral to the Court.

---

³⁰ The Portuguese Government has inferred from the case-law on Article 51 of the Charter that the Court clearly lacks jurisdiction to rule on the interpretation of both Article 19 TEU and Article 47 of the Charter. The Commission, for its part, has based the Court's lack of jurisdiction to answer the question referred for a preliminary ruling from the perspective of Article 19 TEU in particular on the fact that the referring court had failed to provide sufficient reasons in its order for reference as to the relationship between EU law and the national legislation applicable to the main proceedings (in my view, this complaint concerns rather the admissibility of the request for a preliminary ruling, which was examined in points 18 et seq. of this Opinion).

---

³¹ See points 44 et seq. of this Opinion.

---

³² Let me first point out that I will be arguing for a different interpretation of Article 19 TEU than that of the ASJP (see points 58 et seq. of this Opinion).

---

³³ My italics.

---

³⁴ In its judgment of 26 February 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, paragraphs 17 to 23), the Court held, in particular, that since '[t]he fundamental rights guaranteed by the Charter must be respected where national legislation falls within the scope of EU law, ... there cannot be cases in which EU law applies without those fundamental rights being applied. The applicability of EU law implies that the fundamental rights guaranteed by the Charter are applicable.' (paragraph 21). See also judgment of 16 May 2017, Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, paragraph 49).

---

³⁵ The Court has emphasised that the concept of 'implementing EU law' within the meaning of Article 51 of the Charter requires that there be some connection between the EU law act and the national measure concerned, which goes beyond the proximity of the matters concerned or the indirect influence of one matter on the other. In that regard, it must be determined, *inter alia*, whether it is intended to implement a provision of EU law, what the nature of that provision is and whether it does not pursue objectives other than those covered by EU law, even if that provision could indirectly affect that law, and whether there is a provision of EU law specific to that area or capable of affecting it (see, in particular, judgments of 10 July 2014, Julián Hernández and Others, C-198/13, EU:C:2014:2055, paragraph 34 et seq., and of 6 October 2016, Paoletti and Others, C-218/15, EU:C:2016:748, paragraph 14 et seq.).

---

³⁶ See, in particular, judgment of 8 November 2016, Lesoochránárske zoskupenie VLK (C-243/15, EU:C:2016:838, paragraph 51 et seq.), as well as orders of 14 April 2016, Târjia (C-328/15, not published, EU:C:2016:273, paragraphs 23 and 24), and of 13 December 2016, Semeraro (C-484/16, not published, EU:C:2016:952, paragraph 43).

---

³⁷ Namely, legal provisions that implemented a salary cut in the public sector in order to limit government spending in Portugal.

---

³⁸ See orders of 7 March 2013, Sindicato dos Bancários do Norte and Others (C-128/12, not published, EU:C:2013:149, paragraph 12), of 26 June 2014, Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins (C-264/12, EU:C:2014:2036, paragraphs 19 et seq.), and 21 October 2014, Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins (C-665/13, EU:C:2014:2327, paragraph 14).

---

39 That list includes most of the actions mentioned in point 4 of this Opinion.

---

40 The referring court refers to an 'Explanatory Memorandum to the 2011 State Budget' by the Minister for Finance and Public Administration, which refers to Decision 2010/288 of the Council of the European Union, without specifying whether that decision was taken into account in the legislative history of Law No 75/2014, which is at issue in the main proceedings.

---

41 See the Opinion of Advocate General Bot in *Florescu and Others* (C-258/14, EU:C:2016:995, points 61 et seq.).

---

42 That case concerned, in particular, the Memorandum of Understanding concluded on 23 June 2009 between Romania and the European Community, as well as Council Decision 2009/459/EC of 6 May 2009 providing Community medium-term financial assistance to Romania (OJ 2009 L 150, p. 8).

---

43 The explanatory memorandum to Bill No 239/XII emphasises that the Portuguese Republic's membership of the European Union and its accession to the euro area oblige it to comply with strict budgetary conditions, which are set out in the TFEU, in the Protocol to that Treaty and in the regulations implementing the Stability and Growth Pact, as well as in the Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union. That memorandum also mentions the possibility of imposing financial sanctions on Member States that exceed the budget deficit reference value. It also refers to the economic adjustment programme agreed with the Commission, the ECB and the IMF. It is added that, since the budgetary discipline imposed by the permanent and unchangeable obligations to which the Portuguese Republic is bound, now that it is part of the European Union and the Eurozone, requires that the total wage bill in the public sector - as an essential part of State expenditure - be kept under control, the bill aims to establish the percentages and limits of the reduction in current salaries from 2011 onwards, while also determining its complete, gradual withdrawal in accordance with the available budgetary margin (see pp. 1-4).

---

44 I would like to emphasise that this first memorandum of understanding, which has subsequently been amended several times - as the Commission indicates in its observations - provided for a three-year programme for the period 'until mid-2014' (see recital 2 of Council Implementing Decision 2011/344).

---

45 Under the fourth and fifth paragraphs of Article 288 TFEU.

---

46 The Government refers in particular to judgment No 574 of 14 August 2014 of the Tribunal Constitucional (Constitutional Court, Portugal), delivered to that effect. That court nevertheless points out that certain specific measures may result from the implementing decisions of the Council in the context of the Union's programme of economic and financial assistance to the Portuguese State.

---

47 According to paragraph 1 of that Article 1, the financial assistance is to be made available to the Portuguese State for a period of three years and six weeks, starting from the first day after the entry into force of Implementing Decision 2011/344. Since the end of the economic reform programme, that State has been subject to a post-programme surveillance, as the Commission referred to it at the hearing (see on this subject:

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-portugal_en).

---

48 A clear distinction must be made between those measures, which are specifically imposed on a Member State, and the budgetary obligations generally imposed on Member States, and in particular on those belonging to the euro area, in particular under the regulations on the Stability and Growth Pact [see, inter alia, recitals 1 to 5 and Article 1 of Council Regulation (EU) No 1177/2011 of 8 November 2011 amending Regulation (EC) No 1467/97 on speeding up and clarifying the implementation of the excessive deficit procedure (OJ 2011 L 306, p. 33)].

---

49 See Article 3(8)(h)(i) and (ii) of Implementing Decision 2011/344 as amended by Article 1 of Implementing Decision 2014/234, as well as the fourth indent of recital 11 thereof, which states that '[t]he Public Expenditure Review and the 2014 consolidation strategy are underpinned by a number of key reforms in the public administration', including 'a revision of the salary scale and the development of a single salary supplement scale'.

---

50 I consider that the adoption by the Portuguese State of Law No 75/2014 was not an 'autonomous initiative going beyond the discretion conferred and limited by EU law', as the Commission argues, but an act aimed at complying with the specific economic obligations it had assumed in order to receive the financial assistance granted to it.

---

51 The ASJP also mentions two evaluation reports on the European judicial systems by the Commission européenne pour l'efficacité de la justice (CEPEJ) (European Commission for the Efficiency of Justice) of the Council of Europe, which can be consulted at the following web address: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/series/default_fr.asp.

---

52 The European Charter on the Statute for Judges, adopted at a meeting on 8-10 July 1998, provides in Article 6, entitled 'Remuneration and social security': '6.1. Judges exercising judicial functions on a professional basis shall be entitled to remuneration sufficient to enable them to withstand pressures designed to influence their decisions and, more generally, their judicial action by undermining their independence and impartiality.'

to touch.

6.2. The remuneration may vary according to seniority, the nature of the position to which he or she is professionally appointed or the importance of the tasks assigned, which shall be assessed on the basis of transparent criteria. [...]"

The article-by-article commentary to this Charter provides useful information on its content (available at the following web address: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=1766477&Site=COE&direct=true#>).

I recall that the question referred for a preliminary ruling refers not only to those articles but also to 'the case-law of the Court of Justice', from which the principle of judicial independence also flows, but that the order for reference does not cite any decision of the Court to that effect.

Although it cannot be ruled out that some considerations relating to Article 47 of the Charter may also provide clarification for the interpretation of Article 19 TEU, and vice versa (see, in particular, Opinion of Advocate General Wathelet in *Berlioz Investment Fund*, C-682/15, EU:C:2017:2, points 38 and 67).

And of course, provided that the request for a preliminary ruling is declared admissible.

My italics.

Article 19, paragraph 2, TEU describes the composition of the Court and the status of its members, while paragraph 3 defines its areas of jurisdiction in terms of the various remedies available to it.

See, in particular, judgment of 19 July 2016, *H v Council and Commission* (C-455/14 P, EU:C:2016:569, paragraphs 39 and 40) concerning derogations in the field of the common foreign and security policy.

See, in particular, judgments of 3 October 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, paragraphs 100 and 101), and of 28 April 2015, *T & L Sugars and Sidul Açúcares v Commission* (C-456/13 P, EU:C:2015:284, paragraphs 49 and 50).

---

⁶⁰ See, in particular, the Opinion of Advocate General Kokott in *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:21, points 34, 116 and 121); judgments of 3 October 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, paragraphs 90 and 99), and of 28 April 2015, *T & L Sugars and Sidul Açúcares v Commission* (C-456/13 P, EU:C:2015:284, paragraph 45), and order of 24 January 2017, *Beul v Parliament and Council* (C-53/16 P, not published, EU:C:2017:66, paragraphs 18 and 19).

---

⁶¹ See judgment of 28 April 2015, *T & L Sugars and Sidul Açúcares v Commission* (C-456/13 P, EU:C:2015:284, paragraph 50). See also judgment of 16 May 2017, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, paragraph 44).

---

⁶² See points 69 et seq. of this Opinion.

---

⁶³ See in particular judgment of 3 October 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, paragraph 102 et seq.).

---

⁶⁴ The Commission has not, either in its written or in its oral observations - or in the alternative - taken a clear position on the interpretation of the second subparagraph of Article 19(1) TEU.

---

⁶⁵ The Portuguese Government rightly emphasises that the principle of effective judicial protection, which aims to guarantee the existence of an appropriate procedure for any individual right or interest protected by law to enforce it in court, must be seen in a completely different perspective than the principle of judicial independence, which guarantees the impartiality of the judicial authority in the face of extrajudicial and unlawful interference in the judicial process

procedure.

---

⁶⁶ The title of Article 47 of the Charter distinguishes between the '[r]ight to an effective remedy', to which the first paragraph of that article is devoted, and the '[r]ight to a impartial trial', which implies the right to an 'independent tribunal', as stated in the second paragraph. See also, to that effect, judgment of 8 November 2016, *Lesoochránárske zoskupenie VLK* (C-243/15, EU:C:2016:838, paragraph 54 et seq.).

---

⁶⁷ Convention signed in Rome on 4 November 1950 (hereinafter: 'ECHR').

---

⁶⁸ The same distinction is made, moreover, in the Constitution of the Portuguese Republic: 'Access to justice and effective judicial protection' is provided for in Article 20 thereof, while the independence of the judiciary is provided for in Article 203 thereof (cited in footnote 14 of this Opinion).

---

⁶⁹ See in particular the judgment of the ECtHR of 26 October 2000 (*Kudýa v. Poland*, CE:ECHR:2000:1026JUD003021096, paragraphs 150-156).

---

⁷⁰ See points 69 et seq. of this Opinion.

---

⁷¹ For the specific consequences of the principle of judicial independence in the main proceedings, see also points 77 et seq. of this Opinion.

---

⁷² However, the fact that those measures were only temporary in nature (Law No 75/2014 entered into force as from October 2014, whereas the salary reduction was repealed in its entirety by Law No 159-A/2015 as of 1 October 2016), as the Portuguese Government argues, does not seem to me to be decisive, since any infringement of a general principle of EU law, even if temporary, would be inherently contrary to EU law, although the seriousness of the infringement would clearly be less than in the case of a permanent infringement.

---

⁷³ See the long list of persons, including in particular both sitting and standing magistrates, in Article 2, paragraph 9, points (a) ('President of the Republic') to (t) ('reserve staff, staff on early retirement or staff at the disposal of the Court [...]') of Law No 75/2014, cited in point 6 of this Opinion.

---

⁷⁴ See Opinion of Advocate General Wathelet in *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:2, points 34 et seq.). See also judgment of 16 May 2017, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, point 54).

---

⁷⁵ Namely "Right to an effective remedy and to a fair trial".

---

⁷⁶ According to the Explanations relating to the Charter of Fundamental Rights (OJ 2007 C 303, p. 17 et seq.), 'the first paragraph [of Article 47 of the Charter] is based on Article 13 of the ECHR' and 'the second paragraph [corresponds] to Article 6(1) of the ECHR' (see 'Explanation on Article 47', first and third paragraphs).

---

⁷⁷ The fact that reference must be made to Article 47 of the Charter only if the situation at issue is subject to EU law (see judgment of 16 May 2017, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, paragraph 54 and the case-law cited) does not preclude the possibility of interpreting that article in the light of the case-law of the ECtHR. See, in particular, judgment of 15 February 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, paragraph 45 et seq.), as well as the examples from the case-law cited by Lebrun, G., 'De l'utilité de l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne', *Revue trimestrielle des droits de l'homme*, 2016, No. 106, especially pp. 439-445.

---

⁷⁸ See Explanations to the Charter "Explanation on Article 47", second and fourth paragraphs, as well as "Explanation on Article 52", where "Article 47, [second and third paragraphs]" is cited as one of the

"[a]rticles the content of which is the same as that of the corresponding articles of the ECHR, but the scope of which is wider".

---

79 In his Opinion in *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:2, point 37), Advocate General Wathelet emphasises that 'Article 47 of the Charter has a broader material scope.

First of all, this provision applies where "the rights and freedoms guaranteed by Union law have been violated" (whether or not they are included in the Charter), whereas the application of Article 13 ECHR requires a violation of the "rights and freedoms set out in [the ECHR]". On the other hand, Article 6(1) ECHR limits the right to a fair trial to situations involving the determination of civil rights and obligations or the determination of the merits of a criminal charge. No such limitation is found in the second paragraph of Article 47 of the Charter" (see also points 61 et seq. of that Opinion).

---

80 In the Explanations to the Charter, the 'Explanation on Article 52' clarifies that in paragraph 3 of Article 52 '[t]he reference to the ECHR applies both to the Convention and to the Protocols annexed to it. The content and scope of the rights guaranteed are determined not only by the text of those instruments but also by the case-law of the [ECtHR] and of the Court of Justice of the European Union. The last sentence of [paragraph 3] is intended to enable the Union to ensure more extensive protection. In any event, the level of protection guaranteed by the Charter may never be lower than that guaranteed by the ECHR.'

---

81 For the sake of clarity, I would point out that the right of access to an independent tribunal within the meaning of Article 47 of the Charter also applies to administrative proceedings, such as those in the main proceedings (see, in particular, *Dutheil de la Rochère, J.*, 'Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne', *Jurisclasser Europe*, issue 160, 2010, paragraph 87). As regards proceedings concerning magistrates from the perspective of Article 6(1) ECHR, see ECtHR judgment of 23 June 2016, *Baka v. Hungary* (CE:ECHR:2016:0623JUD002026112, paragraphs 102 et seq.).

---

82 On the 'right to an effective remedy' referred to in Article 13 ECHR, see in particular the judgment of the ECtHR of 26 October 2000 (*Kudýa v. Poland*, CE:ECHR:2000:1026JUD003021096, paragraph 157).

---

83 See the wording of the question referred for a preliminary ruling and the observations of the ASJP, which states that the decisions on the contested reductions were taken and imposed by the executive and legislative authorities without taking into account the fact that the remuneration of judges contributes to their functional independence. On the other hand, it does not dispute that the clients of the applicant in the main proceedings were actually able to make use of the remedies available to them in Portugal: the referring court is the Supremo Tribunal Administrativo.

---

84 The conditions of independence and impartiality imposed on national courts are certainly interrelated and are sometimes examined together (see, in particular, the judgment ECHR of 21 June 2016, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v Portugal*, CE:ECHR:2016:0621JUD005539113,

point 74). Nevertheless, they remain different concepts, so I will limit my explanation - taking into account the circumstances of the main proceedings – to the first.

---

85 The manner in which the members of the court are appointed, the duration of their term of office or their irremovability are taken into account, inter alia (see, in particular, ECtHR judgment of 18 July 2013, *Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina*, CE:ECHR:2013:0718JUD000231208, paragraph 49).

---

86 This first aspect requires that every judge must be free from directives or pressure from within the judiciary itself, in particular from colleagues to whom he is administratively or hierarchically subordinate (see, in particular, ECtHR judgment of 6 October 2011, *Agrokompleks v. Ukraine*, CE:ECHR:2011:1006JUD002346503, paragraph 137).

---

87 See, in particular, ECtHR judgment of 18 July 2013, *Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina* (CE:ECHR:2013:0718JUD000231208, paragraph 49).

---

88 See, in particular, as regards the legislative branch, ECtHR judgment of 3 September 2013, *MC and Others v. Italy* (CE:ECHR:2013:0903JUD000537611, paragraph 59), and as regards the executive branch, ECtHR judgment of 21 June 2016, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugal* (CE:ECHR:2016:0621JUD005539113, paragraphs 70 and 75).

---

89 See, in particular, judgment of 16 February 2017, *Margarit Panicello* (C-503/15, EU:C:2017:126, paragraph 37 et seq. and the case-law cited).

---

90 Judgment of the ECtHR of 26 April 2016, *Zoubko and Others v. Ukraine* (CE:ECHR:2006:0426JUD000395504, paragraphs 67 and 68), concerning the alleged infringement of Article 1 of the Additional Protocol to the ECHR, which states: ‘Every natural or legal person is entitled to the peaceful enjoyment of his possessions.’

---

91 These provisions are cited in footnote 52 of this Opinion.

---

92 See Recommendation R(94)12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member states on ‘the independence, competence and role of judges’, adopted on 13 October 1994, Principle III, paragraph 1(b), as well as Recommendation CM/Rec(2010)12, ‘Judges: independence, competence and responsibility’, adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 17 November 2010, and the Annex thereto, paragraphs 53-55.

---

⁹³ On the latter aspect, see also Opinion No. 1 (2001) of the Consultative Council of European Judges (CCJE) for the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the rules on the independence and irremovability of judges, of 23 November 2001, point 62.

Also according to the ‘Report on the Independence of the Judicial System – Part I: The Independence of Judges’ of the European Commission for Democracy through Law of the Council of Europe (Venice Commission), of 16 March 2010, ‘[w]hen determining remuneration, account must be taken of the social conditions in the country’ (point 46).

In this regard, the Portuguese Government points out that the adoption of the contested measures was a fundamental choice made by the competent bodies of the Portuguese State, justified by the objective of eliminating the excessive public deficit and by the need for that State to comply with the international obligations arising from the financial assistance received under Union provisions.

See point 68 and footnote 73 of this Opinion.

---

⁹⁷ The Government pointed out that the contested measures were intended, firstly, ultimately to promote the general interest of the community, as defined by the Portuguese State as legislator in accordance with the national Constitution, and, secondly, to ensure a fair and equitable distribution of the burdens entailed by those measures and borne by all officials of State bodies, public sector employees and other public servants.

Print

Language of the document

: Bulgarian Spanish Czech Danish German Estonian Greek English French Italian Latvian Lithuanian Hungarian Maltese Dutch Polish Portuguese Romanian Slovak Slovenian Finnish Swedish Croatian ECLI:EU:C:2017:395

OPINION OF THE ADVOCATE GENERAL

H. SAUGMANDSGAARD ØE

from May 18, 2017 [\(1\)](#)

NLCase C-64/16

Associação Sindical dos Juízes Portugueses

in return for

Tribunal de Contas

[request for a preliminary ruling from the Supremo Tribunal Administrativo (Supreme Administrative Court, Portugal)]

“Reference for a preliminary ruling - Second subparagraph of Article 19(1) TEU - Effective judicial protection - Charter of Fundamental Rights of the European Union - Article 47 - Independence of the judiciary
- National scheme providing for reduction of salaries in the public sector -
“Austerity measures”

I. Introduction

1. The request for a preliminary ruling from the Supremo Tribunal Administrativo (Supreme Administrative Court, Portugal) has been made in proceedings between the Associação Sindical dos Juízes Portugueses (Trade Union of Portuguese Judges; ‘ASJP’) and the Tribunal de Contas (Court of Auditors, Portugal) concerning the reduction in the salaries of the members of that court, which was the result of a law temporarily reducing salaries in the public sector in order to mitigate the effects of the economic crisis in Portugal.

2. The referring court asks whether such a national provision is compatible with the principle of judicial independence, as it follows, in its view, from both the second subparagraph of Article 19(1) TEU(2) as Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union (hereinafter: ‘the Charter’)(3), and from the case-law of the Court of Justice.

3. Before setting out the substantive reasons why I consider that the preliminary question
If the answer to the question is in the negative, I will examine the complaints raised in this case concerning the inadmissibility of the reference for a preliminary ruling and the manifest lack of jurisdiction of this Court.

II. Applicable provisions

A. Union law

4. The main acts of EU law referred to in this case which aimed to reduce the excessive deficit of the Portuguese Republic and to grant it financial assistance are the following:

- Council Decision 2010/288/EU of 2 December 2009 concerning the existence of a excessive deficit in Portugal(4);
- Council Regulation (EU) No 407/2010 of 11 May 2010 establishing a European financial stabilisation mechanism(5);
- Agreement on an economic and financial adjustment programme, better known as the “Memorandum of Understanding”, signed on 17 May 2011 by the
the Portuguese Government, the European Commission, the International Monetary Fund (hereinafter: ‘IMF’) and the European Central Bank (hereinafter: ‘ECB’)(6);
- Council Implementing Decision 2011/344/EU of 30 May 2011 on granting Union financial assistance to Portugal(7), as amended – in particular – by Council Implementing Decision 2012/409/EU of 10 July 2012(8), and by Council Implementing Decision 2014/234/EU of 23 April 2014(9); and
- the Council Recommendation of 18 June 2013 aimed at ending excessive government deficit in Portugal(10).

B. Portuguese law

1. Law No. 75/2014

5. Law No 75/2014, establishing the temporary salary reduction mechanism and the conditions for its reversal (Law No 75/2014 establishing the temporary salary reduction scheme and the conditions for its repeal) of 12 September 2014(11) (hereinafter ‘Law No 75/2014’) aims, according to Article 1(1) thereof, to determine the temporary application of the salary reduction mechanism in the public sector and to establish the principles to be observed in the event of its repeal.

6. Article 2 of that Act, entitled “Salary reduction”, reads as follows:

“1 – The total gross monthly salary of the persons referred to in paragraph 9, if it exceeds EUR 1 500, regardless of whether such persons are performing their duties on that date or, for whatever reason, take up their duties after that date, reduced by:

- a) 3.5% of the total amount of salaries exceeding EUR 1,500 and less than EUR 2,000 amounts;
- (b) 3.5 % of the amount of EUR 2 000, increased by 16 % of the value of the total salary above EUR 2 000, so that the overall reduction is between 3.5 % and 10 % for salaries equal to or above EUR 2 000 and equal to or below EUR 4 165;
- c) 10 % of the total value for salaries exceeding EUR 4 165.

[...]

9 – This Act applies to the officials and persons listed below:

- a) the President of the Republic;
- (b) the President of the Assembleia da República [Parliament of the Republic];
- c) the Prime Minister;
- d) the members of the Assembleia da República;
- e) the members of the government;
- f) the judges of the Tribunal Constitucional [Constitutional Court], the Tribunal de Contas [Court of Auditors] and the Attorney General of the Republic, sitting and standing magistrates of courts, judges and magistrates of administrative courts, tax courts and cantonal courts;
- (g) the representatives of the Republic to the autonomous regions;
- (h) the members of the assembleias legislativas das regiões autónomas [parliaments of the autonomous regions];
- (i) the members of the regional governments;
- j) the local elected representatives;
- (k) members of other constitutional bodies not mentioned in the preceding paragraphs and members of governing bodies of autonomous administrative authorities, in particular those exercising their functions in conjunction with the Assembleia da República;
- l) the members and employees of cabinets, administrative bodies and support services of the officials and bodies referred to in the preceding paragraphs, of the President and Vice-President of the Superior Council of the Judiciary, of the President and Vice-President of the Superior Council of the Administrative and Fiscal Courts, of the President of the Supremo Tribunal de Justiça [Supreme Court], of the President and the Magistrates of the Tribunal Constitucional [Constitutional Court], of the President of the Supremo Tribunal Administrativo, of the President of the Tribunal de Contas [Court of Auditors], of the Provedor de Justiça [Ombudsman] and of the Attorney General of the Republic;
- (m) the military personnel of the Forças Armadas e da Guarda Nacional Republicana (GNR) [Armed Forces and National Republican Guard], including military judges and advisers to the Public Prosecutor's Office, as well as other military forces;
- n) the management staff of the departments of the staff of the President and of the Assembleia da República, of other support services of constitutional bodies, of other departments and bodies of the central, regional or local public administration, and staff performing similar functions for remuneration;
- (o) managers in public service or persons treated as such, members of executive, deliberative, advisory or supervisory bodies or other statutory bodies of public institutions subject to general or special regulations, of public law legal persons whose independence derives from the fact that they are active in the field of regulation, supervision or control, of public undertakings whose share capital is wholly or mainly owned by the public authorities, of public undertakings whose operation has been awarded to a third party, of

institutions from the regional and municipal business sector, from public foundations and from other public institutions;

- (p) employees holding public office in the staff of the President and of the Assembleia da República or in other constitutional bodies, as well as those holding public office in any public law employment relationship, including employees whose legal status is being reclassified or who are on extraordinary leave;
- q) employees of public institutions subject to special arrangements and of public law legal persons whose independence derives from their activities in the field of regulation, supervision or control, including [the employees] of independent regulatory authorities;
- (r) employees of public undertakings whose share capital is wholly or mainly owned by the government, of public undertakings and institutions of the regional and local business sector;
- s) employees and managers of public and private law public foundations and of public institutions not covered by the preceding paragraphs;
- t) reserve personnel, early-retirement personnel or personnel at the disposal of the Member States who are not on active duty and who are eligible for financial benefits linked to the salary of personnel on active duty.

[...]

15 – The provisions of this Article shall be binding and shall prevail over any provisions to the contrary, even if they are special or exceptional provisions, and over instruments of collective labour regulations and employment contracts, which may not override or amend these provisions.

[...].”

2. Act No. 159-A/ 2015

7. Lei n° 159-A/2015, Extinção da redução remuneratória na Administração Pública (Law No. 159-A/2015 repealing the salary reduction in the public sector) of 30 December 2015(12) (hereinafter: ‘Law No 159-A/2015’) has gradually repealed the discount measures of Law No 75/2014 with effect from 1 January 2016.

8. Article 2 of that law provides that “[t]he salary reduction of Law No. 75[2014] [...] shall be withdrawn in phases in three-monthly steps during 2016 as follows:

- a) withdrawal of 40% for salaries paid from 1 January 2016;
- b) withdrawal of 60% for salaries paid from 1 April 2016;
- c) withdrawal of 80% for salaries paid from 1 July 2016;
- d) complete withdrawal of the reduction in salaries paid from 1 October 2016.”

III. Main proceedings, preliminary question and procedure before the Court

9. The ASJP, on behalf of some of its members, judges of the Tribunal de Contas (Court of Auditors), a special administrative appeal is lodged seeking annulment of the

administrative decisions taken on the basis of Article 2 of Law No 75/2014, which introduced a temporary reduction in salary for the persons listed in that article who work in the Portuguese public sector, including magistrates(13). The judges represented by that association also request reimbursement of the amounts deducted from their salaries with effect from October 2014, plus statutory default interest, and a declaration that they are entitled to payment of their salaries without that reduction.

10. In support of this action, the ASJP submits that the contested salary reduction measures infringe the 'principle of judicial independence', which is laid down in Article 203 of the Portuguese Constitution(14) and enshrined in both Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter.

11. The Supremo Tribunal Administrativo states in its order for reference that, since the expenditure control measures, embodied in the salary reduction at issue in the main proceedings, were taken in the context of reducing the excessive deficit in Portugal – regulated and supervised by the institutions of the European Union – followed by financial assistance – granted and governed by legal acts of the Union, there can be little doubt that such measures were taken within the framework of Union law or are at least of European origin.

12. He goes on to point out that the discretionary power which the Portuguese State enjoys, in consultation with the institutions of the Union, in giving concrete form to its budgetary policy intentions does not, however, exempt it from the obligation imposed on it under Article 51(1) of the Charter to comply with the general principles of EU law, including that of judicial independence.

13. In this regard, he notes that the effective protection of the Union's legal order the rights arising under the second subparagraph of Article 19(1) TEU are guaranteed in the first instance by the national courts and that citizens of the Union have the right, under Article 47 of the Charter, to the independence and impartiality of those courts. According to the referring court, everything indicates that the independence of the courts and tribunals is also guaranteed by guarantees as to the legal status of their members, in particular as regards working conditions, which is why the unilateral and continuous reduction in the salaries of the clients of the applicant in the main proceedings is contested.

14. Consequently, by decision of 7 January 2016, received at the Court on 5 February 2016, the Supremo Tribunal Administrativo decided to stay the proceedings and to refer the following question for a preliminary ruling:

'In view of the imperative requirement to eliminate the excessive budget deficit and the financial assistance provided for in provisions [of EU law], must the principle of judicial independence – as it follows from the second subparagraph of Article 19(1) TEU, Article 47 of the [Charter] and the case-law of the Court of Justice – be interpreted as precluding the salary reduction measures to which magistrates in Portugal are subject, on the ground that they have been imposed unilaterally and continuously by other public authorities/bodies, as is apparent from Article 2 of Law No 75[2014]?'

15. Written observations were submitted by the ASJP, the Portuguese Government and the European Commission. Representatives of the Portuguese Government and the European Commission were present at the hearing on 13 February 2017.

IV. Analysis

16. Before examining the merits of the reference for a preliminary ruling, I would like to draw attention to the fact that two objections have been raised in this case: one objection that the reference is inadmissible and one objection that the Court lacks jurisdiction. As regards the order in which the two objections should be dealt with,

I note that the jurisdiction of the Court should, in principle, be examined first. Nevertheless, it seems to me appropriate in this Opinion to deal first with the admissibility of the reference for a preliminary ruling, since in the present case it raises less complex questions than the examination of the jurisdiction of the Court, and since that examination is more closely linked to the provisions whose interpretation is sought, that is to say to the substantive analysis, which follows immediately thereafter.

A. Admissibility of the request for a preliminary ruling

17. The Portuguese Government and the Commission have raised two types of complaint which are capable of affecting the admissibility of this reference for a preliminary ruling. The first concerns the imprecise reasoning of the order for reference, the second the fact that the national measures contested in the main proceedings had already been withdrawn at the time the case was brought before the Court.

1. Gaps in the referral decision

18. In its written and oral observations, the Commission first argues that the order for reference is defective, in particular since it neither clearly indicates which case-law of the Court is relevant for the interpretation of the provisions of EU law referred to in the question referred for a preliminary ruling nor the reasons why it selected those provisions⁽¹⁵⁾, and that it follows that the Court must declare that it has no jurisdiction to answer that question.

19. However, I am of the opinion that the complaints thus raised against the content of the
The order for reference may affect the admissibility of the reference for a preliminary ruling rather than the jurisdiction of the Court.⁽¹⁶⁾

20. It is indeed essential, as the Commission points out, that the referring court formulates its request clearly and precisely, since that document constitutes the sole basis for the proceedings before the Court, both for the Court itself and for the participants in the proceedings.⁽¹⁷⁾ The substantive requirements which the request for a preliminary ruling must satisfy are explicitly set out in Article 94 of the Rules of Procedure of the Court of Justice, of which the referring court is expected, in the context of the cooperation established by Article 267 TFEU, to be aware and which it must scrupulously observe. It is particularly necessary for the national courts to set out, in the order for reference itself, the legal context of the main proceedings and to make clear not only the reasons for choosing the provisions of EU law whose interpretation is sought but also the relationship between those provisions and the national legislation applicable to the dispute.⁽¹⁸⁾

21. In the present case, the reasoning of the decision to refer is particularly short, particularly from two important perspectives, so that one may wonder whether the request for a preliminary ruling it contains is admissible.

22. First, as regards the relationship between the contested national measures and the provisions whose interpretation is sought in the question referred for a preliminary ruling – namely the second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter – the referring court is not very clear, since it merely indicates that, in its view, those provisions give rise to a general principle of judicial independence which the measures in question may have infringed,⁽¹⁹⁾ without providing further details.

23. Secondly, the question referred for a preliminary ruling refers to the ‘case-law of the Court of Justice’ from which this principle of judicial independence is also said to derive, but the grounds for the order for reference do not cite any decision of that Court to that effect. The referring court merely relies on the existence of ‘numerous [...] judgments’ of the Court concerning the concept of ‘court or tribunal’ within the meaning of Article 267 TFEU in which the independence of the body which had requested a preliminary ruling was taken into account, without however also

but to mention one of those - according to him relevant - judgments. In the absence of adequate information, I do not think it is necessary to rule on this aspect of the question submitted to the Court.

24. Notwithstanding the gaps in the order for reference noted above, it seems to me, in the light of all the information obtained in that order and during the exchange of views, that the Court is nevertheless sufficiently informed to be able to rule on the possible interpretation of Article 19 TEU and Article 47 of the Charter and, therefore, to be able to give a useful answer to the question referred.(20)

2. *Withdrawal of the contested measure before the Court*

25. In its written observations, the Portuguese Government argued that the request for a preliminary ruling was inadmissible because, at the time it was brought before the Court, it had become devoid of purpose owing to changes in Portuguese national legislation which, in the course of 2016, led in stages to the full restoration of the salary rights at issue in the main proceedings. That Government concluded from this that the Court no longer needed to answer the question referred to it, since it had become hypothetical.(21)

26. At the hearing, the Government confirmed that the salary reduction in the public sector resulting from Law No 75/2014 was phased in by Law No 159-A/2015 between 1 January and 1 October 2016(22) in its entirety – but without retroactive effect. It follows that the loss which the persons represented by the applicant in the main proceedings claim to have suffered as a result of the salary reduction with effect from October 2014 continued into the past and until 1 October 2016, on which date the salaries of all persons employed in the public sector to whom that reduction had applied were restored to their previous level.

27. The Portuguese Government, however, argued that the question referred for a preliminary ruling concerned the alleged infringement of judicial independence caused by Law No 75/2014, a potential problem that had already been resolved at the time of the referral to the Court on 5 February 2016 by the repeal of the effects of that law by Law No 159-A/2015, adopted on 30 December 2015 and entering into force on 1 January 2016. It added that the effects of Law No 75/2014 prior to its repeal, as relied on by the ASJP, were exclusively of a property-law nature and that, in its view, that problem did not form part of the subject-matter of the request for a preliminary ruling.

28. In this regard, I would like to point out that there is a presumption of relevance to the questions concerning the interpretation of EU law given by the national court within the factual and legal context which it is its own responsibility to establish, the correctness of which is not for the Court to verify. The Court may reject a request from a national court only where it is clear that the interpretation of EU law sought bears no relation to the actual facts of the main action or its purpose, where the problem is hypothetical and where the Court does not have before it the factual or legal material necessary to give a useful answer to the questions submitted to it. (23)

29. According to settled case-law, it is clear from both the wording and the scheme of Article 267 TFEU that the preliminary ruling procedure presupposes that a dispute is actually pending before the national court, in the context of which it must give a ruling taking into account the preliminary ruling. (24) Consequently, where the main proceedings had already ceased to have a purpose at the time when the referring court referred the case to the Court, the Court declared the request for a preliminary ruling inadmissible, (25) whereas a declaration that there is no need to adjudicate is in principle reserved for cases in which the relevant incident or event occurred in the course of the proceedings before the Court. (26)

30. In particular, the Court shall not rule on a request for a preliminary ruling if the national provisions initially applicable to the main proceedings have been repealed or not

longer apply because of their unconstitutionality.(27) However, the Court has held that the fact that an amendment to the national legislation concerned was imminent does not affect the admissibility of the request for a preliminary ruling if it is apparent from the information contained in the request that an answer from the Court to the questions referred will determine the outcome of the main proceedings.(28)

31. In the present case, I consider that it is not clear from the information submitted to the Court that the interpretation of EU law sought is unrelated to the subject matter of the main proceedings or that the issue raised is hypothetical in nature.

32. Contrary to what the Portuguese Government argues, the dispute before the referring court does not concern judicial independence as such, since the principle of judicial independence was invoked solely as a plea in support of the application for annulment of the allegedly unlawful administrative decisions reducing the salaries of the persons represented by ASJP and for reimbursement of the amounts wrongly withheld from their salaries under Law No 75/2014.

33. Furthermore, since Law No 159-A/2015, which amended Law No 75/2014, had not, at the date on which the request for a preliminary ruling was lodged, (29) reversed the contested salary reductions either in the past or immediately, in their entirety, it appears that, as at that date, there was still an obligation on the referring court – which considered it possible that the national legislation at issue infringed EU law – to rule on the subject-matter of the action and, consequently, a need for the Court to answer the question referred for a preliminary ruling.

34. In view of the foregoing, I consider that this request for a preliminary ruling is admissible.

B. Jurisdiction of the Court

35. In support of its action in the main proceedings, the applicant in the main proceedings alleges that the contested administrative decisions are unlawful, on the ground that the national legislation implementing them, namely Law No 75/2014, is not consistent with EU law, since it infringes the ‘principle of judicial independence’ as it follows, according to that party, from both the second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter. The referring court adopts this common approach to both provisions not only in the wording of the question referred for a preliminary ruling but also in the grounds for that question.

36. In order to rule on the objections of lack of jurisdiction raised by the Portuguese Government and the Commission, I consider that an independent analysis of the second subparagraph of Article 19(1) TEU is necessary, separate from that of Article 47 of the Charter, since the criteria for the applicability of those provisions and, therefore, for the question whether the Court has jurisdiction to interpret them, are, in my view, different.

1. Article 19, paragraph 1, second subparagraph, TEU

37. In their written and oral observations, the Portuguese Government and the Commission have not explicitly stated the reasons why, in their view, the Court would not have jurisdiction to rule on the separate interpretation of Article 19 TEU. In fact, they argued at length that the national legislation at issue in the main proceedings does not constitute a measure implementing Union law within the meaning of Article 51 of the Charter, from which, in their view, it follows that there is no need to interpret Article 47 of the Charter, and it seems to me that they have proposed similar reasoning in relation to Article 19 TEU.(30)

38. However, I consider that an extensive interpretation – or even an interpretation by analogy – is not possible in this regard, given the specific wording of Article 19 TEU, which differs from that of Article 51(1) of the Charter, to which provision I shall return later(31), but which I have already referred to

point out that it limits the scope of the Charter to measures of the Member States implementing provisions of Union law.

39. Without prejudging the substantive analysis, which will examine the content and scope of Article 19 TEU(32) will be determined in more detail, it must now be determined whether the Court has jurisdiction in the present case to interpret that article by reason of the possible applicability – in a context such as that in the main proceedings – of its provisions and, in particular, of the second subparagraph of paragraph 1 thereof, to which the question referred for a preliminary ruling refers.

40. Under that second paragraph, 'Member States shall provide remedies sufficient to *ensure effective legal protection in the fields covered by Union law*'.(33) That last phrase, which is characteristic of that provision, is, in my view, decisive for assessing whether the Court has jurisdiction to interpret it in the present case.

41. In my view, the effective judicial protection with access to adequate remedies to which individuals must be able to rely under this paragraph is required of the Member States when national courts exercise their judicial activity in areas covered by EU law, that is to say, as European courts. I consider that this may be the case for courts dealing with the system at issue in the main proceedings, since they may be required to decide disputes to which EU law applies and for which the possibility of having recourse to such remedies must be guaranteed.

42. That finding is, in my view, sufficient to hold that the Court has jurisdiction in the present case to interpret the second subparagraph of Article 19(1) TEU. That jurisdiction must now be demonstrated for the interpretation of Article 47 of the Charter, as requested, since the criteria for the application of that plea are not formulated in the same way as those for the application of Article 19 TEU, even if those different criteria may lead to the same result.

2. Article 47 of the Charter

43. According to settled case-law, the fundamental rights guaranteed within the EU legal order, including the 'right to an effective remedy and to a fair trial', enshrined in Article 47 of the Charter, are applicable in all situations governed by EU law, but not outside them. (34) Thus, Article 51(1) of the Charter provides that the provisions of the Charter are addressed to the Member States only 'when they are implementing Union law', in accordance with the Court's case-law on that concept. (35) Article 6(1) TEU, which confers binding force on the Charter, provides, like Article 51(2) of the Charter, that the provisions of the Charter shall in no way extend the competences of the Union as defined in the Treaties. Consequently, where a legal situation does not fall within the scope of EU law, the Court has no jurisdiction to hear it and any provisions of the Charter which may be relied upon cannot in themselves constitute a basis for such jurisdiction.(36)

44. In the present case, both the Portuguese Government and the Commission argue that the requirements are not met the conditions under which it could be concluded that the adoption and implementation by the Portuguese Republic of the measures pursuant to Article 2 of Law No 75/2014 implements EU law within the meaning of Article 51 of the Charter and that, therefore, the Court manifestly lacks jurisdiction to interpret Article 47 of the Charter.

45. I recall that the Court apparently declared itself incompetent to answer the substantive question to previous requests for a preliminary ruling, also submitted by Portuguese courts, on the ground that the order for reference did not contain any specific information allowing it to be assumed that the national measures at issue in those cases, which are comparable to those at issue in the main proceedings(37), were intended to implement EU law within the meaning of the aforementioned Article 51(38).

Unlike in those cases, however, in this case there does not appear to be any *obvious* lack of jurisdiction, since

the referring court has provided more explicit indications, albeit brief ones, which suggest that the present case involves the implementation of EU law.

46. The referring court explains that the salary reduction measures referred to in Article 2 of Law No 75/2014 are justified by compelling reasons of budgetary consolidation; it then lists a series of measures of EU law concerning the excessive public deficit of the Portuguese State and the financial assistance granted to that Member State. (39) Nevertheless, it is not easy to identify the reasons why that court considers that there is a direct link between the measures at issue in the main proceedings and one or other provision of EU law, since it does not elaborate on this point. (40)

47. Thus, the referring court does not specify the legal framework - as regards the provisions of EU law applicable at the time - within which the contested national measures were adopted. In particular, it does not draw a clear distinction, as the Portuguese Government emphasised at the hearing, between, on the one hand, the stage at which the Portuguese State was bound by EU law rules relating to the reduction of an excessive deficit and, on the other hand, the stage at which the scheme containing the obligations arising from the granting of financial assistance by the Union became applicable. was.

48. As Advocate General Bot pointed out in another case concerning austerity measures taken by a Member State in the context of obligations entered into with the European Community, in order to determine whether the provisions of the Charter are applicable from the perspective of Article 51 thereof (41) – not only the wording of the national provisions in question but also the content of the EU law instruments in which those obligations are laid down. In that regard, he has also rightly pointed out that it is of little relevance that those instruments give the Member State concerned scope for manoeuvre as regards the measures best suited to ensuring compliance with those obligations, since the relevant provisions concern objectives which – unlike mere recommendations addressed by the Council on the basis of Article 126 TFEU to Member States whose government deficit is deemed to be excessive – are sufficiently detailed and precise to constitute specific EU law provisions in that regard. (42)

49. In the present case, the referring court does not rely on the wording of Law No 75/2014 to characterise the relationship between that law and EU law. Indeed, that law does not refer anywhere to an act of EU law, unlike the explanatory memorandum to the draft law which led to its adoption, which demonstrates the relationship with budgetary obligations arising from EU law. (43)

50. By contrast, the referring court, like the ASJP, relies in particular on the agreement on an economic and financial adjustment programme concluded by the Portuguese State in May 2011 (44) and, lastly, on Council Implementing Decision 2012/409 of 10 July 2012 granting Union financial assistance to Portugal, as well as on the Council Recommendation of 18 June 2013 with a view to putting an end to the excessive government deficit in Portugal.

51. In that regard, I would point out that, by their very nature, recommendations of the EU institutions – unlike decisions – are not binding acts. (45) Furthermore, I agree with the Portuguese Government (46) and the Commission that the abovementioned recommendation, which is based in particular on Article 126(7) TFEU, does not contain sufficiently specific and precise objectives to allow the Portuguese State to be considered to have implemented requirements of EU law within the meaning of Article 51 of the Charter by virtue of that recommendation.

52. As regards Implementing Decision 2012/409, mentioned by the referring court, I would point out that it was replaced by Council Implementing Decision 2014/234 of 23 April 2014, which was therefore applicable *ratione temporis* at the time when the contested measures were adopted pursuant to Law No 75/2014, adopted on 12 September 2014. Article 1 of the latter decision amended Implementing Decision 2011/344, which initially laid down the conditions for the grant of financial assistance

assistance to the Portuguese Republic by the Union in line with Regulation No 407/2010. (47) It is apparent from paragraph 2 of that article that the Portuguese State was required to take specific measures in the course of 2014, 'in line with the provisions of the Memorandum of Understanding', and not merely general ones, (48) which, in the context of 'the 2015 consolidation strategy', included in particular 'the Government developing in 2014 a single salary scale, to be introduced in 2015, aimed at rationalising and ensuring consistency in remuneration policies for all careers in the public sector'. (49) The discretion which that Member State certainly enjoyed in the exercise of its budgetary powers to determine which precise economic corrective measures it considered most appropriate for achieving the objectives thus prescribed does not affect that analysis. (50)

53. Although serious doubts may arise from the fact that the order for reference is not very clear on this issue, I am nevertheless inclined to take the view that the adoption of measures to reduce salaries in the public sector under Article 2 of Law No 75/2014, which is at issue in the main proceedings, implements provisions of EU law within the meaning of Article 51 of the Charter and that, consequently, the Court has jurisdiction to answer the request for a preliminary ruling also in so far as it concerns Article 47 of the Charter.

C. On the merits

1. Subject of the preliminary question

54. In support of its claims, the ASJP argues that the legal position of sitting magistrates should not be confused with the legal position of government officials in general, who find themselves in a more uncertain situation. Relying on, *inter alia*, (51) the European Charter on the Statute for Judges⁽⁵²⁾ adopted under the auspices of the Council of Europe, it states that the stability of the remuneration of serving judges and its setting at a level which is resistant to attempts from outside to influence their decisions makes it possible to comply, in particular, with the principles of independence and impartiality, which are safeguards for judicial activity. It argues that the principle of judicial independence, in particular in financial terms, which derives from Article 19 TEU and Article 47 of the Charter, precludes decisions to reduce salaries, such as those at issue in the main proceedings, which are taken unilaterally by the executive and legislative authorities of a Member State.

55. In the same vein, the Court is essentially asked in the order for reference to determine whether there is a general principle of EU law requiring the authorities of the Member States to respect the independence of national courts and, as regards the circumstances of the main proceedings, more specifically to leave their salaries intact at a level sufficient to enable them to perform their duties freely.

56. The referring court considers that such a principle and such consequences flow from both the second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter, (53) which provisions the Court will, in my view, have to interpret separately (54) if it considers that it has jurisdiction to interpret them. (55) Like the Portuguese Government and the Commission, I do not share the referring court's substantive position for the reasons set out below.

2. Interpretation of the second subparagraph of Article 19(1) TEU

57. In support of their argument that the second subparagraph of Article 19(1) TEU expresses a general principle of EU law which affirms judicial independence and which precludes the national measures at issue in the main proceedings, the referring court and the ASJP argue that, from a functional point of view, the courts sitting in the Member States are also European courts, since, in particular by virtue of that provision, they primarily ensure the effective protection of the rights arising from the EU legal order.

58. Although the second subparagraph of Article 19(1) TEU provides that 'Member States shall provide remedies sufficient to ensure *effective judicial protection* in the fields covered by Union law', (56) and the magistrates of the national courts responsible for that purpose contribute to such judicial protection, the fact remains that the interpretation of the wording of that provision requires that it be examined in its context.

59. In that context, I would point out that Article 19 TEU is included in Title III of that Treaty, entitled 'Provisions governing the institutions', which lays down a number of general rules concerning the framework conditions within which the various institutions of the European Union –
and in particular the Court of Justice of the European Union referred to in the aforementioned Article 19 – exercise the powers conferred on them.

60. Furthermore, in the light of the provisions of paragraphs 1 to 3 of Article 19 TEU, it seems to me that the aforementioned concept of 'effective judicial protection' was developed in close connection with the exercise of the functions of the Court of Justice of the European Union:

the first three paragraphs are devoted to its composition and powers. In particular, the first subparagraph of paragraph 1 confers on that institution, which consists of both the Court of Justice and the General Court, the task of ensuring that in the interpretation and application of the Treaties the law is observed, (57) it being noted that there are exceptions to the 'rule of general jurisdiction' laid down in that paragraph. (58)

61. It follows from case law that the second paragraph of the aforementioned paragraph 1 once again sets out the obligation of the Member States to confirm that they must 'provide a system of remedies and procedures capable of ensuring respect for the fundamental right to effective judicial protection'. (59) This second paragraph is therefore not directly aimed at national courts, but is intended to ensure that remedies exist in the Member States so that every individual can enjoy such protection in all areas where EU law applies. This requirement is linked to the fact that judicial review of compliance with the legal order of the European Union is ensured not only by its own courts but also, by virtue of the two subparagraphs of the aforementioned paragraph, in cooperation with national courts. (60)

62. The Court has emphasised that that obligation also follows from Article 47 of the Charter with regard to measures taken by the Member States for the implementation of EU law within the meaning of Article 51(1) of the Charter. (61) The first paragraph of Article 47 expressly grants everyone whose rights and freedoms guaranteed by EU law are violated the right to an effective remedy before a tribunal, in compliance with the conditions laid down in that article.

Without prejudging the interpretation of that article and its possible consequences with regard to the facts of the main proceedings, (62) I would point out at this stage that the purpose and content of Article 47 are different from those of Article 19 TEU.

63. As regards Article 19 TEU, the Court has held that it is a matter for the domestic law of each Member State to designate, in compliance with the requirements laid down in particular in the second subparagraph of paragraph 1 thereof, the courts or tribunals having jurisdiction and to lay down the detailed rules of procedure for actions for the protection of the rights which individuals derive from EU law. (63) It seems to me that the purpose of that subparagraph, which requires Member States to provide the remedies necessary to protect those rights effectively, is primarily procedural.

64. In the light of the foregoing, I agree with the Portuguese Government (64) that the concept of 'effective judicial protection' within the meaning of the second subparagraph of Article 19(1) TEU should not be confused with the 'principle of judicial independence' referred to in the question referred and which is said to flow from that provision. (65)

65. Furthermore, it seems to me that the difference between, on the one hand, the right to effective judicial protection, which must be guaranteed to the individuals of the Member States by means of adequate legal remedies, and, on the other hand, the right to a trial by judges who exercise justice in a completely independent manner, which is also recognised in the interests of those individuals, is clear, having regard to both the title and the wording of Article 47 of the Charter, which distinguishes between the two rights. (66) The distinction is made

This is also made clear in the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms⁽⁶⁷⁾, since the 'right to an effective remedy' before a national authority is provided for in Article 13 thereof, while the '[r]ight to a fair trial', including in particular the right of everyone 'to have his case heard by an independent tribunal', is set out in Article 6 thereof⁽⁶⁸⁾, even though the two articles are clearly materially linked⁽⁶⁹⁾. I will return to this when interpreting Article 47 of the Charter.⁽⁷⁰⁾

66. In my view, the obligation imposed on Member States by the second subparagraph of Article 19(1) TEU to provide for a system of 'remedies' is linked only to the right to 'effective judicial protection', as is clear from the wording of that provision, and not to the right to a fair trial before an independent tribunal, which has a substantially different content.

67. Consequently, I consider that the second paragraph must be interpreted as not establishing a general principle of EU law requiring the independence of the judges of all courts of the Member States to be guaranteed.

68. If the Court were to hold that the principle of judicial independence flows directly from the requirement of effective judicial protection laid down in the second subparagraph of Article 19(1) TEU, as the referring court considers, I would consider, in the alternative, in any event that neither that provision nor that principle⁽⁷¹⁾ can be understood as precluding national measures reducing salaries such as those contested by the applicant in the main proceedings, since they are in no way specifically aimed at judges but, on the contrary, are of general application⁽⁷²⁾ since they apply to a large group of persons employed within the public sector.⁽⁷³⁾

3. Interpretation of Article 47 of the Charter

69. Like the ASJP, the referring court submits that, under Article 47 of the Charter, the courts of the Member States must provide effective judicial protection of the rights conferred on citizens by the EU legal order in an independent and impartial manner and that the unilateral salary reduction at issue in the main proceedings may have undermined the independence of the judges concerned.

70. In this regard, I would recall – as Advocate General Wathelet recently explained⁽⁷⁴⁾ – that the Charter, as is apparent from its title⁽⁷⁵⁾ and the wording of Article 47 thereof, recognises, on the one hand, the right to an effective remedy, which is also enshrined in Article 13 of the ECHR, and, on the other hand, the right to a fair trial, including the right of access to an independent and impartial tribunal, which is enshrined in Article 6(1) of the ECHR.

71. Since the content of the aforementioned Article 47 is directly inspired by those provisions of the ECHR,⁽⁷⁶⁾ Article 52(3) of the Charter requires it to be interpreted not only in the light of the explanations to the Charter but also in the light of the case-law of the European Court of Human Rights ('the ECtHR')⁽⁷⁷⁾, so that the rights guaranteed by Article 47 have in principle the same meaning and scope as those granted by the ECHR, although that rule does not prevent EU law from providing more extensive protection. It has been pointed out from the outset⁽⁷⁸⁾ that the protection afforded by Article 47 of the Charter provides protection whose substantive scope is broader than that of the corresponding articles of the ECHR.⁽⁷⁹⁾

72. In the light of the case-law relating to the ECHR and the Protocols annexed thereto,⁽⁸⁰⁾ it seems to me that the 'principle of judicial independence' referred to in this request for a preliminary ruling falls within the right of '[e]very person to have his case heard by an independent and impartial tribunal' under the second paragraph of Article 47 of the Charter,⁽⁸¹⁾ rather than within the 'right to an effective remedy' provided for in the first paragraph of that article.⁽⁸²⁾

73. Both the referring court and the ASJP submit that the principle of judicial independence 'may preclude the salary reduction measures to which magistrates in Portugal are subject, on the grounds that they have been imposed unilaterally and continuously by other public authorities/bodies'.⁽⁸³⁾

74. The ECtHR has repeatedly held that the guarantee of an "independent tribunal" within the meaning of Article 6(1) of the ECHR⁽⁸⁴⁾ not only requires that judges be independent in their legal position⁽⁸⁵⁾ but also in the exercise of their functions. The latter has an internal dimension within the judiciary ⁽⁸⁶⁾, which is not at issue in this case, as well as an external dimension beyond it, which implies that judges must be able to do their work without being influenced by the parties to the proceedings⁽⁸⁷⁾ or by the other powers within the State,⁽⁸⁸⁾ which, in my view, is the only approach advanced by the ASJP. I would stress that the Court has adopted a similar approach when establishing the criteria for assessing whether a national court is independent.⁽⁸⁹⁾

75. As regards, more specifically, the independence of members of a judicial body from the point of view of their remuneration, the ECtHR has accepted the interdependence between the two by holding that 'the failure to pay judges their remuneration in a timely manner is incompatible with the need to ensure that they are able to exercise their judicial functions independently and impartially, resistant to external pressures aimed at influencing their decisions and conduct', emphasising in this regard that 'judicial independence is a sensitive issue'.⁽⁹⁰⁾

76. This analysis is based on several Council of Europe legal instruments which mention such concerns. Article 6 of the European Charter on the Statute for Judges, which has no binding effect, states that the remuneration of judges must be set at a level which ensures that they are not exposed to any pressure which could undermine their independence, even though the level of such remuneration may vary from one judge to another on the basis of objective criteria, such as the importance of the duties assigned to them.⁽⁹¹⁾ Furthermore, recommendations of the Committee of Ministers⁽⁹²⁾ have urged that '[t]he remuneration of judges should be proportionate to their role and responsibilities and at a level which enables them to withstand any external pressure which may influence their decisions' and that '[s]pecific legal provisions should be adopted to make it impossible to make reductions in the salary of judges specifically targeted'.⁽⁹³⁾

77. In the light of the foregoing, I consider that the right of everyone to have his case heard by an independent tribunal, within the meaning of Article 47 of the Charter, requires that the independence of the members of that tribunal be guaranteed by providing them, having regard to the responsibilities they bear, with a remuneration that is sufficiently high and stable to protect them from any risk of external interference or pressure prejudicial to the neutrality of the judicial decisions which they are called upon to take.

78. While the level of remuneration of judges must be consistent with the importance of the public function which they perform, that amount must not be disproportionate to economic and social reality and, in particular, to the average standard of living in the State in which the persons concerned perform their duties.⁽⁹⁴⁾ Furthermore, reasonable stability of their income means, in my view, that it must not vary over time to such an extent as to jeopardise the independence of their judgment, but not that any change is ruled out.

79. More specifically, in a period of serious economic crisis such as that which prevailed in the period preceding the adoption of the measures at issue in the main proceedings, ⁽⁹⁵⁾ the principle of judicial independence cannot be understood as precluding a reduction in the remuneration of judges, even though such a reduction must of course remain within reasonable proportions in order to avoid making them susceptible to any pressure that may be brought to bear on them. A fair balance must be struck, as the Portuguese Government submits, between the general interest of the Community and the particular interest of the judges, who are responsible for ensuring that the rights conferred on individuals are respected.

80. Moreover, the contested discount measures – as I(96) as the Portuguese Government(97) and the Commission have already emphasised – does not concern only sitting magistrates but a large number of people working in the public sector. Since the measures were by no means aimed exclusively or even specifically at judges, it cannot be assumed that the ‘other public authorities/bodies’ mentioned in the question referred would have attempted to unbalance members of the judiciary, especially since members of both the legislature and the executive were affected by exactly the same austerity measures under Article 2 of Law No 75/2014.

81. Consequently, I consider that Article 47 of the Charter should be interpreted as meaning that does not oppose the adoption of national measures such as those contested in the main proceedings, since they do not infringe the principle of judicial independence laid down in that article.

82. A contrary interpretation would in practice have the consequence, in my view regrettable, that in the event of a serious economic crisis the Member States would be deprived of the possibility of a necessary – not exclusively concerning judges and not disproportionate – intervention in the salaries of persons who are part of the public sector in the broad sense.

V. Conclusion

83. In the light of the foregoing, I propose that the Court answer the question referred for a preliminary ruling by the Supremo Tribunal Administrativo as follows:

“The second subparagraph of Article 19(1) TEU and Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union must be interpreted as not precluding general measures to reduce salaries in the public sector to which judges are subject under national legislation such as that at issue in the main proceedings.”

Original language: French.

Article 19 TEU reads as follows: ‘1.

The Court of Justice of the European Union shall comprise the Court of Justice, the General Court and specialised courts. It shall ensure that in the interpretation and application of the Treaties the law is observed.

Member States shall provide remedies sufficient to ensure effective legal protection in the fields covered by Union law.

The Court of Justice shall consist of one judge from each Member State. It shall be assisted by Advocates-General. [...]

The Court of Justice of the European Union shall give judgment in accordance with the Treaties [...].”

---

3 Article 47 of the Charter, entitled ‘Right to an effective remedy and to a fair trial’, provides in its first and second paragraphs: ‘Everyone whose rights and freedoms guaranteed by the law of the Union are violated has the right to an effective remedy before a tribunal in compliance with the conditions laid down in this Article.

Everyone has the right to a fair and public hearing within a reasonable time,

by an independent and impartial tribunal previously established by law. Everyone shall have the possibility of being advised, defended and represented.”

---

4 OJ 2010, L 125, p. 44 and corrigendum OJ 2014, L 106, p. 46.

---

5 OJ 2010, L 118, p. 1.

---

6 The original English document can be found at the following web address: <https://www.imf.org/external/np/loi/2011/prt/051711.pdf>.

---

7 OJ 2011, L 159, p. 88.

---

8 OJ 2012, L 192, p. 12.

---

9 OJ 2014, L 125, p. 75.

---

10 Original English document: Council recommendation with a view to bringing an end to the situation of an excessive government deficit in Portugal, June 18, 2013, 10562/13.

---

11 *Diário da República*, 1st series, No. 176 of 12 September 2014, p. 4896. Draft Law No. 239/XII, approved by the Council of Ministers on 3 July 2014 and which led to Law No. 75/2014, can be consulted at the following address: <https://www.parlamento.pt/ActividadeParlamentar/Paginas/DetailheDiplomaAprovado.aspx?BID=18267>.

---

12 *Diário da República*, 1st series, no. 254 of December 30, 2015, p. 10006-(4). The text of Law No. 159-A/2015 can also be consulted at the following web address: <http://www.parlamento.pt/ActividadeParlamentar/Paginas/DetailheDiplomaAprovado.aspx?BID=19068>.

---

13 As regards that category, see the list in the aforementioned Article 2, paragraph 9, point (f).

---

14 According to Article 203, “the courts shall be independent and subject only to the law”.

---

15 The Commission also argues that the referring court does not explain the reasons why the magistrates were affected in particular by a national measure which concerns a large number of office-holders. Since, in my view, this argument concerns substantive EU law rather than procedural rules, I prefer to deal with it in that context (see points 54 et seq. of this Opinion).

---

16 Where the order for reference does not contain sufficient information on the legal and factual context of the main proceedings or on the reasons justifying the need for an answer to the questions referred for a preliminary ruling in order to resolve the dispute, the Court will generally declare the request for a preliminary ruling inadmissible, in whole or in part (see, in particular, judgments of 18 July 2013, *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, paragraphs 44 to 46, and of 4 May 2016, *Philip Morris Brands and Others*, C-547/14, EU:C:2016:325, paragraphs 47 to 53, and order of 8 September 2016, *Google Ireland and Google Italy*, C-322/15, EU:C:2016:672, paragraph 15 et seq.).

---

17 The order for reference must provide sufficient information, firstly to the Court, to enable it to give a useful answer to the question referred for a preliminary ruling and, secondly, to all the interested parties designated in Article 23 of the Statute of the Court of Justice of the European Union – and in particular the 28 Member States – to whom the order for reference is served after translation, so that they can submit any observations.

---

18 The Court has repeatedly recalled these rules in its case-law (see, in particular, the passages in the judgments referred to in footnote 16 of this Opinion and the case-law cited therein) and in its ‘Recommendations to national courts and tribunals on the initiation of preliminary ruling proceedings’, updated in 2016 (OJ 2016 C 439, pp. 1 to 8, and in particular paragraphs 14 to 18 and the summary annex ‘Essential elements of a request for a preliminary ruling’). See also Gaudissart, MA, ‘Les recommandations de la Cour de justice aux juridictions nationales, relatives à l’introduction de procédures préjudicielles’, *Journal de droit européen*, 2017 No 2, p. 42 et seq.

---

19 With regard to the reasoning of the referral decision, see points 11 et seq. of this Opinion.

---

20 See, by analogy, judgments of 12 February 2015, *Surgicare* (C-662/13, EU:C:2015:89, paragraphs 16 to 23), and of 11 June 2015, *Lisboagás GDL* (C-256/14, EU:C:2015:387, paragraphs 24 to 27).

---

21 The Portuguese Government has put forward these arguments in the alternative, in the event that the Court were to declare itself competent to rule on the request for a preliminary ruling.

---

²² See points 7 and 8 of this Opinion.

---

²³ See, in particular, judgments of 8 December 2016, *Eurosaneamientos and Others* (C-532/15 and C-538/15, EU:C:2016:932, paragraph 28), and of 21 December 2016, *Associazione Italia Nostra Onlus* (C-444/15, EU:C:2016:978, paragraph 36).

---

²⁴ See, in particular, judgment of 26 February 2015, *Matei* (C-143/13, EU:C:2015:127, paragraph 38), and order of 3 March 2016, *Euro Bank* (C-537/15, not published, EU:C:2016:143, paragraph 32).

---

²⁵ See, in particular, order of the Court of 10 February 2015, *Liivimaa Lihaveis* (C-175/13, not published, EU:C:2015:80, paragraphs 17 to 21).

---

²⁶ See, in particular, judgments of 24 October 2013, *Stoilov i Ko* (C-180/12, EU:C:2013:693, paragraphs 44 to 48), and of 3 July 2014, *Da Silva* (C-189/13, not published, EU:C:2014:2043, paragraphs 34 to 37).

---

²⁷ See, in particular, judgments of 9 December 2010, *Fluxys* (C-241/09, EU:C:2010:753, paragraphs 32 to 34), of 27 June 2013, *Di Donna* (C-492/11, EU:C:2013:428, paragraphs 27 to 32), and order of 3 March 2016, *Euro Bank* (C-537/15, not published, EU:C:2016:143, paragraphs 34 to 36).

---

²⁸ See judgment of 12 January 2010, *Petersen* (C-341/08, EU:C:2010:4, paragraphs 28 and 29).

---

²⁹ I would point out once again that the request for a preliminary ruling was registered on 5 February 2016 and that, although Law No 159-A/2015 entered into force on 1 January 2016, it did not have retroactive effect and was initially only partially implemented (the reduction was 40% for salaries from 1 January 2016, 60% for salaries from 1 April 2016 and 80% for salaries from 1 July 2016), and was only fully implemented with effect from 1 October 2016 (see points 7 and 8 and 26 and 27 of this Opinion). The loss of income claimed by the persons represented by the applicant in the main proceedings had therefore not been fully compensated at the date of the referral to the Court.

---

³⁰ The Portuguese Government has inferred from the case-law on Article 51 of the Charter that the Court clearly lacks jurisdiction to rule on the interpretation of both Article 19 TEU and Article 47 of the Charter. The Commission, for its part, has based the Court's lack of jurisdiction to answer the question referred for a preliminary ruling from the perspective of Article 19 TEU in particular on the fact that the referring court had failed to provide sufficient reasons in its order for reference as to the relationship between EU law and the national legislation applicable to the main proceedings (in my view, this complaint concerns rather the admissibility of the request for a preliminary ruling, which was examined in points 18 et seq. of this Opinion).

---

³¹ See points 44 et seq. of this Opinion.

---

³² Let me first point out that I will be arguing for a different interpretation of Article 19 TEU than that of the ASJP (see points 58 et seq. of this Opinion).

---

³³ My italics.

---

³⁴ In its judgment of 26 February 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, paragraphs 17 to 23), the Court held, in particular, that since '[t]he fundamental rights guaranteed by the Charter must be respected where national legislation falls within the scope of EU law, ... there cannot be cases in which EU law applies without those fundamental rights being applied. The applicability of EU law implies that the fundamental rights guaranteed by the Charter are applicable.' (paragraph 21). See also judgment of 16 May 2017, Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, paragraph 49).

---

³⁵ The Court has emphasised that the concept of 'implementing EU law' within the meaning of Article 51 of the Charter requires that there be some connection between the EU law act and the national measure concerned, which goes beyond the proximity of the matters concerned or the indirect influence of one matter on the other. In that regard, it must be determined, *inter alia*, whether it is intended to implement a provision of EU law, what the nature of that provision is and whether it does not pursue objectives other than those covered by EU law, even if that provision could indirectly affect that law, and whether there is a provision of EU law specific to that area or capable of affecting it (see, in particular, judgments of 10 July 2014, Julián Hernández and Others, C-198/13, EU:C:2014:2055, paragraph 34 et seq., and of 6 October 2016, Paoletti and Others, C-218/15, EU:C:2016:748, paragraph 14 et seq.).

---

³⁶ See, in particular, judgment of 8 November 2016, Lesoochránárske zoskupenie VLK (C-243/15, EU:C:2016:838, paragraph 51 et seq.), as well as orders of 14 April 2016, Târjia (C-328/15, not published, EU:C:2016:273, paragraphs 23 and 24), and of 13 December 2016, Semeraro (C-484/16, not published, EU:C:2016:952, paragraph 43).

---

³⁷ Namely, legal provisions that implemented a salary cut in the public sector in order to limit government spending in Portugal.

---

³⁸ See orders of 7 March 2013, Sindicato dos Bancários do Norte and Others (C-128/12, not published, EU:C:2013:149, paragraph 12), of 26 June 2014, Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins (C-264/12, EU:C:2014:2036, paragraphs 19 et seq.), and 21 October 2014, Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins (C-665/13, EU:C:2014:2327, paragraph 14).

---

39 That list includes most of the actions mentioned in point 4 of this Opinion.

---

40 The referring court refers to an 'Explanatory Memorandum to the 2011 State Budget' by the Minister for Finance and Public Administration, which refers to Decision 2010/288 of the Council of the European Union, without specifying whether that decision was taken into account in the legislative history of Law No 75/2014, which is at issue in the main proceedings.

---

41 See the Opinion of Advocate General Bot in *Florescu and Others* (C-258/14, EU:C:2016:995, points 61 et seq.).

---

42 That case concerned, in particular, the Memorandum of Understanding concluded on 23 June 2009 between Romania and the European Community, as well as Council Decision 2009/459/EC of 6 May 2009 providing Community medium-term financial assistance to Romania (OJ 2009 L 150, p. 8).

---

43 The explanatory memorandum to Bill No 239/XII emphasises that the Portuguese Republic's membership of the European Union and its accession to the euro area oblige it to comply with strict budgetary conditions, which are set out in the TFEU, in the Protocol to that Treaty and in the regulations implementing the Stability and Growth Pact, as well as in the Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union. That memorandum also mentions the possibility of imposing financial sanctions on Member States that exceed the budget deficit reference value. It also refers to the economic adjustment programme agreed with the Commission, the ECB and the IMF. It is added that, since the budgetary discipline imposed by the permanent and unchangeable obligations to which the Portuguese Republic is bound, now that it is part of the European Union and the Eurozone, requires that the total wage bill in the public sector - as an essential part of State expenditure - be kept under control, the bill aims to establish the percentages and limits of the reduction in current salaries from 2011 onwards, while also determining its complete, gradual withdrawal in accordance with the available budgetary margin (see pp. 1-4).

---

44 I would like to emphasise that this first memorandum of understanding, which has subsequently been amended several times - as the Commission indicates in its observations - provided for a three-year programme for the period 'until mid-2014' (see recital 2 of Council Implementing Decision 2011/344).

---

45 Under the fourth and fifth paragraphs of Article 288 TFEU.

---

46 The Government refers in particular to judgment No 574 of 14 August 2014 of the Tribunal Constitucional (Constitutional Court, Portugal), delivered to that effect. That court nevertheless points out that certain specific measures may result from the implementing decisions of the Council in the context of the Union's programme of economic and financial assistance to the Portuguese State.

---

47 According to paragraph 1 of that Article 1, the financial assistance is to be made available to the Portuguese State for a period of three years and six weeks, starting from the first day after the entry into force of Implementing Decision 2011/344. Since the end of the economic reform programme, that State has been subject to a post-programme surveillance, as the Commission referred to it at the hearing (see on this subject:

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-portugal_en).

---

48 A clear distinction must be made between those measures, which are specifically imposed on a Member State, and the budgetary obligations generally imposed on Member States, and in particular on those belonging to the euro area, in particular under the regulations on the Stability and Growth Pact [see, inter alia, recitals 1 to 5 and Article 1 of Council Regulation (EU) No 1177/2011 of 8 November 2011 amending Regulation (EC) No 1467/97 on speeding up and clarifying the implementation of the excessive deficit procedure (OJ 2011 L 306, p. 33)].

---

49 See Article 3(8)(h)(i) and (ii) of Implementing Decision 2011/344 as amended by Article 1 of Implementing Decision 2014/234, as well as the fourth indent of recital 11 thereof, which states that '[t]he Public Expenditure Review and the 2014 consolidation strategy are underpinned by a number of key reforms in the public administration', including 'a revision of the salary scale and the development of a single salary supplement scale'.

---

50 I consider that the adoption by the Portuguese State of Law No 75/2014 was not an 'autonomous initiative going beyond the discretion conferred and limited by EU law', as the Commission argues, but an act aimed at complying with the specific economic obligations it had assumed in order to receive the financial assistance granted to it.

---

51 The ASJP also mentions two evaluation reports on the European judicial systems by the Commission européenne pour l'efficacité de la justice (CEPEJ) (European Commission for the Efficiency of Justice) of the Council of Europe, which can be consulted at the following web address: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/series/default_fr.asp.

---

52 The European Charter on the Statute for Judges, adopted at a meeting on 8-10 July 1998, provides in Article 6, entitled 'Remuneration and social security': '6.1. Judges exercising judicial functions on a professional basis shall be entitled to remuneration sufficient to enable them to withstand pressures designed to influence their decisions and, more generally, their judicial action by undermining their independence and impartiality.'

to touch.

6.2. The remuneration may vary according to seniority, the nature of the position to which he or she is professionally appointed or the importance of the tasks assigned, which shall be assessed on the basis of transparent criteria. [...]"

The article-by-article commentary to this Charter provides useful information on its content (available at the following web address: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=1766477&Site=COE&direct=true#>).

I recall that the question referred for a preliminary ruling refers not only to those articles but also to 'the case-law of the Court of Justice', from which the principle of judicial independence also flows, but that the order for reference does not cite any decision of the Court to that effect.

Although it cannot be ruled out that some considerations relating to Article 47 of the Charter may also provide clarification for the interpretation of Article 19 TEU, and vice versa (see, in particular, Opinion of Advocate General Wathelet in *Berlioz Investment Fund*, C-682/15, EU:C:2017:2, points 38 and 67).

And of course, provided that the request for a preliminary ruling is declared admissible.

My italics.

Article 19, paragraph 2, TEU describes the composition of the Court and the status of its members, while paragraph 3 defines its areas of jurisdiction in terms of the various remedies available to it.

See, in particular, judgment of 19 July 2016, *H v Council and Commission* (C-455/14 P, EU:C:2016:569, paragraphs 39 and 40) concerning derogations in the field of the common foreign and security policy.

See, in particular, judgments of 3 October 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, paragraphs 100 and 101), and of 28 April 2015, *T & L Sugars and Sidul Açúcares v Commission* (C-456/13 P, EU:C:2015:284, paragraphs 49 and 50).

---

⁶⁰ See, in particular, the Opinion of Advocate General Kokott in *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:21, points 34, 116 and 121); judgments of 3 October 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, paragraphs 90 and 99), and of 28 April 2015, *T & L Sugars and Sidul Açúcares v Commission* (C-456/13 P, EU:C:2015:284, paragraph 45), and order of 24 January 2017, *Beul v Parliament and Council* (C-53/16 P, not published, EU:C:2017:66, paragraphs 18 and 19).

---

⁶¹ See judgment of 28 April 2015, *T & L Sugars and Sidul Açúcares v Commission* (C-456/13 P, EU:C:2015:284, paragraph 50). See also judgment of 16 May 2017, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, paragraph 44).

---

⁶² See points 69 et seq. of this Opinion.

---

⁶³ See in particular judgment of 3 October 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, paragraph 102 et seq.).

---

⁶⁴ The Commission has not, either in its written or in its oral observations - or in the alternative - taken a clear position on the interpretation of the second subparagraph of Article 19(1) TEU.

---

⁶⁵ The Portuguese Government rightly emphasises that the principle of effective judicial protection, which aims to guarantee the existence of an appropriate procedure for any individual right or interest protected by law to enforce it in court, must be seen in a completely different perspective than the principle of judicial independence, which guarantees the impartiality of the judicial authority in the face of extrajudicial and unlawful interference in the judicial process

procedure.

---

⁶⁶ The title of Article 47 of the Charter distinguishes between the '[r]ight to an effective remedy', to which the first paragraph of that article is devoted, and the '[r]ight to a impartial trial', which implies the right to an 'independent tribunal', as stated in the second paragraph. See also, to that effect, judgment of 8 November 2016, *Lesoochránárske zoskupenie VLK* (C-243/15, EU:C:2016:838, paragraph 54 et seq.).

---

⁶⁷ Convention signed in Rome on 4 November 1950 (hereinafter: 'ECHR').

---

⁶⁸ The same distinction is made, moreover, in the Constitution of the Portuguese Republic: 'Access to justice and effective judicial protection' is provided for in Article 20 thereof, while the independence of the judiciary is provided for in Article 203 thereof (cited in footnote 14 of this Opinion).

---

⁶⁹ See in particular the judgment of the ECtHR of 26 October 2000 (*Kudýa v. Poland*, CE:ECHR:2000:1026JUD003021096, paragraphs 150-156).

---

⁷⁰ See points 69 et seq. of this Opinion.

---

⁷¹ For the specific consequences of the principle of judicial independence in the main proceedings, see also points 77 et seq. of this Opinion.

---

⁷² However, the fact that those measures were only temporary in nature (Law No 75/2014 entered into force as from October 2014, whereas the salary reduction was repealed in its entirety by Law No 159-A/2015 as of 1 October 2016), as the Portuguese Government argues, does not seem to me to be decisive, since any infringement of a general principle of EU law, even if temporary, would be inherently contrary to EU law, although the seriousness of the infringement would clearly be less than in the case of a permanent infringement.

---

⁷³ See the long list of persons, including in particular both sitting and standing magistrates, in Article 2, paragraph 9, points (a) ('President of the Republic') to (t) ('reserve staff, staff on early retirement or staff at the disposal of the Court [...]') of Law No 75/2014, cited in point 6 of this Opinion.

---

⁷⁴ See Opinion of Advocate General Wathelet in *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:2, points 34 et seq.). See also judgment of 16 May 2017, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, point 54).

---

⁷⁵ Namely "Right to an effective remedy and to a fair trial".

---

⁷⁶ According to the Explanations relating to the Charter of Fundamental Rights (OJ 2007 C 303, p. 17 et seq.), 'the first paragraph [of Article 47 of the Charter] is based on Article 13 of the ECHR' and 'the second paragraph [corresponds] to Article 6(1) of the ECHR' (see 'Explanation on Article 47', first and third paragraphs).

---

⁷⁷ The fact that reference must be made to Article 47 of the Charter only if the situation at issue is subject to EU law (see judgment of 16 May 2017, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, paragraph 54 and the case-law cited) does not preclude the possibility of interpreting that article in the light of the case-law of the ECtHR. See, in particular, judgment of 15 February 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, paragraph 45 et seq.), as well as the examples from the case-law cited by Lebrun, G., 'De l'utilité de l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne', *Revue trimestrielle des droits de l'homme*, 2016, No. 106, especially pp. 439-445.

---

⁷⁸ See Explanations to the Charter "Explanation on Article 47", second and fourth paragraphs, as well as "Explanation on Article 52", where "Article 47, [second and third paragraphs]" is cited as one of the

"[a]rticles the content of which is the same as that of the corresponding articles of the ECHR, but the scope of which is wider".

---

79 In his Opinion in *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:2, point 37), Advocate General Wathelet emphasises that 'Article 47 of the Charter has a broader material scope.

First of all, this provision applies where "the rights and freedoms guaranteed by Union law have been violated" (whether or not they are included in the Charter), whereas the application of Article 13 ECHR requires a violation of the "rights and freedoms set out in [the ECHR]". On the other hand, Article 6(1) ECHR limits the right to a fair trial to situations involving the determination of civil rights and obligations or the determination of the merits of a criminal charge. No such limitation is found in the second paragraph of Article 47 of the Charter" (see also points 61 et seq. of that Opinion).

---

80 In the Explanations to the Charter, the 'Explanation on Article 52' clarifies that in paragraph 3 of Article 52 '[t]he reference to the ECHR applies both to the Convention and to the Protocols annexed to it. The content and scope of the rights guaranteed are determined not only by the text of those instruments but also by the case-law of the [ECtHR] and of the Court of Justice of the European Union. The last sentence of [paragraph 3] is intended to enable the Union to ensure more extensive protection. In any event, the level of protection guaranteed by the Charter may never be lower than that guaranteed by the ECHR.'

---

81 For the sake of clarity, I would point out that the right of access to an independent tribunal within the meaning of Article 47 of the Charter also applies to administrative proceedings, such as those in the main proceedings (see, in particular, *Dutheil de la Rochère, J.*, 'Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne', *Jurisclasser Europe*, issue 160, 2010, paragraph 87). As regards proceedings concerning magistrates from the perspective of Article 6(1) ECHR, see ECtHR judgment of 23 June 2016, *Baka v. Hungary* (CE:ECHR:2016:0623JUD002026112, paragraphs 102 et seq.).

---

82 On the 'right to an effective remedy' referred to in Article 13 ECHR, see in particular the judgment of the ECtHR of 26 October 2000 (*Kudýa v. Poland*, CE:ECHR:2000:1026JUD003021096, paragraph 157).

---

83 See the wording of the question referred for a preliminary ruling and the observations of the ASJP, which states that the decisions on the contested reductions were taken and imposed by the executive and legislative authorities without taking into account the fact that the remuneration of judges contributes to their functional independence. On the other hand, it does not dispute that the clients of the applicant in the main proceedings were actually able to make use of the remedies available to them in Portugal: the referring court is the Supremo Tribunal Administrativo.

---

84 The conditions of independence and impartiality imposed on national courts are certainly interrelated and are sometimes examined together (see, in particular, the judgment ECHR of 21 June 2016, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v Portugal*, CE:ECHR:2016:0621JUD005539113,

point 74). Nevertheless, they remain different concepts, so I will limit my explanation - taking into account the circumstances of the main proceedings – to the first.

---

85 The manner in which the members of the court are appointed, the duration of their term of office or their irremovability are taken into account, inter alia (see, in particular, ECtHR judgment of 18 July 2013, *Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina*, CE:ECHR:2013:0718JUD000231208, paragraph 49).

---

86 This first aspect requires that every judge must be free from directives or pressure from within the judiciary itself, in particular from colleagues to whom he is administratively or hierarchically subordinate (see, in particular, ECtHR judgment of 6 October 2011, *Agrokompleks v. Ukraine*, CE:ECHR:2011:1006JUD002346503, paragraph 137).

---

87 See, in particular, ECtHR judgment of 18 July 2013, *Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina* (CE:ECHR:2013:0718JUD000231208, paragraph 49).

---

88 See, in particular, as regards the legislative branch, ECtHR judgment of 3 September 2013, *MC and Others v. Italy* (CE:ECHR:2013:0903JUD000537611, paragraph 59), and as regards the executive branch, ECtHR judgment of 21 June 2016, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugal* (CE:ECHR:2016:0621JUD005539113, paragraphs 70 and 75).

---

89 See, in particular, judgment of 16 February 2017, *Margarit Panicello* (C-503/15, EU:C:2017:126, paragraph 37 et seq. and the case-law cited).

---

90 Judgment of the ECtHR of 26 April 2016, *Zoubko and Others v. Ukraine* (CE:ECHR:2006:0426JUD000395504, paragraphs 67 and 68), concerning the alleged infringement of Article 1 of the Additional Protocol to the ECHR, which states: ‘Every natural or legal person is entitled to the peaceful enjoyment of his possessions.’

---

91 These provisions are cited in footnote 52 of this Opinion.

---

92 See Recommendation R(94)12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member states on ‘the independence, competence and role of judges’, adopted on 13 October 1994, Principle III, paragraph 1(b), as well as Recommendation CM/Rec(2010)12, ‘Judges: independence, competence and responsibility’, adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 17 November 2010, and the Annex thereto, paragraphs 53-55.

---

⁹³ On the latter aspect, see also Opinion No. 1 (2001) of the Consultative Council of European Judges (CCJE) for the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the rules on the independence and irremovability of judges, of 23 November 2001, point 62.

Also according to the ‘Report on the Independence of the Judicial System – Part I: The Independence of Judges’ of the European Commission for Democracy through Law of the Council of Europe (Venice Commission), of 16 March 2010, ‘[w]hen determining remuneration, account must be taken of the social conditions in the country’ (point 46).

In this regard, the Portuguese Government points out that the adoption of the contested measures was a fundamental choice made by the competent bodies of the Portuguese State, justified by the objective of eliminating the excessive public deficit and by the need for that State to comply with the international obligations arising from the financial assistance received under Union provisions.

See point 68 and footnote 73 of this Opinion.

---

⁹⁷ The Government pointed out that the contested measures were intended, firstly, ultimately to promote the general interest of the community, as defined by the Portuguese State as legislator in accordance with the national Constitution, and, secondly, to ensure a fair and equitable distribution of the burdens entailed by those measures and borne by all officials of State bodies, public sector employees and other public servants.

Respect for human rights

Respect for human rights constitutes an "essential element" of the EU's association agreements with partner countries. The provisions of the EU-Israel Association Agreement state that the Parties establish the association "given the importance they attach...[ ] to the principles of the United Nations Charter, in particular respect for human rights and democracy, which constitute the basis of the association." Article 2 states that "relations between the Parties, as well as all the provisions of the Agreement itself, shall be based on respect for human rights and democratic principles, which guide their internal and international policies and constitute an essential element of this Agreement

forms."

Violation of the so-called "essential elements" clauses allows the EU to terminate or suspend an association agreement in whole or in part, under Article 60 of the Vienna Convention on the Law of Treaties. Article 82 of the association agreement provides that "any Party may denounce the agreement by notifying the other Party", while Article 79(2) sets out the applicable procedural rules for this procedure.

Third States have a responsibility under international law to prevent genocide and must therefore take all diplomatic, economic and political measures within their power to prevent genocide in Gaza. EU Member States should use their influence and all legitimate means at their disposal to influence Israel to refrain from acts contrary to the Genocide Convention and to end the illegal occupation, as determined by the International Court of Justice, including by revising or suspending trade negotiations and agreements.

Source: statewatch.org

20 Sep 2024

Image ID: 2Y906YW

Image title Brussels, Belgium. 07th Oct, 2024. European Commission president Ursula Von der Leyen pictured during a ceremony to pay tribute to the memory of the victims of last year October 7th attack in Israel, at the Great Synagogue in Brussels, Monday 07 October 2024. The father of Israeli soldier Nimrodi, kidnapped and still held in Gaza, will speak at the ceremony marking the first anniversary. BELGA PHOTO ERIC LALMAND Credit: Belga News Agency/Alamy Live News

Model release NO

Property release NO

Credit line Belga News Agency / Alamy Stock Photo

License details

Country Worldwide

Usage Individual

Start date 16 May 2025

Duration In perpetuity

Additional details Individual Alamy / IFUD of Human Rights

[Topics](#)[About us](#)[Events](#)[Shop](#)[EN](#)[Support us](#)

EU MILITARISM AND WAR POLICIES • MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA • PALESTINE
EU • ISRAEL

Partners in Crime

EU complicity in Israel's genocide in Gaza

4 June 2024 • 45 minutes minutes read

Since the attacks of 7 October, the EU has provided political cover and material support for Israel. This has continued through almost eight months of unrelenting bombardment with almost 40,000 people killed, the forced displacement of 2.3 million people, the fastest descent into starvation of an entire population ever recorded and the total destruction of Gaza's civilian infrastructure including homes, hospitals, schools and universities, places of worship and bakeries. This support continued as Israel was placed on trial for genocide at the International Court of Justice (ICJ) in The Hague and as the International Criminal Court (ICC) announced that it would seek arrest warrants for Israel's prime minister Benjamin Netanyahu and defence minister Yoav Gallant. Were the EU to have applied pressure in October by imposing sanctions, an arms embargo and prohibiting the transit of US military equipment through Europe, Israel's genocidal war on Gaza may have been curtailed. The EU chose not to act then, and it continues to fail in its legal and moral duty to act now. This political cover and material support, particularly in light of the ICJ's interim ruling which put all states on notice of a plausible case of genocide, makes the EU directly complicit in it.

Partners in Crime - EU complicity in Israel's genocide in Gaza

<https://archive.org/details/partners-in-crime>

(PDF, 7.15 MB) Average time to read: 45 minutes minutes

Publication type

[Policy briefing](#)

Europa is medeplichtig aan de genocide Israel in Gaza

<https://archive.org/details/europa-is-medeplichtig-aan-de-genocide>

Israël voldoet aan de definitie van een schurkenstaat door de basisnormen van het internationale recht, de beslissingen van internationale organisaties en zijn geschiedenis van massamoorden te negeren.

<https://archive.org/details/israel-voldoet-aan-de-definitie-van-een-schurkenstaat>

IFUD van de mensenrechten veroordeelt de terroristische aanval van Hamas. Hamas voerde op 7 oktober 2023 een terroristische aanval uit in Israël, waarbij ongeveer 1.200 mensen omkwamen. Israël heeft volgens het internationaal recht recht op zelfverdediging, zelfs als Palestina geen staat is. Het recht van Israël op zelfverdediging wordt beperkt door de principes van noodzakelijkheid en proportionaliteit.

Intermediary Foundation of the Universal Declaration of Human Rights

---

A A N T E K E N E N

Tweede Kamer der Staten-Generaal
De Voorzitter
Drs.MA Martin Bosma
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Situatie in Gaza
Mierlo, 15 juli 2024

Ik verzoek de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal -met spoed- alle kamerleden en fracties van de politieke partijen over deze brief te informeren.

De Tweede Kamerleden hebben na stemming een Motie van het lid Van Baarle DENK verworpen (Nr. 2907 kst-21501-02-2907 ISSN 0921 - 7371 's-Gravenhage 2024 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken MOTIE VAN HET LID VAN BAARLE Voorgesteld 23 mei 2024) Het opvolgen van het arrestatiebevel van het Internationaal Strafhof tegen Netanyahu op Nederlands grondgebied.

Op 27 mei J.L. zond ik een brief aan de leden van de Tweede Kamer. We komen zo niet verder met het freewheelen kwestie Israël vs Gaza! Het recente besluit van het Internationale Gerechtshof dat Israël opdraagt zijn militaire offensief in Rafah onmiddellijk stop te zetten, nadat het genocide als een plausibel risico heeft erkend, en door het verzoek van de aanklager van het Internationaal Strafhof om arrestatiebevelen uit te vaardigen. voor Israëlische leiders over beschuldigingen van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. “In deze context kunnen de voortdurende wapenoverdrachten aan Israël worden gezien als het willens en wetens verlenen van hulp aan operaties die in strijd zijn met de internationale mensenrechten en internationale humanitaire wetten, en kunnen resulteren in winst uit dergelijke hulp.”

Staten en bedrijven – ook de Staat der Nederlanden- moeten de wapenleveringen aan Israël onmiddellijk beëindigen, anders riskeren ze de verantwoordelijkheid voor mensenrechtenschendingen.

De overdracht van wapens en munitie aan Israël kan een ernstige schending van de mensenrechten en het internationale humanitaire recht vormen en het risico inhouden dat de staat medeplichtig wordt aan internationale misdaden, mogelijk inclusief genocide, zeiden VN-experts vandaag, en herhaalden hun eis om de overdrachten onmiddellijk stop te zetten.

In lijn met de recente oproepen van de Mensenrechtenraad en de onafhankelijke VN-experts aan staten om de verkoop, overdracht en afleiding te staken van wapens, munitie en ander militair materieel aan Israël moeten wapenfabrikanten die aan Israël leveren – waaronder BAE Systems, Boeing, Caterpillar, GeneralDynamics, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Oshkosh, Rheinmetall AG, Rolls-RoycePower Systems, RTX en ThyssenKrupp – maken ook

een einde aan de overdrachten, zelfs als deze worden uitgevoerd onder bestaande exportvergunningen.

“Door wapens, onderdelen, componenten en munitie naar Israëlische strijdkrachten te sturen, lopen deze bedrijven het risico medeplichtig te zijn aan ernstige schendingen van de internationale mensenrechten en internationale humanitaire wetten”, aldus de experts.

Een einde aan de overdrachten moet ook indirecte overdrachten via intermediaire landen omvatten die uiteindelijk door Israëlische strijdkrachten zouden kunnen worden gebruikt, vooral bij de aanhoudende aanvallen op Gaza.

De VN-experts zeiden dat wapenbedrijven systematisch en periodiek een verscherpt due diligence-onderzoek op het gebied van de mensenrechten moeten uitvoeren om ervoor te zorgen dat hun producten niet worden gebruikt op manieren die de internationale mensenrechten en internationale humanitaire wetten schenden.

Ook financiële instellingen die in deze wapenbedrijven investeren, worden aangesproken. Investeerders zoals Alfried Krupp von Bohlen und Halbach-Stiftung, Amundi Asset Management, Bank of America, BlackRock, Capital Group, Causeway Capital Management, Citigroup, Fidelity Management & Research, INVESCO Ltd, JP Morgan Chase, Harris Associates, Morgan Stanley, Norges Bank Investment Management, Newport Group, Raven'swing Asset Management, State Farm Mutual Automobile Insurance, State Street Corporation, Union Investment Privatfonds, The Vanguard Group, Wellington en Wells Fargo & Company worden aangespoord actie te ondernemen. Als ze hun zakelijke relaties met deze wapenfabrikanten die wapens aan Israël overdragen niet kunnen voorkomen of verzachten, zou dit kunnen verdwijnen die rechtstreeks verband houden met mensenrechtenschendingen en daaraan bijdragen, met gevolgen voor medeplichtigheid aan mogelijke wreedheden, aldus de deskundigen. “Wapens initiëren, onderhouden, verergeren en verlengen gewapende conflicten, evenals andere vormen van onderdrukking. Daarom is de beschikbaarheid van wapens een essentiële voorwaarde voor het plegen van oorlogsmisdaden en schendingen van de mensenrechten, ook door particuliere wapenbedrijven”, aldus de woordvoerder. De experts. Ze zeiden dat de aanhoudende Israëlische militaire aanval wordt gekenmerkt door willekeurige en disproportionele aanvallen op de burgerbevolking en infrastructuur, onder meer door uitgebreid gebruik van explosieve en brandwapens in dichtbevolkte gebieden, evenals door de vernietiging en schade van essentiële en levensonderhoudende essentiële wapens, civiele infrastructuur, inclusief huisvesting en onderkomens, gezondheidszorg, onderwijs, water- en sanitaire voorzieningen. Deze aanvallen hebben geleid tot meer dan 37.000 doden in Gaza en 84.000 gewonden. Van deze doden en gewonden bestaat naar schatting 70 procent uit vrouwen en kinderen. Tegenwoordig vormen kinderen in Gaza de grootste groep geamputeerde kinderen ter wereld, als gevolg van ernstige verwondingen opgelopen tijdens de oorlog. Deze operaties hebben ook geleid tot ernstige schade aan het milieu en het klimaat. “De noodzaak voor een wapenembargo tegen Israël en voor investeerders om beslissende actie te ondernemen is urgenter dan ooit, vooral in het licht van de verplichtingen van staten en de verantwoordelijkheden van bedrijven onder de Conventies van Genève, het Genocideverdrag, de internationale mensenrechtenverdragen en de UN

Guiding Principles on Business and Human Rights”, aldus de VN-experts. De deskundigen brachten hulde aan het aanhoudende werk van journalisten die de verwoestende impact van deze wapensystemen op burgers in Gaza hebben gedocumenteerd en gerapporteerd, en mensenrechtenverdedigers en advocaten, naast andere belanghebbenden, die zich inzetten om staten en bedrijven verantwoordelijk te houden voor de overdracht van wapens aan Israël. Ze hebben ook met staten en met de betrokken bedrijven en investeerders over deze kwesties gesproken.

Ik verzoek hierbij mijn brief van 27 mei 2024 als herhaald en ingelast te beschouwen.

IFUD of Human Rights

Voorzitter

J.P. van den Wittenboer

Voor vragen met betrekking tot onafhankelijke deskundigen van de VN kunt u tevens contact opnemen met Dharisha Indraguptha (dharisha.indraguptha@un.org) of John Newland (john.newland@un.org)

Voorzitter

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

IFUD of Human Rights
T.a.v. de heer J.P. van den Wittenboer
Kastanje 28
5731 NK Mierlo

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T 070 318 20 00

Den Haag, 4 september 2024

E voorzitter@tweedekamer.nl
I www.tweedekamer.nl

Geachte heer Van den Wittenboer,

Naar aanleiding van uw schrijven van 15 juli respectievelijk 27 mei 2024 over de situatie in Gaza bericht ik u het volgende.

Uw brief van 27 mei 2024 is doorgestuurd naar de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken. In deze commissie zitten de fractiespecialisten die namens hun fractie het woord voeren in debatten en in fractievergaderingen.

De ambtelijke ondersteuning van deze commissie heeft uw brief opgenomen in het parlementair informatiesysteem onder 2024D27054/2024Z11327 en geagendeerd voor de brievenlijst van de procedurevergadering op 5 september a.s. Ook uw brief van 15 juli zal op dezelfde wijze worden behandeld. Brieven van derden zijn op die manier voor alle leden te lezen.

Tijdens een procedurevergadering bespreekt de commissie hoe zij de ingekomen stukken wil behandelen.

Daarnaast staat het ieder Kamerlid vrij om als individueel Kamerlid actie te ondernemen naar aanleiding van brieven van derden.

Tot slot maak ik u graag attent op de mogelijkheid om Kamerleden direct te benaderen. Via de website van de Tweede Kamer vindt u de contactgegevens

https://www.tweedekamer.nl/kamerleden_en_commissies/alle_kamerleden

Met vriendelijke groet,

Martin Bosma
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

NGOs shocked after PM Schoof talks: no red lines in Gaza

Prime Minister Schoof does not draw a red line on the war in Gaza. He said this in conversation with Oxfam Novib, Amnesty International, Médecins Sans Frontières, Save the Children and PAX.

[Read more](#)

Image: Robin Utrecht/ANP

We joined Prime Minister Schoof today as a united front with a joint appeal: stop looking away from the genocide in Gaza and stop unconditional support to the Israeli government. The invitation to the conversation was due to the hundreds of thousands of Dutch people who joined the **'Not in my name'** campaign demanding a fundamental change of course from the Schoof administration. They no longer want to be complicit in obvious war crimes or crimes against humanity leading to ethnic cleansing or even genocide.

No red line

During the conversation, the prime minister mainly talked about what they can do as a cabinet, rather than what their duty is on behalf of international treaties. In addition, the prime minister stressed that the Netherlands is not prepared to take a principled stand on violations of international law. As far as the cabinet is concerned, there is no red line. Prime Minister Schoof does

acknowledge that (rights) violations take place, but despite this, the prime minister blindly trusts the current diplomatic track.

Whereas cabinet members can indeed speak out about war crimes committed by Russia or in Syria – with subsequent sanctions and other political pressure means – Prime Minister Schoof just does not manage to condemn an attack on innocent civilians, including children, in Gaza who are killed in their sleep by Israeli bombing. For the Netherlands, it is business as usual in trade and aid, regardless of war crimes committed by Israel, and there is hardly any pressure on the Israeli government.

Blatant violations of international law

This double standard became painfully clear again during today's conversation. Prime Minister Schoof shows no willingness to abide by his duty to defend international law, despite the obvious violations of law by the Israeli government. As for political, military and economic consequences to these violations, we can apparently expect nothing from this cabinet. Israeli violence against humanitarian workers and their patients in Gaza is also insufficient reason for Prime Minister Schoof to issue a harsh condemnation on behalf of the Netherlands.

'I found it a disconcerting conversation,' says PAX director Rolien Sasse, 'The conversation shows that the Netherlands is still giving carte blanche to Israel. The cabinet only wants to put pressure on Israel through diplomatic channels. So this has no consequences for Israel. The cabinet has no red line. This will allow impunity to continue. And through our military cooperation, we will remain complicit!'

Obstructing access to essential aid supplies

Since 2 March, Israel has again blocked all aid supplies to Gaza and the Israeli government has completely cut off Gaza from electricity. The International Court of Justice ordered Israel in January 2024 to take measures to prevent genocide and allow immediate and unhindered humanitarian aid. The current humanitarian blockade is an obvious violation of this ruling. Moreover, deliberately preventing access to essential relief supplies and life-saving resources is a hallmark of genocide.

Prime Minister Schoof's reluctant stance is shameful. The Netherlands is among an increasingly small group of countries that remains unconditionally supportive of Israel. A country that presents itself internationally as a champion of human rights and international law should be clear when those principles are in danger. The opposite is true; the Netherlands therefore

completely forfeits its position as a champion of human rights and international law.

Our demands are clear:

- We call on Prime Minister Schoof to draw consequences for Israel's violations of international law, and to call for an EU investigation into the violations of Article 2 – the human rights clause – in the EU-Israel Association Agreement.
- The Netherlands should adjust military cooperation with Israel.
- The Netherlands should urge other states to comply with their obligations to cooperate with the International Criminal Court.
- The Netherlands must use all possible political, economic and diplomatic means to put pressure on Israel.
- We expect maximum commitment from the prime minister to end the humanitarian blockade of Gaza and provide aid workers with the protection afforded by law.

After more than 50,000 deaths, the Schoof administration can no longer remain silent.

Source: paxforpeace.nl

April 7- 2025

6 juni 2025

Nederland heeft de plicht om in te grijpen in Gaza

Volkenrechtdeskundigen vertellen de Tweede Kamer dat Nederland bij een ‘ernstig risico op genocide’ moet handelen om die te voorkomen. Wat betreft Gaza kwam dat risico in januari 2024 vast te staan, maar Nederland deed niets en liet de genocide zich voltrekken.

Den Haag, 26 januari 2024. De leden van de Zuid-Afrikaanse delegatie bij de eerste uitspraak van het Internationaal Gerechtshof in de door Zuid-Afrika tegen Israël aangespannen ‘genocide-zaak’. © Internationaal Gerechtshof

Als Ondertekenaar van het Genocideverdrag is Nederland verplicht om bij een ‘ernstig risico’ op genocide in actie te komen om die te voorkomen. Die preventieplicht Weegt zwaarder naarmate de relatie met de dader hechter is.

Volkenrechtdeskundigen

Dat is in het kort de boodschap die de Tweede Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken op 28 mei te horen kreeg van twee prominente volkenrechtdeskundigen. Die Waren Uitgenodigd Om de Nederlandse verplichtingen Onder het Genocideverdrag te duiden ten aanzien van het Israëliëse geweld in Gaza. [In de Volkskrant](#) verwoordt één van de deskundigen, professor Geert-Jan Knoops, die als volgt:

Zodra een staat Weet of behoort te Weten dat er een ernstig risico bestaat, moet hij handelen. Preventie begint bij voorzienbaarheid, niet bij bewijs achteraf.

De tweede expert, Universitair hoofddocent aan de UvA Marieke de Hoon, spreekt van een ‘juridisch bindende’ verplichting Om genocide ‘met alle beschikbare middelen’ te voorkomen. Vanwege de hechte band met Israël zijn de verplichtingen voor Nederland ‘omvangrijker’ dan voor andere landen. Daarnaast schept de status als thuisshaven van de internationale rechtsorde exclusieve extra verplichtingen, voegen we eraan toe.

De Hoon noemt 26 januari 2024 als het door Knoops bedoelde moment Om in actie te komen: de [eerste Uitspraak](#) van het Internationaal Gerechtshof in de door Zuid-Afrika tegen Israël [aangespannen](#) ‘genocide-zaak’. Vanaf die dag weet de regering dat sprake is van een ‘ernstig risico’ op genocide. Al ruim 16 maanden dus. De Hoon heeft geen goed Woord over voor het falen van de regering in zijn plicht Om die genocide te voorkomen.

Belang van de duiding

Ten Overvloede bevestigen de deskundigen dat het criterium voor staten om in actie te komen gekoppeld is aan de vaststelling dat sprake is van een ‘ernstig risico’ op genocide. Tot dusver stelt de Nederlandse regering dat ‘eerst een rechter zich moet uitspreken’ of inderdaad sprake is van genocide - een proces van jaren. Dat argument - ingezet om vooral niets te doen - is nu definitief van zijn betekenis ontdaan: Nederland moet in actie komen.

De Volkskrant [schrijft](#) dat De Hoon de regering ‘adviseert om “Israël te veroordelen voor het hoogstwaarschijnlijk plegen van genocide”’. Zij roept op tot het nemen van ‘maatregelen die effectief kunnen zijn’. Daaronder ‘het aansluiten bij de genocidezaak van Zuid-Afrika, het stoppen met de Wapenexport naar Israël en de Wapenimport uit Israel, en sancties en handelsbeperkingen’.

<https://archive.org/details/united-nations-the-question-of-palestine>

**Cour
Pénale
Internationale**

**International
Criminal
Court**

Original: **English**

No.: **ICC-01/18**
Date: **21 May 2025**

<https://archive.org/details/icc-0118-431-21-05-2025-210-pt>

Nawoord

Anti-institutionele extremisten zijn ervan overtuigd dat in Nederland een kwaadaardige elite aan de macht is die de samenleving probeert te onderdrukken (bron: AIVD). IFUD of Human Rights is een stichting voor de rechten van de mens, heeft een statuut (notarieel) en een UBO-registratie. Met de kwalificatie “anti-institutionele extremisten” heeft de stichting geen enkele betrokkenheid, en wenst ook niet in dat frame gezien te worden. Het gaat bij de stichting om verdediging en onderzoek van mensenrechten, “mensenrechtenverdedigers”, en met activisme is er ook geen koppel. De stichting houdt tevens de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in stand. “Hitler’s Inferno Dat heeft verder niets te maken met extreemrechts of neonazisme, maar met museum en scholing.

Info: auteursrecht

https://archive.org/details/auteursrecht_202505

